

<36611711120017

<36611711120017

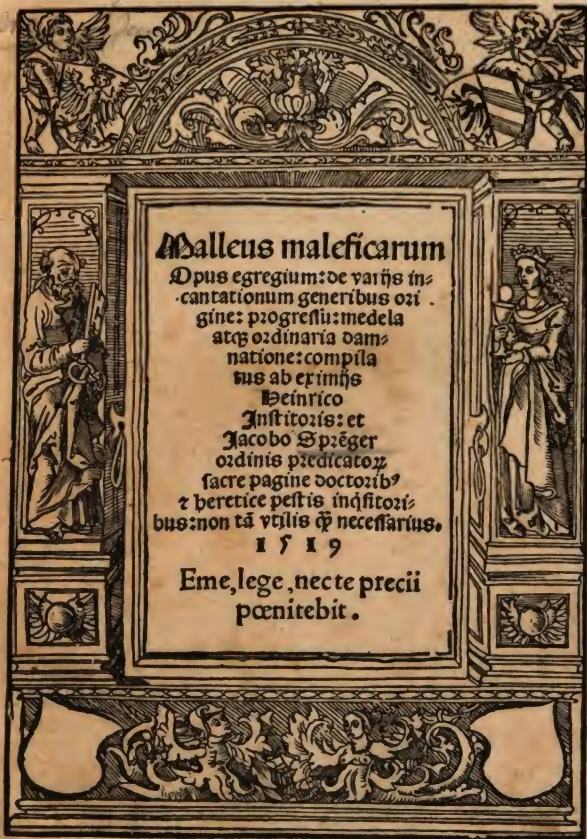
Bayer. Staatsbibliothek

EB

SA

P. lat
4° 1157

Spenges Tac

Malles maleficarum

Opus egregium: de varijs incantationum generibus origine: progressu: medela atq; ordinaria damnatione: compilatus ab eximjs Henrico Instructoris: et Jacobo Spreger ordinis predicatorum sacre pagine doctoribus: et heretice pestis inquisitoribus: non tā utilis q̄ necessarius.

1519

Eme, lege, necte precii
pœnitebit.

Handwritten text, likely a title or header, which is extremely faint and illegible.

Bayerische
Staatsbibliothek
München

A

C Apologia auctoris in malleum maleficarum.

Am inter ruētis seculi calamitates quas procbdolo: non
tā legitimis q̄ passim exp̄imur vetus oziēs dāno sue rutne
irrefragabili oisolutus eccliam quā nouus oziens hō r̄ps
iesus a p̄sione sui sanguis fecūdauit lz ab initio varijs he
refum cōtagionib⁹ inficere nō cessat: illo tñ p̄cipue in tēpe
bis conat⁹: qm̄ mūdū vespe ad occasū declināte r̄ malicia hoim ex crescē
te: nouit i ira magna: vt Jobā. i Apoc. restat. se modicū r̄ps h̄re. Qua
re r̄ i solitā quādā hereticā p̄auitatē i agro dñico succrescere fecit he
refum in quā maleficar⁹: a p̄cipaliori i quo vigere noscūt se u denotā
do. Que dū inumeris machinā i sultib⁹ hoc tñ i singul⁹ qd̄ cogitatu ter
ribile deo nimis abominabile r̄ oib⁹ ch̄rifidelib⁹ odibile cernit⁹: opib⁹
explef. Ex pacto enī cū i inferno r̄ federe cū morte feridissime feruituti
p̄ eaz p̄auis ex plēdis sp̄ncit̄is se subijciūt. Preter ea q̄ in quōtidia
nis erūnis hoib⁹ iumētis r̄ terre frugib⁹ ab eis deo p̄mittēte r̄ n̄tate
demonū cōcurrēte inferunt. Inter q̄ mala nos inq̄sitores Jacob⁹ sp̄z
ger vna cū charissimo ab ap̄lica sede in ex terminū tā pestifere heresis
focio deputato: lz iter dīnoꝝ eloq̄oꝝ p̄fessores sub p̄dictoꝝ ordine mi
litantū minimi. P̄tio tñ ac lugubri affectu pensantes qd̄ remediū qd̄ ve
solamis mortalib⁹ ip̄is p̄ saluari ant̄hidoto for: r̄ admistrandū: huic
op̄i p̄ cūctis alijs remedijs pios submittere humeros digni iudicauis
mus cōfisi de mellifua largitate illius: q̄ dat oib⁹ affluētē r̄ q̄ calculo
sumpto de altari forpice tāgit r̄ mūdā labia imp̄fectoꝝ i sinē op̄atū
cūcta p̄ducere. Verū cū i opib⁹ hoim nil fiat adeo vtile r̄ licitū cui non
possit aliq̄ p̄ncipies irrogari. Angeniola etiā n̄ra ad acūmē nō perueniūt
veritatis nisi lima alteri⁹ p̄auitatis plurimū fuerint abasa. Ideo qui
de nouitate opis nos redarguēdos estimat ad certamē illi⁹ cōfidenter
accedimus. Sciat tñ hoc ip̄m op⁹ nouū esse simul r̄ antiquū breue par
ter r̄ plixū: antiquū certe materia r̄ auctoritate: nouū vero p̄ris cōpila
tione earūq̄ aggregatiōe: breue p̄pter plurimozū auctoꝝ i breuē p̄st̄r
ctionē: longū nihilomin⁹ p̄pter immēsam materie multitudinē r̄ male
ficariū imp̄ferutabilē maliciā. Nec hoc dicim⁹ ceteroꝝ auctoꝝ scriptis
p̄sumptuose derogādo nostrūq̄ op⁹ iactāter r̄ inaniter extollēdo cū ex
nostro igenio pauca r̄ q̄si nulla sint addita. Quā nō nostrū op⁹ sed illozū
poti⁹ cēset quoz ex dictis fere sunt singula cōtēpta. Qua simul ex cau
sa nec poemata p̄dere nec sublimes t̄beozias cepimus extēdere: lz ex
ptozū more p̄cedēdo ad honozē summe trinitatis r̄ indiuidue vnitatis
sup tres pres p̄cipales originē p̄gressum r̄ finē. Maleficar⁹ malleuz
tractatū n̄cupādo aggredimur recollectiōez opis socio executionē hō
bis q̄b⁹ iudiciū durissimū imminet: eo q̄ i vindictā maloz laudē r̄
bonozum cōstituti cernunt a deo: cui om̄is honoz r̄ gloria in secula r̄c.

a h

B

Lenor Bulle

Lenor bulle aplice aduersus heresim maleficarū cū approbatione ⁊ subscrip̄tione doctorum alme vniuersitatis Colonien̄, in sequentem tractatum. Incipit feliciter

Innoçētius eps seruus seruoz dei. Ad futurā rei memoriā: sum mis desiderātes affectib⁹ put pastoralis sollicitudinis cura requirit: vt fides catholica n̄ris potissime t̄pib⁹ vbiq; augeatur ⁊ floreat ac oīs heretica prauitas de finib⁹ fidelitū pcul pellat ea libēter declaram⁹ ac etiā de nouo cōcedimus p q̄ h̄mōi piū desyderiu⁹ nostrū votiuū fortia⁹ effectū: cūctiq; p̄terea p n̄re opatiōis m̄steriū quasi p puidi opatoris sarculū errorib⁹ extirpatis: eiusdē fidei zelus ⁊ obseruātia i ipoz corda fidelitū forti⁹ imprimat. Sane nup̄ ad nostruz (nō sine ingēti molestia) puenit auditū q̄ i nōnullis t̄pib⁹ alemania su perioris necnō in Maguntinē, Colonien̄, Treueren̄, Saltzburgeh. ⁊ Bremen̄, p̄uinchs ciuitatib⁹ terris locis ⁊ dyoçesib⁹ q̄ plures vtriusq; sexus p̄sone pp̄rie salutis imemores ⁊ a fide catholica deuīates cuz demonib⁹ incubis ⁊ succubis abuti ac suis incātationib⁹ carminib⁹ ⁊ cōiurationib⁹ aliisq; nephādīs sup̄sticis ⁊ sortilegis excessib⁹ criminibus ⁊ delictis mulierū p̄tus aīaliū fet⁹: terre fruges: vinearū vvas ⁊ arboz fruct⁹: necnō boies mulieres: iumenta pecora pecudes ⁊ alia di uersozū generū aīalia. Vineas q̄q; pomeria prata pascula blada frumēta ⁊ alia terre legumia perire suffocari ⁊ extingui facere ⁊ pcurare: ipa q; boies ml̄ieres iumēta pecora pecudes ⁊ aīalia diris tā intrinsecis q̄ extrinsecis dolorib⁹ ⁊ tormētis afficere ⁊ excruciare ac eisdē boies ne gignere ⁊ mulieres ne cōcipere virosq; ne vrozib⁹ ⁊ mulieres ne viris actus cōiugales reddere valeāt i pedire. Fide p̄terea ipam quā in sacri susceptiōe baptisimi suscep̄t ore sacri lego abnegare. Aliaq; q̄ plurima nefanda excessus ⁊ crimina instigāte humani ḡnis inimico cōmitte re ⁊ ppetrare nō verent: in aīarum suaz periculū diuine maiestatis of fensam ac p̄nitiosum ep̄plū ac scādalsi plurimoz. Quodq; licet dilecti filij Heinrici institoris in p̄dictis partib⁹ Alemania superioris in quib⁹ etiā puincie ciuitates: terre dyoce. ⁊ alia loca h̄mōi cōp̄rebeſa fore cen sentur: necnō Jacob⁹ sprēger p̄ certas p̄tes linee rbeni ordinis fratru p̄dicatoz ⁊ theologie p̄fessozes heretice prauitatis inq̄sitorz p̄ las aplicas deputati fuerint put ad huc existūt tñ nōnulli clerici ⁊ laici illa rū partib⁹ q̄rentes plura sapere q̄ oporteat pzo eo q̄ i litteris deputa tionis h̄mōi puincie ciuitates dyoc. terre ⁊ alia loca p̄dicta: illarūq; p̄ sone ac excessus h̄mōi noiātim ⁊ specificē ex̄p̄ssa nō fuerit: illa sub eisdē partibus minime p̄tineri ⁊ p̄pterea p̄fatis inq̄sitorib⁹ i puinchs ciuita tibus dyoc. terris ⁊ locis p̄dictis: h̄mōi inq̄sitiōis officii exēq̄ nō lice re ⁊ ad p̄sonaz earūdem sup̄ excessib⁹ ⁊ criminib⁹ antedictis punitionē incarcerationē ⁊ correctiōem admitti nō debere p̄tinaciter asserere non erubescūt. Propter qd̄ in puinchs ciuitatib⁹ dyoçesib⁹: terris ⁊ locis p̄dictis excessus ⁊ crimina h̄mōi nō sine aīaz earūdem euidentē facturo

A z eterne salutis dispēdiō remanēt īpunita. Nos igit̄ īpedimēta q̄libet
 q̄ p̄ ip̄oz inq̄sitor̄z officij executiōe: quomōlibet retardari possēt de me
 dio submouere z ne labes heretice prauitatis aliorūq; excessiū h̄mōi ī
 pernicio alioz innocentū sua venena diffundat oportunitis remedijs p̄
 ut nostro incūbit officio puidere volentes fidei zelo ad hoc maxie nos
 impellēte. Ne preterea cōtingat prouincias ciuitates dyoc. terras z lo
 ca p̄dicta sub eisdē p̄tib; Alemanie supioris debito inq̄sitiōis officio
 carere eisdē inq̄sitorib; in illis officij inq̄sitiōis h̄mōi exēq̄ licere z ad
 p̄sonaz earūdem sup̄ excessib; z criminib; p̄dictis correctionē in carce
 rationem z punitionē admitti debere. Perinde in omnib; z p̄ oīa ac si
 in litteris p̄dictis puincie ciuitates dyoc. terre z loca ac p̄sone z excess
 sus h̄mōi nominatim z specificē ex̄p̄sā forēt auctoritate ap̄lica tenore
 p̄sentij statuimus. Proq; potiori cautela litteras z deputatiōem p̄dis
 ctas ad puincias ciuitates dyoce. terras z loca necnō p̄sonas z crimina
 h̄mōi ex̄cedentes: p̄refatis inq̄sitorib; quod ip̄i z alter eoz accersito se
 cū dilecto filio Jobāne gremp clerico Constañ. dyoce. magistro in arti
 bus eoz moderno seu quouis alio notario publico p̄ ip̄os z quemlibet
 eoz p̄ tpe deputādo in puincijs ciuitatib; dyocesib; terris z locis p̄di
 ctis cōtra quascūq; p̄sonas: cuiuscūq; cōditionis z p̄minētie fuerint
 h̄mōi inq̄sitiōis officij exequi: ipsaq; p̄sonas quas in p̄missis culpabi
 les reppererint: iuxta earū demerita corrigere icarccrare punire z mul
 ctare. Necnō in singulis puinciaz h̄mōi parrochialib; ecclīis verbum
 dei fidelī pplō quotiēs ex̄pedierit ac eis v̄sum fuerit p̄ponere z p̄dica
 re omniac; alia z singula in p̄missis z circa ea necessaria z oportuna face
 re z similiter exequi libere z licite valeāt plenā ac liberā eadē auctori
 tate de nouo cōcedimus facultatē. Et nihilomin; venerabili fratri n̄ro
 Ēp̄o Argētīnēsi p̄ ap̄lica scripta mādamus: quatenus ip̄e p̄ se vel aliū
 seu alios p̄missa vbi quādo z quotiēs ex̄pedire cognouerit fueritq; pro
 parte inquisitorū huiusmodi seu alteri; eoz legitime requisitus solēni
 ter publicā nō p̄mittat eos p̄ quoscūq; sup̄ hoc cōtra p̄dictaz z p̄sen
 tium l̄raz tenore quouis auctoritate molestari seu alias quōlibet impe
 diri molestatores z impediētes z cōtradictores quoslibet z rebelles
 cuiuscūq; dignitatis status gradus p̄minētie nobilitatis z excellētie
 aut cōditionis fuerint z quocūq; ex̄ceptionis p̄uilegio sint muniti. Per
 ex̄cōicationis suspēnsionis z interdici ac alias etiā formidabiliores de
 quib; sibi videbit sentētiās cēsuras z penas: omni appellatiōe post po
 sita cōpescēdo z etiā legitimis sup̄ his p̄ eū seruādis p̄cessib; : snias
 ip̄as quotiēs op̄ fuerit aggravare z reaggravare auctoritate n̄ra p̄cu
 ret. Inuocato ad hoc si opus fuerit auxilio bzachij secularis. Nō obs̄tā
 tibus p̄missis ac cōstitutionib; z ordinationib; ap̄licis cōtrarjis quib;
 buscūq;. Aut si aliquib; cōiter vel diuisim ab ap̄lica sit sede indultum:
 q̄ interdici suspēdi vel ex̄cōicari nō possint: p̄ l̄ras ap̄licas non faciētes
 plenā z ex̄p̄sā ac de n̄ro ad verbū de indulto huiusmodi mentionem z

Subscriptio doctorū

qualibet alia dicte sedis indulgētia gñali vel spēali cuiuscunq; tenoris existat p̄ quā p̄sentib⁹ nō exp̄ssam vel totaliter nō insertā effectus huiusmodi gratie impediri valeat quōlibet vel differri: et de qua cuiuscunq; toto tenore habenda sit in nostris litteris mētio specialis. Nulli ergo oīniuo homin liceat hāc paginā nre declaratiōis exrētionis cōcessionis et mādati infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autē hoc attētare p̄sumpserit indignationē omnipotētis dei ac beatorū Petri et Pauli aploꝝ ei⁹ se nouerit incursum. Datū Rhome apud sc̄m̄ Petrū Anno incarnationis dñice Millesimo quadringētesimo quarto. noni. decēbris. Pontificatus nostri Anno primo.

Sequitur in sequetem tractatum approbatio et subscriptio doctorū alme vniuersitatis Colonien̄. iuxta formam publici instrumenti.

In nomine dñi nostri Jesu christi Amen. Hauerint vniuersi p̄sens publicum instrumentum lecturi visuri et audituri. Quod anno a natiuitate eiusdem domini nostri. M. cccc. lxx. vii. Indi-
ctione quinta. Die nō sabbati. decimanona mensis Maij hora quinta post meridiū vel quasi p̄ntificatus Sc̄rissimi in christo patris et dñi nostri domini Innocētii diuina puidētia pape octauī Anno tertio. In mei notarij publici et testij infrascriptoꝝ ad hoc spēaliter vocatorum et rogatoꝝ p̄sentia p̄sonaliter constitutus venerabilis et religio-
sus frater Henric⁹ institoris sacre theologie p̄fessor ordinis p̄dicatoꝝ heretice prauitatis inquisitor. A sancta sede ap̄lica vna cū venerabili et religioso fratre Jacobo sp̄eiger etiā sacre theologie p̄fessore ac cōuēt⁹ p̄dicatoꝝ Colonien̄. priore collega suo spēaliter deputatus pro se et dicto collega suo p̄posuit atq; dixit modernus summus pontifex. dñs Innocētius papa p̄fatus p̄ vnā patentem bullam cōmisit ipsis inquisitoribus Henrico et Jacobo ordinis p̄dicatoꝝ et sacre theologie p̄fessoribus p̄dictis facultatē iquirēdi apostolica auctoritate sup̄ q̄scūq; hereses precipue aut sup̄ heresim maleficarū modernis tēporib⁹ vigen-
tem et hoc p̄ quinq; ecclesias Metropolitanas vicz Moguntin̄. Colonien̄. Treueren̄. Saltzburgen̄. et Bremeren̄. cū oīni facultate cōtra tales p̄cedēdi vsq; ad vltimū exrēminū: iuxta tenorē bulle ap̄lice quā suis habebat in manib⁹: sanā integrā illesam et nō viciatā sed oīni p̄osius suspitione carētē. Cuius quidem tenor bulle sic incipit. Innocentius ep̄scopus seruus seruoꝝ dei. Ad futurā rei memoriā summis desiderātes affectib⁹ put pastoralis sollicitudinis cura requirit vt fides catho-
lica nostris potissime tēporib⁹ vbiq; augeat et floreat etc. Finit autē sic. Datū Rhome apud sanctū Petrū Anno incarnationis. dominice Millesimo quadringētesimo octuagesimo quarto nonas decēbris Pontificatus nostri Anno primo. Et hāc nōnulli animarū rectores et verbis dei p̄dicatores publice in eoꝝ sermonib⁹ ad populū asserere et affirmare non verebantur maleficas nō esse aut qui nihil in nocuentū creaturarum quacūq; operatiōe efficere possent ex quib⁹ incautis sermonib⁹

A nonnunquā seculari brachio ad puniēdū hūmōi maleficas amputabat fas-
cultas ⁊ hoc in maximū augmentū maleficarū ⁊ cōfortationē illi⁹ bere-
sis. Ideo prefati inq̄sitores totis eorū virib⁹ cūctis periculis ⁊ insultib⁹
bus obuiare volētes tractatū quēdam nō tā studiose q̄ ⁊ laboriose col-
legerūt. In quo nō tā vniūsinōi predicatoꝝ ignozantiā p̄ catholice fi-
dei cōseruatione repellere nisi sunt quantū etiā in exterminium malefi-
carum debitos modos sententiādi ⁊ easdem puniēdi: iuxta dicte esse vt
tenozē ⁊ sacroꝝ canonū instituta laborarūt. At qm̄ cōsonū ratio est vt
ea q̄ p̄ cōmuni vtilitate sūt: etiā cōi approbatiōe doctoꝝ robozentur.
Ideo ne prefati rectozes discoli ⁊ predicatoꝝes sacraz litteraz ignari
est imarēt predictū tractatū sic vt premitif collectū minus bene docto-
rum determinationib⁹ ⁊ sentētis sulcitū: eūdem alme vniūersitati Co-
loniē. seu nōnullis ibidem sacre pagine p̄fessorib⁹ ad discutiēdum ⁊ col-
lationādū obtulerūt: vt si qua reprehēsbilia ⁊ a catholica veritate dis-
sona reperirent eorū iudice sic resutarent: qđ tñ cōsona catholice verita-
ti approbarent: quod subscriptis modis fuit.

C In primis egregius dñs Lambertus de Monte manu sua pp̄ria se
subscripsit: put sequit. Ego Lambertus de monte sacre theologie hu-
milis p̄fessor. Decanus p̄ tēpoꝝe facultatis sacre pagine eiūsdē studi
Coloniē. fateor: ac manu mea pp̄ria istū tractatū tripartitū p̄ me lustra-
tum ⁊ diligēter collationatū quo ad ei⁹ partes primas nibil continere
saltem meo humili iudicio: quod sit cōtrariū aut sentētis nō errātū
philosophoz: aut cōtra veritatē sancte catholice ⁊ apostolice fidei: aut
cōtra doctoꝝ determinationes a sancta ecclia approbatoꝝ aut admissi-
um. Tertia etiā pars vtiq; sustinēda ⁊ approbāda quo ad illoꝝ hereticō-
rum puniētiōes de quib⁹ tractat inquantū sacris canonib⁹ non repu-
gnat. Iterū p̄pter exp̄imenta in hoc tractatu narrata: q̄ vtiq; p̄pter fas-
mā tantoꝝ viroz p̄cipuoꝝ etiā inquisitoꝝ credunt esse vera. Consi-
lendū tamen videtur: qđ iste tractat⁹ doctis ⁊ viris zelosis quib⁹ eo
sana variā ⁊ matura cōsilia in exterminū maleficarū conferre possunt
cōmunicetur simul ⁊ eccliaz rectoꝝib⁹ timozatis ⁊ consciētiosis dista-
rat ad quoꝝ doctrinā subditoꝝ corda in odīū tam pestifere heresis in
citari poterūt ad cautelā bonoz pariter ⁊ maloz inexcusabilitatē atq;
puniētiōē: vt sic misericordia in bonis ⁊ iusticia in malis luce clarius
pateat: ⁊ in omnibus deus magnificet ipso prestante cui laus ⁊ gloria.

C Deinde ad idē venerabilis magister Jacob⁹ de Stralen etiā pp̄ria ma-
nu sua se subscripsit i hūc modū. Ego Jacob⁹ de Stralē sacre theologie
p̄fessor: minimus post v̄sitationē tractatus memorati sentio confor-
miter p̄ om̄ia bis que per venerabilem magistrū nostrū Lambertum
de monte decanū sacre theologie superi⁹ annotata sunt: qđ attestoz hac
scriptura manus mee ad laudē dei. **C** Parisio: miter eximius magister
Andreas de oebfenue: etiā pp̄ria manu se subscripsit vt infra de ma-
teria oblati tractatus: quantū prima facie apparuit qđ cōtestoz man⁹

Subscriptio doctorū

C mee scriptura ad finē in codē ex p̄ssum pmouendum. **C**ōsequēter aſit egregius magister Thomas de scotia ſimiliter ſe p̄pria manu ſua ſubſcripſit prout ſequitur. **E**go Thomas de ſcotia ſacre theologie doctor licet immerit' cōſormiter ſentio p̄ oīa venerabilib' magiſtris noſtris p̄cedētib' in materia p̄ſati tractat' per me examinatū qđ attestoꝝ manu p̄pria mea. **C** Subſequenter t' ſecūda ſubſcriptio p̄tra p̄ſatos p̄dicatoꝝ incautos ſic acta ſuit. In primis poſiti fuerunt articuli p̄ ut ſequitur. **P**rimo inquiſitores heretice p̄auitatis deputatos auctoꝝ ritate fedis apoſtolice iuxta formam canonū cōmendant magiſtri ſacre theologie ſubſcripti t' hortant' qđ dignent' p̄ſequi cū zelo eoꝝ officiū. **S**ecdo qđ maleficas poſſe fieri p̄miſſione diuina ex cooperatione diaboli per maleficos aut maleficas nō eſt contrariū fidei catholice ſed conſonum dictis ſacre ſcripture: immo neceſſariū eſt iuxta ſentētias ſanctoꝝum doctoꝝ illa quandoq; poſſe fieri admittere. **T**ertio predicātes impediūt q̄tū in eis eſt opus piū inquiſitoꝝ i p̄iudiciū ſalutis aīaꝝ: ſecreta tñ que quandoq; ab inquiſitorib' audiant nō ſunt omnib' reuelanda. **U**ltimo ex hortandū venit omnes p̄ncipes t' quicūq; catholici vt aſſiſtere dignentur tam p̄hs votis inquiſitoꝝ pro deſenſiōe ſancte catholice fidei. **D**emū vero ſubſcripti t' ſupraſcripti doctores p̄dicte facultatis theologie manib' p̄p̄ris ſe ſubſcripſerūt. **P**ut ego arnoldus notarius infra ſcriptus ex reuelatione honeſti Joannis volda de Wechlinia alme vniuerſitatis Colonienſis. pedelli iurati qui mihi hoc retulit audiui t' ex manibus etiā ſupra t' infraſcriptis apparuit vidi in hūc qui ſequitur modum. **E**go Lambertus de monte ſacre theologie humilis p̄feſſoꝝ: ita ſentio vt p̄ſcribitur: teſte hac manu mea p̄pria. **E**go Adalric' kridē vuyſ de eſlingen ſacre theologie p̄feſſoꝝ nouiſſimus vt p̄ſcriptū eſt ita ſentiendum hac manus p̄pria ſcriptura cēſeo. **E**t ego Conrad' de campis ſacre theologie p̄feſſoꝝ humilimus prout ſupra cū maiorib' meis in idem concurro iudiciū. **C** Ego Cornelius de breda minimus p̄feſſoꝝ ita ſentio vt p̄ſcriptum eſt: quod teſtificoꝝ manu mea p̄pria. **C** Ego Thomas de ſcotia ſacre theologie p̄feſſoꝝ licet immeritus conſormiter ſentio venerabilib' p̄feſſoꝝib' p̄ſcriptis teſte manu mea p̄pria. **C** Ego Theodericus de bumell ſacre theologie humilim' p̄feſſoꝝ ita ſentio ſicut ſcriptū eſt p̄ magiſtros meos p̄ſcriptos qđ teſtoꝝ manu mea p̄pria. **C** In aſſertione articuloꝝ p̄ſcriptoꝝ conſormis iudicij ſum cū veneradis magiſtris noſtris p̄ceptorib' meis. **E**go Andreas de ochſenfurt ſacre theologie facultatis p̄feſſoꝝ ac theologozū vniuerſitatis Colo. collegij minim'. **C** Nouiſſime aſit t' finaliter iā dicitur venerabilis t' religioſus Frater Henricus inſtitutoꝝ inquiſitoꝝ habuit t' tenuit in ſuis manib' quandam aliā litterā pergamenā ſereniſſimi regis Romanozū ſigillo ſuo rubeo rotūdo in capſa cere glauce impreſſa. impreſſula p̄gameni inferi' impendenſi. ſigillatā ſanā t' integram

Non viciatā non cācellatā neq; in aliqua sui pte suspectā: sed omni proz
 sus vicio ⁊ suspitione careñ. Ita q; in faciliozē expeditioñē hui⁹ negotij
 fidei idem Serenissimus dñs Rhomanoꝝ rex prefatus ipsam eandem
 bullam apostolicam supra tactā: tanq̄ christianissimus princeps tuert
 ⁊ defendere voluit atq; vult: ⁊ ipsos inquisitores in suā om̄imodam p-
 tectionem suscipit. **Q**uādans ⁊ precipiens omnib⁹ ⁊ singulis Rhoma:
 no imperio subditis vt in executione taliū negotioꝝ fidei ipsis inquisi
 toꝝibus oēm fauozē ⁊ assistentiā ex hibeāt ac alias faciāt: put in eadem
 littera plen⁹ continet ⁊ habet. Cuius q̄dem littere regalis principiūz
 ⁊ finis hic infra annotant in hūc modū. **H**arimilianus diuina fauente
 clementia Rhomanoꝝ Rex semper augustus Archidux Austrie Dux
 Burgūdie Lotbar. Brabatie Lymburgie ⁊ Belrie. Comes Flandrie
 ⁊c. Finis. vero. Datū ī oppido nostro Brupellen. nostro sub sigillo mē
 sis Nouembꝛis. die septa. Anno domini Millesimo quadringentesimo
 octuagesimo sexto regni nostri Anno primo.

Desup pmissis omnib⁹ ⁊ singulis iā dictis venerabilis ⁊ religiosus
 frater Henricus inquisitor p se ⁊ collega suo antedicto ipsis a me nota
 rio publicū seu publica instrū ⁊ instrumēta melioꝝi forma petiit. Acta
 sunt hec Coloni. ī domo habitatioñ. venerabilis magistri Lambertī de
 monte predicti in fra emunitatē ecclesie sancti Andree Coloni. sita in ca
 mera negotioꝝ ⁊ studij eiusdem magistri Lambertī inferi⁹. **S**ub anno
 domini. in ditionē. mensis die horis. ⁊ pontificatus quib⁹ supra presentī
 bus ibidem predictis magistro Lamberto ⁊ Johāne pedello. **H**ec non
 honestis virj Nicolao cuper de venroide. venerabilis curie Coloni. no
 tario iurato. ⁊ Cristiano vintzen de enskirchen clericis Coloniens. dpoꝝ.
 testibus ad premissa fidedignis rogatis ⁊ requisitis.

Et ego Arnoldus kolicb de enskirchen clericus Coloniē. iuratus.
 Quia premissis omnib⁹ ⁊ singulis dū sic vt premissi fierēt ⁊ agerent
 vna cū prenoitiis testib⁹ presens fui. **E**aq; sic fieri vidi ⁊ vt presert
 ex relatione pedelli audiui. **I**ecirco presens publicum instrumentū manu
 mea ppria scriptū ⁊ ingrossatū epinde confeci subscriptū publicauī ⁊ in
 banc publicā formā redegi. **S**ignoꝝ ⁊ noie meis solitis ⁊ consuetis si
 gnauī rogatus ⁊ req̄sit⁹ ī finē ⁊ testimoniuū oēm ⁊ singuloꝝ premissioꝝ.

Sequitur tabula subsequētis operis seu tractatus

Super bullā ergo Innocēti octauī aduersus heresim male
 ficarum nouissime emanatā q̄stiones quadraginta octo dis
 cutiende tria principaliter hñt declarari. **P**rimo originem
 secūdo progressum: tertio finale remediū. **O**rigine quo ad
 multiplicatioñ: finale remediū quo ad illi⁹ heresis exter
 miniuū. **P**rima pars sup tria que ad maleficialē effectū
 concurrūt vt sunt demon: maleficus ⁊ diuina pmissō cōtinet in numero
 q̄stiones decē ⁊ octo: quarū quatuor sup potentia demonis: relique
 sup eoꝝ opa. **E**st autē prima ⁊ toti⁹ opis introductoꝝia: **A**n asserere

Diuisio totius libri

¶ maleficas esse ita censet catholicū q̄ ei⁹ oppositū p̄tinaciter defendere oīmodo sit hereticū. **¶** Secūda an catholicū sit asserere q̄ ad effectū maleficāle sp̄ habeat demō cū malefico cōcurrere: vel q̄ alterū sine admī nuculo alteri⁹ talē effectū possit p̄ducere. **¶** Tertia an catholicū sit asserere q̄ h̄mōi effect⁹ p̄ icubos ⁊ succubos demōdes sic p̄curent q̄ etiā ve rī boies in multiplicatiōe ⁊ originē maleficoꝝ p̄ tales demones p̄reantur. **¶** Quarta q̄stio: an catholicū sit asserere q̄ act⁹ icuboꝝ ⁊ succuborū demōnū t̄nīmodo i s̄imīs spirītib⁹ cōueniat. **¶** Quinta an quoquo modo possit catholice cēseri q̄ origo ⁊ multiplicatiō maleficoꝝ operū ex influentijs p̄cedat corpm̄ celestīū absq̄ admīniculo demōnū. Seu a substantijs separatis vt sunt motores orbū celestīū. Seu etiā a malitia hoīm cōcurrēte ad voces ⁊ ōba quacunq̄ s̄rūt stellarū. **¶** Sexta quo ad maleficos cū demōib⁹ concurrentes s̄r mulieres ampli⁹ inueniuntur hac heresi infecte q̄ viri. Cuiusmodi etiā mulieres p̄ ceteteris sunt inuolūte: declarat p̄ quinq̄ sequētes q̄stiones. **¶** Septima an malefice vīrute demōnū m̄tes hoīm ad odiū vel amorē inordinatū incitare valeant: ⁊ de modo p̄ponēdi h̄mōi materiā in sermonibus ad populū. **¶** Octaua an ḡnatiuā potentiā seu actū venerē impedire et maleficare possunt cū quadam incidentalī questione: cur interdū act⁹ ille impedit respectu vni⁹ ⁊ nō respectu alterius p̄sone. **¶** Nonā an prestigiosa illusione membra virilia quasi sint a corp̄oribus euulsa auferre solēt cuz certis alīs annexis difficultatib⁹. **¶** Decima an hoīs in bestialis formas possint transmutare cū incidentalī alīa difficultate. **¶** Undecima de obstetricib⁹ maleficis cōcept⁹ i vtero ⁊ extra diuersimode interimētes. **¶** Duodecīa sup̄ p̄missionē diuinā q̄ ad demōnē ⁊ maleficā habet cōcurrere. An diuinā p̄missionē in his operib⁹ maleficarum cōmendare ita sit catholicū q̄ eius oppositum. s. illā redarguere oīno sit hereticū. **¶** Tredecīa etiā incidentalī sup̄ duas diuinās p̄missiones circa casum diaboli ⁊ primorū parentū: ex quib⁹ c̄cta maleficorum opa iuste p̄mittunt. **¶** Quartadecīa an p̄missis nō obstātib⁹ peccata maleficoꝝ grauiora sint peccatis maloꝝ angeloꝝ ⁊ primorum parentum ⁊ est tota materia predicabilis cum declaratione q̄ grauissimas merētur penas etiam in p̄senti vltra omnes flagitiosos mundi. **¶** Quintadecīa: an propter peccata maleficorum innoxij sepe maleficientur. **¶** Sexadecīa an heresis maleficarū omnes alias superstitionis species excedat. **¶** Decimaseptīma est declaratiua quartadecime grauitate criminis in maleficis ad peccata quecunq̄ demōnū cōparādo. **¶** Decima octaua cōtra q̄nq̄ argumēta laycoꝝ q̄ de⁹ nō p̄mittat tantā potestātē diabolo ⁊ maleficis ⁊ i hac materia cōiungit finis suo p̄ncipio: dum hec vltima questio annectitur prime.

Secunda pars op̄is cōtinet sedecim capla sub duab⁹ questionibus quarum vna in p̄ncipio ⁊ altera in fine ponit: ⁊ prima super remedia p̄seruatiua, altera super remedia maleficia amo-

A uentia. capitula aut intermedia modū pcedendi maleficiorū in maleficijs inferendis pertractant. ¶ Prima questio. An quis possit p bonos angelos ita beneficiari q̄ a maleficis ⁊ demonib⁹ nō possit maleficiari. Capitulū primū de diuersis modis quib⁹ demones ad augmentū illi⁹ perfidie allitiūt per maleficas innoxios ⁊ honestas puellas. Secundū capitulū de mō sacre lege professiōis earū cū declaratiōe omagiū prestādi diabolo. Tertiū sup modū quo de loco ad locū corporaliter transfferuntur. Quartū de mō quo se incubis demonib⁹ substituūt: in quo etiā tractatur qualiter ex his multiplicant: ⁊ an semp cū decisione seminis incubus maleficā aggreditur: ⁊ an poti⁹ vno tēpore q̄ altero. et similit de loco: et an visibiliter illas spurcicias agitāt: cū maiori vlt̄ minori vere nerea delectatione: et an incubi tantūmodo mulieres ex earū spurcicijs procreatas aggrediunt. Quintū capitulū de mō generali quō p sacramenta ecclesie sua maleficia exercēt et de sex modis quib⁹ oib⁹ creaturis corporalib⁹: dēptis corporalib⁹ celestib⁹ veras infirmitates licet nō veras sanitates h̄tute naturali inferre possunt. Inferre de mō quo vim generatiuā impedire solent. Septimū de modo quo mēbra virilia auferre solent: quia ea que in prima parte tacta sunt sup potentiā faciēdi iam per modos operandi declarantur: vnde nō est eadem vtrobisq̄ materia. Octauū de modo quo hoies in bestiales formas trāsmutant. Nonum de modo quo demones intra corpora sine lesione existunt quando prestigiosas operātur transmutatiōes. Decimū de mō quo demones substātialiter per maleficariū operatiōes hoies inhabitāt. Undecimū de mō quo om̄is gen⁹ infirmitatis inferre possunt hoc tū in generali tractatur. In speciali vero sequēti duodecimo ca. quo grauiōres infirmitates inferūt. Tertiūdecimū sup modū quo malefice obstetrices pre om̄ibus alijs maiora dāna inferūt infantes aut interimēdo: aut demonib⁹ offerēdo. Quartūdecimū super modum quo iumentis varia nocumēta inferūt. Quintūdecimū super modum quo grandines et tempestates cōcitare ac fulgura fulminare solent. Sedecimū sup tres mōs quo viri reperiunt maleficijs infecti et nō mulieres. Et primo de maleficis sagittarijs. Scōdo de incantatorib⁹ qui per carmina sacrilega arma lesiua contra quecūq̄ nocumēta incātare sciūt: et hoc p verba. Tercio qui per zberia scripta.

S Ed quo ad remedia maleficia amouētia: qd̄ est scōm principale huius scēde partis. Primo ponit questio. Utrū sit licitū maleficia per alia maleficia aut p illicita tollere: et habet capitula nouem. Primū super remediū eccl̄asticū cōtra incubos et succubos demones. Secundū super remedia cōtra vim gñatiuam maleficiatam. Tertiū sup remedia cōtra maleficiatos sup amorē vel odiū inordinatum. Quartum sup remedia vbi prestigiosa arte mēbra virilia auferuntur: et vbi hoies in bestiales formas trāsmutant. Quintū sup remedia cōtra obsessos ex maleficio. Sextū sup remedia cōtra q̄scūq̄

Diuisio totius libri

L in firmitates a maleficis illatas: z hoc p licitos exorcismos. Septimū super remedia cōtra grandines et fulminazac etiā sup iumēta maleficia ta. Octauū sup remedia quedā occulta cōtra quasdam occultas demonū infestationes. Nonū super remedia pro illis qui se demonib⁹ intūtū alicuius cōmodi temporalis totaliter deuouissent.

Tertia pars operis sup remedia vltima non tā cōtra earū opa q̄ psonas maleficarū sup ipsoꝝ ex terminū cōtinet tres partes principales. s. modū inchoādi: processum iudicij et modū cōtinuandi: et modū sententiādi puniendi et plectēdi questio nes. Et prima pars cōtinet questiones quinq̄. Secūda duodecim. Tertia viginti. **P**rima z oīm sequentiū questionum introductorā est. Utrū malefice et earū fautores receptatores et defensores ita subsciuntur tā ecclesiastico q̄ ciuili iudicio q̄ ab earū inquisitiōe valeāt heretice prauitatis inq̄sitores esse exponerati. Demū super modum inchoādi processum. Prima questio quis sit modus cōpetens iudici ad inchoandū processum fidei contra maleficas. Secūda questio de numero testiu Tertio q̄ties possint examinari. Quarta de cōditōe testiu: q̄nta an inimici capitales ad testificādū admittunt. Sup secūda ptē qualiter processus talis est cōtinuandus est questio sexta. Et primo qualiter testes sunt citandi et interrogandi. Secundo qualiter interrogatoriā ḡnalia pro primo actu maleficis pponuntur. Tertio qualiter interrogatoriā particularia. Questio septima varia dubia sup respōsiones negatiuas maleficarum declarant: z q̄n pōt incarcerari: q̄n etiā p manifeste deprehēsa in berefi maleficarū sit habēda. z est actus secūdus. Questio octaua quō sit capiēda z incarceranda erit actus tertius. Nonā questio an deponentiū nomina sint ei post captionem manifestāda: act⁹ quartus. Decima qualiter defensionē sunt cōcedende cū deputatiōe aduocati: actus quintus. Undecima quid faciet aduocatus cum sibi testiu nomina non publicantur actus sextus. Duodecima magis declarandi quo modo sit capitalis inimicitia inter delatam z testes inuestiganda et est actus septimus iudicis. Tredecima quid faciet iudex vbi delat⁹ vult eū recusare: actus octauus. Quartadecima de his que iudex habet aduertere ante locum carceris z torture: z q̄ nō sit facilis ad exponendū maleficā tormētis ppter maleficiū taciturnitatis: actus nonus. Quin tadecima de modo sententiādi delatā ad questiones: z qualiter prima die sit questionanda. Sedecima quomodo questiones sunt cōtinuande. Et de signis ex quib⁹ malefica cognoscitur: z quō sunt abradende: z de varijs cautelis sup maleficiū taciturnitatis: z est act⁹ vndecimus iudicis. Decima septima de tpe: z de scdo mō interrogādi: z de cautelis extrinsecis a iudice obseruandis.

Super modos hō sententiādi viginti in nūmero est p̄ia q̄stio an super examē z iudiciū cādēntis ferri vbi ad illud appellāt possint sentētiari. Scda de his que ḡnalter iudex debet obser

A uare tam circa snias interlocutorias q̄ diffinitiuas. ¶ Tertia. Quot modis iuder p̄t delatū h̄re suspectū: z sup qb̄ suspitionib̄ p̄t ferre sniam. ¶ Quarta: quō sit snia ferēda sup personā delatā: sed immunē totaliter. ¶ Quinta: qualiter sit ferēda sup delatā et diffamatā ḡnālīe. ¶ Sexta: qualiter sup delatā diffamatā questōib̄ tñ et tormētis exp̄ponēdā aliquid. ¶ Septima: qualiter sup suspectā de illa heresi leuiter. ¶ Octaua: q̄liter sup suspectā uehemēter. ¶ Nonā: qualiter sup suspectā uolēter. ¶ Decima. Qualiter est ferēda super diffamatā et suspectā insimul et cōiter. ¶ Undecima: qualiter sup cōfessāz illā heresim sed nō relapsam et penitentē. ¶ Duodecima: qualiter sup cōfessāz heresim et penitentē sed relapsam pbabiliter. ¶ Tredecima: qualiter sup cōfessam et impenitentē s̄z nō relapsāz realit. ¶ Quartadecima: qualiter sup confessam heresim et impenitentē atq; relapsam certitudinalit̄er. ¶ Quintadecima: q̄liter sup non cōfessam sed conuictā de heresi legitimis testib̄ z alīs iudicialit̄. ¶ Sedecima: qualiter super cōuictāz s̄z fugitiuā v̄se absentantē cōtumaciter. ¶ Decimaseptima: qualiter sup delatā ab aliā malefica incinerata: s̄z nō cōfessā. ¶ Decima octaua qualiter sup delatā nō maleficia inferētē sed tollentē. ¶ Decimanona qualiter sup sagittarios maleficos armoz incātatores z quoscūq; nigromāticos. ¶ Vicesima sup obstetrices maleficas oēs alias i maleficiōs excedētēs. ¶ Adcludendo de remedio appellatiōis vbi delata que cūq; ad illud cōfugeret quid iudici ecclesiastico seu ciuili sit faciēdum.

¶ Prima questio in ordine.

Utrū asserere maleficos esse sit adeo catholicū q̄ ei' oppositum pertinaciter defendere omnino sit hereticū: Et arguit q̄ nō sit catholicum quicq̄ de his asserere. xxvi. q. v. episcopi. Qui credit posse fieri aliquā creaturā aut in meli' deterius ue transmutari aut in aliā speciē vel similitudinē trāsmoari q̄ ab ip̄o oim creatore: pagano z infideli deterior est. Talia autem cū referuntur fieri a maleficis: ideo talia asserere nō est catholicū s̄z hereticū. ¶ Preterea nullus effectus maleficialis est in mundo. Probat. Quia si esset operatiōe demonū fieret. Sed asserere q̄ demones possint corporales transmutatiōes aut impedire aut efficere nō videt catholicū: quia sic perimere possent totū mōm. ¶ Preterea ois alteratio corporalis puta circa infirmitates aut sanitates procurādas reducī in motū localem patet ex septimo physicoz: quozū pm' est motus celi: sed demones motum celi variare non possunt. Dionisius in eplā ad Policarpū. Quia hoc soli' dei est: ergo videt q̄ nullā trāsmutationē ad min' verā in corpibus causare p̄nt: z q̄ necesse sit h̄mōi transmutationes in aliquam causam occultā reducere. ¶ Preterea sicut op' dei est forti' q̄ op' diaboli ita z ei' factura. S̄z maleficū si eēt in mōdo eēt vtiq; op' diaboli cōtra facturā dei: ergo sicut illicitū est asserere facturā supstitiofam diaboli excedere opus dei: ita illicitū est credere vt creature z opa dei i ho

L minibus et iumentis valeat vitari ex opibus diaboli. Preterea id quod subiacet virtuti corporali: non habet virtutem imprimendi in corpora. Sed demones subdunt virtutibus stellarum quod patet eo quod certi incantatores constellationes determinatas ad invocandum demones observant: ergo non habent virtutem imprimendi aliquid in corpora: et sic multominus malefici. Item demones non operantur nisi per artem. Sed ars non potest dare veram formam, vnde in ca. de ministeris dicitur. Sciunt auctores alchimie species transmutari non posse: ergo et demones per artem operantes veras qualitates sanitatis aut infirmitatis inducere non possunt: sed si vere sunt habent aliquam aliam causam occultam absque ope demonum et maleficorum. Sed contra in decre. xxxiij. q. 5. si per fortitias atque maleficas artes nonnunquam occulto iussu dei iudicio permittente et diabolo preparante etc. loquitur de impedimento maleficiali quo ad actus chirurgicales tria concurrere. scilicet malefica diaboli et dei permissione. Preterea fortius agere potest in id quod est minus forte: sed virtus demonis est fortior virtute corporali. Job. xl. Non est potestas super terram que ei valeat comparari qui creatus est ut neminem timeret. Rursus. Vbi in pugna sunt tres errores hereticales quibus reprobatas veritas patebit. Alia quidam iuxta doctrinam sancti Thome in. iij. dist. xxxiij. ubi tractat de impedimento maleficiali conati sunt asserere maleficium nihil esse in mundo nisi in opinione hominum qui naturales effectus quorum cause sunt occulte malefiche impugnant. Alii qui maleficos concedunt sed ad maleficos effectus illos tantummodo imaginare et fantastice concurrere asserunt. Tertii qui effectus maleficiales omnino dicunt esse fantasticos et imaginarios licet demon cum malefica realiter concurrat. Horum errores sic declarant et reprobant. Primum omnino de heresi notant per doctores in. iij. prefata dist. precipue per sanctum Thome in. iij. arti. et in corpore quod dicitur illa opinio est omnino contra auctoritates sanctorum et precedere ex radice infidelitatis. Quia ubi auctoritas scripture sacre dicit quod demones habent potestatem supra corporalia et supra imaginationem hominum quam a deo permittunt: ut ex multis scripture sacre passibus notatur. Ideo illi qui dicunt maleficium nihil esse in mundo nisi in estimatione hominum. Etiam non credunt esse demones nisi in estimatione vulgi tantum ut errores quos homo sibi ipsi facit ex sua estimatione imputet demoni. Et quod etiam ex imaginatione vehementer aliqui figure apparere in sensu tales quales homo cogitat quod et tunc credunt demones videri dicam vel etiam malefici. Et quoniam hec vera fides repudiat per quam angelos de celo cecidisse et demones esse credimus. Ideo et fateamur ipsos ex subtilitate nature sue multa posse que nos non possumus. Et illi qui eos ad talia inducunt facienda malefici vocantur hec ibi. Quia non infidelitas in baptisato heresis nominatur: ideo tales de heresi reprehenduntur. Alii duo errores demones et eorum naturalem potentiam non negantes sed inter se quo ad effectum maleficialem et ipsam maleficam dissidentes in quantum vnde concedit maleficam realiter cooperari ad effectum: non tamen verum sed fantasticum. Alter vero per contra riuum effectum reale in se concedens: sed maleficam fantastice putat cooperari

rari. Fundamentū erroris ex duob' partib' canonū qui habent. xxvi. q. v. episcopi sumpserūt vbi primo reprehendunt mulieres que credūt se cum dyana vel herodiana nocturnis horis equitare. Inspiciat ibi canō Et q̄a sepe fantastice et imaginarie talia solū modo fiūt ideo et illi errantes de omnib' alijs effectib' ita fieri iudicāt. Scōbo quia ibi cōtinet q̄ q̄ credit vel asserit posse fieri aliquā creaturā aut ī meli' deteriusue immutari aut transformari in aliā spēm vel similitudinē q̄ a deo oīm creatore infidelis est et pagano deterior. Quā propter hoc q̄ ibi dicitur deterioris usue immutari dicitur illi effectū nō esse realē ī maleficiato: sed trismodo fantastici. Sed q̄ hi errores heresim sapiāt et p̄tra sanū intellectū canōnis militāt. Ostendit primo tā p̄ legē diuinā q̄ etiam ecclesiasticā et ciuilem: et hoc in ḡnālī: demū in sp̄cālī n̄ba canonis exprīmēdo: licet etiā in sequētī questioe clari' hoc deducere. Nam lex diuina in pleriq̄ locis precipit maleficas nō solū esse vitādas: sed etiā occidendas: cuiusmōi penas nō imponeret si nō veracit' et ad reales effect' et lesiōes cū demonib' cōcurrerēt. Hōis em̄ corp̄alis nō in nigrit' sine corp̄ali et grau' pctō sed aliud de morte anime q̄ ex fantastica illusionē seu etiā tentatiōe ori rī pōt. Hec sentētia sancti Tho. in. ii. disti. viij. in questioe. An vti au filiō demoni sit malū. Nam Deu. x. viij. precipit oēs maleficos et incātores interfici. Xeutici etiā. xix. dicit. Anima que declinauerit ad magos et ad ariolos et fornicata fuerit in eis ponā facit' meam cōtra eam et interficiam eam de medio ppli mei. Et ite. xx. Vir v' mulier in quib' phibitonicus vel diuinus spiritus fuerit mortā lapidib' obuiet eos. Et dicuntur phibitones in quib' demō operat' mirōs effect'. H̄tererea hec sunt q̄ propter hoc peccatū ocoptias infirmus mortuus fuit. iij. Re. j. et Saul. j. Paralippo. x. Diuinoꝝ deniq̄ eloq̄oꝝ tractatores q̄ aliud ī eoꝝ scriptis sup. ij. di. vj. et vij. tradiderūt de potestate demonū et magis artib' eoꝝ scripta inspiciant cuiuscūq̄ doctoris sup. scōm librum senten. et inueniet nullo discrepāte magos et maleficos h̄cure demonum. p̄mittēte deo mirōs effectus nō fantasticos posse pducere. Taceo de vā r̄hs alijs locis in quib' sanct' Thomas diffuse de h̄mōi operib' pertracat vt in summa cōtra gētī. li. iij. ca. j. et. ij. in prima parte q. cxiij. ar. iij. Et in scōa secūde. q. xcij. et. xciiij. Inspiciant' deniq̄ postillatores et glosatores de magis p̄baronis. Pro. vij. Inspiciantur et dicta Aug. x. viij. de ciuitate dei ca. x. viij. Et in secūdo de doctrina ch̄iana. Siliter alioꝝ doctoz quib' omnib' cōtradicerē valde absurdū est: nec a vicio heresis excusari potest: imo in iure heretic' censet quicūq̄ errat in expositione sacre scripture. xciiij. q. j. heresis. Et quicūq̄ aliter sentit de his que s̄dem cōcemunt q̄ romana tenet ecclesia. eo. c. et. q. Hec est fides q̄ deniq̄ cōtra sanū intellectū canonis militāt ostēdit p̄ legē ecclesiasticā. Nam et canonū doctores super. c. Si per sortitārias et maleficas artes. xciiij. q. j. et extra de frigidis et maleficiatis: quid aliud potēdunt nisi de maleficiali impedimēto circa actus cōiugales declarare quō dirimit cōtra.

Partis prime

C etiam aut contrahendū m̄imonū. Dicunt enī sicut ⁊ Tho. in. iij. vbi s.
q̄ si maleficiū superueniat m̄imonio ante carnalē copulā tūc si est per
petuū impedit ⁊ dirimit m̄imonū p̄tractū cuiusmodi sentētia nō daret
super illulorū ⁊ fantastici effectū vt de se patet. Videat hosti. i sūma
copiosa similiter Gorfri. ⁊ Raymū. qui etiā nullibi leguntur difficul-
tasse. An talis effectus posset cēseri imaginari⁹ ⁊ nō realis: sed hoc tāq̄
per se notū relinquebat. Et quōd posset cēseri perpetuus vel tēporalis
declarant si post triēniū duraret nec dubitabant an imaginarie per ma-
leficam seu illulorie intromitteret. Sed q̄ vere ⁊ realiter pōt talis de-
fectus procurari s̄tute demonis propter pactū cum eo inītū vel etiā
per ipm̄ demonē absq̄ malefica: licet hoc rarissime fiat in ecclīa vbi sa-
cramentū m̄imonū meritorū existit: sed q̄ inter infideles hoc contin-
gat hoc est quia iusto titulo illos possidere se cernit: vt Petrus de pa-
ludē in suo quarto recitat de sp̄so qui desp̄sauerat ydolū ⁊ nihilomi-
nus cōtraxerat cū quadam iuuēcula: quam tū cognoscere nō potuit pro-
pter diaboluū qui semper se in corpore assumpto interposuerat: cū tū in
ecclīa diabolus conat⁹ poti⁹ per maleficas propter suū lucrū in perdi-
tionem animarū tales effect⁹ intromittere: ⁊ qualiter hoc facere pōt: et
quib⁹ medijs inferi⁹ declarabit: vbi de septē modis nocēdi hominib⁹
per cōsimiles effect⁹ tractabit. Et alijs etiā questionib⁹ quas theo-
logi ⁊ canoniste circa hanc materiā mouēt hoc idē patet discussiones
quōd possit tolli ⁊ an licitū sit per aliud maleficiū tollere: ⁊ quid si male-
fica mortua sit per quam maleficiū est immissum. de q̄ casu Gorfri. in
sua summa mentionē facit: de quib⁹ in questioib⁹ tertie partis patebit
Cur deniq̄ tam diligēter canoniste varias penas promulgassent dist in
guendo de occulto ⁊ manifesto peccato maleficorū seu poti⁹ diuinatorū
cū notia superstitio varias habeat spēs vt si notorū sit eucharistia de-
neget. Si occultū p̄nia. xl. dierū. de pse. dist. h. pro dilectōe. Itē si cleri-
cus q̄ deponēdus ⁊ in monasterio detrudendus. Si laicus ex cōdicand⁹
xxvi. q. v. Nō oportet. Itē q̄ tales infames debeant cēseri ⁊ qui ad eos
cōcurrūt immo nec ad excusationē debent admitti. h. q. viij. q̄ quis nec.
Sed ⁊ per legē ciuile hoc idē ostendit. Nā Azo in summa super. ix. lib.
codicis. rubrica de maleficis post. l. corneli. de sicarijs ⁊ homicidijs di-
cit. Sciendū q̄ oēs illi quos vulg⁹ maleficos vocat ⁊ etiā illi qui ar-
tem diuinandi sciūt patiunt capitalē penā vt. l. nemo. l. de maleficis.
Itē inferit penam. l. culpa. l. nullus. De enī leges his s̄bis vtunt. Ne-
mini p̄mittit diuinare alioquin supplicij capitis gladio vltore feret p̄-
stratus ⁊ subdit. Sūt ⁊ alij qui arte magica vite innocentū insidiantur
animos mulierū ad libidinē flectunt. ⁊ hī bestijs obhiciunt vt. eo. l. l.
multi. Decernūt etiā leges q̄ ad eorū accusationē quilibet admittat
sicut ⁊ canon. in c. in fauorem fidei. li. vj. de here. vnde subdit ibidem.
Ad hāc accusationē quilibet admittit quasi in crimine lese maiestatis.
ipsam enī prope modū pulsant maiestātē diuinam. Itē q̄ questionibus

A ad interrogandum subjiciant: subdit et quilibet nulla dignitate obstatē q̄
 stioni subjicit et qui convincitur vel si detegat facinus suū sit eculeo de-
 ditus: vngulisq; sulcantib; latera pferat penas dignas suo facinori: vt
 e. C. l. si ex. 27. Nota q̄ olim duplici pena tales plectebant capit; et vng
 gulis ad dilacerationē corporis seu ad deuorādū bestiis obhiciendo. Nā
 aut cremant forte ppter feminesu serū. Itē p̄hibet p̄ticipationē. Unde
 subdit. h̄ nec p̄mittant tales ad limē alteri; accedere: alioquin p̄remā-
 tur bona: nec aliq̄s debz eos suscipere vel p̄sulere. alioquin deportant in
 insulā et oīa bona publicātur. Hic notat pena exilij cū amissioe oīm bo-
 norū q̄ tales p̄sulūt aut suscipiūt. Has penas vbi p̄dicatores ppl̄is et re-
 ctorib; terraz publicāt. plus aduersus maleficas q̄ ex alijs scriptura-
 rū allegationib; marcescūt. P̄terea et p̄ leges cōmendātur q̄ eorū ma-
 leficis obstat. Unde vbi sup̄. l. eozū. Alij aut q̄ faciūt id ne labores ho-
 minū ventoz gradinisq; lapidatiōe sternant: nō pena h̄ p̄mio digni sūt
 Qualiter autē sit licitū talia impedire inferi; patebit vt p̄ tactū est.
 Dia autē hec negare aut frivole illis resistere q̄ modo pōt scrupulo he-
 retice p̄auitatz carere. Judicet vnusq; nisi fortassis eū ignorātia ex-
 cusabit. h̄ cuiusmodi ignorātia excusat statim inferi; patebit. Adcludē-
 do ex oībus p̄missis catholicā et verissimā assertionē q̄ malefici sunt q̄
 demonū auxiliō p̄pter pactū cū eis inicitū maleficiales reales effect; p̄-
 mittēte deo p̄curare possunt: nō excludēdo quin et p̄stigiōsos effect; et
 fantasticos etiā p̄ media p̄stigiōsa p̄ducere valeāt. Sed q̄ p̄sens specu-
 latio sup̄ maleficiales effect; h̄ fat: q̄ plurimū ab alijs differūt: ideo per
 hoc nihil ad p̄positū: cū tales poti; fortilegi vel incātatores dicūtur q̄
 malefici. Deins; qz fundamentū sui erroris capiūt ex h̄bis canonis p̄ci-
 pue duo vltimi errores nō loquēdo de primo q̄ seipsum p̄demnat dū ni-
 miū p̄tra h̄itatē scripture exorbitat. H̄o ad sanū intellectū canonis est
 p̄cedendū: et primo p̄tra primū errozē dicētis mediū esse fantasti-
 cū: sed extrema esse realia. Vbi notādum q̄ dū q̄ttuozdecim sunt species capi-
 tales in genere sup̄stitiōis q̄s recitare causa breuitatz nō expedit: tū qz
 clare recitant ab Ihsd. viij. Ethimol. et secūda secūde p̄ sanctū Tho. q.
 xcij. Tū etiā qz inferi; vbi de f̄uitate hui; heresis tractabit de ipsis mē-
 tio erit. et hoc q̄stione vltima hui; prime partis. Et species sub q̄ huius
 modi mulieres p̄tinent vocatur species p̄bitonū: in quib; demon vel lo-
 quif vel mira opatur. Et est sepi; prima in ordine. Species aut sub q̄
 malefici p̄tinent vocat species maleficoz. Et qz inter se plurimū distāt
 nec oportet q̄ q̄ in vna specie laborat q̄ etiā sub alijs cōprehēdat. Ideo
 sicut canon de illis mulserculis mētionē facit et nō de maleficis. Ita fal-
 se canonē interpretat q̄ h̄mōi imaginarias deductiōes eorū ad totum
 genus sup̄stitiōis p̄ oēs species ei; reducere velint: vt sic ille mulieres
 imaginarie solū: ita et oēs malefice trāsserant: et p̄amplius canonē falsi-
 ficat q̄ ex illo arguere vellet maleficiā solūmodo imaginarie ad effectū
 maleficialē egritudinis vel morbi cōcurrere. P̄terea tales sic errātes

Partis prime

Reperampli⁹ respēdūtūtur dō extrema pcedūt realia. s. demonē operātem et effectū morib⁹ realē. mediū autē istrumētū. s. psonā maleficā dicit⁹ fantastice pcurrere cū tñ mediū semp naturā picipat extremoꝝ. Nec valet si dicat⁹ q⁹ etiā fantasia sit qd reale: q⁹ sicut fantasia vt talis nil pōt efficiere nec pcurrere ad demōis opationē: nisi p pactū inittū cū demoue: in q⁹ pacto malefica se totā obtulit z astrixit diabolo vere z reali z nō fantastico z imaginarie solū: ita etiā oportet q⁹ coope⁹ diabolo hē corpali⁹ ter. Itā et ad h⁹ sunt oīa maleficoꝝ opa vbi semp aut p visu⁹ aut p locutionē seu alicui⁹ maleficū istrumētū repositū sub lumine dom⁹ opatiōe sua malefica exercēt put in sequētī qst iōe patebit. Preterea si q⁹ sba canōis diligētē inspiciet: cōsiderabit q̄tuoꝝ: q̄ p̄dicatores et sacerdotes p ecclias sibi cōmissas omni cū instātia p̄pō p̄dicare deberēt. s. q⁹ extra vnū deū nemo arbitret aliqd esse numis vel diuinitatē. Scōo q⁹ cū diuina vel herodiade eq̄tare est cū diabolo q⁹ se ita fingit z noiat trāsmineare. Tertio q⁹ talis eq̄tatura sit tūc fantastice: quū diabol⁹ mētē p infidelitatem sibi subiectā agitāt talit⁹ vt ea q̄ solo spū sūt corpali⁹ fieri credunt. Quarto: q⁹ tales dñi habeāt i oīb⁹ obedire. Itā ad maleficiales act⁹ bec sba exercēdē ē absurdū: cū sint diuerse spēs. An autē malefici etiā locali ter trāfferant in sua spē supstōis v⁹ solū imaginarie sicut p̄bitōes trātib⁹ de illo in ca. h. part⁹ ca. iij. q⁹ vtroq⁹ mō. Et sic secūd⁹ erroꝝ cū p̄mo elidit⁹ qd ad fundamētū z sanū intellectū canonis. Tertio in sup⁹ q⁹ ex sba canōis effectū maleficiale asserit fantastico: z ex sba canonis etiā elidit. Itā in eo q⁹ dicit qd credit posse fieri aliquā creaturā aut in meli⁹ deteriusue trāsmutari: aut i aliā specie vel similitudinē trāsmutari q⁹ ab ipso omniū creatore zc. infideli deterioꝝ est. De tres ptes si nude itell⁹ gant: sunt ptra pccsum scripture z determinationē doctoꝝ. Itā posse fieri aliq⁹ creaturas a malefic⁹: vtpote sba animalia impfecta: inspiciat sequēs canō. nec mir⁹ post allegatū canōn. ep̄i qd aug⁹. determinat de magis Pharaonis q⁹ virgas in serpentes t̄terūt inspiciat glofa sup illud Exodi. viij. Vocant Pharao sapiētes. inspiciat et alia glofa Strabi. q⁹ demones discurrūt per mundū quādo per incantationē malefici p eos aliquid efficere conātur: et colligūt diuerfa semina et ex eoꝝ adaptiōe possunt prumpere diuerse species. Inspiciat et Albert⁹ in de animalibus. Inspiciat et sanct⁹ Thomas. i. parte. q. cxiij. arti. iij. Quorū dicta breuitatis causa obmittūtur. solū hoc superest vt intelligat ibi fieri procreari. Secūdū etiā q⁹ in melius deteriusue valeat trāsmutari intelligatur solūmodo a deo auctoritate z ad correctionē seu etiā punitionē: sep̄ius tamē ista ministerio demonū exercētur. Et sicut de p̄mo dicitur: Domin⁹ percutit et ipse medetur. et Ego occidam z ego v⁹ uere faciam. Ita de secūdo dicitur Immissionē per angelos malos: vt supra tactum est. In p̄fato deniq⁹ capitulo. nec mirū. inspiciantur verba Augustini. qui dicuntur malefici z cuiusmodi eozum operationes: quando hominib⁹ interdum non solum infirmitates sed etiā mortem

A inserunt. Tertium etiam sane intelligere expedit: cum moderni malefici sepius opere demonum transformatur in lupos et alias bestias. Sed canon loquitur de reali transformatione et essentiali: et non de prestigiosa que sepius fit. de qua etiam Augustinus. xviij. de ciuitate dei capitulo. xviij. multa refert: vt de famosissima maga Circes et de socis diomedis et de patre Prestantij. De qua materia in capitulis secunde partis patebit. Et an semper sunt presentes vel absentes malefici: et an illam formam diabolus assumat vel ipse homo per se videatur talis. capitulo sexto et sepeimo.

Sed quia secunda pars questionis dicit: quod his oppositum asserere pertinaciter sit hereticum. Queritur. an tales debeant habere tanquam manifeste deprehensi in heretica prauitate: vel solum vt de heresi vehementer suspecti. et videtur quod primo modo. nam Bernardus in glosa ordinaria in capitulo. ad abolendam. §. presenti. et §. deprehensi. et extra de here. presenti nihilominus predicatione sancimus: vt quicumque manifeste fuerint in heresi deprehensi etc. declarat quod tribus modis quis censetur manifeste deprehensus: facti videlicet certitudine: quia publice predicat heresim. vel legitima probatione per testes vel ex sua confessione. Et quia tales publice predicant seu temere contra prefata omnia se opponunt: asserentes maleficas non esse: aut quod nullo modo valeant hominibus nocere: ideo tanquam manifeste deprehensi in tali prauitate sub distinctioe continentur. Ad eundem etiam sensum est eiusdem Bernardi glosa in capitulo. excommunicamus. secundo super verbo deprehensi publice. Ad idem etiam facit capitulum. super quibusdam extra de verborum significationibus. Inspiciat ibidem lector capitulum et reperiet veritatem. Sed contra: quia hoc nimis durum videtur: tum propter penam annexam: que notatur in capitulo. ad abolendam. §. in presenti. extra de heredi. vbi in clerico ponitur degradatio. et quod secularis relinquatur arbitrio potestatis secularis animaduersione debita puniendus: tum etiam propter ignorantiam et multitudinem eorum que culpabilis in tali errore cernitur. Et ex multitudine tali rigor iusticie est temperandus. distinctione. pl. vt constitueretur. Responsio. Cum nostra sit intentio: potius a vicio heresis huiusmodi predicatorum pro posse excusare quam incusare: cum vt dicitur extra de preump. capitulo. litteras. §. quod circa mandamus quatenus cum propter solam suspicionem quis vehementem: nolumus illum de tam graui crimine condemnari etc. vbi glosa super §. condemnari. Precedi potest contra talem sic vehementer suspectum: sed non debet propterea condemnari nisi assit vt ibidem declaratur: violenta suspitio: attamen quia suspicionem excludere non possumus: et hoc propter friuolas eorum assertiones contra fidei veritatem. et cum hoc triplex sit suspitio: leuis: uehemens et violenta. de quibus in ca. accusat. et ca. cum contumacia. li. vi. de here. et p. notata p. archidiaconi et Jo. andree sup. ca. accusat. et §. bo

Partis prime

E uehemēs. ⁊ de p̄sump. c. literas. De violēta etiā loquit̄ canō. di. xxiii. quozundā. Ideo querēdū cuiusmodi suspitione talia p̄dicā s̄ subiacer. Et q̄dem cū talia dogmatizātes nō equaliter se ad huiusmodi errores habere noscūtur. eo q̄ aliq̄ ex simplici ignorātia iuris diuini. aliq̄ etiāz sufficiēter informati adhuc fluctuāt vacillādō z plene assentire nolūt: z cū error in mēte hereticū nō faciat nisi assit p̄nācia volūtatis: oportet etiā dicere q̄ ad suspitionē sup crimē heresis nō se equaliter habeant. Attamē quia p̄ ignorātiā putāt se posse euadere. Aduertāt paululuz q̄ grauius peccāt q̄ ex huiusmodi ignorātia delinquant. Itā licet multiplex sit ignorātia: tamē in rectorib⁹ animāz ignorātia q̄cunq; sit nō potest dici ignorātia inuincibilis seu ignorātia particulari. s̄m p̄philosophos q̄ a iuristis ⁊ theologis dicit̄ facti. Sed cēsēt in eis ignorātia vniuersalis q̄ est ignorantia iuris diuini: q; est eoz que q̄s de iure ex lege diuina scire tenet. dist. xliij. Nicolaus papa. Disp̄tatio celestis seminis nobis inūcta est. Ne si nō asperferim⁹. Ne si nō tacuerim⁹. Tenetur enī habere scientiā sacre scripture. di. xxxvi. per totū. Et ad hoc ad subditoz animas informādas eadē di. ca. ij. s̄. ecce. et. s̄. si q̄s vult. licet s̄m Ray. Hostien. Tho. non req̄rat q̄ habeat scientiā eminentem: s̄ q̄ habeat cōpetentē. i. sufficientē ad suū officiū exequēdū. Attamē p̄ eorum aliq̄li consolatione dum mōdō damna p̄cedētia lucris sequētib⁹ deinceps recōpensant est eis aduertēdum. q̄ hec ignorātia iuris licet dicat̄ interdū affectata z supina. Dicit̄ tamē affectata. i. volūtaria dupliciter. Quia interdū cum scientia intētionis. Interdū cum ignorātia intētionis. Prima licet in nulla excusat s̄ damnat. De q̄ p̄s. Holuit intelligere vt bene ageret. Secūda tamē diminuit volūtariuz ita ⁊ peccatū. Quia fit quando q̄s tenetur aliqd̄ scire s̄ nescit qd̄ teneatur. Que etiā fuit in Paulo. i. Philip. i. Misericordiā consecr⁹ sum q̄a ignorās feci in incredulitate. Quia tamē dicit̄ affectata indirecte. quia p̄pter alias occupationes negligit addiscere ea q̄ scire tenet. nec vult laborare in studio ad sciendū illa: ⁊ excusat nō a toto s̄ a tanto. Et etiā iuxta Ambro. sup illud Ro. ij. An ignoras q̄ benignitas dei ad penitētiā te addūcit. dicit̄ Grauius peccas si ignoras grauius. i. valde piculose. Ideo p̄sertim iam in tēporib⁹ ad succurrēdum animāz periculis omnē ignorātiā repellam⁹: ⁊ durissimū iudiciū qd̄ nobis imminet sup dist̄rictam rationē ⁊ talentū nobis creditū semp̄ p̄e oculis habeam⁹: ne ipsa ignorantia etiā in nobis notez: crassa vel supina p̄ metaphorā hominis crassi vel supini q̄ nō videt etiā ea q̄ corā ipso sunt. Dicit̄ enī cācellari⁹ in floribus regulariū moralium ⁊ in secūda regula. q̄ culpabilis ignorātia iuris diuini nō cadit in facientē qd̄ in se est. Ratio est: q̄a sp̄ss̄sanct⁹ talē hominē de necessarijs ad salutē q̄ vires eius excedūt docere immediate parat⁹ est. Ad primū argumētum solutio patet p̄ sanuz intellectū canonicis. Ad secūdū dicit̄ Pe. de t̄barā. Perimeret vtiq; ex magna sua inuidia q̄ aduersus hominē agitat⁹: si a deo p̄mitteret. Quod autē de⁹ per,

A mitterit sibi aliqua et aliq non: hoc cedit in maiorē ipsius diaboli contumeliam et displicētiā q̄ deus in omnibus vtit̄ eo contra suam voluntatem ad manifestationē glorie sue. Ad tertiu dicitur: q̄ alte rationem egritudinis aut alterius effectus maleficialis semp̄ p̄cedit aliq̄s motus localis inquantū Dēmon per maleficā colligit determinata actiua que videlicet ledere possunt: et apponit determinatis passiuīs ad inferendum dolorem vel nocuentū aut actum aliq̄ spurcissimū. Et si queritur an motus ille rerū a demone localis reducatur in motū celestem. Dicendum est q̄ non. Quia non mouentur ex virtute naturali sed mouentur ex obedientiā naturali qua subhiciuntur virtuti demonis qui habet hoc ex virtute nature sue q̄ potest supra corpora. Potest dico nō q̄ possit influere rebus materialib⁹ aliquam formam vel substātiālem: vel accidentalem absq̄ amminiculo alteri⁹ rei naturalis. Sed quia potest deo permittente res localiter mouere: et ex rebus cōiunctis dolore vel aliquam qualitātē p̄ducere. Unde effectus maleficialis nō subhicitur motui celi: sicut nec ipse demon: licet res ille et instrumēta subhiciantur. Ad quartum dicēdum. Opus dei potest opere diaboli viciari: prout ad presens loquimur de effectu maleficiali. Sed quia hoc nō potest nisi diuina permissio: ideo nō sequitur q̄ diabolus sit deo fortior. Dēmon quia non viceat opera dei per violentiam: cum sic etiā dest tuere possit. Ad quintū simpliciter notum est q̄ corpora celestia non habent virtutem imprimendi in demones: cū nihil agat vltra suam virtutem: sed q̄ a magis aduocati sub certa constellatione veniunt duplici ex causa hoc facere videntur. Primo quia sciūt virtutē illius constellationis iuuare ad effectū quem magi optant. Secūdo faciunt vt homines inducant ad venerandū aliquod numē in stellis: ex qua veneratione etiā ante tempora ritus idolatrie p̄cessit. Ad vltimū: quantum ad terminos argumenti sup̄ aurum alchūmicū. dicēdum s̄m̄ sanctū Thōm. in. 4. di. vii. in solutione vnius argumēti: vbi declarat de virtute demonū in operando. Q̄ licet quedā forme substantiales per artē induci possint virtute naturalis agentis: vt quādo forma ignis inducitur p̄ artē in lignū hoc tamē non potest fieri vniuersaliter eo q̄ ars nō potest inuenire semper seu cōiungere propria actiua propria passiuīs: potest tamen facere aliqd̄ simile: et sic alchūmiste faciūt aliqd̄ simile auro quātū ad accedentia exteriora: s̄ tamē nō faciūt verū aurū: q̄ forma substātiālis auri nō est p̄ calorē ignis q̄ vniū alchūmiste: s̄ p̄ calorē solis in loco determinato vbi viget virt⁹ mineralis: et ideo tale aurū nō habet opationē consequentem speciei ⁊ filie est de alijs eorū opationib⁹. Ad p̄positū. Demones operātur p̄ artē circa effect⁹ maleficiales: et ideo absq̄ amminiculo alterius agētis nullā formā substātiālem vel accidētiā inducere possunt: et quia non dicimus q̄ maleficia inferāt partem absq̄ amminiculo alterius agētis: ideo etiā cum tali amminiculo potest veras qualitates egritudinis aut alterius passiōis inducere: sed qualiter hec amminicula seu

Partis prime

☞ administraciones instrumētōrum habent ad effectum maleficalem euz demonibus concurrere vel nō: patebit per sequentia.

Partis prime Questio. h.

A catholicū sit asserere: q̄ ad effectū maleficalem semper habeat demon cū malefico cōcurrere: vel q̄ vnus sine altero: vt demon sine malefico vel econuerso talē effectū possit producere. Et arguit p̄mo q̄ demon sine malefico. Aug⁹. in li. lxxiij. q̄stionā. Omnia q̄ visibilia sunt etiam p̄ inferiores potestates aeris fieri posse credūtur. Sed oīa nocuēta corpora līa nō sunt inuisibilia: s̄ potius sensibilia: igitur etiā a demonibus fieri possunt. Preterea ex scripturis nocuēta Job illata vbi ignis de celis cecidit et familia cum gregib⁹ pecorum vno impetu p̄sumpsit: et turbo domū deficiens liberōs occidit demon p̄ se absq̄ maleficis p̄currēte tantummodō diuina p̄missione opatus est: ergo a simili in alijs q̄ maleficis ascribuntur. patet et de septē viris sacre virgīs q̄s demon occidit. Preterea quicquid potest virt⁹ inferior absq̄ amminiculo virtutis superioris: potest et virt⁹ superior absq̄ amminiculo virtutis inferioris. Sed virt⁹ inferior potest p̄citare grādines et inducere infirmitates absq̄ auxilio virtutis superioris. Dicit etiā Albertus de proprietatib⁹ rerum: q̄ salua putrefactis modis: vt ibidē ponit: si piecra fuerit in fontē mirabiles dōcitat in aere tēpestates. Preterea si dicat q̄ demon vtitur maleficio nō propter indigētiam: sed propter eius quā querit perditionē. Contra. Aristo. ij. et p̄ico 2. Malitia est volūtarium. qd̄ probat p̄ hoc q̄ nullus opatur iniuste volūtarie nō velle iniusti esse: et volūtarie stupratem non velle incōtinentē esse: et per hoc etiā legislatores puniunt malos q̄si volūtarie mala operātes. Demō ergo si opatur p̄ maleficā: opatur tā q̄ p̄ instrumētum: et cū instrumētū depēdet ad volūtate principalis agētis et nō volūtarie agit si p̄currit nō erit ei actio imputāda nec p̄ cōsequens puniēda. Sed p̄tra q̄ nihil possit inficere inferiorib⁹ absq̄ maleficis. P̄mo de generatōe. oīs actio est p̄ cōtactū. Et q̄a nō est alijs q̄s cōtact⁹ demōis ad corpora: cū nihil habeat cū eis cōmūe: ergo virt⁹ aliq̄ instrumētō illi influēdo virtutē ledēdi p̄ cōtactū. Iuxta hoc etiā q̄ maleficia possint fieri absq̄ ope demōnū: pbat p̄ tertū et glo. ad Gal. ij. Quis insensare galate q̄s vos fascinavit virtuti nō obedire glo. qd̄a habēt oculos vītes q̄ solo aspectu inficiūt alios et marie pueros. Est ad hoc etiā Auicē. vj. naturalū li. iij. ca. vlti. ita dicēs. Vultoties at̄ anīa opa in corpore alieno sicut in pp̄rio: quēadmodū est op⁹ oculi fascinantis et estimatiōis operātis. Et eandē sententiā etiā ponit algazel li. v. suo pbifico 2. ca. ir. Putat etiā auicēna: l3 nō teneat in illo: q̄ virt⁹ imaginatiua etiā absq̄ visu possit extranea corpora imutare: vbi nimis extendit virtutē imaginatiuā. et capimus hic virtutē imaginatiuā nō in quātum distinguit cōtra alias virtutes sensitiuas interiores: vt est sensus cōis et fantasia et estimatiō: s̄ in quātum includit oēs illas virtutes

A interiores. Sed bene vey q talis virt⁹ imagiatiua pōt trāsmutare coz
 pus pūctū. s. illū in q est: sicut hō pōt ambulare sup trabē q est in m^o
 dio vie. Si nō posita fuerit sup aquā pfundā nō audebit ambulare su
 per eā: eo q imaginabit in ei⁹ ania forma cadēdi vebemēter ipressā cui
 obedit materia ei⁹ z virt⁹ inēbroz ei⁹: z nō obediūt ei⁹ cōtrario. s. ad dē
 recte ambulādū. In hoc ergo puenit hec imutatio cū oculo fascinat⁹ in
 quātū immutat coz⁹ p pūū pmo hō nō coz⁹ alienū. de q immutatioe iā
 loqimur. Præterea si dicat q talis imutatio causatur a corpe viuo medi
 ante ania in aliud coz⁹ viuu. Cōtra. qā ad p sentia interfectorz manat
 sanguis ex vulnerib⁹ occisi. ergo etiaz absqz virtute anie corpa possunt
 mirabileseffect⁹ pducere. Itē hō viuis z ppe cadaver hoīs occisi trās
 iens etiā nō sentiēdo illū ad huc terrore pcutit. pterea sicut res natura
 les habēt quasdā virtutes occultas qru ratio ab hoie assignari nō pōt.
 sicut q adamas trahit ferrū z multa q Aug⁹ enūerat. ff. de ci. dei. Ita
 mulieres ad imutaciōes faciēdas i cozporib⁹ alienis certz reb⁹ vti pos
 sunt absqz auxilio deimonū q etiā nostrā rationē excedūt. Et qā excedūt
 nō debemus propterea demonib⁹ quasi ex maleficijs insimul puerfantes
 ascribere. Præterea malefici certis vtūtur imaginib⁹ et reb⁹ instrumē
 talib⁹ quas interdū ponunt sub limine ostij dom⁹ aut ad certa loca vbi
 pecudes pueniūt aut etiā hoies q maleficiātur z interdū moriūtur. Sz
 qz hōi effect⁹ possunt euenire ex imaginib⁹ illis in quātū habēt qsdā
 influētiās a cozporib⁹ celestib⁹ receptas: pba⁹. Itā sicut corpa natura
 lia subdūtur cozporib⁹ celestib⁹ ita z artificialia. Sed corpa naturalia
 possunt recipere qsdā virtutes occultas. ergo zc. et artificialia. Unde vī
 det q eoz opa possent p tales ipressiōes pccitari z nō p deimōes. Præ
 terea si nā miracula possint fieri ex potestate nature in eo q opatur. Ita
 et mirāda z horribilia z stupēda opa ex virtute nature. pba⁹. Itā Bre
 gori⁹ dicit. q. dialogoꝝ. Sancti miracula faciūt aliquādo ex pce aliquā
 do ex potestate. exemplū dat de vtroqz. Petr⁹ orādo suscitauit Trabi
 tam mortuā. Anania et Saphirā mēcientes mortū increpādo tradidit
 absqz pce: ergo z hō per virtutē sue anime poterit materia cozporalē in
 altero etiā trāsmutare seu imutare de sanitate in infirmitatē et ecō
 uerso. Præterea cozpus humanū est nobilius q alia cozpora inferiora:
 sed propter appensionem anime humane imutatur cozpus buina
 num ad calozē et frīg⁹: vt patet in irascētib⁹ et timētib⁹: immo etiā hec
 immutatio ptingit quādoqz vsqz ad egritudinē et mortem: ergo multo
 magis potest sua virtute materia cozporalē imutare. Sed cōtra est.
 Substātia spirīt⁹ nō potest imprimere aliquaz formā nisi ammiculo
 alteri⁹ agēti: vt supra tactuz est. Unde z Aug⁹ in p fato li. Non est pos
 tandum istis transgressoribus angelis ad nutū seruire hanc visibiliū
 rerum materiam: sed soli deo. ergo multomīn⁹ homo ex potestate natu
 rali efficere potest effect⁹ maleficiales. Respondendo: quia non desunt
 errantes in hac materia maleficas excusantes et demones tantūmodo

Partis prime

E aut inculpantes aut quibusdam naturalibus transmutationibus earum facta ascribentes. Ideo horum falsitas ostenditur primo per descriptionem maleficarum: de qua Isidorus, viij. et huiusmodi ca. ix. Malefici dicuntur ob facinororum magnitudinem scilicet mala precunctis malefactoribus efficientia, unde subdit: hi elementa concutiunt opere scilicet demonum ad grandines et tempestates concitandas. Item dicit: metes hominum turbant intellige ad amentiam: odium et amorem inordinatum. Item subdit: ac sine ullo veneni haustu: violentia tantum carminis animas interimunt. Ad idem. xx. vj. q. v. caplo. nec mirum. et sunt verba Augustini in de civitate dei. ubi declaratur qui dicuntur magi et malefici. Magi sunt qui vulgo dicuntur malefici et ob facinorum magnitudinem sic nuncupantur. hi sunt qui premissi dei elementa concutiunt: hominum turbant mentes minus providentium in deo: ac sine ullo veneni haustu violentia tantum carminis interimunt homines. Unde et Lucanus. Mens hausti nulla sanie polluta veneni incantata perit: demonibus enim accitis audet ventilare et quousque suos perimant malis artibus inimicos. Ex quibus patet: quod in huiusmodi operibus semper habet demones cum maleficis concurrere. Secundo quia cum quadruplices effectus penales assignare possumus scilicet ministeriales: noxiales: maleficales et naturales. Et ministeriales dicuntur qui ministerio bonorum angelorum sicut noxiales malorum spirituum immituntur. Moyse enim egyptum in decem plagis ministerio bonorum percussit: ubi magi in novem tantum per malos spiritus concurrerunt: et triduum pestem propter peccatum david circa numerationem populi commissum: et de septuagintaduobus milibus hominum una nocte prostratis pro exercitu sennacherib: utique hic per angelos domini id est per bonos dominum venerantes et cognoscentes peracta fuerunt. Noxiales vero effectus cum in scripturis nominantur. Immissiones per angelos malos fin quas populus ille in deserto sepe percussus fuit. Et maleficales effectus dicuntur quando demon per maleficos et per magos operatur: sicut et naturales qui ex influentibus corporum celestium in istis inferioribus circa mortalitates sterilitates terrarum: et grandines: et his similibus causantur. Et inter hos effectus magna sit differentia. Ideo cum Job noxiali plaga fuit a demone percussus et non maleficali ideo nihil ad propositum. Si quis vero curiosus instaret sicut plerumque hec materia curiosas patitur a maleficarum defensoribus instantias semper in cortice verborum aerem verberantes et medullam veritatis nunquam penetrantes. Cur Job non maleficali effectu per demonem sicut noxiali percussus fuit. His curiose etiam respondere potest: quod Job fuit percussus a diabolo solus: et non mediante malefico vel malefica. Quia hoc genus superstitionis vel nondum erat inventum, divina tamen providentia voluit ut potestas demonis mundo ad precavendum eius insidias pro dei gloria innotesceret: cui nihil nisi a deo premissus efficere potest. Et de tempore quidem quo primum genus superstitionis inventum fuit. Et

A dico primum genus quo ad demonum inuocationem non quo ad puram ydolatriam. Dicit Hincertius in speculo Hystoricali allegans plures doctores: q̄ primus inuentor artis magice ⁊ mathematice fuit Zorastres qui dicitur fuisse Cham filius Noe hic secundū sanctū Augustinum de ciuitate dei solus risit nascendo: ⁊ hoc non nisi opere diaboli. Hic etiam cum esset rex superatus est a Hino filio Beli qui edificauit Hiniuem: vel amplius sub quo cepit regnum asyriorū tempore Abrae. Hic etiam Hinus ob inordinatum amorem patris fecit fieri imaginem patri mortuo: ad quam quicūq; confugiebant malefactores liberi erant ab omni punitione debita. Et ex hoc ceperūt homines imagines adorare vt deos: sed hoc post primam etatem quia sub illo tempore non erat ydolatria propter recentē memoriā creationis mundi: vt dicit sanctus Thomas secūda secunde. questione. xc. articu. iij. vel etiam incepit a Memroth qui cogebat homines ignem adorare: ⁊ sic in secūda etate incepit idolatria que est primū superstitionis: sicut diuinatio secundum ⁊ obseruantia tertiū. Maleficiorum autem ritus reducitur ad secūdum genus superstitionis: scilicet ad diuinatiōem que fit per expressam demonum inuocationem: cuius etiam sunt tria genera: scilicet nigromancia: planetarij seu potius mathematici: ⁊ diuinatio per somnia. Hec ideo posui vt prius lector intelligat notias illas artes non subito sed processu temporis fuisse inuentas: nec absolum esse asserere maleficas tempore Job non fuisse. Sicut enim per incrementa temporum vt Bre gorius in Moralibus dicit creuit scientia sanctorum ita ⁊ notie artes demoniorum. Et sicut iam repleta est terra scientia domini Esaie. c. j. Ita iam mundi vespere ad occasum declinante ⁊ malicia hominum ex crescente et cbaritate refrigescēte superabundat omnis maleficiorum iniquitas. Ipse tamen Zorastres cum esset intentus illis actibus ⁊ solummodo consideratione astrozum a dyabolo succensus est. Hec vbi supra. De tempore autem quo malefici leguntur cum demonibus ad maleficia inferenda cōuenisse tactum est supra. Et habetur Exodi septimo quo ad magos Pharaonis qui in plagis super Egyptum demonum assistentia: sicut Moyses ministerio bonozum angelozum signa plurima perpetrarunt. Unde concluditur veritas catholica videlicet q̄ ad effectum maleficialelem licet non ad effectum notialem semper habet maleficus cum demone concurrere. Et per hec patet responsio ad argumenta. Nam ad primum non negatur quin effectus notiales qui visibiliter cernuntur super homines iumenta terre fruges ⁊ qui etiam ex influentis corporozum celestium sepe proueniunt: etiam a demonibus deo permittente inferuntur. Dicit enim Augustinus quarto de Ciuitate dei. Demonibus subsunt ignis ⁊ aer: quantum eis a deo permittitur. Patet ⁊ per glosam super illud Immissiones per angelos malos que dicit Deus punit per malos angelos. Ex quibus etiam patet responsio ad secundum de Job: ⁊ ex his que prius tacta sunt de initio artis magice.

Partisprime

Et ad tertium de salua putrefacta et in puteum pietra dicitur **Q** licet sequatur effectus noxialis absq; auxilio Demonis: licet nō absq; influentia corporis celestis. Requimur autē de effectu maleficiali: vnde non est simile. Ad quartū dicitur verum esse q; demones vtuntur maleficis tantūmodo propter eorum perditionē. **E**t cum inferatur q; nō essent puniendi: quia cōcurrunt tanq; instrumenta que mouentur ad nutum non propriū: sed principalis agentis. Respōdetur q; sunt instrumenta amata et libere agentia. et licet post expressū pactū initū cū demonibus nō iam sint sue libertatis: quia vt ex earū passionibus accepimus et loquor de mulierculis cōbustis ad plurima maleficia coacte: si libera de monum subterfugere vōlūt cooperantur. prima tamen professione qua sponte se demonibus subiecerunt manent ligate.

Alia hō argumenta in quibus probatur maleficiales effectus posse absq; opere Demonū a vetulis procurari. Dicens dum q; ex vno particulari cōcludere vniuersale est dissonum rationi. **E**t cum in tota vt videtur scriptura sacra nō inuenit tale: nisi hic vbi agitur de fascinatione seu inuultuatiōe verularum. Ideo non valet per hoc cōcludere q; semper habeat ita euenire. Insuper est etiam dubiū per glosam. An absq; opere demonū talis fasciatio fieri possit: eo q; ex glossis ibi elicif q; fasciatio capitur triplicif. Vno modo dicitur ludificatio sensuum que fit per artem magicam: et sic potest fieri ministerio demonū: nisi prohibeantur a deo immediate mediante vel ministerio sanctorū angelorum. Secūdo modo potest dici inuidia. vt ibi Apostolus dicit Quis vos fascinauit. i. tanto odio persecutus est. Tertio q; ex tali odio fiat immutatio ad malū in corpore alicui per oculos alterius aspicientis in eum. **E**t de fascinatione hoc modo dicta cōmunitur loquitur doctores: sūm quē modum etiam Auicēna et Algazel vt in argumētis deducif locuti sunt. Nam et sanct' Ibo. hanc fascinationem declarat prima parte. q. c. vii. per hūc modū. **E**t forte inq; imaginatione anime immutat spirit' corporis diuncti. Quequidē immutatio spirituum magis fit in oculis ad q; subtiliores spirit' proueniunt. Oculi enī inficiūt aerem p̄tinuum vsq; ad determinatū spacium per quē modum specula si sint noua et pura: p̄turbunt quandam impuritatem ex aspectu mulieris mēstruare. vt Arist. dicit in li. de somno et vigilia. Sic igit cum aliqua anima fuerit vehemēter cōmota ad maliciam sicut maxime vetulis p̄tingit efficitur sūm modū predictum. Aspectus eius venenosus et noxi': et maxime pueris q; habent corp' tenez et facile receptiū impressionis. Subdit tñ q; possibile est etiā q; dei pmissio ne vel ex aliq; occulto facto cooperet ad hoc malignitas demonū cū quibus sortilege vetule pactum aliquod habēt. **E**t est ergo questio super influentias corporum celestium in qua tres ali' errores reprobat'ur: et est quinta in ordine. Sed pro ampliori pmissorum declaratione etiam obuiandum quibuslibet p̄teritis obiectionibus. Queritur de malefico:

Rum operibus quo ad quintuplicem causam: quattuor ex illis reprobādo ex quibus influere nō possunt. quintam nō concludendo: scilicet virtutem intellectuam ex qua fluere habent: que et licet bona sit s̄m naturam: est tamen mala s̄m voluntatem: quattuor autem cause reprobātur contra illos qui aut maleficas aut eorum opera esse negant: et sunt corporum celestium influentie illozum corporū et orbium motores mouentia hominum ex crescens malicia: et imaginum ac caracterum et verborum efficaciam. Præterea corpora celestia mouentur a substantiis spiritibus s̄m theologos et philosophos omnes. Sed illi spiritus sunt superiores animabus nostris: sicut et corpora celestia corporibus nostris ergo ambo in simul habent imprimere in animam et corpus hominis ad causandum quoscunq; actus humanos.

Sed pro ampliori intellectu solutionum aliqua dubia mouentur: et quorum solutione veritas magis patebit. Videtur enim ob stare primo illud quod superius dictum est. Quod substantie spirituales nō possunt transmutare corpora ad aliquam naturalem formam: nisi amminiculo alterius agētis. ergo multominus hoc poterit efficere imaginatio quantumcūq; fortis in anima. Præterea est articulus condemnatus in plerisque vniuersitatibus: precipue tamen parisiensi. quod incātor aliquis proficit camelum in foueam solo visu: eo quod sicut intelligentie superiores imprimunt inferioris: sic anima intellectiua imprimat in aliam et etiam in animarum sensitiuam. Item ad hoc est articulus condemnatus: quod materia exterior obedit substantie spirituali si intelligatur simpliciter et s̄m omnem modum transmutationis. Quia sic soli deo vt prius patuit obedit. His visis fascinatio de qua loquimur qualiter sit possibilis et qualiter nō declaratur. Non enim est possibile homini quod per naturalem virtutem anime sue per oculos talem virtutē emitat quod nō mediāte transmutatione proprii corporis neq; medijs: nocumētū in ferre possit corpori hominis quod aspicit: maxime cum s̄m opinionē cōmuniōre videamur intra suscipientes nihil extra mittētes. Non est etiā possibile homini quod per virtutē naturalem anime sue per voluntate sua transmutationē faciat imaginādo in oculis suis quod mediāte transmutatione medijs. sacris possit corpus hominis quē aspicit in aliquā transmutare dilitate s̄m quod sibi placuerit. Et quia s̄m hos duos modos predictos nō potest vnus homo aliu facinare: cum nulli hominū pot inesse talis virtus per naturalem virtutē anime sue. Ideo velle probare quod maleficiales effectus possent periri ex naturali aliquid virtute super ad infringendū opa maleficorum quod virtute demonū sūt: est plurimū alienū a veritate. quia etiā s̄m hos duos modos fascinatio et maleficatio reprobātur sicut et præfati duo articuli. Quam tamen sit possibilis huius superioris tactū tamen clari sic deducit. Potest enim contingere quod homo vel mulier aspiciens corpus alicuius pueri moueat ipsū mediāte visu et imagiatiōe vel aliq; passione sensibili. Et quod passio sensibilis est cum quod ad immutatiōe vel palis: et oculi sūt tenerrimi propter quod sunt impressiōis multū receptiui. Ideo quicq; con-

Partis prime

C tingit q̄ per aliquā passionē interiorē transmutant̄ oculi in aliquā malā q̄litate marie cooperāte ad h̄ aliq̄ imaginatiōe cuius imp̄ssio cito redundat in oculos ⁊ propter eorū teneritudinē : ⁊ propter vicinitatē radicis sensuū particulariū ad imaginatiōis organū. Quia autē oculi sunt trāsmutati in aliquā qualitātē nociuā cōtingere potest quod transmutent aerem sibi contiguū aliquā qualitātē malā ⁊ illa pars alique : ⁊ sic vsq̄ ad aerē cōtiguū oculis pueri qui aspicitur : ⁊ ille aer cōtiguus poterit quādoq̄ in materiā dispositā q̄ nō dispositā cui cōsonat trāsmutare oculos ip̄i? pueri in aliā qualitātē malā ⁊ mediantib⁹ oculis ip̄i? pueri aliquas alias partes interiores: vnde nec cib⁹ digerere nec i mēbris fortificari aut augmētari poterit. Experimentū hui⁹ rei manu ductū est: quia videmus hoīem patiētē in oculis quādoq̄ ex aspectu suo ledere oculos eū aspiciētis quod cōtingit ex hoc q̄ oculi mala quasitate infecti inficiūt aerē mediū ⁊ aer infectus inficit oculos directos ab oculis infirmis: eo q̄ scōm rectā lineam infectio illa deriuat in directum ad oculos inspicientis cooperāte: ad hec multū imaginatiōe eius qui aspiciendo oculos infirmos imaginat̄ se ledi. Plura possent exēpla manu ductiua adduci q̄ breuitatis causa obmittunt̄. Concordat his q̄das glofa sup̄ illud Psal. Qui timēt te videbunt me ⁊ le. dicēs. Magna virtus in oculis est: quod in naturalib⁹ apparet: animal enī visum prodest p̄teritis prior: videns lupus vocem aufert vel sic. Basiliscus si prior vidit occidit: si prior videtur occiditur. Et ratio quare basiliscus vidēdo occidit hominē: nisi q̄ ex aspectu ⁊ imaginatiōe excitat̄ in eius corpore materia venenosa: per quā oculi primo inficiunt̄ ⁊ demū aer cōtiguus: ⁊ sic alia ⁊ alia pars aeris vsq̄ ad aerē homini contiguū: quē aerem per aspirationē cū homo attraxerit intoxicat ⁊ moritur. Prior autē visus ab homine vbi homo volēs basiliscū occidere circummunit ⁊ speculis ex quibus dū basiliscus inspicit ex reuerberatione aer inficitur: ⁊ sic vsq̄ ad basiliscū pertingit ⁊ occidit. Sed dubium. Cur homo occisor bestie non morit̄: ⁊ hic occultā quandam causam opinari necesse est. Hec sine p̄iudicio ⁊ temeraria assertione dicta sunt t̄rimodo dictis sanctoꝝ inberentes carbolicaū veritatem concludamus q̄ ad maleficiales effectus de quibus ad presens loquimur malefici cum demonibus semper concurrere: ⁊ vnum sine altero nihil posse efficere. Ad argumenta patet responsio de fascinatiōe ad primum. Ad secundum dicitur supra Gincē. in specu. natu. c. p̄ij. Quod vulnus insectum spiritibus interficiētis ex forti imaginatione illud vulnus trahit aerem in sectum transcunte iam infectore sanguis ebulliens extra manat: quia ad p̄sentiam infectoris aer iclusus i vñere sicut ab interfectore itrauit. Ita ad ei⁹ p̄ntiaz cōmouet: ex q̄ cōmōtione sanguis erūpit. Sūt q̄dē alias cās allegātes q̄si illa ebullitio sanguis sit ei⁹ clamor d̄ terra sup̄ homicidā p̄tē: ⁊ h̄ p̄pter maledictiōez p̄me homicidæ cayn ad illō de horrore dōm q̄ hō trāñēs p̄pe cadauer hoīs occisi horrore p̄cutat̄: lz illō nō sciat h̄ sit ex spū

A quantūcūq; in fectionē recipiente ⁊ eā aīe rēpēntāte. Sꝫ bec nībīl pēlu
dunt aduerſus opa maleficorū : cum oīa illa naturalit̄ vt dictū est fieri
valeant. Ad tertīū sicut dictū est supra maleficorū rit⁹ deducitur ad se-
cundū genus supstitionis qđ dicit̄ diuination : reb⁹ nō supstitione vt in
obseruantis q̄busdā reducitur ad tertīū genus. ideo argumentū nō est si-
cilit̄: demū etiā quia reducitur nō ad quālibet diuinationē: s; ad illam
que sit p̄ exp̄ressaz demonū inuocationē. et hoc etiam cū multis modis
fieri possit. scz p̄ nigromātiā: geomantiā et ydromantiā ⁊c. Inſpiciā
tur se se. q. ar. v. Ideo bec diuination maleficorū vbi maleficijs sunt intē-
ti. sicut sup̄remū gradū in flagitijjs tener: ita ⁊ aliud iudiciū dō exiſtit.
Unde quādo arguit̄ qđ q̄a occultas rerū virtutes cognoscere non possū-
mus: ⁊ malefici etiā occultis reb⁹ intendūt. Dicit̄ qđ si intēderent reb⁹
naturalib⁹ ad aliq̄s effectus naturales ex naturali virtute p̄cedēdos h̄
licitū foret. vt de se patet. Vel etiā cōcedēdo qđ si intēderet supstitione
reb⁹ naturalib⁹. vtpote reb⁹ huiusmodi certas characteres vel aliq̄ no-
mina ignota inscribēdo: ⁊ illis p̄acquirēda sanitate vel amicitia et pro
aliq̄ vtilitate et nō p̄ nocumēto aliq̄ inferēdo vterē. tunc licet absq; ex-
p̄ressā demonū inuocatione: licet nō absq; tacita ista fieri possent et illis
cita iudicant̄. q̄a tamē bec ⁊ his siliā reducitur ad tertīū genus supsti-
tionis. s; ad obseruantā vanitatis vt dictū est. ideo nībīl ad p̄positū sup-
beresim maleficorū fortificat̄. Etiam solutio qđ huic tertio generi q̄tor
assignātū species. q̄a vel rit̄ quis obseruātis ad scientiā acq̄rendam
vel ad p̄iecturas sumēdas fortuniorū vel infortuniorū. vel ad suspēdēs
sacroꝝ verborū vel ad corpora immutāda in meli⁹. Unde ⁊ notāter sans-
ctus Tho. in titulo illo q̄stionis vbi q̄rit. An obseruatiōes ordinate ad
corpoꝝ immutationē sint licite. q. ⁊c. vj. in summa p̄fata art. h. addit̄ p̄-
ta ad sanitate. obseruatiōes ergo maleficorū cū hic locū habent s; vt di-
ctum est sub secūdo genere p̄tinētur supstitionis. ideo nībīl ad p̄positū.
Ex his etiā ad quartū argumētū respōdet̄. qđ q̄a duplices in his obser-
uantis fieri possunt imagines: nigromāticē ⁊ astronomicē. et inter bec
talīs est differētia. Q̄ in nigromāticē semp̄ sūt exp̄ressē inuocationes
demonū p̄pter exp̄ressā pacta cū eis inita. Inſpiciat solutio secūdi ar-
gumētū p̄fate q̄stionis. In astronomicis nō sunt pacta tacita. ⁊ ideo nul-
la inuocatio: nisi fortassis tacita. puta p̄pter figuraz et characterū signa
q̄ eis inscribūtur. et iterū imagines nigromāticē vel sūt sub certis con-
stellationib⁹ ad recipiendū certos influx⁹ et impressiōes corporū cele-
stīū. etiā certis figuris et characterib⁹ insigniti. vt ī anulo lapide vel aliq̄
p̄ciosā materia. vel sūt simpliciter absq; obseruatiā p̄stellationū. s; indif-
ferēter ex quocūq; materia etiā vilī ad inferēdum maleficia vbi ⁊ quādo
ad aliq̄ loca reponūtur. et de his effectib⁹ cū suis imaginib⁹ iam sermo
est et nō de alijs. Ideo argumentū non facit ad p̄positū. Qualiter de-
niq; certe imagines supstitione de quib⁹ tactum est nullā habent effica-
tiam inquantū sunt artificialia solū: licet forte materialia in eis cōsides

Partis prime

Et rata possunt habere efficaciam si et in quantum haberent naturalem aliquam virtutem ex impressione corporum celestium: si cui placet doctorem ibidem inspicere: semper tamen dicit esse illicitum imaginibus uti. Imagines vero maleficarum absque naturali aptitudine ad effectum sunt: solummodo autem ex iussu demonum reponuntur et applicantur ut manualiter ad affectum concurrant in maiorem contumeliam creatoris: ut et amplius irritatus malag fieri in flagitiorum talium vindictam amplius permittat. Unde et sacratoribus anni temporibus homini fieri procurant. Ad quintum dicendum quod Gregorius ibi intellexit potestatem gratie non nature. Unde et ibidem subdit. Quis filius dei potestatem sicut Iohannes dicit. Quid mirum si signa ex potestate faciunt. Ad ultimum dicendum quod similitudo non valet: quia alia est actio anime circa corpus proprium et alia circa corpus alienum. Ita quod corpori proprio vivit anima ut format appetitus sensitivus est actus alicuius organi corporalis. Ideo ad apprehensionem anime humane potest promoveri appetitus sensitivus cum aliqua immutatione corporali calorem et frigus vel etiam usque ad mortem. Ad exteriora vero corpora immutando nulla apprehensio anime humane sufficit nisi mediante immutatione proprii corporis sicut de fascinatione dictum est. Unde et malefici ex nulla potestate naturalis: sed solummodo auxilio demonum: et ipsi demones a miniculo alicuius alterius rei: ut per spinas ossa crines ligna ferrum et homini quando intro mittunt aut instrumentum aliquod reponunt: ut successive patebit maleficiales effectus procurant.

Id

Deinde magis in speciali tenore bulle apostolice inherendum considerandum est de origine maleficorum et eorum operum multiplicatione: et primo de ipsis maleficis: secundo de eorum operibus. Ubi notandum quod quod ad hominum effectum tria sunt concurrere: scilicet demon malefica et divina permissio. Item quod si per sortitias. Augustinus etiam dicit quod ex pestifera societate hominum et demonum hec superstitiosa vanitas adinventa est. Iam origo et multiplicatio huius heresis ex pestifera hac societate sumitur quod etiam ex alijs elicitur. Ita attento quod hec heresis maleficorum non solum differt ab alijs heresibus: in hoc quod ipsa per pacta nedum expressa verum etiam placita ac federata in omnem creatoris ac suarum creaturarum contumeliam et nocentium insanit: cum tamen omnes alie simplices hereses per nullum pactum tacitum vel expressum cum demonibus inveniuntur: sed non absque instinctu factoris omnis infidie erroribus propter difficultatem credendorum assentiunt. Veritas differt ab omni noxia et superstitiosa arte in hoc quod super omnia divina divinationum ipsa maleficorum heresis superius attingit gradum malicie: quod etiam nomen a malefaciendo seu male de fide sentiendo sibi usurpat: ut prius tactum est. Attento etiam quod inter alios actus habent pro augmento illius perfidie quatuor exercere: videlicet fide catholica in toto vel in parte ore sacrilego abnegare: seipsum in corpore et anima bolicis per carnales actus cum incubis et succubis demonibus insistere quod omnia utinam aliena ab omni veritate et signis foret dicenda: dum ecclesia

A tāta labe ifectiōis existeret imūnis: cui tñ beu obstat z aplice sedis p
 bullā determinato verū z expiētia rex magīa: q̄ nos ex p̄p̄is eaz fas
 sionib⁹ ac flagitijs p̄peratis intm̄ certificauit: q̄ absq; dispēdio prope
 salutis iā ab eoz indiscionib⁹ desistere neqm̄. Nō de eoz origīne z mul
 tiplicatiōe pestifera tractaturi: q̄a laboriosū existit iō a legētib⁹ sic sum
 ma cū diligētia singula sunt p̄scrutāda q̄ z admittēda q̄ rōni cōsona z
 scripturaz traditiōib⁹ nō dissona iueniunt. Et q̄a iter oēs act⁹ ad mul
 tiplicatiōem eoz deficiētib⁹ duo eoz plurima cooperant scz icubi z suc
 cubi demones z infantū sacrilege oblationes. Ideo de ipsis spēaliter
 tractabimus: ita tñ vt primo de ipsis demonib⁹: sc̄do de ipsis maleficijs
 z tertio de ip̄a diuina p̄missiōe mētio habeat. Et quia demones per in
 tellectū z voluntatē operant: z potius sub vna cōstellatione q̄ sub alte
 ra ad hoc vt semē ad plis p̄creatiōē vigoret: inquirēdum erit de ipsis
 cōstellationib⁹ a demonib⁹ obseruatis. Et ita p̄ncipaliter querunt tria
 Primo an hec heresis p̄ cōparatiōē ad demones incubos z succubos
 possit originaliter multiplicari. Sc̄do An ne p̄ cōparatiōē ad corpa ce
 lestia q̄ etiā cause sūt humanoz actū eoz opa possint vigorari. Tertio
 An ne p̄ oblatiōes sacrilegas infantes demōib⁹ offerētes possit ip̄a he
 resis augmētari: tñ infra sc̄dam z tertiā tractabit sc̄da q̄stio p̄ncipalis
 scz de insuētis corpozū celestū z hoc p̄pter decentē cōtinuatiōem sup
 opa maleficoz. **C**irca primū tres enunt difficultates. Vna ḡnālis de
 incubis illis demonib⁹. Altera specialis a quib⁹ demonib⁹ h̄mōi act⁹
 exercēt. Tertia singularis q̄ ad ip̄as maleficas demōib⁹ se sub̄iciētib⁹.

Prime partis Questio III

Ad primū videt: q̄ nō sit catholicū asserere q̄ p̄ incubos et
 succubos demones possint hoies p̄creari: p̄creatio hoīm
 instituta est asi p̄ctm̄ a deo i hoc q̄ boi mulierē i adiutoris
 de costa formauit: q̄b⁹ z dixit. Crescite z multiplicamini.
 Gen. i. Et iterū. Adā ispirat⁹ dixit. Erūt duo i carne vna
 Gen. ii. Similiter z post p̄ctm̄ i lege nature dictū ē ad noe. Crescite z mul
 tiplicamini. Ge. ix. In tpe etiā noue legis a ch̄io hec p̄iūctio cōfirmata.
 Mat. xij. Nō legistis q̄ ab initio q̄ fecit hoies masculū z feminā fecit
 eos: ergo alī mōi hoies p̄creādi nō debēt assignari. Si dicat q̄ demo
 nes p̄currūt nō vt p̄ncipia n̄alia: sz vt artificialia: q̄n̄ studiosē coopant
 ad n̄ales p̄cept⁹ hoiz semē recipiēdo: z itez trāsfundēdo. Q̄ōtra: q̄a aut
 h̄ posset diabol⁹ in oī statu vcz m̄rimoniali z extra aut i vno tñ. Nō p̄
 mo mō: q̄a tūc op⁹ diaboli eēt fort⁹. Q̄ op⁹ dei q̄ quēlibz statū inst ituit
 aut p̄firmavit puta p̄nētis z p̄iugatoz. Nec sc̄do mō q̄a de h̄ nullibi le
 gif i scriptur⁹: vt ex vno statu z nō ex altero h̄mōi hoiz fieret p̄creatio.
Preterea p̄creare hoīem est actus viui corpis: sed demones assum
 ptis corpozib⁹ non dant vitā: q̄a illa tñmō formaliter fuit ab aīa q̄ est
 actus corpozis p̄fici organici potentia vitā habētis. h̄. de aīa. ergo p̄
 h̄mōi assumpta corpa opa vite exercere nō p̄t. Si dicatur q̄ assument

Partis prime

Corpus nō vt vitā tribuat: s; vt semē naturale retineant z trāsfundant.
Cōtra. In opibus angelez bonozū z maloꝝ sicut nihil est supfluum z
nec etiā in opibus nature. Sed cū demon naturali virtute qua etiā om-
nem virtutē corporis excedit: possit inuisibiliter z semē colligere et ite-
rum applicare. Igitur aut ratio dabit q̄ non possit inuisibiliter hoc fa-
cere. aut si potest alterū erit superfluum. fortificat ratio. Nam in libro
de causis dicitur: q̄ virtus intelligētie est infinita inferius quā sit finī-
ta superius: sed omnia corporalia sunt infra intelligētias: ergo et infinita
sue virtutis potest ea qualitercūq; vult immutare. Sed intelligētie
sunt angeli siue boni siue mali. ergo possunt absq; hoc q̄ corpa assumāt
transmutationes in seminib; facere. Preterea semē recipere ab vno et
transfundere in aliū fieret p̄ motū localem: s; demones non possunt cor-
pora mouere localiter: pbatur. Anima est substātia spūalis sicut z de-
mon: s; anima nō potest localiter mouere corp; nisi a se viuificatū. Unde
si aliqd̄ membꝛū mortificetur reddit immobile: ergo et demones aliqd̄
corpus mouere localiter: nisi ab eis viuificatū non possunt. Dicitur est
autē et quasi p̄ se notum: q̄ demones nō viuificāt aliquod corp;: ergo
nec semē poterūt mouere localiter de loco ad locū. Preterea omnis ac-
tio est p̄ contactū: vt dicit primo de generatione. Non videt autē q̄ possit
esse aliquis p̄tactus demonis ad corpora cū nihil habeat cū eis com-
mune. Cū ergo semē immittere z mouere localiter sit q̄dam agere: vis
detur q̄ demones illa facere nō possunt. Preterea demones nō possunt
mouere corpora magis p̄p̄inquoꝛa eis in ordine nature. vt sunt celestia
ergo nec alia magis distātia. Antecedēs probat. Quia cū mouēs z mo-
tum sunt simul. h. p̄p̄ificoz. Sequeret q̄ demones mouentes corpora
celestia essent in celo: q̄ neq; s̄m nos neq; s̄m Platonicos habet verita-
tem. Sed p̄tra Augustin;: iñ. de trinitate. Demones colligūt semina q̄
adhibēt ad corporales effect;: hoc autē sine motu locali fieri nō potest:
ergo demones possunt semina recepta ab aliq;bus in alios trāsfundere.
Item glosa Strabi sup istud Erod. viij. Vocauit Pharao sapiētes zc.
Dicit q̄ demones discurrūt per mundū z colligūt diuersa semina: z ex
eorū adaptione possunt p̄sumere diuersa species. Videatur etiam glo-
sa ibidē super illa verba. Vocauit Pharao. Itē Ben. vi. sup illud. Vidē-
tes filij dei filias hominū zc. glosa duo facit. Primo q̄ p̄ filios dei filij
serb̄ intelligunt: z p̄ filias hominū filij Cain. Secūdo dicit q̄ nō est in-
credibile nō ab hominib;: sed a quibusdā demonib; qui mulierib; sunt
improbi huiusmodi homines. i. gygātes esse procreatos: de quib; in lit-
tera dicit. Gygantes autē erant sup terram. Quia z post diluuiū corpo-
ra nō solū viroz sed etiā mulierū incredibilis pulchritudinis extiterūt
C Respōsio. Quia de potestate ac opib; diaboli circa maleficiales es-
fectus plura oportet causa breuitatis omittēre: ideo pio lectori tanq̄ p̄
se nota relinquunt: vel ad min; si noscere velit in scriptis doctoꝝ super
h. Senten. di. v. singula ad vnguem elucidata inueniet. Cōspiciet etiā q̄

A cuncta opa sua per intellectū et voluntatē demones exequūtur. Itēz ꝑ
 hec data naturalia nō sunt immutata. Sed iuxta dionysii quarto cap.
 de di. no. manserūt integra et splēdidissima ꝑuis eis vti ad bonū virtus
 tis nō valeāt: inueniet etiā quantū ad intellectū ꝑ triplici acumine sci
 entie vigēt. scilz subtilitate nature: ex perietia tēporū: et reuelatiōe su
 permoꝝ spiritūū. inueniet etiā in quibꝫ et q̄liter cōditōnes et naturales
 hominū impressiōes ex influentijs corpoꝝ celestiuū predominātes agno
 scunt: vnde et elicitū aliq̄s magis esse dispositos ad maleficia exequēda
 ꝑ alios quos etiā pre ceteris ad huiusmodi exequēda infestāt. Quan
 tum ꝑo ad eius voluntatem reperiet ipsam immobiliter malo inherere
 semp peccare peccatꝫ supbie inuidie et summe displicētie: qđ deus pro
 sua gloria eo vtiꝫ contra suā voluntatē. Cognoscat q̄liter ex his duobꝫ
 scilz intellectu et voluntate mira operatꝫ: ita ꝑ nō est potestas in terra q̄
 eis potest cōparari. Job. xij. Non est sup terrā potestas q̄ ei valeat cō
 parari: qđ factꝫ ē vt neminē timet. Abi glosa. Et licet neminē timet: me
 ritis tamē sanctorum subiacet. Inueniet etiā qualiter cognoscat cogita
 tiones cordiū nostrorum: qualiter etiā possit transmutare corpoꝝa ad
 miniculo alterius agentis substantialiter et accidentaliter: qualiter etiā
 possit mouere corpoꝝa localiter: immutare etiā sensus et teriores et inte
 riores ad aliquid cogitandū: qualiter etiā possit immutare hominis in
 tellectū et voluntatē: licet indirecte: que omnia licet ad ꝑsentem nostrā
 desideratū speculationē: volumus tamen et ex illis solūmodo eozꝫ ꝑo
 sserates ꝑcludere: vt ad questiois discussionē procedatur. Sunt au
 tem ꝑpetates tbeologis assignate ꝑ sunt spiritꝫ impuri: licet nō im
 mundi ex natura: qđ in eis ꝑm Dionysium inest furoꝝ naturalis: amens
 concupiscētia: fantasia proterua: intellige quo ad peccata eozꝫ spiritua
 lia scilz superbā: inuidiam et iram. Unde sunt humani generis inimici:
 mente rationales: absqꝫ tamē discursū intelligentes: in nequitia subtr
 les: nocēdi cupidi: semper in fraude noui: immutatꝫ sensus: inq̄nant affe
 ctus: vigilantes turbant: dormiētes per somnia inq̄tant: morbos infe
 runt: tēpestates concitāt: in lucis angelos se transfoꝝmant: semp infer
 num seculū portant: erga maleficos diuinū cultum sibi vsurpant: magice
 artes per eos fiunt: sup bonos dominari appetūt: et amplius ꝑo posse
 infestant: electis ad exercitiū dantur: semp fini hominis insidiant. Et
 licet mille nocēdi habeant modos et artes. ꝑ vi. questione. ꝫ. vtpote qui
 conatur a principio ruine sue vnitatē ecclesie rescindere: eharitatē vul
 nerare: sanctorum operū dulcedinē inuidie felle inficere: et omnibus mo
 dis humanū genꝫ euertere et perturbare: potestas tū eiꝫ in lumbis et in
 vmbilico manet. Job penultimo. Quia videlicet per luxuriā carnis
 multum dominantur hominibus: sedes enim luxurie viris est in lum
 bis: quia inde deciditur semen: sicut mulieribus in vmbilico. His ꝑe
 suppositis ad intellectum questiois de incubis et succubis demonibꝫ
 dicēdum: ꝑ asserere per incubos et succubos demones homines inter

Partis prime

C dum procreari interdum est catholici: quod eius oppositum est asserere ne dum dictis sanctorum: sed et traditioni sacre scripture contrarium quod sic deducitur. Nam Augustinus hanc questionem non quidem quo ad maleficos: sed quantum ad ipsas operationes demonum et ad fabulas poetarum in vno loco mouet et sub dubio reliquit. Tunc postea quantum ad processum sacre scripture determinat. Nam libro tertio de ciui. dei. capi. h. dicit. Utrum poterit uenus ex concubitu Anchise eneam parere in medio relinquamus. Nam pene talis questio in scripturis oritur: qua queritur Utrum preuaricatores angeli cum filiabus hominum concubuerunt. Unde natis gigantibus id est nimium grandibus et fortibus uiris tunc terra repleta est. Sed libro quinto capi. xxij. questionem determinat in hec uerba. Treberrima fama est multorum se expertos vel ab eis qui experti erant de quorum fide dubitandum non est se audisse confirmant siluanos et faunos quos uulgus incubos uocat improbos et titisse mulieribus ac earum appetisse ac peregrisse concubitum. Et quosdam demones quos diuos galli nuncupant assidue hanc immunditiam et temptare et efficere pluries talesque asseuerant: ut hoc negare impudentie uideatur. Hec ille. Postea ibidem determinat secundam questionem uis delictet quod istud Bene. Uidentes filii dei id est Serb filias hominum id est Layn non de incubis solum intelligitur: quod autem incubos esse non sit credibile. Ad illud ibidem est glosa que sic dicit ut prius tactus est.

D Non est incredibile non ab hominibus sed ab angelis vel quibusdam demonibus qui mulieribus sunt improbi eiusmodi homines id est gigantes esse procreatos: de quibus in littera dicitur. Gigantes autem erant super terram qui et post diluuium etc. ut supra. Ad idem est glosa Esaię. xij. ubi propheta de seratione babilonice ciuitatis predicat et monstra in ea habitanda. Ibi inquit habitabunt strutiones et pilosi ibi salta bunt: demones intellige ibi loco pilosi. Unde dicit glosa. Pilosi sunt filii uestres homines: hispidi qui in cubones vel satyri certa genera demonum. Et Esaię. xxxij. super illo ubi propheta de seratione terre iudeorum qui persequebantur iudeos. Erunt inquit cubile draconum et paucorum strutionum et occurrent demonia. Glosa interlinearis id est monstra demonum adinuicem. Et glosa beati Gregorij ibidem. Qui alio pilosi nomine figurantur: non hi quos greci panas: latini uero incubos uocant. Ad idem est beatus Isidorus libro octauo capitulo ultimo sic dicens. Pilosi qui grece paniti: latine incubi appellantur: unde et incubi dicuntur ab incubando: hoc est struprando. Sepe enim improbi existunt etiam mulieribus et earum peragunt concubitum quos demones galli diuos nuncupant: quia assidue hanc peragunt immunditiam. Quem autem uulgo incubonem uocant: hunc romani faunum sicarium dicit. Ad quem Horatius dicit. Faune nympharum fugientium amator per meos fines et apertica ruralis incedas. Insuper illud apostoli. i. Cor. xij. Mulier debet habere uelamen super caput suum propter angelos.

Questio III fol. XVIII

A Multi catholici exponunt quod sequitur propter angelos incubos. Ad idem est
 Be. i. historiarum anglo-rum. Item Guil. i. li. de vni. p. vi. trac. vi. multipliciter.
 Preterea hoc determinat sanctus doctor. j. p. q. r. v. Et in secundo scripto di. viij
 Et quolibet. viij. q. r. atque super Esa. cap. xij. et xxxiij. Vbi talia negare dis-
 cit Thomas imprudentie est. Ad enim quod multis videtur non potest omnino
 falsum esse secundum philosophum in de somno et vigilia in fine. et in. ij. Et ibi.
 Sileo de historiis multis et autenticis tam catholicorum quam ethnicorum qui
 incubos esse palam asserunt. Causa autem quare demones se incubos fa-
 ciunt vel succubos non delectationis est causa cum spiritus carnis et ossa
 non habeat. Sed hec est potissima ut per luxurie vicium vtriusque hominis
 naturam ledant: corporis videlicet et anime: ut sic ad omnia vicia homines
 proniores existant. Nec dubium quin sub certis constellationibus se-
 mina vigorare sciant: sub quibus homines etiam concepti semper ma-
 litijs existunt deprauati. Unde et enumeratis per altissimum multis lu-
 xurie vicijs a quibus suum populum mundum esse voluit: et quibus in-
 fideles irretiti erant ait Leuitici decimo octavo. Ne polluamini in omni-
 bus his quibus contaminate sunt gentes: quas ego effeciam ante conspe-
 ctum vestrum et quibus polluta est terra cuius scelera ego visitabo. Di-
 cit glossa super verbo gentes. Demones inquit qui propter multitudi-
 nem dicuntur gentes vniuersae que cum omni peccato gaudent precipue tam for-
 nicatione et idolatria: quia in his corpus et anima maculatur et totus ho-
 mo qui terra dicitur. Omne enim peccatum quodcumque fecerit homo ex-
 tra corpus est: qui autez fornicatur in corpore suum peccat. Si cui libet
 intueri historias de incubis et succubis inspiciat ut supra Beda in his-
 toriarum anglo-rum: et Guilhelmus Thomam denique Brabantinum in libro
 qui de apibus intitulatur. ¶ Ad argumenta. Ad primum de naturali
 propagatione instituta a deo inter marem et feminam dicitur. Quod sicut
 dei permissiones sacramentum matrimonii potest opere diaboli viciari
 per maleficia: ut supra patuit. Ita a simili et fortiori in quolibet alio actu
 venereo inter marem et feminam. Sed si queritur: quare potius in actu et super
 actum veneris diabolo permittitur maleficia exercere quam super alios humanos
 actus. Dicitur quod multipliciter causa assignatur a doctoribus de quibus inferius
 sub illa parte ubi de permissione diuina discutitur. Ad presens sufficit causa que
 prius tacta est: scilicet quod potestas demonis est in libris hominum. Quia inter
 omnia certamina duriora sunt plura certaminis ubi continua pugna et raro
 victoria. Nec valet ubi dicitur quod tunc opere diaboli esset fortis ope dei: cum actus
 matrimoniales a deo institutos possent viciari: quia non viciat per violentiam: imo
 cum nihil valeat inficere nisi a deo permittitur: id magis per hoc est impotentia
 concluditur. ¶ Ad secundum verum est quod precreare hominem est actus viuus corporis.
 Sed cum dicitur quod demones non possunt dare vitam quia illa fuit formaliter ab anima. Item
 verum est: sed quia materialiter describitur a se: et demones incubi illud immittere possunt deo
 permittente per coitum et non tamquam ab eo descissum sed per semine alicuius hominis ad hoc ac-
 ceptum ut dicitur. I. ho. i. j. p. q. ij. ar. ij. ut pote quod demones que sunt succubi ad virum

Partis prime

L fiat incub⁹ ad mulierē. sicut etiā aliarū rerū femina assumit ad aliquarū rerū generationē. vt Aug⁹ dicit. ij. de tri. Unde si q^{ri} cuius fili⁹ sic natus existit. Patet q^d nō est fili⁹ demonis: s^{ed} filius hoīs cui⁹ est semē acceptū. Sed cū instat q^d nihil est sup^{er} flūū in opib⁹ angeloz sicut et nature. cōcedit. Sed cū infert q^d demon pōt inuisibilē semē et recipere z in fundere. ve^l est: hoc autē poti⁹ opat⁹ visibiliter vt succub⁹ z incub⁹: vt sic p^{er} talē spurcitā inficiat corp⁹ et animā. et in vtroq^{ue} hoīe mulieris. s. et viri vt in corpore. q. tactū est. Preterea plura possent demōes inuisibilē: q^{ui} tamē non pmittūtur: etiā si vellēt exercere visibilē. pmittūtur autē inuisibilē vel in exercitiis bonozū vel correctionē malozū. Possent deniq^{ue} cōtingere q^d loco demōis succubi alter semē recipet ab eo. z incubum loco alteri⁹ demonis se faceret. z hoc triplici ex causa. Puta q^{ui} de mon deputat⁹ mulieri reciperet semē ab altero demone deputato viro vt sic vnusq^{ue} circa sibi a p^{ri}ncipe demoniozū cōmissum habeat maleficiū exercere: cū vnusq^{ue} p^{ro} pri⁹ deputet angelus etiā a malis vel p^{ro} se dicitatē act⁹ quā demō vn⁹ facere abhorreret: cū vt in sequēti q^{ue}stione patebit: certi demones ex nobilitate nature certos act⁹ et spurcitas face re abhorrerēt. vel q^{ui} inuisibiliter loco viri feminis: suum semē: id est q^{ui} incub⁹ recepit inuisibilē se interponendo mulieri intronitā: quā interpositionē facere nō est contra ei⁹ naturā aut virtutē: cum etiā in corpore assumpt⁹ inuisibiliter z incōtrectabiliter se interponere potest: sicut supra de illo iuvene q^{ui} idolum desponsauerat patuit. Ad tertiu^m. Hoc quod dicitur q^{ui} virtus angel⁹ est infinita respectu superiorū: hoc est q^{ui} eius virtus comp^{re}hēdi nō potest ab inferioribus: quin semp^{er} superet: cedit eam: ita d^{icitur} nō limitatur ad vnum effectū tantum. Et hoc ideo q^{ui} suprema in entibus habent virtutes maxime vniuersales. Unde p^{ro}pter hoc q^{ui} est infinita superi⁹ non potest dici q^{ui} possit indifferēter in omnē effectum illū ad producendum: quia sic etiam diceret infinita inferius sicut super us. Demū quia inter agens z patiens debet esse proportio. et nulla potest esse proportio inter substantiam pure spirituale z corporalem: ideo nec ipsi demones possent in aliquem effectum nisi mediante aliquo alio p^{ri}ncipio acti⁹. Unde est q^{ui} seminibus rerum vtūtur ad effectus producendos. Iuxta Augustinum. ij. de trinitate. Unde hoc argumentum redundat in p^{re}cedens: nec per illud fortificatur: nisi quis vellet declarationem eius habere quare intelligentē asseruntur habere virtutes infinitas superius z non inferius. et daretur sibi ex ordine rerum corporalium z corporum celestium. qui s^{ed} se in plures z infinitos effectus influere possent. Hoc autem non sit propter debilitatem inferiorum. Concluditur q^{ui} demones licet absq^{ue} hoc q^{ui} corpora assumant possint transmutationes in feminibus facere: hoc nihil arguit contra hoc q^{ui} hic intenditur de incubis et succubis quozum act⁹ exercere non possunt: nisi in assumptis corporibus: s^{ed} q^{ui} supra tactum est. Ad quartum. q^{ui} demones non possunt mouere corpora localiter. vnde nec semen

¶ 27. probaturq; ibi de anima per similitudinem. Dicendum qd aliud est loqui de substantia spirituali ipsius angeli aut demonis & aliud de ipsa anima. Hoc enim qd anima non potest mouere corpus localiter nisi uiuificatum ab ea: vel per contactum corporis ad aliud corpus non uiuificatum: hoc est quia tenet infimū gradum in ordine substantiarū spiritualium: ex quo etiam contingit qd illud corpus quod habet mouere etiam per contactum oportet qd sit proportionatū: non sic autem est de demonibus quorū virtus omnino corporalem virtutem excedit. **¶** Ad quintum dicendum qd contactus demonis ad corpus feminis vel cuiuscūq; alterius non est cōtactus corporalis sed virtualis: & sit s̄m p̄portionē conuenientē tam mouenti q̄ mobili: ita qd illud corpus quod mouetur non excedat proportionē virtutis demonis: vt sunt corpora celestia & etiam tota terra vel elemēta mūdi. **¶** Et quare illa excedunt dicere possumus: vt dicit sanctus Thomas in questionibus de malo questione decima de demonibus: qd hoc est vel propter conditionem nature: vel propter damnationem culpe. Est enim ordo rerum sicut s̄m naturam ipsarum ita & s̄m motū. Et sicut superiora corpora celestia mouentur a superioribus substantiis spiritualibus vt sunt angeli boni: ita in inferiora corpora moueri possunt a substantiis spiritualibus inferiorib;: vt sunt demones. Et siquidem hoc contingit eis s̄m conditionem nature: s̄m qd aliqui ponebant demones nō esse ex illis superioribus angelis. Sed ex illis qui perficuntur a deo huic terrestri ordini vt erat philosophorum opinio: vel etiam si contigit ex pena peccati vt theologorum sententia est: tunc a celestibus sedibus detrusi in hunc aerem tanq̄ ad penam non possunt ipsum aut terram cōmouere. Hec addita sunt propter duo argumenta que tacite soluuntur: scilicet de corporibus celestibus qd illa etiam possent mouere: si possent corpora localiter mouere: quia sunt eis magis propinqua: vt etiam vltimum argumentum pretendit. Respondetur enim qd non valet: quia illa corpora excedunt proportionem virtutis eorum siquidem prima opinio locum habet. Si vero non sed secunda: tunc iterum non possunt mouere propter penam peccati. Est etiam ad argumentum vbi quis obijceret: qd idem est motus totius et partis sicut totius terre & glebe in. iij. physicoꝝ. Unde si demones possent mouere partem terre possent etiam mouere terram nō valet: vt patet intuenti distinctionem. Colligere autem semina rerum & applicare certos effectus non excedit eorum virtutem naturalem deo eis permitte: vt de se patet. Summarie concludatur qd non obstante qd quidaz dicant: demones in assumptis corporibus nullo modo posse generare: & qd per filios dei significantur filij seth: & non angeli incubi: sicut per filias hominum ille que de stirpe Cayn descenderant. Quia tamen contrarium a multis: vt patuit asseritur: & quod multis videtur nō potest oīno esse falsum s̄m philosophū ī septimo Ethicoꝝ. et in fine de monstꝝ & vigilia. Jam etiam modernis tꝑibus attestantur facta & dicta malefici

Partis prime

L carum talia vere et realiter exercentur. Ideo dicimus tria. Primo quod p tales demones spurcissimi actus venerei non delectatibus sed infectiois anime et corporis quibus succubunt aut incubunt causa exercentur. Secundo quod per talem actum completa perceptio et generatio a mulieribus fieri potest in quantum semen humanum apponere possunt in loco convenienti veteris mulieris ad materiam proportionatam ibidem persistere. Et simili: sicut et semina aliarum rerum colligere possunt ad compleendum aliquos effectus. Tertio quod demonibus attribuitur in talium generatone illud tantum quod est motus localis non aut ipsa generatio cuius principium non est virtus demonis aut corporis ab eo sumpta: sed virtus illius cuius semen fuit: unde et genitur non demonis sed alicuius hominis filius est. Et per hoc patet responsio ad argumenta: ubi quis argueat vellet quod demones generare non possent propter duo. Primo quod generatio completur per virtutem formativam que est in semine corporis vivo resoluta. Et corpus a demonibus assumptum quia non est tale: ergo etc. Patet responsio: quia quoniam demon virtute femininis formativam reponit ad locum debitum etc. Secundo: si dicatur quod semen non habet virtutem generandi nisi quando calor anime in eo retinetur: quem tamen exalare necesse est per magnam distantiam delatam. Est enim responsio: quod demones possunt aliqua reponere ad conservacionem femininis: nec calor vitalis evaporat. Vel etiam quod velocissime moventur propter victoriam moventis super rem motam: ideo non poterit evaporari tam faciliter.

Questio. IIII. a quibus demonibus homini exercentur.

Quoniam catholicum sit asserere quod actus incuborum et succuborum de omnibus convenient omnibus spiritibus immundis indifferenter et equaliter. Et videtur quod sic: quia oppositum asserere esset ordinem quemdam bonum inter eos affirmare. Probatur. Sicut ad rationem boni pertinet modus et ordo Augustini. in libro de natura boni. ita ad rationem mali pertinet inordinatio. Sed in angelis bonis nihil est inordinatum ergo et in malis nihil potest esse ordinatum: unde indifferenter huiusmodi actibus habent insistere. Inde etiam illud ubi nullus ordo sed sempiternum horum in habitat in terra vicis miserie et tenebrarum Job. r. Preterea si non oes indifferenter his actibus insistunt: habet eis cooperit vel ex natura vel ex culpa vel pena. Non ex natura quia post peccatum oes indifferenter: ut in precedenti questione tactum est: sunt in natura ipsorum spiritus impuri licet non immundi quantum ad diminutionem naturalium bonorum. In nequitia subtiles nocendi cupidum per superbiam tumidi etc. ergo cooperit eis quo ad culpam vel penam. Tunc sic. Ubi est maior culpa ibi maior pena: sed superiores angeli magis peccaverunt: ergo in eorum penam magis his spurcissimis habent insistere. Si hoc non est dabitur ratio alia cur non illis actibus indifferenter insistant. Preterea ubi non est subiectio et obedientia ibi oes indifferenter operantur: sed in demonibus nulla est subiectio et obedientia. Probatur. Quia illa sine concordia haberi non possunt: sed in demonibus nulla est concordia. Prover. riiij. Inter superbos semper sunt iurgia. Preterea sicut equaliter omnes propter culpam post deum iudicium in infernum detruentur: ita et ante

A illud tēpus in aere caliginoso ppter officū eoz detinent: nec legif esse equalitas ex causa mācipatiōis: ergo nec equalitas ex pte officij z tēta tionis. ¶ Sed cōtra glosa. i. ad Ro. r. v. Quādiu durat mūdus ange li angelis: homines hominib?: demones demonib? p̄sunt. Item Job. xl. dicitur de squamis leuiathan per quas mēbra diaboli significant q̄ vna vni adheret: ergo inter eos est diuersitas z ordinis z actiōis. Inci dentaliter querif. An a bonis angelis ipsi demones ab hmōi eoz spur citijs exequēdis interdum impediātur vel non. Et dicendum q̄ quia potestates dicuntur angeli: quozum ditioni virtutes aduerse subiecte sunt: vt Gregorius dicit z Augustinus tertio de trinita. Spiritus vi te deserto: atq; peccato: regitur per spiritum vite rationalem pium et iustum. Et sicut ille creature super alias influentiā habent que sunt per fectiones z deo propinquiores: eo q̄ totus ordo prelatiōis primo z ori ginaliter est in deo: z participat a creaturis s̄m q̄ ei magis propinquat. Ideo etiam boni angeli qui maxime appropinquant deo propter eius fruitionem qua demones carent super ipsos demones habent prelatio nem z per eos regūtur. Et cum instatur: q̄ demones premissis medijs multa mala faciunt: aut ergo nō impediuntur: quia non subsunt bonis angelis: q̄ eos ip̄dire possent: aut si subsunt tūc cū ad negligētia p̄sidiē tis p̄tinere vidēt ea q̄ p̄ subditos male fiūt: videt qd̄ i angelis bonis sit aliq̄ negligētia. ¶ Respōdet q̄ sancti angeli sunt ministri diuine sa pientie. Nā sicut diuina sapia p̄mittit aliqua mala fieri p̄ malos angelos vel homines propter bona que ex eis elicit. Ita z boni angeli non tota liter cobibent malos a nocendo siue homines siue demones. Responso Catholicum est asserere quendam ordinem actionum interiorum z exte riorum: etiam per quādam prelationem esse in demonibus. Unde z que dam spurcitie ab aliquibus infimis perpetrantur: a quibus superiores propter nobilitatem nature secluduntur. Et declaratur hoc primo gene raliter ex triplici cōgruentia qua talia cōgruunt eoz nature diuine sapi entie z pprie nequitie. Demū magis in spēali: ex natura q̄dem. Nā cō stat q̄ a principio creatiōis semp̄ q̄daz alij supiores fuerūt ex natura cū inter se differat spē: nec duo angeli vni? spēi existāt cōmuniōre opinio nē sequēdo q̄ etiā dictis p̄hōz p̄cordat: z Dyonisius q̄ ponit. r. ca. cele stis ierarchie i eodē ordine esse p̄mos medios z vltios: cui etiā necessa rio oportet assentire: tū ex imaterialitate eoz: tū etiā ex incorp̄alitate. Inspiciat q̄ vult dicta doctoris i. h. dist. h. Et q̄a p̄ctū natura nō tollit z demones post casuz data naturalia nō amiserūt: vt supra tactū est: z opatiōes eoz sequuntur naturales eaz cōditiones: idēo sicut i natura sic z in opationib? sunt varij z multiplicēs. Cōgruit etiā hoc diuine sapie vt ea q̄ ab ipso sint ordinata sint. Romano. r. iij. que a deo sunt ordina ta sunt. Et quia demones sint a deo deputati ad exercēdum homines z ad puniendum damnatos. Ideo in exercitijs eozum ab extra quo ad ho mines sunt varij z multiplicēs. Congruit etiam z neq̄tie ip̄sorum: quia

Partis prime

Eni humano generi aduersantur: ideo cum ordinate impugnat: ideo magis hominibus nocere estimant sicut faciunt: unde constat spurcitijs in nequissimis non equaliter insistant: quod etiam magis specificat talis ratione. Nam cum operatio sequitur naturam rei ut dictum est quorumcumque sunt nature subordinate: oportet etiam quod operationes sibi inuicem subordinentur: sicut patet in rebus corporalibus. Quia enim inferiora corpora naturali ordine sunt infra corpora celestia: et actiones et motus eorum subditur actionibus et motibus celestium corporum. Et quia dictum est demones naturali ordine inter se differunt: ideo etiam naturalibus actionibus intrinsecis et extrinsecis preterim in huiusmodi spurcitijs peragendis. Et quibus concluditur quod quia huiusmodi spurcitijs plurimum preter nobilitatem angelice nature exercentur: cum etiam in actibus humanis infimi et fetidissimi actus in se habere considerando: non quantum ad officium nature et productionis reputantur. Memum cum de quolibet ordine aliqui cecidisse creduntur non est inconueniens asserere quod illi demones qui de infimo choro et iterum illi qui infimi in illo existunt in his spurcitijs et alijs deputantur et insistant. Hoc etiam plurimum est aduertendum: quod licet de incubis et succubis mulieribus infestos scriptura tradit: tamen nos legimus in vicibus quibuscumque contra naturam loquendo non solum de sodomiticis: sed etiam de quocumque alio peccato extra vas debitum perperere agendo se incubos et succubos fecisse. In quo maxima illo peccaminis enormitas ostenditur cum indifferentem omnes demones cuiuscumque ordinis illa pagere abhorrent et verecundum estimant. Et hoc videtur velle glossa super Ezechiel. xix. ubi dicitur. Dabo te in manus palestinorum: id est demonum qui etiam erubescunt de via tua scelerata vicium contra naturam intelliges: et intuenti patet quod de demonibus oportet auctoritatem intelligere: nullus enim peccatum tam sepe deus reproba morte in multis condemnauit. Dicunt etiam nonnulli et veraciter creditur: quod nullus talis vicium postquam tempus mortalis vite christi quod ad annos. xxxiij. extenditur in hoc scelere per seueras excesserit: nisi specialiter gratia redemptoris poterit liberari: quod ex eo patet quod octogenarius et centogenarius isto crimine inueniuntur sepe retriti quibus tempus christi quod a vite mortis disciplina fuit: et ideo illo spreto vix vicium sine difficultate permaxima ab hoc scelere continetur. Sed et quod ordo sit inter eos etiam ad officia exteriora quo ad impugnationes demonum strant eorum nomina. Nam licet vnum et idem nomen scilicet diabolus multipliciter exprimat in scripturis: et hoc propter eorum diuersas proprietates: tamen his imundis operibus vnus pretere in scripturis tradit sicut etiam et certis alijs vicibus. Est enim vnus scripture et locutionis quilibet immundum spiritum nominare diabolus: a dya quod est duo et bolus quod est morsellus quia duo occidit scilicet corpus et animam et secundum etymologiam: licet grece interpretatur diabolus clausus ergastulo: et hoc sibi conuenit cum non permissur sibi nocere quantum vellet. Vel diabolus quasi defluens: quia defluxit id est corruit specialiter et localiter, nominatur etiam demou

A id est sapiens super sanguinē vel sanguineus: scilicet super peccata que fitit et procurat triplici sciētia qua viget: scz subtilitate nature: et pericentia tempoꝝ et reuelatione bonoꝝ spirituum. **H**ominatur etiā belial quod interpretatur absqꝫ iugo vel absqꝫ dominio: quia pro posse pugnat cōtra eū cui deberet esse subiectus. **G**locaf etiā beelzebub qđ interpretat vir muscarū. i. animarū peccantiū que reliquerūt verū sponsum christū **I**te factbanas. i. aduerfarius. **U**nde. j. **P**e. h. **A**duerfari? vester diabolus circuit et c. **I**te vebemorb. i. bestia: qā facit boīes bestiales. **I**pe tamen demon fornicationis et princeps illius spurcitij dicit asinodēus: qđ interpretatur factura iudicij: quia propter huiusmodi viciū factū fuit terribile iudiciū sup zodomā et quatuor alhs ciuitatibꝫ. **S**icut et demon superbie dicitur leuiathan: quod interpretat additamentū eorum: qā et lucifer tentās pmos parētes de supbia pmissit eis additamentū diuinitatꝫ. **D**e quo et p **E**saia dñs. **A**ssistabo sup leuiathan serpentē veterē et tortuosum. **E**t demon auaricie et diuitiarū dicit **D**āmona: quē et chīs in euangelio ex pssit. **M**at. vj. **N**ō potestis deo seruire et c. **A**d argumēta: ad p̄mū: qđ quia bonū potest inueniri sine malo: sed malū nunquā inuenit sine bono: quia fundat sup creaturā que in se bona est. **E**t ideo demones in quantum habent naturam bonā ordinati sunt in naturalibus et in eorum actionibus ad illud **J**ob. x. potest dici: qđ demones ad exercitiū deputati non sunt in inferno sed isto aere caliginoso. **U**nde hic habent ordinem inter se quem tunc in inferno non habebunt. **U**nde etiam dici potest qđ etiam iam omnīs ordo in eis cessat quo ad ipsam beatitudinem consequendam cum a tali ordine irrecuperabiliter ceciderūt. **E**t dici potest qđ etiam in inferno erit inter eos ordo potestatis et penarum afflictionis in quantum aliqui ad affligendum animas deputabuntur et nō alh. **S**ed hic ordo magis erit a deo qđ ab ipsis: sicut etiam et eorum tormenta. **A**d tertium cum dicitur qđ superiores demones quia magis peccauerunt et magis puniunt etiam his actibus immundis amplius deberent insistere. **R**espondetur: quia culpa ordinatur per penam et nō per nature actū seu operationem: ideo non insistunt illis immundicis propter nobilitatem nature: non propter eoz culpam aut penam. **E**t licet omnes sint spiritus puri ad nocendum cupidi: tamen vnus amplius altero in quantum potiora naturalia obtenebrata. **A**d quartum dicitur: qđ est concordia inter demones nō amicitie sed nequitie: et quia homines odiunt et dei iusticie repugnant quantum possunt. **T**alis enim concordia inter impios reperitur: vt eis se adiungant et subijciant ad propriam nequitiam exequēdam quos potioribus viribus vident. **A**d quintum licet carceralis mancipatio omnibus equaliter deputetur iāz in aere et post in inferno: non tamen ex hoc naturalia in eis sunt equaliter ad equales penas et officia equalia ordinata: immo quanto sunt nobiliores in natura et potiores in officio: tanto etiā grauiori subiecti tormento: vnde **S**ap. vj. **P**otentes potenter tormenta patientur.

A poribus celestibus esse subiectos: probatur etiam ex illo: quod demones
 secundum Augustinum in 1. de ciuitate dei. quibusdam corporibus inferioribus ar-
 cetur. scilicet verbis lapideis animantibus et sonis quibusdam certis et vo-
 cibus et figuratiuis: sed cum corpora celestia sint virtuosiora quam corpora in-
 feriora: ideo multo magis actibus corporum celestium. Et iterum am-
 plius malefici subiciuntur: ut eorum opera ex influentiis illorum corporum et
 non ex assistentia spirituum malorum proueniant. Fortificatur argumen-
 tum ex 1. Regum. c. et vi. Ubi Saul qui uerbabatur a demone alleuiabatur:
 quando Dauid cytharam percutiebat coram eo et quod recedebat spiritus
 malus. **S**ed contra. Impossibile est effectum sine causa sua prouocare:
 sed opera maleficorum sunt talia: quod non possunt nisi opere demonum fie-
 ri: patet ex descriptione operum maleficorum. ex Iud. li. viii. **E**t hi. **M**ale-
 ficus dicitur ob magnitudinem facinorosum. Hi enim elementa concutiunt
 mentes hominum turbant: et absque illo ueneni haustu sola uel carminum
 animas interimunt etc. Huiusmodi autem effectus non possunt ex influen-
 tiis corporum celestium mediante homine causari. **P**hilosophus in **E**t hi.
 Difficile inquirat quid sit principium operationis in anima. Et ostendit
 quod oportet esse aliquod extrinsecum. Omne enim quod incipit de no-
 uo habet aliquam causam. Incipit enim homo operari quia uult: incipit autem
 uelle: quia preconciatur: si autem preconciatur propter aliquod consi-
 lium preceps: aut ergo est preceps in infinitum: aut oportet ponere aliquod
 principium extrinsecum: quod primo mouet hominem ad conciliandum nisi
 forte aliquis dicat quod hoc est a fortuna: ex quo sequeretur omnes actus
 humanos esse fortuitos: quod est absurdum. Principium ergo in bonis ad
 bona dicitur esse deum qui non est causa peccati. In malis autem cum ho-
 mo incipit agere uelle et conciliari ad peccandum oportet quod huius etiam
 sit aliqua causa extrinseca: et non potest esse alia nisi diaboli presertim
 in maleficiis: ut supra patuit: quia corpus celeste non potest ad tales actus
 influere: ergo patet ueritas. **P**roterea cuius potestati subiacet motiui
 ei prout subiacet et motus qui a motiuis causatur. Motiui autem uoluntatis est
 aliquid appetibile per sensum uel intellectum: quorum utriusque subiacet potesta-
 ti diaboli. Dicit enim Augustinus in li. lxxviii. q. q. Serpit huiusmodi se a diabo-
 lo per omnes aditus sensuales dat se esse figuris accomodat se coloribus: adheret
 sonis: latet ira et in fallacia finis: odoribus se subicit: infundit saporibus et
 quibusdam nebulis implet omnes meatus intelligentie: ergo uideat quod in prete diabo-
 li est mouere uoluntatem que est directe contra peccatum. **P**roterea que est huius ad
 utrumlibet indiget aliquo determinate ad huius ut creatur in actu: sicut li. arbi. hoies
 ad utrumlibet se habet. scilicet ad bonum et malum: ergo ad huius quod creatur in actu peccati
 indiget quod ab aliquo determinet ad malum. **M**arie autem huius uideat fieri a diabo-
 lo presertim in operibus maleficorum: cum eius uoluntas est determinata ad malum: ergo
 uideat quod mala uoluntas diaboli est causa male uoluntatis precipue in maleficiis: et
 potest fortificari ratio per hoc quod sicut bonus angelus se habet ad bonum: ita malus
 angelus ad malum: sicut ille reducit homines ad bonum: ergo iste ad malum. Est enim

B

—

Partis prime

C dicit Dionysius lex diuinitatis immobiliter stabilita: vt yma a sum-
 mis perficiant. **C** Responſio: quia queſtio quo ad originem maleficoꝝ
 operū fundatur ſup influentiam luminariū celeſtium: oſtēditur p repro-
 bationem triū erroꝝum: qui hoc aſſerere conātur. ſ. planetarioꝝ generū
 liacoꝝum ꝛ fataliū ordinem ponentiū hoc nō eſſe poſſibile quo ad p̄mū.
Ham ſi queritur: an ex imp̄ſſione luminariū celeſtium cauſetur in hoībꝝ
 viciū maleficoꝝ: tunc ad diuerſitatē moꝝum attendendo ꝛ veritatem ſi
 dei ſaluādo opozet ſub diſtinctione diſſerere: videlicet qꝫ moꝝes hoīm
 a ſyderibus cauſentꝫ poteſt intelligi dupliciter. Aut neceſſario ꝛ ſufficiē-
 ter: aut diſpoſitiue ꝛ contingenter. Si dicatur primo modo tunc non ſo-
 lum eſt falſum: immo hereticū eo qꝫ chꝛiſtiane religioni adeo repugnatꝫ
 qꝫ etiam veritas fidei in tali erroꝛe ſaluari non poteſt. Ratio. Dum enī
 ponit omnia a ſyderibus neceſſario euenire: iam tollit meritum: ꝛ p cō-
 ſequens demeritum: tollit ꝛ gratiam: ꝛ per conſequens gloriā. Tum
 quia honeſtas moꝝum per hunc erroꝛem pꝛiudiciū patitur: dum cul-
 pa peccantis in ſydera reſunditur: licentia malefaciendī ſine reprehen-
 ſione conceditur: ꝛ homo ad adorādum ꝛ colendum ſydera incuruatur.
 Si autem dicatur moꝝes hominum a diſpoſitionibus ſyderum variari
 diſpoſitiue ꝛ contingenter: ſic poteſt habere veritatem: quia nec ratio-
 nec fidei repugnat. Planum enim eſt qꝫ diſpoſitio corporis varia mul-
 tum facit ad variationem affectionum ꝛ moꝝum anime: vt plurimum
 enim anima complexionem corporis imitatur: vt dicitur in ſex pꝛinci-
 p̄s. Unde ꝛ colerici ſunt iracundi: ꝛ ſanguinei ſunt benigni: ꝛ melanco-
 lici ſunt inuidi: ſlegmatici pigri. Hoc autem nō eſt neceſſarium: anima
 enim dominatur ſuo corpori: ꝛ maxime quando eſt adiuta per gratiaz:
 multos enim videmus colericos manſuetos ꝛ melancolicos benignos.
 Quoniam ergo virtus corporum celeſtium operatur ad mixtionē ꝛ quali-
 tatem complexionū. Hinc eſt qꝫ per conſequens quodāmodo operatur
 ad qualitatem moꝝū: valde tñ de lōginquo: plꝫ enī facit ad q̄litate cōple-
 xionis nōꝝ nature inferiorꝝ q̄ nōꝝ ſiderꝝ. Vñ Aug. v. de ci. dei. i ſolutioe
 cuiuſdā q̄ſtiōis de duobꝝ fratribꝝ q̄ ſimul inſir mabant ꝛ curabant: cuꝝ
 q̄rebat vñ hoc eſſet magis cōmendat rationē ypocratis qꝫ aſtronomi.
 Ypocras enī n̄dit: qꝫ h̄ erat pp̄ ſilitudinē p̄plexiōis. Et aſtronomꝝ re-
 ſpondit: qꝫ erat pp̄ idētitatē ſtellationis. Vñ enī n̄dit p̄p̄ſicꝝ: q̄a
 cauſam reddit magis pp̄ia ꝛ magis pp̄inquā. Sic ergo dicēduꝫ qꝫ im-
 p̄ſſiones ſiderū aliqꝫ mō diſponūt ad maliciā maleficoꝝ ſi q̄dē aliqꝫ influ-
 entia i eozꝝ corporibꝝ p̄dominatur potius ad h̄mōi nēp̄bāda qꝫ ad alia
 opa quectiꝝ vicioſa ſeu n̄tuola: q̄ tñ diſpoſitio nō debet dici neceſſaria
 pꝛima ꝛ ſufficiens: ſed remota ꝛ pꝛingēs. Hec valet ſi q̄s ob̄ſeruet p̄m
 li. de pp̄ie. elemētoꝝ: vbi d̄t qꝫ regna vacua facta ſunt ꝛ terre depopula-
 te apud coniunctionē iouis ꝛ ſaturni: arguendo quaſi: quia talia ex libe-
 ro arbitrio de p̄hendebāt hoīz: ergo etiā influētie luminariū ſup li. ar.
 h̄bent efficaciam. Rūdet enī qꝫ p̄s ſup h̄ dictū nō vult innuere qꝫ hoīes

A illi non poterant resistere illius influentie constellationis ad dissentio-
nem inclinantis: sed quia noluerunt quia sicut ptholomeus in almage-
stio. Sapiens homo dominabit astris quis enim coniunctio iouis et sa-
turni eo quod saturnus habet influentiam melancolicam et malam: et iupiter val-
de bona potest ad iram vel discordiam homines inclinare: illi tamen in-
clinationi homines per libertatem arbitrii possunt resistere et valde facili-
ter cum adiutorio gratie dei. Nec iterum valet si quis obiceret: dictum
Damasceni. li. ij. c. vi. ubi dicit Constituantur multotiens comete et signa que
dam mortis regum. Respondetur enim quod etiam sequendo opinionem Dama-
sci qui fuit: ut patet in predicto libro contrarie opinionis vie philosophice
siue non nihil per hoc concluditur quo ad necessitatem actuum humano-
rum. Opinatur enim Damascenus quod cometa nec naturaliter generatur nec est
vna de stellis in firmamento positus: unde nec eius signatio est natura-
lis nec influentia. Dicit enim quod comete non sunt ex his que a principio
genita sunt astris: sed diuina iussione secundum ipsum tempus constituuntur et rursus
dissoluntur. Nec Damascenus. Preueniat autem deus per tale signum mortem regis
magis quam aliorum: tunc quia est persona communis: tunc quia potest ex hoc oriri
turbatio regni. De cuius custodia magis sollicitantur angeli propter com-
mune bonum: quorum etiam ministerio et generantur et dissoluntur. Sed
nec philosophorum opinio obstat: qui dicunt quod stella cometa sit impressio
calida et sicca generata in superiori parte aeris prope ignem: ex cuius
parte calido et sicco globus illius vaporis adunatus apparere corpus stel-
le. Partes autem illius vaporis discorntuatur circa illum globum et longum pretere
in suis extremitatibus illi globo coniuncte sunt quasi eius come et secundum
hanc positionem significat et causa non per se sed per accedens mortalitatem
provenientem ex infirmitatibus calidis et siccis. Et quia ut plurimum
diuites nutriuntur calidis et siccis. Ideo illo tempore multi diuites mor-
riuntur inter quos mors regum et principum est magis notabilis: et
hec positio nec distat a positione Damasceni. si quis bene considerat: nisi
quo ad operationem et cooperationem angelum quam nec philosophi excludere
possunt: immo ubi vapores nunquam in sua siccitate et caliditate ad genera-
ndum cometam currerent adhuc operatione angelorum sepe concurrere hab-
ent causis predictis sicut et stella que sancti et homo doctoris transitus
indicaui que utique non ex superis in firmamento positus profiliit: sed
operatione angelorum ex materia aliqua preiacente formata et officio peras-
cto iterum resoluta fuit. Unde videmus quod secundum quamcumque istarum
opinionum nullum penitus habent celi luminaria dominium super his
berum arbitrium: unde nec consequenter super malitiam et mores hominum.
C Nota insuper quare astronomi ut sepius vera predicunt et quod eorum
iudicia ut plurimum super vnam prouinciam aut gentem vnius terre eue-
niunt. Huius ratio est quia cum sua iudicia sumunt ex astris: que etiam
habent maiorem influentiam capiendo probabilioris non necessitante in actibus
hominum generalibus sicut vnius gentis vel prouincie quam in particularibus

Partis prime

C vnus persone: quia maior effectus stellarum imprimis in tota vna gente
est in vno homine: et ha maior pars gentis vni magis sequitur affectus
naturales corporis quam vni singularis homo: ideo et hoc incidentaliter est
tactu. **S**ecunda via per quam profata nostra catholica assertio declarata est
per reprobationem errorum genethliacorum et dea fortune colentium mathematici
corum. De his Ipsi. viii. et bi. ca. ix. genethliaci dicunt propter natalium con-
siderationem syderum qui vulgo mathematici dicuntur. Fortuna vero ut ibi
dem dicitur ca. ii. a fortuitis nomine habere dicitur quasi dea quandam res bus
manas variis casibus et fortuitis illudentem. Tamen et cetera appellant eo quod passim
sunt in quoslibet incurrens sine villo examine merito et ad bonos et ad
malos venit. **H**ec Ipsi. Sed talem deam credere aut quod lesiones in corporibus
et creaturis quod ex maleficorum operibus inferunt non ab ipsis maleficis sed ab
ipsa dea fortune pueniret sicut est idolatria: ita et asserere maleficas ipsas
ad hoc esse natas ut talia per eas in mundo exerceri possint: similiter a fide
alienum existit immo et a cordi philosophorum traditio: si cui placet inspicit
doctorem sancti li. iiij. summe fidei contra gentes. q. lxxv. et sequentibus:
et inueniet plura: licet hoc vnicui propter eos qui fortassis copiam librorum non
habent non videtur obmittendum: quod haec in homine tria sunt ut ibi notatur quod a tribus
causis diriguntur: voluntatis actus: intellectus actus: et corporis actus
quorum principium a deo tamen et immediate: secundum ab angelo: et tertium a cele-
stibus corpore diriguntur. **N**am electioes et voluntates immediate a deo in bonis operibus
dirigunt dicere scriptura. **P**rouer. xxi. Cor regis supple quod maior
potentia videtur posse resistere eo minus aliquid non possunt: haec in manu dicitur
et quocumque voluerit inclinabit illud. **E**t apostolus. Deus qui operatur in nobis vel
le et proficere per bona voluntate. **C**ognitio vero humana intellectiua a deo me-
diante angelis ordinatur. **E**t non quod ad corporalia pertinet siue sint exteriora
siue interiora in vsum hominis venientia a deo mediante angelis et celestibus
bus corporibus dispensant. **D**icit enim beatus Dionysius. iij. de di. no. quod corpora
celestia sunt cause eorum qui in hoc mundo sunt: non tamen necessitate inferen-
tia. **E**t cum homo sit ordinatus secundum corpus sub corporibus celestibus: secundum intellectum
vero sub angelis: secundum voluntatem autem sub deo potest contingere quod homo spreto
inspiracione dei ad bonum et illuminacione boni angelus ducat affectum corpora-
li ad ea ad quod influentia luminarij celi inclinatur: ut et sic tamen voluntas
intellectus malicia et erroribus inuoluantur. **N**on est autem possibile homini er-
roribus quibus malefici irretiti sunt ex influentibus luminarij celi inuolui:
licet ad fundendum sanguinem vel furta aut latrocinia vel etiam incontinen-
tias pessimas perpetrandas possit quis ex illis inclinari: sicut etiam alia que
dam naturalia. **E**tiam ut Guilielmus in de vniuerso dicit: quod per experientiam
habetur si meretrix nititur plantare oliuam non efficit fructifera: que tamen
per castam plantata fructifera efficit. **E**t alius etiam medicus in sano do-
to agricolo in plantando et miles in expugnando aliqua ex impressione ce-
lestis corporis efficitur: que alii etiam easdem artes habentes efficere non
possunt. **T**ertia via sumitur ex reprobatione fatalium effectuum. **U**bi

A notandum quod fatum esse aliquid vno modo catholice asseritur: alio modo asserere est omnino hereticum. Si enim fatum estimetur esse secundum estimationem quorundam gentilium et etiam quorundam mathematicorum: qui putabant quod ex vi positionis syderum causaretur infallibiliter diuersitas morum ita quod talis efficeret necessario maleficus vel virtuosus in moribus: quia talem esse causaret vis que in dispositione syderum sub qua talis vel conceptus vel natus esset comprehendere: et istam vim vocauerunt nomine fati. Sed quia ista opinio non tamen est falsa imo heretica et omnino detestanda propter inconuenientiam que necessario sequeretur: ut supra tactum est circa reprobationem primi erroris: quia videlicet tolleret rationem meriti et demeriti: imo gratie et glorie et quod de malorum nostrorum auctor esset et plura alia. Ideo fatum sic omnino rehusat quia nihil est: secundum quam acceptionem etiam Gregorius dicit in Omelia. Epiphanius. Absit a fidelium cordibus ut fatum aliquid esse dicatur: licet hec opinio videatur eadem esse cum prima que est planetariorum: et hoc propter eadem inconuenientiam que yrobiticis cernitur: tamen sunt diuersae quantum ad diuinitatem cantur vis syderum et influxus generalis septem planetarum. Si autem estimetur fatum esse secundum quamdam dispositionem siue ordinationem causarum secundarum ad prouidendum effectum diuinitus prouisos. Hoc modo fatum vere est aliquid: eo quod prouidentia dei per causas medias exequitur suos effectus. In illis videlicet que secundis causis subduntur licet in aliis non ut est creatio animarum gloriificatio et gratie collatio. Licet etiam angeli ad gratie infusionem cooperari possunt intellectum et voluntatis capacitate illuminando et disponendo: et sic quamdam ordinationem effectuum vna et eadem dicitur prouidentia et etiam fatum. Si enim consideratur ut est in deo sic dicitur prouidentia: si autem secundum quod est in causis medijs ordinatis a deo ad effectum aliquos prouidendos sic habet rationem fati. Et hoc modo Boetius loquens de fato. in libro de consolacione dicit. Fatum est rebus mobilibus inherens dispositio: per quam prouidentia suis quocumque necesse ordinibus. Sed tamen sancti doctores hoc nomine vtri recusauerunt propter eos qui illud ad vim positionis syderum retorquebant. Unde Augustinus in capitulo quinto de ciuitate dei dicit. Si propterea quisquam res humanas fato tribuit: quia ipsam dei voluntatem vel potestatem fatum vocat sententiam teneat et linguam corrigat. Patet etiam ex premissis tacita responsio ad questionem. An omnia fato subdantur: et an etiam maleficorum opera illi subdantur. Quia si fatum dicitur ordinatio causarum secundarum ad effectus diuinitus prouisos: id est vbi deus disposuit per causas secundas producere effectus tales: sic in quantum subduntur fato: id est subditur causis secundis sic a deo ordinatis ut sunt influentia corporum celestium. Ea vero que a deo immediate sunt: ut est creatio rerum gloriificatio substantiarum spiritualium et alia huiusmodi non subduntur. Et hoc est quod dicit Boetius vbi supra: quod ea que sunt prime deitate propinqua fatalis ordinis mobilitate excedunt. Tamen maleficorum opera que non subsunt secundis causis: cum talia propter cursum eorum et ordinem nature eueniunt. Ideo nec fato sed causis alijs quo ad eorum originem necessario subduntur.

Partis prime

2

Consequenter quod nec huiusmodi maleficorum opera possunt oriri aut causari a substantiis separatis que sunt motores orbium seu corporibus celestibus. Cuius opinio fuit Averroensis et sui sequaces hac ratione moti: quia enim substantie ille separate altioris sunt virtutis animabus nostris et ab ipsa anima interdum esse fuerit in sua imaginatione ad solam quandam apprehensionem interiozem circa aliquod extrinsecum immutatur corpus proprium interdum etiam alienum seu extrinsecum: verbi gratia. Aliquis ambulans supra trabem in alto positam cadit de facili: quia imaginatur casum ex timore: non autem caderet si esset trabes illa posita super terram: ubi casum timere non posset. Item ad solam apprehensionem anime incalcescit corpus ut in concupiscentibus vel iracis: aut etiam infrigidat sicut in timentibus. Potest etiam immutari ad aliquam egritudinem puta febrem vel lepram ex forti imaginatione et apprehensione ad tales egritudines: et sicut circa corpus proprium ita et circa alienum: ut illud immutetur ad sanitatem vel egritudinem: et hic ponit causam etiam fascinatiois de qua superius tactum est. Et quia secundum istam positionem effectus maleficarum haberent reduci ad motores orbium licet non precise ad ipsa corpora celestia: ideo ultra illa que ibi tacta sunt dicam adducere quod talia sic contingere est impossibile: quia cum motores orbium sint substantie intellectuales et bone: non tam secundum naturam quam et secundum voluntatem: quod patet ex earum operationibus ad bonum totius uniuersi. Illa autem creatura cuius ope magice operationes fiunt: et si sit bona secundum naturam: non tamen potest esse bona secundum voluntatem: ideo non potest esse idem iudicium de ambabus substantiis. Et quod non potest esse bona secundum voluntatem: probatur. Illam prestare patrociniis aliquibus in his que fiunt contraria virtuti non est alicuius intellectus bene dispositi: talia autem fiunt in hominis operationibus maleficorum. Sicut enim ut in secunda parte operis patebit plurima homicidia: fornicationes: pueroz et iumentoz occisiones et alia maleficia procurant. Unde videntes his artibus malefici a malefaciendo vocantur: non est ergo bene disposita secundum naturam talis intellectualis natura: cuius auxilio hominis artes maleficarum innuntur: licet non sit bona secundum naturam: quia habet esse et illud omnia appetit ut cuilibet intueri patet. At non est intellectus bene dispositi familiariter esse sceleratis et eis patrociniis exhibere et non quibusdam fructibus. Huius autem operibus maleficorum videntur homines scelerati: quia a fructibus eorum cognoscuntur. Auxilio autem substantiarum orbium mouentium in bonum quilibet creatura inclinatur a natura: licet corrumpatur per accidens: sepe ergo ille substantie non potest esse originalis causa maleficarum.

Preterea intellectus bene dispositi est reducere homines in ea que sunt homini propria bona que quidem sunt bona rationis: abducere ergo ab istis et pertrahere ad alia minima bona est intellectus indecenter dispositi. Per huius autem artes non adipiscuntur homines aliquem profectum in bonis rationis: que sunt scientie et virtutes: sed in quibusdam minimis: ut sunt dependens et exercitia

D

fitus s'm intellectū qui per aliqua scelera cōmissa prouocat ad auxilium alicui ferendum. Hoc autē fit in istis artib' maleficorum: nam vt patebit in executione harū fidem abnegant: innocentes pueros occidūt. Substantie enī separate que sunt orbū motores propter suā bonitatem nō his maleficis auxiliū prestant. Concludendo ergo q' huiusmodi artes sicut nō possunt a corporibus celestib': ita nec ab eorum motorib' oriri: et cum necesse habēt oriri ex aliqua virtute alicui creature collate, et illa etiā non potest esse bona s'm voluntatem: licet sit bona s'm naturā: et huiusmodi creature sint ipsi demones: relinquunt q' eorū virtute huiusmodi fiant: nisi fortassis adhuc obstat friuola estimatio: q' ex hominum malicia concurrente sup' maleficorum verba comminatoria et imagines repositas ad certū locum virtute quadam stellarū sequentē, vt verbi gratia quando malefic' diceret imaginem aliquam reponēdo: faciam te cecam aut claudam et hoc euentret. Tunc ideo eueniret q' talis a sua natiuitate ex virtute stellarum sortiretur p' ceteris hominibus talem virtutem quantūcumq' alij talia verba proferrent et essent instructi per disciplinā ad proferendū: adhuc tamen efficaces in huiusmodi operibus esse non possent. Ad que singula respondendo declarabif. Primo q' ex malicia hominū huiusmodi effectus causari non possunt. Secūdo q' nec ex vocibus quorūcumq' hominum concurrente quacūq' constellatione: etiā ad quascūq' imagines.

Primo q' non ex malicia quā tumcumq' humana possint oriri huiusmodi maleficorum opera sic declaratur. Nam malicia hominis siue sit habitualis: inquantū quis ex frequētatis actib' acquirit habitū inclinantē ad perpetranda peccata nō ex ignorantia nec ex infirmitate, vnde censet peccare ex malicia. Vel sit actualis malicia que dicit ipsa mali electio que etiā ponitur peccatū in spiritū sanctū: nunq' potest circa ipsum maleficū tantum efficere q' talia opera vt sunt imutationes elemētorum et lesiones circa corpora indifferēter hominū et inuētorū absq' assistētia alicui' altioris virtutis pueniāt qd' declarat p'io ex pte cause: scđo ex pte effect' maleficialis. Nam hoc qd' nō potest hō efficere absq' malicia: puta p' sua naturalia iminuta: minus pot' p' ipsa naturalia iā dimiuta: patet, cū iā sit hō actiua etiā dimiuta. S' hō p' p'ctā qlitercūq' p' maliciā cōmissa diminuit' l' bonis naturalib': p'bat auctozitate et rōne. Nam dicitur, de di. no. dicit. Valū ē effect' naturalis hūditatis, et loq'itur de malo culpe. An et nemo noscēs malū opaf' illud: qd' si opaf' ex defectu opaf'. Rō sic. Sicut se habet bonū g're ad malū nature: ita se habet malū culpe ad bonū nature: s' p' gratiā diminuit' malū nature: vt fomes q' est inclinatio ad culpā, ergo p' culpā a fortiori diminuit' bonū nature. Nec obstat si dicat' de fascinatioe q' interdū pcurat' ex inuoluntate seu inspectioe alicui' vetule maliciose puerū aspiciētis, vñ puer inuata' et fascinat': q' sicut sup' tactū est: h' tūmō cōtingere pot' circa pueros p'p' tenerā cōplexionē, h'ic aut' loq'mur de

Partis prime

Corporum quorumcumque hominum et numerorum ac etiam elementorum ad gradinis immutationes. Si quis velit latius intelligere inspiciet doctores sanctum in questionibus de malo. Utrum peccatum possit corrumpere totum bonum nature et. Ex parte denique effectuum maleficialium declaratur. Nam ex effectibus deuenit in cognitione cause. Unde sicut illi effectus qui ad nos qui fiunt preter ordinem nature create nobis note per virtutem create nobis ignote. licet non sint proprie miracula sicut illa que fiunt preter ordinem totius nature create quia secundum potestatem operatur ille qui est super omnem ordinem totius nature create qui est deus benedictus: aue. secundum quam acceptionem dicitur. Tu es qui facis mirabilia magna solus: ita et maleficiales effectus dicitur miraculosi: inquam tu sunt ab aliquo causa nobis ignota et preter ordinem nature create nobis note. Ex quibus elicitur quod virtus corporalis hominis ad huiusmodi opera causanda non se extendere potest que semper hoc habet ut causa cum suo effectu naturali nota sit naturaliter absque admiratione: et quod effectus maleficiales possunt aliquid modo dici miracula: inquam tuum notitiam humanam excedunt: patet ex seipsis: cum naturaliter non fiunt: patet et per omnes doctores presertim Augustinum in libro. lxxviii. questionum: ubi dicit. Magici artibus sunt miracula plerumque similia illis miraculis que fiunt per se suos dei. Et iterum in eodem dicit. Magi faciunt miracula per priuatos tractus boni christiani per publicam iusticiam: mali christiani per signa publice iusticie que oia sic declarantur. Nam iusticia diuina est in toto vniuerso: sicut lex publica in ciuitate. Utrum autem creature cuiuslibet in virtuosos se habet: ut virtus alicuius priuata persone in ciuitate. Ideo boni christiani: inquam tuum per diuinam iusticiam miracula faciunt: dicitur facere miracula per publicam iusticiam. Magus autem: quia operatur ex pacto inuito cum demone: dicitur operari per priuatum tractum: quia operatur per demonem: qui sua naturali virtute potest facere aliquid preter ordinem nature create nobis note: per virtutem creature nobis ignote: et erit miraculum qui ad nos: sed non simpliciter. quia non potest operari preter ordinem totius nature create. et per omnes virtutes creaturarum nobis ignotarum. Sic enim solus deus dicitur facere miracula. Iuxta illud. Tu es deus qui facis mirabilia magna solus. Mali autem christiani faciunt per signa publice iusticie: sicut inuocando nomen christi: vel exhibendo aliqua sacramenta si cui placet inspicit sanctum Thomam in prima parte. questione. cxxj. articulo quarto. potest etiam attendere ea que in secunda parte operis capitulo sexto deducuntur inferius. **C**onsequenter quod nec per voces et verba concurrente virtute stellarum.

Demum quod nec ex vocibus quorumcumque hominum concurrente quorumcumque constellatione super quascumque imagines. Nam cum intellectus hominis huiusmodi dispositio est quod eius cognitio ex rebus causatur: cum intelligentem necesse sit fantasmatia speculari. Non est eius perditio: quod ex sua preceptione seu intellectuali operatione intrinseca ubi illam sola propria exprimeret res ab extra habeat causare: aut quod perceptio

A intellectus expressa p verba haberet corpora immutare. Tales em̄ homines q̄ talem haberet virtutē: nō essent nobiscū vni? speciei: s̄ equinoce diceretur homines. **P**reterea si dicat: q̄ illa efficiūt per vba pcurrēte virtute stellarū a natiuitate. Unde p̄tingit q̄ p̄ ceteris hominib? dum proferunt vba: q̄ per illa aliquid efficiūt: cum tamē alij etiam pferentes eadem: nō possunt aliquam trāsmutationem efficere: quia virt? stellarum a natiuitate eis nō deseruit. Patet ex p̄cedētib? illa esse falsa ex reprobatiōe trium errorum planetariorum genetiblicorū et fatalē ordinem ponētium. **P**reterea cum verba ex primū mētis pceptum: et corpora celestia nō possunt imprimere intellectū: nec etiam eorū motus: nisi p se absq; motiōe corporū celestīū vellēt illuminare intellectū et hoc solum nō fieret ad opera bona: quia ad mala perpetrāda nō illuminatur intellectus: sed obumbratur: qd̄ nō est officium bonorum spirituum: sed malorum. Ideo patet q̄ si eorum verba aliquid efficiūt: h̄ nō est vigore alicuius corporis celestis. sed assistētia alicui? virtutis intellectiue que etiā et si sit bona fm naturam: nō tamē pōt esse bona fm voluntatem in quātum semper ad malum machinatur. et talis erit demon vt supra ostensum est. Et q̄ nec per imagies possint talia efficere quasi corpora celestia sup ipsas aliquid influerēt: quia huiusmodi imagines quātumcūq; caracteribus et figuris sunt insignite sunt effect? hominis operātis per artem. Celestia autē corpora effectus causant naturales: cuiusmodi nō sunt effectus maleficorū qui dicuntur maleficiales: vt pote in malum creaturarum preter cōsuetum ordinem nature p̄siliētes. vnde nihil ad ppositum. **P**reterea supra ostensum est etiā: q̄ duplices sunt imagies: astrologice et magice: que etiā ad bonum aliquod priuatim obtinēdum: et nō ad corruptionē ordinātur. Maleficorū autē imagines sunt omnino alteri?: cum semper ad nocumētum creaturarū et ex demonū iussu ad aliquem locū occulte reponūtur: vt desup ambulātes aut dormientes ledātur: vt ipse malefice fatētur. vnde et ab ipsis demonibus efficiūt quicqd̄ causant: et nō ex corporum celestium influentijs. **A**d argumenta. **A**d primum dictum Augustini est intelligēdum: q̄ causa depuatiōis hominis redit ad bonis voluntatē sicut ad causā effectū pficientē: que pprie dicit esse causa: nō sic autē est causa effectū pmitterētem vel disponētem vel p̄siliantē: aut p̄cipientē quib? modis scz scilicet: dispositiue et p̄ceptiue diabol? dicit causa peccati et deprauatiōis. **D**e? autē solūmō permissiue q̄ mala p̄mittit ppter bona. **I**uxta Augm̄. in enchir. Diabol? autē disponit interi? suggerēdo p̄suadēt interi? et exteri? acri? stimulādo. **P**̄cipit autē his q̄ ei totalit̄ se subdidit: vt sūt malefici: q̄b? nō est op? interi? instigari: s̄ tm̄ exteri? et. Et p̄ h̄ etiā ad secundum: q̄ qlibet est causa siue malice directe intelligēdo et ad p̄batiōes patet eadem responsio: quia licet repugnat libero arbitrio: moueri per modū p̄cipientis: nō aut per modū disponētis. **A**d tertium. **M**or? ad n̄tates aut ad vicia dispositiue possunt causari ab influētij corporū ce-

Partis prime

Clestiū et capit mot^o pro qdā naturali inclinatioe ad virtutes bñas et viciā: opa autē maleficorū qā excedūt cōmunē ordinē nature: ideo illis influētis subiācere nō possunt. **C**Ad quartū idē patet: qā sunt cause humanorū actuum corpora celestia: s; illa opa nō sunt humanit^o adinuēta. **C**Ad quintū: q; motores orbū possint imp̄mere in anīas si intelligat immediate sic sū p̄mūt illuminādū ad bonū et nō ad maleficia vt supra tactū est. Si autē intelligat mediāte: tūc iuxta influētiam corporū celestium imp̄mūt indirecte et dispositiue. Ad sextū. hoc q; demōes ad certa augmēta lune homīes verāt cōtingit propter duo. Primo qdem ad hoc vt infamēt creaturā dei sez lunā vt Hiero. et Chrysost. dicit. Secūdo: quia nō possint opari nisi mediantibus naturalib⁹ virtutibus vt supra dictū est. Ideo cōsiderāt corporū aptitudines ad effect⁹ inducēdos. et qā cerebrū est humidissimū omniū partū corporis: vt Arist. dicit et naturales omnes. Ideo maxime subiicit operationi lune: que ex sua pprietate habet mouere humores. In cerebro asit perficitur vires animales: et ideo demōes sū certa augmēta lune pturbant homis fantasmā quādo considerāt cerebrū ad hoc dispositū. Ad aliud: q; demōes aduocari in certis cōstellatiōibus adueniūt. faciūt ppter duo. Primo vt homīes in hūc errozē inducāt q; credūt aliqd numē esse ī stellis. Secūdo: qā cōsiderāt sū aliquas cōstellatiōes materiā corporalē magis esse dispositā ad effect⁹ pro qbus aduocātur. Ad tertiu⁹: q; sicut dicit Augustin⁹. xxxvi. de ciuitate dei. Per varia genera lapidū barbarū lignorū animalū carminū et instrumētōz musicorū demones allicītur nō vt anīalia cibis: s; et spirīt⁹ signis: inquātū sez bec eis exhibētur in signū diuini honoris cui⁹ ipsi sunt cupidi. Tamē q; sepe obīcīq; demones possunt īpediri p herbas et harmonias a veratiōe hominū: vt in argumēto allegat de saul p harmoniā citharis. vnde nitunt defendere q; aliq; possent effect⁹ maleficiales pducere p certas herbas et occitas causas absq; auxilio demonū: tñmodo ex influētia corporū celestium q; plus possunt imp̄mere in huiusmodi res corporales ad effect⁹ corporales q; in ipsos demōes ad pducēdū huiusmodi effect⁹ maleficiales. Ideo latius cū sit respōdēdū est aduertēdum q; herbe vt harmonie nō possunt sua naturali virtute totaliter excludere veratiōē qua diabol⁹ possit hominē verare si sibi pmitteret a deo vel angelis bonis: possunt tamē illā veratiōē mitigare. et ita parua posset esse veratio illa q; possent illā penitus excludere. s; hoc facerēt nō agēdo in ipsū demonē: cū sit spirīt⁹ separat⁹ in quē nō potest naturaliter agere qd cūq; corp⁹: s; agēdo in ipsū veratū a demōe. Quis em̄ causa limitate virtutis pducere pōt effectū intēsiōz in materiā dispositā q; nō dispositā: cui et psonat illud pbi Iosopbi. ij. de anīa. Actus actiuoz sunt in patiente p̄disposito. Demon autē est agēs limitate virtutis. ergo veratiōē intēsiōz facere pōt diabolus in homīe disposito ad illā veratiōē siue ad illud ad quod diabolus intēdit adducere q; in homīe dispositiōis cōtrarie. Puta diabolus

H potest verare intēsius passiōe melācolica hominē dispositum ad illam quam hominem p̄trarie dispositiōis. Certum est autem: q̄ herbe ⁊ harmonie multum possunt immutare dispositiōē corporis. et ex p̄sequēti motus sensualitatis: hoc patet de herbis cum q̄dam inclināt ad leticiā q̄dā ad tristitiā et sic de alijs. Hoc etiā patet de harmonijs p̄ pb̄m. viij. politicoꝝ. vbi vult q̄ diuerse harmōie habēt puocare diuersas passiones in homie. Hoc etiam refert Boetius in musica sua. et auctor de ortu sciētiarum: vbi loquēs de vtilitate musice dicit: q̄ valet ad curādū ⁊ vel alleuiandū diuersas infirmitates. ⁊ ita parere potest q̄ ceteris paribus sit veratio debilior. Non autem video q̄mō herbe vel harmonie possint in homine dispositiōem aliquā causare: p̄pter quam hō nullo mō posset a demōe verari: si tamē permitteretur: quia Diabolus mouēdo solum motu locali vaporū ⁊ ipsos spirit⁹ inordinato motu posset hominem multum verare. Herbe autem vel harmōie nullam dispositiōē causare possent in homine sua naturali virtute per quam p̄hibetur demōi predictam cōmōtionem facere. Cōtingit tamē quādoq̄ q̄ diabolo nō permittit hominem verare: nisi veratiōe ita parua q̄ per aliquā fortē dispositiōē ad p̄trarium tolleretur totaliter. et tunc alique herbe vel harmōie possent corpus hominis ita ad cōtrarium disponere: q̄ illa veratio totaliter amoueret. verbi gratia. Diabolus quādoq̄ posset hominē verare veratiōe tristitie ita debilitet q̄ p̄ aliquas herbas harmonias q̄ habere causare dilatationē et diffusionem spirituum q̄ sunt motus p̄trarij tristitie totaliter amoueret illa tristitia. **¶** autē Augustinus libro. ij. de doctrina christiana. p̄demnat ligaturas ⁊ q̄das alia de quibus sibi diffusius scribit: hoc attribuēs arti magice. hoc est quātum ad illud q̄d nō possunt sua naturali virtute. q̄d patz ex hoc q̄d dicit sic. Ad hoc genus pertinet omnes ligature atq̄ remedia que medicorum cōdemnat disciplina. In quo satis patet q̄ illa p̄demnat quātum ad vsu respectu cuius nō habēt aliquam efficaciam ex sua naturali virtute. Quātum autem ad illud quod. j. Regum capitulo. vij. habetur. **¶** Saul qui verabatur a demōe: alleuiabatur quādo Dauid cytharam percutiebat coram eo: ⁊ q̄ spiritus malus recedebat rē. Sciēdum q̄ bene verum est q̄ per tactum cythare virtute naturali illius harmonie alleuiabatur aliquātulum afflictio Saulis: in quantum illa harmonia aliquid dulcorabat appetitum eius per auditum: per quam dulcorationem reddebatur minus aptus ad illam verationem. Sed q̄ spiritus malus recederet quando Dauid cytharizabat: hoc erat propter vim crucis quod satis expresse dicitur in glosa: vbi sic dicitur. Erat Dauid in canticis musicis eruditus diuersorum sonorum rationabilis moderatusq̄ concentus. Unitatem essentie significat que varijs modis q̄ti die resonat. Dauid malignum spiritum in cythara compefcuit: nō quia tanta esset vis in cythara: sed in signo crucis qui in ligno crucis et cordarum eptensione .i. venarum gerebatur q̄ iam tūc demōes effugebat.

¶ Sequitur quo ad ipsas maleficas demonibus se subicientibus. Et est secundum mem brum.

Questio VI.

Quo tertia et annexa difficultate quod ad ipsas maleficas demonibus se subicientibus plura super modum aggrediendi huiusmodi spurcicias possunt difficultari. Primo ex parte demonis et corporis ab eo assumpti: ex quo elemento fit illud formatum. Secundo ex parte actus: an semper cum infusione seminis ab altero recepto. Tertio ex parte temporis et loci. an potius in vno tempore quam in altero exerceat. Quarto: an visibiliter quo ad circumstantes se agitat. Et parte mulierum: an tantummodo ille que ex huiusmodi spurcicijs pereantur a demonibus frequentantur. Secundo: an ille que ab obstetricibus tempore partus demonibus offeruntur. Tertio: an remissi or fit in talibus ipsa venerea delectatio. Ad que omnia ad presens cum non sit respondendum: eo quod tantummodo generalitatem illudem, et in secunda parte operis illa singula per eorum opera et planantur: ut patebit in. iii. cap. ubi de singulis modis fiet mentio. Ideo ad secundum principale tendamus. Et primo cur in tam fragili sexu hoc genus perfidie inuenit amplius quam in viris. Et erit questio prima generalis quo ad conditiones generales mulierum. Secunda specialis cuiusmodi mulieres amplius inueniuntur superstitiose et malefice. Tertia singularis quo ad ipsas obstetrices que omnes alias in malicia excedunt.

Quo ad primum: cur in sexu tam fragili mulierum: maior multitudine maleficarum reperitur quam inter viros et quidem in contrarium argumenta deducere non expedit: cum ipsa experientia preter verborum et fidedignorum testimonium talia facit credibilia. Dicamus sexum non despiciendo in quo deus semper magna fecit fortia: ut confundat quod diuersa a diuersis super hoc assignantur rationes. Semper tamen in principali concordantes: vnde et pro mulierum auidamento ipsa materia bene est predicabilis affectantque audire: ut ex perentia sepe docuit: dummodo discrete proponatur. Nam aliqui doctores hanc rationem tradunt. Dicunt enim tria esse in rerum natura. lingua. ecclesiasticus et femina: que medium in bonitate aut malicia tenere nesciunt: sed ubi limites sue conditionis excedunt: ubi quedam apicem et supremum gradum in bonitate aut malicia vendicant. In bonitate quidem quando a bono reguntur spiritu: vnde et optima sunt. In malicia vero quando a malo spiritu reguntur: vnde et pessima efficiuntur. De lingua enim patet cum eius ministerio plurima regna fidei Christiane sunt subiugata. vnde et apostolis Christi in igneis linguis spiritus sanctus visus est. Patet et in alijs sapientibus predicatoribus quotidie lingua canis: vulnera et vlcera languentis Lazari lincantes. Iuxta illud. Lingua canum tuorum ex inimicis animas eripientes. Unde et dicitur et patet predicatorum ordinis in figura caruli latrantis et accensam faculam in ore gestantis premonstratus est ut suo latratu vsque ad presens habeat lupos hereticos arceri a gregibus

Questio VI fol. XXVIII

A ouium Christi. Pater et ex quotidiana experientia: quod vni viri prudentis lingua interdum infinito strages prepedi: propter quod non immerito in eius commendatione. Salo. puer. et plura cecinit. In labiis sapientis inuenitur sapientia. Et iterum. Argentum electum lingua iusti. cor impiorum per nihil. Iterum. Tabia iusti eruditur plurimos. quod autem indocti sunt in cordis egestate mouentur. Cuius causa ibidem. et vi. subdit: quia hominis est preparare animum et dei gubernare linguam. De mala vero lingua inuenies Ecclesie. et viij. lingua tertia multos commouit et disperdit illos a gente in gentem: ciuitates munitas destruxit et domos magnorum effodit. Et dicitur lingua tertia eorum qui inter duas partes strarias incaute vel maculose loquitur. De secundo scilicet ecclesiasticum intellige clericos et religiosos in utroque seculo. Criso. super illud. Eiecit videntes et ementes de templo. Siccut omne bonum a sacerdotio: ita omne malum ab eo egreditur. Hiero. in epistola ad Theophrastum. Regociatorum clericum: ex inope diuitem et ignobili gloriosum quasi quadam peste fuge. Et beatus Bernardus omelia. lxxij. super Cantici. loquens de clericis dicit. Si insurgeret apertus hereticus: mitteret foras et areferet: si violentus inimicus: abscederent se forsitan ab eo boni. Hunc non quomodo abiciant aut quomodo abscedent se. Omnes amici et tamem omnes inimici: omnes domestici et nulli pacifici: omnes proximi et omnes que sua sunt querunt. Et alibi. Nostri prelati facti sunt Philati: nostri pastores facti sunt tonsores. Et loquitur etiam de prelati religiosorum: qui onera grauius in feriozibus imponunt: digito autem suo minimo non tangerent. Et Gregorius in pastoralis dicit. Nemo amplius in ecclesia nocet: quam qui puer se agens nomen vel ordinem sanctitatis habet. delinquentem namque hunc: redarguere nullus presumit: et in exemplum culpa vehementer extenditur: quando pro reuerentia ordinis: peccator honoratur. De religiosis etiam dicit beatus Augustinus ad Vincentium donatista. Simpliciter fateor charitati vestre coram domino deo nostro: quod testis est super animam meam ex quo deo seruire cepti: quoniam difficile expere sum peiores sicut et non meliores: quam qui in monasteriis defecerunt aut profecerunt. De mulieribus vero malicia dicitur Ecclesie. lxxv. Non est caput nequius super caput colubae: et non est ira super iram mulieris. Commorari leoni et draconi plus placebit: quam habitare cum muliere nequam. Et inter plura que sequuntur et procedit ibidem de muliere nequam concludit. Breuis est omnis malicia super maliciam mulieris. Hinc Criso super Mattheum. lxx. Non expedit nubere. Quid aliud est mulier nisi amicitie inimica: inextinguibilis pena: necessarium malum: naturalis tentatio: desiderabilis calamitas: domesticum periculum: delectabile detrimendum: mali nature bono colore depicta: ergo si dimittere illam peccatum est. cum oportet tenere. iam non tormentum necessarium est: ut aut dimittentem adulteria faciam: aut quotidianas pugnas habeam. Tullius de officiis. lxx. et bzoize dicit. Viri ad vnum quodque maleficum singule. id est plures cupiditates in pellunt mulieres ad omnia maleficia cupiditas vna ducit: multorum enim vicioz omnium fundamentum est auaricia. et Sene. in suis tragediis. Aut

C amat aut odit mulier nihil tertium dedisse est, flere feminam est medicamentum
 Duo genera lacrymarum habetur in oculis feminarum: veri doloris unum
 insidiarum aliud: mulier cum sola cogitat mala cogitat. De bonis autem mu-
 lieribus tanta laus est: ut etiam beatificasse viros legatur et saluasse gentes
 terras et vires. Patet de Iudith Deboza et Hester. Hinc Apollonius ad
 Corinthios. vii. Si quae mulier habet virum et hic presentit habitare cum illa:
 non dimittat virum: sanctificatus est enim vir infidelis per mulierem fidelem. Ideo
 Ecclesiasticus. xxvi. dicit. Mulier bone beatus vir: numerus enim annorum duplex.
 Multa ibi narrat laudabilissima per totum capitulum de excellentia bono-
 rum. Et puer. ultimo. De muliere forti: quae omnia etiam in nouo testamento in
 feminis claruerunt: ut in virginibus et aliis sanctis feminis quae perfidas gen-
 tes et regna ab idolatrie cultu ad christianam religionem deduxerunt. Si
 quis inspicere velit hinc etiam in speculo historiali li. xxvi. ca. ix. de regno
 Hungariae per gillam christianissimam. Et de regno Francorum per soribilem virgi-
 nem et Clodoneo desponsata inspicat et mira inueniet. Unde quicumque vitus
 peratides leguntur in concupiscentiam carnis interpretari possunt: ut semper
 mulier per carnis concupiscentiam intelligat. Iuxta illud. Inueni amariorem
 morte mulierem: et bona mulier subiecta carnis concupiscentiae. Sunt et alii
 aliam rationem assignantes: cur in maiori multitudine reperitur femine su-
 perstitiose quam viri: et dicitur esse tres causas. Prima est: quia praesentia sunt ad cre-
 dendum: et quia principaliter demum quod corrumpere fidei: ideo potius eas ag-
 greditur. Unde et Ecclesiasticus. xix. Qui cito credit leuis est corde: et minoribus
 Secunda causa est: quia a natura propter fluxibilitatem complexiois facilioris sunt
 impressionibus ad reuelationes capiendas per impressionem separatorum spirituum:
 quae complexio etiam cum bene virtutibus multum bone sunt: cum male peiores sunt
 Tertia causa: quia lubrica habent linguas: et ea quae mala arte loquuntur eis com-
 paribus feminis vix celare possunt: seque occulte: cum vires non habeant: per
 malefica vindicare queunt facilliter. Unde Ecclesiasticus. ut supra. Comorari leoni et
 draconis plus placebit quam habitare cum muliere nequam: breuis omnis malicia sus-
 per malicia mulieris. Item potest et addi illa: cum fluxibiles sunt sicut et faci-
 unt. Sunt et tertii aliam rationem assignantes: quos predicatores caute debet pro-
 ponere et dicere: quod in veteri testamento scripture ut plurimum mala lo-
 quuntur de mulieribus et hoc propter primam paruaritatem mulierum. scilicet. etiam
 et imitatrices eius: tamen ex post in nouo testamento propter mutationem no-
 minis ut eua in aue. Et ut ait Hieronymus. Totum quod intulit mali maledicto
 euerit: totum abstulit benedicto marie. Unde plura et semper laudabilia sunt
 de ipsius predicanda. Sed quae adhuc modernis temporibus hec perfidia ampli-
 in mulieribus quam in viris inuenitur: ut ipsa experientia docet: curiosis causam
 inuestigando ultra praemissa dicere possumus: quod in omnibus viribus tam anie-
 quam corporis cum sint defectuose: non mirum si plura maleficia in eos quos cito
 lanf fieri procurat: quantum enim ad intellectum seu ad intelligendum spualia
 alterius videtur esse speciei a viris: cui auctoritas et ratio cum variis scri-
 pturae exemplis alludit. Thoretus ait. Mulieres ferme ut pueri leui sensu

A tentia sunt. Et lactatius. in institutioni. Nunq̄ aliquā mulierē p̄bilo
 sop̄biā sciuisse nisi temerē. Et puer. r. quasi describēs mulierē dicit.
 Est circulus aureus in narib⁹ suis mulier pulchra et fatua. Ratio natu-
 ralis est. q̄a plus carnalis viro existit: vt patet in multz carnalib⁹ spur-
 citiis q̄ etiam defect⁹ notātur in formatiōe prime mulieris cū de costa
 curua formata fuit: id est de costa pectoris q̄ est torta z quasi p̄raria vi-
 ro. Ex quo defectu etiā p̄cedit q̄ cū sit animal imperfectū: semp̄ decipit.
 Propter quod semp̄ decipit. Carbo. Instruit insidias lacrimis dū fe-
 mina plorat. Et illud. Dum femina plorat virū decipere laborat. Pa-
 tet in vroz Sampsonis: q̄ multum infestās eum ad declarandum sibi
 probleuma p̄positum: sodalib⁹ ab eo expositum eis reuelauit z sic dece-
 pit. Patet in prima muliere q̄ ex natura minorē habet fidem cum dix-
 it serpenti interrogāti: quare nō ederēt de omni ligno paradisi: respon-
 dit. de omni zc. ne forte moriamur. in quo ostēdit se dubitare et fidem
 nō habere ad verba dei: que omnia etiā et h̄imologia nominis demon-
 strat. Dicit enim femina se. et min⁹: quia semp̄ minorē habet z seruat s̄
 dem: et hoc ex natura quo ad fidelitatē. licet ex gratia z natura fides in
 beatissima virgine Maria nūq̄ defecerat: cū tamē in omnibus viris de-
 fecisset tēpore passionis Christi. Mala ergo mulier ex natura cū citius
 in fide dubitat: etiā citius fidē abnegat: quod est fundamētum in male-
 ficis. Quātum deniq̄ ad aliā potētiam anime scz volūtatem ex natura
 cum odit aliq̄ quem prius amauit: tūc estuar per irā et impatientiā:
 et sicut maris estus semp̄ bullit z currit: sic talis est tota impatiēs. Al-
 ludit huic rationi auctoritas diuersa. Eccli. xxv. Non est ira sup̄ irā mu-
 lieris. Et Seneca tragedia. viij. Nulla vis flāme tumidic⁹ venti tanta
 nec telī metuēda torti quāta cum p̄. unę viduata redis ardet z odit: pa-
 tet in muliere q̄ false accusauit Joseph z incarcerari fecit: q̄a noluit sibi
 in scelus p̄sentire adulteriū. Gen. xxx. Et reuera potissima causa deser-
 niens in augmētum maleficarū: est dolo: osum duellū inter maritozes z
 nō maritatas feminas z viros: immo z inter ipsas feminas etiā sanctas
 quid tūc de ceteris. Vides etiā in Benesi: quāta fuit impatientia z inuis-
 dia Sare ad Agar postq̄ cōcepit. Genesis. xxi. Quāta Rachel ad Lya
 propter filios quos nō habebat Rachel. Genesis. xxx. Quāta anne ad
 Fenennam fecundam ipsa sterili ex istēte. j. Regum. j. Quāta Marie ad
 Moyfen. Nūeri. xij. Unde murmurauit z detrahit Moyfen: p̄pter quod
 et lepra p̄cussa. Quāta Martbe ad Magdalenā: ipsa sedēte z Martba
 ministrāta. Luce. x. Unde z Eccli. xxxv. Tracta cū muliere de his que
 emulat⁹ quasi dica: nō est tractādum cum ea: q̄a semp̄ emulatio: id ē
 inuidia est in mala muliere. Et q̄ inter se sic agitatur: quāto magis ad-
 uersus viros. Quare etiā vt narrat Valerius. Forone⁹ rex Grecoꝝ die
 qua mortuus est dixit Leoncio fratri suo. Ad summam felicitatē nihil
 mihi desset: si mihi semper vroz defuisset. Cui Leoncius. Et quomodo
 vroz obstat felicitati. Et ille. Mariti hoc omnes sciunt. Et Socrates

C philofoph⁹ interrogatus si ducēda eſſet vxor. reſpōdit. Si nō capies ſo-
 litudo arbitrās excipiet hic generis interi⁹ hic heres alien⁹. Sed ſi ce-
 peris illa ppetua ſollicitudo ꝓqueſtus querulaz⁹ dotis exꝓrobatio affi-
 nūm graue ſupꝓcium garrula ſocrus lingua ſuccerſor alieni matrimonij
 incertus liberorū euentus. hec dixit vt exꝓertus. Nam vt ait Hierony-
 mus cōtra Iouinianum. Hic ſocrates duas habuit vxores quas ingēti
 patientia ſuſtinens nō potuit tamen ab earū contumelijs clamoribus z
 vituperationib⁹ liberari. Unde quadā die ipſis querulātibus contra eſt
 vt ipſe domū egreſſus vt earum moleſtias euitaret z ante domū federet
 proiecerūt ille mulieres ſup eum aquam immūdam ſuper quo ipſe non
 perturbat⁹: quia philoſoph⁹ ait. Sciebā qꝓ poſt tonitrua pluuie ſeque-
 rentur. Et de quodam legitur cui⁹ vxor ſubmerſa erat in fluuio: qꝓ cum
 quereret cadauer ei⁹ ad educendū de aqua ibat per fluuium ꝓtra aquaz:
 et interrogat⁹ cauſam cū res graues deſcendant infra z non ſupra: qua-
 re quereret cōtra aquam. reſpōdit. Mulier iſta in vita ſemper fuit con-
 traria dictis z factis ſiue mādatiſ: ideo quero contrario modo ſi
 forte etiā mortua contrariam voluntatem vltra conſuetum tenuiſſet.
 Et quidam ſicut ex ꝓmo defectu intelligentie abnegationem fidei fa-
 cilis variat. Ita ex ſecundo ſcilz inordinatis affectionibus et paſſio-
 nibus variat vindictas querunt excogitant z inſiſtant ſiue per maleſi-
 cia ſiue alijs quibuscunqꝫ medijs. Unde non mirū tantam multitudinem
 maleficarum in hoc genere exiſtere. Quātum inſuper defectum in me-
 moratiua potētia: cum hoc ſit in eis ex natura viciū: nolle regi: ſed ſis
 os ſequi impetus ſine quacūqꝫ pietate: ad hoc ſtudet et cuncta memo-
 ria diſponit. Unde Theophrastus. Si totam domū ei commiſeris ſer-
 uendum eſt: et ſi aliquid tuo arbitrio reſeruaueris etiā minimū vel
 magnum: fidem ſibi adhiberi nō putabit z iurgia concitabit: z niſi cito
 conſuleris: parat venena: aruſpices z aruolos conſulit: ecce maleſicia.
 Sed quale ſit dominium mulierum: audi Tullium in paradoxa. Nam
 quid ille liber eſt cui mulier imperat: leges imponit: ꝓſcribit iubet ve-
 tat quod ei videtur: nec illi imperātī aliquid negare poteſt vel audet.
 Ego iſtum nō modo ſeruum: ſed nequiſſimum ſeruo: ſuū appellandum ꝓ-
 to licet ampliſſima familia natus ſit. Unde z Seneca in perſona ſurioſe
 medec. Quid amodo ceſſas ſequere felicem impetū: pars iſta vltionis
 qua gaudes quotta eſt zē. vbi multa ponit: oſtendens qꝓ mulier nō vult
 regi: ſed ſuo impetu ꝓcedere etiā in damnū ſuum: ſicut de multis le-
 gitur mulieribus: que vel ob amorem vel dolore: quia vindictas face-
 re non poterunt: ſeiſpas occiderūt: ſicut z de Laodice narrat Hierony-
 mus ſuper Daniele: que exiſtens vxor regis Antiochi regis ſyrie:
 zelans ne plus amaret Beronicē quam etiā habebat vxorem: Bero-
 nicem z filium eius ex dicto Antiochi ꝓris fecit occidi: z poſt ſeiſpas
 veneno occidit. Unde quia non vult regi z ſuo impetu ꝓcedere. Ideo
 Chriſoſtom⁹ non immerito dicit. O malū omni malo ꝓius: mulier ma-

A la siue illa pauper sit siue diues. Si eni vroz diuitis sit: nō cessat nocte
 ⁊ die virum calidū stimulare sermonib⁹ blanda nequiter: ⁊ importuna
 violenter. Si nō pauperē virum habet: ipsū quoq; ad iracūdiā ⁊ rīo
 ras incitare non desinit. Et si vidua sit ipsa p̄ semetipsam oēs despici
 passim: ⁊ ad omnē audaciam spiritu supbie inflāmat. Queram: inue
 nimus fere oīa mūdi regna p̄opter mulieres fuisse euerfa. Primum enī
 q̄ fuit regnū felix: scz Troie p̄opter raptū vniū si mine scz Helene de
 structum est: multis milib⁹ grecorū occisis. Regnū Iudeorū multa ma
 la et ex terminia habuit p̄p̄ pessimā reginā Jezabel ⁊ filiā eius Atha
 liam reginā in regno Iude: q̄ occidi fecerat filios filij: vt eo mortuo ip̄
 sa regnaret: s; vtraq; occisa. Regnū Romanorū multa mala sustinuit p̄
 ter Cleopatrá reginā egipti pessimā mulierē. Et sic de alijs. Unde nō
 mirum si mūdus iam patit̄ ob maliciā mulierū. Demū inspicendo cor
 poris ipsi⁹ carnalia desideria. Unde innūera nocumēta vite humane cō
 tingunt: vt merito cū Latone vticensi dicere possim⁹. Si absq; femina
 possit esse mūdus: cōuersatio nostra nō esset absq; oīs. cū reuera si mult
 erum nō essent neq; etiā tacendo de maleficis: ad huc ab innūeris pec
 culis mūdus remaneret exornat⁹. Valeri⁹ ad Rufinū. Chimera mult
 erum esse nescis: s; scire debes: q̄ monstrum illud triforme insigni venus
 stetur. facie leonis olentis maculetur: ventre capre: virulenta cauda vis
 pere armet. vult dicere. Q̄ aspect⁹ eius pulcher: tact⁹ fetid⁹: cōuersatio
 mortifera. Audiam⁹ et alia p̄prietatē per vocē. Nam sicut est mens
 daꝝ in natura: sic et in loquela. Nam p̄sigit: ⁊ tamē delectat. vnde ⁊ eaz
 vox cantū sprenaz assimilaf: que dulci melodia transeuntes attrahit:
 et tandem occidūt. Occidūt quidem: quia ex malsupia euacuant: vires
 auferūt: et deum p̄dere cogunt. Iterū Valerius ad Rufinū. Nec loquēs
 placet delectatio ⁊ pungit delictū: flos veneris rosa est: q̄a sub eius pur
 pura multi latitant aculei. Prover. v. Ritidi⁹ oleo guttur eius. i. locu
 tio: nouissima ei⁹ amara quasi absinthium. Audiam⁹ et aliam in ei⁹ in
 cessu statu ⁊ habitu: ibi est vanitas vanitatu. Non est homo in mūdo q̄
 tantū studet placere deo benigno: quantū mulier etiā mediocri suis
 vanitatib⁹ studet hoībus placere. De q̄ ep̄plū in vita pelagie q̄i oē
 ta mundo discurrebat p̄ antiochia ornata nimis: quā sc̄tus pat̄ nomi⁹
 noīe vidēs flere cepit: ⁊ dixit sochs: q̄ toto sēpore vite sue tantā dilige
 tiā nūq; adhibuerat deo placere rē. q̄ demū orationib⁹ ei⁹ cōuersa est.
 Nec est de q̄ Ecclī. vñ. et de q̄ iam ecclesia lamētatur: p̄p̄ ingentē mul
 titudinē maleficarū. Inuenti amariorē morte in mulierē: que laque⁹ est ves
 natorū: sagna cor ei⁹: vincula sunt man⁹ ei⁹: q̄ placet deo effugiet illā:
 qui autē pctō: est capiet ab ea. Amarior est morte. i. diabolo. Apocal.
 vi. Homē illi⁹ mors. Hā lz diabol⁹ duxit Eua ad peccādū: eua tñ sedup
 st Adā. Et sicut peccatū Eue nō induxiss; nobis mortē anīe ⁊ corporis:
 nisi subsecuta fuisset culpa ī Adā ad quā induxit Eua ⁊ nō diabol⁹: ideo
 amarior morte. Iterū amarior morte: q; h̄ naturalis ⁊ iterimit tñ cor

Partis prime

Cpus: sed peccati a muliere inchoatum occidit animā: priuādo gratiam et corpus similiter in penam peccati. Iterum amariōz morte: q̄a mozs corporalis est inimic⁹ manifestus z terribilis: sed mulier inimic⁹ blandus et occultus. Et ideo amariōz z periculosioz laqueus iam nō dicitur venatorū: sed demonum. q̄a iam capiūtur homines nō solum per carnalia desideria eas vidēdo audiendo: cum earū facies sit ventus vrens et vox serpentis sibilus. Iuxta Bernhardū. Verum etiā innumeris maleficiendo homines z sumēta. Sagena dicit cor eius: id est inscrutabilis malicia que in cordibus earū regnat. Et manus sunt vincula ad detinēdum: vbi manū ad maleficiendum creaturam apponit: tunc diabolo cooperante hoc efficiūt quod pretendit. Concludam⁹. Omnia p̄ carnalez cōcupiscētiā que quia in eis est insatiabilis. Proverbiōz penultimō. Tria sunt insatiabilia zc. et quartū quod nunq̄ dicit sufficit scz os vultue. Unde z cū demonibus causa ex plende libidinis se agitāt. Plura hec deduci possent: s̄ intelligētib⁹ satis apparet nō mirū q̄ plures reperit̄ tur infecti beresi maleficioz mulieres q̄ viri. Unde et psequēter beresi dicēda est nō maleficioz s̄ maleficarū vt a poriori fiet denominatio. Et benedict⁹ altissimus q̄ virilem a tāto flagitio vsq̄ in p̄sens sic p̄seruat in q̄ vtiq̄ cū pro nobis nasci z pati voluit: ideo z ipsum puilegiauit.

Quo ad fecūdam: cuiusmodi mulieres pre ceteris inueniūtur superstitiose z maleficis infecte. Dicendum q̄ ex precedenti questione patuit. q̄ quia tria generalia vicia scz infidelitas: ambitio z luxuria precipue in malis mulieribus regnare videntur. Ideo ille pre ceteris malefic⁹ intendit q̄ pre ceteris illis vicijs dedite sunt. Iterū qz in illa tria vltimū ampli⁹ p̄dominat̄ ideo qz insatiabile zc. ideo et ille inter ambitiosas ampli⁹ infecte sunt q̄ p̄ explendis suis p̄uis p̄cupiscentijs ampli⁹ inardescūt: vt sunt adultere fornicarie z magnatorum cubine z hoc ex septemplici maleficio: vt in bulla tangit venereum actum z cōceptus in vtero varijs inficiendo maleficis. Primo mentes hominū ad inordinatum amorem zc. immutando. Secūdo vim generatiuam impediendo. Tertio mēbra illi actui accomoda auferēdo. Quarto homines p̄stigiōsa arte in bestiales formas mutādo. Quinto vim generatiuā quo ad femellas destruendo. Sexto abozsum p̄curādo. Septimo infantes demonib⁹ offerendo absq̄ alijs animalibus et terre frugibus quibus varia nocumenta inferunt: de quibus in sequentibus tractabitur. sed a p̄sens de nocumētis hominum dem⁹ ratiōdes. Et prius ma cōclusio super eos quos maleficiūt ad amorem vel odium inordinatum. z post eadem materia p̄ maiori intelligentia sub difficultate est descuriēda. Conclusio autē hec est. Nam sanctus Thomas. in. iij. di. p̄ r̄ iij. de impedimēto maleficiali pertractans: sicut ostendit quare permittitur diabolo a deo maior potestas maleficij sup̄ actus venereos hoīs q̄ sup̄ alios: ratiōdes assignādo. Ita dicere a fili oportet q̄ be mulieres amplī⁹ infestāt q̄ his actib⁹ ampli⁹ defuiūt. Dicit enī qz corruptio pcti

A prima p quam homo factus est seruus diaboli in nos per actum generantem deuenit. Ideo maleficij potestas pmittit diabolo a deo in h actu magis q̄ in alijs: sicut etiã in serpētibz magis ostēditur virtus maleficorū vt dicit q̄ in alijs animalibz: quia per serpētē diabolus tanq̄ p suum instrumentū mulierem tentauit. Unde etiã vt postea subdit: licet matris moniū sit opus dei tanq̄ ab eo institutū: ad huc per opera diaboli interdum destruitur. Non quidē per violentiã: quia cenferet sic fortior deo. Sed ex diuina permissione procurãdo impedimentū actus cōiugalis vel temporale vel perpetuū. ex quibz hoc quod experientia docet dicamus q̄ propter huiusmodi spurcicias et plendas: tam erga se q̄ et seculi potentes cuiuscūq; etiã status et cōditionis inuisera maleficia ptractant eorum animos ad mortē bercum vel p̄sileptionē adeo immutãdo vt nulla cōfusione aut p̄suasione ab eis desistere valeant. Ex quibz etiã et ex terminū fidei seu periculū intollerabile q̄tidie imminet: q̄ eorū animos immutare taliter scit q̄ eis nulluz nocumentum siue p se siue ab alijs fieri p̄mittat: sicq; quotidiē crescūt. Et vtinã experientia nos in nime edocuisse: immo et odia talia etiã in sacramēto matrimonij cōiunctis suscitata p maleficia: et similiter p infrigidationes generatiue potentie: vt nec redditiōē nec exactionē debiti matrimonialis locum pro promō habere valeant. Sed q̄a amor et odiū in anima existit quã etiã deo intrare nequit: ne alicui hec quasi incredibilia videant sub q̄tios ne sunt discutieda. cū etiã opposita iuxta se posita magis elucescunt.

B **Q**uestio an malefici mentes hominū ad amorem vel odium valeant immutare. Et est in ordine **Q**uestio. viij.

Arguitur an demōes p ipsas maleficas mētes hominū ad amorem vel odiū inordinatū immutare et incitare valeāt. et arguitur q̄ nō s̄m p̄missa. Tria sunt in homine. voluntas: intellectus et corpus. Primum deus sicut habz p se regere: q̄ cor regit in manu dñi: ita secundū p angelū illustrare et ipsuz corpus p influxū celestis corporū dirigere. Preterea intra cor pora demōes nō possunt esse illa immutãdo: ergo min⁹ infra animã eius potētis odiū vel amorē immittēdo. Patet p̄sequētia. q̄ ex natura maiore habet potestatem sup̄ corpalia q̄ sup̄ sp̄salia: et q̄dē q̄ nō possunt immutare sup̄ patuit in plerisq; locz: q̄a nullã formã substantiã vel accidētale inducere possunt: nisi adminiculo alicui⁹ alteri⁹ agētis: sicut etiã q̄libet ali⁹ artifex. est etiã ad idē. ca. xx. v. q. v. epi in fine. Qui credit alii creaturã posse trãsmutari in meli⁹ vel in deteri⁹: nisi ab ipso oim creatorē: fidelis et pagano deterior est. Preterea oēs agēs ex p̄posito cognoscit suū effectū. Si igitur diabol⁹ posset mētes hominū immutare ad odiū vel amorē: posset internas cogitatiōes anie videre: q̄d est p̄ illud q̄d in li. de eccl̄iasticz dogmatibz dī. Diabol⁹ internas cogitatiōes nō p̄t videre. Et itē ibidē. Nō oēs cogitatiōes nostre male a diabolo excitant s̄ aliquid ex nostri arbitrij motu emergunt. Preterea amor et odiū sunt

Partis prime

Circa volūtatē q̄ radicā in anīa. ergo nō possunt causari a diabolo q̄
 cunq; arte: tenet psequētia: quia illabi anīe: vt dicit Augustin⁹. Illi so
 li est possibile q̄ eaz creant. Præterea si dicat q̄ p̄t mouere sensitīuas
 interiorēs: et sic psequēter volūtatē nō valet: q̄a vis sensitīua est dignū
 o: q̄ vis nutritīua. Sed diabol⁹ nō p̄t formare actū virtutis nutritiue vt
 formet carnē aut os: ergo etiā nō p̄t causare aliquē actū interiorū vt
 um anīe. Sed cōtra. Diabolus nō solū visibīliter: s; etiā inuisibīliter bo
 mines tētare dicit: hoc autē falsum esset: nisi interi⁹ circa animā et eius
 potētias aliqd causare possēt. Præterea Damascenus in suis sentētīis.
 Dis malicia et oīs immūdia a diabolo excogitata sunt. Et dionysius
 iij. ca. de diu. no. Multitudo demnū: causa omnīū malozū et sibi et alijs
 est. Respōso hic p̄io danda est distinctio de causa: et secūdo q̄liter p̄t
 interiorēs potētias anīe immutare dicitur sensitīue interiorēs. et sic ter
 tio cōcludet p̄positū. Quo ad primū cōsiderandū est: q̄ causa alicui⁹
 p̄t aliquid dici dupliciter. Vno mō directe. alio mō indirecte. Indire
 cte quidē sicut cum aliqd agēs: causat aliquā indispositionē ad aliquē
 effectū: dicitur esse occasionaliter et indirecte causa illi⁹ effectus: sicut si
 dicat q̄ ille q̄ secat ligna est occasio cōbustīōis ipsozū: et hoc mō dicere
 possum⁹ q̄ diabolus est causa omnīū peccatozū nostrozū: q̄a ipse inue
 stigauit primū hominē ad peccādum: ex cui⁹ peccato p̄secuta est in toto
 genere humano quedam p̄nitas ad oīa peccata. Et sic intelligēda sunt
Dverba Damasceni et dionysij. Directe autē dicit aliquid esse causa alicui⁹
 ius inq̄natū operat̄ directe ad illud: et hoc mō Diabol⁹ nō est causa om
 nis peccatī. Nō enī oīa peccata cōmittūtur diabolo instigāte: s; quedā
 ex lib̄tate arbitrij et carnis corruptiōe. Quia vt Origenes dicit. Etiā
 si diabol⁹ nō esset: homīes haberēt appetitū cibi et venereoꝝ et huius
 modi. circa q̄ inordinatiōes multe cōtingūt: nisi p̄ rōnem talis appeti
 tus refrenet. Refrenare autē in ordine huiusmodi appetitū subiacet li
 bero arbitrio. sup̄ quē etiā diabol⁹ min⁹ habz potēstatē. Sed q; p̄ hęc
 distinctionē nō possum⁹ discernere q̄liter interdū amo: bereos seu p̄b̄s
 locaptio pcurari p̄t. Est vltteri⁹ aduertēdū q̄ diabol⁹ licet nō possit es
 se causa illi⁹ inordinati amoris directe cogēdo hominis volūtatē: p̄t ta
 men esse p̄ modū p̄suadētis. Et hoc iterū dupliciter: scz visibīliter et
 inuisibīliter. Visibīliter sicut cū in aliqua specie hominis sensibīliter etiā
 apparet ip̄s maleficis: et eis sensibīliter loquitur et persuadet peccatū:
 sicut tentauit primos parentes in paradiso in specie serpētis. Et h̄istuz
 in deserto in aliqua specie ei visibīliter apparēs. Et quia nō est putan
 dum q̄ solū sic persuadeat hominē: quia seq̄retur q̄ nulla alia peccata
 fierent ex instructiōe diaboli: nisi que diabol⁹ visibīliter apparēs per
 suaderet. Ideo dicēdum est q̄ etiā inuisibīliter instigat hominē ad
 peccādum. quod quidem fit dupliciter: per modum persuasiōis et per
 modum dispositionis. Per modum persuasiōis: sicut cum proponitur
 aliquid virtuti cognitīue vt bonum. et hoc p̄t fieri tripliciter. q̄a vel

A proponitur quantum ad intellectum: vel quantum ad sensum interiore vel quantum ad sensum exteriorem. Quantum ad intellectum quidem: quia intellectus humanus potest adiuuari ab angelico intellectu bono ad aliquid cognoscendum per modum illuminationis cuiusdam: ut Dionysius dicit. Ratio: quia sicut intelligere secundum philosophum est quoddam pati: ideo potest imprimere in intellectu aliquam speciem: unde actus intelligendi elicitur. Et si dicatur quod diabolus etiam hoc facere posset sua virtute naturali que non est diminuta: ut patet ex precedentibus. Dicendum quod non potest per modum illuminationis sed per modum persuasionis. Ratio: quia intellectus hominis est istius conditionis: quod quanto magis illuminatur: tanto magis cognoscit verum: tanto magis potest sibi cauere a deceptione. Et quia hanc deceptionem diabolus finaliter intendit: ideo questio eius persuasio non potest dici illuminatio: licet possit dici reuelatio in quantum vbi visibiliter persuaderet aliquid imprimere: unde intellectualis cognitio persuaderetur ad aliquem actum exercendum: quod qualiter fieri potest videtur ut in vires interiores aliquid imprimere possit: aduertendum est quod quia corporalis natura nata est naturaliter moueri localiter a spiritu rituali. Patet hoc in corporibus nostris que ab animabus mouentur: si militer in corporibus celestibus. Non est autem apta nata formari ab ea immediate: et loquimur precipue de formis a foris manendo: non ab informando: unde oportet quod concurrat aliquid corporale agens: ut probatur in viis metaphysice. Materia corporalis naturaliter obedit bono vel malo Angelo ad motum localem quo stare quia demones sic per motum localem semina colligere possunt et contingere seu adhibere aliquibus effectibus mirabiliter faciendis: ut de magis Pharaonis contigit vbi perduxerunt serpentes et vera animalia: vbi debita actiua debent passiuis coniungantur. Ideo quicquid ex motu locali materie corporali accidere possunt: nihil prohibet per demones fieri nisi diuinitas impediatur. Quo iterum stare si volumus intelligere quod potest fantasiam hominis et interiores potentias sensitivas incitare ad apparitiones et impetuosis actus per motum localem. Notandum quod sicut philosophus in libro de somno et vigiliis assignat causas apparitionis somnii per motum localem ex eo quod cum animal dormit descendente plurimo sanguine ad principium sensitiuum simul descendunt motus sue impressiones relicte ex sensibilibus moribus preteritis: et que conseruata fuerunt in spiritibus siue virtutibus sensibilibus interioribus: que sunt fantasia seu imaginatio que idem sunt secundum Thomam. ut patebit. Est enim fantasia seu imaginatio quasi thesaurus quidam formarum per sensum acceptarum. An potest quod ita mouet principium apprehensiuum. id est potentiam conseruatoriam spirituum quod appareret in fantasiis ita receter ac si tunc principium sensitiuum a rebus ipsius exterioribus receter immutaretur. Verum est quod non omnes hec intelligunt: sed si quis se occupare vellet: considerare haberet numerum et officium sensus interiorum: qui secundum Auicennam in libro de anima: licet dicat esse quatuor scilicet sensum commune: fantasia imaginatiua et estimatiua

C memoriã. Tamẽ fm beatũ Thomã in p̃ma pte. q. lxxix. dicit esse q̃ttuor
 tũ: eo q̃ potẽtiam imaginatiuã ⁊ fantasiã ponit vnam. timet pliritas
 ideo obmittit declaratio. eo q̃ etiã q̃a in plerisq̃ locis de his ptractat
 tũmõ hoc qd dictũ ẽ fantasiã esse thesaurũ formatũ: et alicui videret
 memoriã esse huiusmodi. distingue: q̃ fantasia est thesaurũ seu p̃ser
 uatorũ formatũ per sensum acceptarũ. memoriã autẽ thesaurũ intẽtionũ
 que p̃ sensum nõ accipiunt. Quis etiã vidẽs lupũ fugit non p̃pter indẽ
 centiã coloris aut figure q̃ sunt forme recepte a sensib⁹ exteriorib⁹ ⁊ re
 positẽ in fantasia: s̃ fugit q̃a inimic⁹ nature: et hoc habet p̃ quãdam in
 tentiõẽ et apprehensiõẽ ex est imatiã q̃ apprehẽdit vt nociũ ⁊ canes
 vt amicu: s̃ cõseruatorũ illarũ intẽtionũ est memoriã: q̃a recipe ⁊ reti
 nere in corpore reducitur ad diuersa p̃ncipia: nã humida bene reci
 piunt ⁊ male retinẽ: ecõtrario autẽ est de siccis. Ad p̃positũ hoc qd con
 tingit in dormientib⁹ de apparitionib⁹ somnioꝝ ex spiritu. i. speciẽrũ
 cõseruatorũ repositarũ et hoc ex naturali motu locali p̃pter cõmo
 tionẽ sanguinis ⁊ humoꝝ ad p̃ncipia illa. i. ad virtutes sensitiuas inte
 riores ⁊ dicim⁹ motu locali intrĩseco in capite ⁊ in cellulis capitũ. Hoc
 etiã potest accidere ex p̃simili motu locali p̃ demões p̃creato. Et nõ tũ
 in dormientib⁹ s̃ et vigilãtib⁹: in q̃bus demões possunt admouere ⁊ cõ
 mouere interiores spirit⁹ ⁊ humores: vt sp̃s cõseruare in p̃seruatorũ
 educatur de thesauris ad p̃ncipia sensitiuã. i. ad virtutes illas imagi
 natiã et fantastiã vt res aliquas habeat talis imaginare: ⁊ talis dõ
 cetur interioꝝ tẽtatio: et nõ mirũ q̃ demon hoc possit sua naturali virtu
 te cum q̃libet homo p̃ se vigilã et vsus rationis habẽs per volũtariã
 commotionẽ speciẽrũ cõseruatorũ educere potest de suis thesauris. i.
 cõseruatorũ huiusmodi species vt res aliquas ad suum placitũ ima
 ginet quo stante vt iam clare intelligit materia de amore heros. Nam
 quia demones: vt dictũ est commouere possunt huiusmodi species ⁊
 faciũ ista dupliciter. Aliquãdo absq̃ ligamine vsus rationis: vt de tẽ
 ratione dictũ est ⁊ per exemplũ de volũtariã adhesionẽ que interdũ fit:
 aliquando autẽ q̃ totaliter vsus rationis ligetur: ⁊ hoc etiã possum⁹
 exemplificare per naturales quosdã defectus: vt in freneticis ⁊ ebrijs
 ergo non mirum q̃ demones sic ligare possunt deo permittẽte vsũ ra
 tionis: ⁊ tales dicuntur arreptich⁹ et inde arreptiuus ad arripio arripis
 quia arreptum a demõẽ: ⁊ hoc dupliciter: vel absq̃ malefica ⁊ maleficio
 vel cum ea absq̃ maleficio: quia vt Philosoph⁹ in p̃fato libro dicit: q̃
 aliquis in passione existens a modica similitudine mouet: sicut amans
 ex modica similitudine amari: et sic odiũ habenti. ideo demones q̃ per
 actus hominum experiuntur quib⁹ passionibus magis subdũtur: illos
 ad huiusmodi amorẽ vel odiũ inordinatũ instigãt eo forti⁹ in eorũ ima
 ginatiõẽ et efficiãt⁹ imprimẽdo hoc qd cõtendũ quãto etiã id facili⁹
 possunt. Facilius autẽ possunt: quãto etiã amãs facili⁹ speciẽ referentiã
 ad p̃ncipiũ sensitiuũ. i. imaginatiõẽ educit ⁊ in ei⁹ cogitatiõẽ delectat

B bilius moratur. Cū maleficio vero quando talia per maleficas et ad maleficarum instantiā ppter pactū intū cū eis pcurat: de qb⁹ enumerare pte multitudinē tā in spiritualib⁹ q̄ secularibus nō est possibile. Quot enī adulteri pulcherrimas vroz dimittētes in feridissimas alias inar descunt. Houimus vetulā tres successiue abbates vt publica oīz frat⁹ fama in illo monasterio etiā i hodiernū diē refert nō solū in his maleficiasse sed et iteremisse quartū iā simili mō dementasse: qd̄ et ipsa publica voce fatef nec veref dicere feci et facio: nec desistēte a meo amore potēf quia tm̄ de meis stercozib⁹ comederūt: quātitate per extrēmū brachii demōstrando. Fateoz aut̄ quia nobis nō aderat vlciscendū et inq̄rendū su per eam facultas: ideo adhuc superest. Et q̄a dictū fuit in principio di⁹ stinctionis: q̄ inuisibiliter instigat diabolus boēm ad peccandum: nō solū per modū p̄suasionis vt dictū est: immo etiā p modū dispositōis licet nō deseruit ad ppositū tamē sic declaratur. Per cōsimilem enī admonitionem spiritū et humorū facit aliquos magis dispositos ad irascēdum vel cōcupiscendum vel ad aliquid bui⁹. Manifestū est enī q̄ coz⁹ pore aliquiditer disposito est hō magis pnus ad cōcupiscentiā et iram et huiusmodi passionē: q̄bus insurgentibus homo disponitur ad cōsensum. Sed quia p̄cedentia difficile est p̄dicare: ideo faciliōri modo p populū auisamento sunt declarāda: et quibus remedijs possint tales maleficiari liberari tractatur in tertiā parte.

B **C**odus pponēdi p̄missa de amore hereos in sermonib⁹ ad populū. **R**edicator de supradictis sic mouet questionem. An catholicū sit asserere q̄ malefice valeāt ad amorē alienarū seminariū inordinatum mētes hoīm immutare: et eoz corda sic succedere: vt nulla cōfusiōe plagis hōib⁹ aut fact⁹ ad desistēdū valeāt cogi: et similiter ad odiū inter m̄rimonialiter p̄iunctos icitare: vt nec redditiōnis nec exactionis debiti m̄rimonialis locū pro prole habere valeant: quinimo interdum eos oportet currere ad amasias intēpēste noctris silērio per multa terrarū spacia. Super que si voluerit argumēta aliqua ex p̄cedenti quest̄ione sumat: si non dicat tm̄ modo q̄ quest̄iones iste patiuntur difficultates propter amorē et odiū: qui cū fundantur in voluntate que in suo actu semp libera est nec cogi potest per aliquā creaturā nisi a deo qui eam regere potest: vnde nec demon vel malefica eius n̄tute ad amorē vel odiū voluntatē cogere videtur. Itē quia voluntas sicut et intellectus subiectiue existūt in aīa: et illabi aīe illi soli est possibile: q̄ eā creauit: ideo difficultatē patitur quest̄io quo ad veritates enucleādas in suis partibus his tamen nō obstantibus dicendum est primo super p̄hilocaptionē et odiū: secūdo super maleficiū gn̄atiue potētie. De p̄mo q̄ licet in intellectu et voluntatem hominis immediate demon nequeat operari: tamen fm̄ omnes doctores theologos in. h. senten. de virtute demonis in operando in corpus et in potentias corpōris siue corpōri aligatas siue sint sensus interiores siue exteriorēs p̄mittēte deo agere va

Partis prime

C lent. Hoc probat auctoritate et ratione ex precedenti questione si placet inuenit si non dicat auctoritate et rationem. Job. ij. Demoni dixit deus. Ecce in manu tua. i. potestate est Job: et hoc erat quo ad corpus quod patet: quia in animam noluit dare: unde dixit: veritatem animam eius serua. i. illeam serua. Ratio: quia enim dedit in corpore dedit etiam super omnes potestates corporales legatas: ut sunt quinque exteriores et quatuor interiores scilicet sensus communis fantasia siue imaginatiua estimatiua et memoratiua: si non potest aliter declarari detur de porcis et ouibus exemplum: ubi porci per memoratiuam redire sciunt: et oues lupum et canem discernunt ex naturali imaginatiua vniuersum tantum inimicum: alterum tantum amicum siue nature. Consequenter cum omnis nostra cognitio intellectiua ortum habet a sensu: cum intelligentem iuxta philosophum in. h. de anima necesse sit fantasmatam speculari. Ideo sicut demon potest interioram fantasiam immutare sic etiam intellectum obtenebrare. Et hoc quidem non erit immediate agere in animam sed mediantibus fantasmatibus. Item quia nihil amat nisi cognitum: denique exempla ad placitum de auro quod amat auarus: quia intelligit eius virtutem etc. Ideo obtenebrato intellectu obtenebratur et sua voluntas in suis affectibus. Hoc autem potest facere demon et absque malefica et cum malefica: imo et accidere possunt ex sola incausata oculo: et de singulis trademus exempla. Ita ut Jacobus. i. dicit. Unusquisque tentatur a concupiscentia sua abstractus et illeceus. Deinde concupiscentia cum conciperit parit peccatum: peccatum vero cum consummatum fuerit generat mortem. Sic Sychem cum vidisset Dinam eueuntem ad videndum mulieres religionis adamauit eam et rapuit et dormiuit cum illa et conglutinata est anima eius cum ea. Gen. xxxviii. et secundum glossam. Infirme anime sic accidit: quando postpositis propriis: ut Dina aliena negotia curat seducit consuetudine et sic vna unitate sensus cum illicet. De secundo quod etiam absque maleficis oritur interdum et tentatione demonum principaliter sic declarat. Ita amon sororem suam thamar speciosissimam adamauit et deperierat in ea valde ita ut propter eius amorem egrotaret. h. Regum. xiiij. Ad enim in tantum facinus stuprum quis posset nisi in toto corruptus et a diabolo grauiter tentatus. Unde glossa ibidem. Hoc mouet nos et ideo deus promissit ut semper caute agamus ne vitia in nobis diuentur et princeps peccati qui falsam pacem periculis spondet: nos paratos inueniens improuise crucidet. De hoc secundo genere amoris refertur est liber scripturarum patrum: qui refert quod licet omnem tentationem carnalis concupiscentie sibi subtraherent: tamen ultra quam credi potest tentabatur aliquotiens amore mulierum. An. et. h. Corinth. xij. apostolus dicit. Datus est mihi stimulus carnis mee angelus satane qui me colapsisset ubi glossa. tentando per libidinem datus est mihi. Tentatio autem cui non consentitur non est peccatum sed materia exercendi virtutem: et hoc intelligitur de tentatione que ab hoste non a carne que semper est ad minus peccatum veniale etiam si ei non consentiatur. Poterit predicato: aliqua exempla deducere si placuerit. De tertio quod amor hereticorum pueniat ex maleficis demonum discussus est supra: et de hac loquimur tentatione. Et si quis diceret quomodo possit

A discerni quod non ex diabolo sed solum ex maleficio talis amor inordinatus procedit. Dicendum quod ex multis. Primo si taliter tentatus pulchram et honestam habeat uxorem et oppositum constat de altera etc. Secundo si iudicium rationis omnino ligat quod nullis plagis seu verbis aut factis aut etiam confusionibus ad desistendum ab ea induci valeat. Et tertio potissime quando se continere non potest: quin interdum inopinante se etiam per longum spacium non obstante asperitate itineris: prout ex talium confessione quisque sentire potest se transferre habeant siue de die siue de nocte. Itaque sicut dicit Chrysostomus super Mattheum. etc. de asina quam Christus equi tauit: quod cum demon voluntate hominis peccato possidet quasi ad libitum trahit quo placet: exemplum dicitur de nauis in mari perditio gubernaculo que ad libitum venti proficitur: et sicut qui equo potenter insidet et regem tyranni habens possessionem. Quarto discernitur in eo quod inopinante et subito uehuntur et immutatur interdum ut nihil eis ob stare possit. Et dicitur etiam ex ipsius persone infamia: et antequam ad ulteriores questiones de maleficiis circa potentiam generatiuam procedamus que etiam annexa est primo soluenda sunt argumenta.

Sequuntur solutiones argumentorum.

Ad argumenta autem respondendo. Ad primum quod voluntas hominis legatur a deo sicut intellectus ab angelo bono. Patet solutio. Intellectus rectus enim sicut nullo modo illustratur ab angelo bono ad cognitionem veri. Unde sequitur amor boni quia verum et ens conuertuntur: ita etiam intellectus potest a malo obtenebri in cognitionem veri apparentis: et hoc per confusionem specierum principis sensituius id est virtutibus et potentibus sensituius interioribus representatis. Unde sequitur amor inordinatus appetitus boni puta corporalis delectationis: quam etiam tales querunt. Ad secundum argumentum quod intra cor pora non possunt esse illa immutando partim est verum et partim non: et hoc quo ad triplicem immutationem. Non enim possunt illa immutare quantum ad educationem alicuius forme siue substantialis siue accidentalis que etiam potius dicenda est productio quam immutatio sine adminiculo alicuius alterius agentis aut etiam sine diuina permissione. Si autem loquamur de immutatione qualificatiua vt de sanitate et infirmitate: sic vt ex precedentibus patet possunt varias infirmitates etiam usque ad ligamen rationis immittere: et sic odium et amorem inordinatum procurare. Potest etiam addi tertia immutatio: que fit quando angelus bonus vel malus illabatur corpori: sicut dicimus quod deus tantummodo illabatur anime: id est essentie anime. Sed ubi dicimus quod angelus illabatur corpori precipue malus vt in obsessis ibi non illabatur infra terminos essentie corporis: quia sic ille solummodo qui dat esse scilicet deus creator illabi potest et continetur tanquam qui habet intrinsecam operationem anime. Dicitur tamen illabi corpori quando aliquid operatur circa cor
c ij

Partis prime

Epus: quia ibi est ubi opatur, vt dicit Damascen⁹: et tunc operat^r infra terminos corporal^{is} quãtitat^{is} z infra terminos essent^{ie} corp^{or}is. Tã elicit^r q^{uod} corpus habet terminos duplic^{es} rationis quãtitatis z essent^{ie}. Et est distinctio sicut inter suppositū et naturā. Unde sicut corp^{or} illa^{bi} possunt: ita z potēt^{is} affir^{is} organ^{is} corp^{or}alib⁹ z per psequē^{ti} pos^{si} sunt impressiōes facere in potēt^{ias}, vnde p accidēs talis operatio z impressiō resultat in intellectū: cum ei⁹ obiectū sit fantasma sicut color visus: vt dicit^r in. iij. de anima. et psequēter per accidēs vsq^{ue} ad volūtātē: quia volūtās suū obiectū recipit ab intellectu sub ratione boni sicut p^{ri}m^o intellect⁹ apprehēdit aliqd in ratione boni veri z apparētis. ¶ Ad tertium argumētū cognoscere cogitatōes cordis est dupliciter, vel in suo effectū: vel vt sunt intellectu. P^{ri}mo mōd^o non solū angel⁹: licet etiā hō cognoscere poterit: licet angel⁹ subtilius vt patebit. Nam interdū cogitatio cognoscitur nō solū p actum exteriorē: sed etiā per immutationē vultus. z etiā medici aliquas affectiones animi per pulsum cognoscere possunt. Unde Augustin⁹ in li. de diuinatione demonū dicit. q^{uod} aliquā^{do} hominū dispositiones nō solū voce prolatas: s^{ed} etiā cogitatione conceptas signa quedā ex animo exprimunt in corpore tota facilitate persciscunt: quis in libro retractationū hoc dicat nō esse asserendū quomōd^o hoc fiat estimo q^{uod} retractat. Si quis diceret eū sensisse q^{uod} cogitationes demon cognosceret in intellectu. Alio modo potēt^{is} cognosci cogitatōes prout sunt ī intellectu: z affectiōes prout sunt in volūtate: z sic solus deus cogitatōes cordiū et affectiones volūtatiū cognoscere potest. Cui⁹ ratio est: quia volūtās creature rationalis soli deo subiacet: z ipse in eā solus operari potest q^{uod} est p^{ri}ncipale ei⁹ obiectū et vltim⁹ finis: z ideo ea que in volūtate sunt vel ex volūtate sola dependēt: soli deo sunt nota. Manifestū est autē q^{uod} ex sola volūtate dependet: q^{uod} actu aliquis aliqua consideret: quia cū aliquis habet habitū scientie vel species intelligibiles in eo existētes vtitur eis cum vult. Probatur etiā ex his que dicta sunt: q^{uod} angelus non potest illabi anime: ergo nō potest p naturam videre ea que sunt in anima. et q^{uod} diu sunt in intimo anime. Unde quādo arguitur. Demon nō potest videre cogitationes cordium. ergo non potest corda seu mentes hominū ad amorem vel odiū incitare. Dicitur q^{uod} sicut cognoscit scilz per effectus z subtiliori modo q^{uod} homo: ita etiā subtiliori modo potest immutare ad odiū vel amorem cōmouendo fantasmata et intellectū obtenebrādo. Est etiam aliquid timorosis conscientis z virtuosis pro eorū consolatione aduertēdum: q^{uod} immutatio sensib^{ilis} exterior et corp^{or}alis que pcomitatur cogitationes hominis quādoq^{ue} est ita exilis z indeterminata: q^{uod} diabolus p eam in certā cognitionē cogitationis venire nō potest: presertim quādo studiis aut bonis operib⁹ vacat interpellatim: z tales tunc in somnis plus v^{er}at ex perientia hoc docet. Quādoq^{ue} est ita fortis et determinata: q^{uod} per illam potest cognoscere cogitationē: quantum ad speciē: vt q^{uod} cogitat de

A inuidia vel de luxuria: sed an p eā possit certitudinalit̄ cognoscere quā
tū ad oēs circūstāntias vt videlicet sup talē vel talē sub dubio dimittā
mus sicut ⁊ repimus nisi qd̄ verū est q̄ tales circūstāntias ex actibus
postmodū cognoscere pōt. Ad quartū: q̄a licet illabi aīe tū conueniat
deo: tū illabi corpi ⁊ p cōsequēs potētis affr̄is corpi mō supra tacto:
hec pōt cōuenire angelo siue bono siue malo: vnde amor ⁊ odii in talē
hoīe causari pnt. Ad illud q̄ h̄t̄ sensitua sit dignior: q̄ nutritua q̄ tū
nō potest immutari ab eo. Dicēdum q̄ immo sup vim nutritiua etiaꝝ
posset ita vt aliquid citi⁹ vel tardius dirigat in os vel in carnē: sed ad
illud nō cooperatur sicut ad impediēdum vel agitandū vires sensiti
uas interiores vel exteriores ⁊ hoc propter suū lucrū quod ex sensuiꝝ
deceptione ⁊ intellectus illusione plurimum procurat.

¶ An gnātiua potentia seu actus venereum malefici impedire
possunt: quod maleficiū in bulla continetur. Questio. VIII

Quādo eadē veritas. s. q̄ adultere fornicarie ⁊c. ampli⁹ exi
stunt malefici ostēditur per impedimētū maleficiale sup
actum generatiue potētie ⁊ vt veritas magis elucescat ar
guitur primo q̄ non sit possibile: quia si tale maleficiū
esset possibile: posset etiā maritatis cōtingere qd̄ si pcedi
tur tunc cum matrimōnii sit opus dei ⁊ maleficiū opus
diaboli fortius erit opus diaboli opere dei. Si vero conceditur q̄ tū
modo fornicari⁹ ⁊ non maritatis tunc redibit opinio q̄ maleficiū
nihil sit in re sed tū in opinione hominū: cuius oppositum in prima
questione tactum est. Aut dabitur ratio cur istis ⁊ non illis contingere
possunt: ⁊ cum non videtur subesse alia ratio nisi quia opus dei matrimō
niū existit. Et illa ratio fm̄ theologos non concludit: vt patet in
isth. dist. xxxiii. De impedimēto maleficali manet adhuc argumētum
q̄ opus diaboli erit fortius opere dei: ⁊ cū hoc sit incōueniens asserere
ergo etiā incōueniens est asserere per maleficiū posse impediri actū ve
nereum. Item diabolus nō potest impedire actus aliarū viriū natura
liū vt comedendi ambulandi erigendi: quod videtur esse verum ex eo
quia interimere possent totum mundum. **¶** Preterea cum actus vene
reus equaliter se habet ad omnem mulierē si impeditur: impedit etiaꝝ
ad omnem mulierē sed hoc est falsum: ergo ⁊ primū q̄ falsum sit docet
experientia: cū tales qui se dicunt maleficiatos sunt potentes ad alias:
licet non ad illas quas cognoscere non potest: quia videlicet non vult
vnde nihil potest in re. **¶** In contrarium ⁊ pro veritate est. ca. Si per
fortiaris. xxxiij. q. viij. Item oīm theologoz ⁊ canonistarū sententiā
vbi tractat de maleficali impedimēto matrimōnii. Item ratio alludit
cum maior sit potestas demonis q̄ hominis: ⁊ homo impedire potest
potentiam generatiuam siue per verbas frigidissimas siue per alia im
pedimēta ⁊c. vt quisq̄ imaginari potest: ergo ⁊ demon qui acutioris
sciētie existit hoc facere p̄ amplius potest. **¶** Responso ex duob⁹ q̄ supra
e ij

Partis prime

Cuncta sunt veritas satis patere potest: licet modus impediendi non sit speculatiue declaratus. **H**æ tactus est q̄ maleficiū non est solum in opinione hoīn quasi nihil in re: imino effectus innumerī maleficiis acciderē possunt vere ⁊ realiter deo p̄mittente. **D**istēsum est etiam q̄ deus amplius permittit sup̄ vim generatiuā p̄pter maiorē ei⁹ corruptionē q̄ sup̄ alios actus humanos. Sed de modo quo tale impedimentū procuratur est aduertēdum: q̄ non p̄curat solum circa vim generatiuā: sed etiā circa vim imaginatiuā seu fantasīā: ⁊ sup̄ hoc notat **Ps.** de palu. in suo. **ij.** dist. **xxiij.** quinq; modos. Dicit enī q̄ q̄a demō ex hoc q̄ est spiritus habet potestare sup̄ creaturā corpalem ad motū localem prohibendum vel faciendum. Ideo potest corpora impedire ne sibi appropinquent directe vel indirecte interponēdo se quādoq; in corpe asilum pro: sicut accidit sponso qui desponsauerat idolū: ⁊ nihilominus contraxerat cū iuuenula: nec propter hoc poterat eā cognoscere. **S**ecūdo modo hoīem inflāmare ad actū illum vel etiā refrigerare ab actu illo adhibendo occulte virtutes rerū quas optime nouit ad hoc validas. **T**ertio modo turbando estimationē ⁊ imaginationē: quia reddit mulierem exosam: quia potest vt dictū est in imaginationē imp̄mere. **Q**uarto reprīmendo directe rigore mēbrī fructificatiōi cōgruenti: sicut etiā motū localem reprīmere potest. **Q**uinto phiberi missionem spirituum ad membra in quibus est virtus motiua: quasi intercludendo vias scīs ne ad vasa generationis descendat vel ne ab eis recedat: vel ne excidat vel emittatur ⁊ multis alijs modis. **E**t subdit de hoc quod supra tactū est ab alijs doctoribus concordando dicēs. **P**lus enī p̄mittit deus sup̄ hunc actū per quē primū peccatū diffunditur q̄ sup̄ alios actus humanos: sicut ⁊ super serpētes qui magis incantationib⁹ deseruūt q̄ alia animalia: ⁊ post pauca dicit. **I**dem etiam de muliere est: quia pōt imaginationem eius sic dementare vt exosum habeat virū q̄ pro toto mūdo non permittit se cognosci. **P**ost vult dare rationem quare plus maleficiuntur viri circa talem actū q̄ mulieres: ⁊ dicit q̄ quia tale impedimentum fit interdum per obstrusionem vasīs: vel etiam per motum localem reprīmēdo rigorem membri: que potius ⁊ facilius in viris cōtingere possunt: ideo plures viri maleficiāt q̄ mulieres. **P**ossēt etiā q̄s dicere q̄ ideo q̄a plures mulieres sup̄stitiose sunt q̄ viri: ⁊ pot⁹ allicere cupiūt viros q̄ mulieres: vel etiā in despectū hoc faciūt mlieris cōiuncte vt vtrobicq; faciāt occasionē adulterādi: dū vir alias cognoscere pōt ⁊ nō p̄p̄riā: ⁊ sicut v̄or: etiā alios habeat querere amatores. **A**ddit etiā q̄ de⁹ p̄mittit amplius scuire in peccatores q̄ in iustos. **U**nde angelus dicit **E**thobīe. **I**n illos qui libidini vacāt accipit demoniū potestare: sed etiam aliquando in iustos sicut in **J**ob: sed nō circa vim generatiuā: p̄pter q̄ dicit facere cōfessiones ⁊ alia bona: ne ferro manēte in vulnere frustra sit medicinam apponere. **H**ec **Ps.** sed de amotiōe talis effectus patebit in tertia parte operis.

Accidentaliter aliqua dubia declaratur: primum si queritur: quare actus ille aliquando impeditur respectu vnus mulieris: et non respectu alterius. Responſio ſm Bonauentura hec eſt: vel quia ſortilegus ſeu malefica ad hoc reſpectu pſone determinate diabolus immutauit: vel quia deus reſpectu pſone cuiuſlibet me detrahe non pmitit: occultu enim dei iudicium hic later: vt patet in vxoze Thobie. Et addit: ſi querit quod diabolus hoc facit. Dicendum quod impedit generatione non impedimento extrinſeco ledendo organu ſed extrinſeco impediendo vſum: vnde ha eſt impedimentu artificiale non naturale: ideo po teſt impedire ad vnam quod non ad alias: vel tollendo exercitacione concu piſſentia ad illam et non aduerſus alia: et hoc per virtute ppria vel herbam vel lapidem vel per aliquam natura occultam. Et hec conueniunt cum dictis Be. de palude. **P**reterea cum ipotetia talis actus quicquid ex frigiditate nature ſeu naturali defectu contingit: querit quod pot diſcer nit: quod ex maleficio vel non maleficio contingerit? Rndit Boſtrien. in ſum. licet hoc non fit pdicandum publice quando vrga nullatenus mouet: et nunquam potuit cognoscere: hoc eſt ſignu frigiditatis: ſed quando mouet et erigitur perſicere aut non potest eſt ſignu malefici. Notandum inſup quod non ſolum fit maleficiu ne quod actu illu exercere valeat: ſed etiam alii quando fit ne mulier concipiat vel vt abortum faciat. Sed nota ſm cas nonu ſanctiones: quod quicquid ppter vindicte libidine expledam: vel ppter odium aliquid fecerit viro vel mulieri propter quod non poſſet ge nerare vel concipere reputatur homicida. extra de homici. ſi aliquis. Et nota quod cõiter loquitur ca. de amatozibus ſeculi qui ſuis amariſ p poſtula ne cõfuſionem incurrant talia procurant: vel etiam per certas herbas naturam nimium inſtigidantes adſcꝑ auxilio demonu: vnde penitentes ſicut homicide ſunt puniendi. Malefici autem per maleficia talia pcurantes ſunt ſm leges vltimo ſupplicio puniendi. vñ in. i. q. tractum eſt. Et p ſolutiõẽ argumentoz vbi dicitur: difficultat an m̄rimonialiter pſuctis talia cõtingere poſſint. Eſt viteri⁹ aduertendu: quod lz ex his quod tacta ſunt non pateat ſup hã vritas: tñ he et realit illis i matrimonio ſicut et extra cõtingere pnt. Et prudens lector quod copia libroz habet inueniet tã apud theologos quod canonistas p̄cipue extra. et i materia de frigidis et maleficiatis. et i. ſij. diſt. p̄p̄t̄ij. m̄tuo p̄cordates: et duos errores reproban tes: p̄ſertim circa matrimõ. alit p̄uctos quod ſentire videbant quod tale maleficiu non poſſet cõtingere inter matrimonialiter cõiunctos motis illis rationibus quod diabolus non poſſet opa dei deſtruere. Et primus error quod ab eis reprobat eſt. extra illos quod dicebãt maleficiu nihil eſſe i m̄do: ſi tñ eſſe in opinione: hoim quod ex ignorantia cauſaz occultaz: et quas etiam nullus hominum ſcire poſſet aliquos effectus naturales maleficiis imputabant: quia ſi illos efficerent non occulte cauſe ſed demones per ſe vel maleficos: et hic error licet ab omnibus alijs doctozibus ſub ſimplici falſitate reprobat: tã a ſancto Tho. acti⁹ i pugnat vbi ipm tã

C quā heresim cōdemnat dicens: q̄ hic error ex radice infidelitatis p̄cedit: z quia infidelitas in christiano heresis dicitur: ideo tales vt heretici merito suspecti sunt. De qua tamen materia etiā in prima questione tactū est: licet ibi non taliter sit declaratū. Itā si quis alia dicta doctoris sancti in alijs locis cōsiderat: rationes inuenit: quare asserit talem errorem ex radice infidelitatis procedere. Itā in questionib⁹ de malo: vbi tractat de demonib⁹ z in. q. j. an demones habeāt corpora natūraliter sibi vnita. Inter alia que ibi recitantur mentio de illis qui singulos effectus ad virtutes celestium corporū: quibus z subesse dicebāt occultas causas effectuum inferiorum dicēs. Considerandum est q̄ perispatetici Aristotelis sectatores nō posuerunt demones esse: sed ea que attribuuntur demonib⁹ dicebāt prouenire ex virtute celestium corporū z aliarū naturalium rerum. Unde Augusti. dicit. r. de ciui. dei. Porphirium visum fuisse q̄ herbis z lapidib⁹ z animantib⁹ ac sonis certis et vocibus acfigurationib⁹ atq; signētis quibusdam etiā obseruatis in celi cōuersione motibus siderum fabricari in terra ab hominibus potestates siderum idoneas varijs effectibus exequēdas. Et quibus aparet error q̄ omnia reducebant in causas occultas siderum z demones trīmodo fabricarentur ex opinione hominū. Sed q̄ hec positio sit falsa: manifeste probat sanctus Tho. ex hoc ibidem: q̄ reperiuntur aliquę operationes demonū que nullo modo possunt ex aliqua naturali causa p̄cedere: puta q̄ aliquis obsessus a demone loquatur linguā ignotā z multa alia inueniuntur opera demonū tam in arrepticis q̄ necromanticis artibus: que nullo modo possunt nisi ex aliquo intellectu procedere ad minus bona s̄m naturā: licet mala s̄m voluntatē. Et ideo coacti fuerūt propter incōuenientia tacta alij philosophi ponere demones esse: licet post in varios errores inciderunt alijs putantibus animas hominū a corporibus exētib⁹ demones fieri. Unde z multi aruspices pueros occiderūt vt animas eorū suos cooperatores haberēt: z plures alij errores recitant. Unde patet q̄ non immerito doctor sanctus dicit talē opinionem ex radice infidelitatis procedere. Si cui placet legat Augu. in viij. et. ix. de ciuita. dei. super varios errores infidelium circa naturam demonū: quare etiā cōis ratio om̄ doctorū q̄ in p̄fata distinctione allegatur cōtra huiusmodi errantes scz q̄ maleficū aliquid esse negantes magne est efficacie in sentētia licet breuis sit in verbis. Vbi dicūt q̄ q̄ maleficū nihil esse in mūdo asserūt cōtrariant̄ om̄ doctorū sentētias z facre scripture declarātes demones esse z demones habere potestates supra corpora z supra imaginatiōes hominū deo p̄mittēte: vnde z per eos malefici mira operari possunt circa creaturas. Vñ z merito iporū demonū instrumenta: z ad quorū instantiā demones interdū ad creaturarum nocumēta operant̄ malefici dicunt. Et q̄dem q̄ p̄ reprobationē huius p̄mi erroris a doctoribus nō sit mētio de m̄simonialiter cōiunctis: tñ p̄ reprobationē sc̄bi erroris hoc patet. Dicūt enī q̄ aliorū error erat q̄

D

A licet maleficiū esset z abūda; et in mūdo etiā cōtra carnalem copulam: tū q̄a nullū tale maleficiū pōt cēseri ppetuū: id nūcūq̄ dirimeret matrī moniū iam cōtractū: ecce q̄ mērio fit de m̄imonialiter cōstructis: imo probando aūt hūc errorē licet declarare hoc non deseruiat ad ppositū: tū ppter eos q̄ copīā libroz nō h̄nt. Notādū q̄ iprobāt p h̄ q̄ talia asserere dicūt eē cōtra expimentū z ptra iura antiq̄ z noua. Quā dāt tales catholici doctores distinctionē q̄ impotētia ex maleficio pcreata aut est tpalis aut ppetua: si tpalis tūc nō impedit. Tūc aūt psumit esse tēz poralis quādo infra spaciū trīū annoz cōhabitātes z q̄tū pnt operaz dātes siue p ecclīastica sacra siue p alia remedia sanari pnt. Si nō non sanent aliq̄ remedio extūc psumit esse ppetua zc. aut pcedit m̄imonij contractionē z cōsumationē: z sic impedit m̄imonij cōtractūm et dirimit iā cōtractū: aut sequit m̄imonij cōtractionē sed nō psummatio: nē: z sic etiā vt dicūt aliq̄ dirimit m̄imonij iā cōtractū: d; enī. p p̄tū. q. i. c. h. q̄ cōiugij p̄firmat officio. s. carnis: vt dicit glosa: aut sequitur m̄imonij psummatū: z tūc vīculū m̄imoniale nō dirimit: pla ibi non tant. extra de frigid. zc. p hostiē. z Borhe. z doctores etiā rēologos vbi s̄. Ad argumenta. Ad pmū satz pz ex bis q̄ dicta sunt. Hā pmo q̄ dei opa pnt destrui p opa diaboli si maleficiū possit inter piugaros cōtingere: nō valet instātia: imo oppositū pz cū nihil possit diabolū nē si deo pmittere. Itē qz nō p violētā destruit vt ty: anus: sed p q̄ndaz artē extrinsecā v̄s patuit. Ad scōm patuit s̄. q̄re de? pmittit sup hūc actū venereū q̄ sup alios act? pōt etiam sup alios qū de? pmittit. Quā non valet q̄ perimat mundum. Ad tertiū similiter patet ex dictis.

C An malefice p̄stigiōsa illusionē operantur circa mēbra virilia quasi illa omnino sint a corporibus euulsa. **Questio IX**

Tertio eadē r̄itas declarat p diabolicas opatiōes circa mēbrū virile: cui? rei r̄itas vt magis eluceat q̄rit. An malefice valeāt mēbra virilia r̄itate demonū h̄e z realit v̄l solū modo p̄stigiōsa apparitiōe auferre: z arguit q̄ h̄e z realit p argumentū a fortiori. Maiora pnt demōes vt hoies occidere vel localit trāfferre: vt s̄ patuit de Job. z Thobie. vñ. virz occisus: ergo pnt mēbra hois h̄e z realit auferre. Præterea glo. sup illō ps̄. Ammissiones per angelos malos. Deus punit per malos angelos sic cut pplm̄ israeliticū sepe punitit varijs lāguorib? h̄e z realiter corporibus imissis: ergo z h̄mōi infirmitates circa mēbrū tale imittere pōt Si dicat q̄ potest diuina pmissione tūc sic in pcedentibus dictū est q̄ deus amplius pmittit vim ḡnatiuā maleficiari propter primam corruptionem peccati q̄ per actū generantē in nos deuenit: ergo etiā ā plit? pmittit sup mēbrū illi? potētē generatiue vt ipsum totaliter auferat. Præterea maior fuit cōuersio vxoris Loti in statuā salis. Ben. xix. q̄ auferre mēbrū virile: sed illa fuit vera z realis z nō apparēs cōuersio q̄a adhuc visibiliter vt dicūt superest illa statua. Et factū fuit per malū

Partis prime

C angelum vt coacti a bonis qui prius cecitate eos percusserant vt ostium domus inuenire non possent: sicut etiam alie punctiones sodomitarum quia et glo. ibidem asserit ipsam etiam illo vicio infectam: ergo et ista facere possunt. **C** Propterea quoniam potest inducere formam naturalem: vt illam auferre. Sed demones formas naturales pluries induxerunt: vt patet de magis Pharaonis qui virtute demonum ranas et serpentes fecerunt. Item Augusti. in li. lxxviii. q. dicit quod omnia que visibiliter sunt etiam per inferiores potestates aeris. Nec non absurde fieri posse credunt: sed hoc possunt facere homines vt aliqua arte vel incisione membri auferat: ergo et demones ista facere inuisibiliter quod alij visibiliter possunt: sed contra Aug. x. viij. de ciui. dei. Non est credendum etiam hominis corpus demonum arte vel potestate in bestialia liniameta posse conuertere: ergo etiam a filij non potest auferre hoc quod ad veritatem corporis humani deseruit. Item. iij. de tri. dicit. Non est putandum istis transgressoribus angelis ad nutum seruire hanc visibilitatem rerum materiam sed soli deo. Responso. Nulli dubium quoniam malefica quidam mira operentur circa membra virilia vt ex visis et auditis plurimum: immo et ex ipsa publica fama constat de hoc quod per sensum visus aut tactus virilitas illius membri cognoscebat quod qualiter fieri potest dicendum quod licet dupliciter fieri possit. scilicet vere et realiter vt arguuntur per magis tetigerunt et prestigiosa operatione: ea tamen que a maleficis sunt circa hominibus non sunt nisi prestigiosa illusiones: que tamen illusio non habet locum in imaginatione patientis: quia imaginatio eius potest esse et realiter est imare aliquam rem non esse presentem licet per nullam operationem sensus exterioris. scilicet visus aut tactus percipit esse presentem. Tamen potest dici vera ablatio membri ex parte imaginis nationis patientis: licet non ex parte rei: quod qualiter fit sunt plura notanda. Primo duo modi quibus ista fieri possunt. Non mirum quod diabolus sensus humanos exteriores decipere potest quod interiores de quibus supra tactus est illudere potest formas reseruatatas educendo ad principalia sua sensitiva decipit autem eos in sua naturali operatione: vt quod visibile est fit illi inuisibile: tangibile intangibile: audibile inaudibile et sic de alijs. Nec autem veritas ita nihil ponit ex parte rei quod omnia sunt ex imitatione organorum deservientium ad visum auditum etc. vt sunt oculi et manus quibus imitatis iam fallitur sensus iudicium. Possimus ista ex naturalibus quibusdam demonum strare: nam sicut vinum dulce propter infectionem lingue in febricitate videtur amarum: unde gustus decipit non ex parte rei sed ex parte humorum. Ita et ibi nulla deceptio ex parte rei quin ibi sit virga adherens sed deceptio ex parte organi sensus. Item sicut supra dictum est de vi generationis illam impediendo per impositionem alicuius alterius corporis eiusdem coloris et apparetur: ita et aliquod corpus planum figuratum colore carneo interponere possunt inter visum aut tactum oculorum et manuum et inter ipsum verum corpus patientis ita quod suo iudicio nihil valeat videre et sentire nisi corpus planum et nullo membro interruptum. Videantur dicta sancti Thome. in. ii. dist. in. viij. arti. v. de prestigiosis illusionibus: et similiter secunda secunda. q. xcj. et in questionibus

A bus de malo : frequenter allegans illud Augusti. in li. lxxvij. q. serpsit hoc malum demonis per omnes aditus sensuales dat se figuris: accō: modat se colorib⁹: adheret sonis: odorib⁹ se subicit: in fundit se saporibus. ¶ Preterea alludit ratio q̄ nō solum per interpositionem alicui⁹ corporis plani non membrato talis illusio prestigiosa in vidente ⁊ tangēte fiat: in⁹ ⁊ per modum quo certi spirit⁹ seu species reservari educuntur: ad sua principia sensitiva interiora scilicet ad imaginationē ⁊ fantasia: unde contingit aliquid imaginari ac si primo eliciatur ex sensu interiori. Nam vt in pcedenti questione tactum est: demones virtute propria possunt localiter corpora mutare: ex transmutatione autē ⁊ spirituum ⁊ humorū etiam s̄m nature operationem cōtingunt: aliqua s̄m imaginationem vel sensum videri naturaliter dico: quia ⁊ philosoph⁹ in de som. ⁊ vigili. assignans causam apparitionis somniorū dicit: q̄ cū animal dormierit descendente plurimo sanguine ad principium sensitivum simul descendunt motus siue impressiones relicte ex sensibilibus motionibus: que in spiritibus sensibilibus conservantur. Termini sunt superius declarati ita q̄ tunc aliqua appareant ac si tunc primo a rebus exteriorib⁹ sensus immutarentur. Et quia hoc natura facere potest: a fortiori diabolus formas seu species corporis plani ⁊ non membrato virili organiato educere potest ad vim fantastica ⁊ imaginatiuā: vt inde sensus iudicent ac si in rerum veritate ita esset. Per hunc etiā modum vt patebit inferius homines videntur animalia cū tamen non sint in rerum veritate.

B Secundo norandi sunt alij modi faciliores ad intelligendum et predicandum. Nam quia prestigium nihil aliud est s̄m fido, vii. et hymol. ca. ix. q̄ sensuum quedam delusio ⁊ presertim oculorum. Unde ⁊ dicitur a prestingo quia aciem oculorū prestingit: ita vt res videantur aliter esse q̄ sint. Et vt Alexander de ales dicit part. e. ij. Prestigium proprie sumptum est illusio demonis que non habet causam ex parte mutationis rei sed solummodo ex parte cognoscentis qui deluditur: siue quantum ad interiores sensus siue quantum ad exteriores. Unde in genere loquendo etiam de humana prestigiosa arte dicamus: tribus modis potest fieri. Una absq̄ demonibus ⁊ aliam potius dicitur delusio: quia artificialiter fit agitatione boim ostentium vel occultantium aliquas res: sicut fit in traiectionib⁹ per ioculatores vel p̄ mimos. Alius modus fit etiam sine virtute demonum vt potest naturaliter virtute corporis naturalis vel etiā mineralis q̄ q̄ habet sicut s̄m q̄ndā virtutē hmoi reb⁹ inditā rē ostendere v̄l facere apparere non sicut est. Gl̄i Tho. i. pte. q. cxiij. arti. iij. ⁊ s̄m alios p̄les q̄dā herba sic cesa seu accesa fumigās facit trabes apparere serpentes. Tertius modus delusionis est que fit per demones deo tamen permittente. Habet enim demones ex natura vt patuit quādā potestate sup̄ q̄sdā res inferiores quas p̄t exercere circa illas quādo de⁹ sinit vt tūc etiā res appareat

Partis prime

C aliter q̄ sint. Pro quo notandum tertio q̄ demon potest quinque modis illudere alicuē q̄ iudicat rem aliter q̄ est. Primo artificiali traiectiōe vt dictū est: quia quicquid homo scit per artē: melius ipse scire potest. Secundo modo naturali applicatione alicuius rei put dictum est p̄ inscriptionem alicuius corporis vt alterū occultetur vel etiam ex fantassie hoīm illas perturbando. Tertio modo vt quando in assumpto corpore ostendit se esse aliquā rē que nō est: sicut Gregorius in primo dialogorum narrat de moniali que comedit lactucam: que tamen vt ipse demon fassus fuerat lactuca non sed demon in lactuce specie aut in ipsa lactuca erat: vel etiā contigit Antonio in massa auri quam in deserto reperit: vel etiā quando boiem verū regit z facit vt butum animal videatur put iam dicitur. Quarto modo vt quando turbat organū visus: vt videatur res nubilosa que est clara vel eōuerso vt vetula appareat iuuenula: nam z post fletum apparet aliter lumen q̄ ante. Quinto modo vt in imaginatiuā potentiā operādo z transmutationē specierum sensibiliū per cōmotionem humorum vt supra tactum est faciēdo vt tunc quasi recētes z noue apparitiones in ipsi potentijs sensitiuis causentur. Et sic tribus vltimis modis demon illudere potest prestigiosa arte sensus hominis: z etiam secundo modo. Unde nulla difficultas quin membrum vtile occultare prestigiosa arte velit. Euidens iudicium siue experimentum quod nobis in officio inquisitionis existentibus reuelatum sunt infra ponetur vbi de his z alijs factis plura recitantur in secunda parte tractatus.

D

Quomodo maleficiū a defectu naturali potest discerni.

Accidentaliter questio cū certis alijs difficultatibus: q̄ sequitur Petro ablatum est membrum: ignorat aut an per maleficiū seu alias diuina permissiōe per demonis potentiam sit ablatum: sunt ne modi cognoscēdi z discernendi inter ista? Responderi potest q̄ sic. Primo q̄ tales quibus accidunt vt plurimum sunt adulteri seu alias fornicarij. Unde dum amasijs non ad nutum seruiunt seu eas relinquerē volunt alijs adherendo tūc in vindictā talia procurant aut alias potētiam illius mēbri amputant. Secundo cognoscitur per hoc q̄ nō est durabile. Nam si nō sit ex maleficio tunc non est durabile: sed quōq̄ redibit. Sed hic iterū suboritur dubitatio: an hoc sit ex natura maleficij q̄ non sit durabile. Rūdes q̄ pōt eē ppetuū z durare vsq̄ ad mortē sicut etiā de impedimēto maleficiali i matrimonio iudicant canoniste z theologi q̄ repit tpale ppetuū. Nam dicit Botre. i summa. Maleficiū nō pōt solui semp̄ p̄ illū q̄ fecit: vel q̄ ē mortuū: vel q̄ nescit delere ipm̄ vt q̄ maleficiū ē p̄ditū. Vñ a fili dicitur possum q̄ maleficiū petro illatū erit ppetuū: vt q̄ illa malefica q̄ fecit nō pōt eū sanare. Sūt em̄ malefice in triplici gñe. Nam q̄dam sanāt z ledūt: q̄dam ledunt sed sanari nequeunt: q̄dam tñimodo sanare vident id est lesiōes amouere vt inferi patebit. Sic em̄ nobis prigit. Nam due malefice mutuo rēpātes dū vna

A alteri improperearet: vna dixit. **N**ō sum tā pessima sicut tu: quia quos ledo sanare scio. **N**el etiā durabit vbi ante eius sanationē malefica discederet vel locū mutādo vel ab hac vita discedendo. **I**hā z sanctus **T**ho. dicit. **M**aleficiū quodlibet ita potest esse perpetuū q̄ nō potest habere humanū remediū: quia z si habet remedium non est tamen hoc hominū notum vel licitum: licet deus possit prestare remediū per sanctum angelum demonem licet non maleficam cogendo: verūtamen summuū remediū contra maleficiū est penitentie sacramentum. extra de frigid. **I**hā z infirmitas corporalis sepe prouenit ex peccato. extra de penit. cum infirmitas: qualiter etiā maleficia sint auferenda. **P**atebit in tertia parte tractatus: z in secūda pte capitulo. vi. tres alie differentie tā guntur.

Soluciones argumentoz.

Debet ad primū q̄ nulli dubium quin sicut deo permittente occidere possunt homines: ita vt membrum illud seu alia auferre possunt vere z realiter. Sed tunc demones non operantur per maleficas: de quibus iam mentio habetur. **E**t per hec etiā ad secundum patet solutio. Sed ad illud q̄ quia deus amplius permittit vim generatiuā maleficiare propter zc. ergo etiā permittitur vt illud membrū vere z realiter auferatur. **N**on valet vt semper hoc fiat. Quia non esset per modum maleficiū hoc fieri: nec etiā malefici hoc affectāt dum talia operantur q̄ non habeant potestatem restituendi membrum quando volunt z sciunt. **E**t quo patet q̄ nō vere sed prestigiosa arte auferitur. **A**d tertium de conuersione vxoris loth dicimus vera fuit et non prestigiosa arte: nūc aut loquimur de arte prestigiosa. **A**d quartum q̄ demones possunt inducere aliquas formas substantiales: ergo etiam auferre. Dicitur q̄tum ad magos **P**haraonis q̄ fecerunt veros serpentes: z possunt demones circa aliquas imperfectas creaturas adinuicem alicui⁹ alterius agētis aliquos effectus pducere q̄ nō possunt circa homines: de quibus deo est magis cura. **I**uxta illud. **N**unquid deo cura est de bobus. Possunt tamen semper vt dictum est deo permittente hominibus etiā nocere vere z realiter aut etiā prestigiosa arte z per hec etiam patet solutio ad vltimum argumentum.

An malefice operant circa homines in bestiales formas prestigiosa arte illos transmutando. **Questio X**

Quarto ipsa veritas declaratur: vbi etiā homines transformant in bestias: quod qualiter fiat arguitur q̄ non sit possibile hoc fieri. **p. vi. q. v.** **E**piscopi ex scilio acquirēsi. **Q**uisquis credit posse fieri aliquā creaturam aut melius aut deterius immutari aut transformari in aliam speciem vel aliam similitudinem nisi ab ipso creatore qui omnia fecit z per quez omnia facta sunt proculdubio infidelis est z pagano deterior: z vtamur argumentis sancti **T**ho. in. ii. sentē. dist. in. viij. **A**n demones possint imprimere i sensus corpales p̄stighis deludēdo. **A**bi p̄mo arguit q̄ nō.

Partis prime

E Nam illa forma bestie que videtur oportet qd sit alicubi: sed nō potest esse tantū in sensu: quia sensus non habet aliquam speciem nisi a rebus acceptam: et ibi non est vera bestia per auctoritatē can. allegatā: nec iterum potest esse in re que videtur: sicut qd mulier videatur bestia qd due forme substantiales non possunt esse in eodem simul et semel: ergo cum illa forma bestie que videt nullibi possit esse: ideo nulla prestigiosa illusio in oculo videntis fieri potest: cum visio per aliquam formam necessariō habeat terminari. ¶ Preterea si dicat qd forma illa sit in aere circūstante hoc non potest esse: tū quia aer nō est susceptivus alicuius forme seu figure: tū etiam qd nō semp vnus et idē aer circa illā personā ppter fluxibilitatē manere potest p̄cipue quando mouetur: tū etiā quia sic videretur ab omnibus talis transformatio qd tū nō fit quia demones nō videntur ad minus sanctorum viroz v̄siones decipere. ¶ Preterea sensus visivus seu potentia visiva est potentia passiva: sed omne passivū mouetur ab activo sibi p̄portionato: activū autē p̄portionatū sensui est duplex. Unū quasi originās actū. s. obiectum. Aliud autem quasi deferens sicut mediū: sed forma illa q̄ videt nō p̄t esse obiectū sensus neq; etiam mediū quasi deferēs. De p̄mo. s. qd non potest esse obiectū: q̄a a nulla re sumi potest: vt in p̄cedenti argumēto tactū est: cū non sit in sensu a re accepta nec in ipsa re nec etiā in ipso aere quasi in medio differēte: vt p̄ tactū est in tertio argumēto. ¶ Preterea si demon mouet vim cognitivam interiorē aut hoc facit se obficiendo virtuti cognitivæ aut hoc facit immutādo ipsam: nō autē hoc facit se ei obficiēdo q̄a oporteret qd vel asumeret corp⁹: et sic nō posset interius ingredi ad organū indignatiōis cū duo corpora nō sint simul in eodē loco neq; in assumēdo fantasma: quod etiā esse non potest: quia fantasma nō est sine quātitate. Similiter etiā nō p̄t hoc facere imutādo: q̄a aut imutaret alterādo: qd videtur non posse facere: q̄a oīs alteratio fit p̄ qualitates activas q̄bus demones ca rent: aut imutaret trāsmutādo siue localiter movēdo: qd videt esse inconueniens duab⁹ rōnib⁹. Primo qdē q̄a trāsmutatio organi non posset fieri sine sensu doloris. Secūdo q̄a p̄m hoc demō nō oūderet h̄mōi nisi nota: cū tū Aug. d̄t qd oūdat h̄mōi formas et notas et ignotas: ergo videtur qd demones nullo inō p̄t imaginationē vel sensu q̄ boīs decipe. ¶ Sz p̄tra Aug. x̄ viii. de ci. dei. d̄t: qd trāsmutatiōes boīm in aialia bruta que dicunt arte demonū facte nō fuerūt p̄m n̄tate: sed solū p̄m apparētiam. Hoc autē fieri nō posset si demones humanos sensus trāsmutare nō possent. Preterea alludit et auctoritas Aug. in li. lxxviii. q. q̄ etiā p̄s allegata fuit: serpit hoc malū demonis p̄ oēs aditus sensuales etc. Respon sio si lector voluerit super modum trāsmutandi inspiciere inueniet in. ij. pte op̄is. c. vj. varios mōs. Ad p̄is t̄mō scholasticē p̄cedēdo: dicam⁹ t̄rū doctorū sentētias cōcordātes in eo qd diabol⁹ potest fantasīā boīs decipe vt hō ver⁹ aial videat inē q̄s etiā vltima subtilior ceteris q̄ sc̄ti Tho. est: et p̄ma est d̄ni Anthonini. j. pte summe ti. v. c. s. v. declarātis;

D

21 **Q**ue diabolus fantasiā hoīs ad decipiēdū quōq; opat: et p̄cipue circa illuſio-
 nē ſenſuū: et declarat naturali rōne canonis auctoritate et exp̄imentorū
 multiplicitate. P̄imū ſic: corpa naturaliter ſubdunt et obediūt nature
 angelice quātū ad motū locale. Angeli autē mali etiā ſi amiſerūt gratiaz
 non tamen virtutē naturalē: vt ſepi⁹ ſupra tactū eſt. Quū autē potētia fan-
 taſtica ſiue imaginatiua ſit corporalis id eſt affixa organo corporeo natu-
 raliter ſubditur etiā malis: vt poſſint eam trāſmutare cauſando vari-
 as fantaſias ex deſecōne humorū et ſpirituū ad principiū ſenſitiuū p̄-
 curata ab eis. Hec ille. et ſubdit. Patet et ex hoc canonē. ff. vj. q. v. epi.
 Illud nō eſt mitrēdū q̄ q̄dā ſcelerata mulieres poſte ſathan retro cōuer-
 ſe demonū illuſiōib⁹ et fantaſmatib⁹ ſeducite credūt ſe et p̄itentē cū dy-
 na horj nocturnis dea paganoꝝ: vel cū berodiade et cū innumera mulie-
 rū multitudine eq̄tare ſup q̄sdā beſtias: et multa terrarū ſpacia intēpes-
 ſte nocētis ſilētio p̄tranſire et infra. Quapropter ſacerdos p̄dicare debet
 populo dei: vt nouerint om̄ino hec falſa eſſe: et nō a diuio ſed a maligno
 ſpiritu talia fantaſmata mētib⁹ fidelīū irrogari: ſi q̄dem ipſe ſathanas
 trāſſo: mat ſe in diuerſarū p̄ſonarū ſpēs atq; ſilitudines: et mētē quaz
 captiuā tenet in ſomnis deludendo p̄ deuia q̄q; deducit. Et q̄dē intelle-
 ctus huius canonis in p̄na queſtione tactus eſt quo ad quatuor q̄ p̄di-
 canda ſunt. Sed q̄ nō valeāt etiā vbi vbi hoc affectāt et nō impediunt
 diuina p̄tute: ſic nō eſſet verus intellectus: q̄a ſepiſſime hoīs inuiti et
 nō malefici p̄ multa terrarū ſpacia corporaliter trāſſerant. Sed q̄a vtro-
 q; modo poteſt fieri ſequitur in p̄fata ſumma: et in ea. nec mirum. ea. q.
 Auguſti. narrat q̄ in libris gentiliū legiſ de quadaz maga dicta circēs
 ſungebat. Alīis mutauerat in beſtias: quod magicis p̄ſtigijs potius
 ſungebat. q̄ in rerū veritate cōpleretur alterādo fantaſias hoīm: patet
 hoc etiā p̄ plura exēpla. Legiſ in vitā patrū q̄ q̄dam iuūcula q̄a aſſen-
 tire noluit cuidam iuueni de turpitudine eā ſollicitatī: ipſe iuuenis tur-
 batus ex hoc a quodam iudeo p̄curauit maleficiū fieri contra illam: Exem̄
 quo p̄facto mulier cōuerſa eſt in equā: que conuerſio non fuit ſm̄ rei
 veritatem: ſed ſm̄ ludificationem demonis immutātis fantaſiam et ſen-
 ſum ipſius mulieris et aſpicientiū eam vt videretur equa que erat vera
 mulier: vnde ducta ad beatum Barbariū non potuit diabolus ita ope-
 rari q̄ illuderet ſenſus ei⁹ ſicut alioꝝ p̄pter ſuā ſanctitatē: nā ſibi vide-
 batur mulier vera nō equa: cui⁹ tādē orōne liberata eſt ab illa illuſiōe
 dicens hoc ſibi accidit: quia non vacabat diuinis: nec frequētabat ſa-
 cramēta vt dicebat: ideo diabol⁹ prātem habuerat ſup eā: et ſi alias eēt
 bronſta. P̄ōt igit diabol⁹ p̄ cōmōtionē interiorū ſpirituū et humorū ope-
 rari ad imutādū actū et potētiā nutritiue ſenſitiue et appetitiue cui⁹ cūq;
 potētie corporalis organo vtentis ſm̄ beati Thō. i. par. q. c. j. Sicut
 credi poteſt fuiſſe geſtū ſup Symonē magū in incōtatiōib⁹ ſuis q̄ de eo
 narrat. S3 nō ibi boꝝ p̄ōt diabol⁹ facere niſi deo p̄mittēte q̄ cū āgelis
 ſuis bonis frequēter rep̄mit malitiā ei⁹ decipe nos et nocere q̄rētis: vn

Partis prime

C de dicit Augusti. loquens de maleficis. Hi sunt qui permisso dei elemēta cōcutiunt: hoīm mētes p̄turbant min⁹ cōfidentīū in deo. ff. vi. q. v. nec mirum. Horum etiam operatione per maleficam artem fit quando q̄ vt vir non possit videre vxorem ⁊ econuerso. ⁊ hoc per immutationē fantasie representādo ei talem: vnde rem odibilem ⁊ horribilem. Ipse etiā diabolus vigilantiū ⁊ dormientīū suggerit representaciones turpium fantasie ad decipiendum ⁊ inducendum ad malum. Verū quia peccatum non consistit in imaginatione sed in voluntate: ideo ex hōīdi fantasie per diabolū suggestis ⁊ alterationibus variis homo nō peccat nisi voluntate p̄pria peccato assentiat. Secūda sentētia ad idem moderatōum doctorū declarātes primo quid sit prestigiū: ⁊ quot modis de non potest huiusmodi illusiōes causare. Hic nota q̄ Antonius allegat ea que in p̄ce. q. ix. tacta sunt: vnde nō est opus illa renouare. Tertia sententia est sancti Tho. ⁊ est responsū super argumētū quo querit̄ vbi sit illa forma bestie. q̄ videtur aut in sensu aut in re aut in aere circūstante: ⁊ est talis: q̄ illa forma bestie que videtur non est nisi in sensu primo interiori ⁊ per fortem imaginationē resultat in sensum exteriorē q̄dam modo: ⁊ q̄ ibi sit potest per demonis operationē contingere dupliciter. Vno modo vt species animalīū dicamus q̄ sunt ī thesauro imaginatiōnis reseruate fluant operatiōe demonū ad organa sensuū interiorū: sic etiā in somno cōtingit̄ put̄ supra declaratū est. Et ideo quādo ille spēs contingit̄ organo sensus exterioris: puta visū videtur ac si essent res p̄sentes extra ⁊ actu sentirent. Alius modus pōt esse ex immutatione organoꝝ interiorū q̄b⁹ mutatis fallit̄ sensus iudiciū: sicut patet in eo q̄ habet gustū corruptū: cui oīa dulcia vident̄ amara: ⁊ parū differat̄ p̄mo. Hoc aut̄ facere possunt etiā hoīes h̄ute quarundā rerū naturalīū: sicut ad vaporatiōē cuiusdam sumi trabes domus vident̄ serpētes: ⁊ multa experimenta huius inueniuntur vt supra tactū est.

Solutiones argumentorum.

A D argumēta patet ad p̄mum: q̄ textus ille sepe allegat̄ ⁊ male intelligit̄. Hā quo ad hoc q̄ loquit̄ de trāsmutatiōe ī aliā spēm vel similitudinē declaratū est qualiter hoc fieri pōt̄ prestigiōsa arte. Sed quo ad hoc q̄ dicit̄ q̄ non possit fieri aliqua creatura virtute demonis: si capit̄ fieri pro creati manifestū est q̄ non: si vero capit̄ fieri p̄ naturali p̄ductione sic certū est q̄ nō possunt facere aliquas creaturas imp̄ctas: quod qualiter sit declarat̄ sanctus Tho. vbi supra. Hā dicit̄ q̄ oēs trāsmutatiōes corp̄aliū rerū q̄ possunt fieri p̄ aliq̄s h̄utes naturales ad quas p̄tinēt semīa q̄ ī elemētis hui⁹ mūdi inueniunt̄ puta in terra vel aq̄s: sicut relinquit̄ sua semina serpētes ⁊ rane ⁊ his silīa p̄t̄ fieri p̄ opatiōes demonū hōīdi semīnib⁹ adhibitis: sicut cū aliqua res trāsmutat̄ ī serpētes vel ranas q̄ per putrefactionē generari possunt. Ille nō trāsmutatiōes corp̄aliū rerū q̄ nō p̄t̄ h̄ute nature fieri nullo mō operatiōe demonū fm rei veritatē p̄fici p̄t̄: sicut

A q corpus humanū mutet in corpus bestie: aut q corp⁹ mortui reuiu-
 scat: qd si fieri videat: apparatus est p̄stigiōsa: aut diabol⁹ in assumpto
 corpore se agitāt corā hominib⁹: fortificatur ista. Nam Albert⁹ in li.
 de animalib⁹ vbi q̄rit. An demōes seu etiā dicam⁹ malefici possunt fa-
 cere vera animalia. Respōdit q sic: deo p̄mittēte. et hoc q̄ ad inspecta
 animalia: sed nō possunt i instāti sicut de⁹ facere: s̄ motu qdā licet subit-
 o: sicut patet de malefici⁹. Ero. viij. sup ista. Vocauit Pharaō sapiētes
 dicit. Demōes discurrūt p̄ mūdū et colligūt diuersa semīa: et eorū ad-
 aptatōe possunt p̄rūpere diuersē species. Et glosa ibidē sic dicit. Dū
 p̄ incāratōe demonū malefici aliqd̄ efficere conātur: discurrūt p̄ mun-
 dum et semia subitō eorū de quib⁹ hoc agitāt asserūt: et sic ex illis: p̄mit-
 tente deo nouas species p̄ducūt. Hec etiā supius dicta sunt. Et vbi si
 difficultas suboriet. An talia facta demonū essent opa miraculosa di-
 cenda. Respōsio patuit ex p̄cedētib⁹: q̄ etiā demōes aliq̄ vera miracu-
 la facere possunt: ad q̄ virt⁹ nature p̄ricular⁹ se exēdere pōt. Et licz ta-
 lia sint n̄a: nō tamē ad veri cognitiōe ab eo fiūt: s̄m quē sensus q̄ an-
 ticristi possunt dici signa inēdacia: qz ad seductionē hominū fiūt. Pa-
 tet et solutio ad aliud argumētuz de subiecto forme dicam⁹. Bestie for-
 ma q̄ videt nō est in acre nec in ipa re vt putant: s̄ in ipso sensu: put ex
 sentētia sc̄i Tho. vt supius declaratū est. ¶ Ad illud q̄ omne passiuū
 mouet ab actiuo sibi p̄portōdato: p̄cedit. Et quādo subinfert: q̄ forma
 illa q̄ videt nō pōt esse obiectū originās actū seu elicētis: eo q̄ a nulla
 resumat. Dicit q̄ immo a re: qz a specie sensibili in imagiatiōe referua-
 ta quā educere potest: et imagiatiōi seu etiā sensitiue potētie offerre:
 pōt vt dictū est sup. ¶ Ad vltimū dicēdū: q̄ demon nō immutat potē-
 tiā sensitiuā et imaginatiuā se ei obh̄cēdo: vt ostēsus est: s̄ eā trāsmu-
 tando: nō quidē alterā do: nisi quātū ad motū locale: qz non pōt de se
 imp̄mere nouas species: vt dictū est: imutat autē trāsmutādo. i. locali-
 ter mouēdo: et hoc iterū facit nō substantiā organi diuidēdo: vt sic p̄seq̄-
 tur sensus dolor⁹: s̄ mouēdo spūs et hūores. q̄ at vlc̄eri obh̄cēt: q̄ seq̄-
 ret q̄ s̄m h̄ demō nō possit aliqd̄ nouū hōi demōstrare s̄m imagiatiuaz
 visionē. Dicēdū ē q̄ nouū aliqd̄ pōt itelligi dupl̄r. Vno mō totalit̄ no-
 uū et s̄m se et s̄m sua p̄ncipia. et s̄m h̄ demō nō pōt aliqd̄ nouū hōi s̄m vi-
 sionē imagiariā demōstrare: nō em̄ pōt facere q̄ ceo⁹ nar⁹ imagiēt colo-
 res: vt q̄ s̄m nar⁹ imagiēt sonos. Alio mō dī aliqd̄ nouū s̄m speciē
 toti⁹: puta si dicam⁹ esse nouū i imagiatiōe q̄ aliq̄s imagiēt mōtes au-
 reos q̄s nūq̄ vidit: qz tū vidit et auz et mōtez pōt naturalī motu imagi-
 nari tātasmata aurei mōtē: et h̄ mō pōt demō aliqd̄ nouū imagiatiōi of-
 ferre.

B

I et comedētes sentiēdū sit. an etiā p̄stigiōsa arte p̄ maleficas.
 Accidentalī q̄stio de lupis interdū hoies et pucros e domib⁹
 rapientes et comedētes: et cū magna astutiā discurrētes: ita vt
 nec aliq̄ arte aut potētia ledi aut capi valeant. Dicēdū est q̄

f

Partis prime Questio

C hoc interdū habet naturalē causā: interdū nō p̄stigiōsā artē: dū p̄ maleficus p̄tingit. De p̄mo albert⁹ in de animalib⁹ dicit: q̄ ex quinq; causis puenire p̄t. Aliquādo p̄t famis augmētū: sicut ⁊ cerui aliquādo ⁊ alie bestie boib⁹ appropinquāt. Aliquādo p̄t ferocitatē virū ⁊ hoc in regiōib⁹ frigidis: ⁊ etiā quādo habēt catulos. Sed qz de his nihil ad p̄positū: dicim⁹ q̄ demonū illuōne sūt quādo de⁹ p̄t peccata puniūt aliq̄e populū. Juxta illud Zeuitici. x. vi. Si nō feceritis mādata meaz mittam in vos bestias agri que cōsumant vos ⁊ pecora vestra. ⁊ Deuter. xxv. Dentes bestiaz immittam in eos cū furore ⁊c. Per quē autē modū. An sint veri lupi vel demones in foris sic apparētib⁹, dicitur q̄ sunt veri lupi: s̄ obsidētur a demonib⁹ vel agitātur duplici modo. Uno mō absq; maleficōz opatione: sicut quadragintaduob⁹ puer⁹ contigit a duob⁹ vris de silua exeuntib⁹ quos iugulauerūt p̄pter irriōnē factam heliseo p̄phete dicēdo: ascēde calue ⁊c. Et de leone q̄ p̄phētā dei iuluz nō implentē occidit. iij. Regū. xij. Et hystoria de ep̄scopo viennēsi: q̄ letanias minores ist̄ iuerat ante ascensionē domini: eo q̄ lupi ciuitates intrātes homines vorauerunt publice. Alio modo etiā maleficōz illusione. Sicut Baul. vbi supra narrat de quodā viro qui se p̄uerti putabat in lupi certis temporib⁹ quibus in antris latitabat. Illuc enī certo tēpore iuit ⁊ sibi interim cum fixus maneret v̄s debat q̄ lupus ipse factus circūiret p̄ueros deuorādo: et cum illud realiter solū demon quēdam lupū possidens faceret ⁊ putabat falso se somnians circūire: ⁊ sic tam diu demēt⁹ fuit quousq; inuētus est iacere in silua raptus. Delectat in his demon vt paganoz erroz qui bonies et vtilas in bestias mutari credebant inducat. Unde discernit q̄ ex singulari dei p̄missione ⁊ demonū ope talia eueniunt: ⁊ nō ex naturali aliq; defectu: quādo nulla arte aut potētia ledi aut capi possunt: sicut etiam Vincē. in spec. histo. li. vj. cap. xl. narrat. In Gallia inqt ante christi incarnationē ⁊ ante bellū punicū lupus vigili vagina gladiū abstulit.

C obstetrices malefice conceptus in ytero diuersis modis interficiunt: abortum procurant et vbi hoc non faciunt demonibus natos infantem offerunt.

Questio XI.

Quinto sexto ⁊ septimo insimul v̄itas supradicta pbatur per quattuor: horredos actus quos circa infantes in ytero et ex ytero matris exercēt: que cū per mulieres demones exercere habēt ⁊ nō p̄ viros: ideo pot̄ mulieres q̄ viros sibi associare ille insatiabilis homicida satagit: et sunt huiusmodi opera. Nam canoniste plus q̄ theologi de maleficiali impedimēto tractantes vbi supra. Dicunt q̄ maleficiū sit non solum ne quis actū carnalem exercere valeat de quo sup̄ dictum est. Sed etiā sit ne mulier cōcipiat: vel si p̄cipit q̄ tunc abortum faciat. Et addit tertius modus cū q̄rto: q̄ vbi abortum nō pcurat q̄ tūc infantē p̄sumūt vel demōi offerūt. De p̄mis duob⁹ modis nō est dubiū: cū per naturalia homo absq;

A demonum auxilio vt p herbas vel alia impedimēta pcurare posset : q mulier nō posset generare vel cōcipere : vt supra tactum est. Sed de alijs duobus : q etiam a maleficis procurantur differēdum est : nec opus est argumēta deducere vbi euidentissima iudicia et exp̄rimēta hec reddunt credibilia. Et de primo : q certe malefice contra humane nature inclinātionem : imino aduersus omnium bestiarū conditiones : lupina dumtaxat species excepta : infantes deuorare et comedere solēt. Et inquisitor cumanus de quo supra mētio habita est. qui hec nobis retulit q ea de causa ab incolis comitatus Burbie vocatus ad inquisitionem faciendam : eo videlicet q quidam cum puerum ex cunis amississet et exp̄plorando conuentionem mulierum nocturno tēpore vidisset et perpēdisset infantem occidit et liquore ebibito deuorare. Ideo vt p̄us tactum est vnico anno qui et fuit annus p̄ime elapsus. xl. et vnā maleficas igni tradidit certis alijs ad dominū archiducis austriae Sigismundi fūgam capientibus. Assunt pro cōfirmatione huius scripta quedam Joannis Wader in suo fornicario : cuius vtique et eorum que scripsit recens memoria superest. vnde non incredibilia sicut apparent existunt : sed et hoc q maiora damna in his omnib⁹ obstetrices malefice pcurant : put malefice penitentes nobis et alijs sep̄us retulerūt dicentes. Nemo fidei catholice amplius nocet q̄ obstetrices : vbi enī pueros non intermunt : tunc quasi aliquid acturi foris extra camerā infantem deferunt et sursum in aere eleuātes demonib⁹ offerunt. Modus autē in huiusmodi flagitijs q̄ obseruat in secūda iam pte patebit et ca. vii. quā et aggredi necesse est : p̄i⁹ vnica dumtaxat decisionē q̄stionis de p̄missiōe diuina p̄missa. Dicitū est enī a p̄icipio tria necessarie ad maleficialē effectū cōcurrere : demonem cum malefica et diuinā p̄missionem.

C Deinde considerādum est de ipsa p̄missione diuina circa quā quatuor querūtur. Primo : an necessariū sit ipsam p̄missionē ad maleficialē effectū cōcurrere. Secūdo : q̄ de⁹ iuste p̄mittit creaturā ex natura peccabilē etiā actū maleficialē et alia horrēda flagitia p̄petrare : alijs duabus p̄missionib⁹ p̄p̄positis. Tertio : q̄ maleficorū flagitia cuncta mala que deus fieri p̄mittit excedūt. Quarto : q̄liter hec materia sit populo publicanda.

Questio .XII.

Arca tertiu⁹ p̄ncipale hui⁹ p̄ime partis tangēs diuinā p̄missionē : querit. An diuinā p̄missionē in his opibus maleficorū cōmendare ita sit catholicū : q̄ ei⁹ oppositū : scz redarguere illā : omnino sit hereticū. Et arguit q̄ nō sit hereticū asserere : q̄ de⁹ tantam potestare nō p̄mittat diabolo in huiusmodi maleficis. refutare enī illa q̄ in p̄tumeliā creaturis p̄cedere est catholicū et nō hereticū. Sz asserere q̄ diabolo nō p̄mittat talis p̄tās nocēdi hoib⁹ est catholicū. p̄bat : q̄a oppositū asserere videt cedere in p̄tumeliā creatoris. Nam seq̄tur q̄ nō oīa sint subiecta diuine p̄udentie : eo q̄ oīs sapiens puiso : excludit defectū et ma-

Partis prime

C lum: quātum potest ab his quoz curam gerit. Cum autē ea que p maleficia fiunt si a deo permittūtur: ab eo non excludūtur: et si ab eo non excludunt non erit sapiens puifoz ipse deus: et sic non subsunt omnia sue pudentie: quod quia falsum est: ideo hoc falsum quod deus pmittat.

Preterea ille aliquid pmittit fieri quod possz impedire si veller: aut q non potest impedire etiā si veller: sed neut rū illoz deo potest conuenire. Non pmum: quia talis iudicat inuidus. non secundum: quia talis iudicatur importēs. Tunc queritur incidēraliter. hoc maleficiū Petro accidit: et de' potuit impedire et non fecit: ergo deus est inuid' seu non habet curā de omnibus. Si nō non potuit impedire etiā si veller: tunc nō est omnipotēs: que omnia sicut incōueniens est asserere: scilicet deum nō habere curam omnīū rē. ergo et hoc: q maleficia ex dei pmīssione contingūt. Preterea quicūq; dimittitur sibi et est dom in' actuum suozum: nō subest permissioni aut pudentie alicuius gubernātis: sed homines si b'p'sis dimittūtur a deo: s'm illud Eccl'i. r. v. Deus ab initio constituit hominē: et reliquit eum in manu consilij sui: specialiter etiā mali in suis opibus relinquuntur s'm illud. Dimisit eos s'm desideria cordis eozum: igitur non omnia mala diuine permissioni subditur.

Preterea Augustin' dicit in Enchiri. sicut etiā philosophus in. ix. meta. Melius est quedā nescire q̄ scire vt vilia: s; omne quod est melius est deo attribuendū: ergo deus nō impedit se de illis vilissimis maleficioz operibus vt illa pmittat vel nō. Ad idē aplus. h. Coz. ix. Non est deo cura de bob'. et eadē ratione de alijs irrationalib' creatur'. vnde de quādo maleficiat vel nō: non est deo cura: nec etiā eius pmīssione q̄ ex eius puidētia pcedit subditur.

Preterea q̄ ex necessitate ptingūt puidā pmīssione nō requirunt sicut nec puidētia. patet hoc p p'bi in. vi. et vi. Puidētia est recta ratio ptingētis de qb' est cōsilij et electio: sed plures effect' maleficiales ex necessitate ptingūt: puta quādo ex aliq̄ causa et influentia corporū celestiu' accidūt infirmitates vel aliq̄ alia q̄ nos iudicamus maleficia. vnde non semp subduntur dsuine pmīssione.

Preterea si pmīssione diuina homines maleficiant: tunc q̄ritur. Cur pot' sup vnum q̄ sup aliū. Si dicat q̄ ppter peccata q̄ magis abundant in vno q̄ in altero. hoc videt esse falsum: qz tunc maiores pctōres amplius maleficiarētur. cui' contrariū dum apparet: eo q̄ min' in mūdo sicut puniūtur. Iuxta illud. Bene est omnib' qui puaricant. ita etiā am maleficiātur. Patet deniq; ex eo q̄ innocētes pueri et alij iusti amplius maleficiātur.

Sed cōtra. deus pmittit: licet nō velit malū fieri: et hoc ppter pfectionē vniuersi. Dion. ih. ca. de di. nosi. Erit malum ad oēs. i. pfectionē vniuersi pferēs. Et Aug' in enchir. Ex oib' bonis et malis cōsistit vniuersitatis admirabilis pulchritudo. Inquātū etiā illud qd malum dicitur: bene ordinatū et in loco suo positū eminentius commēdat bona et illa magis placeant et laudabiliora sint dū comparatur malis. Item sanct' Thomas improbat opinionez illozū: q̄ licet

A de^o nō velit mala: q̄a neq; creatura aliq̄ appetit malū: siue appetitu naturali siue aniali siue intellectuali q̄ est volūtas cur? obiectū est bonū: vult tamē mala esse vel fieri. hoc dicit esse falsū: q̄a de^o neq; vult mala fieri neq; vult mala nō fieri: s; vult pmittere mala fieri: et hoc est bonū ppter pfectionē vniuersi. Quare autē sit erroneū dicere. De^o vult mala esse vel fieri ppter bonū vniuersi: dicit. Quia nihil est iudicandū bonū nisi s̄m id q̄a cōpetit ei p se et nō p accidēs: sicut virtuosus iudicat bonus in intellectuali creatura et nō aniali. Malū autē nō ordinat ad bonū: nūm p se sed p accidēs: q̄a pter intentionē eoz qui malū operant̄ refulsat bonū: sicut pter intentionē maleficoz aut pter intentionē tyrannozū fuit q̄ ex eozum psecutione claresceret patientia martyru. **Responsio.** Questio quāto vtilior ad pdicandū: tanto etiā difficilior ad intelligendum existit. Est etiā inf̄ argumēta hoc sc̄ipulū nō tam laicorū q̄ et quorundā sapientū: Maleficia tā horreda q̄ superi^o tacta sunt: nō pmittit a deo: cās diuine pmissiōis hui^o ignorātes. ex q̄ etiā ignorātia: q̄a malefice nō sup̄uāntur p vltionē debitā: iam totā christianitatē deopulare videtur. vt ergo ad vtrāq; viam iuxta theologoz sententiā docto et indocto satisfiat p discussiones duay difficultatū est respōdendū: et p̄mo. Quod mund^o diuine puidētie ita subiacet: q̄ ipse immediate omnib^o puidet. Secūdo: q̄ vniuersitatē maloz que sūt siue in malis culis siue in malis pene siue dāni. ex duab^o p̄mis pmissiōib^o circa casuz angeloz et primozū parentū iuste pmittit. Unde et patebit: q̄ in his diffidere p̄tinaciter: heresim sapit: cū errorib^o infidelitū talis se implicat. Quoad primū notādū: q̄ p̄supposito illo q̄ puidētia deo pueniat. Iuxta illud Sap. xiiij. Tu autē pater gubernas oīa puidētia. oportet etiā asserere: q̄ oīa sunt ita subiecta sue puidētie: q̄ etiā omnib^o immediate puidet. qd vt pateat: ostēdam^o primo p reprobationē cuiusdā contrarij erroris. Hā sup illud Job. xxiij. Nubes latibulū ei^o: et circa cardines celi pambulat: nec nostra p̄siderat. Quidā opinati fuerūt iuxta doct̄inā sancti Tho. s. parte. q. xxiij. ponere tantūmodo incorruptibilia subiacere diuine puidētie: put sunt substātie separate: et corpa celestia cū speciebus rez inferiorū q̄ etiā sunt incorruptibilia. Individua s̄o speciesū: q̄a sunt corruptibilia dicebāt nō subiacere. Unde sic diuine puidētie dicebāt subiacere oīa inferiora q̄ in mundo agūtur in vniuersali tm̄ et nō in p̄ticulari seu singulari. Sed qz hoc alijs videbat̄ incōueniēs vt de homie nō esset amplior deo cura q̄ de alijs animalib^o. ideo rabbi moyses volēs mediū tenere dixit recordādo cū p̄mis. Corruptibilia oīa sicut sunt idiuidua rez oīno nō subiacere diuine gubernatiōis: sed tm̄ vniuersalia et alia q̄ tacta sunt: hominē s̄o ab illa ḡnālitate corruptibilitatū exceptit: et hoc ppter splendore intellect^o q̄ participat cū separat^o: et sic s̄m vltā opinionē q̄c qd hoīb^o accideret in maleficijs esset ex pmissiōne dei: nō aut q̄c qd animalib^o aut alijs terre frugib^o eueniret. Et hec op̄tio licet sit p̄tati p̄p̄nq̄o: q̄ illa q̄ oīno puidētiā dei de reb^o mūdī ne

Partis prime

E gabat : afferēs mūdium casū esse factū sicut fuerūt Democrit⁹ ⁊ Epicu-
ri, tamē etiā nō caret magna falsitate: eo q̄ necesse est dicere oīa diuine
puidētie subiacere: nō in vniuersali tm̄: s̄ etiā in particulari: vt nō solū
maleficio hominū s̄ ⁊ iunētoꝝ ⁊ terre frugū ex diuina ⁊ puida pmissiōe
euemūt. qd̄ sic pater. Ad tantū se extēdit puidētia et ordinātia et ū in
finē: quantū ipsa causalitas se extēdit: sicut a simili in reb⁹ alicui dīo
subiect⁹: q̄ intantū subiacēt ei⁹ puidētie inquātū sibi exīstūt subiecte.
Cū autē cālitās dei q̄ est prīmū agēs extēdit se ad oīa entia nō solū s̄
ad p̄cipia speciei: s̄ etiā q̄tū ad p̄cipia idiuidualia: ⁊ nō solū icorru-
ptibiliū. Ideo sicut oīa habēt esse a deo: ita oīa sūt puīsa ab eo. i. ad aliū
quē finē ordiata. Et h̄ tāgit aplūs ad Ro. xij. Que a deo sunt ordiata
sunt: q̄si dīcat. Sicut oīa a deo sunt: ita etiā oīa ab ipso ordiata sunt:
et p̄ cōsequēs puidētie ei⁹ subiecte : q̄a puidētia dei nihil aliud noscīt
q̄ ratio. i. causā ordīs rex in finē. Quia ergo inquātū participāt de esse
intīm etiā subditur diuine puidētie. Item de⁹ oīa cognoscit nō solū in
vniuersali seu vniuersalia: imo et in particulari seu particularia. Et cū
dei cognitio cōparat ad res creatas: sicut cognitio art⁹ ad artificiatā.
Ideo sicut oīa artificiatā subditur ordīni et puidētie artis: ita oīa sub-
ditur ordīni ⁊ puidētie dei. Sed q̄a p̄ hoc nō satissit vt intelligat⁹: q̄ de
us iuste pmittat mala fieri et maleficia in mūdo: licet intelligat⁹ hoc
q̄ ipse sit puīsoꝝ oīa gubernās: qd̄ quia p̄cedit: ideo etiā deberet omne
malum ab his quozū curam gerit excludere. Inter homines em̄ videm⁹
ita fieri: q̄ sapiens puīsoꝝ excludit defectū et malum quantū potest ab
his quozū curam gerit: ideo ad intelligēdum ista : cur nō oīa mala de⁹
excludit. Notandū q̄ aliud est loqui de puīsoꝝe particulari: et aliud de
puīsoꝝe vniuersali. Puīsoꝝe em̄ particularis necesse habet malū exclu-
dere quantū potest: q̄a nō potest ex malo elicere bonū. Deus autē cum
sit vniuersalis puīsoꝝ: totius mūdi ⁊ potest ex particularib⁹ malis plu-
rima bona elicere: sicut ex p̄secutione tyrannozū: patientiam marty-
rum: et operibus maleficoꝝum: purgationē seu probationem fidei ⁊ ius-
toꝝum vt patebit. Ideo non habet de⁹ omnia mala impedire: ne multa
bona deesse contingat vniuerso. Unde Augustin⁹ in enchiridion. Ideo
misericoꝝs est omnipotēs deus: q̄ non sineret aliquid malū esse in ope-
ribus suis: nisi adeo esset omnipotēs ⁊ bonus: vt benefaceret etiam de
malo. Et huius exemplum etiā habemus in actionibus rerum natura-
lium. Nam corruptiones ⁊ defectus qui accidūt in rebus naturalibus
licet sint contra intentionem nature particularis illius videlicet cui talis
corruptio contingit. vt q̄ sur suspendatur: vel q̄ animalia in cibum
hominis occidantur: sunt tamē de intentione nature vniuersalis: vt vi-
delicet conseruentur homines in vita ⁊ in bonis: vt et sic bonū vniuersi
si p̄seruetur: vt em̄ species rerū conseruetur: oportet q̄ corruptio vni⁹
sit cōseruatio alteri⁹. Decisiones em̄ animalis conseruat vitā leonum.

D eclaratur super permissionem diuinā : q̄ deus non potuit cons-

R factibilia: dicim⁹ deus nō potest illa facere. Sed poti⁹ dicēdū q̄ creature nō possunt ista recipere. vt videlz aliqd sit viuū z mortuū simul et semel. Ita etiā iplicat vt aliq̄s habeat libez arbitriū ex q̄ possit cause sue liberere: z q̄ possit nō peccare: q̄a si nō pōt peccare: nō pōt cause sue inherere: cū pctm̄ sit sp̄reto incōmutabili bono reb⁹ mutabilib⁹ inherere. Sp̄nere at̄ vlt nō sp̄nere ē ex libertate arbitriū. Secūdū etiā argu⁹ mētū nō valet: qz si gr̄a p̄firmatiōis h̄teret creature i natura: ita q̄ ex p̄ncipib⁹ essentialib⁹ haberet nō posse peccare: tūc nō haberet ex aliq̄ dono accidētali z gr̄a nō posse deficere z peccare: h̄ haberet h̄ p naturā z tūc esset de⁹: qd est absurdū. H̄ac solutionē tāgit. s. Tho. vbi sup̄ i solutiōe vltimi argumēti cū dicit: q̄ quicūq̄ alicui creature cōuenit aliqd accidēs qd ex influētia sup̄iorz tūmō inest: nō pōt inferior natura illō accidēs p se habere: nisi efficiet nature sup̄ioris: sicut si aer illuminat in actu p ignē nō pōt esse: q̄ sit de natura sua lucid⁹ in actu: nisi fiat ignis. Dico ergo q̄ cū p̄firmatio inest creature rōnali solū p gratiā q̄ est qdā sp̄iale lumē z sicutudo icreati lumis: nō pōt esse q̄ aliq̄ creatura ex natura sua p̄firmatiōē habeat vel gratiā: nisi efficiet diuine nature p esse dicam⁹ cuiusdē nature qd est oīno impossibile. Et dcludam⁹ q̄ non posse peccare p naturā deo tūmō puenit: eo q̄ sicut ab esse deficere nō pōt cū dat oib⁹ esse: ita nec a rectitudine bonitatz d̄ficere: cū h̄ ei puenit at p cōditionē sue nature. Quibus autē aliq̄s q̄ hoc habēt vt peccare nō possint: p̄fert ex hoc q̄ p̄firmatur p gratiā in bono: ex q̄ filij dei efficiūtur: et quodammodo diuine nature consortes.

D Declarat q̄stio sup̄ duas p̄missiones diuinas q̄s de⁹ iuste p̄misit vt delictet diabolu actorē oīs mali peccare simul z p̄imos parētes cadere ex quibus maleficorū opera iuste permittuntur et est in ordine prime partis

Questio .XIII.

Ecūda q̄stio simul z p̄positio q̄ de⁹ iuste p̄misit qdā creaturas angelicas q̄s aliter p̄cedere nō potuit: nisi q̄ peccare possent etiā actu peccare. Et qdā filij mō creatas p gratiā p̄seruare: z h̄ abiq̄s p̄uia tētatiōe. hominē hō iuste p̄misit z tētari z peccare: q̄ oīa sic declarant. Itā ad p̄uidētā diuinā p̄inet vt vniūq̄q̄ i sua natura reliquat z i suis naturalib⁹ opib⁹ nō oīno i p̄diat: qz vt Diony. di. iiii. ca. de di. no. P̄ros uidētia nō ē corruptiua nature h̄ salutiua: q̄ stāte cū māifestū sit q̄ sicut bonū gēz diuini q̄ bonū vni⁹. s. et bi. Ita z bonū vniuersi p̄cedit bonū p̄dicare cuiuscūq̄ nature creati i p̄riculari. Ideo etiā attēdere oportet q̄ si pctm̄ oīno i p̄diret p h̄ multi qd⁹ tollerent p̄fectiōis: tollerent etiā q̄ pōt peccare z nō peccare. q̄ si dicat. tūc habuissz bō ex p̄ditiōe nature vt p̄i tactū est. Rūdet: si nullū pctm̄ fuissz subsecutū i actu: h̄ stati p̄firmatio: tūc semp lateret qd ḡfe debere i bonis erga deū: z qd p̄tās peccādi potuissz z p̄la alia q̄b⁹ ablatz vtiq̄ vniuersi multū detrahent, Decuit etiā vt nullo suggerēte ab e⁹ peccaret: h̄ oīs

Z e ratione peccadi ex seipso suscipet: qd z fecit vbi deo ealis esse voluit: qd est itelligedu no simplr z directe nec i directe: s; solu fm qd. et h de clarat ppe auctoritate *Esai. xliij.* In celo ascenda z silis ero altissimo: no em simplr z directe: qz sic habuissz itellectu ligatu z erroneu appetedo aliqd qd sibi erat iposibile. Cognouit em se esse creatura z a deo creatu: z ideo eqlez fieri creatori cognouit h sibi esse impossibile. Nec etiã i directe: qz cu totu bonu angeli z creature est i h q deo subest. sicut tota claritas aerz est i h q subicit radijs solis. ideo h ab angelo no potus it apperi: qz appetitssz h boni nature: s; appetit dei eqilitate no absolu te s; fm qd: h sic est: cu de^o bz p natura suaz duo: bñtudine z bonitate et aliud z qd ab ipso ois creature bñtudo z bonitas trãsfundit: vidēs angel^o dignitate nature sue q creatur^o cunctis peminebat: voluit z appetit a se i oia inferiora bñtudine z bonitate deriuari: z h p sua natura lia: ita q ipse pmo illa ex natura haberet: z sic alie creature ex nobilitate sue nature acciperet. Et qz etiã illa appetit a deo z sub deo volēs esse deo omō ista haberet: z ideo nec etiã quatu ad modu habedi deo eqparari voluit: s; tñmō fm qd. Hora insup qz suu desideriu artetauit vt ad actu pduceret: ideo subito suu desideriu alius ex posuit. Et qz subito etiã fuit alioz angelo^o visio desiderij et pensus puerius sui desiderij. Ideo pctn^o pmi angeli alioz pctã excessit z pcessit qntitate culpe z casualitate no tñ duratiōe: ita q illud *Apoc. xij.* Draco de celo cadēs trãsit tertiã partē stellaz. Et i figura leuiatbã habet. Ipse ē rex sup oēs filios supbie. et rex fm pñm. v. meth. dicit pncipiū: in quatu mouet p suã volūtatē z impū sibi subiectos. Ideo z suu pctn^o alioz occasio peccadi fuit: ita q ipse pñm^o a nullo extrinseco tētat^o alios extrinseco tētauit. Et qdē qd dictū est q instã tanea opatio i oib^o illis fuit. exēplificat h rei sensibilit^o. Itã simul tpe sūt illuminatio aerz: visio colorz z discretio rei vise. Nec ad lōgū posui vt pñderãdo tā stupēda z pmissiōe diuinã sup nobilissimas creaturas ppe vnū dñtaret pctn^o ambitōis qmō no particulares pmissiōes sup maleficoz opa ppe maioza pctã quatu ad aliqz circūstãtias admittet. Itã maleficoz pctã in varijs circūstãtiss pctn^o angeli z pmoz parētū excedūt. vt iã in secūda qstōe patebit. s; z hoc q puidētia dei iuste pmissit pñm^o hominē tētari z peccare: ex his q dicta sunt de trãsgressōib^o angelis fatz patere pōt. Sicut em ad eisdē finē hō z angel^o creati fuerūt z i libertate arbitij relicti. Ideo vt bñtūdis pñm^o no absqz merito pñperēt: ideo sicut angel^o a casu no fuit pferuar: vt ptās peccadi ex vno z ptās gfe pñfirmatiōis ex altero ad deco re vnūuersi patefceret. ita z circa hominē seruari oportuit. Cñ z. s. tpo. in. ij. di. pñij. art. ij. Illud ex q de^o apparet laudabilis no debet penit^o ipediri: s; i pctō etiã de^o apparet laudabilis cu p mificōdiã parcit z p iusticiã punit. vñ no debuit pctn^o ipedire. tñmō bñuit z recaptulãdo ad ppositū redeam^o: dicam^o q iusta dei puidētia hō in his pmissus est multis rōnib^o. *Pr:* ita: vt ostēdat dei potētia q sol^o inuertibilis est: ois

Partis prime

C aut creatura mutabilis. Secunda aut ratio vt declaref dei sapiētia que ex malo fecit elicere bonū quod nō potuit fieri nisi de^o creaturā peccare pmississet. Tertia vt manifestet dei clemētia qua Christ^{us} p mortē suā bō minē pditū liberavit. Quarta vt ostēdat dei iusticia q̄ non solū reddit bonis p̄mia: s̄ t malis supplicia. Quinta: vt bō nō sit peioris cōditōis q̄ alie creature: q̄s oēs sic de^o administrat: vt eas agere pprijs motib^{us} sinat. vnde t hominē pprio arbitrio relinq̄re debuit. Sexta est laus humana: laus enī viri iusti q̄ potuit t nō est trāsgressus. Septima: est de coz vniuersi: q̄a sicut triplex malū: culpe pene t dāni inuenit. ita ex opo posito triplex bonū: triplex honestū bonū: delectabile t vtile decorat. Itā culpa decorat honestas: per penam delectabilitas: p̄ damnum summa vtilitas. Et per hec patet responsio ad argumenta.

Solutiones argumentozum.

L Am ad primū: vbi dicit asserere q̄ diabolo p̄mittat potestas nocēdi hominib^{us} vt hereticū. Oppositū pot^{est} patet: q̄a sicut asserere q̄ de^o non p̄mittat hominēz ex libertate arbitrii peccare quādo vult est hereticū. ita asserere q̄ de^o peccatū dimittat inultū: hoc aut sit per potestātē nocēdi hominib^{us} in vindictā maloz t de cozē vniuersi. iuxta illud Augustini in li. soliloq̄oz. Iussisti domie et ita est: vt nunq̄m dedec^{us} culpe sit sine decoze vindicte. Probatio deniq̄ argumenti nō valet de sapiente puifozē q̄ excludit defectū et malū quantum p̄t: q̄ aliud est de eo q̄ habet curā particularē et de puifozē vniuersali. Itā p̄t ex malo nō p̄t elicere bonū sicut vniuersalis puifoz: facit: vt p̄ precedentia patuit. Ad secundū patuit: q̄ tā potētia q̄ bonitas t iusticia diuina patefcūt in hoc q̄ mala p̄mittit: vñ quādo dicit. Aut de^o p̄t mala impedire aut nō. Dicit q̄ p̄t impedire: s̄ nō debuit rōnibus p̄tract. Neq̄ valet instātia si dicat: ergo vult mala fieri cū p̄t impedire t nō vult: q̄ vt in argumētis p̄nitente tactū est. De^o nō p̄t velle mala neq̄ vult mala fieri: neq̄ vult malū nō fieri: s̄ vult p̄mittere malū fieri: et h̄ p̄ p̄fectionē vniuersi. Ad tertū Aug^{ustinus} t pbū s̄ loquitur de cognitione b̄iana cui incli^{us} est nō cognoscere mala t vilia duplici de causa. P̄io: q̄ p̄ eā impedimur interdū a p̄sideratiōe maloz: t hoc cōtingit: q̄ nō possum^{us} simul multa itelligere. Etia t ea de cā: q̄ cogitatio maloz p̄uerit iterdū volūtātē in malū. Hec aut in deo locū nō habēt q̄ itelligit oīa opa hominū t maleficoz absq̄ aliq̄ defectu. Ad quartū: ap̄tius curā dei a bob^{us} remouit. vt ostēdat q̄ q̄ creatura rōnalis h̄z p̄ libez arbitriū dominiū sui act^{us}: vt dictū est. Itō vt ei i p̄tē aliq̄ ad culpā vel ad meritū: t reddat ei iuxta h̄ pena vel p̄misiū: h̄z de^o specialē de eo puidētia s̄m q̄ irrōnabilia nō puidētur. Velle aut asserere q̄ indiuidua irrōnabilis creaturaz ex illa auctoritate si p̄merēt ad diuinā puidētia esse hereticū: q̄ est asserere q̄ nō oīa subiecta essēt diuine puidētie p̄ra scripturē sacre cōmēdationē sup diuinā sapientia q̄ attingit a fine vsq̄ ad finē fortit^{er}: t disponit oīa suauit^{er}, et esset error: rabbi moy^{ses}.

A ses: vt in argumētis p̄uitate patuit. Ad quintū: qz homo nō est insti-
tuto: nature: s̄ vtis naturalib⁹ opib⁹ artis z stituz ad suū vsū. Ideo
puidētia hūana non se ex tēdit ad necessāria q̄ ex natura pueniūt. vt q̄
cras sol oriat. ad q̄ tamē se ex tēdit puidētia dei: eo q̄ ipse est actor na-
ture. Unde et defect⁹ naturales. etiā si ex cursu rez naturalīū puenirēt
ad hoc diuie puidētie subiacerēt. q̄re z Democrit⁹ z alij p̄si naturales
errauerūt: attribuētes soli necessitate materie h̄cqd inferiorib⁹ accide-
ret. Ad vltimū: licet oīs pena iustigat a deo p̄p̄tā: nō tñ semp̄ ma-
iorib⁹ pctōrib⁹ maleficia iustigantur. vel qz diabol⁹ nō vult vt illos affli-
gat z tēter q̄s iusto titulo possidere se cernit. vel ideo vt nō ad deū ac-
celerēt. Iuxta illud. Multiplicare sunt ihermitates: postea acceleraue-
rūt zc. Et q̄ oīs pena iustigat a deo p̄p̄tā: patet ex sequētib⁹. qz ius-
tra Hieron. Quicqd patimur n̄is pctis meremur.

C Declarat q̄ pctā maleficōz grauiora sunt pctis maloz angeloz et
primoz parētū. Unde sicut innocētes puniūtur ex culpis parētū: ita z
iam plures innocti dānificant et maleficiūtur p̄pter pctā maleficōz. et
est tota materia p̄dicabilis.

¶ Questio .XIII.

Sed sup̄ enozmitatē criminū q̄rit. an maleficōz flagitia cū-
cta mala q̄ de⁹ fieri sinit z vsq; in p̄sens a p̄ncipio mūdi si-
eri p̄misit tā i culpis q̄ i penis z dānis excedūt. Et videt
q̄ nō: p̄cipue q̄ ad culpā. Itā pctm̄ qd̄ al̄s cōmittit qd̄ fa-
cilis vitare potuisset: excedit pctm̄ qd̄ al̄s cōmittit qd̄ ita
facilis vitare nō potuit. Patet p̄ Augm̄ in de ci. dei. Ma-
gna est i peccādo iniquitas vbi est tāta i nō peccādo facilitas. Sed Adā
et plures q̄ ex aliq̄ statu p̄fectōis seu etiā gratie peccauerūt. Facilius
p̄pter assistētia gratie pctā vitare potuissent. p̄sertim Adā q̄ in gratia
creat⁹ fuerat: q̄ plures malefice q̄ huiusmodi dona non p̄ceperūt: ergo
illoz pctā oīa maleficōz flagitia excedūt. **¶** Preterea q̄ ad penā ma-
iori culpe maior pena debet. s̄ pctm̄ Ade q̄ iustissime punit⁹ fuit: in h̄: qd̄
vt patet in oēs posteros ei⁹ pena cū culpa ostēdit in trāssusione origi-
nalis pcti: ergo ei⁹ peccatū graui⁹ est omnib⁹ alijs pctis. **¶** Preterea
quo ad damnū. Itā iuxta Augustinū. Et hoc aliqd̄ est malū: quia ad i-
mit bonū. ergo vbi plus de bono amittit: ibi maior culpa p̄cessit. s̄ pec-
catū primi parentis: do damnū tam in naturalib⁹ q̄ in gratiis ius-
tulit: vbi nos innocētia z immortalitate p̄cauit: quod nullū alioz se que-
ritū pctm̄ i tulit. ergo zc. Sz ecōtra. id qd̄ plures rōnes mali icludit ma-
gis est malū. s̄ pctā maleficaz sūt hui⁹. Itā oīa mala i bonis nature z
fortie penare p̄it: do p̄mittēte. vt ex bulla p̄ape deducit. **¶** Preterea
Adā peccauit solimō faciēdo illd̄ qd̄ est vtroq; mō malū: q̄a p̄bitū et
qd̄ nō erat malū s̄m se. s̄ malefici z alij pctōres peccāt faciēdo illd̄ qd̄ ē
vtrōq; mō malū z s̄m se z p̄bitū: vt hōicida z alia multa ihibita. Tū
eoz pctā grauiora sūt alijs pctis. Preterea pctm̄ qd̄ est ex certa malicia
est q̄i⁹ pctō qd̄ est p̄ ignorātia: s̄ malefice ex magna malicia cōtēnunt

28

Partis prime

C fidei & sacramenta fides put plures p̄fesse sunt. Rūssio: q̄ mala q̄ a moder-
 nis maleficijs p̄petrāt cūcta alia mala q̄ de v̄nq̄ fieri pmisit fm̄ q̄ i t̄-
 tulo q̄st̄iōis tāḡit excedūt: & hoc q̄ ad pctā q̄ cōtingūt i p̄ueritate mo-
 r̄ū: i3 sec̄ sit de pctis q̄ opponūt alijs virtutib⁹ & theologijs, p̄t̄ oñdi tri-
 plici via. Primo i ḡnali: cōparādo eoz opa indifferēter ad q̄cūq̄ flagitia
 m̄fidi. Secūdo i speciali: cōparādo ad sp̄s sup̄stitiōis ex q̄cūq̄ pacto
 cū demōib⁹ im̄to. Tertio: comparādo illa ad pctā maloz angeloꝝ aut
 etiā p̄moꝝ parētū. Prīmū sic. Nā cū triplex sit malū: videlz culpe: pe-
 ne & dāni: eo q̄ triplex sit bonū cui illa opponūtur. s. honestū: delectabi-
 le & vtile. Et culpe opponit̄ honestū. Pene delectabile. Damno vtile.
Q culpa maleficaz excedit cuncta alia pctā: sic apparet. Nā iuxta do-
 ct̄inā. s. Tho. in. h. di. r̄ p̄. ar. h. Ricet i pctō multa possint p̄siderari ex
 q̄b⁹ pcti grauitas vel etiā leuitas trahi p̄t̄. Vñ et p̄tingit q̄ idē pctnū
 q̄d fm̄ vnū eoz est graui⁹ fm̄ aliud leui⁹ inueniat: put dicere possum⁹.
 In fornicatiōe iuuenis peccat: senex isanit. Tamē illa simpliciter graui-
 ra sunt q̄ plures & potētiores habēt nō dico circūstātijs solū: s̄ in spe-
 cie et quantitate pcti essentiali pcti grauitatē. Et sic dicere possum⁹ q̄
 licet peccatū Ade quātū ad aliq̄s circūstātijs graui⁹ sit oib⁹ alijs pec-
 catis quātū ad hoc q̄ minori tētatiōe pulsar⁹ cecidit: q̄a videlz tñ ab
 intrinseco. Et etiā q̄ facili⁹ resistere potuissēt p̄pter originalē iusticiā
 in q̄ creat⁹ erat. Tamē quātū ad speciē & quātitatē peccatū & etiā quā-
 tum ad alias circūstātijs q̄ peccatū magis aggrauat⁹ sicut multa graui-
 ora pctā sunt secuta: ita & inter illa oīa malecoꝝ excedūt: q̄d etiā cla-
 rius ex duob⁹ deducit̄. Nā sicut vnū peccatū dicit̄ mai⁹ altero vel cau-
 salitate. vt peccatū luciferi. vel ḡnalityate: vt peccatū Ade. vel deformati-
 ctū: vt peccatū iude. Vel difficultate remittēdi: vt peccatū in sp̄m̄san-
 ctū. Vel p̄iculo: vt pctnū ignorātie. Vel inseparabilitate: vt peccatū cu-
 piditatis. Vel p̄nitare: vt peccatū carnis. Vel diuine maiestatis offensio-
 ne: vt peccatū idolatrie & infidelitatis. Vel expugnādi difficultate: vt su-
 p̄bia. Vel mētis cecitate: vt ira. Ita et post pctnū luciferi oīa alia pctā
 malecoꝝ opa excedūt: tā in deformitate crucifixū abnegātes q̄ et p̄-
 nitate spurcitijs carnis cū demonib⁹ exercētes. Ac mentis cecitate in
 omne nocumētū tā anīaz q̄ corpoꝝ hominū & iumētoꝝ toto maligni-
 tatis sp̄s debachātes: put ex sup̄dictis patuit. Qd̄ etiā fm̄ Iud̄. nomē
 ostēdit. Dicitur em̄ malefici ob facinoꝝ magnitudinē r̄. vt s̄ patuit.
Deducit̄ & ex isto. Nā duo sūt i pctō. auersio & ouersio. in̄ illō Auḡi.
 Pctnū ē sp̄reto icōmutabili bono: reb⁹ mutabilib⁹ iherere. Et ipsa et
 auersio a deo sit tāq̄ for: male sit ip̄a ouersio tāq̄ maritale. Ido tāto ali-
 q̄d pctnū ē ḡui⁹ q̄nto magis bō p̄ ipsū a dō sepat. Et q̄: p̄ infidelitatē bō
 marie a deo elōgat̄: idō & mai⁹ oib⁹ pctis maleficijs infidelitatis exiit.
 Et h̄ declarat̄ p̄ nomē heresis: q̄d ē etiā apostasia a fide simul: & q̄ tota
 eaz vita pctnū ē. De p̄mo: nā cū pctnū infidelitatis p̄sente i renittēdo sic
 dei. et h̄ p̄t̄ oupl̄t fieri: vel q̄a renitit̄ fides nōdū suscepte aut suscepte.

A Si pmo mo: tūc est infidelitas paganoꝝ seu gētiliū. Si secūdo mo tūc iterū dupl'r: qz aut renitit Christiane fidei suscepte i figura aut in ipa manifestatiōe ritariꝝ. Pmo mo est infidelitas iudeoꝝ. Secūdo mo infidelitas hereticoꝝ. Tū patz q heresis maleficaz int tres spēs infidelitatis gūissima exiit: qd etiā rōne z auctoritate cōprobat. Hā. h. Pet. h. di. Delit' erat illis viā ritatis nō cognoscere: q post cognitā retroꝝ sū cōuertī. Rōne. Hā sicut gūi' peccat q nō implet qd pmissit: q ille q nō implet h qd nūq̄ pmissit. Ideo infidelitas hereticoꝝ q p̄tētur fidē euāgelij: z tū ei renitūtur corūpētes ipsā: graui' peccāt q iudei z pagani. Et iterū. Iudei graui' peccāt q pagani: qz susceperūt fidei chris- tiane figurā in veteri lege: quā male interpretātes corūpserūt qd pagant nō faciūt: ideo etiā eoꝝ infidelitas est graui' pctm̄ q infidelitas gētiliū q nūq̄ fidē euāgelij susceperūt. De secūdo: q z apostate nūcupant. Hā s̄m Tbo. secūda secūde. q. xij. Apostasia importat quādā retrocessi- onē a deo z religioe: q̄ sit p diuersos modos qb' homo piungit deo. v' p fidē: vel p subiectā ad obediēdū volūtātē: vel p religionē z clericatū. s̄m qd etiā dicit Raymūd' et Hostiensis: q apostasia est temerari' a fi dei statu vel obediētie vel religiois excessus. Et cū remotio pōt remo- uef posteri': h nō cōuerso. Ideo et pma alias graue excedit scz apostasia a fide p̄cedit a religioe de q. xl viij. di. quātilibet. et. x. vj. q. j. legi nō debet. Tamē s̄m Raimundū nō iudicat apostata seu fugitiū: etiā si ad longinqua diu euaget: nisi post q̄ sit viuit q animū redēdū si de deposuit se ostēdit. s̄ de re milit. l. desertoꝝ. Et hoc fieret si yroꝝ duceret vel si mile tale. Silt' z apostasiā i nobediētie vbi q̄s spōte p̄tēnit p̄cepta eccle- sie z platoꝝ de qua. iij. q. iij. alieni. Qui etiā infamis effici' repellit a testimonio: z debet excomunicari. x. j. q. iij. si autē. Unde z apostasia de q loq̄mur sup apostasiā maleficaz dicit' apostasia p̄fidie: z tāto gra- uioꝝ quāto z cū inimico fidei rōnis salutis per pactū expressum pagit. Hoc em̄ habēt facere malefice: z hoc inimic' ille exigit i toto vel in par- te. Reperte sunt em̄ per nos inq̄stioꝝes q oēs fidei articulos abnegauē- rant: quasdā nō certos in nūero: semp tamē p̄fessionē verā et sacramen- talem habeāt abnegare. Unde z Juliani apostate p̄fidia nō videt tanta fuisse: licet in alijs aduersus ecclesiā maioꝝa exercuisset de q. et. ij. q. vj. nō potest. Si q̄s nō incidētaliter q̄reret. Quid si mēte et corde fidē te- nerēt quozū scrutatoꝝ solū de' est: z nō quecūq̄s angelica creatura. vt si pra paruit: facerēt tamē reuerentiā z obediētiā diabolo p act' exteri- oꝝes. Dicendū videt: q cū apostasia p̄fidie duplici' potest fieri p act' infidelitatis exteriōꝝes absq̄ expresso pacto cū demone inito sicut q̄ in terris infidelū māumaticā vitā assumeret: aut in terris ch̄istianoꝝ cū expresso pacto zc. P̄imi: vbi mēte retinēt fidē: actu tamē exteriōꝝi negāt: licet nō sint apostate nec heretici: tamē mortaliter peccant. Sic em̄ salomō dijs suarū yroꝝū reuerētiā exhibuit. Nec em̄ alijs excusat' si ex metu hoc faceret: quia s̄m August. Sancti' est mori fame q̄ velci

B

Idoloticis aliq̄ habet. Sacer. xxix. q. iij. Sacer. Malefici autē quantum cūq̄ fidē retinet corde z abnegāt ore: apostate tamē iudicātur: eo q̄ sedus cū morte z pactū cū inferno pepigerūt. Unde z sc̄tus Ibo. in. h. di. iij. ar. vi. Loquēs de silib⁹ opibus magicis. Et q̄ quocūq̄ n. d. aurilū perit a demōib⁹ dicit. In oib⁹ est apostasia a fide pp̄ pactū initū cuz demone. vel hōten⁹ si inuocatio iterfit: vel facto aliq̄: etiā si sacrificia desint. non enī p̄t hō duob⁹ dñis seruire. Ad idē Albert⁹ vbi sup̄ di. viij. vbi q̄rif. Astrū magicis z mathematicis intēdere sit pctm̄ z apostasia a fide. Ita respondit. In talib⁹ est semp̄ apostasia hōi vel opis. Si enī inuocatioes fiāt: tūc aptum pactū inif cū demōe: z tūc est apta apostasia hōi. Si autē nō sit nisi ope simplici: tūc est apostasia opis. Et q̄ i bis oib⁹ semp̄ ē fidei stumelia: q̄ expectat a demōe qd̄ expectādū est a deo. ideo sp̄ apostasia iudicat. Ecce q̄ clare duplicē apostasiā ponit: tertiā subintelligēs. s. cordis: q̄ si desit: tū malefice hōis z opis bus apostatrics iudicat. Penis ergo: vt patebit: z bereticoz z apostatarū subiacere debēt. Est z tertiā criminis enormitas pre cūctis alijs heresib⁹ in eis. Itā si iuxta Augustinū ois infidelitū vita peccatuz est. xx viij. q. i. s. h. et est glosa sup̄ illud Rbomanoz. xiiij. Omne qd̄ nō est ex fide: peccatū est. Quid iudicādū est de tota vita. i. de oib⁹ alijs operibus maleficarū q̄ tamē nō ad cōplacentiā demonū fiāt: sicut ieiunare: ecclesias frequētare: cōmunicare z sic de alijs. In omnib⁹ enī peccāt mortaliter: qd̄ sic declarat. Tanta est enī labeis hui⁹ peccati: q̄ facultas rem resurgēdi: licet nō ex toto: amputāt. eo q̄ peccatū nō corrūpit totum bonū nature: z lumē naturale in eis remanet. Tamen p̄pter p̄stitū homagii: nisi ab illo absoluat̄: oia eoz opera: etiā de genere bonozū sunt pori⁹ de genere malo: quod i alijs infidelib⁹ nō cernit. Itā fm̄ Thomā secūda secūde. q. x. An omnis actio infidelis sit peccatū. dicit q̄ quīs opa infidelitū: q̄ sunt de genere bono: vt ieiunia: elemosine et huiusmodi: nō sint eis meritoria p̄pter infidelitatē q̄ est grauissimum peccatū: tamē q̄a peccatū nō corrūpit totum bonū nature: s̄ remanet in eis lumen naturale: ideo nō omnis act⁹ eoz est mortale peccatū: sed actus pedēs ex ipsa infidelitate vel relat⁹ ad ipsam: etiā si sit de genere bono. puta sarracen⁹ ieiunat: vt seruet legē Nabumeti de ieiunio mandantem: Iudeus celebrat suas fēstiuitates z huiusmodi: in bis est mortale. Et sic intelligitur illud Augustini supra allegatum. Omnis infidelium vita peccatum est.

De malefice quissimas meretur penas ultra oēs flagitiosos mundi. Eniq̄ flagitia cūcta alioz peccata excedūt: quantum ad demeritū pene declarat. Primo quo ad penā hereticis infligendā. Secūdo quo ad penā apostatis inferēdam. Itā beretici q̄ duplici pena puniunt fm̄ Raimūdū: scz ex cōmunicatiōe: de positione: rez ablatiōe et corporali morte. De q̄ bus oib⁹ lector inueniet sup̄ primū de sentē. excō. Hauerit. et sup̄ scōm. xx iij. q. i. Qui cō-

De malefice quissimas meretur penas ultra oēs flagitiosos mundi. Eniq̄ flagitia cūcta alioz peccata excedūt: quantum ad demeritū pene declarat. Primo quo ad penā hereticis infligendā. Secūdo quo ad penā apostatis inferēdam. Itā beretici q̄ duplici pena puniunt fm̄ Raimūdū: scz ex cōmunicatiōe: de positione: rez ablatiōe et corporali morte. De q̄ bus oib⁹ lector inueniet sup̄ primū de sentē. excō. Hauerit. et sup̄ scōm. xx iij. q. i. Qui cō-

A tra pacē. et tertiū. di. viij. quo iure. xxij. q. vij. ca. j. et sequē. sup quartū
 e. ti. scz de hereticz. **E**rcōic. m. j. et. ij. imo et grauissimas incurrit pe-
 nas credentes: receptores: fautores et defensores. **I**ta vltra penā exco-
 mūnicatiōis illis inflicta: heretici cū fauto: ib? z defensorib? suis z recep-
 tato: ib? z ipsozū filij vsq; ad secūdā generationē p lineā paternā. p li-
 neā mō maternā vsq; ad primū gradū: ad nullū beneficiū vel officiū ec-
 clesiasticū admittūt. vt. c. ti. q. cūq;. et ca. statutū. li. vi. **S**z sup tertiā pe-
 nā si heretici habēt filios catholicos: puant paternā hereditate i dere-
 stationē criminis. z sup quartā penā: si post depbēsiōnē errorz p̄tinno
 nō velit reuertī z heresim abiuare: subito debz cōduri si laic? est. **S**al-
 farij em̄ pecūie statim morti tradūtur: quāto magz falsarij fidei. **S**i hō
 cleric?: post solēnē degradatiōnē reliquit curie sclari occidēd?. **S**i autē
 reuertatur ad fidē: detrudī debēt in ppetuū carcerē. de hereticz. **E**rcō
 mūnicam? pmo z secūdo. z h de rigore iurj. **Q**uiti? tñ agit cū eis post ab-
 iuratiōnē quā ad arbitriū ep̄i et inſitorz facere debēt. put i vltra par-
 te operj patebit. vbi d̄ varijs modis sentētiandi tales tractat. q̄s etiā
 dicat depbēsus z p̄tict? seu etiā relapsus. **H**is at̄ modis mulctare ma-
 leficas: nō videt̄ sufficere: cū nō sint simplices hereticē: s; apostate: z vl-
 tra hoc q; in ipsa apostasia nō hominib? p̄f metū aut carnis oblecta-
 mēta fidē abnegāt: vt sup tactū est. **S**ed ip̄sis demonib? vltra abnega-
 tiōnē: etiā homagiū corpora z anias offēredo p̄stant. **E**t q̄bus satis p-
 babile videt̄: q; quātūmcūq; peniteant: z ad fidē reuertatur: nō debet
 sicut alij heretici carcerib? ppetuis mācipari: s; vltimo supplicio pun-
 ri: z h etiā ppter dāna tēporalia hominib? et iumētis varijs modis il-
 lata leges imperāt. vt patet. C. de maleficj. l. null?. l. nemo. et. l. culpa.
Et est filis culpa pbibita discere z docere. **E**t loquū leges sup fortiles:
 gōs: quāto magis sup maleficos: vbi dicūt q; pena illoz est bonoz pu-
 blicatio z decapitatio. **E**t si q̄s tali arte mulierē ad luxurias puocauer-
 rit vel econuerso: bestijs exponitur: vt dicij ibidem. lege. multi. **E**t de
 his in prima questione tactum est.

Declaratur q; propter peccata maleficarum innoxii sepe maleficantur: etiā interdū p̄p̄t peccata ppria. **Q**uestio .XV.

Sed h q; diuina pmissiōe plures innoxii dānicant et p̄iunt
 in pmissis nocumētis p̄p̄t aliena p̄ctā maleficaz z nō p̄p̄t
 culpas pp̄as. **N**ec alicui videat̄ h incōueniēs. cōdit. s. rbo
 .ij. h. q. c. viij. ca. viij. **H**oc fieri iuste a deo. loquēdo de penis
 p̄ctis vite triplici rōne. **P**riō q̄dē q; vñ? hō est res al-
 teri?. z sic q̄s punit i reb? ita z in penā alteri? aliq̄s p̄iuri
 pōt. nā filij fm̄ cozp? sūt q̄dā res p̄s. z sui z aialia res d̄noz: z sic filij
 p̄iunt q̄q; p̄ parētib?: sicut filij nat? ex adulterio dauid mortu? fuit q̄
 citi? z aialia amalechitaz iussa sūt iterfici: q̄uis i h̄mōi sit rō mystica
 vt h. j. q. iij. s. paruulos. **S**ecō q; p̄ctū vni? d̄riuat i altez. z h dupli-
 cif. **P**er imitationē: sicut filij imitat̄ p̄ctā parētū. z sui z subditi p̄ctā.

Partis prime

C domnoꝝ: vt audaciꝝ peccēt: vt sit in rebꝝ male acquisitis in quibus se-
 liꝝ succedūt. seruis in latrocinis et guerris iniustis. Unde sepiꝝ interfici
 untur: et subditi platoꝝ audacius peccāt: dñi eos peccare cernūt: etiā si
 eadē peccata nō cōmittūt. vnde et iuste puniūtur. Deriuat etiā peccatꝝ
 vnus in alteꝝ per modū meriti: vt subditoꝝ in maliꝝ p̄elatuꝝ. qꝝ pec-
 cata subditoꝝ merētur peccatoꝝ p̄elatuꝝ: s̄m illud Job. Regnare facit
 hypocrītā p̄p̄t peccata populi. Deriuat etiā peccatꝝ et cōsequēter pe-
 na per aliquē consensum vel dissimulationē. Hoc est quādo superiores
 peccata nō redarguunt: tūc sepiissime boni cū malis puniūtur: vt dicit
 Augustinus in p̄mo de ciui. dei. Exemplꝝ vbi inter nos inquisitores
 vnus reperit quoddā oppidū mortalitate hominū q̄si destitūtū et vbi
 fama volabat: qꝝ quedā mulier sepulta lintbeamē in q̄ sepulta erat vbi
 cessiue deglutiret. et qꝝ pestis cessare nō possz: nisi ex integro lintbeamē
 deglutiendo ad ventrē cōsumpsisset. Habito cōsilio desup sculterꝝ cum
 p̄fecto ciuitatꝝ sepulchrū effodiētes: inuenerūt q̄si dimidiatē lintbea-
 minis p̄ os et collū vsqꝝ in ventrē immisissz et cōsumptā. Quo viso morꝝ
 sculterꝝ gladiū extraxit et caput amputādo extra foueā piccit: sicqꝝ su-
 bito pestis cessauit. Et q̄bꝝ vtiqꝝ diuina p̄missiōe pctā illiꝝ vetule sup in-
 notios p̄p̄t dissimulationē p̄cedētū punita fuerūt. Itā p̄habita inq̄si-
 sitione reperiū fuit ipsam lōgo tpe vite sue sortilegā et magā fuisse. Exem-
 de punitiōe Dauid i enūeratiōe ppliꝝ p̄ pestē. Tercio sit diuina p̄missiōe
 vt hūane societatis vnio cōmēdet: ex q̄ vnꝝ homo debet p̄ alio sollicitꝝ
 esse vt nō peccet: et ad detestationē pcti: dñi. s. pena vniꝝ redūdat in oēs
 q̄si oēs sint vnū corpus. Exem de pctō Achor Josue. viij. Possūmꝝ ad-
 huc addere duos modos: put puniūt mali iterdū p̄ bonos: iterdū etiā
 p̄ alios malos. Itā vt Grianꝝ dicit. xxij. q. v. s. vlt. Aliquꝝ deꝝ p̄nit ma-
 los p̄ legitimā ptāre gerētes ex mādato suo et h̄ duplꝝ. Interdū cū me-
 rito puniētū: sicut puniuit pctā Chananeoꝝ p̄ pplm suū. Interdū abs-
 qꝝ merito puniētū: s̄ etiā in ipsoꝝ penā: sicut tribū Benjamin p̄niuit
 et deleuit vsqꝝ ad paucos. Aliquꝝ punit etiā p̄ p̄p̄os suos iussu seu p̄mis-
 siōe excitatos: nō tūc intēdētes deo obseqꝝ: s̄ sue satisfaccere cupiditati: et
 ideo cū sui dānatiōe: sicut itā p̄nit pplm suū p̄ turbos et sepiꝝ anꝝ p̄ alie-
 nigenas etiā in veteri lege. ¶ Sz nota qꝝ q̄cūqꝝ de cā q̄s puniat: si nō
 sustinet patientē penas: tūc sūt flagella nō ad satisfaccione: s̄ ad vindic-
 tā tm̄. i. punitiōe. Iuxta illō Deut. xxxij. Agnis scz pene palis sue-
 celsus est i furore meo. i. in punitiōe: qz als nō est in deo furor: et ardebit
 vsqꝝ ad ifernū nouissima. i. v̄dicta h̄ incipiet et ardebit vsqꝝ ad extrēmā
 dānatiōe. vt expōit Augꝝ. Et habet de penis di. iij. s. auctās. Sz si
 patientē ferāt ipa flagella et sit patiens i statu ḡfē: b̄it locū satisfaccitiōis
 vt d̄t Tbo. i. iij. Etiā si q̄s p̄iuret a iudice p̄p̄t maleficiū cōmissum vel
 etiā malefica: et h̄ fm plꝝ et minꝝ s̄m duotionē patientē et q̄litate criminis.
 Quos aut naturalis cū sit vltimū terribiliū. nō tūc est satisfaccitiō: qz
 p̄ naturā inoleuit i penā originalis pcti. Sz fm Scotū etiā volūtarie et

A cū deuotiōe expectata z deo oblata in sua amaritudine possit fieri aliq̄ modo satisfactoria. **D**ors tū violēta siue q̄s eā meruit siue nō semp est satisfactoria: si patriēter sustineat z in gratia. Et hec q̄dem quo ad penas p̄pter alioz peccata inflicta: p̄p̄t p̄pria aūt etiā de^o flagellat z in vita p̄senti z specialiter circa maleficia inferēda. **I**hā t̄ hōbie. viij. Sup illos qui libidini deseruērūt diaboli^o accipit p̄tatem: quod etiā ex p̄cedentib⁹ patuit declarādo maleficia circa mēbra z potētias gnatiue potētē q̄ de^o amplī⁹ p̄mittit maleficiari. **A**ctū ad p̄dicādum populo notandū: q̄ p̄missis punitiōib⁹ nō obstantib⁹ fm quas de^o p̄ culpīs alie nis siue p̄p̄ijs punit: hāc regulā iuris p̄ fundamenta teneat z p̄plo p̄ponat que dicit. Sine culpa nisi subsit causa nō est aliq̄s punitūsus. **E**xtra de regu. iuris: z hec regula locū habet ī iudicio poli. dei z in iudicio poli. **I**hā cū de^o duplici pena sp̄iali z tpali punit. **I**n p̄ma inuenit̄ q̄ nūq̄ sine culpa. **I**n secūda inuenit̄ q̄ interdū bene sine culpa sed non sine causa. **D**e p̄ma sp̄iali pena q̄ cū est triplex. s. subtractio gr̄e: vñ sequit̄ obduratio in p̄stitis: nō sit sine culpa p̄pria. **S**cōda pena damni. s. p̄uationis gl̄ie: hoc etiā nūq̄ infligit sine culpa p̄pria vt ī adultis: vel cōtracta vt in puulis in originali decedētib⁹. **T**ertia pena sensus. s. cruciatio ignis infernalis etiā patet. **A**ū q̄d d̄. **E**xo. xx. Ego dñs zelotes uisitās petā parentū in filios vsq̄ in tertiā z quartā gnationē: intelligitur de imitatorib⁹ paternoz scelez. vt ex ponit **G**ratian⁹. i. q. iij. s. q̄b⁹. vbi etiā dat alias expositiōes. **D**e scōda aut̄ pena tpali punit deus **P**rimo p̄pter culpā alteri⁹ vt supra tactū est triplici rōe: vel etiā sine culpa aliena z p̄pria: sed nō sine causa: vel etiā ex culpa p̄pria z nō alie na: q̄d si vīs scire causas p̄pter q̄s de^o punit: z tñ absq̄ culpa aliena et p̄pria: videas q̄nq̄ modos q̄s ponit maḡ in. iij. dist. xv. ca. ij. **E**t feci pe tres p̄mas causas: reliq̄s duas accipe p̄ culpīs p̄p̄ijs. **I**hā d̄t q̄nq̄ de causis de^o hōiem flagellat in vita p̄senti siue penas infert. **P**rio vt de^o glorificet: z h̄ sit qm̄ miraclose remouet pena siue flagellū. **E**xēplū de ceco nato **J**oā. ix. de **Z**azaro resuscitato **J**oā. xi. **S**cōdo si p̄mū desit imittit tñ vt meritū cumulet p̄ exercitiū paciētie: ac etiā vt h̄t latēs int⁹ alijs manifestet. **E**xēplū ī **J**ob. ij. z **T**ho. ij. **T**ertio vt h̄t p̄seruet p̄ humiliatiōe flagelloz: exēplū ī **P**aulo q̄ de se dicit. h̄. ad **C**or. xij. **M**e magnitudō reuelatiōis extollat me: dar⁹ est mihi stimul⁹ carnis mee angel⁹ sat̄bane. q̄ stimulus fm̄ **R**emi. fuit hec infirmitas corporalis. **D**e sunt cause sine culpa. **Q**uarto vt eterna dānatio hic inchoet: vt. s. aliq̄ liter ostēdat qd̄ in inferno patiet̄. **E**xēplū ī **H**erode **A**ct. xij. z ī **A**ntiocho. ij. **D**ach. ix. **Q**uinto vt hō purificet: vel p̄pulsione culpecū. s. ex flagellis p̄terit. **E**xēplū de maria sorore aaron. **N**um. xij. lepra infecta: z israelit̄z p̄stratis in deserto fm̄ **H**iero. xij. q. iij. qd̄ ergo. vt ad satisfactiōe pene. **E**xēplū in **D**auid: q̄ post remisiōe adulterij p̄missi q̄ ad culpā in penā fuit ex pulsus de regno: vt patet in. h̄. **R**egu. qd̄ no

Partis prime Questio XVI

Tat Grego. de pe. dist. i. si pctm̄ David. Possēt etiā dici oēm penā quā patimur pcedere ex culpa nra saltē originali cū q̄ nascimur: q̄a ipm̄ est causa oīm causalitatū ar. di. v. ad ei. Sed t̄ tertia pena q̄ t̄ dāni loquē do de illa quo ad eternā damnationem q̄ i futuro sustinebāt: nemo am bigar qn̄ sup oēs dānos i penis sibi sensibilib⁹ crucientur. Sicut enī gr̄e visio in patria: ita mortali culpe pena in inferno succedit. Et sicut gradus beatitudinis in patria cōmensurant iuxta gradus charitatis t̄ gr̄e in via: ita t̄ mēsurā supplicioꝝ in inferno iuxta mēsurā criminū in via. Hoc est q̄ Deut. xxv. dicit. Pro mēsurā pcti erit t̄ plagaz modulus. Et sic hoc in alijs pctis oīb⁹: tñ i spēali maleficijs h̄ conuenit: qd̄ ad Hebr. r. tāgit. Quāto magis putatis deteriora mereri supplicia: q̄ filii dei pculcauit t̄ sanguinē testamēti pollutū duxerit: in q̄ sanctifi catus est. Hec sunt ppria maleficaz fidē abnegantiū t̄ per diuinissimū sacramētū plurima maleficia vt iā in secūda parte patebit excentisū.

Declarat in speciali veritas pmissa cōparando opera maleficarū ad alias supstitutionis spēs **Questio XVI**

Remissa deniq̄ veritas quo ad enormitatē criminū in male ficis probat p cōparationē ad alia opa magoꝝ t̄ diuinatoꝝ. Itā cū quordecim sint spēs circa opa supstitiosa ex triplici gñe diuinationū. Quoz p̄mū sit p manifestā demonum inuocationē. Scdum p tacitā solā cōsiderationē dispositio nis vel motus alicui⁹ rei: vt siderū dierū aurarū t̄ vindī. Tertiu p cōsi derationem alicui⁹ actus humani ad inq̄rendū aliquid occultū q̄ sortisū nomē habēt. Et spēs p̄mi gñis diuinationis q̄ sit p ex p̄ssam demonū in uocationē: sint p̄stigiū diuinationis necromātia. Diuination p̄bi tonica. Geomātia. Adromātia. Aeromātia. Pyromātia. t̄ arioloꝝ cul tus. Tho. scda scde. q. xc v. et. xxvi. q. iiii. igif. et. q. v. nec mirū. Spēs deniq̄ scdi gñis generat: aruspices augures omen seruātib⁹ cypro mātia t̄ spatulamātia. Spēs etiā tertij gñis variant fm̄ oia illa q̄ sortisū nomen hnt ad inq̄rendū aliqd̄ occultū. s. p cōsiderationē punctoꝝ festuaz figuraz in plūbo liq̄factaz. Et de his Tho. vbi supra t̄ xxvi. q. ii. et. q. iiii. p totū. Tñ hec oia crimina maleficaz flagitia excedunt: qd̄ de p̄stantioꝝ spēs deducit: vñ t̄ de minorib⁹ nō difficultat. Itā in p̄ma spē vbi aliq̄ p̄stigiōsis q̄busdā apparitionib⁹ sensus humanos decipiūt: vt res corp̄alis aliter sentiat p sensum visus aut tact⁹: vt in p̄cedentib⁹ tactū est de modo p̄stringēdi. Malefice bis nō p̄tente circa mēbra gñatiue potētie illa interdū p̄stigiōsa apparitiōe auferēdo licet nō i rerū nitate: etiā ipm̄ generatiuā potētiā pluries auferūt: ne mul lier p̄cipere aut vir actū exercere valeat etiā remanēte mēbro absq̄ p̄ stigiōsa illusiōe post cōceptū etiā abortum pcurant: sepe pcurāt cū ino numeris alijs malis i diuersis etiā formis bestiari apparēt: vt i supe riorib⁹ patuit. In scda deniq̄ spē q̄ t̄ necromātia d̄: t̄ sit p mortuoꝝ apparitiōē vel locutionē: cū vt d̄. iij. li. et bymo. Necros grece mors

A dicitur latine: mactia non diuinationis: facit autem talia per sanguinem hominis aut alicuius animalis super quibusdam characteribus: sciens demonem sanguinem amare. et eius effusione et peccata. Quia fit ut ubi mortuos ab inferis se vocare putant ad respondendum ad interrogata demones in eorum similitudinibus apparerent talia exerceret. Et huiusmodi artis erat illa maga et phitonissa de quibus Regius. xxviii. quod ad instantiam Saulis samuelem suscitauit. Nec est hoc putandum quod talia esse licita: quod scriptura commemorat animam iusti prophete ab inferis vocatam Sauli euctu futuri belli etiam per mulierem phitonissam aperuisse. Quia ut Augustinus dicit ad Simplicianum. non est absurdum credere aliquid dispensatione permisisse fuisse: ut non diuante arte magica vel potentia: sed dispensatione occulta: quod phitonissam et saulem latebar: regis se iusti spiritus consideret aspectus? diuina enim sunt percussurus. Vel non hoc spiritus Samuelis a sua rege est exercit? si aliquid fantasma et illusio demonum imaginaria diaboli machinationibus est facta: quam appellat samuelem scriptura: sicut imagines solent suarum rerum nominibus appellari. Nec est responsio cuiusdam argumenti super questione. An diuinationis quod fit inuocatione demonum sit illicita. h. scde. q. xv. ar. iiii. Ad secundum. Si lectori placet videat responsionem super ultimam argumentum questione. An gradus prophetie sint in beatis in eadem summa. q. clxxviii. Inspiciat etiam dictum Augustini. xxviii. q. v. Nec mirum. Sed hoc parum ad maleficarum opera quod nulla in se retinet spiritum pietatis: ut inuerti eorum opera per sanguinem innocentem fundere non cessantes: occulta quoque diabolicis instructionibus manifestantes nec uiuis aut mortuis peccat ubi animas cum corporibus interimunt. In terra denique spiritus quod in somniarum diuinatione dupliciter obseruatur. Primo quoniam quod spiritus ueritatis somnians ut ualeat aliquid occultum inuestigare et reuelatione malorum spirituum: cum quibus habent pacta expressa quoniam se ad hoc inuocant. Secundo non quoniam quod spiritus somnians ad cognoscendum futura per quod somnia procedunt et reuelatione diuina vel ex causa naturali intrinseca vel extrinseca quod potest se extendere taliter non erit illicita diuinatione. hoc Theobaldus ubi supra. Pro cuius intelligentia ut per dicatores nucleum ad minimum habeat. Notandum ad primum de angelis quod cum angelus sit limitatus sicut efficitur reuelare potest aliquid futurorum: aie dispositio quod in disponit. Disposicio autem fit post sedationem motus interioris: in interioribus: ut quoniam filices sunt noctes et sedati sunt motus fumositatis: et hoc fit circa aurora quoniam digestio est completa: et hoc dico de nobis peccatoribus sicutibus quibus angelus ex diuina pietate ad persecutionem officii aliquid reuelat aut de opere studij et aurora intellectu de occultis scripturarum informate. Presidet enim angelus bonus intellectui sicut deus uoluntati: et corpora celestia nris corporibus: alius autem peccatoribus quibuscunque potest et quibusque hora reuelare ut gilado et dormiendo: quibus et iuxta primum in de somno et vigilia magis apte reuere reuelationes ut dictum est in uno tempore quod altero put ceteri magi facerent pise ueritatem. Ad secundum nota: quod ex naturali sollicitudine nature de regie corporis contingit: quod quidam futura per naturam naturalem in homine somnia te: et tunc illa somnia fen uisionis sunt inuicem signa et non cause: sicut est per angelum dicitur esse: et hoc accitum futurorum: in homine: ut sanctorum egreditur piculi te. Et hoc est inia Arist. ubi

Partis prime

R supra: ha natura representat in somnis anime aliquas dispositiões que sunt in corpe: ex qb⁹ postea cōtingit infirmitas vel aliud: vt si qs somniat de occupationib⁹ igneis: signū est q^d p̄dominat in eo colera: si de aeris vt de volatu z h̄mōi: signū est sanguinis: si aque vel alteri liq̄r⁹ aq̄ui signū est flegmatis: si de terreis signū est melae colie. Et ideo per somnia q̄nq⁹ iuuant medici ad cognoscēdū dispositiões corpis: vt etiā dicit p̄hus in eodē libro. Sed hec iterū leuia sunt p̄ cōparatiōē ad somnia a maleficis superstitiose obseruata. Itā si copaliter vt supra tactū est nolūt transferre: sed tū imaginariē cernere q̄ a psodalib⁹ maleficis p̄petrant reponere se h̄nt ad sinistrū lar⁹ in noie sui diabolo z oīm demoniorū. Cū sit vt ei singula imaginaria visidē representat a simili. Si aliqua occulta scire p̄ se vel alijs hoīb⁹ volūt a demonib⁹ p̄ somnia de struuntur nō p̄ tacita sed p̄ exp̄ssa cū eis pacta iūta. Hec iterū p̄ q̄d̄cūq⁹ pactū q̄cūq⁹ mō p̄ aliq̄d̄ sacrificiū alicui⁹ aialis seu sacrilege de p̄cātionis aut cult⁹ etiā latrē exhibitiōis: h̄ seip̄as in aia z corpe demonibus offerētes: sidē pent⁹ sacrilego ore abnegando. Hec his cōtente etiā p̄prios aut alienos infantes demonib⁹ offerūt aut interimunt: de qb⁹ supra habitū est. In q̄rta deniq⁹ specie q̄ p̄ p̄bitones a p̄bitō appolline: iuxta Irido. q̄ aucto: diuinandi d̄: fuisse exercec: non p̄ somnia aut p̄ mortuoz allocutiōē: sed p̄ viuos: vt ī arpeitichs: q̄ sic arrepti a demonib⁹ vel volūtariē aut inuolūtariē ad p̄dicandū trāimō futuura z nō ad alia flagitia p̄petrant: q̄lis fuit illa puella de q̄ Act. r. vi. clauso post aplos q̄ eēt n̄e sui dei. Cū idignat⁹ Paul⁹ i perauit sp̄sū exire ab ea. Itē q̄ modica sit cōparatiō p̄ respectū ad maleficas z eozū opa: q̄ vtiq⁹ sic ob magnitudinē facinoz z enormitatem criminū iuxta Irido. vt supra habitū est nūcupant. Cū causa breuitatē de alijs minoribus sp̄b⁹ hec pbare nō expedit vbi maiores excedere noscunt: nam vbi p̄dicatori placet applicare alias sp̄s vt geomantiaz q̄ sit cīca copus terrestre vt ī vngue vel ī ferro vel lapide polito. Idromantiam q̄ sit ī aq̄ v⁹ crystallo. Heremātiā q̄ sit ī aere. Pyromantiam que sit ī igne. Arioloz q̄ sit ī viscerib⁹ aialū imolatoz ī aris demonū. Licet he oēs p̄ exp̄ssam demonū inuocatiōē fiant: nulla tū est cōparatiō ad maleficāz: cū ad nullū nocumētū hoīm iumētōz z terre fruguz redunt directē: sed ad futuroz p̄cognitiōē. De alijs etiā sp̄ibus diuinationū q̄ cū tacita iuocatiōē z etiā per tacitū vt sic pactū erga demones p̄cticant: vt sunt genethiaci seu astrologi sic dicti p̄pter nataliū p̄sideratiōes. Aruspices q̄ dies z horas obseruant. Augures q̄ gestus z garricus auū: z omen q̄ n̄ba hoīm obseruant. Et chyroantici q̄ ex lineamētis manū aut spatulis aialū diuinant. Si cui placet īspiciat p̄ceptoz: Itē cīca secundum p̄ceptū z plura inueniet quomodo sint licita z quomodo non. Maleficarū vero opera nūq̄ sunt licita.

D Declaratiua quartedecime grauitatē criminis ad peccata quecūq⁹ demonū comparando **Questio XVII**

Sed z tanta est eay facinorū magnitudo: q̄ etiā malorū ange-
lorū peccā z ruinā excedūt: z si i culpīs quō nō etiā i infema-
lib⁹ supplicijs. Et hoc q̄dē ad culpas demonstrare nō est dif-
ficile varijs rōnib⁹. P̄tio nā lz ei⁹ p̄ctū sit irremissibile: h̄
tū nō est p̄p̄ magnitudinē crīs hūdo respectū ad eorū ūalia
z p̄cipue s̄m opinione illoꝝ q̄ dicūt eos tū i ūalib⁹ z nūq̄ i gratuit⁹ su-
isse creatos. Et q̄ bonū gr̄e excedit bonū nature: idē p̄ctū q̄ a ita-
tu gr̄e cadūt: put malefice fidē susceptā i baptismo abnegātes existūt
eorū vtiq̄ peccā excedūt. Si nō dicam⁹ eos i gr̄a fuisse creatos: licz nō
cōfirmatos: sic etiā malefice lz nō create i gr̄a: tū a gr̄a spēte ceciderūt
sicut z ille volēs peccauit. Sc̄do demonstrat: nā lz ei⁹ p̄ctū sit irremissi-
bile varijs de causis alijs puta s̄m Aug. qz nullo suggerente peccauit:
ideo nullo reparāte redire debet. Tl̄ s̄m Damas. p̄tra dei formā intelle-
ctu peccauit: z cognitio quāto est nobilior tāto peior est error. Seru⁹
enī sciēs volūtātē dñi sui zc. Tl̄ itez s̄m eūdē Damas. qz nō est suscepti-
bilis p̄nieszō nec veniez: hoc ex natura sua: q̄ qz sp̄ualis t̄m̄ō est sel-
tribilis: eo q̄ se totā p̄uertit: qd̄ in hoīe nō sit vbi caro semp̄ repugnat
sp̄ū. Tl̄ iterū: q̄a ex celso loco peccauit vt in celo: hō aut̄ in terra. Dis-
tū nō obstantib⁹ ei⁹ culpa in multis alijs minoz: aq̄ cōparatiue ad male-
ficarū flagitiā. P̄tio in hoc q̄ ille turta Ansel. in q̄dam orōne nulla p̄-
cedēte delicti vidicta sup̄biēs peccauit. Malefice nō post tātas penas
sepe mult⁹ alijs maleficis iſtictas imo z post penasq̄s p̄cipiūt i ecclia
diabolo occasiōe sue ruine iſtictas oīa hec p̄tēnūt z nō ad minima peccā
mortalia: vt ceteri p̄ctōzes q̄ ex infirmitate aut malitiā absq̄ hūtu ma-
licie peccāt: sed ex p̄funda cordis malicia ad horrēda flagitia p̄perāt.
Sc̄do q̄a lz triplex sit stat⁹ mali angeli: inocētie culpe z miserie seu pe-
ne. Ipe tū sic ab innocētia semel t̄m̄ cecidit z q̄ ad illam nūq̄ restituit⁹
fuit. P̄ctō: aut̄ ad innocētiā p̄ baptisimū restituit⁹ iterum ab illo cadēs
multū p̄fundat: z sup̄ oēs ip̄e malefice vt earū flagitia demonstrāt. Ter-
tio ille p̄tra creatorē nos aut̄ z sup̄ oēs ip̄e malefice p̄tra creatorē z redē-
ptōzē zc. Quarto ille dereliquit deū p̄mittētē vcz eū peccare z nō ex pie-
tate eū p̄sequētē: nos aut̄ sup̄ oēs ip̄e malefice p̄ctis elōgamur a deo
p̄mittētē z ex pietate nos p̄tinuo p̄sequētē z bñfichs plur̄is nos f̄uenti-
ente. Quinto ille p̄stat in malitiā deo reprobatē z suā gr̄am nō appo-
nētē nos miseri currimus in illā malitiā deo p̄tinuo reuocante. Sexto
ille manet obdurat⁹ ad puniētē: nos obdurati ad blandiētē. Et si ābo
contra deū tū ille contra se red̄rentem: nos contra p̄ nobis morientem
quē vt p̄misimus super omnes malefice debonestantes offendunt.

Solutiōes argumentorū etiā declarāt veritatē p̄ cōparatiōnē.
Argumenta. Ad p̄mū p̄tz iſsiō p̄ ea q̄ i p̄ncipio corp̄is q̄stio-
nis tacta sūt. Tl̄ vicz aliq̄d p̄ctū debet cēseri graui⁹ altero z
quō peccā maleficarū grauiora cūctis q̄ ad culpā existūt. Et
aliud q̄ ad penā. Dicēdum q̄ sicut culpa ade ita z ei⁹ pena du-
s ij

T pliciter p̄siderat: v̄l q̄ ad p̄sonā v̄l q̄ ad naturā totā vicz posteritate ex eo secuta. P̄tio mō. Sicut maiora p̄ctā fuerūt post eū p̄petrata: q̄ vicz ip̄e solūmō peccauit faciēdo illō qd̄ erat malū nō s̄m se: s̄ q̄a p̄hibituz. Fornicatioēs nō adulteria z homicidia vtroq; mō mala sunt. s̄m se: z q̄a p̄bita: iō etiā grauior pena eis debet. Sc̄do nō mō: lz maria p̄s na p̄mū p̄ctū secuta est: h̄ tñ est p̄ idirectū: in q̄rū vicz p̄ eū tota posteritas originali p̄ctō fuit infecta: eo q̄ ip̄e p̄m̄ parēs oim p̄ q̄b̄ oibus solus fili⁹ dei satisficere potuit potētia ordinata. P̄to suo aut̄ p̄sonali medietate diuina gr̄a penituit z saluatus post solutionē factā p̄ ebim̄ in eō parabilis aut̄ p̄ctā maleficaz excedit i grauitate nō p̄tēre de suis p̄sonalib⁹ p̄ctis z p̄ditioib⁹ cū etiā innumeras alias post se p̄tinue tra h̄it. Ad tertiu dīcedūm ex p̄habituz q̄ h̄ fuit p̄acidēs i p̄ctō ade q̄ maiorē lesionē intulit. Et h̄ vicz q̄ naturā integrā inuenit z q̄ corruptaz necessario nō volūtarie trāssunderē habuit: vñ nō sequit q̄ sūū peccatū simplr̄ graui⁹ ceterz fuit. Tū etiā q̄a hec idē etiā sequētia p̄ctā fecissent si talē naturā inenissent sicut z s̄m mortale p̄ctū nō grauat gr̄am: eo q̄ illā nō inuenit p̄uarer aut̄ si illā iueniret. Hec est solutio sc̄i Tho. in. h̄ dist. xxj. ar. h̄. in solutiōe sc̄i argumēti: quā solutionē si q̄s ad plenuz vult intelligere habet p̄siderare q̄ adā originale iustitiā si p̄stitisset nō trāssudisset in posteros put Ansel. opinabaf: q̄a etiā aliq̄s post eū peccare potuisset videbant̄ dicta do. dist. xx. An pueri mox nati fuissent in gratia confirmati. Item quoli. ci. an idem qui nunc saluantur homines saluari fuissent si adam non peccasset.

Q Sequit̄ modus p̄dicandi cōtra q̄nq; argumēta laycorū q̄bus p̄bare videntur sparsim: q̄ deus nō p̄mittat tātā p̄tātē diabolo z maleficis circa h̄mōi maleficia inferēda.

Questio XVIII

Quod deniq; p̄dicato: puidus sup̄ certa argumēta laicoꝝ v̄l etiā peritoꝝ q̄runda q̄ int̄m̄ maleficas esse negāt q̄ lz malitiā z potētia demōis ad inferēdū ex suo desiderio h̄mōi mala p̄cedāt diuinā tū p̄missione sibi p̄descēdētē negāt: nec vult q̄ de⁹ talia fieri p̄mittat: z lz modū arguēdi non habeāt z i tenebrz sicut ceci palpitāt: iā vñ iā alreꝝ mediu t̄gēdo op̄tū ē eoz assertiōes ad q̄ nq; argumēta reducere. Ex q̄b⁹ vtiq; oēs eoz cauillationes p̄cedere p̄t: z p̄mo q̄ de⁹ nō p̄mittat diabolo sub tātā p̄tātē seuire i hoies. **C**terū ad maleficialē effectū a demone p̄ maleficiā p̄curādū sp̄ h̄z p̄currere diuina p̄missio. Et arguit. v. argumētꝝ q̄ de⁹ nō p̄mittit: vñ etiā maleficiū nihil est i m̄do. Et p̄mū sumit ex p̄te dei: sc̄dm̄ ex p̄te diaboli: tertiu ex p̄te malefice: q̄rtū ex p̄te morbi: q̄ntū ex p̄te p̄dicatoꝝ z iudiciū q̄ talia p̄ra eas p̄dicāt z iudicāt vtiq; nūq̄ securi eēt. P̄tio sic. De⁹ punire p̄t hoies p̄p̄ p̄ctā: z nunit gladio fame z mortalitate: itē diuersi alijs infirmitatib⁹ varhs z innumery q̄b⁹ h̄ūana p̄ditio subiacet: vñ q̄a op̄ ei nō ē adifigere alias p̄p̄titiōes: iō nō p̄mittit. Sc̄do sic: ex p̄te diaboli si p̄a eēt q̄ p̄dicant

A ¶ vicz vim gñatiuā ipedire pñt vt vicz mulier nō scīpiat: vñ si scīpiat
 q̄ abortū faciat: vñ si nō abortū q̄ etiā post ptū natos iterficiūt: vicz
 sic p̄imere possent totū n̄dm: ⁊ itez posset dici q̄ opa diaboli eēt for-
 tiora op̄ib⁹ dei. s. sacro m̄i monh q̄ ē op⁹ di. Tertia ex pte hoīs: nā vñ
 dem⁹ si maleficiū dz eē aliqd̄ i m̄do tūc aliq̄ hoīs pl⁹ alijs maleficiū
 de q̄ si q̄rit vicz dz h̄ eē pp̄t punitionē pctōz: h̄ hoc ē falsū ergo ⁊ illō
 āpli⁹ punirēt: h̄ ē falsū cū min⁹ puniant q̄ aliq̄ iterdū iusti: q̄ etiā cer-
 nit i puerz inocētib⁹ q̄ asserūt maleficiari. Quarto p̄t addi ⁊ aliō argu-
 gumentū ex pte dei: hoc q̄ q̄s ipedire possz ⁊ nō ipedit h̄ fieri p̄mittit
 vicz iudicat ex sua volūtare p̄cessisse. ⁊ de⁹ cū sit sūme bon⁹ nō pōt
 velle malū: ergo nō pōt p̄mittere vt fiat malū q̄ ip̄e ipedire pōt. Itē ex
 pte mo: bī defect⁹ ⁊ infirmitates q̄ dicunt maleficiales s̄iles etiā sūt de-
 fectib⁹ ⁊ infirmitatib⁹ n̄alib⁹. i. q̄ ex defectu nature p̄cedūt: q̄ etiā aliq̄s
 claudicat ex cecat vñ rōnez p̄dit vñ etiā morit: ex defectu nature p̄tigere
 pñt: vñ nō pñt secure malefici⁹ ascribi. Ultio ex pte iudicū ⁊ p̄dicatorū
 q̄ cū talia aduersus maleficas p̄dicāt ⁊ practicāt vicz pp̄t ingēs odii
 a malefici⁹ p̄tra eos p̄ceptū nūq̄ eēt securi: h̄ p̄tra argūta sumant ex q̄
 stioe p̄ma sup̄ tertiū p̄ncipale p̄me p̄t tractat⁹: ⁊ p̄ponant illa q̄ sunt
 magz ad pplm̄ quō vicz p̄mittit mala fieri: ⁊ nō velle malū fieri: p̄mit-
 tit aut̄ pp̄t admirabile p̄fectionē vniuersi q̄ p̄siderant i hoc q̄ bona cō-
 mēdant emineti⁹ ⁊ magz placēt ⁊ sūt laudabiliora dū cōpanf̄ mal⁹: ha-
 bent i bī auctoritates. Itē p̄fūda dei dīne sapie iusticie ⁊ bonitatz relu-
 cēt q̄ alā eēt occulta: ⁊ breuif̄ p̄ d̄cisiōe q̄stiois pñt colligi ex bis q̄ ibi
 tāgunt varia documēta p̄ i formatioe ppli: vcz q̄ de iuste duos casus
 p̄misit. s. āgeloz ⁊ p̄moz pentū: q̄ cū sint maiores oib⁹ alijs casib⁹: nō
 imz si aliq̄ minores p̄mittat. Quatr̄ aut̄ sūt maiores q̄ ad causalitatē nō
 q̄ ad alias circūstātiās p̄m̄ q̄s pctā maleficaz: vt i q̄ tangit: ⁊ maloꝝ
 āgeloz ⁊ p̄moz pentū pctā excedūt: ⁊ q̄re de iuste p̄misit illos p̄mos
 casus tāgīt i. h. q. ex q̄b⁹ plia colligere ⁊ dilatare p̄t ad sūūplacitū. ⁊ ⁊
 ad r̄ndendū sup̄ argūta: nā ad p̄mū cū dz. De⁹ sufficiēter punit p̄nales
 infirmitates mortales gladio ⁊ fame. Rur̄ ex trib⁹. ⁊ de⁹ qz de⁹ non lī
 mitauit suā p̄tutē ad n̄alē p̄cessuz aut etiā ad infuētias corp̄m̄ p̄cessitū.
 vt vicz p̄ter illa agere nō possit: id̄ ⁊ p̄ter illa sepissime egit i punitioez
 peccaminū mortalitates ⁊ alia inferēdo p̄ter oēs infuētia corp̄m̄ sicut
 in punitioe pcti sup̄bie in dauid sup̄ mortalitatē iusticiā p̄plo pp̄t ppl̄
 numerationē ⁊c. In d̄co hoc p̄gruit diuī sapie q̄ cū reb⁹ oib⁹ admīstrat.
 vte as p̄p̄hs motib⁹ agere s̄nat. ⁊ sicut nō puenit malitiā demonis.
 ipedire: h̄ pot⁹ decz ip̄am p̄mittere vt agat q̄tū ad bonū vniuersi spe-
 ctare p̄t: ⁊ refrenat p̄ bonos āgelos vt nō tñi noceat q̄rū nocere vellet
 ita nō puenit malitiā hūanā refrenare sup̄ ea ad q̄ ex lib. ar. pōt vt ē s̄:
 dz abnegare ⁊ demōi reuouere q̄ facer̄ i p̄tate sūt volūtatz hūane. Ex
 q̄b⁹ cū de⁹ offendit p̄mittit ea q̄ a malefica d̄siderāt: ⁊ pp̄t q̄ fidē abne-

Partis prime

R gaurit: et ad quod diaboli potentia se extendit: ut est hominibus iumentis et terre frugibus posse nocere. Tertio deus iuste permittit illa mala fieri per quod diabolus etiam per indirectum marie torquet et summam recipit displicentiam: sed per illa mala quod a maleficis virtute demonum sunt per indirectum diabolus marie torquet dum contra sua voluntatem deus omnibus malis ad gloriam sui nominis ad fidei commendationem ad electorum purificationem et cumulatum meritorium videtur. Tertium est enim quod inter omnes displicentias quas diabolus ex superbia quod super contra deum exigit ultra illud. Superbia eorum quod te oderunt ascendit super: hec principia est quod sibi displicet quod deus opera sua machinamenta in sui gloriam convertit. Iuste ergo deus cuncta permittit. Ad secundum superius responsum est: et debet ridere ad duo quod includunt in argumento. scilicet quod non debet diabolus fortior deo nec eius facturas: imo certius quod mihi me scilicet existit: cum nihil possit nisi permissione divina: unde eius potest dici minima compando ad divinam permissionem: sed sit maxima compando ad virtutes corporales quas naturaliter excedit. Iuxta illud serpe allegatum. Non est pretiosus super terram quod ei valeat comparari. Job. xli. Alterum ad quod respondendum. Cur vix deus potest super vim gratiam permittit maleficium fieri quod super alios actus humanos. De quibus etiam supra tactum est in materia de permissione divina sub titulo: quomodo malefice vim gratiam et actum venerunt impedire possunt. Et quod originale peccatum inflictum ex culpa primorum parentum per illum actum transiit et explicat etiam de serpente quod per ipsum inflictum diaboli fuit etc. Ad tertium dicendum: quod sicut intentio et appetitus diaboli est maior ad tetendum bonos quam malos: licet ex parte tetari magis tentat malos quam bonos. scilicet quod amplior habilitas est in malis ad recipiendum tetationem demonis quam sit in bonis. Ita etiam plus affectat ledere bonos quam malos licet maior habilitate ledendi inveniatur in malis quam in bonis: et huius est ratio: quod secundum Gregorium. pro crebris quod diabolo se subicit: tanto intollerabilior est tibi facit: ut ei reluctari non possit. Sed cum mali crebris se subiciant diabolo eis sit tetatio magis intolerabilis et frequentior: cum non habeant scutum fidei quod se tueant. De quod scuto apostolus Ephe. vi. In omnibus sumetibus scutum fidei in quod positus omnia tela nequissimi ignea extinguerent. Sed ex alia parte magis et acriter impugnat bonos quam malos. Et ratio quod cum iam possideat malos non aut bonos: ideo magis conatur per tribulationem trahere ad sui dominium iustos quas non habent quam peccatores possessos: sicut aliquis princeps terrenus magis insurgit contra illum quod plus aufert de iure suo vel quod plus nocet regno quam contra illos quod non sibi contrariantur. Ad quartum quod deus permittit mala fieri: non vult tamen fieri ultra permissionem quod tacta sunt. Predicator declarare potest per quod signa voluntatis divine quod sunt preceptum prohibitorium declaratum opatio et permissio. vide scriptum Ibo. principia in prima parte: quod ibi plani declaratum. quod. xij. ar. xij. Itaque licet una sit voluntas in deo quod est ipse deus: sicut et una eius essentia: tamen per respectum ad eius opera iudicatur et significatur nobis eius voluntas multiplex. secundum quod psalm. dicit. Magna opera domini existita in omnes voluntates eius. Unde voluntas in deo distinguitur non ex parte reus ex parte suorum effectuum: ita ut voluntas proprie di

Acta dicat volūtas beneplaciti. Volūtas metaphorice dicta dicat volūtas signi inquantū vtz p signa z metaphora iudicat nobis deū hoc vel le. **A** simili. Sicut paterfamilias vnam bñs in se volūtatē demonstrat illaz quinq̄modis. s. p se z p aliū. Per se dupl̄: directe z indirecte. Di recte cū aliquid opat: z tūc est opatio. Indirecte autē qñ non impedit opantē sicut z in. iij. p̄p̄si. d̄. Remouēs z p̄hibēs est mouēs p accūs: z p̄tū ad hoc d̄: signū p̄missio. Per aliū autē declarat se paterfamilias aliquid velle tr̄p̄t. Vel inquantū ordinat aliquē ad aliquid faciendum necessario z p̄hibēdo p̄rariū: z sic sunt p̄ceptio in p̄ceptis: z p̄hibitio in affirmatiuis z negatiuis p̄ceptis. Vel inquantū ordinat aliquē p̄suasi ue ad aliq̄ p̄ciliatiue z hoc p̄tinet ad p̄ciliū: z sicut voluntas hūana manifestat p̄ h̄ quinq̄: sic z ip̄i. dei. Qd̄ em̄ p̄ceptū p̄hibitio z censurā d̄i cat volūtas dei: p̄z p̄ illud Mat. vj. Fiat volūtas tua in celo z in terra. i. vt in terra impleamus ei⁹ p̄cepta: vitemus p̄hibita: z impleamus p̄ posse p̄silia. Et sicut q̄ p̄missio z opatio dicat dei volūtas: p̄z p̄ August. qui d̄t in enche. Nihil fit nisi omnipotēs de⁹ fieri velit vel s̄ nēdo vt fiat vel faciēdo. Ad p̄positū cū d̄: illd̄ q̄ quis impedire posset z non impedit iudicat ex sua volūtatē p̄cessisse: verū est. Sed cū infer̄ de⁹ est sūme bon⁹: ergo non potest velle mala fieri: verū est volūtatē beneplaciti z p̄ q̄tuor signa hui⁹ volūtatē: qz non potest opari mala nec p̄cipe mala nec vt non p̄bibeat mala z p̄suadeat bona sup̄ erogationis potest autē velle p̄mittere mala fieri. Ad aliud q̄modo cernunt infirmitates abinuitē: vt vna sit maleficialis altera n̄alis puta ex defectu nature. Rūde q̄ varijs modis. Primo medicorū iudicio. ff. vj. q. v. R̄d̄ licet z q. h. ca. illd̄. vbi s̄ba August. ex sc̄do de do. cb̄ia. Ad hoc genus sup̄stitutionis p̄tinet oēs ligature z remedia q̄ medicorū disciplina cōs dēnat in quibuscūq̄ reb⁹ suspēdendis atq̄ ligandis. **A** s̄l̄i vbi medici ex circumstantijs vicz etate complexionē sana z subito q̄si in ictu oculi immutata z q̄ nō ex defectu sanguinis stomachi aut labe infirmitas ac ciderit. Iudicant illaz non ex defectu nature: s̄ ab extrinseco accidisse. Et ab extrinseco vbi non ex venenosa infectiōe: qz sic sanguis z stomachus malis humorib⁹ eēt repletus: tūc ex sufficiētī diuisione iudicant effectū eē maleficialē. Itē sc̄do cū eis ex̄st̄it icurbariū vt nullis medijs caminibus eger potest releuari immo poti⁹ cernūt ip̄m aggrauari. Ter tio: qz sic subito interdū accidit q̄ iudicāt infirmi sup̄ hoc p̄tingit. Res gesta vni ex nobis innocuit. R̄az quidam de optimatibus ciuitatē sp̄i rēs̄is nimis ceruicose volūtatē vrozē habuit intantū vt cū ip̄e libens in om̄ibus p̄placere studeret: tū i cūctis fere suis affectionibus ei recal citrabat z n̄bis p̄tuneliosus semper ip̄m molestare satagebat. Accidit inde vt domum ingressus q̄dam die cū mulier solito more contra se b̄t ganti verbis opprobriosus z ire locū dare z domū ep̄ire volebat: ipsa hostiū per quod exire habebat cursu veloci anticipando obseruauit et vociferando contestabatur: q̄ nisi eam verberaret nulla probitas aut

Partis secunde pars prima

R honestas sibi inesset. Ad q̄ ōba grauiā ille manū non aīo ledēdi extēdit
z ipaz ex p̄sis digiti sup spatulā leuit̄ tāgēdo subito ad terrā collisus
oīm sensuz pdidit: z p plēs septimanas i lecto decūbēs gūissima infir-
mitate detēt: q̄ i re p̄sari potest illā infirmitatē non ex n̄ali defes-
ctu h̄ p maleficiū mulier̄ sibi accidisse. P̄sā imo q̄si inuisera p̄silia acta
sunt z mult̄z innotuerūt. Sūt q̄dā qui p certam practicā exp̄iētiaz rei
capiūt p hōc modū. Nam plūbū liq̄ factū sup infirmū tenēt z i scutellā
plenam aq̄ infundūt: si imago aliq̄ p̄densata cernit tūc infirmitatē ex
maleficio accidisse iudicant: z quidam an talis imago ope demonū aut
naturalī n̄tute erūpat: vbi i terrogant talia practicantes respondere so-
lent q̄ n̄tute saturni sup plūbū q̄ alias mal̄ existit: sicut sol sup auruz
maleficiū sua n̄tute oīdere solet. Sed quid de his sentiēdū sit: an vīz
practicā licita sit an non: circa tertiū p̄ncipale hui⁹ tractat̄ tractabit̄:
canonistis enī videt̄ licitū vt vana vanis p̄fundant: lz t̄ologis oīno
p̄riū videat̄: cū nō sint faciēda mala vt eueniāt bona. Ad vltimū vbi dī-
uersa q̄runt. P̄tio cur malefice nō ditant̄. Sc̄do cur p̄ncipib⁹ eis fauē-
tib⁹ ad p̄ncipiē oīm inimicōz ipoz non cooperant̄. Tertio cur p̄dicato-
rib⁹ z alijs eos p̄sequētib⁹ non nocere valeant. Ad p̄mum dicēdum: q̄
ideo vt in plurimū malefice nō ditant̄ vt iuxta complacētiaz demonis
in p̄tumeliam creatoris q̄tū possibile ē p̄ vilissimo p̄cio emanat̄: z sc̄do
ne in diuitijs norent̄. Ad sc̄dum cur p̄ncipib⁹ non nocēt causa est manife-
sta quia q̄tū in ipis est hoc fit vt ipos i amicitia retinēat. Et si q̄ritur
cur eozū inimicis non noceant. Rūdet̄ quia bon⁹ angel⁹ in altera parte
hoc maleficiū impedit. iuxta illud Danie. P̄ncip̄s p̄sarū restitit mī-
bi viginti vna dieb⁹. Et de doctorē in. h. sentē. an inter bonos angelos
fit pugna z q̄lit̄. Ad tertiū d̄: q̄ idēo: nec inquisitorib⁹ aut alijs officia-
libus nocere possunt: quia publica iusticia vtunt̄. Exēpla varia ad hoc
possent adduci: sed temporis prolixitas non patitur.

Incipit secūda pars huius operis.

Secūda ps p̄ncipalis hui⁹ opis q̄ est de modo p̄cedēdi qui
a maleficijs p̄ maleficijs iherēdis obstruat̄. Et p̄ decē z octo ca-
pitula distinguit̄ cū duab⁹ dūtat̄ difficultatib⁹: q̄rū vna
in p̄ncipio sup remedia p̄seruatiua: vt vcz quis maleficiari
non possit altera in fine sup remedia mouētia maleficia z p̄
q̄ maleficiari curari p̄t̄: cū p̄m p̄m in. iiii. p̄p̄si. remouēs z p̄hibens
coincidunt z sunt cause p̄ accidēs: ideo vt p̄ bec totale fundamētū hui⁹
horēde heresia habeat̄. Circa duo p̄ncipalr̄ insistentium erit. P̄tio cir-
ca introitū earū z p̄fessionē sacrilegam. Sc̄do circa p̄ḡressum in modo
operandī z horēndaz obseruantiam. Tertio impedimēta salubria con-
tra earū maleficia z remedia p̄seruatiua. Et q̄ in morali iam laboram⁹
materia: vñ argumētis varijs z declarationib⁹ vbiq̄ insistere op⁹ non
est cū ea q̄ per capitula sequenter sint per p̄cedentes q̄stiones sufficien-
ter discussa. Ideo p̄camur in deo lectorē ne demonstratiōnē in omnib⁹

21 querat ubi accommodata sufficit probabilitas ea deducendo quae constant aut visus vel auditus propria experientia aut fide dignorum relictis esse habet. Circa primum autem duo principaliter tanguntur. Primo diversi modi ipsius demonis alligandi. Secundo diversi modi ipsam heresim praesecuti. Circa secundum vero sex per ordinem tanguntur quae ad modum praecedenti de curandi. Quia primo de his quae a maleficiis per se et suis corporibus practlicantur. Secundo de his quae erga alios homines operantur. Tertio de his quae erga bestias. Et quarto de his quibus terre frugibus nocent. Quinto de maleficiis tantummodo virorum quibus res maleficis tantummodo viri et non mulieres insistant. Sexto de questione super maleficia amouenda et quibus modis curantur maleficiati. Est ergo prima questio per decem et octo capitula distincta cum totidem modis in suis ritibus variantur et multiplicentur.

28 **U**trum quis possit per bonos angelos ita beneficiari quod a maleficiis per quoscumque infrascriptos modos non valeat maleficiari. Et videtur quod non: eo quod per praecedentia declaratum est etiam innocentes et innocentes et iustos pluries a demonibus affligi ut Job et plures pueri in nocentes qui cernunt maleficiari cum aliis iustis iustis: et non equaliter ut peccatores eo quod non in praedicatione suam a se: Quis bonis fortune et corporum affligantur. In contrarium est maleficari passio quod videtur non esse ledere valeant: sed in modo illos quos cernunt ex informatione demonum divinum filio destitutos. Ratio. Tria sunt genera hominum beneficiari a deo: quibus illud pessimum genus suis maleficiis nocere non potest. Et primi sunt qui publicam propter eos iustitiam exercet aut officio aliquo publico adversus eos insistant. Secundi qui de ritibus ecclesiae servatis et veneratis ut per aquam benedictam asperione: per salis consecrationem: per candelarum in die purificationis et frondium in die palmarum consecratorum vium licitum: cum ad hoc talia ecclesia exorcizat: ut vires demonis imminuant se muniunt: de quibus modis patebit. Tertii sunt qui per sanctos angelos variis et infinitis modis beneficiantur. De primis ratio datur et per varia acta et gesta probatur: quod cum tributione bonorum: non mirum quod tunc angelica praesentia demones arguant: quia iustitia in vindictam illius honorandi crucis exercet. Notatur ad idem de eo quod post testam demones quinquaginta modis impedit in toto vel in parte. Primum per terminum suae praesentiae a deo impositum: sicut de Job primo et secundo capitulis. Et de illo de quo in micam suam vita pararet aut in corpore lederet vel icu sulminis interimeret: cum vocasset demonem aut ut eius auxilio talia perpetraret. Respondit michi quod neutrum facere posset: sed inquit fide bona et diligenter se signo crucis munit. Idcirco non in corpore sed in vindicta parte fructuum suorum: in capite si libet ei nocere possit. Secundo impedit per impedimentum externum adhiberi ut in asina balaam. Hume. xxij. Tertio per miraculum impossibilitatis externi facti. Et sunt quae per singularem privilegium beneficiantur. De quibus tertium generum bonorum quibus maleficiari non potest per ea patebit. Quarto per diem iudicii singularem disponens per obstaculum

Partis secunde pars prima

C boni angeli: vt de asmodeo interficiente sponfos sare virginis: nō autē
Ihobiā. Quinto interdū per cautelā suspicius: quia non vult interdū
diabolus ledere vt peius inde sequatur: vt cū excoīcaros vexare posset
sicut ⁊ corinthū quē vexauit excoīcarū Coz. v. tū nō facit vt fidē eccleie
in clauis prāte eneruet. Ideo a simili etiā dicere possum⁹: q̄ etiā si dis
uina virtute nō arcerent qm̄ publica iusticia exerceat: ad huc tñ sepe ma
nū seu p̄tectionē a maleficis volūtariē retrahūt: q̄a v̄l timēt eaz p̄uers
sionē v̄l q̄a desiderāt ⁊ accelerāt eaz dānationē. Act⁹ dēiq; ⁊ gest⁹ bec
cōprobant. Itā ⁊ p̄sar⁹ doctor refert: q̄ malefici verbo ⁊ exp̄ictia testi
moniu dederūt: q̄ eo ip̄o q̄ p̄ reip̄ublice iusticie officiales capiunt: ita
tim oīs maleficorū eneruat prās. Vñ ⁊ q̄dam iudex Petr⁹ noīe: de q̄ ⁊
sup̄ra mērio facta est: cū quēdam maleficū stadlin noīe p̄ suos famulos
cape voluisset: tātus tremor eoz manib⁹ incussus fuit: ⁊ narib⁹ tā ma
lus fetor illapsus: vt se fere desperarēt an maleficū inuadere auderent.
Quib⁹ dū iudex ip̄erasset secure miserū inuadite: q̄a publica tactus iu
sticia oēs vires p̄det sue neq̄tie. Et ita rei pb̄auit effect⁹: nā capt⁹ ⁊ in
cineratus fuit propter plurima ab eo p̄perata maleficia q̄ sp̄arim hīc
inde posita sunt ⁊ accōmodata diuersis materijs. S; ⁊ plā q̄ nobis in
q̄sitorib⁹ in officio inq̄sitiōis laborantib⁹ cōrigerūt: si recitare exp̄edis
ret vtiq; aim lector⁹ i ammirationē p̄terēt. S; q̄a laus i ore pp̄rio for
desicit pot⁹ exp̄edit silētio p̄terire: q̄ notā inanis gl̄ie incurtere: illis
d̄strat⁹ except⁹ q̄ a deo i lucē p̄dierūt q̄ celari nō possunt. In oppido
nēpe Rauenspurg dū a cōsuli bus malefice incinerāde interrogent: cur
nobis inq̄sitorib⁹ aliq̄ maleficia sicut alijs hoīb⁹ nō intulissent. Respō
derūt. Xicet pluries h̄ facere attētaissent: nō tñ potuerūt. Et de causa in
q̄rentibus respondebāt se nescire: nisi q̄ sic a demonib⁹ informata suif
sent: quotiēs etiā nocturnis ⁊ diurnis t̄pib⁹ nobis infest⁹ fuerūt enarra
re non sufficimus: iā vt sume cū iā vt canes aut capre suis clamorib⁹ ⁊
insultib⁹ nos inq̄terēt: de nocte ad orōnes licet indeuotas surgētib⁹
extra fenestrā loci: q̄ tñ in tāta altitudine erat q̄ nisi p̄ lōgissimas sca
las quis adire potuisset: ictu validissimo quasi ad caput de directo p̄
cutiebat: ac⁹ lint̄heo quo caput tegebāt interētes: sic etiā a nobis sur
gētibus reperiebant quasi illos capiti nostro immittere arte magica vo
luissent. Sed laus altissimo q̄ sua pietate absq; meritis n̄is nos tanq̄
publicos iusticie fidei indignos famulos p̄seruauit. De scōis nō rō in
se patet. Itā ad h̄ exorcizant ab eccl̄ia ⁊ oīo sunt efficacissima remedia
ad p̄seruādum se ab insultib⁹ maleficorū. Qd̄ si q̄ris p̄ quē modū q̄s se
munire debet. Dicēdū p̄mo de his q̄ absq; allegatiōib⁹ sacrorū p̄borū
fuerit ⁊ demō de ip̄is sacris carminib⁹. Itā de p̄mis licitū est aq̄ b̄ndi
cta etiā q̄cūq; honesta loca hoīm ⁊ iumētōz cū iuocatiōe sc̄issime tr̄i
nitatis ⁊ orōne d̄nica in saluationē hoīm ⁊ iumentōz aspergere: sic enī
i exorcismo d̄: vt v̄bicūq; aspsa fuerit careat oī imūditia liberet a noīa
nō illic resideat sp̄s pestilēs ⁊c. Hoīes enī ⁊ iumēta saluat d̄ns iuxta

A ppbetā vnūq̄q̄ p modulo suo. Sc̄do sicut p̄m̄i de necessitate ita hoc
 fecūdi: 13 cereū b̄ndictū accēdere est de cōgruitate asp̄gere vīcz cū tali
 cereo loca inhabitātia. Tertio herbas p̄secratas adifigere v̄l fumigare
 cū illis habitabilis in aliq̄ loco occulto p̄iugere plurimū ex pedit. Sic
 enī in ciuitate Sp̄irēsi anno eodē q̄ hic liber est inchoat̄ cōtigit: q̄ dū
 q̄dam deuota mulier cū q̄daꝫ suspecta malefica h̄ba habuisset iuxta mo
 rē mulierularū mutuo brigatū r̄iosa de nocte tñ cū puulū lactatē cu
 nis iponere voluisset: t̄ mēte reuoluēs ea q̄ de die cū suspecta malefica
 pegisset: timens de piculo pueri herbas b̄ndictas puero supposuit: aq̄
 simili asp̄rit: sal exorcizatū ori parū imisit: signo crucis munīuit t̄ cuna
 bulū diligētē alligauit. Et ecce circa mediū noct̄ vagiētē puerū audi
 uit: t̄ dū iuxta morē puerū p̄rectare t̄ cunabulū in altū ppe lectū posi
 tū mouere voluisset cunabulū q̄dem mouit: sed puerū cōtrectare q̄a abe
 rat nō potuit tremēs paupcula t̄ de pueri amissione vehēmentē dolēs lu
 mine accēso puulū vagiētē sub lectica t̄ in angulo sine tñ lesiōe reppe
 rit. Qua in re pp̄di pōt quāta in sit exorcisinis eccl̄ie aduersus infidē
 as diaboli virt̄. Ziqt̄ insup̄ oipotētis dei clemētia t̄ sapia q̄ attigit a
 sine vsq̄ ad finē fortit̄ disponit etiā istoꝝ pessimoz̄ boim̄ t̄ demonum
 maleficia suauiter: vt ibi q̄rūt fidē iminuerē t̄ infirmare cādem ī mul
 toꝝ cordib̄ firmāt t̄ radicēt validi. Utilitates enī plurime fidelibus
 ex h̄mōi malis pueniūt: vbi sic fides roborat̄ demōis malicia inspicit̄
 et misericōdia t̄ p̄as manifestat̄: hoīes ad sui custodiā actuātur t̄ ad re
 uerendū ch̄ri passionē t̄ ceremonias eccl̄ie accēdunt. Illis etiā diebus
28 scultetus cuiusdā ville r̄isental: dū grauissimis dolorib̄ t̄ tosiōibus
 corpis esset maleficat̄: t̄ q̄ p maleficia sibi contigisset nō tam ab alijs
 maleficijs quantum t̄ experientia edoctus fuit: dixit enī q̄ singulis do
 minicis dieb̄ se munire cū sumptiōe salis t̄ aq̄ b̄ndictē solebat: t̄ quia
 vno die p̄pter cuiusdā celebrādas obmiserat nuptias: eodē etiā die
 maleficat̄ fuit. Quid deniq̄ de illo in rauēspurg cū a diabolo ī forma
 vnus mulieris ad carnalē actū sollicitaret: ille plurimū anxi dū desi
 stere nollet diabol̄ illi paup̄ ī mētē venit vt sumptiōe salis put̄ ī p̄dis
 catiōe audierat se munire deberet. Tñ cū ad introitū stube sal b̄ndictū
 sumpsisset mulier toruo vultu cū insperit: t̄ q̄s diaboloz̄ ī m̄ de h̄ do
 cūisset īproperādo subito disparuit: vbi diabol̄ p se in effigie malefice
 aut cū p̄sentia corpali malefice affuerat: cū vtrūq̄ facere deo pmittēte
 potest. Sed t̄ illi tres focij p viā ambulantes: duo eoz̄ icu sulminis p
 cussi fuerāt: t̄ tert̄ territ̄ cū voces ī aere clamātes audisset p̄ntiam
 t̄ illū: altera vox cū r̄idisset nō possum: q̄a diabol̄ h̄bū caro factū est au
 diuit̄ itelleperat q̄ ea de cā q̄a missam audierat: t̄ ī sine inisse euāgelij
 Joānis. In p̄ncipio erat verbū t̄c. audiūisset: ideo p̄feruatus fuisset.
 Sed t̄ sacra h̄ba corp̄i alligata q̄ m̄ro mō sunt p̄seruatiua dū modo se
 p̄rem conditiones in ipsis seruent. De quibus t̄ in vltima q̄st̄ iōe hui
 fecūde p̄is mētio fiet: eo q̄ ibi de remedijs sanatiuis sicut hic de reime

Partis secunde pars prima

C dñs p̄seruatiuis tractabit. Et illa sacra s̄ba nō solū ad p̄seruādū s̄ etiā ad curādū maleficiatos rēdunt. Plurimū autē sunt p̄seruatiua locorum boīm z iumētorū s̄ba tituli trīsuphalis n̄i saluatoris: dñi scz p̄ q̄tuor p̄tes loci i modū crucis īscribunt. Iesus ✠ Hazaren? ✠ Rex Iudeorū ✠ vel etiā iūgēdo nomē s̄ginis Marie aut euāgelistarū aut etiā s̄ba iōānis Verbi caro factū est. Tertiū s̄o genus qđ a maleficijs ledi nō pōt est singularissimū: vt p̄te p̄cipua āgelica custodia munitis interius z exterius. Interius p̄ grē infusionē: Exterius p̄ celestīū s̄tutū. i. p̄ motorē orbis celestis p̄cedit. Et h̄ qđē genus i duabus sp̄ibus electorū dī uersificat: qz v̄l munit p̄tra gnā maleficorū: ita qđ i nullo ledi p̄nt: v̄l qđ p̄cipue circa gnātiūā potētiam ita castificent ab ip̄is bonis angelis sic ut mali sp̄us qđdam malos hoīes vel inflāmant circa vnā vel infrigidat circa aliā p̄ sua maleficia. Prīmū de interiori z exteriori p̄ceditē qđ ad grām z qđ ad influētias corp̄m celestīū sic declarat. Hāc licet deus p̄ se gratiaz infundat mētī nostre: ita qđ nulli creature potestas ad talē infusionē se ex tēdere pōt. Iuxta illd. Gratiaz z gl̄iam dabit dñs: tñ dñs postitū: vt tradit sc̄tū. I. ho. in qđdam loco sup̄ tertis s̄nariū: qđ deus aliquaz notabilē gratiaz vult i s̄ndere angelus bonus coopat. Et hoc est ad qđ Dion. p̄dicit. i. iij. c. de di. no. Hec est lex diuinitatis iimitabilis liter stabilita: vt ima a s̄mīs p̄ media p̄ficiant: ita qđ qđd boni a fonte totius bonitatis in nos emanat totū p̄ ministeriū bonorū angeloz: habemus exēpla cū rōnibus. Haz lz ad s̄bū dei p̄ceptionē in s̄gine beatissima p̄ quam deus hō factus est sola diuina s̄tus efficiēter affuerit: tñ angelico ministerio mēs s̄ginis p̄ salutationē z p̄ intellectus p̄fortationē z in s̄bmatōnē multū excitata z ad bonū p̄disposita fuit. Ratiō nam z p̄fati doctoris s̄nā est qđ in hoīe sunt tria vt videm? .i. volūtas intellectus z potētē alie interiores z exteriores affire mēbris z organis corp̄alib⁹. In p̄mū sol⁹ de⁹ agere valet: qz cor regis i manu dñi: dispōe angel⁹ bon⁹ in q̄tū intellectū ad s̄i z boni agnitōem ampl⁹ illuminat: ita qđ in scōm z de⁹ z angel⁹ bon⁹ agere p̄nt illuminādo. Et in tertis similit̄er bonus angel⁹ ad bonū: z mal⁹ angel⁹ lz deo p̄mittēte imissioes malas imp̄mere pōt. Tñ in p̄tē hūane volūtatē est tales imissioes factas acceptare vel refutare: q̄s etiā semp̄ hō cū dei inuocata grā pōt p̄pulsare. De exteriori custodia: qđ p̄ motores orbis a deo cōicat ē cōis traditio z magis p̄sona tā sacre pagine qđ p̄bie naturalis: qđ oīa corp̄a celestia mouent s̄tute angelica: z dicunt̄ motores orbis a ch̄o z ab ecclia s̄tutes celozū vocant̄: z p̄sequēter a celestib⁹ influētis: oīa hui⁹ mūdī corp̄alia regunt̄ teste. p̄ho. i. meth. q̄re z dīe possum⁹ cū de⁹ singularē habet p̄uidētā de suis electis: licz qđdā malis hui⁹ vite. s. penalitatib⁹ sub̄iēt: qđdā tñ ita p̄seruat vt i nullo ledi p̄nt. Et hoc donū recipit v̄l ab angelis bonis ip̄is ad custodiā a deo deputatis: v̄l ex influētis celestis corp̄ozū: seu a motorib⁹ ip̄ozū orbis. In sup̄ notādū qđ lz aliqđ p̄tra oīa maleficia munitur: aliqđ s̄o p̄tra aliqđ z nō p̄tra oīa: sunt tñ aliqđ qui

21 singularit̄ a bonis angelis sup̄ vim gn̄atiuā ita castificant̄ q̄ nullo mō
a malis maleficari circa illā potētā p̄nt̄: h̄ de his scribere videt̄ i pte
sup̄fluū: lz i pte foret necessāriū: p̄p̄ hoc q̄ isti q̄ circa potētiam gn̄ati
uam maleficiunt̄: id̄ destitunt̄ angelica custodia: q̄ v̄l sp̄ sunt i morta
li pctō v̄l nimis libidinoso affectu illis spurcit̄is insit̄ūt. Qū etiaz vt i
p̄ma pte opis tactū ē: de ampl̄ p̄mittit potētiam illaz maleficari: ne
dū p̄p̄ ei⁹ turpitudinē q̄tū z p̄p̄ hoc q̄ corruptio p̄mi parēt̄z sub ori
ginali pragōie i totū gen⁹ humanū traducit̄. Dicam⁹ tū pauca q̄lit̄ bo
nus iterdū viros iustos z sanctos b̄nificier: z p̄cipue circa vim gn̄atiuā
Itā ita factū est de sctō Sereno abbate: de q̄ refert Cassian⁹ i collatiōe
patrū collatio. abbat̄ Sereni p̄ma. Hic inq̄t p̄ interna cordis atq̄ aie
castitate nocturnis diuinisq̄ p̄tib⁹ ieiunijs q̄q̄ atq̄ vigilijs infatigabi
liter insit̄ēt̄ cūctos est⁹ carnalis cupiscētie tandē z diuinā gr̄am i se
extinguis̄e p̄cepit. Deinde maiori zelo castitat̄z succēssū p̄fat̄z vsus re
medijs a deo petijt: vt interior̄z hoīs castitas in corpus redūderet̄ dei
dono. Postremo aūt veniēs ad eū angel⁹ in visioe nocturna: eiusq̄ ves
lut aperijs ventrē q̄ndā ignitā carnis strumā de ei⁹ viscerib⁹ euellēs
suisq̄ oīa vt fuerant locis i testina restitūēs. Ecce inq̄t incēsuā carnis
tue abscisa sūt: z obtinuisse te nouer̄z hodierna die p̄petuaz corp̄is pu
ritatē iuxta votū: q̄ popocist̄i vt ne ip̄e q̄dē natural̄i motu q̄ etiaz i par
uulis atq̄ lactētib⁹ excitat̄ vlteri⁹ pulseris. Sic etiaz de b̄tō Equitio
28 abbat̄e d̄t Grego. i. li. dialogo. Hic inq̄t cū iuuenit̄z sue tpe acre certas
mē carnis incēsuā fatigarēt̄ ip̄e sue tētatōis angustie ad ord̄is studiū
solertiorē fecerūt. Tūq̄ hac in re ab om̄ipotēte deo remediū p̄tinuis p̄
cib⁹ q̄reret: nocte q̄daz assistēte angelo eunuchari se vidit: eiusq̄ visioe
apparuit q̄ oēm motum ex genitalibus mēbris abscideret: atq̄ ex eo
tempore ita fuit alienus a tentatione ac si ferū nō haberet in corpore:
ecce quale beneficium castificationis: quia virtute fretus ex dei om̄ni
potētis auxilio vt viris ante p̄erat: ita cepit postmodum feminis p̄ze
esse. Ita in vitas patrū illorū quos sanctus Heraclides vir religiosiss̄i
mus collegit in libro suo quē paradysum nominat: ineminit̄ cuiusdam
sancti patris z monachi quem Helyam vocat: hic misericordia motus
trecentas feminas in monasterium collegit z regere cepit. Transacto
autem biennio iam. xxxv. annos habens vite tentatus a carne in heres
mum fugit: vbi biduo ieiunus orans ait. Domine deus aut occide me
aut libera me ab hac tentatione. Hespere igitur somnus ei irrep̄sit: et
tres angelos ad se venire vidit: quibus querentibus. Cur a monaste
rio virginum fugisset: nec ille p̄e verecundia respondere auderet: dixē
runt angeli. Si liberaberis num redibis curam feminarum gerendo?
Respondit ille q̄ libens. Tūc illi iuramentum ab eo exp̄cipientes quod
exegerant eum eunuchatum. Nam vnus manus: alter pedes: tertius
nouacula testriculo eius visus est abscindere: non q̄ ita vere esset: sed
quia ita esse videbatur: querentibusq̄ an ne remedium ipse sentiret.

Partis secunde pars prima

Respondit ille se plurimū exoneratū. Unde quinta die ad iugētes femi-
nas rediit: et per .xl. annos quibus supervixit nec pristine tētatōis deinceps
scintillā sensit. Non minus beneficiū collatū esse legimus beato Thoma
doctori nostri ordinis: qui a cōsanguineis propter ingressus dicti ordinis
incarceratus: ut per meretricē seduceret ad seculū tētatū est: que per
cōsanguineos in misā veste et ornatu cōpūssimo: cum doctor eā intuitus
fuisset: ad materialē ignē concurrir: titionē ignitū arripuit: et suggesti-
cem ignite libidinis e carcere fugavit: et ordinē statim pro castitatis do-
no prostratus obdormiuit: ubi duo angeli ei apparuerūt dicētes. Ecce
dei ex parte te cingimus cingulo castitatis: quod nulla possit de cetero
impugnatione dissolui: et quod humana virtute meritū nō acquiri ex pre-
dei cōsert ex dono. Sensit igitur cincturā. s. tactus cincture: et exclaman-
do euigilavit: deincepsq; tāto munere castitatis se dotatū sensit: ut ab
eodē tēpore oēm abhorreret luxuriā: ut nec sine necessitate feminis col-
loqui posset: sed perfecta castitate polleret. Hec ex fornicario Hader-
dis igitur tribus generibus hominum deceptus a maleficio: quin
ex decem et octo modis infra scriptis aut maleficia aut ad maleficiū
tentatur et incitatur: de quibus per ordinem primo est differēdū ut post
eo clarius quibus remedijs maleficiati possint releuari discutiatur: et
ut eo clarius pateant ipsi decem et octo modi per totidem capitula deducē-
tur: ut primo circa maleficiari introitū pateant diuersi modi per quos
ipse malefice innoxias iuueniculas in augmentū illius pīdīe attrahūt.
Secundo de modo sacrilege pīssidōis earum ubi et quādam declaratio omagii pre-
stādi ipsi diabolo inducitur. Tertio de modo quo localiter trāsserūt in cor-
pore vel in ipsū. Et quarto quo se incubis demonibus subijciūt. Quinto
de modo gūali per sacra ecclīe sua maleficia exercēt. Et in spēali de modo
quo deceptis corporibus celestibus quascūq; creaturas deo pmittēte inficere
solent. Sexto de modo quo vim gūatiuā impedire solent. Septimo: sup
modum quo mēbra virilia auferre pīstigiōsa arte solent. Octavo super
modū quo in bestiales formas trāsmutare solēt. Nono sup modū quo
demonēs intra capita sine lesione epistūt quādo pīstigiōsas apparitio-
nes operant. Decimo sup modum quo demonēs operatiōe maleficarum
hoīes interdū substācialitē inhabitāt. Undecimo quo omne genus infir-
mitatis inferre solēt: et hoc in gūali. Duodecimo de quibusdam infirmis
tatibus ī spēali. Tertio decimo sup modū quo obstricēs malefice ma-
iora dāna inferūt dū infantes aut intermūt aut demonibus execrando
offerūt. Quartodecimo sup modū qui iumētis varia nocumēta inferūt.
Quitodecimo sup modū qui gradies et tēpestates citare et fulgura fulmi-
nare sup hoīes et iumēta solent. Sedecio decio septimo et decio octavo
sup tres mōs qui tū viri et nō mulieres malefici sunt intēti. Post hec se-
quitur questio sup modos tollēdi hūmōi maleficia. Hec estimat quā sun-
ditus hōrum noticiā capere pro eo quod variū modi sup varia maleficia inferē-
da recitant. Hoc eūm et modicū vtile immo fortassis et nocere posset neq;

A enim prohibiti libri necromantici hic inferuntur, cum hoc genus superstitionis non libris aut a doctis; sed omnino ab impiis practicas, vniuersum habens fundamentum dum illud non ex primis aut practicas: impossibile sit aliquem maleficis ut maleficium insistere. Recitatur autem hic modi in superficie: ut eorum opera non incredibilia videantur: sicut vnicuique in magna fidei potentia et ipsorum maleficorum augmentum actus est: quod si aliquis ex phabitis: cum dictum est: aliquis phaberi per influentias corporum celestium: ut maleficari nullo modo possint vel licet hoc etiam attribueri illis influentibus dum aliqui maleficiantur: quoniam quidam necessitas ibi sit siue ad presuadendum a maleficis siue ad inficiendum ab illis: talis non recte merito doctorum sapienter variis respectibus. Primum: quia enim tria sunt que a tribus celestibus causis dirigi possunt, scilicet voluntatis actus: intellectus actus et corporalia. Et primum: ut super tactum est: a solo deo et immediate diriguntur. Secundum vero ab angelo. Tertium a celesti corpore: licet diriguntur non tamen necessitate. Secundus: quia enim ex dictis manifestum est: quod electioes et voluntates immediate a deo diriguntur. Iuxta apostolum. Deus est qui operatur in nobis velle et perficere per bona voluntatem et cognitionem humanam intellectualem a deo mediantibus angelis ordinantur. Ideo etiam corporalia quocumque siue sint interiora: ut virtutes et scientie acquisite per corporales potentias interiores: siue sint exteriora: ut sanitates et egritudines a celestibus corporibus mediantibus angelis dispensantur: quod et Dionysius tangit. in hiis. ca. de di. nominibus. quod corpora celestia sunt cause eorum que in hoc mundo sunt. Tamen hec sunt intelligenda que ad sanitates et egritudines naturales. He autem egritudines eius sunt supernaturales propter demones potentia que illas deo committit inuertit. Ideo non possumus dicere: quod ex influentia corporum celestium contra gratiam et aliquos maleficiantur: sicut bene dici potest quod ex influentibus corporum celestium est quod aliquos maleficiari non potest. Et si dicitur quod opposita habet fieri circa idem: sicut propositum in proposito ita oppositum in opposito. Respondetur: quod ubi aliquis prosperatur virtute corporum celestium ab infirmitatibus his supernaturalibus: hoc non fit virtute corporum celestium immediate: sed virtute angelica: que illam influentiam confortare potest. ut inimicus suis maleficis non possit super eam prevalere: et virtus illa angelica potest deriuari vel a motoribus celestibus: ut si tam in puncto quis mori deberet: super periodo naturali deus sua potentia que semper per medias causas huiusmodi operatur: hoc imutare potest virtutem prosperatiua pro defectiua nature in misericordiam et eius influentiam: ita et dicere possumus de eo que maleficiari possent. quod etiam tali modo a maleficis phaberi: vel sit talis phaberi ab angelo ad custodiam deputato: que etiam principia est in omnibus custodias. Et quod dicit Hieronymus. xxiij. Scribe virum iustum stetit que in diebus suis non prosperat. Hoc intelligitur quod ad electioes voluntatis in quibus bonum vniuersum prosperat aliter non: quod etiam contingere potest ex influentibus corporum celestium. vbi gratia. Aliquis inclinatur ex ipsione corporum celestium ad aliquos electioes vitales: ut de ingressu religionis vel huiusmodi. Et cum ex lumine illuminatur eius intellectus ad eadem agenda. et ex diuina operatiue inclinatur eius voluntas ad hunc persequendum: talis dicitur bene prosperari. vel etiam quoniam quis inclinatur ad

Partis secunde pars prima

E aliqua arte vel ad aliqd vtile practica dū. Ecetra dicit male fortunat⁹ qñ ex superiorib⁹ causis ad hria ei⁹ electio inclinat. de qb⁹ sentētis mul tis alijs loquitur. s. Tho. in sūma p̄ gēti. li. iij. et in plerisq; alijs locj qmō differt dicere aliquē esse bene vel male natū: bñ vel male fortunatū: bñ vel male gubernatū z custoditū. Quia ex dispositiōe relicta a corpe ces lesti dē alijs bene vel male nat⁹: z sic etiā fortunat⁹: s̄m nō q̄ ad ange lo illuminat dē bene custodit⁹ z nō male: vbi sequitur illuminatiōes. Sed s̄m q̄ a deo i bonū z illud psequit⁹: dē bene gubernat⁹. Que tñ electio nes hic nō habēt locū: qz de ipis nō intēdim⁹: sicut de p̄seruatiōe a ma leficijs iserēdis. De q̄ ad p̄sens sufficiat aggrediēdo eaz cerimōialia q̄ ab eis practican⁹. z p̄mo qb⁹ modis inozijs ad eaz p̄fidia allicitū.

De diuersis medijs qb⁹ demones attrahit z alliciunt inozijs p̄ maleficas ad augmentum illi⁹ perfidie. Capitulum primum.

Sunt autē tres modi p̄re ceterj qb⁹ demōes p̄ maleficas inno zios subuertūt. Et ex qb⁹ p̄tinue illa p̄fidia augmētāt. Et pri mus est p̄ rediū ex ipozituna p̄paliū dānicatiōe. Itā sicut san ct⁹ Greg⁹ dicit. Diabol⁹ frequēter tētat: vt saltē rediū vicat. Intelligas tñ hoc isra vires tētari. vt sup̄ diuinā p̄missionē declara q̄ de⁹ p̄mittit ne homiēs ignauia torpeant. In cui⁹ figura Judic. h. Has gētes nō deleuit de⁹ vt erudiret israhel i eis. z loquitur de finitimis nat⁹ onib⁹ Cananeoz Jebuseis z alijs. Et iā hussite z alij heretici p̄mittit⁹ tur vt deleri nō valeāt. Ita z demōes p̄ maleficas tātis afficiūt dānis in p̄paliū vicinos z inozijs: vt q̄si coacti maleficarū suffragia p̄mo habeāt i plorare: z demū eaz p̄siliū se submittere. Ex p̄sentia sepe nos edocuit. Nouim⁹ in diocesi Augustēsi hospitē cui isra annū. plūh. equi successe dē fuisse maleficiati: yroz rediō affecta maleficas p̄suluūt: et iuxta earū p̄silia vtiq; non salubria: alios q̄s ex post emerat: qz vector erat: a maleficijs p̄seruauit. quāte deniq; mulieres i officio inq̄sitionis nobis existētib⁹ cōq̄ste fuerūt: q̄ dñi p̄p̄ dāna vacē ex p̄uatiōe lactis et alijs iumētis illatj suspectas maleficas p̄suluissent: etiā remedia ob lata p̄cepissent: dñmō aliqd vni sp̄ritui p̄mittere voluissent: z illis in q̄rētib⁹ q̄dnā p̄mittēdū foret. respōdebāt: paz hoc esse: dñmō informa tionib⁹ illi⁹ magistri assentirēt: sup̄ certas obseruantias tpe diuinouj in ecclia aut in p̄fessiōib⁹ sacerdotib⁹ faciēdū: aliq̄ subriciōe assentirēt. Vbi notādū: q̄ vt sup̄ tactū est: mille artifice a minimis z paucj incho at: vt q̄ tēpore eleuatiōis corporj cbzi in terrā spuat aut oculos clau dant: q̄ aliq̄ s̄ba inutilia p̄ferāt: sicut z nouim⁹ eā q̄ ad huc sū pest: secu lari brachio defensa: qñ infra missā solennia sacerdotes populū salutar dicēdo. Dñs vobiscū. Ita semp̄ subiūgit vulgari sermōe. Reer mir die zūg im anj vmb. Aut q̄ i cōfessiōe post absolutionē factā etiā filia p̄fe rāt: aut q̄ nūq̄ ex itegro p̄fiteant⁹: p̄cipue mortalia pctā. sicq; ad oimō dā fidei abnegationē z sacrilegāz p̄fessionē paulatin p̄ducūt. Et hic mod⁹ seu etiā q̄cūq; p̄silijs obseruat a maleficijs erga honestas matrōas

A vicijs carnalib⁹ min⁹ deditas: magis aut⁹ terrenis com⁹modis lib⁹antib⁹.
 S; ergo iuueculas ambicio et voluptatib⁹ corporis magis deditas aliu⁹
 modu⁹ obseruat. s. p carnalia desideria et voluptates corporis. Vbi notan⁹
 du⁹ q⁹ sicut interio⁹ et appetit⁹ diaboli maior⁹ e⁹ ad tetand⁹ bonos q⁹ ma⁹
 los: licet ex parte tetato⁹ magis tetet malos q⁹ bonos. i. q⁹ amplio⁹ a⁹
 bilitas tepentia in malis ad recipiendu⁹ tetatione⁹ demois q⁹ fit i bonis.
 Ita et diabol⁹ sanctiores q⁹sq⁹ virgines et puellas magis seducere conat⁹:
 cui ex pientia supert et etia⁹ ro. Ita cu⁹ malos ia⁹ possideat no⁹ aut⁹ bonos:
 ideo magis conat seducere ad sui dominu⁹ iustos quos no⁹ habet q⁹ poss⁹
 sessos malos. Sicut etia⁹ aliq⁹s princeps terren⁹ magis insurgit ptra ille
 lum q⁹ pl⁹ aufert de iure suo: q⁹ ptra alios q⁹ no⁹ sibi pstrant. Ex pientia
 Ita in oppido Rauespurg e duab⁹ incinerat⁹ put etia⁹ inferi⁹ patet
 bic: vbi de modo que obseruat p⁹citado tepestates tages: vna illa bal⁹
 neatri⁹ in f⁹ alia q⁹ falsa fuerat etia⁹ hoc recitauit: se multas a diabolo fuis⁹
 isse p⁹essa iniurias: ea de causa: q⁹ virginem quada⁹ deuota et filia cuius
 dam p⁹diuit⁹: que noiare op⁹ no⁹ est: cu⁹ et ipsa ia⁹ defuncta fit: disponen⁹
 te omnia clemetia: ne malicia deprauaret cor ei⁹: seducere deberz taliter
 vt ipsam festiuo aliq⁹ die inuitaret: vt et ipse dem⁹ in specie iuuenis cu⁹
 ea sua colloq⁹a habere posset. Addiderat etia⁹: q⁹ lz sepissime hoc facere
 attetasset: semp⁹ tame⁹ vbi iuuecula fuisset allocuta: illa signo sc⁹ cruc⁹
 se muniuit. Et hoc vtriq⁹ ex instinctu sancti angeli ad effugandu⁹ opa dia⁹
 boli p⁹cessisse nemo dubitat. Est et alia hgo in diocesi argentine p⁹stituta
 q⁹ et vni ex nris p⁹essa asseruit: q⁹ die q⁹da⁹ dnica du⁹ solitaria i domo pa⁹
 terna incederet: vetula q⁹da⁹ illi⁹ oppidi ipsa visita di g⁹a accessit et in f⁹
 alia scurrilia hba q⁹ ptulerat: hec vltimatim subitultit: vt ea si placeret
 ad locu⁹: vbi iuuenes oib⁹ homib⁹ oppidi icogniti morarent deducerz.
 Et du⁹ ait hgo assensu⁹ pbuisse et ipsa subsecuta ad domu⁹ venisset: vetu⁹
 la subitultit. Ecce p⁹ grad⁹ ad camera⁹ supio⁹re asc⁹dim⁹ vbi iuuenes mo⁹
 rant: h⁹ caueas ne signo cruc⁹ te munias: q⁹ du⁹ me facturam asseruisset il⁹
 la pcedete: ego p⁹ grad⁹ sequedo: occulte me signo cruc⁹ muniui. Tu⁹ co⁹
 rigit: q⁹ in sumitate graduu⁹ et an⁹ camera⁹ parit⁹ p⁹stitute: illa vetula hor⁹
 ribili vultu et stomachato anio se h⁹tendo et me aspiciendo dixit. En male
 dicar⁹: signo cruc⁹ cur te signasti. abi hinc: i noi⁹ et diaboli recedas. sicq⁹
 ad p⁹ria redi⁹ illesa. Qua ex re colligit: quatis h⁹u⁹is antiq⁹ ille ho⁹
 stis i seductione⁹ aniaz de bachaf. h⁹efata deniq⁹ balneatri⁹ icinerata
 p⁹ h⁹ic modu⁹ asseruit ab aliq⁹ q⁹dam vetula se seducta: cu⁹ tu⁹ ei⁹ p⁹sdotalis
 differeti mo⁹: q⁹ vicijs demon⁹ i via i sp⁹ b⁹uana iuenisset: cu⁹ i ipsa itetio⁹
 nis fuisset amasiu⁹ suu⁹ fornicatiois ca⁹ visitare: et vbi a demoe icubo cog⁹
 nita fuisset et infrogata an eu⁹ agnosceret: et ipsa se eu⁹ minime agnoscere
 asseret. ille r⁹dit. Dem⁹ su⁹. et si voluerz ad tuu⁹ b⁹iplacitu⁹ semp⁹ ero pa⁹
 rat⁹: nec i q⁹buscuq⁹ necessitatib⁹ te deseram. Ad q⁹ illa du⁹ annuisset. et viii.
 annis vsq⁹ vicijs ad vltimu⁹ vite spurcit⁹ ill⁹ diaboli⁹ iseruit: cu⁹ fidi
 tu⁹ om⁹oda abnegatioe. Et est t⁹ mod⁹ alliciendi p⁹ via⁹ mesticie et paup⁹

Prima secūde partis Questio I

L tatis. Hā corruptj iuueculis ⁊ spretj ab amatorib⁹ qb⁹ se nubēdi grā ad eoz pmissā ipudicitie copulauerāt: vt iā omni frustratur cōfidentia et se vndiq; ifamatas p̄siderāt: etiā ad q̄cunq; diabolica p̄sīdia se puerunt: aut rōne vindicte illū maleficiādo amatozē seu illā cui se iunxit: aut als oib⁹ spurcitijs se submittēdo machinātur. Et sicut taliū iuuecularū nō est nūer⁹: vt beu experientia docet: ita nec nūer⁹ maleficaz ex eis iurgētū: pauca ex multj referam⁹. Est loc⁹ in diocesi Burjū. vbi iuuenis sup vrozē sibi maleficatā talē causaz deposuit. **Q**ue em̄ tpe iuuenturj quādā ait adamādo dū ipsa iugit instaret vt eā matrimonio copularē: ⁊ ego eā spernēdo aliā ex alio dominio durissem in vrozē: volēs tū amicitie grā ei cōplacere: ipsā ad nuptias iuitabā. **Q**ua veniēte dū alie mulieres hōeste suas p̄pinas seu oblatiōes p̄tarēt: illa q̄ inuitata fuerat manū eleuās: ceterj mulierib⁹ q̄ circūstabāt audientib⁹ dixit. paucos dies sanos post hāc habebis. **E**t spōsa territa: cū eā nō agnosceret: eo vt p̄missum est: ex alio dominio copulata fuerat: dū iterogaret circūstātes q̄nā esset q̄ ei huiusmodi minas iulisset. **A**lie ipsam vagā ⁊ dissolutā mulierē existere affirmabāt: nō min⁹ tū ea q̄ dixit et eo ordie subsecuta fuerūt. **H**ā post paucos dies adeo maleficata fuit et oibus mēbris destituta: q̄ etiā vsq; in p̄sens vltra annos decem in suo corpore maleficia cernitur. si ea q̄ in vno dūtarat oppido illi⁹ dioecesis repta sunt inferēda essent: liber iteger foret p̄ficiendus: p̄scripta alit et reposita sunt apud eundē episcopū Burjū. ⁊ vtiq; stupēda ⁊ inaudita: vt testis idē exiit. **H**ec silētio p̄reundū putam⁹ rē stupēdā ⁊ inauditā. **H**ā comes q̄dā p̄clar⁹ genere ⁊ vestraviensis territorij: in p̄sib⁹ argētīnēsis dioecesis: iuueculā filij genere p̄clarā durit vrozē: quā tamē post celebratas nuptias vsq; ad tertij annū carnalit cognoscere nō poterat maleficiali impedimēto: vt rei pbavit euētus p̄pedit⁹. **A**n̄ius ⁊ q̄d agere ignozās: ⁊ sanctos dei iugit interpellās. **A**ccidit vt ad ciuitatē metēsem ob negocioz q̄rundā expeditionē applicaret. **I**n q̄ dū p̄ vicōs ⁊ plateas feruis ⁊ familia vallat⁹ incederet: quādā mulierē q̄ an̄ illos annos p̄cubina sua fuerat obuiā haberet: q̄ visa dū sup maleficia sibi illata minie cogitarz: improuise eā blāde ex antiq; amicitia p̄tracta alloq̄tur: ⁊ q̄liter se haberet ⁊ valeret iuestigat. **A**t illa cernēs comitis pietatē: viceuerſa comitē de valitudine sui corporj ⁊ stat⁹ diligēter iuestigauit. **Q**uo respōdēte: q̄ bene ⁊ p̄spere cūcta sibi succederēt. **I**lla attonita paululū siluit. **E**t comes cernēs eā attonitā: ampli⁹ verbis blādis eā aggredit ad collationē eā inuitādo. **A**t illa de statu vrozis iuestigādo sile respōsum accepit. q̄ bene in oibus se haberet. **T**ūc illa an nē p̄eros generasset inq̄siuit: ⁊ comes. tres mihi inq̄t sūt pueri masculi. q̄libet anno vnū genuit. **T**ūc ampli⁹ illa stupefacta paululū siluit. **E**t comes: rogo te charissima: cur tā diligēter inq̄ris idica: nec em̄ dubito quin mee felicitati p̄gratulerj. **T**ūc illa. **V**ere p̄gratulor: s; maledicaf illa vetula q̄ obtulit se corp⁹ vestrū velle maleficare vt carnalē actū cum

A vrozē vřa exercere minie haberet. In cui⁹ signū: pute⁹ q̄ est in medio curie vře p̄tinet in fundo ollā: certas res maleficiales p̄tinetē. q̄ ea de causa ibidē posita sunt. vt q̄d̄iu ibidē cōtinere: tādiu coesidi i potētia vobis adesset. h̄ ecce oīa vana sūt: de q̄b⁹ gaudeo tē. Nec comes diu di stulit od domū regressus: puteū ex bauriri fecit: ollaz reperit: z cūcta cōcremādo potētia illā pditā subito recupavit. Unde cometissa denuo nobiles q̄s ad nuptias nouas iuitauit: affirmās se iā domina illi⁹ castri z dominiū q̄ tanto tpe virgo p̄māsisset. Castri z dominiū p̄p̄t bo: no: ē comit⁹ nō expedit noiatis ex p̄mere: hoc enī ipsū recta rō p̄suadet. et vt substācia facti in detestationē tāti criminis detegat. Et q̄b⁹ patē varij modi a maleficijs vřitati in augmētū sue p̄fidie. P̄efata enī mulier q̄a ab vrozē comit⁹ ex pulsa. hoc maleficiū comiti ex alteri⁹ malefice in: formationē tulerat. Qua de causa innumeri effect⁹ maleficiales sequūt.

C Sequit⁹ de modo sacrilege p̄fessionis. Capituli. h̄.

Qudus aut sacrilege p̄fessionis sup̄ exercitū pactū fidelitatis cū demōib⁹ vari⁹ existit: vrpote cū z ipse malefice varijs ex: ercitijs circa maleficia i ferēda inhsitit. Pro cui⁹ intellectu est p̄mo aduertēdū: q̄ sicut i genere triplices apparēt malefice: vint p̄ma parte tractat⁹ tactū est: scz ledētes: h̄ curare nō valētes. Curantes z ex aliq̄ singulari pacto cū demōe inito nō ledētes. Redētes et curātes: ita z inf ledētes vnū gen⁹ existit sup̄remū: in q̄ genere existen tes: oīa alia maleficia q̄ alie sparsim exercēt p̄petrare valēt. An p̄fite di vbi describit⁹ factis declarat de alijs specieb⁹ inferiorib⁹. Sūt aut v̄e q̄ cōtra h̄sane nature inclinationē imo omniū feraz p̄prie specie i fan tes vorāt z comedere solēt. Et hec est sup̄ma species in maleficijs exer cēdis: sunt enī q̄ ad inūsera nocumēta alia tēdūt. De enī grādies z au ras lesiuas cū fulminib⁹ exagitāt: sterilitatē in homib⁹ z iumētis p̄cu rant. Infantes q̄s nō deuorāt demōib⁹: vt sup̄ patuit offerūt: aut als occidunt. Sed hoc circa i fantes nō renatos fonte baptismatis: q̄s aut deuorāt renati sunt vt patebit: h̄ nō nisi deo p̄mittētē. Scitū z i fantes p̄pe aq̄s ambulātes i ip̄sas: nullo vidēte i aspectu parētū p̄ficere: eq̄s sub infestib⁹ freneticos facere: de loco ad locū p̄ aera vel corpālē vel imaginarie trāsmeare: iudiciū z p̄fidetiū anios: ne eis nocere valeāt im: mutare: taciturnitatē sibi z alijs in tormētis p̄curare: se capiētū ma: nus z anios tremozē magnū incurrere: occulta alijs māifestare: et q̄dā futura ex demonū iformatiōe: q̄ vicz aliq̄uā causaz possūt h̄e naturalē p̄dicere. vide q̄stionē an demōes valeāt futura p̄cognoscere i. h̄. sen. di. f. ij. absentia velut p̄ntia p̄spicere: ad amorē vel odiū ino: dingatū mētēs hominū imutare: ictu fulmis nōnūq̄ quē volūt: seu etiā aliq̄s homies z iumēta infimere: vim grātiā aut etiā potētā coesidi auferre: aboz: tū p̄curare: i fantes i vřero matris solo ex teriori tactu interimere: solo etiā visu absq̄ tactu iterdū boies z iumēta maleficiare z mortē inferre p̄prios i fantes demōib⁹ dedicare: z breuē oīa: vt p̄missū est: pestifera

Prima secunde partis Questio I

C q̄ alie malefice sparsim pcurare sciūt: q̄n̄ dei iusticia talia fieri pmittit. Deu i illo gñe supmo existētes ppetrare sciūt: nō aut ecuerso. h̄ tñ est cōmūe omnīū spurcicias carnales cū demōib⁹ exercere: ideo z ex illorū mō p̄tēdi q̄ in supmo gñe existūt: aliaz maleficaz modū faciliē q̄s ca pere pōt. Fuerūt aut̄ tales dudū añ. rrr. annos in cōfinib⁹ Subaudie h̄sus dominū Bernēsū. vt recitat Hider i suo formicario: nūc at̄ i p̄finib⁹ Rōbardie h̄sus dominū ducē Austrie: vbi z inq̄sitor cuman⁹: vt i p̄cedēte parte tactū est: vno anno. rli. maleficas icinerari fecit z fuit annus dñi rē. lxxxv. q̄ etiā ad huc p̄tinue inq̄rēdo laborat. Quod⁹ aut̄ p̄f̄tēdi duplex est. Un⁹ solēnis p̄ file ad votū solēne. Ali⁹ p̄uat⁹ q̄ seorsum demōi q̄cūq; hora fieri pōt. Solēnis iter eos fit vbi malefice i certā cōtionē statuto die veniūt: z demonē in assūpta effigie vidēt homīs: q̄ dū sup seruāda sibi fidelitate cū tpaliū p̄spitate z lōgitudine vite bōrtaf. ille q̄ assunt nouitiā suscipiēdā sibi cōmēdāt. Et demō si de abneganda fide z culta cōp̄ianissimo: z de eptēsa muliere: sic em̄ z b̄rissimā virginē Mariā nūcupāt: z de sacramētis nōq̄ venerādīs iuenerit nouitiā seu discipulū volūtariū. Tūc demō manū eptēdit: z viceversa discipul⁹ seu nouitiā stipulata manu illa seruare pmittit: z demō habit⁹ illis p̄misissis statim subūiḡit dec nō sufficere. Et vbi discipul⁹ q̄nā vltorē sint facienda inq̄rit. Demō omagiū petit: q̄d p̄tinet: vt i anīa z corpe sibi eter nalit̄ p̄tineat: z p̄ posse alios quoscūq; vtriusq; sex⁹ sibi associare velit.

D Adūngit deniq; vt certa vnguēta ex ossib⁹ z inēbris pueroz z p̄cipue renatoz fonte baptisimat⁹ sibi pficiāt p̄ q̄ cūcras suas volūtates exple re cū sua assistētia poterit. Hūc modū nos inq̄sitores ex p̄tencia teste p̄cepim⁹ in oppido B̄rsiaco basilien̄sis diocesis: plenā informationē capiēdo ab vna iuēcula malefica: h̄ p̄uerfa: cui⁹ et mactera i diocesi Ar̄gētīnēsi icinerata fuerat: q̄ etiāz addiderat: q̄ p̄ modū q̄ ei⁹ matertera ipsaz p̄mit⁹ seducere tētassēt talis erat. Quadā em̄ die secū p̄ grad⁹ ascendere babebat: z ei⁹ iussu camerā intrare: vbi cū vidiss̄ quīdecim iuuenes i vestimētis viridī color⁹ ad modū q̄ rutberi incedere solēt: matertera sibi dixit. Elige ex his iuuenib⁹: z eū quē volueris tibi tradā: z ipe te sibi i spōsam assumet: z cū illa nullū se velle habere asseruisset: grauter vulnerata tandē acq̄uit: modū ex p̄mēs p̄missuz: asseruit etiā q̄ se: pi⁹ p̄ lōga terraz spacia de nocte ab eo trāstata fuerat: etiā ab Argētia v̄ḡ ad Colonā. Hec est illa cui⁹ occasiōe i p̄ma q̄stīōe p̄missū est: nos velle declarare an malefice h̄e z corporalit̄ a demōib⁹ transferant̄ de loco ad locū. et h̄ p̄p̄t̄ h̄ba candīs. rrv. q. v. ep̄i. vbi rert⁹ sentit q̄ solūmō imagiariē: cū tñ interdū etiā vere z corporalit̄ transferant̄. Interrogata em̄ an solū imagiariē z fantastice sic incederēt p̄ demōes illuse. Respondit: q̄ vtroq; mō: put etiāz h̄itas se habet: vt inferi⁹ de mō transferēdi localit̄ declarabit. Asseruit etiā: q̄ maiorā dāna ab obstetricib⁹ in fētū tur: q̄ vt plurimū i fantes aut habēt iterimere aut demōib⁹ offerre: ab ipsa etiā mactera asseruit se grauit̄ fuisse semel h̄beratā: eo q̄ ollā quā

Adam occultatuz discooperiēdo plurimoz infantū capita reperisset. Et
 plura alia retulit: pri^o p̄stīto p̄ dicēda veritate iuramēto vt decuit: ei^o
 deniq; h̄bis sup̄ modū p̄stīdī fides indubta accōmodat: etiā p̄ ea q̄ in
 suo fornicario p̄fat^o Joā. Hider docto^r p̄cipu^o: q̄ etiā nost^r r̄p̄onib^o
 miris claruit scriptur^o recitat. et hoc ex relatu inq̄sitoris Eudēis dio
 cesis: q̄ etiā in ipsa diocesi multos de maleficis reos inq̄sierat z incie
 rari fecerat. dicit em̄ p̄fato inq̄sitorē mibi referēte. p̄cepti q̄ in Raufanē
 si ducatu q̄dam malefici p̄prios natos īfantes coperant z comederant.
 Quid^o autē discēdi talē artē fuit: vt dixit: q̄ malefici in certam p̄cionē
 venerūt z ope eoz verisimilit̄ demonē in assumpta imāgie viderēt ho
 minis: cui discipul^o p̄bebat necessārio dare fidē de abnegando c̄risti
 anisimo: de eucharistia nūq̄ adoranda: z de calcando sup̄ crucē vbi latē
 ter valeret. Sequitur aliud ex epl̄is ab eodē. Fuit in sup̄ fama cōmissis Pe
 tro iudice in Boltingē referēte: q̄ ī terra bernēsū. r̄m̄. īfantes deuora
 ti essent a maleficis: quāobrez etiāz publica iusticia satis dure exarserat
 in tales parridas. Cū autē Petr^o q̄suisset a q̄dam capta malefica: p̄
 quē modū īfantes comederēt. Illa respōdit. Quid^o iste est. Nam īfan
 tib^o nondū baptizatis p̄cipue insidiāmur: v̄l etiā baptizatz: p̄stertiz
 quī signō crucis nō inununt z osonib^o. Recto: aduerte: q̄ ideo nō bapti
 zatis p̄cipue insidiānt īstictu diaboli: vt nō baptizēt. seq̄t. Vos ī qu
 nabulis vel ad latera iacētēs parentū ceremonijs nostris occidim^o: q̄s
 postq̄ putant opprēsi esse: vel aliūde mortui: de tumulo clam furto res
 cipim^o et in caldari decoqm^o quicq; euulsis ossib^o tota caro effici^o pene
 potabilis: de solidiore materia vnguentū facim^o nostris volūtatib^o et
 artibus ac transfectionib^o accōmodis: de liquidiori h̄o humore fisco
 nem vt vtres replemus. de quo is q̄pocat^o fuerit: additis paucis cere
 monijs statim p̄scius effigit et magister nostre secte. Sequit^o ad idē mo
 dus ali^o magis distinct^o et clarus. Nam iuuenis q̄dam cū vxore male
 fica capt^o in Bernēsū iudicio seorsum ab eadē et in distinctam turrim
 repositus dixit. Si meoz facinorū veniam cōsequi possem: omnia q̄ de
 maleficis scio libēs patefacerē: mori em̄ video me oportebit. Cūq; p̄ lit
 teratos circūstantes audisset: omnimodā posse cōsequi veniam: si vere
 peniterz: tūc lete se morti obrulit: z modos p̄meue īstictōis differuit.
 Quid^o inquit talis est quo etiā seduct^o sum. Dporet primo: vt domi
 nico die anteq̄ aqua b̄dicta p̄secraf: discipulū futurū cū magis eccle
 siā introire z ī bidē abnegare corā eis C̄ristū: ei^o fidē: baptisina z vn̄
 uersalē ecclesiā. Deide omagiū p̄stare magisterulo. i. paruo magis: ita
 em̄ demonē et nō aliē vocāt. Gbi norandū: q̄ iste mod^o cū alis recitatz
 cōcordat. Nec obstat q̄ demō iterdū p̄sens est: vbi omagiū sibi p̄staf:
 iterdū h̄o nō. Dolose em̄ tūc opaf: cernēs dispositionē futuri discipli
 quē fortassis ab ei^o p̄ntia tāq̄ nouiti^o retraheret tiorz cā: cū tūc al^o p̄ si
 bi notos z familiares facil^o estiat eū assentire: idoz eū z tūc magis
 vocāt eū abfens est vt m̄iore terrore ex parua estiatōe magis p̄cutiat.

Partis secunde pars prima Quæstio I

Sequitur postremo. de vere bibit supradicto. q̄ facto statim se interiorib⁹
sentit imagines nre artis scipe ⁊ retinere sup p̄cipales rit⁹ hui⁹ secte.
An hūc modū ait seduct⁹ sum. Et vroz mea quā tāte p̄nacie credo: vt
poti⁹ incēdū sustineat. q̄ minimā fateri velit h̄itatē: s̄ beu ambo rei su
m⁹. sicut dixit iuuenis ita h̄itas p̄ oīa repta est. Itā p̄cōfessus iuuenis
in magna p̄ritide mori visus est. Vroz nō ⁊ testib⁹ cōducta: nihil h̄itas
tis nec ī ipsa torura fateri voluit: nec ī morte: s̄ incēdū p̄parato p̄ līs
ctozē eidē h̄bis pessimīs maledixit: sic incinerata fuit. Et h̄b⁹ liquet
mod⁹ p̄fēdi eaz solēnis. Ali⁹ nō mod⁹ p̄uar⁹ sit diuersis medijs. In
terdū enī vir⁹ aut mulierib⁹: aut aliq̄ alia corpali seu tēporali afflictioē
inuoluz demō astat: interdū visi b̄l̄: interdū p̄ medias alloq̄tur p̄sonas.
et si s̄m ei⁹ p̄silia agere velit: oīa p̄futura pollice⁹ ad nutū. a paruis tū
vt ī p̄io caplo tactū ē inchoādo: vt ad maiora paulatiz p̄ducatur. Variā
possent adhuc d̄duci acta ⁊ gesta p̄ nos ī inq̄sitiōe repta: s̄ q̄ difficulta
tē bec materia nō patit: breuitati studēdū est cū vltorio: declaratioē.

Pro declaratione omagij p̄standi aliqua sunt aduertenda.
Quē sup hoc q̄ diabol⁹ omagiū recipit: aliq̄ sūt aduertēda q̄
vicz de causa: ⁊ q̄ differēter h̄ faciat ⁊ p̄mo. Itā l̄ h̄ faciat p̄n
cipal⁹ ad maiore offensionē diuine maiestati: creaturā ei d̄s
carā sibi vsurpādo: ⁊ ob maiore certitudine future illi⁹ dāna
tionis: quā sūme affectat. Tamē sepe reptū est a nobis tale omagiū ad
certos accessit annos simul cū p̄fessioē. Interdū p̄fessionē tū ⁊ omag
giū ad certos annos distulisse. Et dicam⁹ p̄fessionē p̄sistere ī fidei tota
li aut partiali abnegatione. Totali vt sup tactū est: cū fides ex integro
abnegatur. Partiali cū ex pacto inito habet cerimōtalia quedā contra
statuta ecclesie obseruare: vt diuicis dieb⁹ ieiunare: aut fertis fertis car
nibus vesci: aut certa crimia in p̄fessione celare: vel aliq̄d simile p̄petra
re. Omagiū nō dicam⁹ p̄sistere in corpore et anie traditione: q̄ de cau
sa autē talia p̄ctican⁹: possum⁹ assignare quattuor causas ex parte de
monis. Tū enī vt sup ī p̄ma parte tractat⁹ declaraf̄ circa secūdū p̄inci
pale. An demōes ad odiū vel amorē mētes hominū possint inmutare pa
tuit. q̄ intima cordis nō possint penetrare: cū soli deo p̄ueniat. Ex
coniecturis tamē in illo ⁊ cognitiōe deuenit: vt etiā iam inferi⁹ pate
bit. Ideo h̄sutus ille host⁹ si p̄siderabit nouitiā in aggressu difficilē ad
cōsensum: tūc blande eā aggredif̄: pauca ex igēs: vt paulatim ad maio
ra p̄ducatur. Secūda causa: nā cū inter abnegātes fidē diuersitas creden
da est: cū q̄dam ore: s̄ nō corde: q̄dam ore ⁊ corde diabol⁹ ex p̄ire volens
an corde sicut ore sibi p̄fiteat. certos annos deputat: vt eo in tēpore ex
opib⁹ et p̄uerfatione mētē ei⁹ inuestiget. Tertia causa: nā si p̄ tantū tē
poris spaciū cognoscet ipsā ad q̄cūq̄ exequēda min⁹ volūtariā: ⁊ q̄ tā
ore ⁊ nō corde sibi adberat: p̄sumit⁹ diuinā misericordiā ei p̄p̄ an
geli boni custodiā: quā demon in multz ex p̄p̄iri p̄t p̄futura: tūc ipsā
abh̄erere ⁊ t̄palib⁹ afflictionib⁹ ex ponere conaf̄: vt vel sic ex desp̄atione

A ei⁹ lucrū habere valeat. Hui⁹ v̄itas patet: nam si causa q̄rit̄. vnde sic q̄ certe malefice sub q̄buscūq; tormētis etiā maximis: nec minimā v̄itatem fateri volūt: vbi tamē alie facili⁹ ad q̄cūq; interrogata sua crimina fatent̄. Itē vnde hoc q̄ sibi ipsi⁹ p̄st̄ q̄ false sunt: vitā auferre suspēdio conant̄. Reuera em̄ dici p̄t: q̄ sibi diuina coactio p̄ sanctū angelū ad h̄ non pcurrit: vt maleficia cogat̄ fateri v̄itatē: et maleficia taciturnitatis abscedere: q̄ tūc ope demonū sit q̄dcunq; euenit: siue taciturnitas: siue criminū cōfessio. Primum sit sup̄ illas q̄s ore z corde nouit fidē abnegasse: z simili mō omagiū p̄stitisse. De quaz etiā pseuerat̄ia cert⁹ est: vbi p̄ oppositū alias relinquet nō tuēdo: eo q̄ nouit illas sibi minime p̄ficiuas. Ex p̄tentiā nos sepe docuit: cū oēs quas incinerari fecim⁹: ex eaz cōfessionib⁹ patuit ipsas fuisse inuolūtarias circa maleficia in ferenda. Hec hoc sub spe euadēdi dicebāt: cū ex plagis z v̄berib⁹ eis a demonibus illatis: vbi ad eoz nutū nō seruiebāt: v̄itas p̄stabat. Sepissime v̄ite cū facieb⁹ tumidis z liuidis. Et similiter q̄ post p̄fessionē criminū sub tortura semp̄ seip̄as vitā p̄uare laqueo satagūt: v̄itas ex nostra p̄ctica habet: cū semp̄ post criminū p̄fessionē custodes deputant̄ singulis horis sup̄ talia atredētes: vbi etiā ex negligētia interdū custodū: ad corrigias v̄l pepla repiebant̄ suspēse. Inimico v̄tq; vt dictū est: h̄ pcurante p̄ cōfessionē aut sacramētale cōfessionē veniā p̄sequēnt̄. Et q̄s corde allicere nūq̄ poterat: q̄ etiā facillime gratiā apud deū iuenissent. Itā v̄l timo p̄ teporale p̄fessionē z horribilē mortē in desperationē deducere conant̄: q̄uis z p̄ dei gr̄tiā maiorē: vt pie est credēdū: veniā p̄ verā p̄titionem z purā p̄fessionē cōsecuta sit: vbi nō volūtarie illis spurcitiss̄ inheferūt. Patet ex his q̄ p̄ diocesim argētīnēsem: p̄st̄ arietem z oppidum Dagenaur̄ v̄ite et rauēpurḡ acta sūt: v̄t annis. iij. euolūt. In p̄mo nāq; oppido vna vili peplo z fragili se suspēdit. Altera nomie z valpurḡ de maleficio taciturnitatz miro mō fuit notata: alias mulierculas i formā do q̄lit̄ talē taciturnitatē p̄ puez masculū z p̄mogenitū i fornace decoctū pcurare deberēt. Acta z gesta adhuc p̄manib⁹ habēt: et filr̄ de alijs in secūdo oppido incineratz sparsim hincinde deducēt. Et est q̄rta causa cur demōes omagiū recipe sup̄ certas disse⁹: sup̄ alias nō minime: eo v̄tz q̄ cuz p̄iodū hois cognoscere subtili⁹ q̄ astronomi p̄nt̄: facili⁹ eis terminū v̄ite v̄l p̄teritū naturalē p̄ casualē: mō q̄ dictū est p̄uenire p̄t. Hec b̄zuit̄ pacta z gesta maleficaz declarāt. P̄: io demonis astutiā i talib⁹ deducēdo. Itā qz̄ p̄m Augu. in li. 6 natura demonū assignat̄ semprē cause. v̄n etiā pbabilr̄ p̄iecturāt futura p̄tingētia. Itō q̄ illa scire certitudinalr̄ valeāt. P̄: ia est: qz̄ v̄igēt subtilitate naturalī q̄ ad opationē intellect⁹ ipsoz. Cū et sine discursū q̄ necessari⁹ est i nobis rōnis itelligūt. Secūda: qz̄ p̄p̄ ex p̄tentiā tēpoz z reuolutionē sup̄ p̄noz spiritū plura sciūt q̄ nos. v̄n ex Jsid. allegat̄ sepi⁹ a doc. tripli cū acumie scire v̄igēt demōes. subtilitate nature. ex p̄tentiā tēpoz. z reuelatiōe sup̄noz spiritū. Quarta est: p̄p̄ celeritate mor⁹: v̄n q̄ i orib⁹

Prima secunde partis Questio I

Ente fieri hñt pcedere pōt mira celeritate occidēte. Quira: qz sicut sua potētia: cū de pmittit possūt iducere morbos: auaz ificere z samē iducere. ita possūt z illa p̄dicere. Sexta: qz p̄ signa possūt subtili p̄dicere mortē q̄ medic⁹ vidēdo vrinā z pulsū. Hā sicut ille p̄ signa videt aliq̄ i: ifirmo q̄ simplex nō p̄siderat: ita z demō ea q̄ null⁹ hō videt naturalit̄. Septia: qz ex signis q̄ pcedit ab anio hoīs p̄cturāt ea q̄ sunt vel est. in ania astuti⁹ prudētī viro. Sciūt em̄ q̄ instict⁹ sunt n̄similit̄ secuturi z p̄sequenter cuiusmodi opa. Octaua: qz acta p̄p̄etarum z scripta nō scūt meli⁹ q̄ hoīs z ex ill⁹ multa futura depēdēt. ideo ex illis multa futura p̄dicere p̄nt. Hec etiā tāgūt. xxv. q. iij. sciēdū. Vñ nō mīz si pio: dū hoīs scire pōt naturalē: lz sec⁹ sit d̄ termino casuali q̄ fieret p̄ icinera: tionē quā demō finalit̄ parat: qñ vt dictū est ipsas volūtarias repit. timēs de eaz reditu z p̄uersidē: cū tñ alias q̄s nouit volūtarias etiā ad naturalē vt sic vsqz ad mortē defendit. Dem⁹ ex vtraqz parte exēpla q̄ a nobis repta sunt z acta. Hā in Basiliēsi diocesi villa sup̄ ybenū situata noie Oberz viler plebanū p̄uersatide honestū habuit: illi⁹ tñ opiniōis seu poti⁹ error⁹ q̄ maleficiū n̄bil est i mūdo: h̄ tñ in opiniōe dominū q̄ huiusmodi effect⁹ mulierculis attribuebāt quē talit̄ a suo errore de⁹ purgare voluit qd etiā z alia demonū sup̄ p̄gēdū termīs vite malefici: cis cōmertia patefierēt. Hā dū festine pōtē ob cuiusdā negocij expediti: one p̄rāsire vellet: obuiā s̄it i portūitate quādā vetulā habuit: cui dū in pōtis accessu locū vt p̄ciret dare noluit: h̄ importūe incederet casu vetulā luto intrusit. vñ idignata in h̄ba p̄tumeliosa prupit ei⁹ d̄ p̄t. p̄faff. ipune nō trāsibis. Sed ille lz h̄ba paz aduerteret: d̄ nocte se infra cīgulū vbi surgere e lecto volebat: maleficiatuz sensit: ita vt bza: ch̄s hoīm alioz sustētari semp̄ habuit vbi ecclesiaz visitare volebat: sicqz p̄ trienniū māsit: sub cura tñ domestica m̄ris carnalis. Quib⁹ ex: p̄ter dū vetula illa egrotaret: quā etiā p̄ h̄ba cōtumeliosa q̄b⁹ minata fuerat semp̄ suspectaz de maleficio sibi illato habuerat. accidit tñ vt p̄ cōfessionis audiētia ifirmata ad eū mitteret. Et sacerdos lz iportūe dis: ceret: p̄titeat diabolo suo magfo. Ad istātiā tñ matz p̄ duos villanos sustētat⁹ inter brachia domū accessit z ad caput lecti in q̄ maleficia iace: bat sedēdo. Duo illi villani ab extra auscultare volebāt. p̄pe fenestrā: sic eū stuba i plano erat situata: an maleficiū illatū plebano cōfiteret. vñ p̄tigit vt lz infra p̄fessionē mētione nullā de maleficio illato fecissz. Ipsa tñ p̄fessioe pacta dixit. Scis ne tu. p̄faff. q̄s te maleficiavit. Et dū blā de ille respōderet se nescire: illa subitūlit. Tu habes me suspectā: et bene. Scias me tibi i tulissē tali de causa vt sup̄ tactū est. Et dū ille pro sua liberatiōe istaret dixit. Ecce tēp⁹ statutū aduenit z mori habeo: qz ita disponā vt pauc⁹ dieb⁹ euoluz post mortē meaz saneris. z ita eue: nit. Hā illa iuxta statutū a demōe terminū obht: z infra. xxx. dies qdā nocte sacerdos ex itegro se sanū repit. Homē sacerdotz d̄ p̄faff̄ h̄stin. tā in diocesi Argētinefi. Siltē in diocesi Basiliēsi villa Buchel p̄pe opz

21 **P**idū Seruyl trigit. mulier qdā capta z tadē incierata: sex añs incubū dmonē habuerat etiā i latere viri dormiētis i lecto. Et h ter i septimana. Sabbathz: quītis z tertijs ferijs aut alijs noctib⁹ sacratiozib⁹. Tale aut omagiū pstiterat diabolo vt post septimū annū in corpe z ania ppetue sibi dedicata esset. Pie tñ dispēsauit de⁹. Itā in sexto capta z igs nī adiudicata vere z itegre p̄fessa veniā crediū a deo p̄cepisse. Plurimū em̄ volūtaria ad mortē extitit: asserēs q̄ etsi liberari possit: morē tāmen ampli⁹ p̄celigeret: dummodo potestatem demonis euaderet.

Ced mō q̄ localit̄ trāfferūtur de loco ad locū. Cap. III.

28 **I**Am aut̄ aggrediendū est de eaz ceremonijs z qb⁹ in suis opib⁹ p̄cedūt modis. Et p̄mo de his q̄ erga se z p̄prias p̄sonas opantur. Et q̄a trāfferri de loco ad locū cozpalit̄ est de p̄cipuis earū actiōib⁹: carnalib⁹ etiā spurcitijs cū incubis demōib⁹ insistere. De singulis aliq̄ deducem⁹: z p̄mo de eaz cozpali trāsuetiōe. Abi notandū est: q̄ hec trāsuetiō patit̄ difficultatē: vt sepi⁹ tactū est: ex vno dītatat̄ p̄cessū scripture: puta. xx. vj. q. v. epi. Abi dicit̄ ex p̄silio acq̄ren dī. Illud nō est admittēdū: q̄ qdā scelerate mulieres post sarban retro cōuerse demonū illusiōib⁹ et fantasmatib⁹ seducte credūt se z p̄fitef̄ cum Diana horis nocturnis dea paganoz̄ vel cū heroide et innumera multitudie muliez̄ eq̄tare sup̄ quasdā bestias: z multa terraz̄ spacia i tēpestate noctis silētio p̄transire: etq̄ tanq̄ oīne in omnib⁹ obedire zc. Quap̄oz̄ sacerdotēs dei p̄dicare debēt populo: vt nouerint oīno hec falsa z nō a diuio h̄ maligno spū talia fantasmata mētib⁹ fidelīū irrogari: siqdē ipse sarbanas transb̄mat se in diuersarū p̄sonarū spēs atq̄ s̄ multitudies. Et mētē quā captiuā tenet i somnis deludēdo p̄ deuiā q̄q̄ deducit zc. Et ad h̄ p̄dicant̄ inf̄dū a q̄busdā exēpla publice d̄ctō. Sermano z de qdā alio q̄ filiā suā sup̄ h̄ obseruauit q̄si oīno hec sint i possibilia fieri. Et i discretē applicā f̄ ad maleficas z eoz̄ opa tāq̄ vt z singula eoz̄ facta i lesiōib⁹ hominū: sumētōz̄: terre frugū nō sint eaz applicanda: eo q̄ sicut s̄atst̄ ice i trāsuetiōib⁹: ita z circa creaturaz̄ lesiōes illudū f̄: q̄ qdē opinio: cū i p̄ma q̄st̄iōe tāq̄ heretica sit re pbata: vt p̄te p̄ diuiaz̄ p̄missionē sup̄ diaboli potētā q̄ ad maiora vt sic se extēdere p̄t. militans s̄it z p̄ sacre scripture it̄tione: z ad ecclie sc̄te intolerabile dānū vbi iā multz̄ annis ipune ex hac pestifera opinie p̄māser̄t sclari brachio puniēdo facit̄ amputādo. Un̄ z i imēsū sic creuet̄: vt iā nō sit possibile eas eradicare. Ideo diligēs lector: ea q̄ ibi posita s̄ūt i d̄struōne illi⁹ opiniois cōsiderabit z ad p̄ns q̄lit̄ trāfferant z qb⁹ modis h̄ sit possibile aduertet: cū respōsiōib⁹ sup̄ exēpla q̄ ab eis i mediū deducunt. Nō igit̄ cozpalit̄ possint trāfferri varijs modis ostēdit̄. Et p̄rio ex alijs magoz̄ opatiōib⁹. Itā si nō possent trāfferri: h̄ essz̄ v̄l qz̄ de⁹ nō p̄mitteret aut qz̄ diabol⁹ h̄ facere nō posset: eo q̄ creature repugnaret. Non primuz̄: qz̄ vbi maiora vtiq̄ z minora dei p̄missione fieri possunt. Sed maiora tam in puerj̄ q̄ in hoib⁹ sepissime facta s̄ūt: vt pote iustis

Prima secunde partis Quæstio I

Et in gr̃a p̃stitutz patet. It̃a vbi q̃rūt: an cāpsides pueroꝝ ope demonū fieri possūt. Et an demō localiter possit cāsserre aliquē hominē de loco ad locū etiā inuitū. Ad p̃mū respōdēt q̃ sic. It̃a z Būilbelm' p̃rri sc̃sis i vltia pte de vniuerso dicit. Et p̃sides pueroꝝ fieri possūt: ita q̃ deo p̃mittēte demō vicē ifantꝝ gerere pōt: vel etiā translationē facere. Tales enī pueri semp̃ sūt miser i euilātes. Et lz q̃rtaio: aut quicq̃ m̃fes vix sufficerēt ad lactādū: nūq̃ tū impinguant: s̃ vltra modū pōderosi exiūt. Mulierib' tū pp̃ nimīū terrozē quē p̃cipere possent: nec affir̃ mada sunt nec negāda: ist ruēde sūt vt lfatoꝝ iudicia q̃rāt. Permittit enī de' pp̃ pctā parētū: cū inēdū viri imp̃gnatis vrozib' maledicūt. vellē inq̃unt vt diabolū portares vel filia. Et s̃lt̃ impatiētes mulieres sepe filia p̃ferūt. De alijs etiā homīb' inēdū iustꝝ: exēpla pluriā rep̃iunt. It̃a Gincē. in spe. hysto. li. xx vi. ca. cliv. ex recitatioe p̃etri damisani refert de puero q̃nquēn̄ cuiusdā nobilissimū viri: q̃ puer p̃ tūc monach' fact' a monasterio nocte illat' est p̃strio clauso vbi manere repositus et interrogat' dixit se p̃ q̃sdā ad magnū puuū delatū z vt comedere iussū. Et post p̃ supiora p̃strino imissū. Quid deniq; de bis magꝝ q̃ ṽsitato vocabulo a nobis necromāticū vocā: nūcupā: et p̃ aera sepe a demōib' ad lōginq̃ terraz spacia vep̃itur. Qui etiā alijs interdū hoc idē suadētes: eos secū sup̃ caballū q̃ vtiq; nō ver' equus s̃ demō in tali forma existit vep̃it: z vt loquant' nec vt signo crucꝝ se muniāt hortātur. Et licet duo sim' hūc tractatū scribentes: vn' tū ex n̄ris se p̃ssime tales vidit z reperit. It̃am sc̃bolaz q̃dam p̃ tūc nunc nō sacerdos fr̃i singēsis dioecesis ad huc sup̃esse credit: q̃ z referre solit' est: semel se corpozalit' a demōe fuisse p̃ aera subuectū: z ad remotas partes illatū. Si pest sacerdos ali' in oberdorff Oppido ppe Zantzbutā q̃ p̃ tūc p̃foda lis illi' ex̃tēs oculis p̃p̃rijs illaz subuectionē vidit. Et q̃lter ex̃tēs brachijs in altū clamādo z nō euilando translat' fuit. Causa aut vt idē retulit hec erat. It̃am puenētib' q̃dam die multꝝ sc̃bolazib' i porag̃is ceruisis: oēs in hoc p̃senserant vt ille q̃ ceruisiā afferret nil ex̃ponere haberet: z sic vn' ex̃ sc̃ijs dū p̃ ceruisia apportāda ex̃ire volebat hostiūm aperiendo nebulā dēsam ante hostiū intuit' fuit: vñ territ' rediit z q̃ potū afferre nollet causam ap̃iēdo eis insinuauit. Tūc idē q̃ illat' fuerat idignat' dixit. Et si diabol' adesset potū apportabo. Et sic ex̃iens alijs omnib' vidētib' p̃ aera subuect' fuit: Verū q̃dem: q̃ nō solū ṽgilantib' s̃ z dormiētib' talia accidere possint fateri necesse est: vt videlz dormiēdo p̃ aera localit' z corpozalit' transferant. Patet z de q̃busdam q̃ super tegulas domozum z edificia altissima somniando incedunt. It̃ec quicq; eis obstare potest ad eozum transitum: tam in altum q̃ in p̃fundum. Et si p̃p̃rijs nominib' ab alijs circumstantibus vocant': statim ad terraz quasi collisi ruunt. Hec vtiq; ope demonū fieri plures arbitrant' et non absq; rōne. It̃am cū demones sint in multiplici differentia. Alii qui ex̃ inferiori choro angelozū qui etiam ex̃iguīs penis vltra penam

A damni quā eternalit̄ patient̄ tanq̄ p̄ paruis delict̄ cruciant̄: q̄ etiā ne minē possunt ledere saltem grauit̄: s̄ solū p̄cipalit̄ ioculationes exer cere. Abi etiā alij incubi sunt ⁊ succubi: punientes nocturno tēpore ho mines: vel peccato luxurie coinquātes eos. **AD** mirū si etiā his trufis insistit. Potest deduci veritas ex dict̄ Cassiani collatiōe p̄ma. vbi dicit tot esse inimicos sp̄s q̄t̄ in hoibus studia: nō dūbē cōprobaf. Nam nōnullos eoz quos etiā paganos vulḡ appellat: nos nō trolen. ⁊ ab undāt in regno noz veyē. aut schretel. Ita seductores ⁊ ioculatores esse manifestū est: vt certa queq; loca vias iugit̄ obsidētes. **Requaq;** tormē tis p̄resētēs ledere possunt: derisu inimodo ⁊ illusione p̄tenti: fatigas re eos poti⁹ studeant q̄ nocere. Quosdā nō solūmodo innocuius icuba tionib⁹ hominū p̄noctare. Alios ita esse furori ac truculentie deditos: vt nō sint p̄tenti illoz inimodo corpora q̄s suppleuerit̄ atroci dilatio ne veyare: s̄ etiā irruere sup̄ emin⁹ transcūtes atq; affligere illos seuif sima cede festinēt. **Vult** dicere: q̄ nō tantū obsidēt: immo etiā horribi liter cruciant: q̄les illi euāgelio **Matt**hei. viij. describuntur. **Et** quib⁹ cōcludere possum⁹ p̄misi: q̄ si est dicēdū maleficas nō trāfferri localit̄ ter: eo q̄ de⁹ nō p̄mittat. Si enī sup̄ iustos ⁊ incōtes aut etiā sup̄ mas gos p̄mittit: q̄modo nō sup̄ illas ex toto se diabolo deuouentes. **Et** vt cū timore loq̄mur. **AD**ne diabol⁹ saluatozē nostrū sustulit ⁊ duxit ⁊ sta tuit hincinde: vt euāgelij testat̄. **Hec** etiā secundū suffragat aduersa rijs q̄si Diabol⁹ hoc facere nō possit: cui vt in sup̄dict̄ patuit: tāta in est virt⁹ naturalis oīa corporalia excedēs: q̄ nulla virt⁹ terrena ei com parari potest. **Iuxta** illud. Non est potestas sup̄ terram ⁊c. immo ip̄ si lucifero tāta naturalis inest potestas seu virt⁹ qua maior etiā inter angelos bonos in celo nō existit. **Sicut** enī oēs angelos in naturalib⁹ excessit: ⁊ naturalia p̄ casum nō sunt imminuta: sed inimodo gratuita. **Ideo** ad huc in eo remanēt: licet obsuscata ⁊ ligata. **Unde** glosa ibidem sup̄ illud. **AD** est potestas sup̄ terrā ⁊c. **Esti** oīa supat: merit⁹ tamē san ctiorū subiacet. **Hec** valet si q̄s duo obh̄ceret. **Primo**: q̄ anīa hominis posset resistere: ⁊ q̄ tert⁹ videt̄ sentire de vno in singulari: scz **Zucife ro**: cū in singulari loq̄tur. **Et** q̄a hic fuit q̄ **Abri**stū in deserto tentauit. **Et** primū hominē seduxit: iam aut̄ religat⁹ sit: et alij angeli nō sint tā te virtutū cū ipse oēs excedat. **Ideo** alij mali homines trāfferre localiter p̄ aera nō possunt. **AD** valēt inst̄tie. **Prō** dicam⁹ de angelis. **AD**ā mi nim⁹ angelus omnē humanā virtutē incōparabilit̄ excedit. **Rōnes** su mūtur ex plurib⁹. **Primo**: q̄a virt⁹ sp̄ialis fortior virtute corporali: si cut virt⁹ angeli aut̄ anie superior̄ q̄ virt⁹ corporalis. **Secūdo** q̄ ad anī mam. **Quia** cū oīs forma corporalis est forma indiuiduata p̄ materiā ⁊ determiata p̄ hec: ⁊ n̄c put̄ iā anīa n̄ra existit: forme aut̄ imateriales sunt absolute ⁊ intelligibiles. **Un** etiā potestatē habet absolutā ⁊ vni uersaliozē. **Ideo** anīa p̄iuncta nō potest ita subbito trāfferre corp⁹ suum localit̄: nec ī altū eleuare. **Bene** aut̄ faceret cū esset separata: deo p̄mit̄

28

Prima secunde partis Quæstio I

E tente. q̄ oīa a fortiori pōt sp̄s oīno īmaterialis: put ē angel⁹ tā bon⁹
 q̄ mal⁹: sicut etiā angel⁹ bon⁹ trāstulit abachuck ī nomēto a iudea in
 caldeā: z ex hac rōne etiā pcludit. q̄ illi q̄ de nocte ī somnis p̄ alta edifi
 cia vebunt: nō serūt a p̄rijs anīab⁹: nec ex īfluētis corp⁹ celestīū: s̄
 ab aliq̄ ex cellētiori s̄cute: vt sup̄ patuit. Tertio: q̄ sicut natura corp⁹
 lis nata ē moueri īmediate a natura sp̄iali s̄m locū. tū q̄: mot⁹ localis
 est p̄m⁹ motuū. viij. p̄bisi. tū etiā q̄ p̄fectior est int̄ oēs mot⁹ corp⁹
 os: vt ibidē p̄bat p̄b̄s ea rōne: q̄ mobile s̄m locū nō est in potētia ad
 aliq̄d intrīsecū inquātū hui⁹. s̄ solū ad aliq̄d extrīsecū. vñ etiā nō tā a
 doctoib⁹ sc̄tis q̄ a p̄bis pcludit: q̄ sup̄ma corpa supple celestia mouē
 tur a subst̄ctis sp̄ialib⁹ z separatis bonis: z s̄m naturā z volūtātē. tum
 etiā q̄ videm⁹ q̄ anīa p̄mo z p̄cipalit̄ mouet corp⁹ motu locali. Ideo
 dicere oportet: q̄ rō corp⁹ hūani nec quantū ad ipsū corp⁹: nec q̄tūz
 ad ipsā anīmā obstarē pōt: q̄n vtrūq̄ moueri possit subito: des p̄mittē
 re de loco ad locū a sp̄iali subst̄ctia bona s̄m volūtātē z naturā: q̄n bo
 ni z in ḡra p̄stituti trāfferūtur: aut bona s̄m naturā nō aut s̄m volūtā
 tem q̄n mali trāfferūtur. Si cui placet videre sanctū t̄po. in p̄ma parte
 q̄st. xc. p̄ tres ibidē articulos aut etiā. q̄. de malo. seu etiā in. h. sen. di.
 vij. de p̄tate demonū sup̄ effect⁹ corp⁹ales. **Q**uod⁹ aut trāfferēdi talis
 est. **I**h̄a vt ex p̄cedētib⁹ patuit. vnguētū ex mēbris puerorū: p̄cipue ins
 teremproy ab eis an̄ baptīsmū p̄ficere habēt ad demōis īstructionē ses
 dile aliq̄d aut lignū īnūgere: q̄ factō statim ī aera ferūtur. z h̄ siue de die
 siue de nocte: visibilt̄ seu etiā si id volūt̄ īuisibilit̄: s̄m q̄ demō z obsta
 culū alicui⁹ corp⁹ alcey corp⁹ occultare pōt: vt in p̄ma parte tracta
 tus de p̄stigiōsa apparitōe opey demōnū patuit. **U**erū lz demō p̄ tale
 vnguētū vt plurimū huiusmodi p̄cticat ī finē vt baptīsmi ḡra īfantes
 p̄uet z saluatiōe: tñ et absq̄ his pluries efficere visus est: vbi p̄ anīalia
 q̄ vtrūq̄ nō anīalia s̄a: s̄ demōes sub formis illis existētes ipsas trā sue
 rerūt: aut etiā aliq̄ sine exteriori adminiculo solūmō demōis virtute
 visibilt̄ operāre in t̄dū trāfferunt. **R**es gesta de visibili z diurna trā
 uectōe. In oppido valtzbuot sup̄ flumē rbenū p̄stāctiē. dioce. **D**al
 lelica q̄dā oppidanis cū esset plurimū odiosa z ad q̄sdā celebrādas nu
 ptias nō fuisse t̄iutata: cū tñ pene oēs oppidani illis īfessent: ipsa īns
 dignata vidicare se estimās: demōnē aduocat: z sue tristicie causā ape
 ruit: vt grandinē ex cītare vellet: z cunctos de chorea disp̄gere p̄ctit. q̄
 annuēte ipsā subleuauit: z p̄ aera ad mōtes p̄pe oppidū vidētib⁹ certis
 pastorib⁹ tranſuerit: z vt postmodū fassa fuerat: cū aqua sibi deesset ad
 fundēdū in foueā: quē modū: vt patebit: vbi grād̄ies ex cītāt obseruāt.
 ipsa ī foueam quā paruā fecerat: vrinā loco aque īmīsit: z cū digito mo
 re suo astātē demōē mouit. z demō subito illū humorē sursum eleuans
 grandinē vebemētē ī lapidib⁹ sup̄ c̄porizātes t̄rimodo z oppidanos
 immisit. **T**ūde ipsīs disp̄s z de causa illi⁹ mutuo p̄ferentib⁹: malefica
 oppidū īgredit: vñ suspitio magis aggrauat. **A**t s̄o cū pastores ea q̄

A viderant recitassent: suspitio rehemēs in violētaz creuit. Unde capta z
 falsa qđ ea de causa: qđ inuitata nō fuerat: talia ppetrasset: ob multz eti
 am alijs maleficijs ab ea ppetratz incinerata fuit. Et qđ publica fama
 de huiusmodi transuēctiōib⁹ etiam apud vulgares p̄tinue volat: nō ex
 pedit plura ad hoc pbandū de his hic inferere. Tantūm dec sufficiant
 aduersus illos qđ huiusmodi corporales transuēctiōes aut oīno negāt aut
 qđ solūmodo imaginariē z fantastice fiant affirmare conant: qđ vtiq; i suo
 errore si relinq̄rent parū esset: imo nec aduertēdū: dūmodo in fidei p̄tu
 meliam ipsoz erro: nō vergeret: Attēto autē qđ illo errore nō p̄tēti etiā
 alios inferere z publicare i maleficaz augmētationē: z fidei detrimētū
 nō verētur. Dū asserūt qđ oīa maleficia qđ eis iuste tanq̄ instrumētz de
 monū vere z realitē imputant eis t̄mmodo imaginariē et illusorie tanq̄
 innoh̄s esse imputanda: sicuti z ipsa transuēctio fantastica. Un̄ et plū
 ries impune i magnam creatorz p̄tumeliam z grauissimū iam ipsoz au
 gmentū remanserunt. Hec argumēta etiam a principio eis adducta sus
 fragari possunt. Nam primū cum allegant capitulū episcopi. ff. vi. q. v.
 vbi asserit qđ t̄m fantastice z imaginariē transferant: quis tam insipiens
 qui velit pcludere qđ non possint etiam corporalitē transferri. Sicut enī
 ex sine illi⁹ capli vbi ponit. qđ qđ credit posse hominē in meli⁹ vel in dete
 rior⁹ transmutari: aut in aliam speciē transformari. Infidelitē et pagano
B tior⁹ sit censend⁹. quis possit pcludere qđ nō possint homines in bes
 tias prestigiosa illusione transformari: aut etiam de sanitate in infirmī
 tates tanq̄ a meliori in deteri⁹ transmutari. Itz talis qui sic in cortice
 verboz canonis laboraret. vtiq; p̄tra mentē omniū doctorum sanctoꝝ
 animo z p̄tra scripture sacre p̄fessum sentiret. Et quib⁹ multiplici op
 positum apparet: vt ex supradictis in plerisq; locis circa primam par
 tem tractat⁹ deductū est. Oportet ergo ad nucleum h̄borum attēdere.
 Juxta qđ in p̄ma q̄stione prime partz tractatus tactū est. z hoc circa so
 lutionē secundi erroris inter tres qđ ibi reprobantur: qđ quattuor inui
 gūtur p̄dicatoꝝ populo ad predicandū. transferūt enī z corporalitē
 z fantastice. Juxta qđ ex eaz p̄p̄t̄s p̄fessioib⁹ patet: nō tā illaz que in
 cinerate fuerūt qđ etiā aliarū que ad fidē et penitētiam redierūt. Inter
 quas z illa in oppido B̄rsiaco interrogata a nobis. an ne fantastice et
 illusorie aut corporalitē possent transferri. Respondit: qđ vtroq; modo.
 Si enī casu aliqđ nollent corporaliter transferri: scire tamē vellēt oīa qđ in
 cōtione illa ab eaz consodalib⁹ agerent: tunc talis ab eis seruaret mo
 dus: vt illa in nomē omnīū diaboloꝝ ad latus sinistrū se reponeret ad
 cubitū. ex tunc quasi vapor qđdam glauc⁹ ex eius ore pcederet. Unde sin
 gula que ibi agerētur plucide p̄sideraret: si vero corporaliter transferri
 vellēt: modū supradictū seruare necesse esset. Itz reterea in casu qđ canon
 ille nude absq; omni declaratiōe intelligēdus esset: quis tam stolid⁹ vt
 p̄pterea oīa eoz maleficia z nocumēta esse fantastica z imaginaria affir
 maret cū ad sensum oibus appareat p̄trariū: eo p̄cipue qđ plures sint

Prima secunde partis Quæstio I

E supstitutionū species: vtpote quattuordecim. Int̄ q̄s maleficarū spēs sup-
 muꝝ in maleficis ⁊ nocuētis p̄tinet gradū: ⁊ spēs p̄bitonū ad quā re-
 duci possūt q̄ fantastice verbūtur minimū gradū. Demū nec ex epla ex le-
 gēda sancti Germani aut alioꝝ q̄runcūq; eis suffragant. Utiq; q̄ possi-
 bile erat demōib⁹ vt seip̄os ad latera viri dormiētis tēpore intermedio
 q̄ scrutiniū de vporib⁹ vigebat applicarēt q̄si viris cōdorimirēt: q̄d tū
 factū fuisse p̄p̄ honozē sc̄i nō asserit: casus tū ponit vt nō credat esse
 impossibile. oppositū illi⁹ q̄d in legēda ponit. A fili responderi p̄t ad
 q̄scūq; alias obiectōdes: q̄ sicut inueniūtur q̄ q̄dā t̄mō imaginariē.
 Ita etiā reperitur i scriptis doctoꝝ plures fuisse corporalis trāslatas.
 Si cui placet Thomā brabantinū in libro suo de apib⁹ inspiciere: mira
 inueniet tam de imaginaria q̄ etiā corporali hominū transuocatione.

Sequitur de modo quo se incubis demōib⁹ subūciunt. Cap. iiii.

Sed quantū ad modū quo malefice demonib⁹ incubis se subū-
 ciūt: sex vidēda. Aliq̄ ex parte demōis ⁊ corporis ab eo assumpti.
 ex q̄ elemēto sit illud formatuz. Secūdo ex parte act⁹. an semp̄
 cū infusione semis ab alio recepto. Tertio ex pte tēporis ⁊ loci.
 an poti⁹ vno q̄ altero tpe se exerceat. Quarto: an visibilis sit et loci
 pte mulieris: ⁊ an t̄mō ille q̄ ex h̄mōi spurciths p̄creant a demōib⁹ fre-
 quētent. Quinto: an ille q̄ ab obstetricib⁹ tpe part⁹ demōib⁹ inferant.
 Sexto: an remissio vel int̄stio sit i talib⁹ ip̄sa venerea delectatio: ⁊ p̄-

Dmo sup assumpti corporis materia ⁊ q̄litate. Dicēdū q̄ aereū corp⁹ assu-
 mit: ⁊ q̄ aliq̄ mō est terrestre in quā tū habet terre p̄prietatē p̄ p̄dēsati-
 onē: q̄d declarat sic. Nā q̄a aer in se non est figurabilis: nisi fm figura-
 tionē corporis alteri⁹ in q̄ includit: vñ etiā minime suis terminis termina-
 tur: s̄ t̄mō alienis. ⁊ vna pars aeris alteri p̄tinuat. Ideo simplr̄ vt sic
 non p̄t corp⁹ aereū assumere. Attēto autē: q̄ aer est maxie trāsmutabilis
 ⁊ scribilis in q̄dcūq; cui⁹ signū est: q̄ q̄dā nitētes corp⁹ a demōe af-
 sumptuz scindere gladio vel p̄fodere: id efficere nō valuerūt. q̄a partes
 aeris diuisi statim cōtinuant de nouo. Ideo patet: q̄ aer in se agit bene
 cōpetēs materia. Sed q̄a nō p̄t figurari: nisi aliq̄d aliud terrestre sibi
 adiugat. ideo oportet q̄ aer ille sit aliq̄ modo inspissat⁹ ⁊ ad p̄prietatē
 terre accedēs: seruata tū aeris s̄itate. et hāc p̄dēsationē facere possunt
 demones ⁊ anie separate p̄ vapores grossos ex terra elcuaatos ⁊ p̄ eozū
 motū localem eos p̄gregādo ⁊ figurādo in qb⁹ manēt tāq; motores t̄m̄ ⁊
 nō vt infamarozes: vitā illi corp̄i formalit̄ influētēs: q̄a sic fluit ab
 anima in corp⁹ cōiunctū. Sūt autē in suis sic assumptis ⁊ figuratis corp̄
 porib⁹ sicut naua in nauī quaz mouet. Unde quādo q̄rit̄ quale sit corp̄
 pus quātū ad materiā a demone assumptū. Dicēdū: q̄ de eo aliud est
 loqui: quātū ad principii assumptōis: ⁊ aliud quantū ad terminū. q̄a
 quo ad principii: sic est aer. Quantū ad terminū: sic est aer inspissatus
 ad p̄prietatē terre accedēs. Hec autē omnia possunt demōes deo p̄mit-
 tente ex natura: cū natura spiritalis sit supior nature corporali. Unde

A z necesse habet sibi obedire intelligendo q̄ ad motū localē: nō autē q̄ ad
 formatū naturalī tam accīdentiū q̄ z substantialiū susceptiōē: nisi in
 aliquib⁹ paruis creatur⁹: z hoc amminuculo alicui⁹ alteri⁹ agentis: vt
 supra tactū est. Per motū autē localē nulla forma ponit i remota: vnde
 sic ad nutrū mouere p̄nt cū alijs circūstantijs. Et q̄b⁹ tñ si q̄s incidēta-
 liter q̄reret: q̄d sentiendum vbi angel⁹ bonus vel malus aliqua opa vi-
 te exerceret p̄ corp⁹ vera naturalia z nō aerea: sicut in asina balaam per
 quam angel⁹ loquebat⁹: z vbi demones in obsessis cor⁹ poribus agitant⁹.
 Dicēdum q̄ illa cor⁹ non dicunt esse assumpta: licet tñ occupata. In-
 spiciantur dicta doctoris in .ij. dist. viij. An angeli corpa assumant: sed
 maneamus in pposito. Demones in assumptis corporib⁹ cū maleficis
 loquunt⁹ vident audiūt comedūt z generant: quōd hec sunt intelligēda:
 z hec est secūda pars vbi p̄me difficultatis. Dicēdum ad p̄mum q̄ ad
 veram locutionem tria requirunt. s. pulmo cū retractione aeris: q̄ non
 solū ppter vocē sed ppter refrigeriū est cordis: vñ z muti hñt attractiō-
 nem necessariam. Secūdo requirit q̄ format⁹ ex percussōe corporis in aere
 sicut cū quis ligno pcutit in aere vel campana sonū facit magnū vt par-
 uum: quia materia in se sonorabilis z pcutitur cū sonabili instrumēto
 redditur sonus s̄m quantitātē corporis: z recipit in aere z multiplicat⁹
 vsq̄ ad aures audientis qui si est remote post spaciū vt videt puenire
 vber⁹. Tertio requiritur vox: z dici p̄t q̄ son⁹ i corporib⁹ inaiatis d̄r vox
 inaiatis cor⁹ pib⁹: z ibi est lingua q̄ aerē respiratū z itēz emissūz pcutit
 in instrumēto z vase fuso a deo z viuo naturalis: q̄d non est in campana
 ideo qz ibi sonus hic vox d̄r. Et hoc tertiū p̄t exēplificari p̄ scdm: vt
 patuit: z hec ideo posuit vt p̄dicatores habeant modum tradēdi pplō.
 Quarto requiritur vt ille q̄ vocē format: pceptū mētis vult alteri p̄ vo-
 cē ex p̄mere: z vt ip̄e intelligat ideo illam vocē organizat. s. distinguit
 successiue in ore p̄ linguaz dētes pcutēdo z p̄ labia claudēdo z aperien-
 do percussiuē aerē in ore ad aerē extrinsecū emittēdo: vt sic multiplican-
 do successiue vsq̄ ad aures audientis q̄ tūc intelligit pceptū mētis. Ad
 ppositū. Demones carēt pulmone z lingua: quam tñ artificiatam ostē-
 dere p̄nt iuxta cor⁹ p̄ditionē sicut z dētes z labia: vñ non vere z pro-
 prie loq̄ p̄nt. Sed qz intelligūt z intellectū mētis vbi ex p̄mere vultit:
 tūc non per voces sed p̄ sonos qui habēt quandaz silitudinē vocū aerē
 non respiratum z attractum vt in hominibus: sed inclusum in corpore
 assumpto percutiunt z ad aerē extrinsecum articulatiū emittunt vsq̄
 ad aures audientis: z q̄ absq̄ aere attracto z non respirato possit fieri
 vocis similitudo: patet per certa animalia non respirātiaque dicuntur
 vocare z certa alia instrumenta: vt dicit philosophus in .ij. de anima.
 Allec enī dum capitur extra aquam: subito vocem emittit z moritur:
 possunt hec applicari z ea que sequuntur vsq̄ ad vim generatiuam ex-
 clusiuē tñ ad bonos angelos. Si q̄s velit vltierus speculari de locutio-
 ne demonū i obsessis cor⁹ pib⁹: ibi enī vtunt⁹ corpalib⁹ instris n̄i corp⁹is

Prima secūde partis Questio I

E obfessi: q; illis illabunt sic itelligēdo infra terminos corporalis q̄ntitat̄
z nō infra terminos essentie neq; corp̄is neq; aīe. Da differētiā inter
substantiā z quantitatē seu accidens: s; de his nihil ad p̄positū. Si cui
aut placet inspiciat sc̄tū Tbo. in. h. sentē. dist. viij. art. v. Cōsequenter
aut qualiter vident z audiūt dicēdum q; q; duplex est visio: spūalis et
corporalis. Et prima in infinitū excedit alterā: tū q; penetrat: tū q; p
distantiā nō impedit iuxta lumis facultatē q̄ sibi deseruit. Ideo dicē
dum q; nullo mō videt angel⁹ siue bon⁹ siue mal⁹ p̄ oculos corp̄is assium
pti: nec aliqd̄ corp̄ale sibi deseruit: sicut tū i locutiōe deseruit sibi aer z
p̄cussio aeris ad sonū pcurādū z viteri⁹ ad multiplicandū vsq; ad aures
audiētis: vii oclī eoz sunt oculi depicti. Ribēter aut sub his similitudinib;
bus hoib⁹ se offerūt vt eis eoz pprietates q̄s naturalit̄ hnt z loq̄ sp̄
ritualiter p̄ hmōi opa manifestēt. Ideo enī z patrib⁹ sancti angeli sepe
apparuerūt ex dei ordinatiōe z ei⁹ p̄missiōe. Quis hoib⁹ sese manife
stāt: vt hoies eoz pprietates cognoscētes illis se associēt hic i culp̄is
z alibi in penis. Cū Diony. celestis iterar. i sine dicit. Ex oib⁹ ptib⁹ hu
mani corp̄is docet angelus suas pprietates p̄siderare. Cōcludendo q;
corporalis visio cū sit opatio corp̄is viuētis p̄ organū corp̄ale hō⁹ demo
nes in se carēt. Ideo in assumptis corp̄ibus sicut similitudines mēbzoz
habēt: ita z similitudines opationū. Et similit̄ dicere possumus de ei⁹ au
ditu qui multū nobilior corp̄ozali: eo q; conceptū mētis z aīe locutio
nem subtili⁹ cognoscere potest q̄ hō audiendo p̄ceptū mentis p̄ verba
corporalia ex p̄sum. Cūde sc̄tū Tbo. in. h. sententia. dist. viij. Si enī in
vultu hoīs legitur secreta eius voluntas z ex motu cordis z qualitate
pulsus a medicis passiones aīe cognoscuntur a fortiori per demones.
Sed quo ad comestionem: dicamus q; completa ratio comestitiōis qua
tuor dicit. Diuisionē cibi in ore z traiectionē i corp⁹ z virtute corp̄oz
potentis digerere z quartum conuertere necessarium nutrimentū z su
perfluum efcere. Angeli hancq; prima duo in assumptis corp̄ozibus cō
medendo faciunt tertiu⁹ z quartū non possunt: sed loco virtutis digesti
ue z eiectione adest ei virtus alia que cibis dissoluit subito in p̄sentez
materiam. In christo etiā fuit vera comestio in om̄ibus: q; habuit vir
tutem nutritiuam z cōuersiuam non aut conuertendo in suū corpus:
quia ille virtutes fuerūt gloriificate sicut z corpus: vii etiā resoluebat
cibus in corp̄e subito sicut qui aquam in ignem p̄oheret.

Quomodo modernis tēporibus malefice actus carnales
cū incubis demonib⁹ exercēt z qualit̄ ex his multiplicānt.

Sed quo ad actus carnales: de quibus principaliter intenditur
quos etiā cum maleficis tāq; incubi in assumptis corp̄ozibus
exercēt: nulla subest difficultas ex p̄missis: nisi fortassis quis
dubitaret. An p̄sentes malefice huiusmodi spurcitiōs intende
rēt: z an originē malefice ex his spurcitiōis sumperūt. Ad has duas du
bitationes respōdendo: dicam⁹ ad p̄mā, Quicqd̄ de p̄cedentib⁹ male

A ficiſ ante annos incarnatiōis dñice mille ⁊ q̄dringētos vel circit̄ actū
 fit. An vicz his ſpurcitijſ inſeruerit: ſicut ab illo tpe moderne male-
 fice hoc ignoratur: eo q̄ nuſq̄ hoc q̄ experientia iam edocuit hystoria
 diſſeruit. Maleficos enī ſemp fuiſſe ⁊ ex eoz̄ prauis operibus plurima
 nouimenta hominibus iumentis ⁊ terre frugibus eueniſſe ſicut ⁊ incu-
 bos ⁊ ſucubos demones nemo qui hystorias pagrat dubitare poteſt
 cum traditiones canonum ⁊ ſacrozum doctoꝝ plurima a multis cente-
 nis annoꝝ de ipſis in poſterum reliquerunt ⁊ tradiderunt: licet in hoc
 ſit differentia q̄ incubi demones in retroactis temporibus inſeſti fue-
 runt mulierculis contra ipſarū voluntatē: put in Formicario ſuo Hi-
 der: ⁊ in libro de vniuerſali bono ſiue de apib⁹ Tho. Brabantin⁹ plu-
 rima recitat: huic aut poſitioni qua aſſeritur preſentes maleficas hui⁹
 modi ſpurcitijſ diabolicis eſſe infectas: non noſtra ſententia intrū ad-
 beret: q̄ cum ipſarū maleficarū ex p̄ta teſtimonia: que cuncta illa red-
 diderunt credibiliſ: nō iam vt hactenus inuitis animis ſed ſponte pio
 voluntate ſeridiffiſima miſerabili ſeruituti ſe ſubijcientes. Quotq̄ enī
 a nobis ſeculari brachio ad puniendum relicte fuerūt in varijs opoce.
 precipue in conſtan. ⁊ in oppido Rauenspurg multis annis his inbeſe-
 rāt ſpurcitijſ certis ſub. xx. alijs. ſub. xij. aut ſub. xxx. annis: ⁊ ſemper
 cum fidei abnegatione in toto vel in parte teſtes ſunt ibidē oēs incole.
 De imp̄tis enī ſecrete penitētib⁹ ⁊ ad fidem reuerſis non minus q̄. xl. ⁊
 octo in q̄nq; annis igne tradite fuerūt: nec tñ illis accōmodata fides q̄
 tū ſpōte reuerſis ad p̄niam credulitas adhibita fuit: oib⁹ in h̄ p̄cedā
 tib⁹ q̄ h̄mōi ſpurcitijſ in augmētū hui⁹ p̄fidie h̄nt inſiſtere. De q̄b⁹
 etiaſ ſigillatim in ſcōa p̄te opis vbi eoz̄ p̄cularia opa deſcribent tra-
 ctabitur: obmittēdo ea q̄ ⁊ ſoci⁹ n̄ inq̄ ſitor cuman⁹ i comitatu burbie
 pegit: q̄ ⁊ i ſpacio vni⁹ anni q̄ fuit Willeſim⁹ q̄dringēteſim⁹ ⁊ octuage-
 ſimus q̄ntus. xl. ⁊ vnā maleficas cōburi fecit: ⁊ omnib⁹ publice aſſerē-
 tib⁹ illis ſpurcitijſ diabolicis inbeſiſſe: cōſtat ergo oia aut viſus vel
 audit⁹ p̄pria exp̄p̄tencia aut fidedignoꝝ relatib⁹. Quo ad ſcōm vbi diſ-
 ſiculat⁹ an ipſi malefici ex his ſpurcitijſ originē ſumpſerit: dicam⁹ ſm
 Auguſti. hoc vtiq; verū eſſe oēs ſupſtitioſas artes ex peſtifera ſocieta-
 te hōim ⁊ demonū originē ſumpſiſſe. Sic enī d̄t li. i. de doc. ch̄ia. ⁊ h̄.
 xx. vi. q̄. ij. illud q̄d eſt. Q̄s artes h̄mōi vel nugatorie vel noſtie ſupſti-
 tionis ex q̄dā peſtifera ſocietate hōim vel demonū q̄ſi pacta i fidelis ⁊
 dolofe amicitie p̄ſtituta penit⁹ ſunt repudiāde. Illo artēto manifeſtus
 eſt: q̄ ſicut diuerſe ſunt ſpēs ſupſtitiois ſeu magice artis: ita ⁊ diuerſe
 ſunt eoz̄ ſocietates: ⁊ ſicut ſpēs maleficoꝝ inter q̄tuordecim illi⁹ artis
 ſpēs peſſima exiſtit: q̄: nō p̄ pactū tacitū h̄ ex p̄ſſum vltra hoc q̄ cultuz
 latricie p̄ fidei abnegationē ipſi⁹ demonib⁹ h̄nt ex dibere: ideo ⁊ peſſimā
 cū ipſis p̄uerſando retinēt ſocietatē: iuxta muliez q̄ ſp̄ vanis delectant
 cōditiones. Artēto in ſup iuxta doct. ſan. Tho. in. ij. ſent. di. iij. ar. iij.
 in ſolutione vnus argumētū vbi querit. An geniti ex h̄mōi demonib⁹

Prima secunde partis Questio I

C modis partj sunt maiorj sturj q̄ alij hoies. Rūdit h̄ vez eē nō solū ex
tertu scripture Geni. vi. Isti sunt potētes a seculo zc. Sed etiā ea rōe q̄
demonēs p̄t scire sturē feminis decisi. Primo ex dispōne ei⁹ a q̄ deci
sum est. Secdo mulierē p̄portionatā ad semis illi⁹ susceptionē. Tertio
constellationē iuuantē ad effectū corpalem. Et quartū addere possum⁹
etiā ex suis hb̄is. s. sp̄i⁹ geniti p̄plexionē optimā ad effectū illi⁹ p̄portio
natos: ex qb⁹ oib⁹ sic p̄currētib⁹ p̄cludit q̄ cles sic geniti sunt fortes z
magni corpe. Nō ad p̄positū cū q̄rit: an malefici ex his spurciths origi
nē sumpserūt dicam⁹. Originē sumpserūt vtiq; ex pestifera mutua so
cietate: vt ex p̄mo notabili patuit. Multiplicationē hō nō sūpsisse ex il
lis spurciths nēo negare pōt ex secdo notabili cū nō delectationis h̄ cor
ruptionis cā illi⁹ demōēs intēdūt. Erīt ergo tal⁹ ordo q̄ succub⁹ demō
ab hoīe scelerato semen decidat: q̄ si est pp̄t⁹ illi boī deputat⁹ z nolue
rit se icubū facere ad maleficā tradit illō semē demoni mlieri seu male
fice deputat⁹: z ille sub certa p̄stellatione sibi defuēte vt tal⁹ genit⁹ vt
genita fortj virib⁹ ad pagēda maleficia p̄sistit se icubū malefice faciet.
Nec obstat q̄ illi de qb⁹ text⁹ loquit nō fuerit malefici h̄ t̄mō gigā
tes z viri famosi z potētes: q; vt sup̄ dictū ē: malefici nō fuerūt p̄pe
trata tpe legj nature: z h̄ pp̄ recentē memoriā creatiōis mōi: vñ ido
latria locū h̄ie nō potuit. Nā asit malitia hoīz ex cresēte diaboli⁹ maio
rē ad feminā dū h̄ gen⁹ p̄sidie reppit oportunitatē. S; neq; illi terminū
in bonū sturj itelligi p̄t: vbi illi asserunt fuisse viri famosi dicebant.

D An semp cu3 decisione feminis incubus demon maleficā aggredit̄.
A Illud etiā vbi q̄rit: an sp̄ cū infusione semis zc. Rūit cū mil
le nocendū h̄eat mōs z artes: vt pote q̄ a p̄ncipio ruine sue co
natur ecclēie vnitatē rescidere: z humanū gen⁹ oib⁹ modis a
uertere. r. vi. q. h. Ideo de istj reglā infallibilis nō pōt dari h̄
pbabil⁹ distinctio: vez q̄ aut malefica annoſa ē z steril⁹ aut nō. S; sic tūc
vtiq; absq; semis decidide cū ad nibillū valerz: z demō i suis opib⁹ etiā
q̄tū pōt sup̄suaire subterfugit: sicut z natura maleficā aggredit̄. Vel
etiā si steril⁹ nō sit tū delectatiōis cā ex pte malefice causande ipam ag
gredit̄. S; nō ad imp̄gnationē disposita: tūc si cōmode semē a viro de
cisum h̄ie pōt: cū illo ipam aggredere ob infectionē plis nō differt. Ne
rū si q̄s q̄reret: an semē emissum p̄ nocturnam pollutionē ita colligere
posset: sicut decisum p̄ actū carnale. Ad hoc pbabilis pōt dari ratio: q̄
non: licet alijs videri pōt oppositū. Nam attrēto q̄ demonēs vt p̄mis
sum est virtutē feminis ḡnatiuam attrēdunt: z talis vis i semē p̄ actū
carnale ampli⁹ effundit̄ z p̄seruat: scindit̄ semē p̄ pollutionē nocturnā
emissam t̄mōdo ex sup̄fluo humore: z nō cū tanta vt ḡnatiua descindit̄.
Ideo cū eo se min⁹ exercere ad ḡnationē plis credit̄: nisi fortassis vim
illam adesse semini intelligenet. Sed z hoc om̄ino negare nō possumus
q̄ malefica maritata z per maritū imp̄gnata etiam per cōmixtionem
alterius feminis incubus demon conceptum inficere potest.

B

An potius vno tēpore q̄ altero q̄ similiter de loco.

A Illud an obseruet tpa z loca: dicēdum q̄ vltra obseruantia
tempoz q̄ ad p̄stellatōes q̄s obseruat q̄n ad plis infectionē
operat. D̄ obseruat etiā certa tpa q̄n non infectiōis s̄ venere
voluptatis cā ex pte malefice exercēde agitaf: z sunt sacratio
ra toti? ānt tpa: vt natalis t̄ b̄i paschalis z p̄tecoste solēnitatis? et
alhs festiuis dieb?. Et hoc faciūt triplici ex cā. P̄io vt sic malefici nō
solū p̄fidi p̄ apostasia a fide verū etiā sacrilegi viciū incurrūt: in q̄bus
ip̄i demones vt ip̄e creator ampli? offendat z graui? i p̄zhs aiab? ma
lefice p̄demnent. Scōda cā q̄ cū de? sic graui? offendit: eis maiorē pote
statē seuiēdi i hoīes z puniēdi illos siue in reb? siue i corpib? etiā inno
rios relinquāt. Q̄ em̄ d̄: fili? nō portabit iniquitatē patris zc. intellis
gitur q̄ ad eternā punitionē: tpali asit sepissime innoxh? p̄f alioz facis
noza afflictioe puniunt. T̄iā z alibi de? clamat. Ego de? fortz z zelotes
visitans pctā parentū in tertiā z quartā gnationē. Talis z punicio pa
tuit i filijs Zodomitay submersis p̄pter parentū scelera. Tertia cā vt
maiori opozunitate plures ruere faciāt p̄fertim iuueculas: q̄ festiuis
dieb? ocio z curiositatib? ampli? insistūt: eo facili? a maleficis vetulis
seducant: put in terra natiuitas? vni? ex his in d̄sitorib? cū duo simus
hoc op? colligētes cōtigit. Hā iuuecula q̄dam z virgo deuota sollicita
ta festiua die ab vna vetula vt secū p̄ grad? ad camera ascēderet: eo q̄
certi iuuenes pulcherrimi ibidē eēt inclusi: z dū illa annueret: ascēden
tibus simul vetula p̄cedēte inīst̄it iuueculę ne se signo crucis muniret.
Et licet illa ānuisset ocelte tū signo illo se muniret: q̄ ex re p̄tigit vt d̄s
ascēdissent: z n̄go neminē p̄sperisset: eo q̄ demones ibidē exītes suā p̄
fentiā in assumptis corpib? illi n̄gini neq̄bant ostēdere. Vetula maledi
cendo n̄gini dixit. Quidas in noīe oīm diaboloz cur te signasti. Hec ex
cōfessione pura illi? n̄ginis collegi. P̄d̄t z addi q̄rta cā vt sic facili? ho
mines seducāt: q̄ dū sic cōsiderāt q̄ talia eis a deo sacratioib? tpibus
fieri p̄mittunt: nō estimēt illa tā graua esse sicut si illis tpib? neq̄rent
facere. De loco nō an plus in locis certz se exercēat: dicēdū q̄ ex n̄bis
factisq̄ maleficay p̄stat: q̄ spurcitas illas oīno in locis sacz exercere
nō p̄nt. Qua in re p̄pēdit efficacia angelice custodie ob reuerentiā illi?
loci: z q̄ ampli? est afferūt se n̄q̄ hīc pacē nisi tpe diuinoy cū p̄sentes
fuerint i ecclia: z ideo citi? z tardi? ingrediunt z egrediunt: lz alia p̄f
sima certa ceremonialia h̄nt ad instructionē demonū obseruare: vt vcz
tēpore eleuatiōis in terrā spuerē: seu cogitatiōes neppā distimas per
verba aut sine verbis proponere: vt vtinā esēs in tali v? tali loco: pro
ut iam in secunda parte tan getur.

A An visibilē sicut ex pte malefice ita etiā q̄ ad circūstā
Illud an visibilē vel inuisibiliter ces se mutuo agitāt.
b̄mōi spurcitas agāt mutuo: dicēdūz q̄ t̄ti ex p̄tētia nos edo
cuit: q̄ licet semp visibiliter ex pte malefice demon incubus

Prima secunde partis Questio I

L operet: ita qd nō est necessariū inuisibilit̄ pp̄ federatū pactū ex p̄sum
ei appropinquare. Tñ qd ad circūstantes sepi⁹ ip̄e malefice supine iacē-
tes i agris seu siluis visē sunt z denudate supra vmbilicū. Et iuxta dif-
positionē illi⁹ spurcitie coaptat⁹ mēbris: tñ bñs z m̄ris: ut agitātes
demonib⁹ incubis inuisibilit̄ ibidē qd ad circūstātes coopantib⁹: licet
in sine act⁹ vapor nigerrimus in lōgitudine bois sursum a malefica in
aerē eleuabat: h̄ hoc rarissime. Et qd de cā nouit ille mille artífes: vt ius-
uēcularū circūstātiā v̄l alioz boīm mētes valeat aut allicere aut imu-
tare. De qb⁹ gest⁹ z qlit̄ i p̄teritis loc⁹ tā i oppido Rauēspurg q̄ etiā
in dñio nobiliū de roppelstein z cert⁹ alijs terr⁹ talia sunt pacta i sc̄da
pte patebit. Sed z h̄ cōtigitē certū est qd marit⁹ visibilit̄ interdū cer-
nētibus incubos demones: q̄s tñ nō demones s̄ viros putabāt cū suis
v̄xorib⁹ talia pagere: dū arma arriperēt z trā s̄dēdere volebāt subito de
mon disparuit se inuisibilem faciendo: vnde z mulieribus manus z bra-
chia obh̄cētibus licet interdum lese fuissent ip̄sos tamen viros obliu-
gantes an ne oculos haberēt aut si a demonib⁹ obfessi forēt deridebāt.

Quod nō solū demones incubi mulieres ex eoz spurcitis
pcreat⁹: aut eas ab obstetricib⁹ oblatas infestāt: s̄ q̄scūq;
indifferenter cum maiori vel minori venerea delectatione.

D **A**naliter nō p̄cludēdo dici p̄t̄ ip̄os demones incubos nōtū
inherib⁹ ex eoz spurcitis p̄genit⁹ aut eis ab obstetricib⁹ obla-
tis fore infestos: s̄ toto conatu i q̄scūq; sanctiores ḡgines illi⁹
terre aut oppidi per ip̄as maleficas seductrices aut copulatrī-
ces anhelare. Hoc em̄ experientia rez maḡa edocuit: vbi in oppido Ra-
uenspurg certe cōbuste ante finalē s̄niam. Huic s̄ile asseruerunt qd eis a
suis maḡis iniunctū fuisset om̄i conatu debere i subuersionē sanctarū
virginū z viduarū laborare. Et de venerea delectatiōe: an maior sit vel
minor cū incubis demonib⁹ in corpore assumpto q̄ ceter⁹ parib⁹ cū vi-
ris in corpe nō dicēdū. Videt̄ qd licet naturalis ordo hoc min⁹ excusat
qn maior sit vbi s̄ile suo s̄ilī alludit: tñ mille ille artífes vbi debita acti-
ua debitis passiuis licet nō in natura tñ sub qlit̄atib⁹ i caloze vel tēpe-
ramēto aliquo cōiūgit vtiq; nō minorem excitare videt̄ concupiscen-
tiā: sed de his in seq̄ntib⁹ lati⁹ qd ad cōditionē sex⁹ feminei declarabit.

Quod modo ḡnālī quo p̄ sacramēta ecclesie sua malefica
malefice exercent. Et de modo quo vim ḡnatiuā impēdire
solent seu etiā alios defectus super quascūq; creaturas
deimptis corporibus celestibus.

Capi. V

DAm aut qliter alias creaturas i vtroz sepe z terre fruges
inficiūt: plura sunt sup modos agendi aduertēda. Et p̄mo
qliter hoīes: deinde qlit̄ bestias: tertio qlit̄ terre fruges.
Ex pte bois p̄mo qualit̄ vim ḡnatiuam seu etiā actū vene-
reū ne mulier p̄cipe aut vir actū exercere valeat malefichs
impediūt. Sc̄do qualit̄ act⁹ ille impedit respectu vni⁹ mu-

A lieris interdum et non alteri. Tertio aliter membra virilia auferunt quasi omnino sint a corporibus euulsa. Quarto quomodo si aliquid primi foris contingeret potentia demonis inferre per se: non per maleficam posset discerni. Quinto quomodo malefice homines vtriusque sexus in bestias prestigiosa arte transmutant. Sexto quomodo obstruere malefice conceptibus in utero matris diuersis modis interimunt: et ubi hoc non faciunt demonibus infantes offerunt: et ne hec quasi incredibilia putaretur: ideo in prima parte operis per questiones et argumenta et solutiones sunt decisa: ad quas si opus sit dubius lector gesto inuestiganda veritate recurrere potest: ad presens tamen modo acta et gesta per nos in aperta: siue etiam ab alijs conscripta in detestationem tanti criminis sunt deducenda ad priores questiones: si fortassis alicui difficiles ad intelligendum forent. Et his que in secunda parte traduntur fidem capiat: et ab errore resiliat quo nullam maleficam esse aut nullum maleficum posse fieri in mundo estimauit. Unde primo notandum: quod cum sex modis homines ledere possunt absque modis quibus alias creaturas ledunt. Et vni sit quo amore malum ingerunt viro alicui ad mulierem vel mulieri ad virum. Alius est qui odium vel inuidiam in alium procurat. Tertius in his qui maleficiati dicuntur: ne vi gratia vti valeant ad feminam vel viceversa femelle ad virum vel etiam alijs modis abortum procurando: ut scilicet tactus est. Quartus cum in membris aliquid hominem egrotare faciunt. Quintus cum vitam perdat. Sextus cum vsum rationis auferunt. Et fatetur cum hoc oportet in omni genere depris corporibus celestibus veros defectus et veras infirmitates que virtute naturam inferre possunt: et hoc ex potestate virtute naturali et spirituali que corporali quacumque eminet virtute. Nulla etiam infirmitas cum altera concordat: seu etiam defectus naturalis ubi infirmitas desit: ideo diuersis modis virtus ad diuersas infirmitates et defectus procedunt. De quibus aliqua quantum necessitas postulat in medium perducamus: prius tamen ne animus lectoris maneat suspensus cur supra corpora celestia aliqua immutationem facere non possunt: dicemus triplicem esse causam. Prima que supra eas etiam quod ad locum penale existit: quod locus est aer caliginosus: et hoc propter ipsorum officium eis deputatus. vide si in prima parte tracta. in. q. ij. ubi dicitur de incubis et succubis demonibus. Secunda causa: que corpora celestia mouent a bonis angelis: vide in plerisque locis de motoribus: et ubi precipue scribitur Thomae. in prima parte. q. xc. in qua concordant philosophi cum theologis. Tercia causa propter vltimum regimen et ceterum bonum vniuersi si cum detrahatur in generali: si malis permittatur spiritibus in illa corpora celestia aliquas transmutationes causare. Tamen ille immutationes miraculose facte in veteri sunt in nouo testamento a deo per eorum motores seu angelos bonos facte sunt ut in statum solis sub Josue retrogradati sub Ezechiele obscurati in naturali in passione christi. In omnibus autem expositis elementis et elementis tunc sua maleficia deo permittente: et per se absque maleficiis et cum maleficiis exercere possunt: et hoc factio exercere non cessant. Secundo nota dum quod in omnibus modis maleficis di: ut plurimum semper maleficis in formantur: ut infra huius maleficis q

C sacra seu sacramentalia ecclie: v' p q̄cūq; diuina seu deo p̄secrata efficiāt
 vt q̄n imaginē cereā sub palla altaris ad t̄ps ponūt v' p crisma factū si
 lū trabūt v' ex q̄buscūq; reb' p̄secratz. Et h̄ qdē triplici rōe: sicut etiāz
 q̄ sanctorib' ani t̄pib' z p̄cipue circa aduētū dñi z festa natalia sua ma
 leficia exercere solēt. Primo vt nō solū boies p talia p̄fidi fiāt: s̄ etiāz
 sacrilegi diuina q̄rū i eis ē p̄amināda z vt sic pl' deū creatorē suū offen
 dant intimi' aias p̄prias p̄dēnent: z p̄les i p̄ctā ruere faciāt. Secūdo vt
 de' sic grauit' p boies offensus demōi maiorē p̄tēz in boies seuēdi
 relinq̄t. Sic etiā Grego. d̄t: q̄ malis interdū iuxta eoꝝ desideria z pe
 titiōes p̄cedit irat': q̄ alhs denegat p̄piti'. Tertio vt sic sub sp̄e boni
 apparētis p̄les simplices facili' decipiat: q̄n pactis diuīs reb' putāt
 aliqd̄ numinis a deo obtinuisse: vbi solū p̄ctā maiora sūt cōmissa. P̄d̄t
 z addi q̄rta rō sup sacratioꝝ t̄pa z p̄ncipiū ani. Hāc q̄ festa pl' frāgū
 tur p̄ctis mortalib' q̄ mechanicz opib': iuxta Aug. i li. de dec' cordis
 Sup̄stitio autē z maleficia de mafis seruilib' opib' demōis est p̄tra dī
 uina reuerētiā. Ideo vt dictū est boies p̄fundius cadere facit z creator
 ampli' offendit. Et sup p̄ncipiū anni dicere possum' iuxta Iud. li. viij
 et primo. ca. ij. q̄ sicut Jan' a q̄ ianuari' mēsis dicit' est q̄ z in die circūci
 sionis incipit idolū sicut diuersis facieb' confictū: vna tāq̄ eēt finis ani
 p̄cedēt': z alia tāq̄ eēt p̄ncipiū futuri: z iminētis ani eēt p̄ceptor z for
 tunatus auctor i ei' reuerētiā: s̄ poti' demonis in idolo faciebāt paga
 ni varias p̄moriōes luxuriosas z strēnuas z iocula sibi multo tradide
 rūt: choreas varias duxerūt mēsas p̄parauerūt: de qb' mētio fit p̄ b̄tū
 August. i multis locis z fere p̄ totū recitant. xx vi. q. varijs. Et sicut iāz
 mali eb̄riani has corruptelas imitant': s̄ q̄ ad lasciuā sint translata ab
 eis ad t̄pa carnispiuij q̄n cū laruis z ludis z alhs sup̄stitiōib' discū
 rūt. Ita z nūc malefice his p̄suasiōib' a demonib' i ip̄oꝝ p̄placētiam
 circa p̄ncipiū ani q̄ ad diuinū officiū z cultū vt festū Andree z festa na
 talia Eb̄ri existit sua maleficia exercēt. Et qdē iā in sp̄ali q̄lit' p sacra
 p̄mo: demū q̄lit' p sacramentalia talia exercēt aliq̄ nouē facta: z a nob p
 inq̄sitiōne repta referant' oppidū qd̄ noiare nō expedit: qz ordo chari
 ritatis z rōnis i perat: z suadet: vbi malefica corp' dñici sumpsit: z de
 clinans subito vt detestabilis modus est m̄lieꝝ pep̄li ori adhibuit: z i
 p̄nāculū dñicū corp' ex trabēdo inuoluit: z in ollam in q̄ bufo erat sic a
 diabolo informata piccit: z sub terra in stabulū p̄pe horreū dom' sue
 occultauit cū alhs p̄mīs reb' adiūctz ex qb' sua maleficia exercere ha
 buisset: s̄ assistēte diuina pietate t̄m̄ facin' detectū ad lucē puenit. Hāz
 sequēti die mercēnario q̄dam cā sui laborz p̄pe stabulū iter faciēte vo
 cem quasi cuiusdā infantis etulātis audiuit: z quāto propius accessit
 vsq; dū ad paup̄mentū sub q̄ olla abscondita erat puenisset tāto clarius
 audiuit: z estimans infantē aliq̄ a muliere subtumulātū scultētū seu
 p̄fidentem accessit: z rem gestam sua estimatiōe a parricida perpetra
 tam narrauit: qui cito missis seruitozib' ita eē. vt ille narrauerat rep̄tū

A est: exhumare autem puerū nolebāt: sed potius vt custodes a remotis positus si qua mulier accederet sano vsi consilio attēdere haberēt. Nec em̄ dominicū corpus ibi absconditū esse nouerāt: vnde ⁊ cōtigit vt eadem malefica locū accederet ⁊ sub pallio alijs occulte cernētib⁹ ollā abscondit. Tū capta ⁊ q̄stionib⁹ exposita facin⁹ detexit asserēs dñicū corp⁹ cū busone fuisse i ollā absconditū vt ex his puluerib⁹ sua ad libitū nocu mēta hoīb⁹ seu alijs creatur⁹ i ferre possēt. Insup aduertēdū: q̄ hāc obseruanti malefice cōicantes p̄suetudinē: vt si absq̄ nota efficere valeant dñicū corp⁹ sub lingua ⁊ nō supra recipiāt rōnib⁹ his vt estimari potest vt abnegationis fidei remediū nunq̄ percipere velint: nec p̄ confessionem nec per sacramētū eucharistię perceptionē. Secundo vt eo facilius ex ore dominicū corpus accipiatur pro earū vt dictū est vsibus applicandum in maiorē creatoris offensam. Quare vñ ecclesie rectoribus ⁊ populū p̄municantib⁹ semp̄ inuigilēt summā adhibere diligentia: vt plurimū apto ore ⁊ lingua bene ex tēsa cū amorione pepli mulieris cōmunicent. Et quāto maior adhibet diligentia: tanto plures malefice per hunc modum notantur. De alijs rebus sacramentalibus inumeras exercēt superstitiones. Interdum imagines cereas quādoq̄ res aromaticas sub palla altaris vt supra tactum est ponentes: sub limine dom⁹ occultant vt per trāsitum ille pro quo positū est maleficiat. Innumera possent deduci: h̄ hec minima p̄ maiora maleficia approbātur.

B De modo quo vim generatiuam impedire solent. **Capit. VI**
Quomodo autē quo vim ḡnatiuam impedire solent tam in hominibus q̄ iuuetis etiaz in vtroq̄ sexu: p̄t lector ex his q̄ supra tacta sunt scire i q̄st. vñ. an demones p̄ ipas maleficas mētes hoim ad amorē vel odiū i mutare valeāt: vbi post solutiōes argumentorū specialis sit declaratio de modo quo vim generatiuam impedire valeant deo permittente. Vbi tñ notandū q̄ tale impedimentū ab intrinseco ⁊ ab extrinseco praeceatur. Intrinsece autē fit ab eis dupliciter. Primo vbi rigorē mēbris pro fructificatione accōmoda directe rep̄mūt. Nec hoc videat impossibile cū ⁊ motū alias naturalē in aliquo mēbro impedire p̄nt. Sc̄do vbi missionē spiritūū ad mēbra i qb⁹ est virt⁹ motiua p̄hibent q̄si intercludendo vias feminis ne ad vasa ḡnationis descēderet vel ne excidat vel emittat. Extrinsece pcurant interdū p̄ imagines vel ex herbarū comestionibus. Interdū p̄ alias res exteriores: puta ex galloꝝ testiculis vel ex herbarū comestionib⁹. Hō tñ credēdū est q̄ h̄c illarū rez⁹ vir impotēs reddat: h̄ occulta h̄cute demonū illudentis h̄mōi maleficas per h̄mōi vim ḡnatiuā: ne vicz vir coire aut mulier cōcipere valeat maleficiare p̄nt. Et hui⁹ rō est q̄ plus p̄mittit de⁹ sup h̄c actū p̄ quē primū peccatū diffundit q̄ sup alios actus humanos: sic ⁊ sup serpētes q̄ magis incātationibus deseruiūt q̄ alia aialia. Tū ⁊ pluries a nobis ⁊ ab alijs inq̄sitoribus reatum est q̄ p̄ serpentes aut p̄ h̄mōi impedimenta

C intulerūt. Hāc q̄dam capt⁹ malefic⁹ factus fuerat q̄ mult⁹ ānis sterilita-
tem tā ī hoīb⁹ q̄ iumētis quandā domū inhabitātib⁹ p maleficiū in-
tulisset. Hāder insup vbi sup̄a refert q̄ndā maleficiū noīe stadlin ī oyo
cesti lausanenſi captū: q̄ z factus fuerat q̄ ī certa domo vbi vīr z vxor s̄s
mul pmanebāt p sua maleficiā successiue ī vtero vxor⁹ viri septē infan-
tes occidisse: ita vt semp abortū fecerat seīa annis multis: s̄lle fecerat ī
eadē domo oib⁹ pecorib⁹ z iumētis fetosis: q̄ nullū viuū p̄cū edidit ī
essidē annis. Et cū malefic⁹ q̄stionaret q̄līe talia pcurasser: aut quō re⁹
esse possēt: facin⁹ aperuit dicēs. Subter limen oī tñ dom⁹ serpētē posuit
q̄ si amouebit fecūditas inhabitātib⁹ restituet: z sicut p̄dixit ita euenit
Hāc licet serpēs non fuisset inuent⁹: qz ī puluerē redact⁹ terrā tñ oīno
asportabat. Aliō deniq; factū ī Rychshofen paucis z vīz q̄tuor ānis
elapsis p̄tigit: famosissima q̄dā malefica erat vt pote q̄ solo tactu z omī
bora maleficiare z abortū pcurare sciebat. In q̄ dū vxor cuiusdā poten-
tis imp̄gnata eēt z ob sui custodiā q̄ndā obstetricē ad se recepisset aut
sataq; ab eadē obstetricē fuisset ne castrū exiret z q̄ p̄cipue a colloq; z
cōuersione illius malefice sup̄radicte se caueret. Plus aliq; septima-
nas ī memor illi⁹ ausamēti castrū exiēs q̄sdaz mulieres cōgregatas ī
quodā cōuiuio visitādi gr̄a accessit: vbi cū paululū resedisset malefica
supuenit z ipam dñam q̄si salutaridīs gr̄a sup ventrē ambab⁹ manib⁹
tetigit: z subito puerū se dolorose mouentē persensit. Unde territa vbi
ad pp̄ria rediit z rē gestā obstetrici narraſset. Deu: indēns: iā puerum
pdidistis exclamauit: z vt p̄dixit ī p̄u p̄tigit. Hāc nec abortū integrū:
s̄ paulatim frustra iā capiz iāq; pedū z manuz peperit. Magna vtiq;
ex diuina p̄missiōe castigatio ī penā eius vcz mariti q̄ tales maleficas
punire z iniurias creator⁹ vlciſci deberet. Fuit z ī oppido inerspurg
constantienſis dyocesis quidam iuuenis intantū maleficiatus q̄ nullū
actū carnalem cum aliqua dempta vna exercere poterat. Multis etiaz
audiētib⁹ retulit q̄ sepissime dū ab eam declinare z alias terras inhabi-
tare z fugam capere volebat: ad huc interdum nocturno tempore assurs-
gere z cursu velocissimo iam per terram iam per aerem quasi volando
redire volebat.

C De modo quo mēbra virilia auferre solent.

Capitulum VII

Sed z hoc q̄ mēbra virilia auferre solēt: nō q̄dem ī rerum
veritate corpa b̄uana illis spoliādo: s̄ p̄stigiōsa arte occul-
tādo: vt sup̄a ī q̄stīōe desup tacta declaratū est aliq; gesta
ī mediū pducam⁹. In oppido nāq; Rauēspurg iuuenis
q̄dam iuueculē adbeſit q̄ relinquere volens mēbrū virile
perdidit p̄stigiōsa vtiq; arte: z nihil videre aut tangere
p̄ter planū corpus possēt. Antius inde cellare quoddam adiit: vt vi-
num emeret z paululum residens mulieri cuz altera superueniente cau-
sam tristitice sue aperitēdo singula enarrauit: itz esse ī corpore demō:

strabat. Astuta illa an ne aliquam suspectam haberet inquisiuit. Et ille
 le utiq; talem ipam denominando et re gestam narrando manifestauit.
 Et illa. Expedit ut per violentiam aliquam ubi beniuolentia tibi non
 suffragatur pro acquirenda sanitate ipsam inducas. At iuuenis in crea-
 pulculo noctis viam quas transire malefica solebat obstruxerat. Et ipaz
 reperies du p sanitate corpis sibi reddenda supplicaret. Et illa se inno-
 ciam nec qcq; scire assereret ipam inuadendo manutergiu quoddaz ad
 collu fortiter comprimedo struxit. Nisi mihi sanitate restitueris e mani-
 bus meis peribis. Quia illa q; clamare non poterat: et iam facies tumefa-
 cta nigrescebat. Sine inquit me liberaz et te sanabo. Et iuuenis du no-
 du et stricuram lapsisset malefica manu ipm inter femora seu coxas te-
 tigit dicens: iaz habes qd desideras. Et iuuenis ut postmodu referrebat
 notabiliter persenserat anteq; visu aut tactu seipm certificasset mebru
 sibi ex tactu durtatam malefice fuisse restitutu. Sile venerandus qdam
 pater honestate vite et sciencia pclarus i ordine e couentu Spirasi refer-
 re solebat. Quadam inquit die du confessionem audientie instaret. Iuue-
 nis qdam accessit: et inter qba confessionis mebru lamentabiliter
 se pdidisse asseruit. Admirans ego pater et verbis suis faciliter crede-
 re nolens: eo q leuis corde q facile credit a sapiente iudicatur. Experi-
 tia didici per visum nihil cernedo du iuuenis locu vestes detegedo des-
 monstrasset: vni in me sanos consilio vsus. An ne aliquam hiet suspectaz
 que ei tale maleficu intulisset inquisiuit: et iuuenis vna se habere suspe-
 ctam sed absentem et in yozmacia residentem asseruit. Tunc ego bec tibi
 iniungo quanto citius ipsam accedas: et pmisionibus ac blandis ver-
 bis pro posse ipam emollite studeas quod et fecit. Nam post paucos di-
 es reuerlus est gratias mihi referens: se sanu et cuncta recupasse asseruit:
 et sic qbis credidi: experiencia tui vsus certificatus denuo. Sunt tamen
 et hic aliqua noranda ad intelligendum clarus q supra de eadez materia
 tacta sunt. Primo q nullo modo credendum est talia mebra euelli aut
 segregari a corporibus: sed arte prestigiosa per demonem ut nec videri aut
 tangi valeant occultari. Et hoc autoritate et rone: licet supra tactu sit:
 ubi Alexander de ales pre secunda dicit. Prestigiu pprie sumptu est il-
 la illusio demonis q non habet causam ex pre mutationis rei solumo
 ex pre cognoscetis q deludit: siue qtu ad interiores sensus siue qtuaz
 ad exteriores. Sup bec tui qba norandu: q hic illudunt sensus duo ex-
 teriores. s. visus et tactus: et non interiores ut sunt sensus cois fantasia ima-
 ginatiua estimatiua et memoria. Sic scius Tho. trismo ponat qtuor: ut
 supra tactu est. Eo q fantasiam et imaginatiuam ponit vna et du: parua
 eni differencia e int imaginari et fantasari Tho. i. i. p. q. lxxix. Et hi sensus
 imutant et non exteriores solu qn nihil occultat v manifestat v' vigi-
 lando v' dormiedo. Vigilando ut du res aliter videt q in se sit: ut cum
 qs videt aliquem equu cu assessore deuorantem: aut in bestiam esse boiem
 transformatu aut seipm bestia ee et cu bestis debere cedere est imante

C tunc enim sensus exteriores deluduntur et occupantur per interiores: quia virtute demonum species sensibiles dudum reseruate in thesauro specierum sensibilibus: ut est memoria non illa intellectiva in qua species intelligibiles conservantur: sed memoria que est conservatrix specierum sensibilibus: que etiam est in posteriori parte capituli educuntur virtute demonum deo interdum permittente ad sensum eodem imaginatiuam. Et tamen fortiter impediuntur: quod sicut necesse habet imaginare equum vel bestiam per perpetuos actum que demon educit de memoria spiritum eorum vel bestie: ita necesse habet estimare se videre per oculos exteriores tamen tale bestiam: que in re ab extra non est bestia: sed per perpetuas operationes rationem mediantibus illis spiritibus sic videtur. Hec mirum videtur quod demones possunt cum et natura hoc facere possunt etiam defectuosa: ut patet in freneticis melancholicis: maniacis et ebriis aliisque que non possunt discernere. Et frenetici putant se mira videre et videre bestias et alia horrida cum tamen nihil in re veritate. Vide si in questione: an malefice metes bonorum ad amorem vel odium possunt immutare ubi plura notantur. Est demum et ratio in se clara. Nam cum demon habeat quandam preteritatem super quamdam res inferiores excipiendo tamen animam: id potest et circa istas res aliisque immutationes facere quando deus finit ut res appareant aliter quam sunt. Et hoc ut dixi aut turbando aut illudendo organum visus ut res clara videatur nubilosa: sicut etiam post festum propter humores collectos lumen aliter apparet quam ante. Vel operando in imaginatiuam potentiam per transmutationem specierum sensibilibus ut dictum est: vel humores varios mouendo: ut apparent ignea vel aquea que sunt terrena vel sicca: ut que dam faciunt quod omnes in habitacione aliqua habent se vestimentis exuere et denudare putantes se in aquis natant. Alterius autem super modum presertim si queritur. An hominum illusiones indifferenter bonis et malis accidere possunt: sicut ut inferius patebit corporales alie infirmitates etiam in sanctis existunt inferri a maleficis possunt. Super que in beredo nobis Cassia. Col. h. abbatis Sire. Dicitur est quod non. Unde omnes isti que sic illudunt presumunt in peccatis mortalibus esse. Dicit enim ut ex nobis Anthoni patet demonem nullatenus posse mentem cuiuscumque vel corpus inuadere nec hinc facultatem aliquam in cuiuslibet animam penetrare irruendi nisi eam primo destituerit omnibus cogitationibus sanctis ac spiritualibus preteritione vacua nudaque reddiderit. Concordat cum eo propheta primo de psalms ad Boetium. Tanta tibi stuleram arma: que nisi pro abiectis iuicta te firmitate tuerent. Ad Cassia. ibidem refert de duobus maleficis paganis que differentes in malicia successiue per sua maleficia demones miserunt ad cellam beati Anthonii ut essent preteritionibus excipiant fugaret odio viri sancti infecti eo quod multitudo populi ad eum quotidie profuerat que demones in amarissimis cogitationum stimulis Anthonii pulsarent. Illos tamen semper repulit signo crucis frons et pectori impresso et orationum incubationibus insistendo. Ita dicere possumus quod omnes que sic a demonibus ludificantur absque aliis infirmitatibus corporalibus vtiq; diuina gratia inhabitata te carere. Ad illud Theobaldus. vii. Qui libidini defuisset in eo diabolus accipit preteritatem. Concordat et illud quod supra circa primam partem tractatus in questione. An malefice

operant circa boies in bestiales formas illos transmutado tactus est: ubi iuuenicula conuersa fuit in equam suam estimacione et oim eam aspicientium depro sancto **D**achbario: cuius sensus diabolus illudere non poterat: ad quem ducta per sanitatem cum iam veram mulierem et non equam aspiceret. Et conuerso oēs alij clamarent: quod equa eis videretur. **I**pe sanctus suis ordinibus eam et alios a tali illusionione liberauit: asserens hoc ei accidisse: quod diuis non vacasset: nec sacra. s. professionis et eucharistie ut decebat frequentasset. **T**um iuuenis qui eam de turpitudine sollicitauerat licet renuississet ex honestate: tamen iudeus maleficus quem iuuenis eam de eam ut iuuenicula maleficaret ac cesserat virtute demonis eam in equam puerterat. **S**ummarie pcludamus quod in bonis fortune sicut sunt res exteriores ut bona temporalia fama et sanitas corporis: licet boni per demones et sua membra ledi possint in eorum meritum et probationem: sicut de beato **J**ob patuit: qui in talibus per demonem lesus fuit. **N**isi eis inuitus sicut in nullum partem per maleficia trahi possint aut violenter: licet ab intra et in carne ab extra valeant teterari. **I**te etiam nec homini illusiones fantastice actiue et passive inferre possunt. **A**ctiue ut eorum sensus hient demones illudere: sicut aliorum in charitate non existentium. **P**assiuè ut eis eorum membra prestigiosa illusionem hient auferre. **H**ec enim duo beatus **J**ob nunquam diabolus inferre potuisset: presertim passiuum nocumetum super actum venerum qui rate continentie erat ut dicere posset. **P**epegi sedus cum oculis meis ne quidem cogitare de virgine. **A** fortiori de muliere aliena: cum tamen super peccata totos demonum magnam noscitur ex his euangelij **M**at. **C**um fortis armatus custodit atrium suum: in pace sunt omnia que possidet hie potentia. **V**erum ex his si quis quereret circa illusiones membrum virilis: quod licet illam illusionem non posset demon existeri in gratia inferre passiuè. **A**n ne posset actiue: ut. s. existens in gratia illuderet in suo visu: quod videret membrum annexum: cum tamen ille qui sibi existimaret ablatum non videret annexum: nec etiam alij circumstantes: quod si pcedit videtur esse contra predicta. **P**otest dici quod quod non tanta vis existit in damnum non actiuo sicut passiuo: capiendo actiuum non qui actiue intulit: sed qui damnum ab extra videt ut de se patet. **I**deo existens in gratia licet posset videre damnum alteri: et in illo demon sensus eius illuderet: non tamen posset sibi in tale damnum inferre passiuè: ut. s. suo membro puaret cum libidini non deseruit sicut per oppositum ut angelus dixit **T**hobie. **Q**ui libidini vacat demum accipit preterit. **Q**uid denique sentiendum super eas maleficas que homini membra in copioso interdum numero: ut viginti vel triginta membra in simul ad nudum autem vel ad aliquod scrinium includunt: ubi et quasi ad viuentia membra se mouent: vel auentem vel pabulum presumenda: putant multis visa sunt et communis fama refert. **D**icendum quod diabolice operatione et illusionione cuncta exercent: sic enim sensus videntium illudunt modis supra tactis. **R**etulit enim quidam quod dum membrum perdidisset et quidam malefica causa recuperanda sanitatis accessisset: illa ut quidam arboris ascenderet infirmo iniuriam: et ut de nido in quo plurima erant membra si quod vellent accipere posset indulget. **E**t cum ille magnam quidam accipere attenta: non (ait malefica) illud ac

Prima secunde partis Questio I

Recipias et quia vni ex plebanis attineret subsistit: hec oia vtiq; p̄stigio-
sa illusionē fieri a demonib⁹ modis supra tact⁹ organū visus p̄ trā simu-
rationē sp̄z sensibiliū ī imaginatiuā potentiā turbādo. Nec enī opor-
tet asserere qd demones sint in assumptis sic mēbris ostēdentes quēad-
modū solēt ī assumptis corpib⁹ ex aere maleficis et interdū hoīb⁹ appa-
rere et cū eis p̄uersari. Rō est qz faciliōri mō vicz p̄ motum interiorē lo-
calem sp̄z sensibiliū ex cōseruatoria seu memoratiua potentiā ad ima-
ginatiuā ista facere p̄nt. Et si q̄s dicere vellet qd etiā sibi mō facere pos-
sēt vbi in assumptis corpib⁹ asserunt maleficis aut alijs hoīb⁹ cōuer-
sari: vt vicz tales apparitiōes facerēt p̄ trāsmutationē sp̄z sensibiliū
in imaginatiuā potentiā: vt hoīes dū putarent demones in assumptis
corpib⁹ esse p̄sentes: tūc nō eēt nisi tales sp̄z sensibiliū ī interiorib⁹
potētis imutatiōes. Dicēdum qd si nil alti⁹ demon ostēdere vellet nisi
trūmō hūane effigiet p̄ntationē tūc vtiq; op⁹ nō eēt ei ī assumpto corpē
apparere: cū sufficientē p̄ p̄fatā trāsmutationē h̄ efficere possit. Rō aut
qz altiora h̄z exercere pura loq̄ cōuesci et alijs spurcitis intēdere. Rō et
ip̄m p̄sentē eē optet ab extra visū realis in assumpto corpē se obhinc-
do: qz v̄tus angeli ibi est vbi operat̄ fm docto. In q̄stione h̄o q̄ritur
Quid si demō p̄ se absq; malefica mēbruz virile alicui auferret: an aliq̄
sit d̄tia inē vna ablationē et alterā? Dicit̄ p̄t̄ vltra illa q̄ tāgunt ī p̄ma
pte tractat⁹ in q̄lt̄ide. An malefice mēbra virilia possint auferre et vbi
demon p̄ se mēbrū auferret: tūc vere et realis auferret et h̄e et realis resti-
tueret quicūq; restituere h̄fet. In sc̄do sicut nō absq; lesiōe: ita nō absq;
dolore auferret. Tercio qd nūq̄ nisi coact⁹ p̄ bonū angelū hoc faceret eo
qd materiā sui lucrī amputare h̄fet: nouit enī plura malefica sup̄ illuz
actū exercere: q̄ sup̄ alios humanos act⁹: sicut enī de⁹ pl⁹ p̄mittit illuz
actū maleficiare q̄ alios humanos act⁹: vt supra tactū est: q̄ singula lo-
cū non h̄nt vbi p̄ maleficas deo p̄mittente operat̄. Et si dubitat: an de
mō pl⁹ affectat hoīes et creaturas p̄ seip̄m ledere q̄ p̄ maleficas. Dicit̄
p̄t̄ qd nulla est cōparatio: ī infinitū enī pl⁹ affectat p̄ maleficas ledere
Et si qz maiorē īfert deo p̄tumiā creaturā sibi dicatā vsurpādo. Sc̄do
quia cū deus amplius offendit: ampli⁹ sibi nocēdit hominib⁹ potestas
permittitur. Tercio propter sui lucrū quod in perditionē statuit aiaz.

De modo quo hoīes in bestiales formas trāsfōrmant. Ca. VIII

Ed et hoc qd malefice homines in bestiales formas virtute
demonū: quia talia principaliter operatur transformant.
Vicit in prima parte operis questione. x. an talia malefice
valeant efficere satis sit declaratum: quia tamen aliquib⁹
illa questio sub suis argumētis et solutionibus nimis pos-
set eē obscura: p̄fertim cū acta et gesta sup̄ hec nō sunt de-
ducta. Modus etiam quo seip̄sas sic transformant non est expressus:
ideo presens addenda est declaratio per solutiones plurimoz dubioz.
Et primo qd canon ille. xxv. q. v. Episcopi. non est sic nude intelligen-

A dus circa hanc materiam: prout plures etiam docti sed vtram bene doeri decipiuntur: et qui publice in eorum sermonibus asserere non verentur huiusmodi transmutationes prestigiosas nullo modo etiam virtute demonum posse fieri. Et hoc vtiq; in magnam fidei detrimentum: vt sepe tactum est: et maleficarum confortationem que et multum de talibus congaudent sermonibus. Contingit autem hoc huiusmodi predicatoribus: eo quod in cortice et non in medulla verborum canonis laborant: vt supra tactum est. Cum enim dicit. Quisquis credit posse fieri aliquam creaturam aut in melius aut in deterius transmutari aut transformari in aliam spem vel in aliam similitudinem nisi ab ipso creatore qui omnia fecit: proculdubio infidelis est. Hic pius lector attendat ad duo principalia. Primum super verbum fieri. Secundo super verba in aliam similitudinem conuertere: super primum sit resolutus quod fieri capitur dupliciter: vicijs pro creati et per naturalis productione alicuius rei. Primum modo soli deo puenit: vt notum est quod sua infinita potentia aliquid ex nihilo creare potest. Secundo modo distinguendum est de creaturis: quod aut sunt creature perfecte vt homo asinus etc. aut sunt imperfecte vt serpentes rane mures etc. quod id dicunt imperfecte quod ex putrefactione generantur etiam potest: licet enim spiritus de primis loquitur canon non de secundis quod potest patere: eo quod Alber. in li. de animalibus vbi querit. An demones possunt facere vera animalia: et respondit quod sic: huiusmodi quod ad imperfecta animalia. Etiam cum ea differentia quod non in instanti sicut de operari: huiusmodi motu quodammodo subito: sicut patet de maleficis.

B Exo. viij. Si placet vide aliquod in notata questione tangunt circa primam premissam operis: et in solutione primae argumenti. Super secundam vbi tangit quod non possunt aliquam creaturam transmutare: dicas quod est duplex transmutatio: subtilis et accidentalis: et hec accidentalis iteque duplex: quod per formam naturalem et inherente rei que videtur vel per formam non inherente rei que videtur: huiusmodi inherente organis et potentibus ipsius videntis. De primis loquitur canon et precipue de formali seu addita tua transmutatione per vnam substantiam in aliam transmutat cuiusmodi solus deus que talis additatus creator existit facere potest: loquitur etiam de deo dicit illa demones efficere possit in quantum per infirmitates diuina permissione immixtas aliquod forma accidentali corpori inducit: vt vbi leprosa facies appareret vel huiusmodi silis: huiusmodi quod proprie de his non loquimur: huiusmodi prestigiosa apparitione secundam quam vident res transmutari in alias similitudines. Dicimus quod has transmutationes allegat ca. excludere non potest: quod autoritate ratione et experientia in simul et his que supra certa experientia que Aug. li. xviii. ca. xvij. de ciuitate dei refert deducunt: et per varias questiones illa etiam declarando: nam inter alias prestigiosas transformationes refert: quod famosissima maga Circe mutauerit socios Ulixis in bestias. Et quod quodam stabularie mulieres conuertissent hospites suos in iumenta onera portantia. Refert etiam socios Diomedis in aues conuersos: et quod postea longo tempore circa templum Diomedis volassent. Et quod prestantius narraffet de patre suo veraciter: quod ipse pater dixisset se caballum fuisse et annonam cum alijs animalibus vasa lassa. De primo namque quod socij Ulixis fuissent in be

Rex his ad p̄sens dicere possum⁹ etiam sup̄ quaslibet viſiōes p̄similes illis de ſocijs Diomedis : q̄ lz illi ſoch̄ imaginaria viſiōe vidētū potius iſſent opere demonū videri modo q̄ dictū est : tamē potius p̄sumit : q̄ p̄ demōes in aſſūptis corpib⁹ ex elemēto aeris tanq̄ aues volantes fuerit viſi : aut q̄ alie aues naturales a demōib⁹ agitate : illos rep̄ntauerint.

¶ Qualiter demones intra corpora ⁊ capita exiſtunt ſine leſione quando preſtigioſe operantur tranſmutationes. Capl'm. IX.

Quod ſi vltim⁹ ſup̄ modū preſtigioſe tranſmutationis querit. An intra corpora ⁊ capita tūc exiſtāt : ⁊ an tales ſint tanq̄ obſeſſi a demōib⁹ eſt imandū : ⁊ q̄liter fieri poſſit : vt abſq̄ leſione potētiaz et viriū interiorū poſſint ſpecies ab vna potētia interiori ad alia deducere. Et vtrū tale opus debeat cenſeri miraculoſū factū aut nō. Ad primū oportet diſtinguere de p̄ſtigioſa illuſiōe : eo q̄ vt dictū est : illa illuſio ſit interdum ſup̄ ſenſus exterioros : interdū ſup̄ interiores vſq̄ ad ſenſum exteriorē. Pr̄ia ergo licet poſſit fieri abſq̄ h̄ q̄ demon intret potētias exterioros illas occupando : ſ; tñ exteri⁹ deluſiōe : vt vbi corp⁹ aliqd̄ occultare vellet p̄ inſcriptionē alicui⁹ alteri⁹ corporis vel alio q̄cunq̄ mō : aut vbi p̄ ſe corp⁹ aſſumeret ⁊ ſe viſui obſc̄deret. Secūda tamē nō pōt fieri : niſi ipſū caput ⁊ potētias principalit̄ occupet. Et h̄ oſtēdit auctoritate ⁊ rōne. H̄es obſtare pōt q̄ duo ſp̄s creati nō poſſint eſſe ī vno ⁊ eodē loco : ⁊ ania ſit in q̄libet parte corporis. Eſt aut̄ auctoritas ſup̄ h̄ Damasceni. Angel⁹ ibi eſt vbi opat̄. Ratio ſcti Tho. ij. ſen. di. vii. ar. v. Dēs angeli boni ⁊ mali ex virtute naturalī q̄ preſtātior vtiq̄ eſt q̄cunq̄ corporalit̄ : habēt poteſtatē tranſmutandi corpora n̄ra. Patet h̄ nedū p̄p̄e p̄ſtātia ⁊ nobilitatē nature : ſ; ⁊ ido : q̄ tota machina mūdi ⁊ creatura corporalis admittit p̄ angelos. Greg⁹. iij. dyalo. In hūc mūdu viſibile nihil niſi p̄ creaturā inuiſibile diſpōi pōt : vñ oia corporalia regūnt p̄ angelos ſicut ⁊ motores orbū aſſerūt nō ſolū a doctorib⁹ ſctis : ſ; etiā a p̄his oib⁹. Patz ⁊ ex eo q̄ oia corpora hūana mouent̄ ab anīab⁹ : ſicut oia alia p̄ corpora celeſtia ⁊ in ipſo q̄ motores. Si cui placet videat ſctū Tho. ī p̄ma parte. q. xc. ar. j. Et q̄ cōcludit q̄ q̄a demōes vbi opant̄ ibi ſint. Ideo q̄ fantasias et interiores potētias p̄ turbāt : tūc etiā ibi exiſtūt. Itē licet illabi ante illi ſit tñ poſſibile q̄ eā creauit : tñ demōes etiā illabi poſſūt deo p̄mittēte : corporib⁹ n̄ris. Et quia p̄ tūc poſſūt impreſſiōes facere in potētias interiores affras organū corporalis : ideo ⁊ p̄ illas impreſſiōes ſicut imutant̄ organa : ita imutant̄ opatiōes potētiaz modo q̄ dictū est : q̄ educere poſſunt ſpecies reſeruat̄ in vna potētia affra organo : ſicut et memoria q̄ eſt in vltima parte capiti⁹ educit ſpeciē equi localit̄ mouendo illud fantaſma vſq̄ ad mediā partē capiti⁹ : vbi eſt cellula ſtruci imaginatiue : ⁊ demū p̄ſequēter vſq̄ ad ſenſū cōmunē : cuius reſidētia eſt in anteriori parte capiti⁹.

B Et oia ſubito ſic imutare ⁊ perturbare poſſunt : vt forme tales neceſſario eſtiment̄ : acſi exteriori viſui obſc̄derentur. Ex̄plū patuit ex naturali deo

III Prima secunde partis Questio I

C
 fectu in freneticis et alijs maniacis. Q si queris quomodo hoc absq; dolo
 re capitis efficere possit: facilis est responsio. Primo: q̄a enim organa non
 diuidit nec immutat q̄ ad ipsorū subiectū: sed t̄modo species mouet.
 Itē secūdo: quia nō alterat immittēdo aliquam qualitatem actiuam: vnde
 de necessario passio sequat̄: cum et ipse in se demon omni qualitate cor-
 porali careat: ideo sine alio talia operari potest. Itē tertio: q̄a vt dictū
 est t̄modo facit transmutationes p̄ motum localem ab vno organo ad
 aliud ⁊ nō per alios mot⁹ ex quibus aleratiōes lesiue interdū causant̄.
 Illud ergo quod difficultatē facit: q̄ quia duo spirit⁹ nō possunt esse in
 eodē loco puta diffinitiuē: ⁊ anima etiā existit in capite quomodo tūc de-
 mones ibidē existere possunt. Dicendū q̄ residētia anime assignat cen-
 trum cordis: in quo vitā influēdo omnib⁹ membris cōmunicat. Et ex
 emplum dat de aranea ī medio tele q̄ sentit tactū ex omni parte. Tamē
 q̄a dictū Augustini in libro de spiritu ⁊ anima: q̄ est tota in toto: ⁊ tota
 in qualibet parte corporis. Ideo dato q̄ sit in capite: adhuc demon
 ibi operari potest: q̄a alia est ei⁹ operatio ab operatione anime: cū opa-
 tio anime in corpore est vt informet ⁊ vitā influat. vnde est ibi sicut for-
 ma in materia nō sicut in loco. Demon autē sicut in tali parte corporis
 ⁊ tali loco immutādo ⁊ operando circa species sensibiles. vnde q̄a nul-
 la confusio operationū est inter eos: ideo vtrūq; simul in eadem parte
 corporis esse possunt. Ad illud. An tales sint tāq̄ obsessi et arrepti: id
 est a demonib⁹ arrepti est imādi: quia specialem hoc vult habere de-
 clarationē. An videlicet hoc possibile sit: vt opere maleficorū aliq̄s vt
 obsessus a demō: id est q̄ demon eū possideat vere ⁊ corporaliter. Ido
 de tali materia specialis tractabitur modus in capitulo sequēti: habet
 enim ⁊ hoc specialē difficultatem. An operibus maleficorū id fieri valet
 at. Ad illud t̄modo. An tēporalia opera maleficorū et demonū sint ad
 modum miraculosorū op̄orū censenda: ita q̄ debeant opera miraculosa
 estimari. Dicendū q̄ sic: inquantū sunt preter ordinē nature create no-
 bis note p̄ virtutē creature nobis ignote: licet non sint pprie miracula
 sicut illa que sunt preter ordinē totius nature create: qualia sunt mira-
 cula dei ⁊ sanctorum. Vnde que in prima parte operis sub quinta q̄stio-
 ne et reprobatione tertij erroris tacta sunt: vltra que addenda sunt hec
 propter eos qui huiusmodi opera impugnare possent quasi nō debeāt
 censerī opera miraculosa: sed simpliciter opera diabolica: eo q̄ cū mira-
 cula sint data in confirmationē fidei non debent p̄cedi fidei aduersario.
 Tum etiā quia signa Antichristi dicuntur signa mendacia. Sed dicen-
 dum ad primū q̄ miracula facere est donū gratie gratis date. Vnde sic
 cut per malos possunt fieri homines: ita ⁊ per malos spirit⁹ in his vi-
 delicet ad que eorū virtus extendere se potest. Vnde etiā discernuntur
 miracula p̄ bonos facta ab illis que per malos sunt ad minus triplici-
 ter. Primo ex efficacia virtutis operātis: quia signa facta per bonos
 diuina virtute sunt in illis etiā ad que virtus actiue nature se nullo

Capitulum IX fol. LXXIII

B modo extendit: sicut suscitare mortuos & huiusmodi: que demones sibi
 veritatem facere non possunt: sed in p̄stigijs tisi vt Symon magus de
 mortuo cui⁹ caput agitabat: que dñi durare nō possunt. Secūdo ex vti-
 litate signoz: quia signa p̄ bonos facta sunt de rebus vtilibus: vt in cu-
 rationib⁹ in firmitatib⁹: & huiusmodi. Signa autē p̄ maleficas facta: sunt
 de rebus nociuis vel vanis: sicut q̄ volant in aere vel reddēt membra
 hominū stupida & huius. Et hanc differentiā assignat beatus Petrus in
 itinerario Eleinētis. Tercia differentiā est quantū ad finē: quia signa bo-
 norum ordinātur ad edificatiōē fidei & bonoz morum. Sed signa ma-
 lozum sunt in manifestū nocumētum fidei & honestatis. Etia quantū
 ad modū operandi differūt: q̄a boni operant mirabilia p̄ inuocationem
 diuini nominis pie & reuerenter. Sed malefici & mali quibusdā delira-
 mentis & demonū inuocationib⁹. Aliud etiā nō obstat: q̄ potēlz: vt su-
 stolus opa diaboli & anticristi nominat signa mēdacia: q̄a tunc illa mi-
 rabilia q̄ sicut ab eo diuina p̄missiōe sunt vera & etiā falsa diuersis respe-
 ctibus. Vera in illis q̄ sunt virtute demonis ad q̄ eius virt⁹ se extende-
 re potest. Falsa: quā facit ea ad q̄ sua virtus se nō potest extendere: vt su-
 scitare mortuos: illuminare cecos: q̄ in p̄mo vbi facere attemptabit aut
 intrabit corp⁹ defuncti: aut illud amouebit & loco illi⁹ ipse in assumpto
 corpore ex aere se p̄sentabit: & sic in secūdo p̄stigijs arte visum auferat
 aut infirmitates alias & subito sanabit a lesione cessando non q̄itates
 interiores rectificādo: sicut i legēda Bartholomei ponit. Possunt etiā
 am oīa mirabilia opera anticristi & maleficarū dici signa mendacia in-
 quantū solūmodo ad decipiendū fiunt: iam t̄ tūc operabit anticrist⁹?
Bec Thomas di. viij. de virtute demonū in operando. Possit etiā hic
 adduci differentiā miraculoz que ponit in cōpendio theologice verita-
 tis: & inter mirū & miraculū: quia cū miraculū proprie quattuor requirat
 scz q̄ sit a deo & q̄ sit p̄ter existētiam nature: contra cuius ordinē sit: &
 tertio q̄ sit euidēs: & q̄rto q̄ ad fidei corroboratiōē. Quia ergo in opi-
 bus maleficaz primū & vltimū ad min⁹ deficiūt: ideo mira opa nō aut
 miracula dici p̄nt. Ea etiā rōne: q̄ et si aliq̄ mō miracula dici possint: q̄
 tū q̄dā sunt sup̄ naturā: q̄dā p̄tra naturā: q̄dā p̄ter naturā. Et sup̄ na-
 turā sūt illa i q̄b⁹ nō est silē i natura nec i ei⁹ potētia: vt h̄ginē parere.
 Cōtra naturā: vt q̄ sūt vsu p̄rio nature: termināt at ad p̄forme nature:
 vt ceci illuminatio. Et p̄ter naturā: vt q̄ sūt ordine silē i nature: vt i mi-
 ratōe virgax in serpetes: q̄d natura facere potuisset p̄ longā putrefa-
 ctiōē p̄p̄tatiōes semiales: sic etiā opa magoz dicent mirabilia. Rē-
 gestā narrare expedit & paululū ei⁹ declarationi insistere. Est oppidū
 in diocesi Argētīnēsi: cui⁹ nomē occultare ordo cbaritatis & honestatis
 postulat. In q̄ laborator q̄dā die dñi ligna ad cōburēdū dūtarat in do-
 mo seculari. Tatt⁹ q̄dā nō parue quantitatē ipsū molestare ei importu-
 ne se obh̄ciedo nisus: est quē abigēdo ecce ali⁹ maioris quantitatē sibi
 inuolūti p̄iori acri⁹ ipsū aggrediuntur: quos itez vbi repellere vole-
 k n

Prima secunde partis Questio. I.

C bat ecce tres parit̄ et itā h̄sus vultū saliendo: itaq; inē tibias mor: sib⁹ la-
 cerādo ipsū aggrediunt. Perterrit⁹ inde: z vt retulit maiorī an: t̄tate
 nūq̄ p̄pter: signo crucis se m̄tendo z op⁹ p̄mittēdo: p̄ incisa ligna
 carnos istos z inō ad faciē mō ad guttur denuo saltātes itā vni ad ca-
 put iam alterū ad pedes aut sup̄ dorsum p̄tendiendo vir̄ abegit. Et ecce
 post hore spaciū dū itez suo op̄i īsisteret: duo famuli oppidi p̄suli tan-
 q̄ malefactorē ipsum capiētes: ad p̄sentiā balliui seu iudicij ducere vo-
 lebāt. q̄ iudex a longe ipsū aspiciēs: nec audiētā illi prestare volēs. im-
 perat vt ad p̄fundū cuiusdā turris seu carcerij vbi plectēdi includeban-
 tur ad mortē p̄ficeret. Et iulans ille z cur talia pateret: cū in nullo crimi-
 ne se p̄scitū agnosceret: p̄ tridū custodib⁹ carceris q̄tulose lamētābā.
 Et bi quidē quāto p̄ audiētā illi p̄stāda ampli⁹ īstaret: tāto acri⁹
 iudex ira seuebat: h̄bis p̄tūmeliosus asserēs: quomō tant⁹ malefactor
 iudex reatu suū non agnosceret: aut q̄modo se innocētes p̄clamarat: cū
 euidētia facti ei⁹ flagitia horrēda demonstrarēt. Et cū bi nil p̄ficerēt: ta-
 men suāsu aliorū consulu iudex inductus audiētiaz illi p̄stare habuit.
 Eductus itaq; de carcere: cū ante iudicē staret: z iudex ipsuz intueri re-
 uerret: paup̄ genub⁹ alioz circūsedentis p̄uolūt⁹: petijt vt causā sue
 calamitatz sibi ap̄iret: sicq; iudex ī hec h̄ba prupit. Tu scelestissim⁹ ho-
 minū: q̄modo tua flagitia nō recognoscis. Ecce tali die z tali hora tres
 matrōas p̄cipuas hui⁹ ciuitatz vulnerasti: vt ī lectj decūbētes nec sus-
 gere aut mouere se valeāt. Refocillat⁹ paup̄: z de die z hora ac de euen-
 tu rei apud se ruminans dixit. En dieb⁹ vite mee mulierē nūq̄ p̄cussī
 aut h̄beraui: z q̄ tali die z hora sectiōi lignoz īstīt: test iū legitima p̄-
 ductiōe pbabo. Sed z vī familiares sequēti hora huic op̄i me īsistēs
 tem cōpererunt. Tūc itez furibūd⁹ iudex. Ecce ait q̄mō scelera sua pal-
 liare nitit. Mulieres h̄bera deplāgūr demonstrāt z q̄ eas p̄cussit p̄-
 blice testant. Tūc paup̄ ampli⁹ sup̄ euentū rei ruminās. Illa inq̄t hora
 creaturas me p̄cussisse recolor: nō aut mulieres. Attoniti circūsedētes
 cuiusmodi creaturas percussit reserari cupiūt. Tūc ille rem gestam
 et put sup̄ tactū est omnib⁹ stupētib⁹ recitauit. Et intelligētes op⁹ de-
 montis fuisse: pauperē solutū z illesuz abire z q̄ negociū nulli reuelaret
 p̄cipiūt. Sed nec a fidei zelatorib⁹ qui z interfuērat: euētus occultari
 potuit: sup̄ quē modū aliqua differēdo. An ne demones in assumptj sic
 effigis absq; p̄sentiā maleficaz apparuerint: aut eaz corpalis p̄sentiā
 p̄stigiōso artificio ī bestiales illas formas trāsmutata fuerit. Respōdē-
 do p̄cludere oportet: q̄ licet vtrūq; virtute demonū fieri possit: ipsum
 tamē fm factū fuisse ampli⁹ p̄sumit. Itā p̄ mortū localē vbi demones
 in effigis carozū laboratorē inuaserūt: etiā laboratorē ictus et h̄bera
 cattis illata mulierib⁹ in domo residētib⁹ subito et p̄ aerē īferri potuit
 esse z hoc p̄tē pactū mutuo dudū inītū nemo dubitat. Sic enī z lesione
 vel p̄scurā quā īferre volūt: sciūt: aliq̄ imaginē depictā vel fusa vbi
 aliq̄ maleficariē volūt: q̄ nō illā imaginē: s̄ illū quez p̄sentare habet

A iuxta puncturas super imagines factas ledunt. Maria super hunc mos-
 dum gesta deduci possent. Nec valet instātia si quis obiceret illas mul-
 lieres sic lesas fortassis fuisse innocentes eo q̄ ⁊ per exempla tacta: les-
 siones etiam innocentibus posse contingere patet. Dum aliquis igno-
 ranter per imaginem artificialem a malefica leditur instātia nō valet:
 quia aliud est a demone per maleficam ledi: ⁊ aliud per ipsum demonez
 absq̄ malefica: quia demon per se in effigie animalis tunc verbera susci-
 pit quando alteri sibi per pactū coniuncto infert. Et quando cum eius
 consensu ad talem apparitionem sub tali forma ⁊ modo se ingessit. Un-
 de sic t̄mmodo noxijs ⁊ sibi per pactum coniunctis nocere potest ⁊ nul-
 lo modo innocentib⁹. Per maleficas autē vbi demones ledere querūt:
 tunc etiam innocentes permissione diuina in vltionem tanti criminis
 sepe affligunt. Verum q̄ etiam demones per se interdum deo permit-
 tente ⁊ innocentes ledunt: et oudum Job sanctissimum leserūt: sed ibi
 non fuerunt nec vsus fuit diabolus huiusmodi prestigiofis apparitio-
 nibus: prout in tali facto ⁊ per tale fantasma carti quod animal pfido-
 rum est appropinquatum signum: sicut canis predicatorum in scripturis.
 Unde semper mutuo sibi insidiantur. Et ordo predicatorum sub figura
 catuli latrantis in primo fundatore aduersus hereses p̄monstratus fuit.
 Presumitur autem q̄ per secundum modum malefice ille tres: labo-
 ratorem inuaserunt: tum q̄ primus modus non t̄m eis placuisset: tum
 quia secundus earum curiositati magis congruit. In quo etiā talis or-
 do circa tria seruatus fuit. Primo q̄ ad demonū instantiam sollicitate
 super hoc fuerunt ⁊ nō demones ad instantiam maleficarum. Sic enim
 sepissime ex earum passionibus repertū est a nobis: q̄ ad instātam de-
 monum eas continue ad mala perpetranda infestantes plura habent fa-
 cere. Et verisimile q̄ de se non cogitassent pauperem molestare. Causa
 autem quare demones ad hoc sollicitabāt sine dubio eritit q̄ quia be-
 ne noscunt vbi crimina manifesta impunita remanent ampli⁹ deus of-
 fenditur: fides catholici debonestat: ⁊ ipsarum numerus amplius au-
 gmentatur. Secundo habito earum cōsensu demones earū corpora lo-
 caliter transulerūt ea facilitate qua et spiritalis virt⁹ prestantior cor-
 porali existit. Tertio: q̄ prestigiosa apparitione modo quo supra tactū
 est in formas illas bestiales conuerse ipsum laboratorem inuadere ha-
 buerunt: nec defensione a verberib⁹ sicut vtiq̄ ea facilitate qua trāslate fu-
 erant eas defendere potuissent: s̄ verberari ⁊ verberatorem manifestari
 permiserunt: scientes illā flagitia p̄ effeminatos viros nullū zelum fi-
 dei habentes remanere ob causas p̄tactas impunita. Alludit quod legi-
 tur de quodā sancto viro qui dum semel predicātem diaboli in forma
 sacerdotis deuoti in ecclesia reperisset: ⁊ per spiritum ipsum demonem
 agnouisset esse: verba sua obseruauit: ⁊ an bene vel male populum info-
 mare attendebat. Et dum ipsum irreprehensibilē: ⁊ potius criminum
 obiurgatorē perpendisset: finito sermone accersito: dū causam sup̄ his

Prima secunde partis Questio I

Quereret: respondit. Ecce veritatē dico: sciens q̄ dū auditores sint verbi: z nō factores amplius de' offendit: z lucrum meū augmētatur.

De modo quo demones per maleficarum operationes homines interdum substācialiter inhabitant. **Capitulum X.**

Quia in precedēti capitulo tactū est qualiter demones etiam capita hominū aut alias partes corporis occupare z intrare z species interiores de loco ad locū mouere possunt. Dubitare q̄s possit. An ne ex toto homines ad instāciā maleficarum obdiderē possent. Et de diuersis modis obdiderē absq̄ maleficarū instācia. Unde pro harū declaratione tria sunt declarāda. Primo de diuersis modis possidēdi. Secūdo q̄ ad instāciā maleficarū diuina pmissione demōes interdū omnib' illis modis possidēt. Tertio acta z gesta sup hoc sunt deducēda. Quo ad primū secluso illo generali modo q̄ diabol' hominē cū quolibet pctō mortali inhabitat. De q̄ mō sanct' Tho. q̄li. iij. q. iij. sub dubio. An diabol' seip' substācialit' inhabitat hominē quādocūq̄ peccat mortalit'. Causa dubitatiois ei' fit q̄ cū spūsanct' seip' inhabitat hominē cū gratia. iuxta illud. i. ad corinth. iij. Tēplū dei estis z spūs dei habitat i vobis: z gratie opponit culpa: z opposita habēt fieri circa idē. Vbi etiā declarat: q̄ q̄a inhabitare hominē pōt intelligi dupliciter. Vel quātū ad animā: vel quātū ad corp'. Et pmo modo: cū nō est diabolo possibile inhabitare animā eo q̄ sol' deus mēti illabit. Nec iterū diabol' ita est causa culpe: sicut spūscitūs efficit in ania p se operādo. Ideo similitudo nō valet. Quātū sō ad corp'. dicere possum' q̄ duplicit' diabol' pōt inhabitare hominē: sicut etiam duplicit' homines pariunt vel in pctō vel in gratia existētes. Pmo modo dicere oportet: q̄ q̄a ex quolibet pctō mortali hō seruituti diaboli addicit: inquantū diabol' interdū exteri' suggestit peccatū. vel quātū ad sensum: vel quātū ad imaginatiōē. Ideo dicit' inhabitare affectū hominis: cū ad quēlibet mortū tentationis mouet: sicut nauis in mari sine gubernatione. Potest etiā diabol' hominē substācialit' inhabitare sicut patet i arreptitis. z q̄a hoc mag' p̄tinet ad rationē pene q̄ culpe: vt patebit. Et pene corporales nō seip' cōsequunt' culpā: s̄ quādoq̄ peccātib' et nō peccātib' inserūt. Ideo z in gra et extra gratiā existētes: sin altitudinē incōprehēnsibili iudicioz di' inhabitare substācialit' pōt. z h' mod' possidēdi: s̄ nō sit nre speculatiois: ponit tū: ne alicui i possibile videat q̄ etiā dei pmissiōe homines a demonib' ad instāciā maleficarū substācialit' interdū inhabitāt. Possum' ergo dicere: q̄ sicut q̄ncq̄ modis demōes p se absq̄ maleficarū homines ledere z possidere possunt: ita z oib' illis modis ad instāciā maleficarū: cū ex tūc sicut ampl' deus offendit: ita z maior sciendi in homines p maleficas demōi pmissiō tur facultas. et modi p̄finito: se facitādo hī sunt dēpto eo q̄ vep̄at aliā quādo in bonis fortune exteriorib': q̄ aliquādo etiā aliq̄s in p̄p̄is ledit dūc timō corporib': aliq̄ in corporib' simul z in potētis interiorib':

A aliquādo solū tentant int^r z extra. Alios vsu ratiōis ad tēpus p̄uant. Alios velut bestias reddūt. De singulis dicam^r. Sed p̄r^o quinq^z causas pp̄t^r quas de^r p̄mittit homīes possideri p̄mittam^r: q̄a habēt ordiⁿem seruare materia postulat. Nam aliquando q̄s possidet pro maiori suo merito: aliquādo p̄ alieno leui delicto: aliquādo p̄ suo veniali peccato: aliquādo p̄ graui peccato alieno: aliquādo p̄ magno facinore proprio. Et his omnib^z de causis nulli dubiū quin z de^r ad instātiā maleficar^z per demōes etiam similita fieri interdū p̄mittat. z singula ex scripturis et nō per noua gesta t̄ij p̄bare ex pedit: cū semp noua p̄ antiq^z roborant. Nam de p̄mo patet in dialogo Seueri beati Martini charissimī discipuli. Ubi fertur quēdam patrē sanctissime vite tanto doratū in gratia ex pellēdi demōes: vt hī nedū verbis pp̄r̄hs fugarētur: s̄ etiam eūsdē patris epistolis z cilitio: z cū coram mūdo esset p̄fessor borant. Nam de p̄mo patet in dialogo Seueri beati Martini charissimī discipuli. Ubi fertur quēdam patrē sanctissime vite tanto doratū in gratia ex pellēdi demōes: vt hī nedū verbis pp̄r̄hs fugarētur: s̄ etiam eūsdē patris epistolis z cilitio: z cū coram mūdo esset p̄fessor se t̄itari sensit vana gloriā: cui vicio licet virilit̄ resisteret: tamē vt humiliaret amplius totis p̄cordiis deū precabat: quaten^z quinq^z mēsb^z a demone possideret. q̄d et factū est. Nam cū statim possessum vinculari oportebat z omnia applicare sibi demoniac^z cōmunia. Finito autem bolus mēse pro: sus z ab omni vana gloriā z a demōe liberat^r est. Sed q̄ hac de causa q̄s p̄ maleficiū alteri^z posset a demone possideri: sicut factum fuisse nō legit: ita nec ad presens affirmat: licet vt p̄missūz est in cōprehensibilia sint dei iudicia. De secūdo autē: q̄ ex alieno leui delicto aliq̄s possidet: ponit exemplū beat^r Gregori^z de beato Eleutherio abbate viro simplicissimo: qui cū p̄pe monasteriū virginū p̄noctaret: z igmorāti ordinauerūt ad suā cellam p̄uulū puerū qui omni nocte verabatur a demone: s̄ eadē nocte demone liberat^r est ad patris p̄sentiā. Hic cū rē didicisset gestā z puer tā post^r esset in monasterio sancti viri z transact^r multis dieb^z paulo imoderate let^r de liberatione pueri: ait ad cōfratres suos. Diabol^z sibi cū illis sororib^z iocabatur. Sed cū ad seruos dei venit: puerū hūc accedere nō presumpsit. Et ecce statim diabolus puerū verare cepit. Et p̄ lacrimas z ieiunia sancti viri z cōfratrum difficulter s̄ eodē die liberat^r fuit. Et quidē vbi ex alieno z leui delicto q̄s inno: ens possidet: non mirū si p̄pter veniale pp̄riū: aut p̄pter graue alienū peccatum: aut etiam p̄pter propriū facinus: aliqui etiam ad maleficarum instantiam per demones possidentur. Nam et de proprio veniali peccato patet per Cassianum collatione abbat̄is Sereni p̄ima: dicentem de Moyse. Moyse inquit in beremo cum singularis et incomparabilis vir esset: ob reprehensionem vnius sermonis quem contra abbatem Bacharium disputans: paulo diutius protulit quadam scilicet opinione p̄uentus: diro confestim traditus est demoni vt humanas egestionem ori suo ab eo suppletus ingereret. Quod flagellum purgationis gratia dominus intulisse videtur: ne scilicet in eo vel momentanei delicti macula resideret: patuit ex miraculosa curatione. Nam continuo abbate Bachario in oratione submissa: citius

IV Prima secunde partis Questio I

E nequam spiritus ab eo fugatus abscessit. Simile videtur huic quod Gregorius primo dialogorum refert de montali que lactucam comedit non prius signo crucis se muniens et per beatum Equitium patrem liberata. De quarto etiam videlicet pro alieno graui peccato aliqui possideri ibidem refert beatus Gregorius de beato Fortunato episcopo: cuius diabolus ab obsessio homine propulsi: sero idem demon in specie perigrini per plateas ciuitatum clamare cepit. **D** virum sanctum fortunatum episcopi. Ecce de hospicio me peregrinum piccit: nec vbi quiescam inuenio. Tunc quidam cum prope sua et filio sedens peregrinum inuitauit sibi ad hospitium: et querendo causam expulsiōnis est gauisus super derogatione sancti viri quam a peregrino ficte audiuit. Et inde autem diabolus perurum inuasi et punis iniicit ac animam eius percussit. Sicque pater miser peregrinum quem recepisset hospitio intellexit. Et de quinta causa peris facinorosi et magni communiter tam in sacra scriptura quam in sanctorum passionibus legimus. Nam et sic primo Regum. r. v. Saul inobediens deo possessus est. Que omnia ut diximus tacta sunt: ne impossibile curam videatur: ne ob facinorosi maleficarum ut aliqui etiam ad earum instantiam possideant. Super quo ut diuersos modos possidendi intelligere valeamus: quo ad secundam rem gestam in medium producamus. Tempore siquidem peris pape secundi ante iniunctum inquisitionis officium vni et duobus inquisitoribus talis accidit casus. **B**obemus quidam de Dachono oppido filium vnicum et sacerdotem secularem ob liberationis gratiam: quia obsessus erat Rhomam usque perduxit. A casu autem duz ego vnus et inquisitoribus hospitium refectiois gratia intrassem: pertigit ut tanquam commensalis idem sacerdos cum patre ad tabulam pariter mecum confederent. Conuiescentes autem et mutuo ut moris forensium est conferentes. Idem pater pluries suspirans. Et quod prosperum iter compleisset a deo omnipotenti optabat: cui ex intimis copatiendo: quem suum intineris et causa tristitie esset inquirere cepi. Tunc ille filio audiente que et mihi collateralis in mensa erat: respondit. **H**eu filium habeo a demone obsessum: quem ob liberationis gratiam magnis laboribus et impensis buccis perduxit. Et ego. **A**binam filius esset dum inquirere: quod mihi collateralis esset indicauit. **A**t territus ego paululum et diligeret ipsum intuens: quod cum tanta modestia cibum sumeret: et ad queque interrogata pie responderet. **H**esitare animo cepi: quod obsessus non esset: sed infirmitatis causa sibi aliquid accidisse obieci. Tunc filius rem gestam per se narrans: et qualiter quatuor tempore obsessus fuisset indicauit. **M**ulier inquit quedam malefica hanc mihi infirmitatem contulit. **B**riganti enim contra eam ratione cuiusdam displicentie circa regimen curie cum eam durus increpassim: qua ceruicose voluntatis erat. dixit: quod post paucos dies haberem intendere bis que mihi pertingeret. Sed et demon in me habitans hoc idem refert: quod malefici sub quadam arbore positi sit a malefica. quod nisi amoueat non potero liberari: sed nec arborem vult indicare. **A**t ego nec minimam suis dictis fide adhibuissem

A nisi experientia me primum edocuisset. Nam interrogat a me de intervallo temporis: ut propter consuetum modum obsequiorum tante sue rationis esset capacitatis. Respondit. Usu rationis trimodo prius: quando diuinis aut vacare aut sacra loca visitare uolueret: precipue autem demon ex suis seruitutibus per me platis dixit. Et sicut maiorem displicentiam habent in seruitutibus ad populum sibi fecisset: ita ut nullo modo me predicare sineret. Ratioque enim ex relatu patris predicato: extitit et omnibus amabilis. At ego inquisitor: cum de singulis certificari uolebam: per quindecim et ultra ad varia sanctorum limina ipsius deducere decreui. Precipue autem ad ecclesiam sancte Praxedis virginis: ubi pars statue marmoree cuius sua flagellatio saluatoris noster alligatus fuerat: et ad locum in quo Petrus apostolus crucifixus fuerat: in quibus locis horribiles eiulatus dum exorcizabatur emittebat iam asserens se uelle exire: post paululum uero minime. Et ut primum est: in omnibus moribus mansit sacerdos compositus et sine omni nota: nisi dum exorcismi incipiebant: et illis finitis dum stola de collo amouebatur: ex tunc iterum nec minimi irrationabile aut inonestum motum demonstrabat. Hoc decepto dum ecclesiam aliquam pertransendo genua pro salutatione virginis gloriose flectebat. Tunc diabolus eius lingua in longum ex tra os suum emittebat. Et interrogatus. An non ab illo se posset continere: respondit. Hoc facere minime ualeo: sic enim utriusque membrum et organum collo: lingua: pulmone ad loquendum uel eiulandum dum ei placet. Quod ualeo quidem habere quod sic pro me et ex membris meis loquatur: sed resistere omnino non ualeo: et quia denotum aliter cuius orationi insistere affecto tanto acriter me impugnat linguam emittendo. Et quia columna in ecclesia sancti Petri ex templo Salomonis circumlata existit: pro cuius uirtute plures: sed a demonibus obsessi liberati: eo quod et Christi stus predicando in templo illi se appropinquasset: hic tamen occulto dei iudicio liberari non potuit. Alium modum pro sua liberatione sibi disponendo: sed enim pro intergrum diem et noctem circa columnam inclusus mansisset: tamen sequenti die post uarios exorcismos super eum plectos dum circumstaret populus et magnus numerus occursum. Et interrogatus in qua parte calerne se Christus appropinquasset: tunc dicitur mordendo columnam locum demonstrabat eiulans. Hic stetit: hic stetit. Ultima tamen dixit: Nolo exire. Et cum iterrogaretur: quod de causa. Respondit: propter Robertos. Et iterrogatus denuo. Cur propter Robertos egredi nolle. Tunc respondit italica lingua: cum tamen infirmus sacerdos illud id ioma ignoreret: dicens. Omnes faciunt sic et sic: nominando pessimum uicium luxurie. At sacerdos post hoc me interrogando dixit. Scater quod uolunt hoc habere italica que ex ore meo protulit. Cui cum indicassem: respondit. Verba quod autem diuini: sed intelligere non potui. Et quia: ut rei probauit euerit: hoc demoni erat de genere illo de quo saluator in euangelio. Hoc genus demoniorum non eiecit nisi in oratione et ieiunio. Ideo quod uenerabilis episcopus pro Turchos: ut fertur: a sede expulsum: pie illi comperit: pro totum quadragesimale tempus in pane et aqua ieiunans et orationibus et exorcismis quotidie insistens ipsum pro dei gratiam tandem liberauit: et ad propria cum gaudio remisit. Super quod licet sine miraculo nullum in

I. Prima secunde partis Questio I

C hac vita possit sufficiēter differere quib⁹ et quot modis demō homines possideat vel etiā ledat. Possum⁹ tamē dicere q̄ quinq; modis: dēpto eo q̄ in reb⁹ fortune exteriorib⁹ aliquādo tamē ledūt. Nam aliq̄ in p̄ p̄ns t̄mmodo verant⁹ corporib⁹: aliq̄ in corpore simul z in potēt̄is interiorib⁹: aliq̄ in potēt̄is t̄mmodo interiorib⁹: aliq̄ castigatioe eorum ad tēpus t̄mmodo vsu rōnis priuātur: aliqui nō velut bestie irrōnales reddūtur. Prefatū sacerdotē quarto mō possessū fuisse declarat. Nam nec in reb⁹ fortune nec in pprio verat⁹ corpore fuit: put cōtigit beato Job: vbi q̄ de⁹ demonē licentiasset manifeste scriptura sup hoc tradit dicēs ad sathan. Ecce vniuersa q̄ habz i manu tua sunt: tū in eū ne extendas manū tuā: z hoc in res exteriores. In corp⁹ nō post modū ait. Ecce in manu tua est: verūt tamē animā ei⁹ serua. i. vitā ne auferas. Po test etiā dici q̄ tertio mō: scz in potēt̄is anie interiorib⁹ simul z corpore verat⁹ fuit: cū dicebat vt Job. r̄h. habet. Ad dominū si dicit: cōsolab̄tur me lectul⁹ meus z releuabor loquēs mecū in statu meo: terrebis me p somnia: z p visidēs horrore cōcuties demōe scz pcurāte: s̄m. Hic colaum de lyra z s̄m Tho. Terrebis me p somnia q̄ scz dormienti appa rent z p visidēs q̄ .s. apparēt v̄gilāti ab vsu exteriorz sensu alienato: solēt em̄ fantasmata informata diurnis cogitatioib⁹ esse in terrore dormientū. Et hec reprobat̄ur i eo ex firmitate corporis. Cū sic cōsolatioe v̄ndiq; seclusa nil remediū videbat Job euadēdi tor angustias: nisi p mortē horrore inq̄t pcuties. Quib⁹ modis z malefice homines ledere p demōes nemo dubitat: put z in sequētib⁹ patebit q̄lit p grandmes in rebus fortune z in corpora animalū z hominū lesidēs inferūt. Et tertius etiā mod⁹ ledēdi est in corpore z i interiorib⁹ potēt̄is absq; puatioe vsus rōnis. Patet ex eaz operationib⁹ vbi vt supra factū est: adeo mētes hominū ad illicitas affectiōes incēdūt q̄ necessario etiā nocturno tēpore ad amasias p longa terraz spacia currere habēt: visco carnalis amorz nimis illaqueati. Potest adduci z illud qd̄ in Bassia oppido Margburck stigitisse dicit̄ de quodā obsesō etiā sacerdote: dū in exorcisim̄s demō interrogaret quāto tēpore sacerdotē inhabitasset. Respō disse fert: septē annis. Et cū exorcista obijceret. Cū vix p tres mēses eū verast: reliq̄ tēpore vbi eras. Respōdit. In corpore suo me occultabā. Et ille. In q̄ parte corporis vbi inq̄rebat: respōdit. vt plurimū in capite. Et denno: vbinā fuisset quādo diuina celebrasset z sacramentū sumpsisset req̄sit⁹ dixit. Sub lingua ei⁹ me occultauī. Et ille miser: q̄ temeritate ad p̄sentā creatorz tui nō aufugisti. Tūc demō. Nunqd̄ sub ponte se nequā occultare potest donec desup v̄r sanct⁹ pertransibit: dūmō gressus nō fixerit. diuina tamē cooperāte gratia liberat⁹ fuit: siue verū siue ficticiū ptulerit: cū mendax sit z pater ei⁹. Quart⁹ modus applicatur ad p̄sentū possessum. R̄hōme liberatū sub hac declaratioe: q̄ demon possit illabi corpori: licet nō anie: cū hoc solū deo sit possibile: illabi etiā am corpori: nō tamē infra terminos essente corporis: hoc inquā declarat

Capitulum X Jo. LXXVIII

A terminos essentie corporis, hoc in qua declarado: habet modus q̄ demo-
 nes substantialiter interdū homines inhabitat: et ad tempus tantummodo usu
 rationis priuat. Et quidē hoc sic declarat. Nam dicere possum: q̄ corp⁹
 habet terminos duplices rationis: scz quantitatē et essentia. Unde quādo
 angel⁹ hūcūq; bon⁹ vel malus opat̄ infra terminos corporalis quantitatis.
 Et sic etiā illabif corpi: operādo circa potētias quantitatis: sic etiā
 boni angeli etiā imaginarias in bonis visibiles opant̄. Hūcūq; autē dicit̄
 illabi essentie corporis: qz nō possūt illabi vt pars: neq; sicut pars. Hō nō
 cut pars: qz alia et alia est essentia vtrōq; . Hō sicut pars q̄i dās esse:
 q̄a suū esse habet p creationē a deo. Cū et ipse sol⁹ habet intrinsecā essen-
 tie opationē et cōseruationē q̄diu placitū fuerit sue pietati cōseruando.
 Cū cōcludit̄ q̄ alie oēs pfectiōes seu defect⁹: loquēdo de bonis q̄ ad p-
 fectiōes. s. de malis q̄ ad defect⁹ quādo operātur: si opant̄ circa corp⁹ et
 partes ei⁹: vt circa caput illabūtur tali corpi sup terminos vicz quanti-
 tatis et quantitatis potētias. Si hō circa animā: tūc itez vterq; extrin-
 sece opatur: h̄ modis diuersis. Et dicit̄ opari circa animā fantasmatā il-
 la sue species intellectui sese representādo: et nō solū ad iudiciū sensus cōis
 et sensuū exteriorū. Et h̄bus opationib⁹ sequit̄ tētatiōes a malis ange-
 lis et affectiōes et cogitatiōes male p indirectū operādo h̄ius intellectū.
B A bonis autē angelis sequitur illustratiōes fantasmatū ad cognoscēdū
 reuelādo ab eis: vnde et talis diuersitas est: qz boni angeli etiā directe
 possunt imprimere in intellectu: fantasmatā illustrando. Mali autem
 neq; illustrare dicit̄ur fantasmatā: sed prius obfuscare. Item nec direc-
 te imprimere possunt: sed tantummodo indirecte: in quantum intellis-
 gentem necessē est fantasmatā speculari. Per hec tamen etiam angelus
 bonus non dicit̄ur illabi anime: licet eam illuminet. Sicut nec dicit̄ur
 superior angelus illabi in inferiorem: licet eum illuminet: sed tantum-
 modo extrinsece operatur: et cooperatur modo quo dicit̄ur est: vnde mul-
 tominus malus illabi potest. Et per hunc modū demon sacerdotis cor-
 pus in tribus occupauit. Primo qz sicut illabi suo corpori potuit infra
 videlicet terminos corporalis quantitatis: ita caput suum occupauit
 substantialiter illud inhabitando. Secundo qz circa animā eius extrin-
 sece operari potuit: obfuscādo intellectum vt rationis usum perderet.
 Ita etiam potuit vt sine intermissione vel etiam interpellanti eum quo:
 ad amissionem rationis vegaret. Licet etiam dici potest qz ex dono dei
 hoc habuerit sacerdos vt non sine intermissione a demone vegaretur.
 Tertio: qz licet omnibus membris et organis ad loquēdum et voces ad-
 formandū priuaretur: semper tamē ad verba licet nō ad sententiā verborū
 aduertentiā habuit: q̄ modis obsidēdi plurimū ab alijs obsidēdi
 modis differt: cū cōiter obsessi leguntur sine intermissione a demonib⁹ ab-
 stigi: vt patet in euāgelio t̄a de lunatico cui⁹ pas dixerat ad Jesū. Dic:
 miserere filio meo: qz lunatic⁹ est et male patit. Mat. r vi. q̄ etiā de mul-
 tere illa quā satanas alligauerat. p viij. annis et erat inclinata nec oino.

III Prima secunde partis Questio I

E poterat sursum aspiciere *Zuce. xij.* Quibus etiã modis indubie demones diuina permissione ad instantiam maleficarum vexare possunt.

C De modo quo omne genus infirmitatis inferre possunt: et hoc in generali de grauioribus. *Capitulum XI.*

Sed et hoc quod non sit aliqua infirmitas corporalis que a maleficis deo permittere inferri non possit. Etiam si ad lepram vel Epilepsiam se extendere habeat. Probari potest per hoc quod per doctores nullum genus infirmitatis excipitur. Nam diligenter ea que superius tacta sunt tam de virtute demonum quam ad maliciam maleficarum considerantur nullam patitur hoc difficultatem. Nam et Hider tam in suo preceptorio quam etiam fornicario: ubi querit. An malefici possint veraciter suis maleficis homines ledere. Et est questio absque exceptione alicuius infirmitatis etiam quantumcumque incurabilis. Et ubi respondit quod sic, querit consequenter quibus modis et quibus rebus. Et quo ad primum respondit ut supra ex prima questione prime partis tractatus patuit. Probatur etiam per Isidorum describentem maleficarum operationes. *vij.* etymologiarum: capitulo. *ix.* Malefici dicuntur ob facinorum magnitudinem: hi enim elementa concutiunt: scilicet opere demonum ad tempestates concitandas: mentes hominum turbant modis videlicet suspiratiis: usum rationis vel omnino impediendo aut grauius obfusando. subdit: et absque villo veneni haustu violentia tantum carminis animas interimunt: vitam videlicet auferendo. Probatur etiam per sanctum Thomam in secundo sententiarum circa distinctionem. *vij. et. vij.* Et in quarto distinctione. *xxvij.* Et communiter per omnes Theologos ibidem scribentes quod malefici omnibus modis possunt procurare lesiones in hominibus et eorum rebus cooperante demone: in quibus demon potest solum ledere vel decipere: videlicet in rebus fama corpore usum rationis et in vita: vult dicere quod in illis in quibus demon per se absque malefica possit ledere: possit etiam cum malefica: imo ampliori facilitate propter maiorem diuine maiestatis offensionem: ut supra tractatum est. De rebus namque patet *Job. i. et. ij.* ut supra patuit. De fama patet in legenda beati Hieronymi: ut refert Joannes Andreas in Hieronymiano: quod diabolus se transformauit in formam sancti Siluani episcopi in Hazareth amatois sancti Hieronymi. Qui demon primo seminam nobilem nocte in lecto procare et prouocare cepit ad luxuriam verbis: et deinde factis sollicitauit ad malum: que cum clamaret: demon sub specie sancti episcopi sub lecto femine se abscondit: ubi requisitus et inuentus: per luxuriosa verba se mentitus est esse episcopum Siluanum. In crastinum igitur sanctus vir disparate diabolo diffamatus est grauisime: quod diffamia tandem circa sepulchrum sancti Hieronymi fatete diabolo in obsequio corpore purgata est. De corpore patet in beato *Job. ij.* percussus fuit a demone vlcere pessimo quod exponit de lepra. Refert etiam Sigibertus et

A Vinceti in spec. hysto. li. xxv. ca. xxxvii. q̄ tēpore Ludouici secūdi imp̄
 peratoris in parrochia magūtina q̄dam demō p̄mo sepe lapides iecit et
 quasi malleo domos percussit. Et deinde publice loquēdo furta pdēdo z
 discordias feminādo plures inq̄tauit. Deinde oēs p̄tra vnū irritauit
 cui hospiciū vbiq̄q̄ manebat incendit. Et ob illi p̄ctā oēs parti affis
 mauit. Un̄ tandē agros p̄ hospicio hie oportuit: p̄pter q̄d cū p̄ref bytes
 ri letanias celebrarēt: multos iactib⁹ lapidū demō vsq̄ ad cruetationē
 lefit: ali quādo q̄ruit: aliquādo feuit: et p̄ triennū ista p̄tinuauit quosq̄
 oīa edificia ibi incēdio p̄sumpta sunt. Itē de nouemēto vni rōnis z ves
 patide interiorū sensus p̄bas ex possessis z arreptichs p̄ euāgelicas etiā
 am hystorias. Itē de morte z q̄ vita etiā q̄sdam p̄riuar. P̄patet L bo.
 bie. vi. de septē virz Sare h̄ginis occisis: q̄ pp̄ luxuriosus affectū z ef
 frenē appetitū in h̄ginē Saram cui⁹ non erāt digni m̄fimonio. Quare
 cōcludit: q̄ sicut p̄ se ita z ampli⁹ p̄ maleficas in oib⁹ nihil dēpto hoīs
 vob nocere possunt. Verū vbi q̄rit. An huiusmodi lesiōes sint poti⁹ de
 monib⁹ aut maleficis imputāde. Rēspōdet: q̄ sicut pp̄ria z imediata a
 etiōe demōes opant infirmitates imittēdo: ita z ip̄is p̄ncipalit̄ sūt im
 putāde: s; q̄a in p̄tēptū et offensam creatoris simul z in pditionē aniarū
 q̄runt huiusmodi p̄ maleficas exercere: sciētes q̄ p̄ talē modū sicut de⁹
 ampli⁹ irritat: ita z ampli⁹ p̄mittit eis potestātē feuitēdi: q̄a z de facto
B innūera maleficia p̄petrant q̄ nō p̄mitterent diabolo isferre hoīb⁹ si p̄
 se solū affectaret hoies ledere: q̄ tamē p̄mittūt iusto z occulto dei iu
 dicio p̄ maleficas p̄p̄ eaz p̄fidiam z catholice fidei abnegationē. Un̄ z
 eis iusto iudicio talia maleficia iputant secūdario quātūcūq̄ diabolo
 sit actor principalis. Scopa ergo quā mulier intigeret aque vt pluar z
 fursum in aerē aquā sp̄gēdo: licet i se nō causat pluuiā nec posset mu
 lier inde rēphēdi: q̄a tamē ex pacto cū demōe into vbi iam vt malefic
 ea talia facit: licet demō sit q̄ pluuiā causat: ipsa tamē merito inculpat:
 eo q̄ mala fide z opere diabolo seruit: ei⁹ obsequis se tradēdo. Sic eti
 am quādo imaginē cereā vel simile ad maleficiandū aliquē malefic⁹ fa
 cit: vel quādo maleficio alicui⁹ in aqua vel plūbo imago appareret quic⁹
 quid molestie inferret talī imaginī cū tale experit fieri in imaginario. i.
 hominī maleficiato puta p̄ctura vel alia lesura q̄cūq̄. Licet lesio rea
 liter i seraf imaginī p̄ maleficā vel alīū hominē z iuisibilit̄ demō male
 ficiatū hominē eodē mō ledit merito tamen malefice iputat: q̄a sine ea
 de⁹ nūq̄ lesionē inferre diabolo p̄mitteret: nec diabolo p̄ se ledere ipsū
 attērafferet. Sed q̄ dictū est de fama in q̄ demōes p̄ se homies ledere pos
 sunt absq̄ maleficia z coopatione posset i dubiū verti. An etiā demōes
 p̄ se possent bonestas mulieres ifamare: vt tanq̄ malefice reputarenf:
 cū in eaz effigie ad maleficiandū aliquē apparerēt: vñ p̄tigeret talē in
 nocētē ifamari. R̄sio: aliq̄ sunt p̄mittēda. P̄rio: q̄ dictū est demōe
 nihil posse efficere absq̄ diuina p̄missiōe: vt i p̄ma p̄te opis circa vltimā
 q̄tionē patuit: etiā tactū est q̄ nō est tāta p̄missiō sup̄ iustos z i chari

Prima secunde partis Questio I

Etate existētes sicut sup pccōres in q̄s vtr̄q̄ sicut maiorē habet potestatem iuxta illud. Cū fort̄ armat̄ custodit zc. Ita vtr̄q̄ plura p̄mittit̄ a deo i eor̄ afflictionē q̄ sup iustos. Demū licet iustos in reb' exteriōrib' v̄pote fama z sanitate corpor̄ ledere possint deo p̄mittēte: q̄a tñ sciunt h̄ eis cedere in augmētū meritoꝝ: ideo min' eos ledere affictāt. Ex quib' dici potest q̄ i hac difficulte respect' pōt haberi ad diuersa. Primo ad diuinā p̄missionē. Secūdo ad hominē q̄ censet̄ honest': cuz tales nō semp sunt in charitate: existētes sicut sunt sub honestate reputati. Tertio ad facin' in q̄ innocēs deberet infamari: q̄a illud ex sua radice cūcta flagitia mūdi excedit. Ideo dicēdū. Licet ex diuina p̄missiōe quicq̄ innocēs siue in gr̄a cōstitut' siue nō ledi possit in reb' fortune z fama: habēdo tamē respectū ad ipsum facin' z grauitatē criminis: cū malefici sic nupcipant ob facinoꝝ magnitudinē. Iuxta Iridoꝝ sepe allegatum. Dicit pōt q̄ hoc vt aliq̄s innocēs p̄dicto mō a demone sic infamē fieri nō est bene possibile itez multis respectib'. P̄tio: q̄a cū infamare in vic̄s q̄ absq̄ pacto ex pressō vel tacito inito cuz demone p̄petrat: vt sunt furta latrocinia et act' carnales. Aliud sit ab infamia sup vic̄a q̄ nullo mō possūt homini imputari: aut ab eo p̄petrari: nisi sup pactū ex pressum cū demōe in itū: q̄lia sunt opera maleficaz q̄ nisi virtute demōnū a malefici' perpetrātur: vt vbi homines iumēta aut terre fruges maleficiant. vñ z eis aliē imputari nō possūt. Ideo licet demō possit hominem de alijs vic̄s infamare: de tali tñ vic̄o infamare: q̄ sine eo nō potest perpetrari nō videt̄ bene possibile. P̄terea hucusq̄ nūq̄ actū est nec repertū vt aliq̄s innocēs sit p̄ demōnē taliter infamatus: et sic p̄pter talem infamā mortū fuisset adiudicat'. Imo vbi tñ modo infamia laborat talis nulla pena punit': nisi q̄ canonica purgatio sibi indicit': vt in tercia parte opis circa secūdū modū sentētiando maleficas patebit. z licz ibi p̄tineat q̄ in casu dū in purgatiōe deficeret p̄ reo esset habēdus: adhuc tamē adiuratio sibi indiceret anteq̄ vltim' sup penas relapsis debitā procederet. Sed q̄a circa p̄tingentia laboram' que actu nūq̄ fuerunt p̄petrata. nullū dubiū quin z in postez diuina p̄missio fieri nō permitat. P̄terea z a fortiori p̄pter angelicā custodiā que non p̄mittit infantes in alijs cr̄iminib' minorib' infamari: vt in latrocinis z huiusmodi min' permittet. imo fort' sue custodie deputatū ab infamia talium flagitioꝝ p̄seruabit. Nec valet si q̄s acta p̄ sanctū Germanū obhiceret quādo demōes in assumptis corporib' z ad mētam p̄sidentib' alias mulieres viris suis cōdormientib' representabāt hospites illudētes: q̄si ille mulieres in p̄p̄rijs corporib' semp edentes z bibētes aduētaret. de qua etiā supra mētio habita est. q̄a nec ibi ille mulieres excusant quasi innocētes oīno: sed q̄ talia mulierib' sepe accidit. q̄d iuxta ca. ex vi. q. v. episcopi notat. Vbi reprehendūtur tales q̄ duz in imaginaria solūmō illusiōe trāsserant putāt se veracit' z corporalit' transserri: licet vt sup tactū est etiā interdū corporaliter a demōib' reb̄stūtur. Sed q̄ corporalit'

I infirmitates alias oēs nulla dēpra diuina pmissiōe inferre possunt. De illo est p̄sens speculatio. Cōcludēdo ex p̄notarij q̄ sic: cū nulla fiat a doctorib⁹ exceptio cui z rōnē assentire oportet: cū al's demōes sua natura li h̄nta cūcta corporalia excedūt: vt sepe tactū est. Acta deniq; et gesta p̄ nos repta bec affirmāt. Itā licet maior difficultas fortassis circa leprā aut epilepsiaz oriri possit: an vicz talia inferri possent: eo q̄ b̄mōi timōd. ex diurnis p̄his iterioz dispositiōib⁹ z defectib⁹ soleat oriri. Abi homin⁹ p̄ maleficia interdū esse illata reptū est. Itā in diocesi Basiliēsi in p̄sinib⁹ partiu⁹ Zolbaringie z Alsacie: cū qdā honest⁹ laborator: qdā h̄ba dura p̄tra r̄posam quādā mulierē ptulisset: illa indignata minas adiecit: q̄ in breui se de eo vindicare vellet. Et ille lz minas paruipens distet eadē t̄ nocte sibi pustulā collo accreuisse sensit fricādo t̄ paululum z tāgēs totā facie inflatā z tumefactā cū collo p̄sensit int̄n̄ vt horribilis specie lepre etiā p̄ totū appareret corp⁹: q̄ nō distulit h̄ quātocius amicus z cōsulib⁹ accersitis rē gestā sup cōminatoria h̄ba mulieris narrauit: z q̄ sic mori ea fide z suspitione vellet q̄ illa sibi arte magica eadē maleficia intulisset. Quid plura: mulier capis: q̄stionib⁹ exponit z crimē fatef. At iudex de mō z causa diligētī inq̄rens. respōdit. Cū me h̄bis opprobriosis hō ille aggressus fuisset ego ira succēsa: cū ad domū venissem malign⁹ spirit⁹ causā tristitie mee inq̄rere cepit: cui cū singulis enarrassez z vt me vindicare possem eidē insinuādo istare: ille inq̄siuit dicēs. Quid ergo vis vt ei faciā. At ego r̄ndi. Melle vt inflatā facie semp retineret: et sic ille abscessit z illā infirmitatē vltra q̄ petū hōi intulit: ego etiā q̄ tali lepra eū p̄cuterit minie sperassem: vñ z incinerata fuit. In diocesi deniq; cōstātiēsi inf̄ Brisiacū z Friburg lepra qdā ml̄ier multis referre solebat: nisi debitū vniuerse carnis iā ab annis duob⁹ p̄soluerit q̄ sibi de causa p̄trouersie q̄ inf̄ ipsaz z quādā aliā mulierē mota fuisset cū de nocte domū egressa ante ostiū qd op̄is agere tētasset vētus qdā calid⁹ a domo alteri⁹ mulieris q̄ ex opposito dom⁹ sue fuerat ei⁹ faciem repēte insufflauit. vñ z subito i leprā quā gestabat se incidisse asseruit. In diocesi deniq; eadē z territorio nigre silue maleficia dū p̄ lictorē sup struē lignoz p̄ incendio sibi p̄to a terra eleuaref dixit. Dabo tibi mercedē. z sic iussuādo i ei⁹ vultū stari lep̄ horribili p̄ totū corp⁹ p̄cutisus pauc⁹ ex post supuirit dieb⁹. horreda ei⁹ flagitia breuitatis cā obmittunt: sicut z alia q̄si innūera sup bec recitari possent. Epilepsia nāq; seu caducū morbū cert⁹ i s̄irisse p̄ oua cū mortuoz corpib⁹ subumalata p̄cipue ex eaz secta ex inbūar⁹ cū aliis eaz ceremoniis q̄ recitāda n̄ s̄e vbi i potu vel cibo alicui p̄buerit sepi⁹ a nobis reptū est. **S**up modū q̄ alias p̄siles i infirmitates i sp̄ali hominib⁹ inferre solēt. Cap. XII.

A

lias deniq; infirmitates i s̄irisse vt cetitate v̄ acutissimos dolores z toriōes i corpib⁹ hoim̄ q̄s enūerare pōt. Tū ex his q̄ oculis n̄ris p̄sperim⁹ z q̄ vñ ex inq̄stioib⁹ innotuerit aliq̄ in mediū p̄ducam⁹. Eo in tpe q̄ in oppido y spruck inq̄stio sup

Prima secunde partis Questio I

C maleficas fieret: hic in alios deductus fuit casus. Nam honesta quaedam persona et vni ex familiaribus archiducis in infirmitate copulata in puertia notari et cetera forma iuris deposuit. et cum tempore sue virginitatis cuidam ex civibus famularum ref. Accidit ut vixor illius graui dolore capitis langueret. Pro cuius curatioe cum quaedam mulier accessisset: et suis carminibus et certis praxibus mitigare dolorem haberet. Ego inquit eius practica diligenter obseruabam: prosperis quoque naturae aque fuisse in scutella quadam ipsa aequa in olla ascendisset cum aliis cere naturis: que recitare operatio non est: considerasque quod ex illis dolor capitis in diuina non mitigaretur: aliquid indignata hec verba ad maleficas protuli. Nescio quid agitis: vos non facitis nisi supstitiosa: et hoc propter commodum vestrum. Tunc malefica statim submersit. An sit supstitiosa vel non: tertia die tu senties quod res probauit effectus. Nam tertia die mane me sedere et susum apprehendere: tantus dolor subito corpori meo inuasit. Pro in interioribus vel non esset pars corporis in qua non putredines horribiles sentire. Secundo non aliter mihi videbatur: nisi quod continue igniti carbones capiti meo superinderent. Tertio in cute corporis que hinc pedis non fuisset pedis non fuisset pedis ad punctum acus ubi non fuisset pustula alba sanie repleta. Sicque in his doloribus euadendo et termino morte operando usque ad diem quartum perit. Tandem maritus domi mee ut stabulum quoddam intrare mihi iniunxit. At ego paulatim incedendo eo procedente: dum ante ostium stabuli eram. Ecce inquit ad me pecunia panis alii super ostium stabuli. At ego. Video bene. Tunc ille. Quantum potes remoue: quia forte melius habebis. Tunc ego quantum potui vno brachio me ad ostium tenente: cum altero petiam apprehendi. Apas inquit dominus: et considera diligenter ibi reposita. Tunc ubi petiam solui: plura ibidem ielusa reperi: precipue autem grana quaedam alba ad modum que pustule inerant corpori meo: semina quoque et legumina quorum similia nec edere poteram aut iterum cum ossibus serpentum et aliorum animalium intuita sum. Et sic stupefacta: dum inquireret a domino quidnam agendum foret: ut in ignem cuncta proficeret iniunxit. Proieci. Et ecce subito non post horum spatium aut quartale: sed in momento: ut in ignem res ille fuerant proiete: omnem sanitatem pristina recupaui. Et quia plura propter vixorem illius cui famulabam fuerunt deposita: que suspecta non tam leuis quam et vehementer fuit habitata: et precipue propter magnam familiaritatem cum maleficis habitam. Unde presumit: quod conscia de maleficio reposito hoc viro indicauit: et deinceps modo premissio publicati sanitatem ancilla recupaui. Insuper aliud maleficium cuidam personae etiam muliebri illatum in eodem oppido referre in detestationem tanti criminis expedit. Mulier quaedam maritata et honesta accessit et iuxta iuris formam ut supra deposuit. Retro domum inquit habeo viridarium: est et illi hortus contiguus vicine mee. Unum cum quodam die transitu fieri ex horto vicine ad viridarium meum non absque damno prospexissem stans in ostio viridarii et apud meipsum querendo et querulando tam de transitu quam de damno. vicina subito superuenit: et an eam suspectam habere inquit. At ego territa propter malam eius famam: nil aliud nisi hec verba protuli. Gressus in gramini bus danna demonstrant. Tunc illa indignata: quia ab eis fortassis beneplac

A citū mee litigiosis hōibz cū ea īplicare nolebam: abscessit cū murmure:
 ⁊ hōba q̄ ptulit licet audirē tñ intelligere nō potui. Post paucos hō die
 es ingēs infirmitas mibi accidit cū doloribz v̄t̄r̄ ⁊ acutissimis tortio
 nibus a latere sinistro hūsus dextrū: ⁊ viceversa q̄si duo gladij aut cultri
 essent pectori infiri. Et sic die noctuz clamoribz oēs vicinos altos in
 quietauit. Et cōsluentibz hinc inde p̄ solatione accidit vt lutisfigulus
 p̄fatā vicinā ⁊ maleficam adulterino flagitio hūs in amasiam fili mō
 visitatiōis gr̄a accedēs: ⁊ infirmitati mee cōpatiēs post hōba cōsolato
 ria abscessit. Sequētī tñ die festine redit: ⁊ inter alia cōsolatoria subisū
 fit. Experimentū capiā an ex maleficio hec vobis infirmitas acciderit
 qd̄ si sic reptū fuerit sanitate vobis recuperabo. Accepto ergo plūbo li
 quefacto ⁊ me in lecto decubente plūbbū in scutellā aq̄ plenā supra cor
 pus meū appodiādō infudit: ⁊ vbi qdā imago ⁊ figure diuersarū rerū
 ex plūbo cōgelato apparuisent. Ecce inquit ex maleficio hec vobis cō
 tigit infirmitas. Et sup̄ limē ostij dom⁹ vna pars instrumētōꝝ malefī
 cū cōtinet: accedam⁹ ergo: ⁊ illis amor⁹ meli⁹ sentiet⁹: sicq̄ marit⁹ me⁹
 cū eo parit⁹: ad tollēdū maleficiū accedūt. Et lutisfigul⁹ limē eleuasit ma
 rito inuisit: vt manū in foueā q̄ appauerat mitteret ⁊ q̄cūq̄ inueniret
 extraheret: qd̄ ⁊ fecit. Hāc p̄mo imaginē q̄ndā cereā in lōgitudine vni⁹
 palme vndiqz p̄foratā hūctis duos acus ex aduerso p̄ latera ad modū q̄
 ipa punctiōes a sinistro latere vsqz ad dextrū ⁊ ecōuerso p̄ferat: ex
B traivit. Demū pecias p̄niculoꝝ diuersas plurimas res tā in granis q̄
 in seminibz ⁊ ossibz p̄tinētes: sicqz illis ī ignē p̄ictis ego qd̄ cōualui:
 sed nō ex toto. Hāc licet torture ⁊ p̄ictiōes cessassent appetitusqz come
 dendī redit: ex integro tñ p̄stine sanitati vsqz in p̄sens minime sum res
 stituta. Vñ hoc q̄ p̄stina sanitas nō rediret. Respondit. Sūt ⁊ alia in
 strumēta ali bi abscondita que inuenire nō valeo. Et q̄liter tūc p̄ma in
 strumēta reposita agnouisset dū inq̄rerē. Respōdit. Ex amore q̄ amic⁹
 amico reuelare solent hec cognoui: vñ dū adulterā p̄cabat ⁊ mibi vicinā
 agnouit. Ideo argumētū sup̄ eā cepi suspitiōis. Hec egrota recitabat.
 Sed qd̄ si singula q̄ in illo dūtaxat oppido repta sunt dū recitare vellē
 liber vtiqz foret cōficiēdus: quanti em̄ ceci claudī aridi ⁊ diuersis irretī
 ti infirmitatibz iuxta formā iurj ex vehemētī suspitione sup̄ maleficas
 eis hmoī infirmitates in gñe vel in spē p̄dicētes: ⁊ q̄ talia ī breui sens
 tire haberēt: vel ad dies vite v̄l ad mortē statim percipiēdam. Et q̄ p̄m
 eoz aufamēta cūcta accidissent: v̄l ad specificatam infirmitatē vel ad
 mortē alioꝝ: qz em̄ terra illa vasallis ⁊ armigeris abūdat: ⁊ ocia dant
 vicia: vbi interdum mulieres p̄cabant dū illas p̄catas abficere ⁊ alias
 honestas m̄timonio sibi copulare disposuerūt: raro sine vindicta super
 maleficiū inferēdum aut viro aut vxore dū se p̄retas cernebant: t̄hoꝝ
 coniugalīs p̄seuerabat: non aut̄ viris tñ quantū mulieribus: eo vt pie
 estimari potest illis interemptis aut arefactis p̄iores amasias proca
 re haberēt. Hāc ⁊ cocus qd̄dam archiducis dū iuueculam honestam et

Prima secunde partis Questio I

alienigenā durisset: malefica et⁹ amasia in publica via alijs honestis p
sonis audietib⁹ iuueculē maleficiū z mortē pdixit: extēsa manu dicēs.
Hō diu de tuo marito gaudebis. Statimq; sequēti die lecto decubuit
z post paucos dies debitū vniuersē carnis psoluit in extremis cōtestā
do. En morio: q; illa suis maleficijs deo pmittēte me interimit: z vtiq;
pro meliori deo sibi alias nuptias in celis disponēte. Sic deniq; p ma
lefcia miles qdaz vt publica fama testat interēptus fuit: sic z ali⁹ plēs
q; recitare obmittit. Inter q; z domicellus qdam dū ad nutuz amasse
secū pnoctare volebat: z p famulū suū q; ea nocte secū certz negocjs p
peditus pnoctare nō posset ei idicasset. Illa indignata famulo iniūxit.
Dicas domicello. Hō diu me verabit: sicq; z seqnti die infirmat⁹: post
paucos dies sepult⁹. Sūt z tales. malefice q iudices solo aspectu z ocu
lorū intuitu maleficiare sciūt: qd etiā nullā molestiā eis īferre publice
se iactantes: s; vt q; buscuq; p criminalib⁹ causis detētis z grauissimis
tormentis p dicēda nitare expositz taciturnitatē īferre sciūt: q; nūq;
rū facinorosa detegere poterūt. Sūt z q; imaginē crucifixi flagellis z col
tris ipingēdo ob maleficia ppetrāda cū turpissimis vbis ptra glōsifi
me vginis Marie puritatē z nri saluatorz ex ei⁹ intemerato vtero na
tuitatē deonestauerūt: vba illa z singlos act⁹ recitare nō expedit: cū
nimis sint po; auris offensiuā: in scriptz tū redacta z reposita sunt: p
ut baptizata qdā iudea z alias iuueculas iduxerat: q; vna z valpurz
noie eodē āno in extremis posita: dū a circūstantib⁹ ad pfectionē pecca
minū hortaret: exclamauit. Corp⁹ z aiaz tradidi diabolo: nec spes mī
bi adest venie: z sic defuncta. Singula hec nō ad ignominia s; ad laudē
z glāiam illustriū archiducis pscripta sunt: cū reuera vti catholicus
pnceps z pncipuus fidei zelator in ex terminū eaz cū assidētia reueren
dissimi ordinarij B: rē. nō mediocriter laborauit. Recitata aut pot⁹
in detestationē z odiū tāti criminis: vt q; iniurias hoīm vlcisci nō desi
stūt: quō iniurias creatoris z fidei ptemelias etiā nō hūdo ad tpalia
dāna respectū sufferre pnt: oīm eū eo; hoc pncipiū fundamētum fidei
videlicet abnegatio existit.

¶ Sup modū quo obstetrices malefice maioza dāna inferūt dū infan
tes aut interimūt aut demonib⁹ epeorando offerunt. Ca. XIII

N Ec ptercūm est de nocumētis a maleficis obstetricibus
pueris illatis. Et pmo quō interimūt. Scdo quō demoni
bus offerēdo epecrāt. In diocesi nāq; Argētineū. z oppido
zabernio mulier qdaz honesta: ac beatissimi vginis Marie
plurimū deuota hūc casuz referre sibi accidisse singlis ei⁹
hospitiū qd publice tenet: nigrā hūis aqlam p interfigno
frequētantib⁹ cōmemorat. A viro inqt legitimo sed iā defuncto imp:
gnata. Vbi dies pariēdi appropiuarēt: mulier qdā obstetri; vt ipaz
ad obstetricā dum puerū acceptaret iportune īstabat. At ego cōscia de
ei⁹ infamia licet aliā mibi assumere decreuissem: vbis tū pacificis q; si

A suis annuere vellē petitiōib⁹ me simulabā. Adueniēte autē tpe ptus cū
 aliā obstetricē cōdurissēm: illa p̄ indignata q̄dā nocte camerā meam
 euolutis vir octo dieb⁹ cū duab⁹ alijs mulierib⁹ ingredit. Et lecto ap̄
 propinquātes in q̄ iacebā: cū maritū meū q̄ i altera dormiebat came-
 ra vocare voluissēm singulis mēbris ⁊ lingua ita remāsi virib⁹ desitu-
 ta: q̄ dēpto visu cū auditu nec pedicā mouere potuissēm. In medio er-
 go illaz duaz stās malefica h̄ ōba ptulit. Ecce hec pessima muliez: qz
 in obstetricē me recipe noluit i pune nō trāsibit. Et cū alie due a latere
 stātes p̄ ea supplicarēt dicētes: tñ nūq̄ alicui ex n̄ris nocuit. Malefi-
 ca subiūrit. Hāc mihi qz displicētiā fecit suis itestis aliq̄ imittere vo-
 lo. Sic tñ q̄ infra dimidiū annū nullos pp̄ vos dolores sentiet: h̄ illo
 euoluto satz cruciabit. Accessit ergo ⁊ vētrē cū manu tetigit: mihiqz vi-
 debat q̄si intestinis extractz certas res q̄s tñ videri nō potui intromit-
 teret. Illis ergo abēntib⁹ cū vires ad clamādū recupasēz maritū quā
 tori? vocauit ⁊ rē gestā denudauit. Cū autē ille cām puerperio assignare
 velle dicēs. Vos puerpere plurimis illusiōib⁹ ⁊ fantasīs laboratz nec
 quōq̄ mō dicēz meis fidē adhibere volebat adiūri. Ecce spaciū p̄ anno
 dimidiū mihi donauit: q̄ elapso si nulli cruciat⁹ supueniēt dicēz tuis si
 dē adhibebo. Cōsilia deniqz ōba filio clerico q̄ ⁊ p̄ tūc archidiacon⁹ ru-
 ralis erat ptulit cū ⁊ ip̄e visitatiōis ḡfa illo die eā frequētasset. Quid
 plura ser̄ mēsb⁹ ad p̄ctū euolutz iternoꝝ visceꝝ tortura subito ip̄am
 tā dire iuasit: vt nec dieb⁹ nec noctib⁹ a clamozib⁹ oēs inq̄tādo absti-
 nere potuissēt. Et qz vt p̄missuz est deuotissima ōgini ⁊ regine miscōie
 extitit: i pane ⁊ aq̄ singulis sabbatinis dieb⁹ ieiunādo. Jō ⁊ p̄ ip̄i⁹ sus-
 fragia credidit se liberari: vii ⁊ q̄dā die vbi op⁹ nature p̄ficere volebat:
 tūc oīs illa imūdicia e corpe prupit. Et aduocās maritū cū filio dixit.
 Sūt ne res iste fantastice? nonne dixi post dimidiū āni spaciū ōitas co-
 gnoscēz: aut q̄s vidit vnq̄ spinas ossā sil' etiā ligna me comedissē. Erāt
 em̄ spine rosariū in longitudine vni? palme cū alijs varijs innūeroreb⁹
 imisse. Insup vt i p̄ma pte opis ex illi? famule reduce ad p̄niaz i? Bz
 fiaco p̄fessioe patuit maiora dāna fidei circa hāc heresim maleficaz ab
 obstetricib⁹ inferunf: q̄ etiā q̄rūdā p̄fessio q̄ ⁊ postmoduz incinerate
 fuerūt luce clari? demōstrauit. Hā i diocesi basilicēsi ⁊ oppido dann: qz
 dā incinerata fassa fuerat vltra. Pl. pueros necasse p̄ modū talē vt quēz
 vtero egrediebant: acū capitib⁹ eoꝝ p̄ ōiticē vsqz i cerebrū iſigrit. Alte-
 ra deniqz i diocesi Argētīnē. pueros absqz nūero: puta qz de nūero non
 cōstabat se interemisse fassa fuerat talit̄ aut dep̄bēsa. Hā vbi ex vno op̄
 pido i aliō cā obstetricā di mulierē q̄ndā vocata fuisset officio suo cōple-
 to dū ad pp̄ria redire volebat vbi portā oppidi exiuit casu brachiū pu-
 eri recēter nati ex lintheo q̄ p̄cicta erat cui ⁊ iuolutū brachiū fuerat ad
 terrā cecidit: q̄ viso ab his q̄ iſra portā sedebāt dū illa p̄terissz leuatā
 e tra p̄ciciā carnīs cauti? ituebāt: z cū nō p̄ciciā carnīs: h̄ brachiū pueri
 p̄ articulos mēbroꝝ agnouissent p̄silio cū p̄sidentib⁹ p̄ito ⁊ iuēto q̄ im-

Prima secunde partis Questio I

L fans añ baptisimū decesserat brachioq; careret malefica capis: q̄stidib⁹
 ex ponit ⁊ crimē detegit: sicq; vt p̄dictū est absq; ei⁹ nūero se īfantes in
 teremisse cognouit. Quā autē de cā vtiq; p̄sumendū q̄ ad instātia mali
 gnoū spiritus etia eis iterdū iuit⁹ talia facere cogunt. Hōuit enī dia-
 bolus q̄ ab introitu regni celest⁹ pp̄ penā dāni aut originale pctū ta-
 les pueri seq̄strant. Vñ etiā diuit⁹ finale iudiciū p̄trabit sub q̄ eternis
 cruciatib⁹ deputabunt: cū eo tardi⁹ nūer⁹ electoꝝ cōpleat: q̄ cōpleto
 mūdus p̄sumabit. Et vt in p̄missis tactū est suāsu demonioꝝ ex h̄mōi
 mēbr⁹ vnguēta eay vsib⁹ accōmoda cōficere h̄nt. Sz ⁊ h̄ horūdū faci-
 nus silētio p̄terfūdū ī detestationē tāti criminis nō est. Itā vbi infan-
 tes nō interimūt: tñ illos demonib⁹ ecreādo p̄ hūc modū offerūt. Ita
 enī infante obsecratiōe actura ip̄m extra camerā originate: ⁊ h̄mōi
 opis p̄ infantē refocillatiōe actura ip̄m extra camerā originate: ⁊ h̄mōi
 eleuās p̄ncipi demonioꝝ. s. lucifero ⁊ oīb⁹ demonib⁹ imolat: ⁊ h̄ in lo-
 co coq̄ne sup ignē. Et vt q̄dā retulit cū p̄pendisset vrozē suā tpe p̄t⁹ q̄
 p̄ter p̄suetū modū puerperarū nullā ad se ingredi mulierē p̄mittebat:
 nisi dūcarat filiā p̄p̄riā q̄ obstetricādi officiū gerebat tūz huiusmōdi ex-
 periri volēs latē se illo ī tpe ī domo occultabat. Tñ ⁊ ordinē sacrile-
 gū ⁊ diabōlicē imolatiōis mō p̄dicto p̄p̄dit: cū eo q̄ vt sibi videbat p̄
 p̄p̄diculū inst̄mā ī q̄ olle suspēdunt infans nō sult⁹ h̄mōi auxilio sed
 demōis sursum vebebat: vñ mēte p̄sternat⁹ cū ⁊ horēda h̄ba p̄ demonū
 iuocatiōe ⁊ alios rit⁹ nephādissimos p̄sensisset: subito vt īfans bap-
 tizaret acū instetit: ⁊ cū ad aliā villā ī q̄ parochial⁹ erat ecclia deferen-
 dus esset: ⁊ p̄ pontē sup flumē q̄dā p̄trā fire h̄ient: ille euaginato gla-
 dio sup filiā q̄ infantē gerebat irruit dicēs alijs duob⁹ sibi adisct⁹ sursum
 diētib⁹. Holo vt infantē p̄ pontē deferat: qz aut p̄ se pontē gradiet⁹ au-
 tu ī flumie submerget⁹. Quā p̄terita cū alijs q̄ aderāt mulierib⁹: ⁊ an-
 ne cōpos eēt rōnis inq̄retēs. Res enī gesta cūctas alias latebat dēp̄t⁹
 duob⁹ viris sibi p̄sictis. Tūc ille. P̄ssima mulier. arte tua magica scā-
 dere p̄diculū infantē fecisti: fac ⁊ iā vt nullo deferēte pontē p̄trāseat:
 aut ī flumine te submergā. Sicq; coacta pueꝝ sup pontē posuit: ⁊ arte
 sua demonē inuocās subito ex altera pte pōt⁹ infans cernit. Baptiza-
 to ergo puero ⁊ ad p̄p̄riā rediēs cū iā p̄ testes filiā de malefico cōiun-
 cere poterat: put p̄mū facin⁹ oblatiōis minime p̄bare potuisset: eo q̄
 ip̄e vnic⁹ illi sacriligo ritui interfuisset apud iudicē post tps purgatio-
 nis filiā cum m̄se accusat: ⁊ parit incinerant: ⁊ facin⁹ de sacrilega ob-
 latione q̄ obstetricēs fieri solet detegit. Sed hic dubiū orit⁹. Quid
 ne opis aut efficacie talis sacrilega oblatio in h̄mōi puero efficere vale-
 at. Ad q̄d dicit p̄t⁹: q̄ sicut triplici ex cā demones efficiūt: ita ⁊ ad tria
 nephādissima hec eis deseruiūt. Itā p̄mo ex superbia eoꝝ que quia
 semper ascendit. Iuxta illud. Supbia eoꝝ q̄ te oderunt ascendet semp:
 querunt quantū possunt diuinis reb⁹ ⁊ ceremonijs se cōformare: vt sic
 sub specie boni apparētis facilius decipiāt. Sic enī ⁊ virgines pueros

B mares v^t feminas ex petūt a magis: vbi in spectis v^t vnguis malefico
 rū furta subblata v^t alia occulta hnt manifestare: licet p corruptos idēz
 ostēdere valerēt: h tñ vt fingat se false castitate amare quā tñ odit: euz
 castissimā hginē summe odit eo q caput ei⁹ p̄triuuit **Gen. iij.** Tñ sic an
 mas maleficorū z ei⁹ credentiū p infidelitatēz viciū sub spē hntis dect
 p̄nt. Tercio vt ipa p̄fidia maleficorū āpli⁹ in sui augmentū crescat oū a
 cunabulis sibi dicatas maleficas fuāt. **Ex** his efficit bec sacrilega ob
 lata tria in puero. Primo q sicut exterior oblatio fit in rebus sensibili
 bus deo: pura in vino pane terre frugib⁹: z h in signis debite subiection
 nis z honoris: iuxta illd **Eccl. xxv.** Non apparebis in p̄spectu dñi dei
 tui vacu⁹: q etiā res alijs postmodū p̄phanis vsib⁹ nullo mō applicas
 rī dnt nec p̄nt. Tñ z. p. q. j. **Damas. pa. dist.** Oblatōes q̄ intra eccliam
 offerunt sacerdotib⁹ tñmō p̄tinere: sic tñ vt non solū eas in suos vsus
 cōuertant: vt fidelit dispēsent: partim ad ea q̄ ad cultū diuinū p̄tinēt:
 z p̄tin etiā in vsus pauperū p̄uertāt. Ita z talē puerū diabolo in signū
 subiectionis z honoris oblatū diuinis vsib⁹ applicari digne z fructuose
 subiectionis cā p se q̄ p alijs quō est possibīle hoc a catholicis fieri: q̄s
 em dicitē pōt materna scelera seu aliena p̄ctā q̄ ad p̄nitentiā reddidare
 in filios: fortassis ille q̄ dictū p̄phetiū attēdit. **Fili⁹ nō portabit iniq̄
 tatē patris.** Sz qd de illo passū **Exo. xx.** Ego dñs zelotes v̄sistans p̄ctā
 patrū in filios vsq̄ in tertiā z q̄rtā ḡnationē. Est em h v̄triusq̄ senten
 tia: vt p̄ma intelligat de pena sp̄iali in iudicio poli siue dei z non in iu
 dicio fori. Et ē pena q̄ p̄ncipalr t̄agit animā siue sit pena dāni vt p̄ua
 tio gl̄ie siue pena sensus. i. cruciatiōis ignis infernalis. His em penis
 nūq̄ punit aliq̄s sine culpa p̄p̄ia v^t p̄tracta q̄tū ad originale v^t p̄mis
 sa q̄tū ad actuale p̄ctā. **Secda** nō autoritas: qz intelligit de imitatorū
 bus paternorū scelez. vt **Gratia. exponit. i. q. iiii. s. q. d.** Ubi etiāz dat
 alias expositiōes: ideo alijs penis q̄buscūq̄ in iudicio dei punit q̄s nō
 solū p culpa sua p̄missa v^t p̄mittēda vt. **f. euitet: h etiāz p culpa alteri⁹.**
Hec valet si dicat: q̄ tūc punit sine cā z sine culpa q̄ debet eē cā penez:
 qz iuxta regu. iur. sine culpa nisi subit cā nō est aliq̄s punitēdus. Tñ z
 dicere possum⁹ q̄ sp̄ sup̄est cā etiā iustissima: licet nobis ignota. **Ex iij⁹
 q. iiii.** August. Et si sup̄ actionē facti p̄funditate iudiciorū dei penetrare
 nō possum⁹: verūta v̄z scim⁹ eē qd̄ d̄sp̄it z iustū eē qd̄ fecit. Est tñ de
 stinctio in pueris oblatz: eo q̄ loquēdo de innocētib⁹ q̄ nō p̄ m̄fes ma
 leficas: h p̄ obstetrices demonib⁹ offerunt z rapiunt occulte: vt dictū
 est supra. ab amplexib⁹ z v̄tero honeste m̄tis: q̄ tales innocētes non
 adeo deserunt vt imitatores efficiant ratorū scelez: h imitatores pa
 ternarū h̄tū hoc pie credendū est. **Secdm** q̄ efficit bec sacrilega obla
 tio est: q̄ sicut in oblatione q̄ bō seipm deo offert in sacrificiū recogno
 scit deū suū p̄ncipiū z finē: quod q̄dem sacrificiū dignū est om̄ib⁹ sa
 crificijs alijs exteriorib⁹ ab eo impēssis. iuxta illd. **Sacrificiū deo sp̄is
 cōtribu. zc.** Et hoc q̄ ad p̄ncipiū creatiōis z finē gl̄ificatiōis: ita z ipa

E malefica puerū offerēs diabolo ei? aiām z corp? tanq̄ suo p̄ncipio z si
 ni dānatiōis eterne cōmēdat: vñ z nō nisi miraculose a solutiōe tāti des
 bitū liberari poterit. Solet z q̄dā hystoria imo z pl̄res recitari de pue
 ris ex materno ytero demonib? improuise z ex aliq̄ passioe z cōmotate a
 mētis a matrib? oblatz: z ql̄iter cū maria difficultate in adulta etate a
 demonū iurisdicōe quā diuina p̄missiōe sibi vsurpāt liberari poterūt.
 De qb? liber exēploz b̄tissime ḡginis Marie refert? nosciz: spēalit̄ et
 de illo q̄ p̄summū pontificē dū liberari a veratōib? demonū nō pote
 rat: missus tādē a quēdam vix sc̄tū in oriētalib? p̄tib? degentē cuz
 magna adhuc difficultate p̄ itercessiōe ip̄i? ḡtiosissime ḡgis ab illa iu
 risdicōe erept? fuit. Tū si in vltionē vni? iprouise nō dico oblatiōis:
 h̄ ex hibitiōis: vbi mater ex indignatiōe dū tarat sup copulā carnalem
 vter exhibēdam cū dixisset marit? : spero inde fructū p̄uentū: z illa re
 plicās. Sit fruct? ille diabolo dat? : tāta seueritas diuie punitiōis pas
 tuit: quāta credit? scuire vbi tāta diuie malestaz cernit? offensa. Tertū
 q̄ bec sacrelega oblatio efficit: est habitual? inclinatio ad b̄nōi maleficia
 boib? iumētz z terre frugib? iherēda. Hui? rō p̄notat assignari ex bis q̄
 p̄m Tho. ij. q. c. viij. sup punitiōnez tpalem q̄ aliq̄ pp̄t alienas culpas
 puniunt deducunt. Dicit̄ em̄ q̄ qz filij sunt p̄m corp? res q̄dam p̄ris z
 serui z aiālia res dñoz. Et cū aliqs sit p̄niēdus i reb? suis oib?: ideo
 z filij puniunt plures p̄ parētib?. Et differt bec rō ab illa q̄ supra tacta
 fuit de pctis patrū: qz de? visitat in filios vsq; in tertiā z q̄rtā ḡnatio
 nē: qz vt ibi tactū est h̄ intelligit̄ de imitatorib? paternoz scelez. Bec
 aut̄ rō p̄cludit de punitiōe filioz p̄ parentib? vbi non imitant̄ paterna
 scelera in actu p̄ mala opa s̄ tm̄ in b̄itu: sic em̄ z fili? natus ex adulterio
 David mortu? fuit q̄ citi?. Et aiālia amalechicaz iussa sunt interfici:
 q̄uis z b̄mōi sit rō mystica. vt b̄. j. q. iij. s. puulos. Et qb? oib? non
 incōuenient̄ d̄: q̄ b̄mōi pueri sp̄ ad maleficia p̄petrāda vsq; in finē vite
 inclinant̄. Sicut em̄ deus suā oblatiōe sc̄tificat vt sc̄tōz gesta demon
 strant vbi parētes sobolē ex eis p̄creādā deo dicassent: vtq; z diabo
 lus suā oblatiōe inficere nō cessat ex veteri z nouo testamēto q̄si innu
 mera possent gesta deduct. Sic em̄ pl̄es p̄iarche z p̄bete: vt Isaac sa
 muel sampson. Sic etiā Alexi? Nicola? z ali? innūeri grātz plurimis
 ad sanctitātē vite fuerūt puēri. Ex p̄tencia deniq; demōstrat sup filias
 maleficaz cū p̄sib? tāq̄ imitatrices materno scelez eē diffamatas
 imo z totā q̄si p̄geniē eē infectā. Et hui? q̄dem z oim p̄cedenti rō q̄a
 sup̄st̄ itē sp̄ b̄nt relinq̄re: z in augmētū illi? p̄fidie summis conatib? ex
 pacto cū demone into rēdere. Tū em̄ p̄tingere possit: qd̄ sepissimē rep
 tū est puellas ipuberes: vt octo vl̄ decē ānoz tēp̄tates z grādies p̄ci
 tasse nisi ex tali pacto sub tali oblatiōe sacrilegadiabolo p̄ m̄fēz malefi
 cam in santē execrassē: nec etiā per se pueri talia ex fidei abnegatiōe put
 adulte maleficē a p̄ncipio facere habēt efficere possent: cū nec alicuius
 fidei articuli for̄tassis noticiā habēt. Et quib? gestis aliq̄ in mediū pdu

A camus. In partibus eius Suenie dñi qdam villanus segetes in campis cñ filia paruula vir octo annoꝝ cōspicere decreuisset: ꝑpter siccitatē terre pluuiam apud hē ruminans ꝛ conferēs optasset dicēs. Heu qñ ve niet pluuiā. Puella audiēs vba pñs ex simplicitate animi dixit. Pat si pluuiā desideras faciā qꝫ cito veniet. At pat. Vñ hec tibi: noscis ne pluuiā ꝑcurare. Rñdit puella vtiqꝫ: ꝛ nedū pluuiā hꝫ ꝛ grādines ꝛ tēpe states ꝑcurare scio. Et pater. Quisnā te docuit. Rñdit. Sūt nñi mgi qb⁹ etiā te tradidi ꝛ cōmissi magni fautores ꝛ diuites. Territus pñ. An ne illa hōza grādine exercitare posset inq̄siuit. Et puella. Vtiqꝫ si modicū aque habuero faciā. Tūc pñ puellā per manū ad torrētem deduxit. Fac inq̄: hꝫ tñmō super agrū nostrū. Tūc puella manum in aquam misit: ꝛ in nomine sui magistri iuxta doctrinā matris mouit. Et ecce tñmō pluuiā agrū illū ꝑfudit. Quod cernēs pater: fac inq̄ ꝛ grandinē: hꝫ tñmō sup vnū ex agris nñis. Qd cū iterū puella fecisset: pater de ex piētia certificatus vꝑozē apud iudicē accusauit. Que capta ꝛ cōiūta incinerata fuit: ꝛ filia denuo baptizata ꝛ deo dicata: āpli⁹ illa efficere nō potuit.

Sequitur sup modum quo iumentis malefice varia no
cumenta inferunt. **Capitulum XIII**

B Utiqꝫ a fortiori cñ Apostolus dicat. Nūquid deo cura est de ho
bus. volens ꝑ hoc innuere: qꝫ licet oīa subsint diuine ꝑuidē
tie tā hoies qꝫ iunēta vꝑozes iuxta modulum suū seruans: vt
Psal. ait. Filij tñ hoīm sub regie ꝛ ꝑtectide alay amplius gu
bernant. Si in quā hoies diuina ꝑmissiōe ꝫ maleficos affligunt: inno
cētēs iusti ꝛ ꝑctōies ꝑrētes deniqꝫ i filijs qꝫ res sunt ꝑtinētēs ad eos.
Cum etiā iumenta terre fruges similiter de rebus hoīm existūt: vti
qꝫ ꝛ super illos varia nocumenta ꝑossē a maleficis inferri nemo dubita
re diuina ꝑmissione ꝑcurrente ꝑsumat. Sic etiā Job a diabolo ꝑcussus
cuncta iunēta ꝑdidit. Sic deniqꝫ nec minima reperit villula: vbi mu
lieres mutuo vaccas inficere lac eas ꝑuare ꝛ sepissime iterūmere nō ces
sant: a minimo aut nocumēto inchoādo qd de ꝑuatione lactꝫ est nari
pōt. Si de mō qꝫ id efficere valeant querit. Rñderi pōt qꝫ qꝫ fm Alb.
ij. de animalib⁹. Lac de natura sit mēstrui in q̄libet ani mali: sicut etiā
flux⁹ ali⁹ in scia: vbi nō restringit talis fluxus aliqꝫ infirmitate vꝫ ex cō
ditione nature vꝫ ex accūali infirmitate: tūc restringit aut auster iterū
maleficiali ope. Ex ꝑditione aut naturali lac restringit ꝑost ꝑceptū se
tū: ex infirmitate ꝫ accūali sicut pluries ex comestōe alicui⁹ herbe qꝫ
ex natura lac restringere habet ꝛ vaccā alterare. Ex maleficio aut talia
ꝑcurant varijs modis. Quedam etiā nocturnis tēꝑozib⁹ ꝛ sacratio: ib⁹
vtiqꝫ ex inductiōe diaboli ob maiorē offensam diuine maiestatis i q̄cūqꝫ

C angulo domus sue se collocat: vixit inter crura hircus. Et dicitur cultrum vel aliqd istm in pariete aut colunam insiguit et manus ad mlgredum apponit tunc suu diabolus qd sp eis ad oia coopat inuocat: et qd de tali vacca ex tali domo qd sanior et qd magis in lacte abundat mlgere affectat pponit tunc subito diabolus et ex manibus illius vacce lac resipit: et ad locum vbi malefica residet et qd de illo istfo fluat reponit. Hec qd de ppo pdicando nemo ppter ea ex eis iformat: qd p rucibus qd demonem inuocaret et p nudam inuocationem bec se posse efficere estimat seips decipet: qd caret sudameto illius pfdie bec scz omagiu no pstitit et fide no abnegauit. Hec id posui cu plures bec et alia qd poita sut estimat ppo no ee pponenda ppe piculu iformationis cu sit ipossibile aliquo p pdicatori posse iformari roe tacta. Pori aut sut in detestatione tati criminis et vt iudices in vltione tanti sceleris. s. fides abnegationis amplius inardescat sunt pdicanda: licet no semp pl etiam ponderant seculares hmoi teporalia damna cu magis terrenis implis cantur affectionibus qd spiritualibus: vn et cum eis talia posse fieri affirmantur in punitione ipoz amplius seuisit: h cu astutia diaboli qd ex plis care pot: Hui illos in qdam ciuitate pstitutos: qd dum tepore man butyrum maiccu comedere affectaret: eis in itinere ex istetibus et i prato circa torrente cofedentibus: vn ex eis q pacto cu demone p antea siue tacto siue ex pso inico dixit. Ego optimu butyru maiccu pcurabo. Et statim depositis vestimentis et torrentem intrans non stando: sed sedens contra aque fluxum dorsum vertebat. Et ceteris aspicientibus ipse dicit certa vba ptulisset et aqua manibus post tergum mouisset: post paululum butyru formatu ad modum qd villane tpe man vederi in foro solent in magna quantitate apportauit. Et alijs gustantibus optimu fuisse butyru affirmarunt. Quia ex re colligit pmo huc de sua practica fuisse certu: vel qd mere maleficu p expsum pactu cu demone initu: vl qd p tacitu pactu nouit sibi diabolu ad vora affuturu. Si qdem pmo tuc no indiget discussione qn ver maleficus fuerit. Si aut fm tuc vsus suffragio diaboli fuit: eo qd sibi oblat et exerat a mte vl obstetrice fuerit. Qd si quis obheret diaboli fortasse apportasse butyru sine aliquo pacto tacto vl ex pso: ac etia absq oblatioe aliq: vt pmittit facta fuisse. Rndet qd nuq aliqs vtr suffragio diaboli i p sibus opibus sine ei inuocatione: qd ipso facto cu qd demonis auxilio petit ptra fide vt apostata ait. Iuxta determinatione docto. in. h. senf. disti. viij. sup difficultate. Vtru auxilio demonu vtr sit apostasia a fide. Alber. magnus licet pcorat: tm magis ex pso dicit qd semp in talibus est apostasia vbi vl opis. Si eni inuocationes purationes fumigationes et adorationes fiat: tuc aptum pactu iniecu demone: absq hoc vitz qd aliqs corpe et animu cu fide abnegatione in toto vel in pre tradat: qd p hoc qd ipm inuocat id comittit apostasia vboz apta: si aut no sit inuocatio vboz h solamo sit ope simpliciter: qd scz tale opus facit qd no nisi demonu auxilio effectus sortire pot. Tuc siue faciat illud inchoado in noie diaboli siue p alia vba ignota siue absq o

A verbo: illa tñ intèctione vt dictū est: tñc vt subdit Alber. est apostasia op̄is: q̄ illd op̄ expectat a demone. Tñ aut̄ expectare aliqd a demone vel aliqd p̄cipere p̄ ip̄m semp est fidei p̄umelia: z ideo apostasia. Tñ z hic p̄cludit q̄ q̄cūq̄ mō p̄fatus magus hoc p̄curauit vtiq̄ p̄ pactū tactū vl̄ ex p̄ssim̄ p̄curauit. Et n̄silit si absq̄ pacto ex p̄sio: qd̄ tñc vt malefice facere solēt p̄ tactū z occultū pactū vl̄ ex se vl̄ a m̄se aut obstetri ce initū talia efficit. Et dico ex se: q̄ tñmō opus exercuit effectū a diabolo expectat̄. Scdm̄ q̄ colligit̄ ex illa vl̄ p̄silī practica est q̄ q̄ diabolus nouas rerū sp̄s cōdere nō p̄t. Nō vbi tā subitō naturale butyrus ex aq̄ prupit: hoc p̄tute demonū nō aquā in lac mutādo: s̄ vl̄ butyrum alibi ex loco reposito accepit z illi ad manus tradidit: vl̄ ex lacte naturalis hoc est ex naturali vacca recipiēdo z subito vt sic coagulādo in naturā butyri: q̄ q̄ ars mulierū p̄ spaciū t̄pis efficit butyrū formādo h̄ t̄pe in breuissimo t̄pe efficere nouit: z tñc sibi obtulit. Ad idem reducit modus q̄ aliq̄ sup̄stitiosi vinū aut talia necessaria nō h̄ntes nocturnis t̄porib⁹ tñmō flaconē aut aliud vasculū recipiūt: z dū p̄ vicū aliq̄ incedūt subito vas vino impletū repositant. Tñc tñ diabolus vinū naturale ex aliq̄ vase recipiēdo illi flaconē impleuit. Sup̄ modū autē q̄ aīalia z iumēta malefici interimunt: dicere oportet q̄ sicut boīes ita z iumenta vel tactu vel visu: vel visu tñ vel vbi subter limen ostij ip̄ius stabuli vl̄ vbi solēt adaq̄ri maleficiū aliq̄ seu inst̄ fm̄ maleficiū reponit sic enī z iste ī Rauēspurg incinerate. De q̄bus z infra patebit semp̄ ad instantiāz demonū: vbi meliores eq̄ aut pingioza iumēta erāt maleficiare habebāt. Et dū interrogate fuissent: p̄ quē modū talia efficerent. R̄ndit vna noīe Agnes: q̄ subter limē ostij ip̄ius stabuli certas res occultarēt. Et interrogata cuiusmōdi res. R̄ndit. Diuersay sp̄z aīalium ossa. Et vlt̄erius. In cuius noīe hoc facerēt interrogata. R̄ndit. In nomine diaboli z oīm alioz demonioz. S̄z z altera nomine Anna q̄ duz vni ex ciuib⁹ successiue viginti tres eq̄s maleficiasset q̄a vector erat. Ultimatin dū vicesimū quartū emisset z iā ad extremaz paup̄tatē deuenisset: vector stans in ostio stabuli dixit ad maleficam q̄ z in ostio domus sue stabat. Ecce iā emi equū p̄mitto deo z sue matri si equus ille moriet̄ q̄ ego manibus meis p̄p̄hs te interficiam: sicq̄ territa malefica equū sibi intactum reliq̄t. Dū aut̄ capta z interrogata fuisset: p̄ quē modum talia effecisset. R̄ndit se nil aliud nisi foueā fecisse: q̄ facta diabolus certas res imposuisset ei ignotas. Qua ex se colligitur q̄ tñmō aut manus aut visum apponere h̄nt. Et hoc vt q̄mō malefica coop̄t̄ alias enī diabolo seuiēdi in creaturas facultas nō p̄mitteret̄ vbi malefica nō cōcurreret vt p̄us tactū est. Et hoc contingit p̄pter maiorē offensam diuine maiestatis. Sep̄issime etiam a pastoribus visum est q̄ certa animalia in cāpis: dū tres aut q̄tuor saltus in acē fecissent subito in terram collapsa interiērūt. Et hoc vtiq̄ demonū ad instantiāz maleficarum virtute in diocesi Argeū. inter oppidum Siefen z mōrem

L ferrentur qdam p̄dices asseruit sibi ⁊ alijs vltra q̄draginta iumēta in bo-
bus ⁊ vaccis in alpib⁹ fuisse maleficiata: ⁊ hoc infra anni spaciū non pe-
ste aut aliq̄ infirmitate p̄cedēte. Et p̄ interfigno dicit: q̄ vbi peste aut
alia casuali infirmitate moriunt: nō subito sed paulatim ⁊ successiue de-
ficiūt. Illud aut̄ maleficiū subito abstulit oēm vigore: ita q̄ ab oib⁹
iudicabantur illa maleficijs fuisse interempta. Verū talem annotaui nu-
merū: est imo tū q̄ amplioz̄ ex p̄sist: hoc tū verissimū q̄ in p̄tib⁹ ⁊ p̄e-
cipue in alpibus plurimū iumēta asserunt maleficiari: q̄ genus etiam
maleficij vndiq̄ diffusum noscitur. Aliqua similia infra in capitulo de re-
medijs adhibendis contra maleficia iumentoꝝ discutient̄.

Sup̄ modum quo grandines ⁊ tēpestates cōcitare ac etiam fulgura
super homines ⁊ iumenta fulminare solent. **C**ap. XV

Quāq̄ demones ⁊ sui discipuli talia maleficia i fulmini-
bus grandinibus ⁊ tēpestatib⁹ p̄citare possint: ⁊ hoc acce-
pta p̄tate a deo q̄ ad demones: seu eius p̄missiōe q̄ ad ip̄i⁹
discipulos: sacra sc̄ptura (Job. i. ⁊ ii. testat̄: vbi accepta po-
testate a deo statim demon p̄curauit: vt sabei q̄ngēta iuga
boiū ⁊ q̄ngētas asinas auferret: ⁊ deī de ignis de celo descē-
dens septē milia cameloz̄ consumeret: tādē etiā septē filij ⁊ tres filie
p̄ veherentē ventū ⁊ p̄ lapsuz̄ domus occuberēt: ⁊ insup̄ pueri. i. famu-
li multū vno qui nunciaret de p̄to interierūt: vtiq̄ vlcere pessimo sancti
viri corpus p̄cuteret: ⁊ vxoz̄ ⁊ tres amici eius vt ip̄m veraret grauit̄
p̄curauit. Vbi ⁊ sanctus Iho. in postilla sua sup̄ Job ita loquit̄. Hec est
se est cōfiteri q̄ deo permittēte demones possunt perturbationē aeris
inducere: vētos cōcitare ⁊ facere vt ignis de celo cadat: q̄uis enī natu-
ra corporalis non obediat ad nutū angelis neq̄ bonis neq̄ malis ad su-
sceptionē formaz̄ sed soli deo creatori: tū ad motū localem natura cor-
poralis nata est spiritali nature obedire: cuius iudiciū in boīe appa-
ret: nā ad solū imperiū voluntatis que subiectiue est in anima mouent̄
membra: vt opus a voluntate dispositū p̄sequant̄: quecūq̄ igitur solo
motu locali fieri possunt: hec p̄ naturalē virtutē non solū boni sed etiā
mali facere possunt nisi diuinitus p̄beant̄. Venti autē ⁊ pluuie ⁊ alia
hōi aeris pturbationes solo motu vaporū refuloz̄ ex terra ⁊ aqua
fieri p̄t: vsi ad hōi p̄creāda naturalis h̄t⁹ demōis sufficit. hec Iho.
Mala enī q̄ n̄tis exigitib⁹ i m̄do sūt de⁹ velut p̄ suos tortoz̄es iuste
p̄ demones solet infligere. Vñ ⁊ glo. sup̄ illō ps̄. ciij. Vocauit famē sup̄
terrā ⁊ oē firmētū panis p̄triuit. Et sic. Hec mala p̄mittit de⁹ p̄ an-
gelos malos q̄ talib⁹ p̄positi sunt. Vocat ergo famē. i. angelū fami p̄po-
sitū. Possent ⁊ illa q̄ supra notata sunt circa q̄stionē an sp̄ malefici: cir-
ca maleficia inferēda h̄nt p̄currere cū demonib⁹: vbi de triplici nocumē-
to: ⁊ quō iterdū demones sine maleficijs mala nocumēta inferūt: cū ma-
leficijs aut̄ demones pl⁹ affectāt hoīb⁹ nocere: q̄ eo cū de⁹ a pl⁹ p̄ h̄ir-
ritat̄ ide eis maior facultas puniēdi ⁊ affligēdi p̄cedit. Desinit ⁊ illa

A q̄ doc. sup. ij. sen. di. vi. An loc⁹ sit puenient⁹ deputat⁹ malis angelis in
 aere caliginoso mouet: q; cū tria p̄siderant i demonib⁹ natura officii z
 culpa. Sicut nature corrueret celi empyrei culpe nō infern⁹: ita eorū
 officii cū tortozes sint z mīstri: vt supra tactū ē in punitionē maloz z
 exercitiū bonoz p̄perit aer caliginosus: ne vicz nimis nos infestaret si
 i mōdo inferiori circa nos hītarēt: vñ z i aere z circa sphaerā ignis: actiā
 passiuū p̄iugere sciūt vbi a deo p̄mittunt: z ignē de celo cadere seu ful
 gura fulminare p̄curāt. Harraf in Formi. de q̄dā capto p̄ iudicē: dū in
 terrogaret quō grādines z tēpestates p̄citādas p̄cederēt: an facile h̄
 eis foret p̄curare. R̄ndit. Facile grādies p̄curam⁹: h̄ ad libitū ledere
 non valem⁹. Hora custodiā bonoz angeloꝝ: vñ addidit. Eos t̄m̄dō le
 dere possum⁹ q̄ dei destituti sūt auxilio: z q̄ signo crucis se muniūt illos
 ledere nō possum⁹. Est aut̄ h̄ n̄ mod⁹. P̄tio h̄bis cert⁹ i cāpis p̄ncipē
 oīm demonioꝝ ip̄loram⁹: vt de suis mittat aliquē q̄ a nob̄ designatū p̄
 cutiat. Deū veniēte certo demone eidē i biuio pullū nigrū i molam⁹ eū
 dē i alto p̄ficiēdo i aera q̄ a demone sūpto obedit: z statī aurā p̄citat at
 tū nō sp̄ i loca d̄stinata a nob̄ h̄ iurta di viuētꝝ p̄missionē grādies z ful
 mīa p̄citat. Harraf etiā ibidē de q̄dā auctore seu heresiarcha maleficoꝝ
 stat⁹ dicit q̄ i Bernēsū territorio z loc⁹ adiacētib⁹ p̄stitit⁹ publice de
 hoc gl̄iari audebat: q̄ quicūq; vellet ip̄e se i oīz emuloꝝ octis velut mu
 rē facere vellz z dilabi māib⁹ inimicoꝝ suoꝝ leraliū z ita etiā capitaliū
B suoꝝ inimicoꝝ manib⁹ sepi⁹ euasisse. Diuina t̄m̄ iusticia cū terminū sue
 malicie facere voluit: p̄ hostes suos i stupa q̄dā p̄pe fenestrā q̄ndā sede
 re dū cauti⁹ explorabat a sibi insidiātib⁹ glad̄is z hastꝝ iopiate trans
 fixus ob sua facinora miserabilr̄ ob̄it: sup̄stite t̄m̄ disciplinā q̄ boppo vo
 cabat reliqt: q̄ z s̄ dictū stadlin. de q̄ i ca. vi. mētio sit mḡm̄ fecit. Sc̄i
 uerūt h̄i duo qū eis placuit tertiā p̄tē simi feni v̄l frumētī: aut cui⁹ cūq;
 res de vicino agro: nemie vidēte ad p̄p̄iū agrū deferre grādies viuacis
 simas z auras lesiuas cū fulminib⁹ p̄curare: i aspectu parētū infantes
 p̄pe aquaz ambulantes i ip̄az nullo vidēte p̄ncere sterilitatē in hoib⁹
 z iumētꝝ efficere occ̄ta al̄is manifestare i reb⁹ z corpib⁹ m̄ d̄is q̄b⁹ cūq;
 ledere: icu fulm̄is nōnūq; quē vellēt iterinere z m̄ta alia p̄stifera p̄
 curare: vbi z qū d̄i iusticia h̄ fieri p̄m̄isit. Ad ea t̄m̄ q̄ p̄ nos repta sūt ex
 pedit p̄uertere. In dio. nancꝝ p̄stan. ab oppido Rauēspurg vigintiocto
 miliaria teurbonicalia s̄sus Saltzburgaz grando seuissim⁹ excitat⁹ cū
 cras fruges segetes z vinetas adeo i latitudie vni⁹ miliarꝝ p̄stiterat:
 vt terti⁹ ann⁹ vix iudicabat frugifer⁹ in vinerꝝ. T̄m̄ res gesta cū p̄ nota
 riū inq̄sticiōis inotuisset: z q̄ p̄p̄ clamorē ppli inq̄sticiōe op⁹ eēt: dū ce
 teri p̄ maleficia imo p̄ne oēs oppidani talia p̄tigisse iudicaret. Quare
 p̄sulib⁹ ad id p̄sentietib⁹ p̄ q̄ndenā iurta iurꝝ formā sup̄ beresim dūta
 rat maleficioꝝ a nob̄ i q̄rit: nō ad duas d̄staxat p̄sonas p̄ al̄is q̄ t̄m̄ i p̄
 uo nūero nō erāt diffamatas puēif: nomē vni⁹ agnetꝝ balnearicis: alte
 teri⁹ āna de midelhei: q̄b⁹ captꝝ z ad distinctos carceres positꝝ ignorāte

C vna de altera sequenti mane balneariꝝ q̄stioib⁹ leuissimis a rectore seu ciuū mgfo fidei zelatoꝝ Belre cognoiato ⁊ ab alijs ex psulib⁹ sibi ad iūctis in p̄ntia notarij exponit: ⁊ lz maleficiū taciturnitatꝝ indubie p̄nes se habuissit: de q̄ ⁊ sp̄ iudicib⁹ timēdū ē eo q̄ i p̄mo aggressū nō iā muliebrī s̄virilī aīo se inoꝝtā affirmabat dīna tñ fauēte elemētā ne tñ facin⁹ ip̄une trāsfiret: subito libere ⁊ a victis absolute: lz i loco torture ⁊ cūcta flagitia ab eo p̄petrata detexit. nā a notario i q̄stiois i terrogata sup articlos ⁊ depōne testū circa nocumēta hoīb⁹ ⁊ iumētꝝ illata: ex q̄b⁹ iā violentē reddebat tāq̄ malefica suspecta: cū nō testꝝ de fidei abnegatiōe ac carnali spurcicia cū dīmōe icubo aduersus eā deposuissit: eo q̄ illa secretissimā: actū vbi p⁹ nocumenta alialib⁹ ⁊ hoīb⁹ illata vti ea r̄ndisset: cetera oīa de fidei abnegatiōe ⁊ spurcitijs diabolicis cū icubo demōe p̄actꝝ i terrogata p̄blice fatebat: asserēs: cū nō testꝝ de octo ānos illi icubo cū oīmoda fidei abnegatiōe succubuisse: q̄b⁹ expletꝝ vbi sup grādīnē p̄fata an ne aliqd de ill' scū et i q̄rere f: r̄ndit q̄ sic. Et i terrogata quō ⁊ q̄tē: r̄ndit. In domo erā ⁊ hora meridiei dīmō me accerserit ⁊ vt sup cā pū seu planicie kuppel: sic enī noīat paululū aq̄ mecu defuerit do me trāsferrē iūxit: ⁊ dū i terrogassem q̄dnā opīs i aq̄ ex plere vellet pluuiā se velle causare r̄ndit. portā ergo ciuatꝝ erēs: i p̄z dīmōnē sub arboꝝe stantē reppi. Interrogata enī a iudice sub q̄ arboꝝe: r̄ndit. Sub illa: ex opposito illi: curꝝ ip̄m denotādo: ⁊ i terrogata q̄d sub arboꝝe egisset: r̄ndit demō: vt foueā puā foderē: ⁊ illi aquā iūderē iūxit. Et i terrogata an ne parit̄ p̄cedissent: r̄ndit me sedēte ip̄e demonstrabat. Interrogata demū q̄b⁹ ne dīs aut mōis aquā mouisset. R̄ndit digito q̄dē mouit: q̄ i noīe ip̄i⁹ diaboli ⁊ oīz alioꝝ demonioꝝ: ⁊ rursus iudex. q̄d actū fuit de aq̄. R̄ndit. Dispuīt: ⁊ rursū in aere diabol⁹ durꝝ: ⁊ demū an ne aliquā sociā habuissit i terrogata. R̄ndit: ex opposito sub tali arboꝝe aliā captā maleficā ānā vcz mindelheim noīando p̄fodalē habui: q̄d aut egerit ignoro. Et finalit̄ i terrogata balneariꝝ d̄ intervallo t̄pis ab aq̄ affūptiōe vsq̄ ad grādīnē. R̄ndit. Tāta dilatio fuit q̄uscq̄ ad domū puenissent. Sꝝ ⁊ h̄ mirabile cū se q̄nti die altera q̄stioib⁹ etiā leuissimis exposita p̄mo fuisse vtpote digito vix a terra eleuata post libere soluta p̄fata oīa nō discrepādo i mīmo: nec q̄ ad locū p̄t altera fassa fuerat: qꝝ vcz sub tali arboꝝe: ⁊ alterā sub alia: nec q̄ ad t̄ps qꝝ hora meridiei: nec q̄ ad modū: qꝝ p̄ morionē aq̄ in foueā im misse in nomī ne diaboli ⁊ omnīū demōioꝝ: nec q̄ ad intervalū t̄pis: qꝝ dū ei⁹ diabolus aquā accepissit in sublime eleuādo regressā ad domū supuenisse grādīnē affirmabat singla detexit: sicq̄ tertia die incinerant: ⁊ balneariꝝ cōcrita ⁊ p̄fessā plimū se deo p̄mēdauit: asserēs se libētī animo mori: vt demonis iniurias possēt euadere: crucē in manib⁹ tenēdo ⁊ amplexādo quā tñ altera sp̄nebat: q̄ etiā vltra. xx. ānos incubū demonē cū oīmīmoda fidei abnegatiōe habuerat: p̄mā in multꝝ maleficijs hoīb⁹ iumētꝝ ⁊ terre fugib⁹ illatꝝ excedēs: vti p̄cellus ad psulatū reposit⁹ demonstrat.

D

Capitulum XVI fol. LXXXVII

21 Sufficiant ista cū reuera q̄si innumera circa h̄mōi maleficia illata rectari possent. Sed z de ictu fulminis q̄ sepiissime aut boies solū aut cū bestiis aut cū demonib⁹ z horreis cōsumperint: licet occultiorē z magis ambigua videat h̄re causam: eo q̄ alia diuina p̄missione sepe cōtin gāt absq̄ maleficarū vicz cooperatiōe: tū vbi spēte ex earū fassionib⁹ talia eas fecisse seu pcurasse reptū est: sup q̄ etiā varia acta z gesta p̄ter ea q̄ supra tacta sunt deduci possent: rō etiā suffragat cū ea facilitate q̄ gradines sic z fulmina pcurare p̄t in mari etiā tēpestates: ideo om̄is ambiguitas de medio tollitur.

¶ Super tres modos quo viri z nō mulieres reperiunt malefichs infecti p̄ tria capla: z p̄mo de sagittariis maleficis Cap. XVI.

28 **U**xtimū ad p̄sens gen⁹ malefich⁹ q̄ viri inficiunt in tribus speciebus. Notandum est p̄mo de grauitate criminis q̄ ad maleficos sagittarios in septē horreōis maleficia. Nam p̄mo sacratio: die dñice passiōis sexta vicz feria parasces ues: vt fert infra missarū solēnia h̄nt sacratissimā crucifixi imaginē tela q̄si ad metā sagittādo. o q̄nta crudelitas z iniuria saluatoris: Scōo licz sub dubio h̄nt: an aliā apostasiā h̄bo vl tra illā apostasiā opis h̄nt cū demonib⁹ intire: tū q̄cūq̄ mō fiat maior cōtumelia nō pōt a ch̄iano irrogari fidei: cū certū sit q̄ si infideles con silia perpetrarēt nulli⁹ forēt efficacē: i nullo etiā tāto cōplacere aduersario saluatoris ope possent. Tū miserī tal' fidei catholice h̄ntatē z efficaciaz poti⁹ pp̄dere deberēt: q̄ etiā de cā de' huiusmōi flagitia iuste p̄mittit Tertio q̄ tres aut q̄tuor iact⁹ totidē tela h̄z insingere: z ex cōsequētī tot fm̄ eūdem numerū boies q̄libet die poterit interimere. Quarto q̄ sic de p̄missis certificant a demonib⁹: qd̄ tū corpali visu illū occidendum prius habēt cōspicere z cordis voluntatē vbi ex integro illū ad interi mēdū flectūt: talis q̄cūq̄ loco iclusus se tueri nō poterit q̄n tela emis sa ferat z p̄ diabolu ei insigat. Quinto q̄ sub tali certitudine sagittam emittere valēt: vt in casum q̄ denariū a capite p̄ sagittā deponere absq̄ capiti lesiōe voluerit h̄ ipm̄ efficere valeāt: sūi mō z p̄ bōbardā q̄tū cūq̄ magnā. Sexto q̄ sup h̄ efficiēda omagiū tale cū corpis z aie pd̄is tione diabolo p̄stare h̄nt: sup q̄b' aliq̄ gesta i mediū p̄ducam⁹. Nā p̄n ceptis q̄dā rheni barbar⁹ cognominat⁹: eo qz barbā nutriebat cū aū ans nos. lr. adūct⁹ sibi terr⁹ iperialib⁹ q̄ddā castrū Zēdenbrūnen p̄p̄t ras pinas q̄s castrēses inde faciebāt obsidēdo circūwallasset: habuit in suo comitatu q̄ndā huiusmōi maleficū Pūker noie: q̄ intū castrēses mole stabat: q̄ vno dēpto oēs successiue sagitt⁹ iteremit: talēq̄ modū fuauit vt eū quē intuit⁹ fuisset q̄cūq̄ se diuertisset p̄ emissam sagittā letaliter vulneraret z occideret: talesq̄ tract⁹ q̄libet die tres distapat in sua po testate habebat: eo vcz q̄ tres sagittas imagini saluatoris iſperat: cur aut̄ diabol⁹ ternariū numerū p̄ alijs eligit estimari pōi: q̄ i abnegatio nē sc̄tissime trinitatis h̄ efficiat: illis aut̄ trib⁹ emissis tractib⁹ nō nisi in

L forte vt ceteri sagittas emittebat: accidit demū vt cū qdā ex castrēsi b^o
 deridēdo ad ipm clamassz pūcker: nōne circulū ī porta pēdētē illesū p
 mīttēs: z nūdētē illo ab extra nocturno tpe: nō h̄ ipz die captiōis castri
 auferā: h̄ idē qd̄ p̄dixit adī plenit: naz oīb^o vt p̄missū ē dēpto vno iterē
 ptis castrū misit: z ip̄e circulū domui sue ī ro: bac Glozma. dyoce. appē
 dit: z sic appēsū ī bodiēnū diē cernit q̄ p^a a rusticz q̄b^o plimū molest^o
 erat fero cū fossorizs eoz instis occidit. f̄erf deniq; de ip̄o q̄ qdaz de
 optimatib^o dū artz sue ex p̄iēriam certaz capere voluisset eidē p̄p̄riū fi
 lium puulū ad metā posuit: z p̄ signo sup̄ by: retsi pueri denariū: si b̄iq;
 mandauit vt denariū sine by: retto p̄ sagittaz amoueret: cū aut̄ malefic^o
 id se facturū h̄ cū difficultate assereret libēt^o abstinere ne p̄ diaboli se
 duceret ī sui iteritū: v̄bis tñ p̄ncipz iduct^o sagittam vnam collari suo
 circa collū imisit: z p̄ baliste supponēs denariū by: retto pueri sine
 omī nocumēto excussit: q̄ viso dū ille maleficū iterrogasset: cur sagittā
 collari īposuisset: nūdit. Si decept^o p̄ diaboli puerū occidisset cū me
 mori necesse fuisset subito cū sagitta altera vos transfixisset: vt vel sic
 mortē meaz vindicasset. Et qdē licet diuina p̄missio mala h̄mōi ī p̄ba
 tionē z castigationē fidelis fieri finit: ex aduerso tñ ī p̄fortationē z glo
 riaz fidei potioza miracula clemētia saluatorz opat. Naz ī dio. Cōstān.
 ppe castrū bobēzorn ac monasteriū monialiū ecclia qdaz tam de nouo
 cernit p̄structa ī q̄ h̄mōi imago saluatorz cū sagitta īfixa ac cruoze effu
 so cernit: cui^o miraculi v̄itas tali ordine patuit. Miser em̄ qdā dū iu
 rta ordinē p̄notatū sup̄ tres aut̄ quoz tract^o baliste ad interitū alioz
 a diabolo certificari cuperet ī biuio qdaz imaginē crucifixi sagitta pe
 tit: z mō q̄ vsq; ī p̄ns locū cernit transfixit: z dū cruoz miraculosus erūperet
 miser ī mobilr dina stute gressū percussus figit: z vbi a p̄refereūte qdā cur
 ibi fix^o maneret iterrogaret: mis caput agitabat brachisq; ac manib^o
 q̄b^o balistaz tenebat ac toto corpe tremēs nil nūdere poterat: z alr h̄ic
 idē circūspiciēs dū imaginē crucifixi ituef z sagittaz īfixam cū cruoze
 effuso specular. P̄essime inqt neq; imaginē dūi nr̄i transfixisti: z alios
 puocans: artēdite inqt ne fugaz capiat: dū tñ vt p̄missus ē se de loco mo
 uere nō poterat: ad castrū cucurrit z rē gestaz narrauit: qd̄ cōcite descen
 dūt z miserū ī eodē loco p̄sistētē reperit: z inqt rētib^o de casu: dū crēmē
 fassus fuisset ex cōtactu publice iusticie de loco mouet: z dignaz p̄ p̄mis
 sis vltionē p̄ miserabilē mortē recepit. Sz beu qd̄ horrible existit: nec
 bis h̄mana pueritas terret: vt a silib^o flagitizs se p̄tineat. Naz ī curis
 optimatū vndiq; vt f̄erf tales sustētant de suis sagittis publice in p̄tē
 ptū fidei z gūē offensionē dīne maiestatis z p̄tueliaz nr̄i redēptoris
 gloriari z se iactari de talib^o p̄mittunt: vñ z tles receptatozes defenfo
 res z fautores nedū hereticoz h̄ apostataz a fide iudicandi sūt z penis
 plectēdi subscriptz: z h̄ ē septimū. Naz p̄mo ip̄o iure ep̄dicati sūt: z fa
 uētes clerici ab oi officio z b̄nficio deponunt: nec ad illa restitunt abs
 q; sp̄ali ap̄lice sedz idulto, Itē p̄fati receptatozes postq; fuerit publica

A ti si i excoꝛcacione steterit p̄ annū aīo p̄tinaci velut heretici sunt eodem
 nandi: q̄ singla sic p̄bant. Naz i ca. vt in q̄si. s. p̄bi. li. vi. tangit de non
 ipediēdo directe v̄l i d̄irecte p̄cessum iudiciū dyoꝛcesianoꝝ ⁊ inq̄sitoꝝ i
 causis fidei vbi tangit p̄dicta pena i fligēda p̄ annū: naz d̄i p̄mo. P̄o
 hibem⁹ districti potestatis: d̄nijs t̄palib⁹ ⁊ rectorib⁹ eoz: iudē officiali
 b⁹ ⁊ c. si cui placet caplm̄ p̄legat. Deiq̄ q̄ ⁊ ipi malefici cū eoz recepta
 toꝛib⁹ sint ip̄o iure excoꝛcicati: p̄z d̄ ip̄is hereticis maleficis i ca. ad abo
 lēdaz i p̄n. ⁊ i ca. excoꝛcicam⁹ p̄mo ⁊ p̄sertim breui⁹ i ca. excoꝛcicam⁹. h. de
 heret. vbi d̄i. Excoꝛcicam⁹ ⁊ anathematizam⁹ vniuersalia hereticos cat̄ha
 ros. ⁊ infra. ⁊ alios q̄buscūq̄ noīb⁹ censeant⁹ ⁊ c. Et nota sup̄ q̄buscūq̄
 noīb⁹ de credētib⁹ aut ⁊ receptatoꝛib⁹ ⁊ ceteris sup̄radictis b̄ i ca. excoꝛc.
 h. s. credētes. vbi d̄i. Credētes p̄terea receptatoꝛes defensoꝛes ⁊ fautoꝛes
 res talū excoꝛcicatiōi decernim⁹ subiacere ⁊ c. ⁊ i ca. excoꝛcicauim⁹. h. tan
 gunt plēs pene q̄s icurrūt infra annū cū ip̄is clericis: vbi d̄i. Recepta
 toꝛes fautoꝛes ⁊ defensoꝛes excoꝛcicatiōi decernim⁹ subiacere: vt postq̄
 q̄libet talū fuerit excoꝛcicatiōe notat⁹ si satisfaccere cōtēpserit ifra annū
 aliq̄s ad h̄mōi nec ad testimonū admittatur: sit etiam intestabilis vt
 nec testandi liberaz h̄eat facultatē nec ad hereditatis successiōē acces
 dat: null⁹ p̄terea ip̄i sup̄ q̄cūq̄ negotio r̄ndere cogat⁹. Q̄ si forte iude
 exiterit ei⁹ sn̄ia nullam obtineat firmitatē: nec caufe aliq̄ ad ei⁹ audie
 tiam p̄ferant⁹: si fuerit aduocat⁹ nullaten⁹ ei⁹ p̄ociniū admittat⁹. Si ta
 bellio instrumēta cōfecta nullius sint momēti: sed cū auctore damnato
 damnent⁹: ⁊ in similibus idem precipimus obseruari. Si vero clericus
 fuerit ab omni officio ⁊ beneficio deponat⁹: vt in quo grauio: est culpa:
 maior: exerceatur vindicta. Si q̄ tales aut postq̄ ab eccl̄ia fuerint deno
 tati euitare p̄tēpserint excoꝛcicationis sn̄ia vsq̄ ad satisfaccionē idoneaz
 percellant⁹. Sane clerici non exhibeant huiusmodi pestilētib⁹ eccl̄ias
 stica sacramēta: nec eos ch̄iane p̄sumant tradere sepulture: nec elemos
 finas aut eoz oblationes recipiant: alioquin suo priuentur officio: ad
 q̄d neq̄q̄ restituant absq̄ indulto sedis ap̄lice sp̄iali. Sūt deniq̄ ⁊ alie
 pene q̄ plures sup̄ p̄dictos etiaz si non p̄sistant p̄ annū oīno p̄tinaci sup̄
 eoz ⁊ filios nepotes q̄a ab ep̄o ⁊ inq̄sitore p̄nt puatos dea
 nūciari dignitatib⁹ p̄sonatib⁹ ⁊ oīb⁹ honorib⁹ ac b̄nificijs eccl̄iasticis ⁊
 officijs publicis q̄buscumq̄ iuxta ca. vt p̄missi. s. p̄uandi. de here. li. vi.
 Intelligit t̄n si ip̄enitētes exiterit. vt i ca. statutū fel. e. li. ⁊ ti. Itē q̄
 ip̄oz filij vsq̄ ad sedam ḡnationē sint puati oī b̄nificio eccl̄iastico ⁊ offi
 cijs publicis: vt i ca. q̄cūq̄. s. heretici. eo. li. Intelligēdū t̄n q̄ p̄ naz ⁊
 non p̄ m̄ naz lineaz descēderūt ⁊ etiaz de ip̄enitētib⁹ vt i alle. c. statu.
 Itē q̄ ill⁹ supple credētib⁹ receptatoꝛib⁹ ⁊ defensoribus eoz sit appella
 tionis b̄nificiū iterdicti: p̄z i ca. vt inq̄sitionis. eo. li. vbi t̄n archidia
 con⁹ sup̄ ca. eo. intelligit. vt postq̄ p̄ sn̄iaz eē t̄les sūt declarati t̄nc non
 p̄nt aū sn̄iaz si i aliq̄bus aggrauant̄ seu indebite fatigant̄ appellare p̄nt

Prima secūde partis Questio I

C plura alia possent deduci: sed ista sufficiāt. Pro ampliori tñ pmissozz intelligētia aliqua sunt discutiēda. Primo qđ si pnceps vel secularis potestas: iuxta pnotata gesta ad deuastacionē alicui⁹ castri iusto bello aliqūē hmoi maleficiū secū recipiat: et ei⁹ assistentia tirānidem maloꝝ cōpescat: nunqd totus exercitus vt fautores et receptatores talium sunt iudicādi et p̄dictis penis mulctandi. Respōdendū videt q̄: qz ppter multitudinē rigor iusticie est tēperāndus dist. fl. cōstitueret. Ideo licz pncipales et ei⁹ assessores et cōsiliarij: talia fouētes omnino sint ipō iure penis p̄fatis p̄nodati: vbi moniti ab eoz ordinarijs nō destiterint cū iā vti receptatores fautores iudicant: vñ et ipsis penis subhiciunt: reliquus tñ exercit⁹ cū absqz eoz cōsilio et fauore talia fiāt: immo p defensione reipublice sua corpa exponere sunt parati: licet fortassis in factis maleficijs cōplacentiā habeāt: tñ cēsura illā exōcicatiōis euadūt: licet reatū illū in eoz cōfessione agnoscere habeant debita cautione accepta sup omni moda hmoi detestatiōe in ppetuis a cōfessore absoluti: et q̄tū in ipsis est ab eoz finib⁹ hmoi maleficos expellere. Si vero q̄ritur: a qui penis p̄fatis p̄nodati: vbi respiscāt absoluti: an ab eoz ordinarijs aut inq̄sitorib⁹. Respondet vtriqz absoluti p̄nt et ab ordinarijs ac alijs inq̄sitoribus si respiscāt h̄ in ca. vt officii in prin. de here. li. vi. vbi sic d̄. vt officii et infra. ptra hereticos credētes receptatores fautores et defensores eoz: necnō cōtra infamatos de heresi v̄ suspectos fm sanctiones canonicas boim metu diuino timore postposito pcedat: si nō alius quis ex p̄dictis heretica labe p̄mit⁹ abiurata redire voluerit ad ecclie vnitatē iuxta formā ecclie absolutionis beneficiū impēdatis. Si deniqz instat quando dicit pnceps vel alius respiscere. Respondet qm malefici ppter iniuriā creatoꝝ illatā puniēdū tradit: vñ et vt ipm a domīnio tñmodo expellat nō est malefici seu heretici manifeste de p̄bensi in heretica p̄auitate vt supra: patebit pena debita: et vt de p̄teritis doleat: et tales nūq̄ de cetero fouere vti catholicū decet pncipem firmiter l animo suo statuāt. Qz si q̄ritur cui tradendus et quo ordine puniēdus: et an vt manifeste de p̄bensus in heresi sit iudicāndus. Ad p̄mū sp̄ialis tangeť difficultas in pncipio tertie ptis: an vicz eoz punitio tñmodo ad iudicē secularē et nō ecclesiasticū p̄tineat: manifestū est em̄ p ca. vt inquisitionis. s. p̄hibemus li. vi. q̄ potestatis et dominijs tēporalib⁹ in terditur ne de crimine heresis quoquo modo iudicēt absqz epozū seu inq̄sitorū aut saltē alteri⁹ eorundē licētia: sed q̄a ratio q̄ ibi assignat circa maleficos nō videt h̄re locū: q̄a d̄: ibi q̄ ideo nō debēt iudicare eo q̄ crimē heresis est mere ecclesiasticū: maleficorū aut crimē nō videt mere ecclesiasticū: sed etiā ciuile ppter dāna t̄palia quicqd tñ sit vt infra patebit: licet iudicis ecclesiastici sit cognoscere et iudicare: tñ iudicis secularis est ep̄q̄ et punire: vt patet ex tra de here ca. ad abolendū et cap. vergētis. et ca. exōcicamus. vtriqz. Tñ et iudex secularis si tradet talē ordinario ad iudicandū: h̄z tñ p se eūdez punire postq̄ ab epō sibi tradit

Capitulum XVI fol. LXXXIX

Aut relinquitur: vel etiā ex p̄sensu ep̄i secularis iudex vtrūq; face
 re p̄c. s. iudicare et punire. Nec valet si dicat: q̄ tales malefici nō sunt
 heretici: s̄ pot̄ apostate: q̄a cū vtrūq; p̄tingat circa fidē: tamē sicut he
 retic⁹ circa illā t̄modo dubitat ⁊ hoc i toto vel in parte: ita ⁊ apostate
 te malefici ratio etiā p se dicat: cū enī gram⁹ est corū supere fidē p quas
 est anie vita: q̄ fallere pecuniā p quā vite tēporali subuenit. An si s. l.
 sarij pecunie vel alij malefactores statim p seculares p̄tates iuste mortū
 tradūtur: multomagis tales heretici ⁊ apostate statim q̄ p̄uincunt̄ pos
 sunt iuste occidi. An et p bec est respōsio ad secundū: quo scz ordine ⁊ a
 quo iudice sit puniend⁹: s̄ clar⁹ de illo tractabit in tertia parte opis tri
 ca modos sentētiandi: q̄liter de p̄b̄sus manifeste in heresi sit sentētiā
 dus circa. viij. et. r̄ij. modū: ⁊ sup̄ dubiū: qd si peniteret an ad huc esset
 occidēdus. Reuera enī si heretic⁹ simplex relapsus quā: si cūq; penitet
 at est occidēdus in ca. ad abolēdam allegato. et hoc rōnabilif̄ s̄m T. ho.
 cum p hoc p̄uideat bono cōmuni: q̄a si heretici reuersi recipient̄ vi in
 vita p̄seruaretur ⁊ alijs tēporalib⁹ bonis posset hoc esse in iudiciū sa
 lutis alioz: tū q̄a si relaberetur alios inficrēt: tū etiā q̄a si sine pena
 euaderēt alij securi⁹ in heresim relaberetur: ex relapsu etiā ip̄ozū p̄sus
 mis de incō t̄antia eoz circa fidē: et ideo iuste occidēdus. q̄re ⁊ hic dice
 re oportet: q̄ si p̄pter suspicionē solā incōst̄tate: ecclesiastic⁹ iudex rela
 psūm habet tradere curie seculari ad occidēdū: a fortiori si nō velit tra
 dere apostatū aut maleficā quantūcūq; curie seculari p̄p̄ penitētiā ⁊
 ei⁹ cōuersionē: tamē relinq̄re habet talē ⁊ nō impedire: cū iudex secula
 ris p̄pter dāna tēporalia ip̄ozū malefici vult occidere s̄m leges. l3 ecc
 lesiastic⁹ iudex p̄ri⁹ habeat penitētē malefici absoluerē ab excoicatio
 ne quā p̄p̄ heresim maleficaz incurrit: cū ⁊ heretic⁹ sit excoicatus iux
 ta ca. excoicam⁹. f. et. ij. ⁊ ad gremiū ecclesie recipe vt sp̄s salu⁹ fiat: vt
 dicit. r̄j. q. iij. audi. Alie rōnes assignātur iheri⁹ circa q̄stionē primā ter
 tie part⁹: sufficiat ista ad p̄sens. t̄mō aduertāt animaz rectores q̄du
 ra ⁊ districta erigeť ab eis rō a tremēdo iudice: cū reuera iudicis durif
 simū bis q̄ p̄sūt: ac vbi tales i iniuriā creatoris viuere p̄mittūt. Sequit̄
 tur de duob⁹ alijs maleficoz generib⁹. Itā ad idē gen⁹ malefici reduc
 tur: ⁊ illi q̄ p incātardes et carmia sacrilega arma q̄cūq; incātare sc̄s
 unt: vt eis nullo mō nocere valeant. vñ nec etiā vulnerari possūt: vbi enī
 diuersificanť. Itā alij sunt q̄ cū p̄dictis sagittarijs malefici cōcordāt:
 in eo q̄ etiā circa imaginē crucifixi et p̄tumelia ei illata talia addidit.
 ḡra ep̄epli: q̄ vult vt nō valeat ledi in capite aliq̄ ferro aut icru: habet
 caput imaginis auferre: q̄ circa collū auferat collū: q̄ circa brachiū aufe
 rat seu cōminuat brachiū ⁊ sic p̄sequēter. Interdū sup̄ cingulū aut istra
 interdū et toto cōminuunt: ⁊ in hui⁹ signū vix inť decē imagies in bis
 uio aut in cāpis repositas vna integra repit. Aliq̄ nō sūt q̄ certa breuis
 secū deferūt. Aliq̄ h̄bis interdū sacri⁹ aut etiā ignoz talia pcurāt. Inť
 q̄ bec estimat̄ diuersitas. Itā primi l3 in p̄tumeliū fides circa debōestā

Prima secunde partis Questio I

L ritione imaginis saluatoris cum p[re]fatis maleficis sagittariis concordat. vii et veri
 apostate reputandi et iudicandi ubi fuerit deprehensi: alio tamen respectu sagit-
 tarioz nec etiam in malis primis manifestis putat intuitione proprii corporis su-
 pra cingulum vel infra aut etiam totius corporis fuisse videt: ideo tanquam heretici
 penitentes et non relapsi ubi sunt malefici puniti et peniteat sunt iudicandi.
 et iuxta octauum modum penitentiandi cum adiuratione et inclusioe: vt in tertia
 parte operis tages. Pro secundo modo quod per carnia arma incantare nituntur et super
 illa nudis plantis icedere et filia exercere. Incantatores enim dicuntur iuxta
 viii. et bi. quod arte aliquam nobis pagit distinguendum. quia interdum incantationes
 sunt per verba sacra aut per carnia scripta super infirmos. et de quod incantationes
 licite fieri possunt septem conditionibus seruatur: vt inferius patebit circa modos cu-
 randi maleficatos infirmos. Incantationes autem que fiunt super arma per aliquid ver-
 ba aut ubi talia carnia scripta deseruntur habent iudicibus attendendum quod si ubi sunt
 nomina incognita. Item characteres et signature alie preter signaculum cruci-
 cis: tunc talia sunt omnino refulata et attendendi sunt homines pie a talium crude-
 litate: quod si desistere nollent: tunc tanquam leuiter suspecti sunt iudicandi. de quibus
 in secundo modo sententiandi inferius patebit. non enim tunc caret scrupulo hereti-
 ce punitatis: in quo quod talia omnino opere et auxilio demonum habent fieri: cuius vt
 super patuit quod auxilio vtriusque apostata a fide iudicatur: et etiam propter ignorantiam
 et emendationis gratiam minus quam cum sagittariis maleficis sit agendum. Et quia plu-
 rimum commune committit apud clientis et mercatores secum deferre bimodum carni-
 na et benedictiones que incantationis specie habere videtur: expedit omnino sive
 in foro penitentie per seculo: sive in foro pretioso per ecclesiasticum iudicium huius-
 modi eliminare: cum tacitum pactum propter verba ignota et characteres signati cum
 demone in se et demone occulte se ingerit et contracta procurat vt tandem ad peiora
 alluciat. vii ubi in foro pretioso talis debet adiurare iuxta secundum modum
 sententiandi: ubi in foro conscientie p[re]sens debet carnia inspicere: et si nolit om-
 ni proferre: debet tamen nomina ignota et characteres delere: reliqua vero vt euage-
 lica verba et signacula crucis permittere. Super quibus omnibus et precipue super malefi-
 cos sagittarios notandum: quod super tactum est: an vt manifeste deprehensi in here-
 tica puitate iudicandi sint. de qua materia etiam prius tactum est in prima questione
 prime partis. Et quod sic patet ibidem. Nam vt dicit Bernardus in glo. ordinaria
 in ca. abolenda. s. presentis. et ubi deprehensi. tribus modis de iure quos per manifeste
 se deprehensio in heretica puitate habet. puta facti euidentia: vt in simplici
 heresi: quoniam publice predicat heresim. ff. de ritu nup. palam. s. vlti. vel legit-
 tima probatione per testes. vel ex sua confessione. Et eiusdem Bernardus in glo. ordinaria
 in ca. et s. cōdicam. s. super. s. deprehensi publice: ita quod notorium sit illis etiam quod p[re]dica-
 ti sunt. Ad idem videt facere super ea. super quibus dicitur. extra de verbis sig. putat pa-
 tuit in prima. q. prime partis huius operis. Et quibus patet quod malefici sagittarij
 filii et alia arma incantantes per manifeste deprehensi in heretica puitate per aliquid
 quod pactum expressum cum demone initum propter manifesta ipsorum opera: que non nisi dia-
 bolica virtute fieri possunt habendi sunt. Patet et secundo: quia eorum fautores re-
 ceptatores defensores vt manifeste tales per talibus habendi sunt et penes

A prescriptꝝ manifeste subiacere ita q̄ nō iā sub dubio aut tanq̄ suspecti receptatores leui aut graui: vel violēta suspitōde iudicandi put plures alij existere p̄nt. vñ et semp grauissime p̄tra fidē delinquit: ⁊ semp ma- leficos ⁊ cū h̄ q̄ndā ciuitatē in certꝝ negocijs indebite aggrauaret dū h̄ sibi a q̄daz familiari obh̄ceret: ille oī timore dei postposito r̄ndit. Det de⁹ q̄ in h̄ loco moriar: si iniuste a me illi aggrauent. Ad q̄ ōb̄a subito diuina vltio subsecuta: subitanea morte expirauit: reuera ⁊ vindictā nō tā iniuste aggrauatiōis quātū ⁊ fautorie heresis. Patet ⁊ tertio q̄ pla ti h̄cūq̄ ⁊ rectores vbi h̄mōi flagitꝝ ⁊ eoꝝ auctozib⁹ ⁊ fautorib⁹ iuxta omnē possibilitatē nō resistūt: etiā tanq̄ manifesti fautores ⁊ q̄ p̄fert- ptis penit manifeste subiacere debeant iudicantur.

Sequitur secundum principale huius secunde partis super modos tollendi ⁊ curandi maleficia premitendo difficultatem.

Quā licitū sit maleficia p̄ alia maleficia vel p̄ aliq̄ illicita tolle re. Et arguit q̄ nō: q̄ vti auxilio demonū nō est licitū: vt su- pra patuit. ⁊ i. ij. sentē. di. vñ. a doctorib⁹ cōter determinat: q̄a vicꝝ est apostasia a fide: ⁊ quidē q̄ sine auxilio demonū nō possit dissolui. Probaf: q̄a aut dissoluit h̄ūano artificio: aut diabolica aut diuina poterit. Itō p̄mū: q̄a inferior ptās nō pōt infringere superiorē: cū nihil agat vltra suā virtutē nō etiā diuina: q̄a hoc esset op⁹ miraculo- sum: ⁊ cū illa de⁹ ad suū nutū opatur: ⁊ nō ad instantiā hominū. sicut ⁊ Christ⁹ m̄si petēti miraculū de subuertiōe necessitatꝝ vini. vt doctores exponūt q̄ hoc miraculū p̄uersionis desiderabat: Christ⁹ r̄ndit. Quid mihi ⁊ tibi mulier. s. cōmune in ope miraculoso. Apparet etiā q̄ rarissi me liberant quātūcūq̄ diuinū auxiliū ⁊ suffragia sc̄toꝝ implorāt. ergo nō nisi auxilio demonū liberari p̄nt: q̄d tū nō est licitū q̄rere. P̄terea hoc q̄d cōter tolerat in vsu p̄ticial: lz sit illicitū: s̄ hoc cōter p̄ticial q̄ tales maleficiari currūt ad mulierculas sup̄sticiosas a qb⁹ sepius liberant et nō p̄ sacerdotes aut exorcistas: ergo p̄tica ondit q̄ auxilio demonū maleficia tollūt: cui⁹ tū auxiliū q̄rere cū sit illicitū: etiāz nō est licitū maleficia tollere: s̄ patiēter sufferre. P̄terea s̄m l. bo. ⁊ Boū. in. iij. di. xxxiij. de impedimēto maleficiali: maleficiū ē ita p̄petuū q̄ nō pōt habere h̄ūanū remediū: q̄a si haberet remediū non est hōi notū vel licitū. in quibus h̄bis dant intelligere q̄ sit quasi infirmitas incurabi- lis ⁊ p̄petue inherēs: vnde subdūt: licet deus p̄stare possit remediū de- monē cogendo ⁊ demonē desistēdo tūc ille curaret: tamē curatio nō erit h̄ūana. ergo nisi de⁹ dissoluerit p̄ se: nō est licitū ei⁹ dissolutionē q̄cūq̄ mō q̄rere. P̄terea in eadē di. et. q. dicit q̄ etiā p̄ aliud maleficiū adhibere remediū est illicitū. vñ dicit etsi possēt p̄ aliud maleficiū adhiberi remediū nihilomin⁹ reputaret p̄petuū: lz amoueret maleficiū: q̄ nullo mō est licitū p̄ maleficiū iuocare demōis auxiliū. P̄terea exorcismi ec- clesie nō valēt ad rep̄mēdū demōes semp q̄ ad oēs molestias corpales

Secunda secunde partis

C hoc dei iudicio erigēte. semp tñ valēt cōtra illas demonū infestatiōes
cōtra q̄s principalit̄ sunt iſtitute: sicut cōtra obſeſſos vel circa pueros
erorizādos. Præterea nō oportet q̄ si pp̄ peccatus diabolo sit pt̄as in
aliquē data cessante pctō cessat pt̄as: q̄a iterū cessante culpa remanēt
pctā ex q̄bus h̄bis vidētur p̄fati duo doctores sentire q̄ nō sit licitum
maleficia tollere: s̄ pmittere illa sicut pmittūtur alie iſfirmitates icura
biles z cōmittere illa tñmō dño deo q̄ illa tollere pōt ad suuz placitū.
In p̄trariū ē q̄ sicut de⁹ et natura nō abūdāt i sup̄fluis: ita nō deficiūt
in necessarijs: q̄re z necessario fidelib⁹ p̄tra huiusmodi insult⁹ demonū
sunt data nō solū remedia p̄feruatiua de q̄bus in p̄ncipio hui⁹ secūde
part⁹ tactus est. verū etiā remedia curatiua cū als nō sufficiēter fidelib⁹
a deo p̄uisuz esset z opa diaboli viderētur fortiora opib⁹ dei. Præterea
glo. sup̄ illō Job. lxi. Hō est pt̄as sup̄ terrāz. dicit: oia h̄siana sup̄at:
z si merit⁹ sanctoz subiacet. Unde z merit⁹ sanctoz viroz in hac vita
subiacēt. Præterea Augustin⁹ de morib⁹ ecclesie. nō est angel⁹ cū inbe
rem⁹ deo mēte nostrā potētior: nā si potestas virt⁹ est in hoc mūdo: to
to mūdo sublimior est mēs deo inherēs. vnde ex talib⁹ dissolui possūt
opa diaboli. Respōsio. hic due solēnes opinōes sibi h̄nuicē vt videt cō
trariantes. Sūt enī q̄dam theologi z canoniste inuicē p̄cordātes: q̄ li
citi est maleficia tollere etiā p̄ opa sup̄stitiosa z vana. Et hui⁹ opinō
nis sunt Scot⁹. Hostien⁹. z Goffie. z cōiter oēs canoniste. Alioz theo
logoz opinio z p̄cipue antiq̄rū et quorūsdā modernoz: vt Thome Bo
nauētūre Alberti Petri de palude z alioz multozū: q̄ nullo mō sunt fa
cienda mala vt eueniāt bona: z q̄ poti⁹ hō mori debet q̄ in talia p̄sen
tīre vt sc̄z p̄ opa sup̄stitiosa z vana liberaret: s̄ q̄a vnica distinctiōe por
terūt eoz dicta p̄cordari: vidende sunt pri⁹ eoz sentētie. Hā Scot⁹ in
suo. iiii. di. xxviii. de impedimēto maleficiali siue de frigidis et malefi
ciat⁹ reputat fatuitatē asserere q̄ etiā p̄ vana et sup̄stitiosa nō debeant
maleficia tolli. dicit enī nec i hoc est infidelitas aliq̄: q̄a destrues nō als
sentit opib⁹ diaboli: s̄ credit eū posse z velle fatigare dñi durat tale sig
num: q̄a ex pacto nō assistit ad hoc: nisi dñi illud durat. Et sic destructu
illū signi nō ponēt finē tali veratiōi. vñ et dicit q̄ est meritorū opera
diaboli delere: z q̄a loq̄ de signis: ponam⁹ exēplū. Sūt q̄dā mulieres
q̄ tali signo notāt maleficas: vt si vacca vberrate lact⁹ et maleficio p̄f
uat: tūc viceū lact⁹ sup̄ ignē appēdūt: z cert⁹ h̄bis sup̄stitiosis insitēs
do. viceū cū baculo pcutiunt: z lz flasculū mulier pcutiat: tñ oia h̄bera
diabol⁹ ad dorsū malefica defert p̄ q̄ sic diabol⁹ cū malefica fatigat. fa
cit tñ illa diabol⁹ vt pcutientē catholicā ad peiora alliciat. vñ piculosū
nō existit: als nō videt⁹ opinio tāti doctor⁹ habere diff. cultatē. poss
sunt z alia exēpla adduci. Hosti. ad idē in summa copiosa de frigidis et
malefi. z ti. de ipotētia coe. in glo. sup̄ ca. līttere. s. mulierē aūr. dicit q̄
in hoc defectu recurrēdū est ad remedia medicoz. Et licet q̄dam reme
dia p̄tra hec scripta vana seu sup̄stitiosa videant: tū cui libet auctoz iñ

A sua arte credendum est. Sed et satis tolerare potest ecclesia: retundere vana
 vanis. Hubertin' denique in suo. iiii. prefata distin. his vtiq' verbis. P'nt
 maleficia aut p' orationes aut p' arte p' qua facta sunt destrui. Ad idē Boñ.
 fred' i summa sua eo. ti. Maleficiū nō potest solui semp p' illū q' fecit. vel qz
 est mortu' : vel qz nescit delere ipsū: vel qz maleficiū est p'ditū: si aut scī
 ref licite posset soluere. et loquitur p'tra illos q' dicebāt q' p' maleficia nō
 posset copule carnali p'stari i pedimētū: eo q' nullū tale esset ppetuū. vñ
 nō diriet et m'imoniu iā ptractū. Prefea illi q' fuerūt moti asserere q'
 nullū maleficiū sit ppetuū: mouebāt bis rōnib' : qz durabāt oē malefi-
 ciū posse moueri: vel p aliud maleficiū vel p exorcismos eccl'ie q' sūt or-
 diati ad rep'mēdū vim demonū. vel p verā penitētiā: cū diabol' nō ha-
 beat p'tatē nisi sup p'ctōres. vñ q' ad p'mū p'cordabāt cū opt'ndē alioz q'
 ad min' p' supstitiosa possint tolli. Et d'rarie aut opinioēs est. s. Tho. in
 suo. iiii. prefata di. sic inq'ent: q' si maleficiū nō possit reuocari nisi p aliū
 qd illicitū: vt p demōis auxiliū vel but' : etiā si sciret posse sic reuocari
 nihilomin' ppetuū iudicat: qz remediū nō est licitū. Ad idē Boñ. p'e.
 Alber. et cōiter oēs theologi: vbi cū breuif tangūt auxiliū tacite
 vel ex p'sse iuocādū: vident' sentire q' p nil aliud nisi p licitos exorcis-
 mos: vel p verā penitētiā: vt i ea. si p fortiorias alle. tangit. remoueri
 debeat moti: vt apparet rōnib' in pncipio q'st'is annotat'. Et qz tā-
 tos doctores i eoz dicit' quātū possibile est expedit p'cordare: t h' vñs
 ea dist'ictiōe fieri pōt. Ideo notādū: q' maleficiū aut tollit p aliū malefi-
 cū simul: et p aliud maleficiū: aut tollit nō qdē p maleficiū: s' p malefi-
 ciales rit' et illicitos. et h' itez dupl'r: qz vel p illicitos et vanos rit' in-
 mul vel p vanos et nō illicitos. P'rimū remediū est oīno illicitū: taz ex
 pte actor' q' et ipsi' remediū: s' tñ qz sit dupl'r: qz aut cū nocumēto illi'
 q' maleficiū intulit: aut sine nocumēto sit: tñ p maleficiales rit' et illiciti-
 tos: tūc cōp'bedit' sub scdo mō vīz vbi maleficiū tollit nō p maleficiū
 aliū: s' p maleficiales rit' et illicitos: tūc itez illicitū iudicat: lz nō tñ
 sicut p'mū. Tñ sūmarie dicere possum' : q' p tria et trib' modis remediū
 reddi illicitū: qu' vīz tollit p maleficiū aliū et p maleficia alia vīz vīz
 tute demōis alit' : Scdo qu' nō p maleficiū s' honestā psonā tollit. sic
 tñ q' supstitiosus remediū maleficiū qd vni p'one aufer' alteri i'fer' : t
 h' itez illicitū. Tertio qu' aufer' sine eo qd alii i'fer' : vti tñ demonū in-
 uocatiōe ex p'ssa vel tacita: tūc itez illicitū: et fm hos modos d' a theo-
 logis q' poti' mors sit peligēda q' i talia p'sentire. Alhs s' duob' modis
 dist'ictim tollere maleficiū pōt esse vel licitū vel nō vanū fm canons
 fas: et q' tollerari p'nt vbi remedia eccl'ie p'nt' accēptata: vt sūt exorcis-
 mi eccl'ie: suffragia sc'd' et p'lorata: aut s' penitētia nihil effecisset. et vt
 clarior habeat i'collect' : de singlis sint aliq' gesta et acta p nos repta re-
 citāda. Romā tpe Nicolai pape: ep's qdā ex alemānie p'rib' certa expe-
 ditū: negocia aduenerat: cui' nomē occultare ordo charitat' postulat
 lz iā vniuerse carnis debitū p'soluerit. Sic quādā iunēculā adamādo

Secunda secunde partis

E t ipsas ad sua dioecesim destinare cum duobus famulis ac rebus alijs et ceno
 dijs disposuissz: iuuencula autem feminea super clenodia que pretiosa erant
 decepta: modum excogitare cepit: ut ea in itinere existere epus maleficis
 interiret. itaque in sua habebat clenodia commisso. et ecce sequenti nocte epus
 scopus subito infirmas: et ne fortassis veneno intoxicatus esset: aqua medicis prescrip
 tas et a famulis dolenter dubitatus. tam ingens enim calor inerat pectori: ut
 non nisi gargariis in aqua frigidam continue haberet refocillari. Tertia
 igitur die cum iam nulla spes vite haberetur. Vetula quidam ingressu ad epum ista
 ter petiit: et quod causa sue sanitatis aduenissz aperit. Ingressa igitur epum alloquitur
 et sanitatem permittit: dummodo suis acquiescere suasionibus velit. Epus vero quod
 nam foret cui acquiescere per recuperanda sanitatem: quam summe affectabat. ubi
 inquit vetula respondit. Ecce habet infirmitas maleficio vobis accidit. et non nisi per alium
 maleficium liberari poteritis: ut vices ipsa malefica que vobis intulit moriatur. et
 eadem vestra infirmitate inficiatur. Stupefactus episcopus: et quod alio modo liberari non
 posset ubi presens. nil tamen temere volens agere: Papam consulere per supplica
 tionem decreuit. At Pontifex cum eum tenerie diligebat: et quod non nisi per mor
 tem malefice liberari posset cum didicisset annuit: ut inter duo mala minus per
 mitteretur. et super habet supplicationem signauit. vnde denuo vetula accersita: et
 tam ipse quam summus Pontifex in mortem malefice presentiret: dummodo pristina sani
 tati restitueretur disseruit. sicque quod vetula abscessit: et quod sequenti nocte libe
 rare permittit. Et ecce circa mediu noctis ubi se sanus et ab omni infirmitate
 liberatum presensisset nuncio missio quodnam de iuuencula foret perstrutatur: et ecce
 aderat que ipsa circa mediu noctis in latere matris dormitente infirmata fuisse
 se subito affirmabat. que in re dabatur intelligi quod eadem hora et momento infir
 mitas epum relinquendo maleficam iuuenculam per aliam maleficam vetulam inua
 dit. et sic spiritus malignus a lesione episcopi cessando ipsam sanitati per accidens resti
 tuere videbatur: cum tamen prope sanitatem non imitretur: quam tamen occupare deo per
 mittente poterat: et propter pactum cum malefica aliam in vitam que fortius alteri iuri
 debat. ipse demum magistram iuuenculam inficere habebat: et bene est iam potest
 illa duo maleficia non per vnum demonem duabus personis: sed a duobus demonibus
 duabus maleficis seruietibus fuisse infectas: nec in isto demonis sibimuticis con
 trariantibus: cum semper in perditionem animarum que summe et concordie affectat singula
 operantur. Episcopus denique cum pietatis causa ipsam visitare proponeret cameram in
 grediens horribilibus maledictionibus susceptus fuit exclamando. Tu cum tua
 que te talia docuit et te liberauit maledicamini in eternum. et episcopus emollire
 ei animus ad penitentiam: et quod omnem offensam ei remisisset: ubi tenebatur illa
 vultum auertendo clamabat. exas maledicte: hic nulla spes venie: sed animam
 meam omnibus demonibus commendo: et miserabiliter iterum. et episcopus cum gaudio
 ad propria remeavit. Ubi etiam notandum: quod haec puilegius vni non facit legem
 communem. Ideo dispensatio Pape in hoc casu non arguit omnibus sic licere. Ad
 idem refert Hieronymus in suo fornicario. dicit enim. Quod tollendi malefici: aut
 se vindicandi in malefico talis prescribitur interdu modus. Venit enim alius leuis
 in se vel in suis ad maleficam sciscitans scire malefactorum: tunc malefica plura

A bum liq̄ factū: aliq̄tiens fundebat ī aquam q̄usq̄ ope demōis ī plūbo imago aliq̄ videret. Quā vīsa malefica q̄ fuit ab explorante ī q̄ parte vis ledi maleficū tuū et ī eodē vulnere eū agnoscere: cūq̄ explorator locū cū eligeret: statī malefica ī eadē parte imaginis q̄ ī plūbo relucebat figuram vel vuln̄ p̄ cultū posuit: et locū vbi reū inueniret indicauit: nomē tū nullaten̄ manifestauit. h̄ experientia teste malefic̄ p̄ oīa ledī repiebat sicut sua imago plūbea demōstrabat. Hec inquam remedia et filia vtriq̄ iudicant illicita: quīs hūana fragilitas sub spe venie cōsequēde a deo sepi⁹ bis inuoluit: pl⁹ estuans p̄ sanitate corporis q̄ anie. Scdm̄ h̄o remediū: de ipsis maleficiā dissolūtes sub expresso pacto cū de mone inito absq̄ nocumēto p̄sone: et q̄dē de eis q̄d agēdū sit et q̄lit̄ cognoscūtur īfra ī sedecio mō sentētiandi patebit. vbi em̄ q̄plures existūt et semp̄ infra vnū aut duo miliaria teuthonicaia repiuntur: ī q̄ spacio quicqd̄ aliē malefice ledit h̄ ille curare vidētur: q̄s etiā curatōis aliq̄ simplicit̄ q̄ ad omne tēp̄: aliq̄ h̄o tū a p̄tia angaria lesos maleficis curare se iactāt: aliq̄ h̄o nō nisi ī cōsensu malefice q̄ maleficū intulit curare p̄nt. et be notātur sup̄ expressū pactū cū demōe initū: p̄p̄ hoc q̄ oculta manifestare solēt illis q̄ causa sanitarū recupande ipsas accēdit: ipsis em̄ causas sue calamitarū subito manifestāt dicētes: q̄ p̄pter brigas et rīpas cū vicina vel aliā muliere aut viro habitas lesa fuerit ī se vel ī suis attinētib⁹: q̄ etiā ad occultandū sua flagitia interdū pegr̄ nationes vel alia pietarū opera īfūgunt: q̄s quidē accēdere p̄ recuperanda sanitate tanto p̄niciosi⁹ existit quātō p̄e illis q̄ solū per pactum tacitū curare vidētur ī p̄meliam fidei ampli⁹ delinquit. vbi em̄ dum ex vna parte sanitate corporalē deo p̄ponit: ex altera parte sib̄ipsis ī vindictā criminis vitā deo p̄cutiente abbreviant. sic em̄ ī Saul diuīa fuit vltio: cū p̄mo magos et ariolos abstulisset de terra: postea p̄suluit. vnde et ī bello occisus cū filijs fuit. j. Regū. xx viij. et culpa tangitur p̄mo Paral. x. p̄p̄ hoc etiā Dechofias infirm⁹ mori habuit. iij. Re. j. tales etiā vīsitatores maleficarū infames. vñ nec ad accusationē debēt admitti. ij. q. viij. quīq̄s nec. Itē tales s̄m̄ leges debēt pena capitū plecti: vt ī p̄ma q̄stīōe operū tactū est. Sed heu die de: cum oīa iudicia tua iusta sunt: q̄s liberabit paupes maleficiatos et ī p̄tinuis dolorib⁹ euulnates: p̄ctis nostris exīgētib⁹ inimic⁹ nimis p̄ualuit. vbi sunt q̄ lēcitis exorcismis illa opa diaboli dissolūere valeant. Hoc vnicū ergo susperesse videtur remediū et iudices eorū insult⁹ admin⁹ refrenant varhs penis: auctrices maleficas castigando. vnde et infirmis facultas vīsitādi maleficas amputabitur: h̄ heu nemo p̄cipit corde: oēs que sua nō q̄ Jesu christi sunt q̄rentes. Illa em̄ malefica ī Ryebp̄hoffen. de q̄ supra mentio facta est: adeo assiduīs frequētabat p̄ recupanda sanitate maleficiat⁹: vt comes castri Thelonei lucrū habere voluit: ita q̄ qlibz maleficiat⁹ ī se vel ī sibi attinētib⁹ denariū vnū ī tiroitu p̄te solūere habebat, vñ et magnū exinde se habuisse p̄uentū asseruit teste etiāz ex

A actū est vt cito remediū adhibeas : q̄ tot dieb⁹ vos v̄sitare habeo q̄t sub maleficio sterit⁹ ⁊ iterrogare q̄t dies elapsi fuissent: iaz triduo factus sū: vñ ⁊ ipse singulis dieb⁹ p̄ tridū me v̄sitate deo et pedē inspiciēdo solū ⁊ t̄gēdo ⁊ cūtra n̄ba penes se ruminādo itēgre sāitati fugato maleficio me restituit. Hic certe mod⁹ actorē nō mōlt rat malefici: sūt modū suspitiosū: i eo enī q̄ dei adiutorio ⁊ nō ope diaboli sanitatē p̄m̄s fit: ⁊ h̄ q̄ Saturni i fluxū sup plūbū tāq̄ ex ei⁹ dñio cātū allegauit itre p̄bēfibilis extitit ⁊ poti⁹ cōmēdād⁹ fuit. S; q̄ n̄tute maleficiū fugat ⁊ spēs rez ⁊ plūbo cāuit sub dubio relinq̄t. Hā cū maleficiū nulla n̄tute natali possit amoueri ⁊ mitigari valeat: vt i feri⁹ de obsessioꝝ remedijs patebit. poti⁹ videt q̄ p̄ aliq̄d pactū ad min⁹ tacitū cū demone intū dī p̄ticauerit: ⁊ dī hie pactū tacitū qñ ad min⁹ auctor tacite ⁊ assistētīā dī aboli p̄sentit: q̄ que modū inuiera suspitiosa opa p̄ticant: ⁊ differēt q̄ ad diuinā offensā: cū in vno ope maior sit creator⁹ offensa q̄ i altero. In eo enī q̄ de sanitate p̄curāda cert⁹ fuit: ⁊ i eo q̄ tot dieb⁹ q̄t sub infirmitate extiterat: ipsū v̄sitare habuit: nec aliq̄b⁹ medicam̄b⁹ naturātib⁹ v̄sus fuit: ⁊ tñ iuxta p̄missā egrotū sanitati restituit: nō tā sūp̄te c⁹ q̄ vt manifeste dep̄bēsus ad min⁹ ⁊ nō sup̄ ex p̄sūz intū cū demōe pactū: tñ iudicat ⁊ tāq̄ p̄ puicto haberi ⁊ penis ad min⁹ ⁊ sc̄do mō sensētīādī infra p̄tētis: h̄ punire debet cū adiuratiōe solēt: nisi leges q̄ in cōtrariū sentire videt ipsū sustētaret. In q̄ casu qd̄ ordiariū sit faciēdū in solutiōe argumētōꝝ patebit postea. Quartū nō remediū tolerādūz ⁊ de q̄ canōiste ad min⁹ intēdūt cum cert⁹ r̄beolog⁹ dī vanū tñ et p̄cite pura q: solū suspitiosū ⁊ nō sub aliq̄ pacto ex p̄sū v̄l tacito ex intētiōe ⁊ p̄posito p̄tētīātis opatū: ⁊ dico ad min⁹: q: fortassis si velūt itē tētiū remediū huic q̄rto adūgere. poti⁹ videt nobis eoz assertiōi cedere: q̄ p̄tētīōib⁹ deseriure: ⁊ h̄ qdē remediū vanū sup̄ius ex p̄plicatū d̄ mulierib⁹ q̄ vicoliū sup̄ ignē positū p̄cutiūt: in finē vt erat malefica q̄ vaccā ybertate lact⁹ p̄nuauit n̄beref: ⁊ fortassis talia in noie diaboli face re habeāt aut fortassis sine ei⁹ ex p̄sūōe. Ad idē p̄t ⁊ alia eaz gesta ad duci. nā i t̄dū vbi vaccas bimōi lesas ad pascua emittere volūt ex ploras re etiā ipsā malefica n̄tū: tūc bracā viri v̄l aliū i mūdū sup̄ caput aut dorſi vacce ponētēs: ⁊ hoc poti⁹ festiuis dieb⁹ ⁊ sacratiozib⁹ ipsā vaccaz baculo fortassis itēz sub tali: vt sup̄: ex p̄sūōe p̄cutiēdo expellūt: ⁊ tūc vacca recto tramite ad domū malefice p̄perat ⁊ coanna i ei⁹ ostiū v̄l brat cū magno eiulatu p̄tinue pulsando: ⁊ hec v̄tq; diabol⁹ ⁊ vacca opatur tādū quo p̄ alia maleficia sedat. Reuera et fm̄ p̄fatos doctozes talia sint tolerāda: nō tñ meritoria vt qdā asserere cōstatur ex p̄sū: cū enī iuxta Aplm̄ oīa q̄ in n̄bo aut ope facim⁹: tñ noie dñi n̄i iesu ⁊ h̄risti facere p̄cipimur: ⁊ ibi nō sit ex p̄sū demōis inuocatiō: ⁊ tñ ei⁹ nois ex p̄sū: ⁊ itēz ⁊ ibi nō sit intētiō p̄ pactū aliq̄d tacitū vel expressū talia facere: q: fortassis dicer: volo h̄ facere siue diabol⁹ iromittat se siue non ipsa temeritas q̄ diuinū timorē post ponit deū offendit, vnde ⁊ diabolo

Secunda secunde partis Questio II

C potestatem talia faciendi permittit inducendi: ergo tales sunt ad penitentias
 et hortandi ut potius desistant: et ad remedia ista scripta ut supius etiam
 in parte tacta per usum videlicet aque benedictae et salis exorcizate etc. recur-
 rant. Simili modo iudicandum de illis quibus dum aliquod iumentum maleficio ins-
 terimif et explorare maleficium aut etiam si naturalis defectu vel maleficio
 sit interemptum: ubi nituntur ad loca ubi cadavera bestiarum excozantur prope-
 rant et intestina cadaverum super terram trahendo usque ad domus deferunt non
 autem intro domum per ostium super: sed sub limine domus ad coquina trahunt et igne
 facto super cratem intestina ponunt et tunc: ut ex relatu talia practicanum ses-
 pillime informari sumus: sicut intestina calefiunt et ardet ita intestina ma-
 lefice calore et doloribus crucientur: advertunt ergo illi exploratores ut ostium
 domus optime sit obstructum: eo quod pro doloribus maleficia ad introitum
 habeat carbonem de igne auferre: et tunc omnis cruciat effugatur. Neque
 denique sepius novimus ubi introitum habere non poterant: extunc densissimis
 tenebris domus intus et extra vallabant cum commotione tam horribili
 et strepitu ut ex ruina domus omnes se tandem interimere putarent nisi ostium
 aperiretur. Ad idem etiam certa experimenta reducuntur: nam certi volentes e-
 multitudine mulierum in ecclesia existantium experiri maleficas que etiam sine
 eorum consensu ecclesiam diuinis pactis exire non valeant: tali experimen-
 to insisterunt. Nam die dominica sotularia iuuenis fungia seu pinguedine
 porci: ut moris est pro restauratione fieri pungunt: et sic ubi ecclesiam
 intrant tamdiu malefice exire ecclesiam non poterunt quo ad usque explora-
 tores aut exeunt aut illis licentiam sub experiente: ut supra: exeundi occu-
 lum seducatur. Nam nec iudices aut presbiteros non experire: ne quis per diabolum
 opinionem accommodare debet: nisi talis persona abs plurimum esset diffama-
 ta: cum sub tali preterito ille mille artibus etiam innotas infamare posset.
 Unde potius advertendum sunt homines a talibus experientis: et salutare pen-
 nitentie inisurgende: licet interdum tolerantur. Per hoc patet responsio ad argu-
 menta que concludunt maleficia non esse tollenda: quia primis duobus modis omnino illi-
 citum est tollere etiam remedium secundum leges: et si tolerat: tamen non quam super hoc eccles-
 iasticus iudex deus bene advertentium. Nam quod leges videtur tolerare patet. C.
 de maleficiis. l. eorum. ubi sic habet. Alii autem que faciunt idem labores hominum ve-
 torum gradibus lapidatione sternantur: non pena: sed primario digni sunt. Et An-
 thoinus in summa de legibus in quibus ius canonicum et civile discrepant: habet idem alle-
 gat: ex quo videtur quod procedunt leges pro servatione frugum et iumentorum et in omnem
 eventum posse certos homines talia peccata non solum tolerare: sed et primare.
 Erunt ergo ecclesiastici iudices advertere si tamen non iuxta mentem legis pro-
 gradies et aery iteperie modis congruis: ut iheri patebit: aut etiam quibus
 da suspitionis predicti. et tunc dum inde nullum sequitur fidei scandalum etiam tole-
 rare: sed reuera hoc non erit iuxta tertium quartum modum et quantum de quo
 consequenter tractandum erit de ecclesiasticis et licitis remediis inserendo in-
 terdum de suspitionis ad quantum modum continetur et per capitula sequentia.

21 **R**emediū ecclesiasticū p̄tra incubos ⁊ succubos demones Cap. I.
Quia nō in p̄cedētib⁹ caplīs p̄ne q̄st̄iōis sup̄ modos maleficiā
 di boies iūmēta ⁊ terre fruges tacta sūt aū oīa ea q̄ ipse male-
 fice erga p̄pas p̄sonas p̄cticat: q̄lit̄ vīz inortias iuuēculas in
 augmētū sue p̄fidie alliciūt: q̄lis etiam mod⁹ sit p̄fiteā eaz ⁊
 omagū p̄st̄ādī: q̄lit̄ etiā infātes p̄pos aut alienos demōib⁹ offerūt: et
 quō localit̄ trāst̄erant. Hec in quā ⁊ silia remediāre: q̄ nō est possibile:
 nisi vt p̄ suos iudices de medio tollant̄ aut ad min⁹ in exm̄ oīm futuro
 rū puniant: ideo de h̄mōi remedijs nō ad p̄sens h̄ in vlcia pte opis vbi
 viginti modi p̄cedēdi ⁊ sententiādi p̄tra ⁊ sup̄ maleficaz p̄sonas deducēt
 tractabit. Ad p̄sens tū sup̄ remedia p̄tra eaz maleficiales effect⁹ tēde
 re oportet: ⁊ p̄mo q̄lit̄ boies maleficiat̄ remediānt: demū q̄lit̄ bestie ⁊
 vltio q̄lit̄ fruges terre p̄seruāt. De boib⁹ nō maleficijs h̄ in vlcia pte opis vbi
 demōes vel succubos: q̄ sūt in tripl̄ici ḡne: h̄ eaz q̄ se volūtarie demo-
 nib⁹ incubis subiciūt vt sunt malefice: q̄ de succubis q̄ ad viros nō ita
 volūtarie p̄cticatio repit: cū ex naturali vigore rōnis q̄ viri mulierib⁹
 p̄m̄nēt: talia pl⁹ abhorēt: est ⁊ eoz q̄ a maleficijs h̄ in vlcia pte opis vbi
 bis p̄tra eoz volūtate inuoluūtur. ⁊ est tertiu⁹ gen⁹: ad h̄ p̄cipue v̄ginū
 quandā q̄ p̄tra earū oīno volūtate ab incubis demōib⁹ molestātur. de
 qb⁹ etiā sepe p̄sumit q̄ a maleficijs sic maleficiant: puta q̄ demōes ad
 instātiā maleficaz: sicut sepissime altas iſm̄itates imittētes solēt: ita
26 ⁊ incubos illis p̄sonis se facere habēt: vt vel sic eos ad suā p̄fidia allice
 re valeant. Dem⁹ q̄dā exēpla. Est i ciuitate p̄fluētia paup̄ q̄dā sic male-
 ficiat⁹ q̄ i p̄sentia vporz omnē actū venereū put̄ viri cū mulierib⁹ age-
 re solēt: etiā repetit⁹ viciō p̄ se exercet: nec ab illis ad instātiā ⁊ ciula-
 tuz mulierz auerti pōt: q̄ vno aut trib⁹ actib⁹ expletz v̄ba replicat. vo-
 lunt̄ itez de nouo ⁊ itez de nouo i choare: cū tū nulla p̄sona cozpali vi-
 su cernat̄ ei succūbere. fitq; vt p̄ diuitias h̄mōi veratōes paup̄ ille col-
 lūsus i frā oib⁹ v̄b⁹ d̄stituit. ⁊ dū p̄ aliq̄rū virū recuperatōe i rogat
 quō ⁊ q̄lit̄ ista sibi p̄tigāt ⁊ an ne p̄sonā succubātē habuerit. n̄dere so-
 let se nihil videre: h̄ ita mēte captiuatū vt oīno abstiere n̄ valeat et q̄dē
 sup̄ h̄ maleficiū m̄lier q̄dā pl̄imū h̄ suspecta q̄ ei itulerit: eo q̄ illi pau-
 pi miara fuerit p̄ v̄ba p̄tūeliosa: q̄ ipsū pp̄t̄ displicētā sibi factā ex pe-
 dire vellz: h̄ legū ⁊ executores iusticie nō assūt q̄ saltē sup̄ diffamiā ⁊ q̄
 uē suspitionē i v̄dicatā tāti criminis p̄cederēt putātes neinē d̄bere p̄de-
 nari nisi q̄ p̄fessione p̄pa aut triū testū p̄ductiōe legitia quincat: q̄ si iue-
 dicia facti aut euidentia sup̄ ḡues aut violētas suspitōes nullas m̄reāt
 penas de qb⁹ tū mod⁹ sententiādi iſeri⁹ vt p̄missū ē patebit. De sc̄do nō
 ḡne q̄ puelle ab incubis demōib⁹ molestāt̄ etiā n̄f̄is t̄pib⁹ referre nimis
 lōgū foret: cū h̄p̄storie certe d̄ silib⁹ existit̄ referte. S; cū q̄nta difficul-
 tate talia remediari possint patere pōt ex his q̄ Ibo. bzabātū⁹ circa fi-
 nē operis sui de apib⁹. de quadā in h̄ic modū refert. Adī inq̄: ⁊ in cō-
 fessione audim⁹ virginez quādam in religioso habitu que primo dixit se

Secunda secundae partis Questio II

C nunq̄ in p̄cubitū p̄fensisse: p̄ hoc tñ dat intelligere se cognitaz fuisse: at ego nō credēs artauī eā rationib⁹ ⁊ dur⁹ cōminationib⁹ sub p̄culo aīe sue: tandē cū lacrimis p̄fessa est se p̄i⁹ corrupā mēte q̄ corpore: ⁊ cū postea doleret q̄si ad mortē p̄fiteret omni die cū lacrimis: non potuit tamē ingenio: studio vel arte ab incubo demōe liberari: nec signo cruc⁹ nec aq̄ benedicta: q̄ tamē specialit̄ ad fugandos demones ordinant: nec sacramēto C̄busti corpor⁹ ipsi et iā angelis terrifico: donec post plus res annos orationē ⁊ ieiunio pie peractos fugaret: et est credibile saluo meliori iudicio q̄ post q̄ de pctō suo dolēs p̄fitebaq̄ poti⁹ ei p̄cubit⁹ demōnis pena culpe q̄ culpa fuit. Hec etiā cū i vigilia p̄rbecestes q̄ru laref apud Cr̄istinā in valle ducat⁹ Brabantie monialē deuotaz q̄ m̄ hi hoc recitat: q̄ nō auderet cōmunicare pp̄ demōis importunā verat̄ione: q̄ culpaciens dixit ei Cr̄istina. Vade quiesce tempora cōicatura cras dñico corpore: ego in me recipiā penā tuam. Recedēs illa quādēs doz mit in pace: ad orōnez de nocte surgit mane cū omni trāquillitate sacramenta suscipit. Cr̄istina aut̄ suscep̄a in se penā nō ponderas: vespe q̄e t̄i se dans audit stratu suo q̄si p̄cellam cōmouentē se: ⁊ inq̄t⁹ agitantē nec suspicās demōnē arrepto colo fugare nititur quicqd̄ esset: decubibit iterū: h̄ pauida verata surrexit: ⁊ hoc pluries tandē sensit ⁊ vidit euersis fere straminib⁹ q̄ demōnis neq̄tia veraret. Dimisso ergo lecto noctē ducit in somnē: et orare volēs demones cruciabat insultu. Et vt dixit nunq̄ talia passā fuerat. Unde p̄dicte mulier mane renūcio inq̄t renūcio pene tue. Vir sine vite discriminē violētā t̄tatoris pessimi euasi. Qua ex re p̄pendit difficile esse h̄mōi remediare: siue maleficio siue ab eo p̄tingat. Sūt tamē adhuc aliq̄ p̄ q̄ fortassis ipsi demōes fugant de qb⁹ et Hader in suo fornicario. Licet enī vt ibi fert̄ h̄ncq̄ modis valeāt puelle ⁊ viri liberari. vīcz p̄ sacramētale p̄fessionē ⁊ sanctā exercitatorum nem i cruc⁹ p̄signatiōe vel angelica salutatiōe. Tertio p̄ exorcismo ⁊ applicationē. Quarto p̄ certi loci mutationē et p̄ cautā sc̄tōz exercitatorum nē. ⁊ ex p̄missis patuit q̄ p̄ma duo moniali nō p̄fuerūt: nō tñ p̄p̄tea obmittēda sunt: q̄d enī vni est remediū nō p̄p̄ hoc sequitur q̄ et alteri: ita ec̄duerso. Itā et incubos sepe p̄ orōnē dñicā aut aque asp̄sionē: vel etiā p̄ angelicā salutatiōnē fuisse repulsos: hystorie tradūt. Refert enī Cesari⁹ in dialoگو suo: q̄ sacerdos q̄dā postq̄ se suspēderat ei⁹ p̄cubina monasteriū intrauit ⁊ p̄ incubū ad luxuriaz peata est: quē tamē p̄ cruc⁹ cōsignatiōnē repulit ⁊ p̄ aque benedictae asp̄sionē: lz statim post ea rediit. Quando at̄ angelicā salutatiōnē dicebat: lōge velut sagitta disparuit ⁊ recessit: h̄ inēdū rediit: lz p̄pe eā accedere nō auderz. Itē de sc̄tio vīcz p̄ sacramētale p̄fessionē: patet p̄ eūdē Cesariū q̄ dicit: q̄ p̄cubina antedix̄ era cū tam p̄fessa esset pure in toto derelicta est ab incubo. Refert idē q̄ q̄dam vir in Zeodio. passus incubū p̄fessione sacramētali sinistra totalit̄ liberat⁹ est. Ponit insup̄ exm̄ de q̄dā inclusa quā incub⁹ nec orōne nec cōfessione nec pp̄ aliud spirituale exercitiū reliq̄t q̄n ei⁹ lectū ascēderet

A sed cū ad informationē cuiusdam viri religiosi diceret: benedicite statim eā demon reliquit. De quarto loci vicz mutatiōe: dicit q̄ pri^o: q̄ filia cuiusdā sacerdotis stuprata p̄ incubū z facta ex dolore frenetica: trans renūm q̄ elōgata ab incubo dimissa est: h̄ pater ei⁹ q̄ a loco filia deponeret a demō p̄cussus est adeo vt moreret in triduo. Fit z mētio de quadam q̄ p̄ incubū crebro in lecto verata pprio cōsoriū deuorā petijt vt loco verare iaceret: q̄d cū fecisset tota nocte quasdam inq̄etudies grauis simas sensit z prior tūc quiescauit. Notat etiā a Guilbelmo: q̄ incubi plus verare vidētur mulieres z puellas pulchros crines habētes: idō q̄a aut cure aut ornatu crinū nimiz incubū huiusmodi. aut q̄a p̄ crines viros inflāmare cupiūt vel p̄sueuerūt. aut q̄a in eis inanit glorian tur. aut q̄a diuina bonitas hoc pmittit: vt terreant mulieres viros inflāmare p̄ ea q̄ etiā demones inflāmarī viros volūt. De quito de eoz cōmunicatiōe q̄ fortassis aliq̄ eadē est exorcizatiōis: patet in legēda sancti Bernardi. In q̄tanta siquidē mulier ab incubo sex annis incredibili abusu libidinis verata: audiuit sibi incubū ne ad virū sanctū q̄ ventur⁹ erat vidētur inq̄ret minantē. Nihil inq̄t tibi proficiet: h̄ eo recedente tu⁹ crudelissim⁹ ero p̄secutor q̄ hacten⁹ tuus amator extitit. Que cū virū sanctū Bernardū inuocaret. Respōdit. Tolle meū baculū z lecto tuo infige: z faciat malign⁹ q̄d potest: hoc cū fecisset: demō camerā femine nō est ausus intrare: h̄ foris minabat atrocissime se eam velle p̄sequi Bernardo recedēte. Quo p̄ feminā audito puocat populū beat⁹ Bernardus: oēs iubet accēsas cādelas gestare in manib⁹: z demōnē cū vniuerso q̄ aderat cetū excoicauit: ac ne ad illā vel aliā deinceps accessum habeat interdixit: z ita illa plene liberata est. Hec hic notādū: q̄ p̄rās clauū p̄cessa Petro z suis successorib⁹: q̄ sonat sup̄ terrā z tū p̄ viatorib⁹ hec iurisdiciōis p̄rās sit in remediū ecclie p̄cessa: mirū vide tur q̄ z aere p̄rās hac iurisdiciōe valeat arceri. Sed dici pōt q̄ q̄ p̄sone q̄ a demōib⁹ molestānt sūt sub iurisdiciōe Pape z clauū: nō mirū si p̄ indirectū h̄mōi p̄rās vigore clauū arceant: sicut etiā indirecta aīas p̄rās clauū a penis purgato: h̄ ignis absoluere pōt: nō obstāte q̄ p̄rās illa sonat sup̄ terrā z anie sūt sub terra. De p̄rās etiā clauū cōcessa capiti ecclie. s. vicario Christi nō est tutū disputare: cū norū sit q̄ tāta p̄rās sit a Christo ecclie z ei⁹ vicario cōcessa: quāta puro homī cōcedi adeo potuit: z hoc in vtilitatē ecclie. P̄re etiā estimari pōt q̄ si egritudines a maleficij virtute demonū inflite excoicārētur: cū ipsi maleficij auctricib⁹ et demōib⁹ nō adeo ī ipsos infirmos seueritē: z q̄ citius liberārētur adhibēt⁹ sup̄ hoc z alijs exorcismis licit⁹. In partib⁹ deniq̄ arbutis vulgar⁹ est narratio simul z alijs ī locis q̄d dū diuīa permisiōe locuste volātes cū ingēti multitudie. Vinctas: frōdes: segetes z cūcta virētia eradīcārēt: h̄mōi excoicatiōe z maledictiōe fugate z subitō insep̄te fuerūt. Q̄ si sanctificato viro q̄s asseribere velit z nō virtuti clauū: sit in noīe domini. Unū p̄ certo habem⁹ q̄ nec virt⁹ miracu

Secunda secunde partis Questio II

Losū nec p̄tās clānū gratiā gratū facientē de necessitate p̄supponit: cū
 vtrūq; ex ḡa gratū data p̄cedat. Est t̄ irez notādū. q̄ vbi nullū p̄dicto
 rum remediū iuuat: q̄ tūc ad exorcismos licitos sit recurrēdū. de qb̄
 inferi patebit. **Q**z si bī ad fugādū demōis neq̄tiā nō sufficiēt: tūc re
 uera talis v̄tatio demōis est pena p̄ p̄ctis satisf̄. ctoria: si put oporet
 sustineat i cōsp̄itate: sicut t̄ alia mala hui⁹ mūdi q̄ nos sic p̄mūt: vt ad
 deū ire cōpellāt: verficiā aduertēdū: q̄ iterdū aliq̄ in v̄tate p̄ incubū
 nō v̄erant: s̄ t̄mō ita se v̄erari putāt: t̄ h̄ q̄ mulierib⁹ p̄cipue eaz: t̄ nō vi
 ris: cū als sint timide t̄ mirabiliū formaz in imagiatiōe susceptiue.
 Cū t̄ Guil. sepe allegat⁹. multe inq̄t de apparitiōib⁹ fantastiis ex mor
 bo melācolico i mult⁹ sūt t̄ i mulierib⁹ marie: sicut apparet de visidū
 bus t̄ reuelatiōib⁹. Et causa i h̄ est vt notū medicis: ipsa natura mulie
 briū anīarū eo q̄ lōge faciliōz t̄ leuiōz imp̄siōis sunt q̄ anīe viriles.
 t̄ subdit ibidē. Scio me vidisse mulierē q̄ credebat se cognosci ab int⁹ a
 diabolo: t̄ talia incredibilia se sentire dicebat. Itōnū q̄ etiā imp̄gnate si
 bī v̄dētur mulieres ab incubis t̄ itumescūt vebemēter v̄tēs eaz: t̄ cū
 part⁹ tēpus aduenerit: sola emissiōe multe v̄tositat⁹ detumescūt. Itā
 de ouis fornicaz in potu sumpt⁹ incredibilē v̄tositatē t̄ tumultū i v̄
 tre generāt hoīs. Similr de ḡnis caraputie t̄ de granis arbor⁹ q̄ dē ni
 gra pin⁹ cōsilia in v̄tēre sūt. Facillimū est autē demoni silia t̄ maiora i
 v̄tērib⁹ hoīm pcurare. Hec addita sūt vt nō facillie q̄s mulierclis fidē
 adhibeat: s̄ illis dītatat sup qb̄ ex p̄mēta fidē fecerūt. vt de illis q̄ dī
 dicerūt i p̄p̄is lect⁹ vel alio mō p̄dozmētib⁹ p̄ exp̄tiā talia s̄a esse.

D

Remedia p̄ illis q̄ circa vii generatiū maleficiūtur. Cap. II.
Licet mulieres in maiori nūero sint malefice q̄ viri: vt in p̄ma
 parte opis ostēsuz est. tū viri pl⁹ maleficiūtur. t̄ hui⁹ rō est. qz
 cū de⁹ pl⁹ p̄mittit sup actū venereū p̄ quē p̄mū p̄ctū diffindit
 q̄ sup alios act⁹ būanos: sicut t̄ p̄ serpētes q̄ mag⁹ incātaridū
 bus deseruūt q̄ alia anīalia: eo q̄ diaboli p̄mū inst̄m. t̄ cū act⁹ ille ve
 nere⁹ plus t̄ faciliōz mō pōt maleficiari i viro q̄ i muliere: idō. Et qdē
 patz q̄ tactū est. Itā cū q̄nq; modis demō i ḡnatiūā potētiā pōt agere
 t̄ illi modi citi⁹ pcurant in vir⁹. Remedia adhibēda sup v̄nūq; eoz mor
 dū iurta possibilitatē sūt deducēda: t̄ ille q̄ viciat⁹ est i tali potētia: at
 tēdat sub q̄ mō sūū maleficiū p̄tineat. Sūt autē q̄nq; modi iurta Petri
 de palude i suo. iiii. di. xxxiii. in p̄cessū hui⁹ malefici⁹. Itā demō ex h̄ q̄
 est sp̄s h̄z p̄tātē sup creaturā corpālē deo p̄mittētē: t̄ ex p̄ditiōe natu
 re sue p̄cipue ad motū localē: vt illū p̄hibeat v̄l vt pmoueat. Cū p̄ hāc
 p̄tātē p̄it cor: pa viri t̄ mulier⁹ impedire ne sibi appropiquēt: t̄ hoc dī
 recte vel i directe. Directe: q̄ v̄nū elōgarēt ab altero: vel nō fineret al
 terū appropinquē. Indirecte: q̄ aliqd̄ im̄edimētū pcuraret: vt q̄ si se
 interponeret in corpe assumpto: sicut cuiōā iuueni pagano acciderat q̄
 idoli despōsauerat: t̄ nihilomin⁹ p̄traxerat cū qdā iuēcula: nec p̄pter
 hoc poterat eā cognoscere: vt sup̄ patuit. Secūdo mō vbi hominē istā

21 marec erga vnā ⁊ refrigeraret erga aliā. ⁊ hoc posset occulte pcurare p
 applicationē q̄rundā herbarū aut aliarū rez q̄s optie nouit: ad hoc vali
 das. Tertio mō: vbi est imationē viri aut mulierū turbaret: q̄ redderet
 vnā psonā alteri epōsā: q̄a vt sup̄ patuit in p̄ma parte op̄is: p̄ōt imagi
 nationē in p̄mere. Quarto mō: rep̄mēdo vigorē mēbri q̄ ad fructifica
 tionē necessario req̄ritur: sicut ⁊ mortū locale cuiuscūq̄ organi rep̄mere
 p̄ōt. Quinto: p̄bibēdo missionē spiritūū ad mēbra in q̄b̄ est virt̄ mortū
 uat: q̄si inelūdēdo vias sem̄is ne ad vasa generatiōis descēdant: vel ne
 ab illis vīs recedat: vel ne excīdat vel emittat. ¶ Si q̄s dicat: nescio
 sub q̄ mō maleficiū mibi illatū cōtineat: vnū scio q̄ potētia ḡnatiua er
 ga vrozē meā careo. Rūderi p̄ōt si potēs ē ad alias mulieres nō aut ad
 pp̄riā: tūc sub secūdo mō: q̄z d̄ p̄mo mō certificaret p̄ succubi demone
 i: q̄ p̄ demōs incubos ⁊ succubos deluderet. Itē si vrozē nō habet er
 osam: ⁊ tñ nō p̄ōt ipsā agnoscere: s̄ bene alias: tūc ite ⁊ manet sub scōo
 mō. Si aut̄ h̄z epōsā ⁊ nō p̄ōt agnoscere: tūc sub scōo ⁊ t̄tio mō p̄tinet.
 Itē si nō h̄z epōsāz vellet aut̄ cognoscere: s̄ nō h̄z vigorē mēbri: tūc sub
 quarto mō. Si nō h̄z vigorē mēbri: s̄ nō habet excisionē sem̄is: tūc sub
 q̄nto mō. ¶ Quid⁹ ergo curādi patebit: vbi declarat̄ si eq̄l̄it in charitate
 ⁊ extra charitatē existētēs bis maleficiari valeāt. ⁊ q̄dem q̄ nō: dēpro
 q̄rto mō: q̄ tamē etiā rarissime: accidere em̄ p̄ōt q̄ in ḡra ⁊ charitate exi
 stit sic declarat̄: tamē lectori p̄supponit q̄ loq̄mur de actu p̄gali iter
 matrimonialit̄ cōiunctos: q̄a als implicaret: cū oīs act⁹ vener⁹ extra
 m̄rimonii est p̄ctū mortale: et nō nisi ab his q̄ extra charitatē existūt
 exerceat. Itā cū asserere oporteat ex toti⁹ scripture sacre traditōe: q̄ de
 mones mag⁹ p̄mittitur a deo seuire in p̄ctōes q̄ in iustos: lz legat̄ ip
 sum iustissimū Job fuisse p̄cūsum: hoc tñ nō fuit singularit̄ sup̄ potētia
 an generatiuā nec etiā directe: ideo dicere optet q̄ q̄buscūq̄ talia ma
 leficia iter matrimonialit̄ p̄iunctos p̄tingūt: signū est q̄ vel ante p̄sone
 vel altera extra charitatē existat: ⁊ q̄dē fundamētū hui⁹ ex scriptur⁹ de
 ductū auctoritate ⁊ rōne. Itā angel⁹ dixit Tobie. In illos q̄ libidini
 vacāt accipit demonū p̄tatez: effect⁹ demōstrauit vbi septē viros vir
 ginit̄ Sare occiderat. Itē Cassian⁹ coll. patrū diffinit̄ btūs Anthoni⁹
 nullaten⁹ posse demonē mētē cuiusq̄ vel corp⁹ inuadere: nisi eā pus de
 stituerit oib⁹ cogitatiōib⁹ sc̄tis ac sp̄iali p̄tēplatiōe vacuā nudāq̄ red
 diderit. hec s̄ba vtiq̄ applicari p̄ūt sup̄ maleficiū corp̄is: vniuersal̄ su
 p̄ totū corp⁹: cū Job tali maleficio p̄cūsus: nō tñ nud⁹ diuina ḡra fuit. s̄
 particularit̄ q̄i vīc p̄tēclare maleficiū rōne alicui⁹ p̄cti accidit corp̄i.
 ⁊ h̄ q̄dē nō p̄ōt esse nisi p̄ctū icōtinētie. Rō. Itā vt dictū est p̄p̄ sedita
 tem illi⁹ act⁹: ⁊ q̄z p̄ ipsū p̄mū p̄ctū diffūdit de⁹ pl⁹ p̄mittit sup̄ ipsū q̄
 sup̄ alios b̄nianos act⁹. ergo ⁊ inē m̄imōialit̄ p̄iunctos vbi diuino auxilio
 p̄p̄ p̄ctū destituit̄ ampli⁹ circa illā vim ḡnatiuā maleficiari a deo p̄
 mittit̄. q̄ si q̄rit̄ cui⁹ inodi sint illa p̄ctā: dici p̄ōt q̄ p̄ctā icōtinētie q̄
 inē cognatos: cū varia sint. Iuxta illō Biero. ⁊ habet in te. Adul̄ est

28

Secunda secundae partis Quæstio I

L in ppriâ amator ardētior simul et hōi amatores ampli⁹ maleficiūtur. Remedia ergo eccliaſtica ſūt duplicia. vnū in ſoro p̄tēioſo: alterū ī ſoro p̄ficiēte p̄ccantē. Prīmū ſi ī iudicio allegat impotētia ex maleficio illata: tūc diſtinguēdū eſt: q̄a talis ipotētia aut eſt t̄p̄alis aut p̄petua. Si t̄p̄alis nō ipedit. tūc aut̄ p̄ſumit eſſe t̄p̄alis q̄n̄ iſtra ſpaciū trīū anno rū cobabitātes et quātū p̄nt̄ operā dātes: ſiue p̄ eccliaſtica ſact̄a ſiue p̄ alia remedia ſanari p̄nt̄. Si nō nō ſanēt̄ aliq̄ remedio: eſt tūc p̄ſumit eſſe p̄petua. Itē aut̄ p̄cedit m̄rimoniū ſct̄ionē et cōſumationē. et ſic ipedit p̄bēdū et dirimit iā ſctū. aut ſeq̄t̄ m̄rimoniū ſct̄ionē: h̄ ſi cōſumationē: et eſt cōis mod⁹ maleficiādī viros q̄n̄ ſp̄nūt̄ amaſias: tūc em̄ q̄ ſperabāt ſe m̄rimoniā r̄ copulari: et d̄ſtraudate iſerūt̄ maleficiā virū: vt nec alijs p̄mi ſceri valeāt. ī tali em̄ caſu vt dicūt̄ aliq̄ dirimit m̄rimoniū iā p̄tractū: niſi ſub p̄t̄nētia cobabitare velint: vt *Marīa* et *Joſeph* et h̄nt̄ p̄ caſū. dē em̄. *xxij. q. i. q̄. i.* p̄ iugū p̄firmat̄ offō. ſ. carnis vt d̄t̄ glo. et paz poſt dē an̄q̄ p̄firmet̄ ip̄ſibilitas off̄ch̄ ſoluit̄ viculū iugij. Aut ſeq̄t̄ m̄rimoniū p̄firmatū: et tūc viculū m̄rimoniale nō dirimit. pl̄a alia a doctorib⁹ notā f̄: h̄ q̄ nō p̄ciſe ſūt̄ p̄nt̄is ſpeculatiōis: notā aut̄ in varijs ſcrip̄t̄is doctorū vbi de maleficiāli ipedimēto tractāt̄: ideo h̄ eſt ſup̄ſedēdū: t̄m̄ mō ſi q̄s difficultaret̄ quōd̄ act⁹ ille poſſit ipediri reſpectu illi⁹ mulieris et nō reſpectu alteri⁹. Reſpōdit *Bonaūe*. hoc eſt: vel q̄ ſortileg⁹: ad h̄ reſpectu p̄ſone deſt̄inate diaboli iuitaui: vel q̄ de⁹ reſpectu p̄ſone cui iuſlibet ipedire nō p̄mittit. *Occultū* em̄ iudiciū dei hic latet: vt ī v̄pore *Tobie*: q̄lit̄ aut̄ diabol⁹ hoc facere poſſit patet ex p̄miſſis. dicit̄ t̄n̄ hic *Bonaūe*. q̄ ipedit ḡn̄atiā nō ipedimēto intriſeco ledēdo organū: h̄ ex triſeco ipedēdo v̄ſū: et eſt ipedimētu artificialē et nō naturale: et ita pōt ipedire ad vnā et nō ad alias: vel tollēdo epercitatiōē cupiſcētie ad illā vel aliā et hoc p̄ virtutē ppriā vel p̄ herbā vel p̄ lapidē vel p̄ aliquā creaturā occultā. et ſat̄ p̄cordat̄ cū dicit̄ *Petri*. Remediū nō eccliaſticū in ſoro p̄ficiēte tradit̄. *xxij. q. viij. ſi* p̄ ſortiaras vbi ſic dicit̄. *Si* p̄ ſortiaras atq̄ maleficas artes nōnūq̄ occulto iuſto dei iudicio p̄mittēte et diabolo p̄parāte p̄cubit⁹ ſeq̄tur. *Sortiādi* ſunt̄ q̄b⁹ iſta eueniūt̄: vt corde p̄trito et ſpū hūilitato deo et ſacerdori de oib⁹ p̄ct̄is ſuis purā p̄feſſionē faciāt̄ et p̄ſiſis lacrimis et largiorib⁹ elemoſinis et oziōnib⁹ atq̄ ſeiun̄ijs d̄no ſat̄ificiāt̄. In q̄b⁹ n̄bis notat̄ q̄ t̄m̄ō p̄p̄t̄ p̄ctā et extra c̄paritatē epiſtētib⁹ talia p̄tingunt. ſeq̄t̄ et p̄ exorcismos ac cetera eccliaſtica medicie munim̄ia miniſtri ecclie tales quātū annuerit d̄ns q̄ *Abi* melech et domū ei⁹ *Abrae* oziōnib⁹ ſanauit̄ ſanare p̄curēt̄. *Uñ* ſūmarie dicere poſſūm⁹ q̄ q̄n̄q̄ ſūt̄ remedia q̄ talib⁹ ſic maleficiat̄ licite appli care p̄nt̄. vīcz ſct̄ō: ū aliq̄ r̄ſi licita p̄grinatio: et ibidē p̄ctōꝝ ſuozū cū cōtritiōe vera p̄ſeſſio: ſigni crucis et oziōis deuote multiplicatio: p̄ n̄ba ſo b̄ria licita exorcizatio. q̄ q̄lit̄ fieri debet iſeri⁹ p̄rebit⁹: et cauta maleficiū oblatio facit̄ ad hoc q̄d̄ ſūpra de comite tactum eſt: qui cum per triens nium ſibi matrimonialit̄ copulatam virgīnē cognoscere non potuiſſet.

Remedia contra maleficiatos sup amore v' odii inordinati. Ca. III

Sicut maleficiū ī potētia gñatiua ita z philocaptio z odii in voluntate causant: expedit pmo de ei' causa z tandem quantum possibile est de ei' remedijs trāscurrere. Philocaptio igit' seu amor inordinat' vni' sexus ad alteriū triplē ei ex causa oriri pōt. Aliquādo ex sola incautela octoz: ali qñ ex tēratione demonū solū: aliqñ ex malef. io necromā-

ticoz: ū z maleficariū simul z demonū. De pmo d: Jaco. j. Unusq;sq; tentatur a concupiscētia sua abstractus z illectus: deinde concupiscētia cū conceperit parit pctnū: pctnū nō cū cōsummatū fuerit gñat mortē. Sic Siscbem cū vidisset Dinā exēuntē ad videndū mulieres regiōis illi' adamauit eā z rapuit z dormiuit cū ea: z pglutinata est aia ei' cū ea. Gen. xxxviii. fin glo. Infirmē aīe sic accidit: qñ postposit' ppijs aliena negocia curat: seducit' p̄suetudine z sit vna vnitāte p̄sensūs cū illicitis. De secūdo: q' oriat' ex tēratione demonū pncipaliter. Sic Aman sorozem Thamar speciosissimā adamauerat z deperierat in ea valde: ita vt propter amorē ei' egrotaret. h. Regū. xiiii. Non enī in toto tam conuuptus esse potuit mente vt in tantū facinus stupri p̄siliret: si nō conuīt a diabolo tentatus fuisset. De hoc etiā gñe amorj refert' est liber sanctorū patrū: q' refert' oīn tērationē z carnalis amorj sibi in heremis subtraxisse: q' ddam tñ vltra q' credi pōt amore mulierū tentabant' aliquoties vñ z. h. Loz. p. h. Apłs dicit. Datus est mihi stimulus carnis mee angelus sathane q' me colapdizet. vbi glo. tērando p libidinē dat' est mihi stimulus. Aīūt q' ddam q' tēratio cui non consentit' non est pctnū h' mate-ria exēcēde h'urj: hoc intelligit' de tēratione q' ab hoste nō a carne: q' pctnū est veniale etiā si ei nō cōsentiat. De his varia exēpla legunt' in varjs locis. De tertio q' amor hereos pueniat ex maleficijs demonuz z maleficaz: possibilitas hui' maleficij supra i q̄stionib' p̄me ptis. an demōes p maleficas mētes hoīz ad amorē v' odii īmutare z icitare valeant ad longū deducit: p varia etiā gesta z acta a nob repta cōprobaf' īmo īter oīa maleficia nimīū ppter sui gñalitatē reputaf. Q: si querit' p̄ Petr' philocapt' amore talis tē. nescit' an pmo fecēdo aut tertio mō.

Rūdef' odii inter p̄ugatos cū crimie adulterij z si opatiōe demonū fieri possit: vbi tñ sisco carnalis concupiscētie amorj q's adeo inuolunt' z succendit': vt nulla p̄sufide plagis nōbis aut factj ad desistendum cogi valeat. Itē vbi q's sepe pulchriorē dimittit' vrozē z turpissime adberet. Itē vbi nocturno tpe nec descere valēt: h' ita demētant' vt p denia q'q' incedere habeāt. Primates p̄lati z alij diuites sepissime his miseris inuoluunt'. Est q'dē h' tps muliebze de q' Hildegardus vt Ain. i spe. hist. refert' p̄dicit: q' nō tā diu durabit' q̄tū buculq; p̄stitit: cū tā mundus plen' sit adulterij z i'cipue i optimatib': z q'd op' scribere de remedijs q' remedia abhorret: tñ vt pio lectori satj fiat aliq' breuic' tāgam' sup philocaptionē sine maleficio. Auicē. septē remedia ponit qñ vcz psonā

Egrotare facit: h̄ pax ista n̄re speculationi nisi q̄tū mystice aīe lāguēti
deseruit: dicit enī li. iij. q̄ ex variatōe pulsus z ad noiatiōē amari cū
ibi radij egrotatiōis h̄ tūc si lex sustinet fiet copula p̄ m̄imonitū: q̄a
sic sanant cū obedif nature. Aut fiat applicatio medicinaliū: de q̄bus
ibidē tractat z docet. Aut vt egrot⁹ amorē suū de dilecto p̄ licita reme
dia ad aliud diligēdū puertat q̄ p̄ori peligere debz z ita fugere p̄ntiaz
q̄: sic distrahif aiūs. Aut etiā si corrigibil est tribulef portef: q̄d op⁹
amor⁹ est marīa miseria: v̄l diriganf ad ip̄s q̄ q̄tū cū s̄ritate z deo p̄nt
vituperet corp⁹ z disp̄hem dilecti z mores cū trāfiguratiōe faciez tur
pi seu difformi. V̄l saltē vltio vt occupent in reb⁹ arduis z distractiuis
officijs. Reuera sicut aīal h̄s p̄ h̄mōi remedia sanaf: ad sp̄ualē singla ca
piēdo iteriōē h̄oim reformabāt: obediat legi mēt⁹ poti⁹ q̄ nature cō
uertat amorē suū ad certas delitias: recordet q̄ momentaneū sit q̄d des
lectat z eternū q̄d cruciat: q̄rat delitias in illa vita vbi sic inchoant q̄
nūq̄ finiunt: cui⁹ q̄ amator eē noluerit z istā p̄det z illam nō iueniet z
eternis ignibus deputabif: ecce tria dāna irrecupabilia ex amore here
os pueniētia. Sup̄philocaptionē h̄o ex maleficio remedia i p̄cedētī ca.
tacta nō icōuenient z hic applicare p̄nt: p̄cipue aut exorzizatio p̄ sacra
s̄ba q̄ sibi h̄pi facere talitē maleficiat⁹ p̄or: q̄tidie aut āgelū sc̄tū sibi ad
custodiā a deo deputatū iuocet pura p̄fessio: sc̄tōz limia p̄cipue b̄tissi
me h̄gis frequētet: z sine dubio liberabif. Sz q̄ vitupabile vt barbari
hoies donis naturalib⁹ z h̄tūc armis abiect⁹ seipos tueri renuit: cū
puellule sepissime iuncta i s̄rmitate h̄mōi maleficia bis armis ppulerūt
i q̄z p̄medationē vni e mlt⁹ i mediū pducam⁹. Fuit i rurali villa q̄dā
p̄pe Lindar ve cōstā. dīo. h̄go adulta facie pulchra z elegātiō: morib⁹
i hui⁹ aspectu capt⁹ q̄dā vir leuis morib⁹ cleric⁹ fere toto noie v̄tūā nō
sacerdos: q̄ vuln⁹ sue mēt⁹ vltra celare nō valēs venit ad laboratoriu⁹
dicte h̄gis: z honest⁹ h̄bis se recte demōis exhibēs p̄mo tādē ad amo
rē suū h̄ginē ausus ē h̄bis dūtaxat puocare aiūz: q̄d illa diuīo ist ictu p̄
cipiēs itacta mēte z corpe r̄ndit virilitē. D̄he cū h̄bis talib⁹ domū meā
nolite frequētare: alioqn̄ repulsā sustinebit⁹ h̄cūdia mediā te. Qui ille
Et si me diligere mō renuit h̄bis dulcib⁹ monit⁹ n̄sic post modici coa
cta opib⁹ me amabis tibi p̄mitto: erat vir ille suspect⁹ icātator z de ma
lesicio. Sz h̄ba hec h̄go p̄ v̄to habuit: nec sc̄ntillā amor⁹ carnal ad vi
rū in se sentit p̄ tūc: h̄ euoluto nō mlto tpe imaginatiōes amorosas de
viro illo cepit h̄re. Q̄d illa p̄cipiēs diuinit⁹ i sp̄rata ad m̄em miscōie
cōfugit: z p̄ auxilio a filio ipetrādo deuotissime iplorauit. Et statī ho
nestā societate req̄rēs pegrinari cepit ad locū heremitay: sic enī noiāf
ecc̄lia i honore ip̄i⁹ genetricis miraclose p̄secrata i p̄fata dioce. In q̄ sa
cramentalē p̄fessā: ne i ea aliqd iuenire posset malign⁹ sp̄s: z ad ip̄am
m̄em pietat⁹ p̄cib⁹ suscipin⁹ oīs cessauit hostis machinatio: ita vt
eā postmodū nūq̄ tāgeret. Sup̄sunt tū ad huc z barbari viri a malefici⁹
mulierc̄is i portuue sup̄ h̄mōi sollicitati: q̄si neq̄q̄ a p̄hilocaptionē eaz

A se ptinere possent: q̄ tū virilit̄ resistētes q̄tū se vltro pulsare illecebris
 imaginatiōib⁹ sentirēt: tū etiā p̄ p̄sidiā p̄missa cūcta machinamēta dia
 boli suparet. Et sic speculū buri⁹ pugne q̄dā iuuenis p̄diues in oppido
 ysbuck q̄ q̄tū a malefici⁹ pulsar⁹ fuit nec calamo exarare q̄s possēt: sp̄
 virilit̄ aīm gerēs p̄ p̄fata remedia itact⁹ euasit: q̄re t̄ merito p̄cludit p̄
 fata remedia p̄ h̄mōi morbū esse certissimazita q̄ certissime ita liberent̄
 q̄cūq̄ bis armis vtunt̄: r̄ q̄d de amore i ordinato hoc t̄ de odio iordina
 to: cū oppositoꝝ eadē fide disciplina itelligēdū ē: licet eq̄lis i mō malefi
 ciādi cū sit dōia etiā aliud remediū illa p̄sona q̄ odio h̄i r̄q̄rere debet:
 ip̄e enī q̄ odio h̄z t̄ i corde defert nō defacili si adult⁹ ē ad amorē vporꝝ
 etiā p̄ q̄scūq̄ pegrinatiōes flectit. Et q̄ relatu maleficaz̄ reptū ē: q̄ p̄
 serpētes h̄mōi maleficia ad odiū pcurant̄: eo q̄ dū p̄mum inst̄m erat
 diaboli: t̄ i sui maledictionē recepit inimicitia in̄t̄ ip̄z t̄ m̄lterē: s̄o t̄ ta
 les inimicitias ex ip̄is pcurare satagūt ponēdo pellē aut caput serpēt̄
 sub limine ostij camere aut dom⁹: vñ t̄ oēs anguli dom⁹ sunt p̄quirēdi
 t̄ innouādi q̄ ad inhabitatiōes q̄tū possibile ē v̄ alienas ihabitare do
 mos. Et q̄dē cū dictū sit: q̄ seip̄os maleficiati exorcizare valeāt: intel
 ligitur q̄ verba sacra, benedictiones t̄ carmina secū deferre in collo po
 terunt: siquidem legere aut seip̄os benedicere nescirēt: que tū qualiter
 faciēda sint in sequentibus patebit.

C Remedia sup̄ eos q̄bus virilia mēbra p̄stigiōsa arte auferunt̄: r̄ vbi
 interdū in bestiales formas homines transmutant̄. **Cap. IIII**

28

q̄ eos q̄ p̄stigiōsa arte illudunt̄: t̄ se virilit̄ mēbro carere:
 aut in bestiales formas trāsmutatos esse putāt: q̄b⁹ reme
 dijs subleuari valeāt ex p̄missis sacꝝ euidēt̄ elicif. Itā cū
 tales oīno diuina gr̄a destituunt̄: q̄ p̄ncipiū i maleficiat̄
 existit fundamētū nō possibile: vt ferro manēte in vulnere
 emplastrū curatiū apponat̄: expedit ergo vt p̄ verā p̄fes
 sionē deo aī oīa recōcilef. Demū q̄ vt s̄. i. h. pte opis i ca. vii. tactū ē
 talia mēbra nūq̄ i vitate euelli aut segregari a corpib⁹ h̄ tūmō p̄stigio
 sa arte occultari ad sensum tact⁹ t̄ visus: patuit etiā q̄ h̄mōi illusiones
 in gratia constitut⁹ non ita facilliter nec actiue nec passiue cōtingūt: vt
 vicz eis mēbra auferant̄ aut q̄ i eoz̄ visua potētia q̄si alijs sint ablata
 deludant̄: ideo t̄ remediū in eodē caplo ex p̄mif cū ip̄so morbo vt vicz
 quantū possibile sit cū ipsa malefica amice se cōponāt. Sup̄ eos deniq̄
 q̄ in bestiales formas se trāsmutatos eē putāt: sciendū q̄ hoc gen⁹ ma
 leficiū nō ita in occidentalib⁹ sicut orientalib⁹ regnis practicaif: intellige
 q̄ ad scōas p̄sonas licet q̄ ad pp̄rias maleficaz̄ p̄sonas hoc sepi⁹ apud
 nos visum fuerit: ip̄as vicz maleficas in effigijs aialium oculis intuen
 tium se obiectisse: vt supra capitulo octauo deductum: quare t̄ remedia
 que in tertia parte operis deducuntur: super ex terminū videlicet male
 ficarum per seculare brachium forent applicanda. Et quidam quomo
 do orientales h̄mōi illusiōes remediare solent sic deducit. Nam ex m̄s

Litarib⁹ fratrib⁹ ordiſ ſc̄i Joā. hieroſolymitani i Rhodis veridica re
 latiōe plura de his p̄cepim⁹. P̄cepit autē q̄ i ciuitate ſalamina regni
 cipri tal' caſus accidit. Itā cū ibi port⁹ ſit mar⁹ z nauis q̄dā onuſta mer
 cimonijſ applicatō pegrinū nauē exēuntib⁹: vt q̄ſq; virtualit⁹ ſe mu
 niret iuuenis q̄dā ex eis robuſt⁹ domū cuiuſdā mulier⁹ extra ciuitatē
 ſupra lit⁹ mar⁹ ſituatā acceſſit: z an oua h̄iet ad vedēdū a ml̄iere ſeiſci
 tatur. At mulier cernēs iuuenē robuſtū forēſem z alienū a p̄ia: vñ m̄i
 nor de eo ſuſpicio apud intrancos ſup ei⁹ pditioē oriri poſſit: expecta
 inqt paululū z iurta optata ſingla recipies: z dū morā faceret claufa z
 in interiori parte dom⁹ iuuenis ab extra vt eū quā totūſ expediret ne
 nauē eū negligere p̄tgeret clamare cepit: tūc ml̄ier aliq̄ oua attulit ius
 ueni z tradidit: t̄ i caſu q̄ nauē neglexiſſet z ad eā redit ſibi in iurta. De
 loci igit curſu ad nauē q̄ i litore mar⁹ erat p̄perat: z an ingreſſū eo q̄
 nec dū alij ſocij oēs p̄uenerāt oua p̄medere z ſeiſm̄ reſicere ſtudit. Et
 ecce poſt horā mut⁹ effect⁹ z q̄ſi mēte deſtitut⁹: vt poſt ip̄e referre ſolū
 tus erat de ſeip̄o amirāſ q̄dnā ſibi accidiffet p̄. cere nō poterat: volēs
 ergo nauē ſtrare ab imorātib⁹ baculis ſberat⁹ repellit cūct⁹ acclaman
 tib⁹: ecce ecce q̄dnā i aſino: maledicar⁹ beſtia nū z tu nauē i trabis. Re
 pulſus ſic iuuenis z ſba illoz q̄ ip̄m aſinū affirmabat itelligēs ap̄ ſe
 ruininabat: z q̄ maleficio ml̄ier⁹ iſt⁹ eēt cogitare cepit: p̄cipue i eo q̄
 nullū ſbū formare poterat: cū tñ ip̄e oēs itelligebat: z dū rurſū nauim
 aſcēdere tētaret grauiorib⁹ ceſus ſberib⁹: ip̄m amaro corde remanere
 z reſeſſu nauis p̄ſpicere op⁹ erat. Huc illucq; diſcurrēs cū oēs iſ m̄ aſi
 nū eſt imabāt: neceſſe erat vt tāq̄ beſtia ab oib⁹ tractaret: p̄pulſus igit
 ad domū ml̄ier⁹ redijt cui ad placitū p̄ ſeruatōe vite ſue vltra triēniū
 ſeruiuit: nihil opis faciēs manib⁹ niſi neceſſaria dom⁹ i lignis z bladif
 apportās: etiā q̄ exportāda erāt tāq̄ iumētū depoſitabat h̄ ſolatiōis
 relicto: vt l3 ab oib⁹ alijs iumētū reputaret: ab ip̄is tñ maleficij p̄iucti
 vl' diuiſum morātib⁹: vt ver⁹ bō h̄ūanit⁹ p̄uerſando i ceſu ſkaru z bitu
 agnoſcebat. Q̄ ſi q̄rif: quō onera ſibi tāq̄ iumēto iponebant. Dicēdū
 q̄ ſicut narrat Aug. de ml̄ierib⁹ ſtabularijs q̄ hoſpites p̄uertebāt in iu
 mēta onera portātia li. r. viij. c. r. vij. de ciui. dei z d̄ p̄e p̄ſtātij q̄ ſe cabal
 lū ſeu equū ſuſſe z anonā cū alijs aialib⁹ bauiſſe narrauit: vtq; ex ill
 act⁹ de p̄ſti iudicam⁹ ita q̄ tripl⁹ deceptio p̄ſtigioſa arte fiebat. P̄tio
 q̄ ad boies iuuenē nō vt boiez h̄ vt aſinū itūetes: q̄ q̄lif demōes faciūt
 p̄curare p̄it. ſ. viij. c. paruit. Sc̄do q̄ illa onera nō fuerūt illuſoria: ſed
 vbi vires iuuenis excedebāt demō iuſſib⁹ deſerebat. Tertio q̄ ſib⁹ p̄ſ
 dū i ter alios p̄uerſabat: iuuenis etiā iumētū videbat i imāgie dūcapat
 z eſtimaria poſia q̄ ſūt affixe organis corpalib⁹ nō autē i rōe: q̄ nō a deo
 erat ligata q̄n ſe boiez ſciebat: h̄ arte magica deluſū vt tāq̄ beſtia eſt i
 mare ſicut z de nabuchodonofor ibidē ep̄eplificat. Triēnio ſic elapſo
 i q̄rto: dū q̄dā die añ meridiē ciuitatē p̄fatā i traffeſt z ml̄ier a lōge ſeq̄
 ret: p̄tigit q̄dnā eccliaſ i q̄ oina celebrabant iuuenē ſic maleficiatū p̄e

L homo: et sic de pane illo edat: quod p̄nt obsessi non h̄ntes vsuz rationis cōicare: Rūdet sc̄tus Tho. de h̄ in. iij. pre. q. lxx. sic distinguēdum de oib⁹ am̄ctib⁹. Aliq̄ inq̄t dicunt non h̄ie vsūm rōnis dupl̄r. Uno mō qz habēt debīlē vsuz rōnis: sicut d̄r nō vidēs q̄ malevidet. Et qz tales p̄nt aliq̄uā deuotionē p̄cipē hui⁹ sac̄ri: non est eis h̄ sac̄m de negādū. Alio mō dicunt aliq̄ non h̄ie vsūm rōnis: qz sic a natiuitate p̄manserūt: et sic talib⁹ nō est hoc sac̄m adhibēdū: qz in eis nullo mō p̄cessit hui⁹ sac̄ri deuotio. Aut non semp caruerūt vsū rōnis: et tūc si pus q̄n erāt sue mētis cōpotes apparuit in eis hui⁹ sac̄ri deuotio: debet eis i articulo mortis hoc sac̄m exhiberi: nisi forte timeat periculū vomit⁹ v̄l expuitōis. An̄ legif̄ ex p̄ccilio Cartbaginē. et h̄. xxvj. q. vj. Is q̄ in infirmitate penitentia petiit: si casu d̄i ad eū inuitatus sacerdos venit opp̄ssus infirmitate obmutuit: v̄l in frenesim p̄uersus fuerit: dēt testimoniū q̄ eū audierunt. Et si p̄tinuo credit mortuus: reconciliet̄ p̄ manus impositionem: et infundat̄ ori ei⁹ eucharistia. De baptizatis q̄ corporalē ab immūdis sp̄iritib⁹ veran̄t est eadē rō et de alijs am̄ctib⁹. Hec Tho. Addit t̄m i. iij. di. ij. q̄ demoniacis nō est denegāda cōio: nisi certū sit p̄ aliq̄ cr̄mine a diabolo torq̄ri. Cui sic Be. de pa. addit i hoc casu. p̄ excōicādis sunt b̄ndi q̄ traditi sunt sathane. Et q̄b⁹ liq̄t q̄ si aliq̄ sūt possessi a demone etiā p̄pter sua crimina: b̄ntes t̄m lucida interualla t̄ rōnis vsūm postea p̄terunt de pctis suis v̄l debite p̄sitent: tales cū sint absoluti corā deo: nullatenus sunt a cōione diuinissimi sac̄ri eucharistie se q̄strandi. De sc̄toꝝ applicatione v̄l deuota oīone quōd p̄ hec obsessi etiā poter̄ter liberant: legēde sc̄toꝝ referte sunt. Quēdā em̄ sanctoꝝ martyꝝ cōfessoꝝ ōginū ep̄igūt: vt h̄i sp̄s neq̄ sanctoꝝ i p̄ia ex̄ntiū oīone t̄ iter cessione vincant: q̄ sc̄ti in via vicerūt. S̄i v̄iatoꝝ deuote oīones libe rationē obsessoꝝ obtinuisse sepe legunt. An̄ ad hoc hortat̄ Cassi. vt s̄. Si inq̄t h̄iemus hanc sn̄iam imo fidē quā sup̄ius p̄prehēdi: et vt oīa p̄ d̄m fieri p̄cilitate aiay et disp̄sari vniuersa: non solū neq̄ despiciemus eos: s̄ etiā p̄ eis tanq̄ p̄ mēbris n̄is incessant̄ orabim⁹: eisq̄ tot⁹ viscerib⁹ ac pleno p̄patiemur affectu. De vltio mō absoluēdi aliquē ab excōicatione sciendū: q̄ nec iste cōis est nec forte licit⁹: nisi b̄nti autoritate t̄ sp̄ealem reuelationē v̄l pbabilitatē: q̄ possessus q̄s sit p̄p̄ excōmunicationē eccl̄ie: sicut Ap̄ls. j. ad Co. v. excōicatu a se et a plebe corā t̄bū fornicariū tradidit sathane i interitū carnis: vt sp̄s saluus fieret i die d̄ni n̄i Jesu c̄bil. i. vt glo. d̄t. vsqz ad illuminationē ḡe p̄ritōdis v̄l ad iudiciū. Et pseudo doctores q̄ fidē p̄diderāt vicē imenē t̄ alexādrū tradidit sathane: vt discederēt nō blasphemare. j. ad Th̄m. i. T̄tē em̄ p̄t̄ris erat ap̄ls: d̄t glo. tātāqz ḡam hēbat: vt recedētes a fide solo h̄bo traderet diabolo. An̄ s̄. Tho. in. iij. dist. xvij. vbi maḡ tres esse ctos excōicatiōis tradit: eosdē sic declarat idē doctor. Et hoc ip̄o inq̄t q̄ aliq̄s q̄ suffragiis eccl̄ie puat triplex incōmodū incurrit: p̄ tria q̄ q̄s ex suffragiis eccl̄ie p̄sequit̄. Valēt em̄ ad augmētū ḡe eis q̄ b̄nt: vel ad

A merēdū eis q̄ non habēt. Et quantū ad hoc mḡ d̄r: q̄ ḡra subtrahit p̄
 excoicationē: valēt etiam ad custodiā ſturtz: z q̄rtū ad hoc d̄r q̄ p̄ctio
 subtrahit: nō q̄ oīno a dei puīdētia excludant: ſ; ab illa q̄ filios ecclie
 ſpēaliori mō custodit: valēt etiaz ad defendēdū ab hoſte quātū ad hoc
 dicit q̄ diabolo maior: prās ſeuīdī i ipm̄ daf z corpalit z ſpūalit. Tñ
 in p̄mitiua ecclia qū optebat p̄ ſigna hoīes ad fidē inuitare: ſicut ſpūſ
 ſctūs viſibili ſigno manifeſtabat: ita excoīcat⁹ corpalit⁹ veratide a diabo
 lo inoteſcebat. Hec eſt icōueniēs ſi ille q̄ nō eſt deperat⁹ poſti daf: q̄a
 non daf ei q̄ſi dānandus: ſ; q̄ſi corrigēdus: cū in prāte ecclie ſit ex eius
 manu ipm̄ eripe cū voluerit. Hec **L**ho. Ubi tñ exorcista ad cautelaz ob
 ſeſſum abſoluit: non videt incoīueniēs. S; ſubdit **H**i. q̄ cauendū eſt
 valde exorciste: ne de ſuis virib⁹ facili⁹ p̄ſumat: aut iocū z ludū ſerioſo
 dei opī imiſceat: aut ſupſtitioſum v̄l ſuſpectū aliqd̄ de maleficio adhi
 at: aliqd̄n penā vit̄ euadet: vt declaraf p̄ exēpla. Hāz de p̄mo referit **b**.
Brego. i. dialogo. de q̄dam: q̄ p̄tra p̄ſciam ſuā a marito petente z obti
 nēte debiti redditiōē in vigilia dedicationis ecclie ſancti **S**ebastiani
 z q̄ p̄tra p̄ſciam ecclie p̄ceſſioni ſe immiſcuit: poſſeſſā eſt z publice ſu
 riebat. Quo viſo ſacerdos eiūsdē ecclie de altari ſyndonē tulit eāq̄ co
 opuit: ſ; z dūc ſacerdotē repete diabolo ſil̄ iuaſt. Et q̄ vltra vires vo
 luit q̄c̄q̄ p̄ſumere: p̄puliſus eſt in ſua veratione cognoſcere q̄s eēt. Hec
Brego. De ſcdo: vt null⁹ de officio exorcista⁹ ſctū ordinē p̄cēmēs io
 cū faciat. Refert **H**ider ſe vidiffē in p̄uentu **L**oloniē. frēm ſb̄bis ſat̄ ſo
 coſum: ſ; in ḡra expellēdi demones famoſum: hic cū in terminis p̄uēt⁹
Solo. demonē in obſeſſo corpe artaret: iam demon petiuit a fratre locū
 recedēdi: q̄ gauiffus fraſ ait i ioco. In cloacā meā vadas. Et h̄c igit̄ de
 mō nocte cū fra� v̄trē purgare vellz: demō eū tā dire toz ſit. p̄pe cloacā
 vt vitā cū difficultate ſaluaz. S; z hoc p̄cipue cauēdū: vt obſeſſi etiā
 p̄ maleficas ad p̄ſidia maleficaz nō ducāt. vñ z de p̄ſata ſcia **B**re. iſert
 Et ſi iqt̄ p̄pinq̄ eā carnalit̄ amātes atq̄ amādo p̄ſequentes ad obtinēdū
 ſalutē remediū maleficę tradidiſſent: z p̄ eas ad fluuiū ducta z in aquā
 merſa mltz icātationib⁹ agitata fuiſſet: dū vn⁹ demō expelli debuit: le
 gio ſubitravit: z eoꝝ diſt̄ ictz vocib⁹ iā clamare cepit. vñ p̄ſanguinei tā
 dē p̄ſtētes z de hoc dolētes eā p̄ſentarūt ſctō ep̄o **F**ortifatio: q̄ diuirt
 nis oīonib⁹ z ieiunijs eā ex itegro ſanauit. S; q̄ dictū ē debere exorci
 ſtas cauere: ne ſupſtitioſum v̄l ſuſpectū aliqd̄ de maleficio adhiā: ou
 bitare exorcista poſſz: an certas verbas z petras etiā non b̄fiditas ad
 bibere poſſz. **R**ūſio. Si b̄fidite ſūt herbe tāto meli⁹: ſi ſo non: vt her
 ba q̄dā q̄ al̄s noiāſ ſuga demonis: v̄l etiā naturas lapidū ſi q̄s adhibe
 at: nō erit ſupſtitioſū: dūmō credat q̄ nō directe d̄ ſui natura demones
 expellāt: q̄ tūc icideret i errore q̄ ſili mō al̄hs herbis aut ſb̄bz poſſent
 cogi: vt errore necromāticōꝝ fateſ: putātes ſe efficeſ p̄ naturles z id̄
 tas taliz ſtutes. Tñ ſctūs **L**ho. in. iij. di. vij. ar. vl. Non eſt inq̄t credē
 dū aliqd̄b⁹ ſturtib⁹ corpalib⁹ demones ſubiacere: z id̄ non cogunt iuoca
 n iij

A Remedia p̄ licitos exorcismos ecclie contra q̄scunq̄ infirmitates a maleficiis illatas: z de modo exorcizandi maleficiatos. **Ca. VI**

Quia vt i superiorib⁹ tactū ē: malefice oē gen⁹ infirmitat⁹ corporal⁹ iſerre p̄nt: q̄re z sub ḡniali r̄la p̄cludere optet: q̄ h̄cqd̄ remediū i ſibi v̄l opib⁹ alijs infirmitatib⁹. ſ. notat⁹ applicari p̄t: h̄ etiā q̄b⁹ cūq̄ alijs infirmitatib⁹ p̄cedētib⁹ nō eſſis vt vbi epilepſia aut lepra eēt inſlicta puenire p̄t: z q̄ int̄ remedia ſbox exorcismi liciti p̄putant⁹: de ip̄o etiā ſepe mētio tāq̄ de q̄dā ḡniali remedio bita ē tria p̄ncipalr̄ d̄ ip̄o practicāda ſūt. P̄rio an nō h̄is exorcistaz ordinē vt. ſ. laic⁹ v̄l ſec̄lar⁹ p̄sona valeat licite demones aut ei⁹ maleficia exorcizare vbi tres alie anectū q̄l̄r vcz ſūt liciti: z de. v̄h. p̄ditiōib⁹ q̄ r̄q̄runt ad carmina z b̄ndictiōes vt q̄s valeat ſecū talia deferre: z tertio q̄l̄r morib⁹ ſit exorcizand⁹ z demon p̄iurand⁹. Sc̄dm̄ p̄ncipale q̄d agēdū: vbi gra⁹ tia ſanitat⁹ p̄ exorcismos non obtinet⁹: z tertio q̄ ad liberationē malefici at̄i bonū eſt currere exorcistaz h̄is poteſtatē exorcizandi morbos maleficiales: t̄n̄ etiāz interdū deuote p̄ſone abſq̄ exorcismis v̄l cū ip̄is ſurgare p̄nt h̄mōi morbos. Itaz fert̄ de q̄daz ſ̄gine paup̄cl̄a z id̄ pl̄imū de uota: cui⁹ dū amic⁹ in pede marime p̄ maleficiū leſus fuerat: q̄ iudicio medicoz patuit eo etiāz q̄ null⁹ medicaminib⁹ ſanari poterat: p̄tigit vt ſ̄go infirmū viſitarz q̄ z ſtatim ab ea petiuit vt pedi b̄ndictionē aliq̄m applicaret: annuit illa z ſilent̄ t̄m̄mō oīōnē d̄n̄icaz z ap̄loz ſymbolū cū geminat⁹ viuificē cruc⁹ ſignis applicuit. T̄nc ſtatim infirm⁹ curatū ſe ſentiēs ſcire voluit i remedii futuroz q̄d carminatōis ſ̄go applicaſſz que r̄ndit vos debili fide diuinis z approbat⁹ exercitijs ecclie non in heretis: z carmina ac remedia p̄hibita crebro v̄is infirmitatib⁹ applicatis: id̄circo raro in corpe curamini: q̄ ſp̄ in aīa ledimini. Sz ſi in oīōnū z ſignoz licitoz efficacīa ſperaret⁹ ſacillime ſepe curaremini: nihil enī vob̄ applicū niſi d̄n̄icaz oīōnē z ap̄loz ſymbolū: z iam ſanat⁹ eſt. **Ita hui⁹ erēplū q̄rit̄: an non alie b̄ndictiōes z carminatōes ſeu etiā p̄iuratiōes p̄ exorcismos h̄eant efficaciam: cū h̄ videant̄ rep̄obari. R̄ndet q̄ h̄ ſ̄go non rep̄obauit niſi illicita carmina cū illicit⁹ p̄iuratiōib⁹ z exorcismis. P̄rio cui⁹ intellectu p̄ſiderare optet: v̄n̄ h̄mōi habuerit origi nē z quō ad abuſuz deuenerūt. Itaz p̄ncipiū box ſuit ſctiſſimū: h̄ ſicut oīa demonis inſtinctu deprauant̄ mediantib⁹ demonib⁹ z malis hom̄i nib⁹: ita z diuina noīa. Apli enī z ſcti v̄iri ſm̄ illō **Mar. vl. In noīe meo****

Secūda secunde partis Questio II

C demonia efficiēt. i. firmos visitarūt: ⁊ oīdes sup eos p sacraꝛba fuderūt
 deinde successu tꝑis sacerdotes deuoti filia rite pegerūt: pꝑ qđ deuo
 tissime oīones ⁊ sancti exorcismi reperiunt in antiq̄s bodie eccl̄is ad
 om̄ia q̄ hoīes facere aut pati poterant p deuotos viros applicati olim
 sine om̄i supstitione: sicut etiam bodie l̄rati ⁊ sacre tꝑeologie doctores
 reperiunt: q̄ infirmos visitantes filia ꝛba egrorꝝ applicant ⁊ non solū
 demoniacis. Sed heu supstitiosi homines a se multa vana ⁊ illicita ad
 instar boꝝ inuenerūt: q̄b^o bodie vtunt circa infirmos ⁊ iumēta: nec cle
 rus simpli^o ex sua desidia licitꝝ vtꝛ ꝛbis visitando infirmos: pꝑ qđ
 Guil^o dicit^o Durand^o glosator Raymūdi dicit: qꝫ talia ꝑfata sacerdos
 religiosus aut discret^o aut etiaz laic^o vir siue mulier excellētꝝ vite ꝑba
 te discretionis facere potest fusa oīone licita sup i firmū non sup pomū
 aut sup cingulū aut filia ꝛ sup infirmantes: iurta illō Euāg. sup egros
 man^o imponēt tꝛ. nec sunt h̄mōi ꝑsone ꝑbibende a talib^o: nisi forte tꝛ
 meat^o qꝫ ad exēplū illoꝝ indiscreti ⁊ supstitiosi alij carminationis sibi
 vsurpēt abusum tuētēs se exēplo illoꝝ. H̄i ergo supstitiosi carminato
 res rep̄bēdunt a ꝑdicta ꝛgine: ⁊ dixit illos h̄ie debilē fidē imo malā q̄
 tales ꝑsulerūt. Itēꝫ aut ḡra hui^o declarationis q̄rit: q̄b^o ꝛbis carmi
 na ⁊ b̄ndictiones cēsent licite v̄l supstitiose: ⁊ de mō q̄ dūt applicari: ⁊
 an demon sit ꝑiurandus ⁊ morb^o exorcizādus. Ad ꝑmum: qꝫ qꝫ hoc dꝛ
 licitū i cultu ch̄iane religionis qđ non est supstitiosum: ⁊ supstitiosuz
 dꝛ: vt notat ex glo. sup illo ad 2. ol. h. q̄ sunt rationē b̄ntia i supstitione
 qđ sup modū religionis seruāt. vñ ibi dꝛ: supsticio est religio supra mo
 dū seruata. i. religio modis v̄l circūstantiis mal^o ⁊ defectuosis practica
 ta. Etia supstitiosuz est q̄cqd traditione humana nomē religiōis vsur
 pat absqꝫ supiorꝝ auctoritate: vt h̄ymnos iūgere ad missas: defuncto
 rū ꝑfationē interrūpere: symbolū in missa cātandū abbeziare: aut i or
 ganis ⁊ non in choro decātare: i missa m̄dentē non h̄ie. ⁊ his filia. Sꝫ
 ad ꝑpositū n̄m mō qū sit aliqđ op^o ex ꝛtute religionis ch̄iane vt vbi
 q̄sqꝫ vellet infirmo subuenire p aliquā oīonē ⁊ b̄ndictionē p ꝛba sacra:
 de q̄ materia nūc intēdim^o: talis hꝫ ꝑsiderare. vñ ꝑditiones: q̄ si repe
 riunt tal^o b̄ndictio cēset licita: ⁊ si fiat p modū adiurationis p ꝛtute di
 uini nois p ꝛtute oꝑeꝫ ch̄i: q̄ ex sua nat̄itate passiōe ꝑciosā morte tꝛ.
 innotuerūt: p q̄ etia diabol^o vict^o ⁊ eiect^o fuit: dicent^o ille b̄ndictiones
 carmina ⁊ exorcismi liciti: ⁊ hi q̄ practicāt p̄nt dici exorciste aut incan
 tatores liciti. Iurta Isido. viij. et h̄im. Incantatores dicunt^o q̄ artē ali
 quā ꝛbis pagūt: ⁊ ꝑma ꝑditio ꝑsiderāda. vt ex doctrina s. Tho. ij. h. q.
 cxiij. elicēt. vt ꝛba non ꝑtineāt aliqđ qđ ꝑtineat ad iuocationē demonū
 ex ꝑssam v̄l tacitā: qđ sit ex ꝑssa ꝑtꝛ: qđ tacita hoc ꝑsiderat ex intētionē
 ⁊ oꝑe. Intētionē: vt vbi opans non curat siue a deo siue a diabolo h̄eat
 in suo oꝑe intētū: dūmodo finē optatū ꝑsequat^o oꝑe: vt vbi op^o qđ facit
 non habz aliquā ꝑrietatē ex natura ad ꝑducēdū talē effectū: de q̄ non
 solū medici ⁊ astrologi imo etiaz ⁊ tꝑeologi h̄nt iudicare: p quē modū

A necromantici faciunt imagines annulos et lapides artificiales: quod utique nullam habet naturalem inclinationem ad effectus quos ipsi expectant sepissime: unde in eorum operibus diabolus se habet immiscere. Secundo considerandum est ne benedictiones seu carmina continent aliquid nominis ignotum: sicut in libro de prophetia metemphatica sunt ne in eis aliquid substitutionis lateat. Tertio ne materia horum aliquid falsitatis contineat: quod sic ei effectus non posset expectari a deo cum ipse non sit testis falsitatis: sic quidam vetule in suis carminibus utuntur etymatizatio: brevis ergo iordanem transiit et tunc s. Stephanus ei obuiauit et eam interrogauit: et misit alias facultates. Quarto ne ibi contineant vana et characteres inscripti propter signum crucis: unde breuia que portant a soldatis respiciuntur. Quinto ne spes habeat in modo scribendi aut ligandi aut in quocumque hominis uirtute que ad diuinam reuerentiam non contineat: quod alias omnino iudicabitur superstitiosum. Sexto ut in allegatione plerique diuinorum horum uel scripture sacre respectus solum habeat ad ipsa sacra uerba et ad intellectum eorum et ad dei reuerentiam seu ad uirtutem diuinam a qua expectatur effectus: uel ad sanctorum reliquias a quibus etiam prefata expectantur secundario: 13 a deo precipue liter. Septimo ut mittat effectus que expectat diuine uoluntati: que scit uirtus sanitas uel tribulatio plene proficit inuocanti uel in inueniuntur an obstat. Et hanc conditionem ponit Theophrastus in materia de generibus et dist. xv. in. iiii. Cuius concludam: quod si nulla dictarum conditionum operum infecerit: illud erit licitum. Probat Theophrastus super illud Matthei. vi. Signa eos que crediderint: et post in nomine meo demonia eiecitur. serpentes tollent. ex quibus elicitur quod predictus seruat conditionem diuina uerba licitum est arcere serpentes. Item probat permissa ulterius. Non minorum scitatis sunt uerba dei que sanctorum reliquie: dicente Aug. Non est minus uerbum dei quam corpus christi: sed per omnes 13 reliquias sanctorum secum reuerenter portare: ergo que literarum nomen dei inuocet rite per orationem diuicam per salutationem angelicam per eius natiuitatem passionem queque vulnera per septem uerba que preulit in cruce per titulum triumphalem per tres clauos et aliorum armorum militie christi contra diabolum et eius opera omnino erunt licita: et spes potest haberi in eis promittendo effectus diuine uoluntati. Et hoc quod dictum est de coartatione serpentium idem intellige de aliis animalibus: quoniam solum respectus habet ad facta uerba et ad diuinam uirtutem: de ipsis tamen caute est agendum de incantationibus: quod ut dicit doctor. Tales incantatores sepe habent illicitas obseruationes: et per demones fortuantur effectum precipue in serpentibus: quia serpens fuit primum demonis instrumentum ad hominem decipiendum. Nam in ciuitate Saltzburgeni quidam incantator erat: hic quadam die ad spectaculum aliorum cunctos serpentes ad quandam foueam incantare uoluit et interimere ex spacio ut fertur unius militaris. Congregatis ergo undique serpentibus dum ipse supra foueam staret: nouissime quidem ingens et horribilis serpens foueam intrare difficultabat: et sepe quasi ipsius abscedere permitteret et libere serpente que uellet motibus inuuebatur: sed cum ille ab incantatione eius desistere uolebat: aliis omnibus in fouea interceptis: quod ibi statim moriebantur: et necesse erat ut et ille horribilis intraret stans serpens.

C pēs ex opposito incātorū sup foueā saltū fecit:z in ipm incātorē it
 ruit z vētrē ei: vt cingulū stringēs ipm incātorē secū i foueā trañit
 z intererit. Quā ex re ppendit: nō nisi p vtilitate ad fugā dūz vicz ab
 hoīm inhabitatōib: talia sunt virtute diuina practicanda z cū deī tē
 more z reuerētia. Quo ad scōm vicz quō sunt hōmōi exorcismi vlcarmi
 na deferēda z ad colla suspēdenda vel in vestimētis insuēda: videtur
 q talia sint illicita. Nam Augusti. h. de doctrina christiana. Ad super
 stitionem pertinēt mille magicaz artū z ligature z remedia: q medi
 corū quoq; disciplina condēnat siue in pccantationib: siue in qbusdam
 notis q̄s characteres vocāt siue in qbusdam rebus suspēdendis atq; in
 signādis. Itē Thysio. sup Wattb. Quidā aliquā prē euāgelij scriptā
 circa collū portā: h nōne q̄tidie euāgelij i ecclia legis z audis ab oib:
 aut ergo i aurib: euāgelia posita nihil p̄sunt: quō em p̄nt circa collū su
 spēsā huare. Deū vbi ē h: euāgelij i figurz lraz an i intellectu sensu
 si i figurz bñ circa collū suspēdis si i intellectu: ergo meli: i corde posi
 ta p̄sunt q̄ circa collū suspēsā. Sz hic est rñsio doctoz p̄cipue s. Tho.
 vbi supra ar. iiii. vbi q̄rit an suspēdere diuina hba ad collū sit illicitū q̄
 in oib: incātionib: vlc̄ scripturis suspēsīs duo cauēda vident. Primo
 qdē qd sit qd scribit: vtrū sit ad iuocatiōes demonū prinēs manifeste
 tūc nō solum suspitiosum imo illicitū: z apostasia a fide iudicā: vt s̄
 tactū fuit sepe. Si r̄ etiā cauēdū ne p̄tineat ignota noia zē. accipe cōdi
 tiones supra positas: z tūc sicut licitū est hōmōi sup infirmos ore pfer
 re: ita licitū ē illa secū deferre. Prefati aut doct. resp̄si hñt z dñāt cū
 q̄s ad figurā z lras sc̄ptas maiorē h̄et aduertētiā z respectū q̄ ad
 intellectū h̄boz. Et si dicat: q̄ layc: nō intelligēs h̄ba nō pōt h̄c respe
 ctū ad intellectū eoz. Rñdēf. H̄eat respectū ad h̄tutē diuinā: z illā cō
 mittat diuine volūtatī vt faciat quicquid placitum fuerit siue pietati.
 Quo ad tertū: an simul demon sit coniuādis z morb: exorcizand: vlc̄
 ecōuerso aut vnū sine altero. Rñsio. Sic plā sunt aduertenda. P̄tio an
 hōmō sp̄ sit p̄ns qm̄ maleficiat: affligit. Sc̄do: cui: mōi res p̄nt exorciza
 ri aut adiurari. Tertio d̄ mō exorcizādi. Ad p̄mū cū iuxta Dam. demō
 ibi est vbi opaf: videf q̄ maleficiato semp p̄ns sit cū eū affligat. Itē in
 legēda bti Bartholo. tūc videf sanare demon. qm̄ cōsāt a lesiōe. Rñsio
 q̄ demon p̄ns sit maleficiato z afflicto: hoc pōt itelligi dupl̄r: vlc̄ q̄ ad
 suū eē vlc̄ q̄ ad suū effectū. Primo mō p̄ns ē in p̄ncipio dū maleficiū in
 tromittit. Sc̄do mō p se nō d̄: p̄ns in suo effectū: sicut etiā cū doctores
 querūt: an diabolus cū qualibet culpa mortali boiem subaliter in ha
 bitat: dicit q̄ non p se sed p suū effectū: sicut dñs inhabitare d̄ seruū
 q̄tū ad suū dominū: aliud tñ de obsessis. Quo ad scōm: cuiusmōi res
 p̄nt exorcizari. Notandū ē sup doctoz Tho. i. iiii. dist. vi. sniaz vbi d̄t
 q̄ qz pp̄t petri hoīs diabol: accipit ptātem in boiem: z in oia que in
 vsū hoīs veniunt in ipsius nocumētū. Et cū etiā nulla conueniētia
 est Th̄i ad Belial tō quicūq; aliqd̄ scrificandū est ad cultū diuinū p̄ns

A exorcizaf: vt liberatū a ptāte diaboli q̄ illud in nocumentū hoīs assu-
 mere poterat deo p̄secrēt. Et h̄ ptz in b̄ndictiōe aq̄ z p̄secratiōe tēpli z
 in oīb' b̄mōi. Cū cū p̄ma satisfactiō q̄ hō deo p̄secrat sit in baptisimo:
 opoztet q̄ etiā hō p̄sexorcizet q̄ baptizet multo fortiori: rōne q̄ alie
 res: q̄ in ip̄o hoīe est cā q̄re diabol' ptātem accepit in alia q̄ sunt pp̄
 hoīem scz p̄ctū originale v̄l actualē: z h̄ scāt ea q̄ in exorcizāmo dicunt
 vt cū d̄r: recede ab eo satana z b̄mōi. z s̄lt̄ ea q̄ ibi s̄ūt. Ad p̄positū er-
 go cū q̄ris: an morb' sit exorcizāndus: z demon adiurāndus: z q̄d illorū
 p̄mo. R̄ndet morb' nō exorcizaf: s̄ ip̄e hō morbat' z maleficiat': sicut
 i puero nō exorcizaf isectio vomit' s̄ puer isct'. Itē sicut p' puer exor-
 cizaf z post diabol' adiuraf vt recedat: ita maleficiat' p̄s exorcizaf z
 post diabolo z ei' facture impat vt recedat. Itē sicut sal z aqua exorcizant'
 ita maleficiato oīa q̄ i ip̄i' vsū p̄verti p̄nt: vt cibaria z potagia exorciza-
 re z b̄ndicere plimū ex pedit. Itē licet rit' exorcismi tenet in baptizā-
 dis: vt fiat exufflatio vsus occidētālē ptē z abzēntiatio. Sc̄do manū
 ad celū erectio cū sacra fidei p̄fessōe ch̄iane religiois: z tertio oīo b̄ndi-
 ctio z man' ipositio: z q̄rto denudatio z oleo sc̄dō v̄nctio ex post bapti-
 simū cōio z cādidiore vest' induitio: tū nō est necesse vt hec circa malefi-
 ciatū exorcizandū fiāt: s̄ q̄ p̄mo pure z debite sit p̄fessus: cādēlā accen-
 sam si potest tenear: z sacra cōionem recipiat: z loco vest' cādēlā cādē
 la b̄ndicta in longitudine corp̄is ch̄i aut ligni cruc' nudo corp̄e circūlit'
 gatus maneat. Dici igit' potest. Exorcizo te Petrū aut Barbarā ihs̄
 mā s̄ faci o fonte baptisimat' regnātā: p̄ deū viuū p̄ deū verū p̄ deū sc̄rū
 p̄ deū q̄ te suo p̄cioso sanguine redemit: vt fias homo exorcizaf: vt effu-
 giat atq̄ discedat a te oīs fantasia z neq̄tia diabolicē fordz: oīs q̄ sp̄s
 immūdus adiurat' p̄ eū q̄ v̄tur' est iudicare viuos z mortuos z sc̄dm
 p̄ ignē. Amē. **Q̄rem'.** De' misericōdie de' clemēs q̄ fm multitudinē misē-
 rationū tuaz q̄s diligis corripis: z q̄s recipis pie ad emēdatiōē coer-
 ces: te inuocamus dñe vt famulo q̄ in corp̄e patit' mēbzū debilitatez
 ḡfaz tuā p̄ferre digner'z: vt q̄cqd̄ terrena fragilitate corruptū q̄cqd̄ dia-
 bolica fraude violatū est v̄nitati corp̄is eccl'ie mēbzū redēptionis anne-
 cte: misere dñe gemitū miserere lachrymarū ei': z nō h̄ntē fiduciā nisi
 in misericōdia tua: ad tue sacramētū recōciliationis ad mitte p̄ x̄bim dñm
 n̄rm Amē. Ergo maledicte diabole recognosce sentētiaz tuaz: z da bo-
 norē deo viuō z h̄o: da honorē dño Iesu ch̄io: vt recedas ab h̄ famulo
 cū tua factura: quē dñs n̄ Iesus christus suo p̄cioso sanguine redemit
 demū sc̄dū z tertio itē exorcizet: vt supra cū orationib'. **Q̄remus.**
 Deus q̄ facture tue semp pio dñaris affectu: inclina aurē tuā supplica-
 tionibus n̄ris: z famulū tuū ex aduersa valitudine corp̄is laborantem
 placatus respice et visita et salutari tuo et celestis gratie ī sta ei medi-
 cinā p̄ christū dñm n̄rm. Amē. Ergo maledicte diabole zc. vt s̄. p̄o
 tertio exorcizāmo oratio. Deus infirmitatis humane singularē p̄sidiūz
 auxiliū tuū sup infirmum nostrū ostēde virtutē vt ope misericōdie tue

Secūda secūde partis Questio II

E adiutus vel adiuta: ecclesie tue sancte incolumis representari mereatur: p̄ christū dominū nostrum. amē. ⁊ semper aspergat cū aqua benedicta. Et nota q̄ hic modus p̄scribit̄ non q̄ om̄ino ita fieri debeat: aut q̄ alij exorcismi non sint maioris efficacie: sed vt modus exorcizandi ⁊ adiurandi habeatur. In antiquis em̄ hystorij̄s ⁊ ecclesiarū libris interdum deuotiores ⁊ efficaciores exorcismi reperiuntur: sed quia in omnibus dei reuerentia sit p̄ponenda agat s̄m hoc vnusquisq̄s quantū ex pedicis fuerit: cōclusiue ex p̄missis cōcludendo p̄pter simplices sit modus iste exorcizandi maleficiatū: vt p̄mo purā faciat cōfessionem: iuxta ca. alle. sepe. si per sortiaras. Deimū fiat diligēs inquisitio per singulos angulos ⁊ in lectis sternijs culcitris: ⁊ sub limine ostij si fortassis instrumēta maleficij caute possent inueniri: inuēta etiā statim sunt ad ignē p̄jicienda: ex pediret etiā vt cūcta renouarent̄ in lectis sternijs ⁊ in dumentis: habitacionē etiā ⁊ domū mutaret. In casu vero q̄ nil inuentū fuerit: tunc exorcizandus si p̄t ecclesiā intrabit mane: ⁊ quāto dies sanctiores vt festa beate v̄ginis aut vigilie existūt: tāto meli⁹ sacerdos etiā cōfessus ⁊ in bono statu amplius p̄ficiet: teneat itaq̄ exorcizandus cādela ⁊ manu b̄ndictam melius q̄ poterit sedendo aut genua flectēdo: ⁊ q̄ assunt deuotas orōnes p̄ eius liberatione fundant. Et incipiat letaniā inchoando. Adiutozū nostrū in noīe dñi: ⁊ habeat r̄ndentē aspergat ip̄m aq̄ b̄ndicta: ⁊ stola circumdabit collum ⁊ subinferat psalmū. De⁹ in adiutorij̄: ⁊ p̄sequat letaniā vt mox est sup infirmos dicēdo ad inuocandoz sctōz ora p̄ eo. v̄ orate. ⁊ p̄piti⁹ esto. libera eū dñe. singula p̄sequendo vsq̄ ad finē: vbi orōes sunt dicēde: tūc loco orōnū incipiat exorcismū ⁊ cōtinuabit mō p̄scripto vel alio meliori vt sibi videbit̄. Possent etiam h̄mōi exorcismi p̄tinuari ad min⁹ ter ī septimana vt sic m̄ultiplicat̄ in tercessionib⁹ gr̄a obtineat sanitatē. Vex p⁹ oia cōicādus ē eucharistie sacro: licet q̄dā añ exorcismū h̄ faciēdū putāt: ⁊ in cōfessioe attēdat cōfesso: si aliq̄ vinculo ex cōicationis esset inodatus: vel si vnq̄ temere inodatus absolutionē a suo iudice nō recepisset: tūc em̄ licet ad cautelā eū absoluar: tū reddita s̄ospitate a suo iudice q̄ eū ligauerat q̄rat. Attēdēdū q̄ vbi exorcista nō h̄z ordinē exorcizat⁹ tūc p̄cedere p̄t p̄ orōes ⁊ si legere nouit sc̄pturas legat euāgelia q̄ tuoz p̄ma euangelistaz. Itē euāgelij. *Disiūsus est angel⁹.* Et passionē dñi. q̄ oia magnā h̄nt virtutē ad expulsiōē opez diaboli. Itē euāgelij scti Joā. In p̄ncipio erat s̄. scribat ⁊ ad collū infirmi suspendat: ⁊ sic gr̄a sanitatē a deo expectet. Vex si q̄s q̄reret d̄ dr̄ntia int̄ aq̄ b̄ndicte asp̄sionē ⁊ exorcismū cū vtrūq̄ ī effectū p̄ demōis molestiā ordinat. Rūdet s. l. bo. vt s̄ di. vj. diabolus ipugnat nos ab exteriori ⁊ interiori. Aq̄ ergo b̄ndicta ordinat p̄tra ipugnatōēz diaboli q̄ est ab exteriori. S̄z exorcism⁹ p̄tra ipugnatōēz diaboli q̄ est ab interiori: vñ illi p̄tra q̄s dat dicunt energumini: ab en q̄ est intra ⁊ geron labor q̄s int⁹ laborātes. In maleficiato ergo exorcizādo vtrūq̄ adhibet cū vtrōiq̄ molestet̄. Vex q̄ ad sc̄m p̄ncipale

21 qđ agendū vbi gr̃a sanitatꝝ p̃ exorcismos nō obtinet. **Rh̃so.** Licet sep̃
 ex causis hoc fieri possit: est tñ vna septima super quā iudiciū nostrum
 suspēdit. **Hā** q̃ aliq̃s non liberat̃ aut h̃ est p̃pter puritatē fidei circum
 stantiū aut ip̃m egrotū offerentiū: aut p̃pter pctā maleficiū sustinētis
 aut p̃pter accomoda remedia adhibere negligētis: aut p̃pter exorciste
 aliqđ i fide vitiosū: aut p̃pter reuerētiā ritū i alio exstitū p̃pter purgatio
 nē ṽl meritū maleficiū patētis. De p̃mis q̃tuor docet euāgelica s̃t.
Mat. x. vj. et Mat. ix. In p̃is vnice filiū sui lunatici z discipuloꝝ c̃bū p̃
 sentia. **P̃rio** enī asserēs vt turba fide carebat. vñ p̃ cū lachymis orauit
Eredo die adiūna incredulitatē meā: z ad turbas **I**esus ait. **O** g̃natio
 incredula z p̃uersa quōsq; ero vobiscū. De secūdo vcz de sustinēte demo
 nem: **I**esus increpabat eū. s. filiū: qz bt̃s **H**iero. ibi d̃t p̃pter pctā sua a
 demone fuit opp̃sū. De tertio de neglectu debitoꝝ remedioꝝ p̃z: qz
 non fuerūt p̃sentes boni z p̃fecti viri. **Uñ** **T**h̃yso. ibi dicit. **C**olumne s̃
 dei fuer̃z **P**etrus **J**acobus z **J**oannes non aderant: sicut in transfigura
 tione **C**h̃i p̃sentes erant: nec oratio z ieiuniū aderant. **S**ine q̃b̃ c̃b̃s
 ait hoc geñ demonioꝝ nō efficitur. **Uñ** **O**rige. ibi d̃t. **S**i aliqñ oportue
 rit circa orationē aliqđ patientiū remanere non admīremur: neq; it̃s
 rogemus neq; loq̃mur q̃si audiente sp̃u immundo: s; abigam̃ ieiuniis
 z orationib̃ nostros spiritus malignos. z glo. d̃t. **H**oc genus demoniū
 id est ista carnalī voluptatum mutabilitas ad quē. s. sp̃s ille inclina
 bat non vincit: nisi sp̃s orōne p̃firmet̃ z caro p̃ ieiuniū maceret̃. De q̃r
 to exorciste vicio p̃fertim. s. in fide. **P̃z** ibidē de c̃b̃i discipl̃is p̃tib̃.
Uñ postea secreto discipl̃i q̃rētes cām sue ipotētē. **R̃ndit.** **P̃**ropt̃ in
 credulitatē viam. **A**men dico vobis. **S**i habueritis fidem sicut granū
 sinapis: dicetis monti huic tollere zc. **Ubi** **H**ylari. **C**rediderūt quidē
 apl̃i: s; nondū erāt p̃fecti i fide. **Hā** dño i monte morante cū alijs trib̃.
 z illis cū turba residētib̃ qđā tepor̃ eoꝝ fidē relaxauerat. De q̃nto p̃z
 in vitaspa. vbi legim̃ aliqñ obsec̃os non liberatos p̃ sc̃tū **A**ntho. s; p̃
 discipl̃m ei? **P̃**au. fuisse liberatos. De sexto patuit s. qz nō sp̃ cū q̃s li
 berat̃ a c̃p̃a liberat̃ a penis: s; remanet interdū pena i vindictā z satisf̃
 factionē p̃cedētis delicti. **E**t adhuc aliud remediū de q̃ fert̃ q̃ p̃les sue
 rint liberati vicz q̃ maleficiati de nouo fuerint baptizati: licet sub con
 ditione sup̃ q̃ vt p̃missi nil determinare audem̃. **V**erissimū tñ existit q̃
 cū debite q̃s añ baptismū non fuit exorcizat̃: vtz diuīa p̃missiōe dia
 bol̃ sp̃ maiorē recipit in talē p̃tatem. **P̃z** ex p̃missis nec ambiguū est
 qñ p̃les negligētie siue a sacerdotib̃ nō h̃n dispositz: vbi iā q̃rtū impe
 dimētū p̃notatū tangit: vicz exorciste viciū p̃mittūt: siue a vetul̃ q̃ tpe
 necessitatis debitiū modū baptizandi non seruiant. **H**ec tñ asserere vo
 lo: quin sacramenta a malis conferri possint: z q̃ immo c̃tūmanq; **m**
 alus baptizat̃ z conficit: d̃modo debite sub debita forma verborū
 materia in intentione baptizat̃ ordinatus z conficere intendat: sic a s̃
 mili in exorcizando rite p̃cedat: z non suffusus aut violentus. **Uñ** z sine

B esse suspecta: nō tū oīno licita nūc tractandū aduertere oportet ea q̄ in
 secūdo pncipali bui? secūde partis opīs tacta sunt de q̄tuor remedijs
 q̄rū tria cētenſ illicita: q̄rtū aut nō oīno licitū s̄ vanū: de q̄ z canonistē
 loquūtur: q̄ licitū est vana vanis p̄tendere. S̄ q̄a nos inq̄sitorēs bui?
 opimōis sum? cū sc̄is doctorib? q̄ in casu q̄ remedia p̄ facta s̄ba z ex
 oricismos licitos nō sufficitūt: z h̄ p̄p̄ impedimēta sup̄ius tacta i nūero
 sex aut septē: q̄ tūc tales maleficiati hortādī sūt ad patētiaz cōnimitē
 ad tolerādū mala p̄sentē vite i suoꝝ criminū purgationē: et nō vltēr?
 q̄rere q̄cūq; mō sup̄stitiosa z vana remedia. Ideo si q̄s p̄missis licit? ex
 oricismis nō cōtēt? ad hmōi vana ad imū? remedia: de q̄b? sup̄ tactū est
 se trāsferre voluerit: sciat h̄ nō n̄fa volūtate aut admīssidē fieri: s̄ q̄ po
 sita et enucleata fuerūt ibidē talia remedia factū fuit vt tātoꝝ doctorū
 vt Scoti z Hostien. zc. ex pte vna z alioꝝ Theologoz p̄ facta alia dī
 cta q̄cūq; inō p̄cordarētur. Fatemur ergo cū sc̄o Augustio in q̄dā ser
 mōe cōtra fortilegos z diuīatores. Et i titulaf̄ fmo de augurij: vbi dī
 cit. F̄ses: nost? me frequēt? supplicasse vt p̄suetudines paganoꝝ z ma
 leficoꝝ minie seruare deberet? s̄ h̄ p̄ficat apud aliq̄s partū. Et qz si vo
 bis nō dixerō: p̄ me z p̄ vobis redditur? sum in die iudicij rōnē: z vobī
 scū mibi necesse erit etna supplicia sustinere. Ergo ap̄ deū me absoluo
 dū iterū atq; itēz ad moneo z p̄testor: vt null? ex vobis diuīatores aut
 fortilegos req̄rat: nec eos de q̄libet re aut causa aut iſirmitate interro
 get: q̄a q̄cūq; h̄ malū fecerit: statim p̄bit i eo baptismi sacramētū: z cō
 tinuo sacrileg? z pagan? efficiē: z nisi penitētia subuenerit statī in eter
 nū p̄bit. Et postea subdit: null? dies exēdī z redeundī obseruat: fecit
 em̄ de? oīa bona valde: z q̄ ynū diē z alterū statuit: s̄ q̄ntes necessitas
 vrget faciēdi aliqd̄ aut exēdī: signate vos i nomie Christi: z symbolū
 vel orōnē dīcā fidelīf̄ dicētes: securi i dei adiutorio agat. Hīs aut qz
 dā sup̄stitiosi et filij bui? seculi nō p̄tēt: errores errorib? accūlare se
 defendere conant. Quia em̄ res naturales habēt q̄sdā v̄tutes occultas
 q̄rū ratio ab hoīe assignari nō p̄t: sicut z adamas trahit ferrū. Et mul
 ta alia q̄ Aug? p̄p̄. de ci. dei enūerat. Ideo inq̄rere de hmōi reb? p̄ sani
 tate acq̄rēda vbi exorcismi z naturales medicie deficiūt: nō erit illicitū
 lz videat vanū: h̄ aut fieret vbi q̄s p̄ imagies nō necromāticas s̄ astro
 logicas vel p̄ annulos z bui? sanitatē in se vel i alio p̄curare vellet. Itē
 arguit. Sicut corpa naturalia subditur corpib? celestib?: ita etiā corpa
 artificioſa puta imagies fortitūt q̄sdā v̄tutes occultas specie
 cōsequētes ex i p̄ssidē corpoꝝ celestū: ergo etiā corpa artificioſa pu
 ta imagies fortitūt aliquā v̄tutē occultā a corpib? celestib? ad aliq̄s
 effect? causandos: ergo vti eis z alijs bui? nō est illicitū. P̄tēta demo
 nes possūt multiplici corpa trāsmutare: vt Aug? iij. de trinī. dicit. et
 patet i maleficiat. ergo licet vti etiā eoz virtute ad tollēdi illa. S̄z re
 uera i oppositū sunt dicta oīm sc̄o:ū doctoꝝ: vt fatis z sparsim v̄nes

Secunda secunde partis **Questio II**

R
 inde patuit. Unde ad primū dicitur quod si res naturales simpliciter adhibentur ad aliquos effectus producidos ad quos putatur habere naturalem virtutem non est illicitum. Si vero adiungatur vel characteres alii vel alii quoscumque ignota et vane obseruantes que manifestum est naturaliter non habere suam per hoc efficaciam erit superstitiosum et illicitum. Unde sanctus Thomas. h. ii. q. xcvi. ar. ii. in pede questionis tractans hanc materiam. dicit quod in his que sunt ad aliquos effectus corporales inducidos: vtruta sanitatem vel aliquid huiusmodi causas naturales adhibere ad suos effectus: ideo non est illicitum. Si autem videantur non posse naturaliter tales effectus causare consequens est quod non adhibent ad hos effectus causando tamquam cause: sed solum quasi signa: et sic pertinent ad pacta significationum cum demonibus inita. Unde Augustinus. xxj. de ci. dei. Illicium tur demones per creaturas que non ipsi sed deus prodidit delectabilibus per suam diuersitatem: diuersis non ut animalia cibis: sed ut spiritus signis per varia genera lapidum: herbarum: lignorum: animalium: carminum: rituum. Ad secundum dicit idem doctor. virtutes naturales corporum naturalium consequuntur eorum formas substantiales que sortitur ex impressione corporum celestium: et ideo ex eorumdem impressione sortuntur quasdam virtutes actiuas. Sed corporum artificialium forme precedunt ex precepto artificum et cum nihil aliud sint quam compositio: ordo et figura ut dicitur. i. p. non possunt habere naturalem virtutem ad agendum: et inde est quod ex impressione celestium corporum naturalium virtutem sortitur in quantum sunt artificialia: sed solum secundum materiam naturalem: falsum est ergo quod Porphyrio videbatur: ut Augustinus dicit. x. de ci. dei. herbis lapidibus et animalibus et sonis certis: quibusdam etiam vocibus et figuratio nibus ac figuris quibusdam etiam obseruatis in celi aersu: motibus siderum fabricari in terra ab hominibus: potestates idoneas variis effectibus siderum crequedas: quasi effectus magicarum artium ex virtute celestium corporum proueniret. Sed sicut Augustinus ibi subdit: totum hoc ad demones pertinet ludificatores animarum eis subditarum. Unde etiam imagines quas astronomicas vocat ex operatione demonum habent: cuius signum est: eis inscribi quasdam characteres que naturaliter nihil operantur: non enim est figura principii actionis naturalis: sed in hoc distat astronomicas imagines a necromanticis: quod in necromanticis sunt ex precepto inuocationes: unde et ad expressa pacta cum demonibus inita pertinent. Astronomicas ad tacita pacta propter figurarum et characterum signa. Ad tertium non est homini potestas super demones commissa: ut eis licite uti possit ad quodcumque voluerit: sed est eis contra demones bellum indictum. unde nullo modo licet homini demonum auxilio uti per pacta tacita vel expressa: hec Thomas. Ad propositum: quia dicit nullo modo: nec etiam quibuscumque vanis: quibus videlicet se demones quocumque modo possit immiscere. Si tamen sunt adeo vana et fragilitas humana per recuperanda sanitatem illa aggredis: doceat de preteritis: caueat de futuris: oret ut sibi debitum dimittat: et in temptationem non amplius inducatur inquit Augustinus in fine regule.

R Remedia cōtra grādines ⁊ sup iumēta maleficiata. Capl'm. VII.
Qualiter deniq; iumēta maleficiata possint remediari: similiter
 et tempestates aeris. Nota da sunt primo q̄dam remedia illi-
 cita q̄ a quibusdā practicātur. Nam q̄busdā verbis aut facty
 sup stritiosis: vt q̄ vermes in digitis aut mēbris p̄ quedā ver-
 ba et carmīa illicita curāt. de q̄bus carminib⁹ qualiter cognoscitur vt
 sint licita vel nō in precedenti capitulo tactū est. Alij sunt qui super iu-
 menta maleficiata non aquam benedictam spargūt: sed ori in fundunt.
 Primum remediū esse illicitum vltra p̄missa Guilb. sepe allegatus sic
 demonstrat. Si enī verbis inesset virt⁹: ⁊ dicamus verbis vt p̄bis: tūc
 ex quinq; modis esset vn⁹: vel ex parte materie id est aeris: aut ex par-
 te forme hoc est soni: aut ex modo significā di: aut ex parte omnium si-
 mul. Nam primū quia aer non interficit: nisi sit venenosus: son⁹ etiam
 nō quia excellēs obiectum corūpit potētiam: quia tūc hoc
 nomen diabol⁹ vel mors infem⁹ illa nocerent semp: et sanitas bonitas
 semp prodesseut. Itē nec omnia simul: quia totū aggregatū ex partib⁹
 inualidis etiam totū est inualidū. Nec valet si obicit: deus p̄tulit vim
 demonstret. Si enī verbis inesset virt⁹: quia si q̄ virtutes insunt quibusdā ver-
 bis aut sacramentalibus aut alijs benedictionibus et carminib⁹ licitis
 has habēt in se nō vt verba: sed ex institutiōe ⁊ ordinatiōe diuina et ex
 pacto dei: sicut si domin⁹ diceret: quicūq; hoc fecerit faciā ei hanc gra-
 tiam: ⁊ sic verba in sacramētis efficiūt quod signā: q̄uis fm̄ alios eti-
 am habēt virtutē intrinsecam: h̄ prima opinio q̄ iam deseruit ideo am-
 plectitur. De alijs autē verbis ⁊ carminibus patet ex p̄missis: q̄ vt
 verba sunt verba p̄posita vel plata aut figurata nihil efficiūt: h̄ inuoca-
 tio nominis diuini ⁊ obsecratio que est p̄ sacra q̄dam protestatio com-
 mittendū effectum diuine volūtati: profunt. Remedia etiaz operum q̄
 illicita videntur: vt supra tactū est. Et etiam vbi in partibus Suenie
 plurimum practicat: q̄ p̄ma die Maij ante ortū solis mulieres villa-
 ne exeunt ⁊ ex siluis vl' arborib⁹ deserunt ramos de salicibus aut alios
 frondes ad modū circuli plectētes in introitu stabuli suspēdunt asserē-
 tes q̄ p̄ integrum annū iumenta cuncta illesa a maleficis remanēt ⁊ p̄e-
 seruātur: hoc quidē remediū fm̄ opinionē illorum qui dicūt vana va-
 ne contunderē posse: non esset illicitum: sicut nec etiam quicūq; p̄ carmīa ig-
 nota morbos expellerent. Sed sine offēnsione p̄cedendo dicamus: q̄ si
 p̄ma die vel secunda mulier vel q̄cūq; egrediat nō habens respectū
 ad solis occasum vel ortum colligit herbas frondes aut ramos cū ora-
 tione dominica aut simbolo fidei: ⁊ suspendit illa sup ost ium stabuli bo-
 na fide: committens effectum custodie diuine voluntati: non erit repre-
 hensibilis: vt supra in p̄cedēti capitulo ex p̄bis Hiero. et habet. xxvj.
 q. vi. lz herbas ⁊ petras habere etiā sustinētī demonij sine icatatiōe.
 Ad idē sunt q̄ intra vineas aut segetes signū cruci frondes aut flores
 b̄dictos i die palmarū p̄nēt erigūt et asserūt q̄ vndiq; frugib⁹ p̄ grā-
 o ſi

Secunda secunde partis **Questio II**

C dines leſis ſegetes i eoz campis illeſe remaſerūt. De qb' iurta diſtinctione tactaz diſcernedi videt. Ad idē. Sunt q̄ p̄ cōſeruatiōe lactis: ne vitz vacce p̄ maleſicia puenſ integrū liquorē lactis quē die ſabbati colliſigūt paupib' gratz p̄ deo diſtribuit: ⁊ p̄ h̄mōi celemoſinā aſſerūt vaccas etiā ſub vbertate ampliori lactis a maleſicis p̄ſeruari. In q̄ ope n̄ h̄il ſupſtitioſū iudicat: dūmō pietatz cauſā quā paupib' ex h̄bēt etiā diuinā pietatē implozare p̄ p̄ſeruatiōe iumētōz talit̄ p̄ponūt: vt tñ aſſectū cuſtodie diuie puidētē p̄ ſuo beneplacito relinquit. **P**reſca **H**ider i ſuo p̄ceptorio, p̄cepto. **J. C.** dicit: q̄ etiā p̄ carnīa ſcripta et ſ̄ba ſacra l̄z iumēta ſicut hoies iſirmos b̄ndicere: et p̄ ea q̄ incātatōis ſpecie habere vidētur: dūmō ſeptē p̄miſſe p̄ditōdes ſeruētur, dicit enī q̄ a deo uoiz p̄ſonis et h̄ginib' ex p̄ſentia babuerit: q̄ adhibito ſigno crucis ſup vacca ⁊ d̄nica oione cū ſalutatiōe angelica trinitis v̄l circit̄ ceſſat opus demōis ſi eſt p̄ maleſiciū. **E**t in ſuo ſom̄icario p̄ſtat q̄ maleſici de ritibus ecclie venerat ⁊ ſeruatz ſua maleſicia p̄p̄d̄iri fatētur: vt p̄ aq̄ benedicte aſp̄ſione p̄ ſalis p̄ſecrati ſup̄tione: p̄ candelaz in die purificatiōis ⁊ palmar in die palmar cōſecratay v̄ſū licitū: et ſilīa. q̄a ad h̄ talia ecclia exorcizat vt vires demōis im̄nuat. **P**reterea q̄ maleſice q̄n volūt iumētuz p̄uare liq̄re lactis ſolēt ex illa domo in q̄ iumētū morat: modicū lactis vel butyri ex illo iumēto coagulatū petere: vt ⁊ ſic p̄ſquēter valeat p̄ ſua artē iumētū maleſicare. **I**deo ſint caute mulieres a h̄bus ſuſpecte h̄mōi petūt ne eis in minio mutuet̄ aut donēt. **P**reterea ſūt certe mulieres q̄ dū ſentiūt q̄ in coagulādo butyri nil p̄ficiūt ſicut in vaſis oblogis ad h̄ aptz laborare ſolēt: t̄nc ſi ſubito ex ſuſpecte maleſice domo modicū butyri habere poſſūt: tria fruſta ſeu bolos ex illo butyro faciūt: ⁊ ſub ſctiſſime trinitatz iuocatiōe patris et filij ⁊ ſp̄ſſcti illa fruſta i vaſculū p̄ficiūt: ⁊ ſic omne maleſiciū fugat. **U**bi itez icidit. **G**anū vanis p̄cidere t̄mō ex eo q̄ butyruz a maleſica ſuſpecta h̄z mutare q̄ ſi abſq̄ h̄ ſub iuocatiōe ſctiſſime trinitatz oione d̄nica aditūgēs do etiam ſi de p̄p̄io butyro ſiue alieno: ſi p̄p̄iū nō haberet tres petias im̄mitteret: effectū diuie volūtati cōmittēs: it̄ rep̄b̄ſibilis maneret: licz cōmēdanda nō eſſet p̄p̄ tres vitz petias butyri im̄iſſas: cōmēdāda at̄ ſi p̄ aſp̄ſione aq̄ b̄ndicte: ſalis exorcizati im̄iſſione cū oione vt ſup̄ maleſiciū fugaret. **P**reſca q̄ ſepe oia iumēta maleſicis iterficiūt: aduercere debēt qb' talia accidūt ⁊ ſub limine oſt̄ h̄ ſtabuli aut p̄ſepe vel vbi adaquāt: terra amoueat ⁊ alia terra cū aſp̄ſione aq̄ b̄ndicte ad illa loca reponat: q̄ ſepe maleſice faſſe ſunt maleſicū aliq̄ iſtrumēta ad illa loca occultaffe: faſſe q̄ ad iſtātia demōnū t̄mō fouea facere habebat: demōnē aut̄ maleſiciū repoſuiſſe: q̄d̄ q̄dez maleſiciū res viliffima erat: vt lapis lignū vel mus aut ſerpēs aliq̄s. **C**onſtat enī q̄ diabol' maleſicia opat̄ p̄ ſe: nec in illis reb' indiget p̄ſenſu: aut et p̄ditionē maleſice q̄rit. v̄i ⁊ ipſā cooſari aliq̄ mō cogit. **A**ltra grādines ſo ⁊ tēpeſtates v̄ltra ea que ſup̄ de ſigno crucis erecto hoc remediūz p̄actaf: lapilli cenīa

A tres ex gradie i igne sub iuocatiōe sc̄i s̄ime trinitat̄ sub h̄c̄iū: oīo dñs. ca cū angelica saluatiōe bis aut ter adiūḡi euāgelii Joānis. In p̄nc̄ pio erat h̄buz. cū signo cruc̄y v̄ndiq̄ cōtra tēpestatē ante ⁊ retro ⁊ ex oī pte terre subinfert. Et tūc cū in fine replicat trinites; h̄bū caro factū est; et trinites ex post dixerit: p euāgelica dicta fugiat tēpestas ista. subito si qdē tēpestas ex maleficio sūt pcurata cessabit. hec verissima exp̄imē ta nec suspecta iudicātur. h̄ ipsūz em̄ q̄ lapilli in igne p̄ficiūtur si absq̄ iuocatiōe diuini nois fieret: sup̄stitiosū cēseret. Et si dicat. Istū qd sine illis lapillis sedari possit tēpestas. Respōdet: v̄t̄iq̄ p alia sacra verba. P̄roficiēs aut̄ int̄dit diabolū molestare dū ei? facturā p iuocatiōe onē sc̄i s̄ime trinitat̄ d̄struere conat̄. Ad ignē poti? q̄ ad aquā p̄fici: qz citi? dñi resoluūt: eo etiā citi? ei? factura destruit: effectū tū custodie diuine volūtati cōmittit. Est ad h̄ q̄ malefica qdāz a iudice int̄rogata an p aliquē modū tēpestates a maleficij p̄tate sedari possent. R̄ndit: possūt p hoc vicz. Adiuro vos gradies ⁊ v̄etos p h̄nc̄ vulnere Christi ⁊ p tres clauos q̄ ei? man? ⁊ pedes p̄forauerūt: ⁊ p q̄t̄iuoz euāgelistas sc̄tos: Mat̄theū: Marcū: Lucā ⁊ Joānē: vt i aquā resoluti descēdatz. Sc̄etur etiā multe: lz qdā sp̄ote: qdā in tortur̄z ⁊ difficult. q̄ h̄nc̄ sūt p q̄ multū i pedisūtur. Aliqñ i toto: aliqñ in pte: aliqñ ne i psonā hoīs fiāt: aliqñ ne i suis amic̄z. Et sūt fidē integrā vel dei p̄cepta seruātib? se signo cruc̄y et oīone muniētib?. Rit? et ceremonias ecclie cōlētib?: pu blica iusticiā dñi exequētib?: et Christi passionē h̄bo vel mēte nūmātib?. Vñ ⁊ R̄ider vbi su p̄. Ea de causa vniuersalit̄ vel cōiter i ecclia cā pane p̄tra aurā pulsant: tū vt tāq̄ tubas do p̄secratas demōes recedāt a suis maleficijs: tū etiā vt ppl̄s excitat̄ deū cōtra tēpestates iuocet. Et eandē ob causā cū altar̄z sacramēto ⁊ sacris h̄bis ad aurā sedandā p cedit cōiter ex antiq̄ssima p̄suetudie ecclie in Gallia et i Germania Sed qz hic mod? circa deponatōnē sacramēt̄i ad aurā sedandā videt̄ multz qdā sup̄stitiosum: nō int̄elligētes regulas p quas agnosciūt ali qd sup̄stitiosum vel nō. Ideo p̄siderādū est q̄ h̄nc̄ dant̄ regule seu p̄si deratiōes p quas q̄libet cognoscere p̄t. An op? deo exhibitū sit suspi tiosum. i. sup̄ modū Christiane religiois obseruatū: vel sit ad debituz cultū et honorē deo exhibēdū tam in cordis q̄ corporis actib? ex vera virtute religiois p̄grediēs: ista em̄ eliciunt̄ ex glossa sup̄ illud Apl̄ ad Collo. ii. q̄ sunt rationē habētia sapiētie in sup̄stitiōe: q̄ dicit. Sup̄sti tio est religio sup̄ modū seruata: vt etiā sup̄ tactū est. Prima est: q̄ in oīb? opib? n̄tis cuz glia dei debeat esse p̄ncipalis finis n̄. Iuxta illd: siue māduer̄z siue bibat̄z: siue aliud qd faciat̄: oīa i gloriā dei facite. Ideo in oī ope ad religionē p̄tinēs Christianā: attēdat̄ an opus sit ad gloriā dei: ⁊ homo in ope det p̄ncipalit̄ gloriā deo: ita q̄ p ipsū opus ⁊ inēs hominis deo subficiat̄. Et q̄dem: licz p̄p̄ hanc regulā ceremoniā alia vel etiā iudicialia veter̄z testamēt̄i iam in nouo nō exercētur: cū sci amus illa sub figura: hec autē in veritate iam esse p̄palata: tū de p̄ta:

Secunda secunde partis Questio II

C tio sacramenti vel reliquarū ad aurā sedandā: nō videt cōtra hāc regulā militare. Itē cū secūda regula sit q̄ attēdat an opus qd sit sit ad corporis exercitiū vel recreationiū cōcupiscētie vel abstinentie corporalis mō tñ virtuti debito hoc est fm ritū ecclesie vel fm moralē doctrinā: qz apl's dicit Rbo. rñ. Rōnabile sit obsequiū vestrū. z ppf hāc secūda regulā fatue faciūt vouētes nō pectinare caput sabbato vel ieiunare die dñico tāq̄ meliori die z siliā: nō videt iterū q̄ deportatio sacramenti. sit suspensio. Itē cū tertia regula sit q̄ attēdat an opus sit fm statutū vniuersalis ecclie: vel fm sacre scripture testimoniū: vel saltē fm particulare ecclie ritū aut de psuetudie generali: q̄ fm Augustinū p lege habēda est. An z beat' Greg' scribit anglicoz epō: cōquerētī q̄ sunt diuerse ecclie cōsuetudines in missarū celebratiōe. respōdit Gregori' vt siue ī Romana siue in Galliaz siue in quocūq̄ ecclia aliqd inuenisti q̄ pl' omnipotēti deo possit placere sollicitē eligas: diuerse em̄ cōsuetudines ecclie ī cultu diuino in nullo sc̄itati repugnāt: z ideo seruāde: z eas p̄terire illicitū est. Ideo vt in p̄ncipio tactū est: antiq̄issime psuetudines eccliaz Gallie z q̄rundā Germanie cū decreuerit eucharistiā ad auram deportare nō poterit hoc esse illicitū: verū q̄ nō in patulo: s̄ in sacchario abscondito z incluso. Itē cū quarta regula sit q̄ inspiciat: q̄ op' qd sit habeat naturalē proprietatē ad effectū q̄ expectat: alio em̄ si hoc nō habet: cēset suspitiosum: ex q̄ psideratiōe characteris ignoti z noia nō specta: etiā imagies astronomice z necromātice refutātur oia tāq̄ suspēta. Ideo z ex hac psideratiōe nō possum' dicere q̄ deportatio reliquarū aut eucharistie p̄tra diabōlicas infestatiōes sit suspitiosum imo religiosissimū: cū ibi tota sal' nostra cōtra aduersariū ptineat. Itē cum q̄nta regula sit: vt attēdat q̄ opus qd sit non p̄beat occasionez scādali vel ruine: qz tūc licet nō esset suspitiosum: tñ ppf scādali esset dimittendū vel differēdū: vel occulte sine scādalo faciendū. Ideo si deportatio talis sine scādalo fieri pōt: vel saltē occulte: tūc nō est obmittēdum. Ex ista em̄ regula sepe obmittūtur benedictiōes p̄ s̄ba deuota siue sup infirmos siue vt ad collū alligētur. z hoc a secularib' obmittūtur dico: q̄ saltē nō publice sūt: vbi occasiōe ruine in alijs simplicib' p̄stare possent. Nec sufficiant quo ad remedia p̄tra grandines p̄ s̄ba z opa licita.

Remedia quedam occulta contra quasdam occultas demonum infestaciones.

Capitulum .VIII.

Sed iam itez suspēdit iudiciū ad scribēdū remedia p̄tra qdā terre frugū nocumēta q̄ p vermes interdū et cinifes: p turmas ad longissima terraz spacia in aere volātes: ita vt supficiem terre cooperire vidētur: radicit' cūcta virētia tā in vinez q̄ segetibus z graminib' cōsumatis imittūtur. Itē remedia p̄tra pueros opere demonū cābitos. Ad primū tñ dicēdū iuxta sanctū Lpo. n. h. q. xc. vbi petit. An liceat adiurare irrōnalē creaturā. Respōdit q̄ sic: p modū tñ cōpulsōis q̄ referri tūc debet ad diabōlū: q̄ in nocumētum nostrū vti

Capitulum VIII fol. CVIII

A irrōnabilib' creaturꝫ: ⁊ talis est mod' adurādi in eccl'ia exorcismis ꝑ
 q̄s demonū prās excludit ab irrōnabilib' creaturꝫ. Si em̄ intētio re-
 feret ad irrationalē creaturā q̄ ad se q̄ nihil intelligit: vana eſſet. Et q̄
 dat̄ intelligi q̄ ꝑ exorcismos licitos ⁊ aduratiōes poſſūt depelli: diu-
 na tñ aſſiſtēte clemētia: talit' vt pri' populo ieiunia ꝑceſſiōes ⁊ alie de
 uotiōes inūgātur: ꝑꝑ' adulteria em̄ ⁊ multiplicatiōē criminū b̄mōi
 mala inmittunt. vñ et ad ꝑceſſiōes homines inducēdi ſunt. In nōnullis
 etiā puinc̄is exōcitiōes fulminant: h̄ tñc vim aduratiōis ſup demo-
 nes ſortitur. Eſt ⁊ alia horribilis dei ꝑmiſſio ſup hoīes: vbi interdū
 mulierib' ſubtractꝫ ꝑꝑ' filijs pueri alieni a demonib' ſupponitur:
 ⁊ bi qdē pueri vulgariē cāꝑſores ⁊ in almanico: vechſelkind: nūcupati
 ſunt in triplici diſtētia. Itā aliq̄ ſunt ſemp macilēti euilātes: cū tamē
 q̄tuo: mulieres nulla vbertate lactꝫ vñ lactare ſufficerēt. Aliq̄ nō ſūt
 incuboꝝ demonū oꝑe ꝑducti: q̄rī tamē filij nō ſunt: h̄ ꝑꝑ' illi' hoīs
 ⁊ viri cui' ſeinē receperūt: vt ſuccubi vel in ſomnis viros polluentes:
 hos em̄ pueros interdū diuina ꝑmiſſiōe ſupponūt ſubtractꝫ ꝑꝑ' filijs ſe-
 lijs. Eſt ⁊ tertius gen' vbi in edū demōes in ſpecie paruuloꝝ apparētes
 nutritib' ſe cōiūgūt. Tōm̄ie in oib' trib' q̄ multū ꝑderoſi macilen-
 tes nō creſcūt ⁊ nulla vbertate lactꝫ vt ꝑmiſſum eſt lactātur. Et ſepi'
 dicūtur euaniſſe. Quare aut̄ diuina pietas talia ꝑmittit: vici pōt q̄ ex
 duplici cauſa. Pr̄io: q̄ parētes pueros nimis diligūt. vñ ꝑꝑ' eoꝝ vti-
 litatē talia ꝑmittūt. Secūdo: q̄ ꝑſumēdū eſt q̄ b̄mōi mulieres q̄b'
 talia accidūt: vt plurimū ſunt ſuſpitiōſe ⁊ in multis alijs a demonib'
 ſeducunt. vñ ⁊ domin' ver' zelotes ſm rectū zelū q̄ eſt vebemēs amor
 in ꝑꝑ'riā ſponſam ex quo aliū nō ſolum accedere nō patit': ſed nec ſigna
 adulteriꝫ vel ſuſpitiōis vt marit' zelotius ſup animā quam ꝑctōſo ſan-
 guine emit et ꝑꝑ' fidē deſponſauit ſuſtinere poſſet in tactu colloq̄o ap'
 ꝑꝑ'ꝑꝫtione quocūq̄ mō cū inimico diabolo ⁊ aduerſario ſalutis. Et
 ſi ſigna adulteriꝫ marit' zelotius nō patitur: quātū tūc turbaſ quādo
 adulteriꝫ cōmittit. Unde nō mirū ſi ꝑꝑ'ꝫ ſubtrahūtur filij ⁊ adulteri
 ni ſupponūtur. Et quidē vt forti' iſta imprimātur ⁊ quantū de' animā
 zelatur ⁊ nō vult nec ſigna ſuſpitiōē cauſantia pati. Patet ex antiqua
 lege vbi vt populū ſuū fundit' elongaret ab idolatriā: ꝑꝑ'ibuit nō ſolū
 idolatriā ſed multa alia q̄ occaſionē poſſent ꝑbere ad idolatriā ⁊ q̄ etiā
 in ſe nō vidētur habere vtilitatē: quā tamē in ſuo myſtico ſenſu mirabi-
 liter retinēt. vnde nō ſolū dixit Exodi. xxiij. Maleficos nō patieris vi-
 uere ſup terrā. ſed ⁊ hoc adiūgit: nō habitet in terra tua: ne forte pecca-
 re te faciat. ſicut copulariꝫ occidit ⁊ puagari inter homines nō ꝑmit-
 tit. Hora zelū dei Deut. xxij. de' ꝑcepit. Itidū cū ouis aut pullis de-
 ſup cubātē matrē nō deberēt ſimul ſeruare: h̄ matrē ꝑmittere auolare:
 q̄ hoc gēriles ad ſterilitatē ſtrebāt. zelotes dñs i ſuo ꝑꝑ'lo noluit tale
 ſignū adulteriꝫ pati. ſic itā vetule inuētiōē denariꝫ ſignū magni fortitūſ
 et ꝑ oppoſitū vbi theſauꝫ ſomniarēt iudicāt. Item ꝑcepit omnia vaſa
 o iij

A lesice nocumēta creaturaz a demōib' expectāt z erigūt: qđ a solo deo
 q̄rendū est: a creaturaz illicite req̄rentes. vñ vtrobiz pctm̄ idolatrie ad
 quē sensū Esa. xxi. notat qđ rex babilōis stetit i biuio in capite ouaz vt
 arū cōmiscēs sagittas in t̄rogauit idola. **P**retēa si dicat: qđ ca. rest r̄ns
 gīt diuīatores z sortilegos sup crimē heresis: i qđ subesse debēt iudicio
 inq̄sitorū cū dicit. nisi heresim saperēt māifeste: ita qđ ad min' diuīatos
 res z sortilegi hereticales sint eis subiecti. **C**ōtra: qđ tūc essent dādi di
 uīatores artificiales: de qb' nullibi i scripturaz sit mētio. **P**retēa si
 malefice sūt inq̄sitorū iudicio subiecte: h' erit ppf crimē heresis: h' qđ sa
 cta maleficaz sine heresi possunt fieri: pbat. **I**am sicut pculcare corp'
Chrīsti i luto: qđ valde horrēdū esset pctm̄: pōt fieri sine erroze i intel
 lectu: z p cōsētes etiā sine heresi: qđ stat firmē aliquē credere ibi esse
 corp': p̄heret tñ in luto ad cōplacēdū demōi ex aliq̄ pacto: ideo vt op'
 ratū sine: puta t̄p̄sauri inuētionē vel filē obtineret: ita et facta malefic'
 carū sine erroze fidei: lz nō absq̄ grādi pctō fieri possunt. vñ in illo casu
 vtis iudiciū inq̄sitorū subterfugūt: z suis iudicib' relinquūt. **P**ret
 ea sicut Salomon dñs suaz vroz reuerētiā exhibuit ppf cōplacētiā:
 nec tñ p̄pterea apostasiā pfidie icurrebat: qđ mēte fidelis z veram fidē
 semp retinuit: ita z malefice ppf reuerētiāz quā exhibēt diabolo ppf
 pactū inīcū: mēte fidē retinētes nō sūt p̄ptēa hereticē nūcupāde. **P**re
 terea si dicat qđ oēs malefice fidē habēt abnegare: vñ z hereticē iudicā
 de. **C**ōtra: qđ in casu qđ etiā mēte z corde abnegarēt: adhuc nō hereticē:
 h' apostate nūcupātur. z cū sit differētia inf hereticū z apostatā: z here
 tici inq̄sitorū iudicio subh̄cūtur: vtis malefice eoꝝ iudiciū subterfugere
 habēt. **P**retēa. xxvi. q. v. dicit. **E**pi eoꝝq̄ ministri oib' modis elabo
 rare studeāt vt p̄nitiosā et a Zozaſte inuētā sortilegā z magicaz artē
 ex parrochis suis penit' eradicare studeāt. z si aliquē viz aut mulierē
 hui' sceleris sectatorē inuenerit: turpē dehonestātū de parrochis suis
 efficiant. vñ cū caplm̄ dicat: suis iudicib' relinquāt. z qđ loq̄tur i plura
 lī tā de ecclīastico qđ civili iure: ideo ad min' p ca. alle. subdūtur dioce
 sianoz iudicio. **Q**z si diocesiani etiā seipfos exonerare vellēt. put inq̄s
 tores p̄fati iam tacti argumētis rōnabilit' facere vidētur. velleq̄z male
 ficarū punitionē ad tēporales iudices retorq̄re. **H**is argumētis pbat
 liter hoc fieri posse habēt in cap. vt inq̄sitionis. s. p̄hibem' qđq̄ distri
 ctius p̄fatis dñis tēporalib' et rectorib' ipsoꝝq̄ officialib': ne ipsi de
 hoc crimine: cū sit mere ecclīasticū: quoq̄ mō cognoscant vel iudicēt. et
 loquit' de crimē heresis. **S**eq̄tur ergo: qđ vbi crimē nō est mere ecclīa
 sticū sicut est crimē in h̄mōi malefic' qđ ppf dāna t̄p̄alia qđ ab eis īferūt
 a civili z nō ab ecclīastico debēt p̄firi. p̄tēa. C. de iudeis. l. vl. in fi. dē.
Lernat p̄tēa bona sua p̄scripta: z mors sāguis pena d̄stinād': qđ fidē
Chrīsti repuḡbat pueria doctria. **Q**z si dicat qđ lex loq̄tur de iudeis cō
 uersis z post redēctib' ad ritū iudeoz: istātia nō valet: imo argumētū
 ampli' p h' fortificat eo qđ cū tales ppf apostasiā a fide iudeꝝ
 civilis

Partis tertie Questio

C habet punire. ergo etiã maleficas fidẽ abnegãtes: cũ abnegatio fidei in toto vel i parte sit fundamẽtũ maleficaz. Pretea lz in solutioẽ dicat: q̄ p eodẽ apostasia z heresis sint capiẽda: ad huc tũ eccliaſtici iudex nõ se babz de eis itromittere s̄ ciuilibs nõ occasioẽ q̄ſtionis heresu null? de bet populũ cõmouere. Sed p̄ses debet p se puider: In autẽti. de mãda. pnci. i. de mãdarz principũ. colla. ih. s. neq; occasione. vbi dicit neq; occasioẽ religionũ heresũq; q̄ſtioẽs pmittas alicui puincia cõmouere aut alit quada p̄ce tridẽ inisigi puincia cui p̄sides. s̄ ipse puidebis cõpetẽti vtilitate fiscalib? z q̄ alia sũt p̄scrutari et nõ pmittente aliq̄d fieri circa n̄sas p̄ceptioẽs occasioẽ religionũ. Patet ex his q̄ de expugnãte fidẽ null? debet se intromittere: nisi p̄ses. Pretea si cognitio iudicũ et punitio talũ maleficaz nõ spectarz totalit ad ciuile iudicẽ q̄mõ leges de his trib? se itromittere possent. Hã. C. de maleficij. l. nemo. l. culpa. l. null? oẽs illos q̄s vulg? maleficos vocat: capitali pena subicit z. e. l. militi. bestijs obhẽcere decernit q̄ magica arte vite innocẽtuz insidiant. Itẽ q̄ q̄ſtionib? z tormẽtis ad inrogadũ subici debeat. z q̄ null? fide liũ sub pena exilij z amiliõẽ omnũ bonoz cũ eis participet. cũ multis alijs penis annexis q̄ legẽti illas leges occurrũt. Ecõtrario nõ et p veritate legũ doctores talũ maleficaz punitioẽ i eccliaſtici iudicẽ pũt reozq̄re: vt sil copulatiue habeãt cognoscere z iudicare. Et h̄ sic pbat. In crimie canonico p̄ses cũ metropolitanano bz discernere z non metropolitan? p se: s̄ adiecto p̄sede. patet i autẽti. de mãda. p̄n. s. si nõ canonicũ sit qd̄ q̄rit. vna cũ metropolitanano puincia h̄ disponere z decernere puidebis: siue alij qdã dubitãt. glos. i. in fide q̄ casũ sol? cognoscat siue alij qdã glosia. tũc eps cũ p̄sede. s. cognoscat z cause deo dare amabile et decibile terminũ q̄ z decẽter ortodoxã custodiat fidẽ z indẽntatẽ p̄curet fiscalib?: z n̄fos subiectos seruet iuolatos. glo. i. eos non corũpat i fide. Pretea p̄nceps secular? licet puniat pena sanguinis nõ tũ p hoc iudiciũ ecclie excludit: cui? est cognoscere z diffinire. Imo necessario p̄supponit. vt patet. C. de sũma tri. z si. catb. l. j. in fine. z et de here. ca. ad abolẽdã. z ca. nõgẽtis. z ca. excoicauim?. s. et. h. imo eadẽ pena est p̄m leges z p̄m casũ. vt patet. C. de here. l. manicheos. z l. arriani. vñ z ad eos p̄tinet p̄cipue insimul z nõ diuisim talũ pũctio. Pretea sic cut leges decernũt clericos a p̄p̄ijs iudicib? emẽdari z nõ a tpalib? seu secularib?: eo q̄ crimẽ eccliaſticiũ in eis cẽfet: ita z maleficaz crimẽ cũ sit partim ciuile z partim eccliaſticiũ: p̄p̄ dãna t̄palia z fidẽ quã violãt. Ideo ad vtriusq; partz iudices p̄tinet ad cognoscẽdũ iudicãdũ z punitẽdũ. z fortificãt rõ in autẽti. vt cleri. apõ p̄pos iudices. s. si nõ. colla. vj. vbi dõ. Si nõ eccliaſtici sit dicitũ egẽs castigãtõẽ eccliaſtica z mulcta. deo amabilis epus h̄ discernit nihil cõdicãtib? clarissimis puincia iudicib?. Neq; em̄ volum? talia negocia oino scire ciuiles iudices: cũ opteãt talia eccliaſtice examinari z emẽdari anias delinquẽtiũ p eccliaſtica mulctã: p̄m sacras z diuinas regulas: q̄s z n̄fe seq̄ nõ dedignant leges.

21 **H**ec tibi. Quia in p[ro]positu[m] crim[is] mixti ab v[er]isq[ue] est puniend[um]. Respo[n]sio: cu[m] p[ri]ncipalis int[er]itio n[ost]ra in h[oc] ope sit ab inq[ui]sitio[n]e maleficar[um] quatuor cu[m] deo fieri possit. nos inq[ui]sitores partiu[m] superior[um] alemanie exonerare su[nt] is iudicib[us] ad puniend[um] relinquedo: z h[oc] p[ro]p[ter] negoch[um] arduitate: vbi tamē indēnitati fidei z saluti animar[um] nō eo min[us] p[ro]videre[re] q[ui]re et p[re]sens op[er]e aggressi sum[us]: ipsis iudicib[us] modos cognoscēdi diffinēdi z sentētiādē relinquedo. Ideo ad ostēdēdū q[uo]d ep[iscop]i p[ro]tra maleficas in multis pcedere possint: etiā seclusis inq[ui]sitorib[us]: lz ipsi ep[iscop]i sine tēporali z civili iudicio vbi punitio trāsit in vidictā sanguinis nō ita pcedere valeāt. expedit certas opinio[n]es alioz inq[ui]sitorū in diuersis regnis Hyspanie i mediuz deducere: z illas salua eoz semp[er] reuerētia: cu[m] sub ordie vno p[re]dicatorū militam[us] infringere: vt eo clario: i singulis habeat intellect[us]. Est itaq[ue] eoz opinio q[uo]d oēs malefici: sortilegi: diuinatores: necromātic[us] z breuit[er] sub q[ui]cūq[ue] genere diuinationū exist[er]t at[que] z q[ui] fidē sacrā semel suscep[er]ūt z p[er]fessi sūt iudicio inq[ui]sitor[um] subiacēat talit[er] vt in trib[us] q[ui] notant[ur] in ca. mul. toz q[ui]rela in p[ri]ncipio de here. in clemēti. nec inq[ui]sitor sine ep[iscop]o: nec ep[iscop] sine inq[ui]sitore pcedere habeat. Licet i q[ui]q[ue] alijs vn[us] sine altero pcedere valeat. si cui placet cap[itu]l[um] legat z iueniet. vnū autē e trib[us] ē sentētia dist[inct]a finitiua: ad quā vn[us] sine altero nō debet pcedere: z h[oc] vbi p[re]fati heretici sūt habēdi. Addit insup[er] blasphemos z q[ui]cūq[ue] mō demōes inuocātes z exco[m]municos q[ui] in exco[m]municatōe stetit p[er] annū anio ptumaci i causa fidei vel etiā i nō causa fidei sub cert[is] casib[us]: z plura alia includit p[er] q[ui] aucto[r]itas ordinarioz nimis enervat: z nobis inq[ui]sitoribus ampliora onera imponū[nt] min[us] secure corā tremēdo iudice q[ui] v[er]it[as] districtā a nobis susperco[n]missi officij exiget rationē: z quia eoz opinio nō infrangit nisi eorum fundamentū sit annullatum. Ideo norandum: q[uo]d p[ri]ncipale fundamentum per glossatores canonū z p[re]cipue super capitulū. accusatus. z s. sane. et super verba: heresim sapiant: manifeste accipit. fundant insuper se super dicta theologorum Thome. Alberti. Bonauenture in secūdo sentētiarum dist[inct]o. vii. Et his specialiter aliqua expedit recitare. Nam vbi capitulū dicit: vt in argumēto primo deductum est: q[uo]d inq[ui]sitores heretice prauitatis de sortileg[is] z diuinationibus se non debeant intromittere nisi heresim sapiant manifeste. dicunt q[uo]d sortilegi vel diuinatores sunt duplices: scz artificiales z hereticales. Et primi dicuntur meri diuinatores: quia videl[icet] mere ex arte agunt. de quibus etiāz oquitur capitulum. ex tenore. extra de sortileg[is]. vbi dicit q[uo]d Adalricus presbyter cum quodam infami hoc est diuinate dicit glossa ad se cretum locum perrexit. non ea intentione vt demonem inuocaret: quasi dicat. quia hoc fuisset hereticum: sed vt cum inspectione astrolabij futurum quoddam inueneret: quasi dicat q[uo]d est mere diuination vel sortilegium. Secundi vero hereticales dicuntur diuinatores: qui in eozum arte demonibus aliquem honorem patrie vel dulie impendunt: qui diuinando futura predicere conantur: vel aliquid simile quod heresim

Partis tertie Questio

C sapiat manifeste exercēt: et tales iudicio inq̄sitorū sicut et alij heretici sub
 facēt. Et q̄ hec sit mēs ca. pbāt p̄ canōistas glossātes h̄bū saperēt. Itā
 Jo. An. sup alle. ca. accusat? et ver. saperēt dicit ita saperēt. sicut est cir
 ca aras idolorū nepbarias p̄ces emittere: sacrificia offerre: demōdes cō
 sulere eozūq; respōsa suscipere: vel associāt sibi pp̄t foras exercēdas her
 reticos. Vel faciūt p̄dicta cū sanguine: vel cuz corpe t̄bū: vel in sortib?
 vt possint habere respōsa: puerū rebaptizāt vel bis s̄tia. Ad etiādē sens
 sum allegāt Archi. sup eo. ca. 7. s. sane. et sup eodē verbo saperēt. Item
 allegāt Jo. mo. Raymūdū Guilbel. de mōte Laudu. Itē pbāt p̄ de
 miationē ecclēe ex p̄silio acq̄tensi. et vi. q. v. epi. vbi h̄mōi mulieres sus
 p̄stitiose i fideles nominātur: cū dicit. vrinā de sole i sua p̄silia p̄sistent
 et p̄silia i t̄būano dicit heresis. Itū et inq̄sitorū hereticorū iudicio sunt
 subiecte. Probāt insup p̄ Theologos. P̄rio p̄ sanctū Tho. in. ij. sentē.
 di. viij. vbi q̄rit. vtrū vti auxilio demōis sit p̄cisi: vbi i fert alia hec ver
 ba dicit sup illud Esaiē. viij. Itūqd nō popul? a deo suo req̄ret vissionē.
 In oibus in q̄b? cōplemētū operis ex n̄tute demōis expectat est apos
 tasia a fide pp̄t pactū inītū cū demōe vel h̄boten? si inuocatio iterfit
 v̄l facto aliq̄ etiā si sacrificia desint. Ad idē allegāt Albertū in eodem
 suo scripto 7 distin. Itē Petrū de Tarēbasia. Itē petrū de Bonauen
 tura nouit canonizatiū: q̄ tamē nō Petr? nominat cū fuerit verū nomē
 suū. Itē alexādrū de Ales. et Guidonē ordis carmelitarū q̄ oēs dicit
 q̄ demōdes inuocātes sūt apostate: et cōsequēs heretici. vñ inq̄sitorū
 hereticorū iudicio subiecti. Sed q̄ p̄fari inq̄sitores p̄ hec et p̄ q̄cūq; ab
 eis allegata nō possūt sufficiēter pbare q̄n etiā p̄fari sortilegi tē. iudis
 cio ordinarioz seu ep̄ozū seclusis inq̄sitorib? possunt subiacere: et q̄ in
 q̄sitores a taliū diuinatoz necromāticoz seu etiā maleficorū se possunt
 exonerare: nō q̄ illi inq̄sitores male faciāt inq̄rendo sup tales: vbi epi
 nō inq̄runt: in quo casu poti? inq̄sitores illi sunt cōmendādi: sic pbāt.
 Inq̄sitores nō habēt se iromittere nisi sup crimē heresis: et cū h̄ opoz
 tet q̄ illud crimē sit manifestū. Patet p̄ frequēter alle. ca. accusat? 7. s.
 sane. Quo stāte tunc itez arguit: cū q̄s aliq̄ cōmittit q̄ absq; vicio he
 resis cōmittere p̄t: quātūcūq; illa sunt q̄uia et enormia: adhuc nō est
 vt heretic? iudicādus: lz sit puniend? et q̄ sequit q̄ vbi q̄s nō est ius
 dicand? vt heretic? h̄ vt malefactor puniēd?: inq̄sitor nō se debet irom
 mittere: h̄ debet talē iurta tenorē candis suis iudicib? ad puniendū res
 linq̄re. Quo itez stāte seq̄tur q̄ oia inducta p̄ glossatores canōistas et
 Theologos: vt demōdes iuocare: eis sacrificare tē. vt sup factū est: nisi
 ex vicio heresis p̄cesserint inq̄sitores nō se debēt iromittere: h̄ suis ius
 dicib? vt sup relinq̄re. Quo itez stāte: cū p̄fata sep̄sim sine vicio he
 resis fieri p̄t: in q̄ casu talia faciētes nō sūt vt heretici habēdi aut p̄dē
 nādi. subsc̄riptz pbāt auctoritatib? et rōnib?. Itā ad h̄ q̄ aliq̄s sit p̄pe
 heretic?: q̄nq; req̄rū. P̄imū ē vt sit erro: i rōne. sc̄dm ē q̄ erro: ille sit
 circa ea q̄ sunt fidei vel p̄tra n̄tate dēminatōis ecclēe in his q̄ prinē

A ad fidē vel bonos mores ⁊ necessario ad p̄secutionē vite eterne. Tertius est q̄ error talis sit i illo q̄ catholicā fidē p̄fessus est: als em̄ esset Jude⁹ vel pagan⁹ nō heretic⁹. Quartū est: q̄ talis error i eo q̄ fidē suscepit sit talit̄ q̄ aliquā h̄ritatē de Christo p̄stet: prinētē ad diuinitatē vel h̄ritatē: als si totū d̄screderet esset apostata. Quirtū est vt talē errozē p̄tinaci volūtatē ⁊ obstinata eligat ⁊ seq̄t. ⁊ q̄d de heresi ⁊ heretico sic sū: pro. ca. alle. accusat⁹. ⁊ h̄bū saperēt intelligat. glo. tū candōstaz nō re p̄ bādo: h̄ saluādo. sic p̄bat. Itā q̄ p̄mū req̄rat. s. error i intellectu: h̄ nō tū est oib⁹ p̄ cōem regulā. Duo req̄rūt vt q̄s dicat heretic⁹. vnū mate- riāle. s. error: i rōne. altez formale. s. p̄tinacia i volūtatē. Patet ⁊ p̄ Au- gust. Heretic⁹ est q̄ nouas ⁊ falsas opinīdes aut gignit aut seq̄tur. Rō em̄ adest: qz heresis ē spēs infidelitat⁹: ⁊ infidelitas est i intellectu sub- sectiue: sicut ⁊ fides sibi p̄traria: ⁊ opposita h̄nt fieri circa idē. Quo itā te factū vel op⁹ q̄dctūq; sine errore nō facit hereticū: vt pura s̄q; for- cat aut mechaf: lz agat p̄tra h̄ritatē q̄ d̄r. Itō mechaberz. ex h̄ nō est he- retic⁹: nisi credat vel opinet fornicari esse licitū. Et rō ē: qz quicūq; alia duo necessario req̄runt ad p̄stitutionē alicui⁹: deficiēte alio illoz i possi- bile est illō esse: qz dato opposito q̄ sine illo possit esse: itā nō necessario req̄rere ad p̄stitutionē illi⁹: sicut qz ad p̄stitutionē dom⁹ necessario re- q̄rit fundamētū paries tectū: ideo altero deficiēte nō habet dom⁹. Sic ergo qz ad heresim p̄stitutēdā req̄rit error i intellectu necessario: nullz factū absolute sine errore i intellectu facit hereticū. Et pp̄ h̄ nos in q̄si- torz Bernāie dicim⁹ cū brō Ancho. in. h̄. pte s̄lime sue h̄ac materiā p̄tractātis: q̄ baptizare: imagies adorare: demōes eis tburificare: cō- culcare coz⁹: Christi i luto: ⁊ oīa h̄mōi q̄ sunt valde horrēda p̄ctā: nisi sit error i intellectu n̄ faciūt hoīez hereticū. Et idō si q̄s faceret ista: vt puta baptizare imaginē nō male sentiēs de sacramēto baptismi: nec d̄ ei⁹ effectū: nec credēs istū baptismū esse aliqd nec habere effectū ex v̄ sua: h̄ fecit h̄ pp̄t aliq̄ finē facili⁹ assequēdū a demone cui q̄rit pp̄t h̄ cōplacere: ita q̄ aliq̄ pacto i p̄licito vel ex p̄sso illud agat vt demon sibi vel alicui faciat qd̄ petit: p̄m q̄ caracterib⁹ et figurz p̄m artes magicas ab homīb⁹ demōes pacto ex p̄sso vel tacito iuocātur ad desideria corū ex plēda: oīmō nō petāt a demone qd̄ sit sup̄ facultatē ei⁹ nec quātum aut cognitiōe demōis: sicut essent illi q̄ crederēt q̄ demō possit necessi- tare liberū arbitriū hoīs: vel illi q̄ crederēt q̄ demō oīno ex tali pacto ⁊ in omnē euentū quātūcūq; a deo nō p̄missus possz facere qd̄ petit: vel q̄ crederēt q̄ possēt scire alterā partē futuri p̄tingētis: vel effectum ali- quē facere q̄ est pp̄t: soli deo: tales em̄ nō est dubiū q̄ haberēt errozē: in intellectu ⁊ male d̄ p̄tate demōis sentiēt: ⁊ p̄ sequez suppositz alijs cōditōib⁹ q̄ req̄runt ad heresiz essent heretici: ⁊ ordiarioz simul ⁊ in- q̄storū iudicio subiecti. Sz si ex causis p̄dictz facerēt nō male sentiēs tes d̄ baptismō ⁊ alijs p̄dictz put cōmunit̄ sit: eo q̄ ipso facto malefici

Partis tertie Questio

L et necromatici cum sciunt ipsum diabolum esse inimicum fidei et aduersarium salutis iam coguntur in eorum cordibus sentire magnam vim esse in fide: et quod nulli falsitati subiacere potest cui pater medach tui preesse noscitur. Ideo licet talia facientes peccaret grauissime non tamen essent heretici. Et ratio est: quia non male sentiunt de sacramentis: licet eo male et sacrilege vtatur. vnde sunt magis sortilegi quam heretici et de numero illorum de quibus alle. ca. accusatus: preterit non subiacere iudicio inquisitorum: cum non manifeste sapiant heresim: immo vsque occulte et quasi nullo modo. Et eodem modo de adorantibus demonem et sacrificantibus ei: quia si hoc faciunt credentes diuinitatem esse in demonibus: vel credentes quod cultus latrice sit ei ex bibedibus: vel quod oino ex exhibitione talis cultus assequantur quod requirunt a diabolo: non obstante dei prohibitione seu etiam permissione: tales essent heretici. Sed si ista faciunt non ita sentientes de demone: sed vt aliqui pacto cum demone faciant per ista exequantur ab ipso quod intendunt: tales non sunt heretici ex natura rei: licet grauiter peccent. Et quidem pro maiori declaratione sunt aliqui obiecti ones mouende. Nam obstare videtur: quod secundum iura symoniacum non est hereticus: vt. i. q. i. quibus per pecuniam. et tamen non habet errorem in intellectu. Nam symoniacum non est hereticum proprie: sed large propter quandam similitudinem: quia ex quo vendit vel emit sacra: ita agit ac si estimaret donum gratie pecunia posse possideri secundum Theobaldum. Sed non hoc estimando sicut communitur accidit: non est hereticum: quia hoc non credit: sed bene verum esset si hoc crederet. s. donum gratie posse pecunia possideri. Item obstare videtur quod dicitur de heretico. quicunque. et alle. ca. accusatus. quod adorans hereticum est hereticus. Sed grauius peccat qui adorat demonem quam qui adorat hereticum ergo recte. Item qui iudicandus est vt hereticus: videtur esse hereticus. Nam ecclesia non potest iudicare nisi de his que patet: occultorum enim cognitio est deus et iudex. di. xxviiij. erubescat. Sed ea que sunt in intellectu non possunt patere: nisi ex factis extrinsecis visis vel probatis. ergo talis facies talia est iudicandus hereticus. Preterea impossibile videtur quod aliquis facies talia. s. sculcando corpus Christi et hominis. licet male sentiat de corpore Christi. probatur hoc: quia impossibile est esse maliciam eius in voluntate: quoniam sit error in intellectu: cum et secundum philosophum. omnis malus est ignorans seu errans. Cum ergo talia facies habent maliciam in voluntate. ergo habent errorem in intellectu. Rursum ad ista. et primo super primum et tertium: quia coincidunt. Duplex est iudicium. s. dei qui videt interiora hominis qui non possunt iudicare de interioribus nisi per exteriora vt argumentum facit tertium. Modo ille qui iudicat vt hereticus iudicatio dei: est vere hereticus ex natura rei. Deum enim nullus iudicat hereticum nisi habentem errorem fidei in intellectu. Sed ille qui iudicat hereticus iudicatio hominis: non oportet quod sit hereticus ex natura rei: sed quod fecerit tale factum per quod apparet ipsum male sentire de fide: et per consequens iuris presumptio hereticus reputatur. Et si quis: an ecclesia habet statim iudicare tales qui sic adorant demones vel baptizant imagines hereticos. Responsiones nota. Ratio ad discernendum istud inagis pertinet ad canonicas quam ad Theologos.

21 Canoniste dicēt iur̄ p̄sumptiōe heretic⁹ reputaf: ⁊ vt heretic⁹ est pu-
 niend⁹. Theolog⁹ dicet p̄mo iudicio sub correctiōe sedis aplice nō quā-
 tum est ex natura rei q̄cqd sit iur̄ p̄sumptiōe. Et rō pōt esse ista. qz qñ
 cūq; aliq̄s effect⁹ depēdere pōt ex duplici causa: nūq̄ ex natura rei et il-
 lo effectu pōt iudicari p̄cise altera causa. Cū igit̄ iste effect⁹ q̄ est adora-
 re demonē vel ei⁹ auxiliū ad maleficiandū postulare: imaginē baptis-
 zando vel ifantē viuū offerēdo vel occidēdo ad aliud hui⁹ possūt p̄cede-
 re ex duplici causa. s. vel credēdo demonē esse adoraēdū ⁊ sibi sacrifican-
 dū et imagines cape sacramētales effect⁹: vel qz aliq̄ pacto facto cū de-
 mone: facio vt facili⁹ obtineā qd volo a demōe in his q̄ nō sunt sup̄ sa-
 cultatē suā: vt sup̄ tactū est. nō debeo statim iudicare ex tali effectu p̄c-
 se alterā causa. s. q̄ h̄ faciat vt male sentiēs de fide. Uñ qñ cōstat de hu-
 iusmodi effectu: viteri⁹ inq̄rēdū est de causa: ⁊ si ex errore ⁊ puḡnitate
 fidei h̄ fecerit iudicād⁹ est heretic⁹: ⁊ iudicio inq̄sitorū cū ordinariis sub-
 iacebit. Sed si ex aliā causa iudicād⁹ vt sortileg⁹ et vilissim⁹ pctōz. A-
 liā respōsio aliq̄s causā. s. p̄positū: q̄cqd sit ex oīb⁹ dictis ⁊ allegat⁹: cōstat
 qz oēs diuīatores ⁊ malefici q̄ iudicant hereticū iuris p̄sumptiōe: et nō
 ex natura rei ordinatoz iudicio ⁊ non inq̄sitorū subiacent: nec p̄fatis
 inq̄sitores aliozū regnozū per allegaciones canonū ⁊ glosatorū se
 tueri possunt: eo qz tales demonib⁹ sacrificātib⁹ ⁊ adorantibus iudi-
 cent hereticos iuris p̄sumptione: ⁊ non ex natura rei. Textus autē di-
 cit: qz debeant sapere heresim manifeste: id est sapere intrinsece ⁊ ex na-
 tura rei: et sufficere nobis inq̄sitorib⁹ de hereticis ex natura rei inse-
 ctis se incromittere alios suis iudicib⁹ relinquendo. Et quia dictū est
 de causa vtrum ex errore fidei hoc fecerit vel non: vtiq; hoc facile erit.
 Nam sicut habitus fidei cognoscit̄ per actum fidei: qui est credere ⁊ cō-
 fiteri q̄ sunt fidei: ⁊ habitus castitatis p̄ caste viuere: ita ecclesia potest
 iudicare aliquē hereticū inq̄rēdo si habet actū discernēdi de aliq̄ arti-
 culo fidei. Sic etiā ⁊ malefica q̄ fidē in toto vel in parte abnegauit vel
 corp⁹ Christi vilissime tractauit: omagiū p̄stitit: vtrū huiusmodi ad cō-
 placēdū demoni tñ fecerit: imo si i toto abnegauit etiā corde iā iudica-
 bis vt apostata ⁊ d̄ficat̄ q̄ta pctōtio q̄ habet currere ad h̄ vt q̄s pprie
 dicat heretic⁹. Qz si huic det̄miatiōi obijct̄ bulla ⁊ cōmissio nobis ab
 Innocētio octauo facta: vt malefice iudicio inq̄sitorū subijctā f. Rūdef.
 p̄ illa nō excludit̄ qñ ⁊ diocesiani etiā vsq; ad sentētiām diffinitiuā cō-
 tra eos p̄cedere possint p̄ illa antiq̄ iura vt dictū est: cū hec bulla pos-
 sit in partē sollicitudis nobis inq̄sitorib⁹ tradita sit: quā ⁊ ope q̄ntū pos-
 sum⁹ cū dei adiutorio ex hibem⁹. Uñ ⁊ p̄mū argumētū nō suffragat̄ inq̄-
 sitorib⁹ illis: h̄ pot⁹ cōtrariū p̄cludit: cū tales symoniaci tñ modo iur̄
 p̄sumptione cēsēnt hereticū: de q̄bus ordinarij p̄ se iudicare possūt irre-
 quisit̄ inq̄sitorib⁹: imo nec inq̄sitores de symoniac⁹ varijs se incromit-
 tere habēt: et pari rōne de alijs q̄ tñ iuris p̄sumptiōe hereticū iudican-
 tur. Nam contra episcopos scismaticos p̄cedere non possunt: et p̄es-

28

Partis tertie Questio

C latos alios superiores: vt patz i caplo inq̄stiois de here. li. vi. vbi sic d̄. Inq̄stiores hereticē p̄uitatz ab aplice sede seu alijs q̄buslibet d̄ putatz de h̄mōi crimie inq̄rere p̄ eos vt neq̄unt aut ei? p̄textu p̄cedere p̄ eos: nisi in lris cōmissiois sedis aplice q̄ h̄ possint p̄tinere ex p̄sse. Si t̄m inq̄stiores ipsi ep̄os vel alios superiores p̄latos sciuerint vel inuenerint circa crimē hereseos cōmississe aut eos de h̄mōi diffamatos existere vel suspectos: id tenebūtur sedi aplice n̄sciare. Ad sc̄dm s̄lt̄ patet ex p̄ba b̄ctis resp̄sio. It̄a adorās hereticū est tūc heretic⁹ si adozet ipsū: credēs esse adorādū seu honorādū p̄p̄ suā doctrinā z opinionē. Si autez honorat ipsūz p̄p̄ aliq̄d tēporale sine aliq̄ errore fidei in intellectu: nō est p̄p̄te heretic⁹: s̄ iur̄ fictioe vel p̄sūptione seu s̄lt̄itudinarie: qz agit sicut male sentiret de fide: sicut ille quem adozat. vñ nec inq̄stioz iudic̄cio subiacebit. Ad tertiu patet ex p̄missis: qz lz iudicat ab eccl̄ia vt heretic⁹ p̄p̄ facta extrinseca v̄sa z p̄bata: nō t̄m sequitur q̄ semp sit heretic⁹ eius ex natura rei: s̄ iur̄ p̄sūptione sic reputat. vñ z i illo casu inq̄stioz iudic̄cio subd̄ fugit: qz nō sapit heresim manifeste. Ad q̄rtū dicēdū: q̄ s̄lt̄ sum p̄supponit: qz nō est possibile q̄ aliq̄s p̄culcet corp⁹ Christi absq̄ hoc q̄ male sentiat vel peruersitate fidei habeat d̄ corp⁹ Christi: qz p̄t hoc facere sciēs se peccare et credēs firmit̄ ibi esse corp⁹ Christi. Facit t̄m hoc vt placeat demōi z facili⁹ obtineat q̄d vult ab eo. Et lz oīs mal⁹ erret: nō t̄m errore itellect⁹ q̄ est heresis seu errās male sentiēs d̄ bis q̄ s̄nt fidei: s̄ de bis q̄ s̄t n̄tuz aliquid cui⁹ Christi i vichs op̄at. Et t̄m de p̄mo p̄cipali q̄d ad heresim p̄p̄ s̄p̄tū req̄rit z s̄m q̄ iudicio inq̄stioz dz heretic⁹ subiacere. Nec obstat si dicat t̄m etiā cōtra diffamatos aut suspectos leuit̄: vehemēter aut violent̄ de heresi: z q̄ nō vidēt sape heresim manifeste inq̄stio: p̄t p̄cedere. R̄ndetur: inq̄rere p̄t et p̄cedere sup tales inq̄atū sunt suspecti aut diffamati de heresi p̄p̄ dicta de q̄ etiā nūc loq̄mur: vt sepe tactū est: q̄ habet errorem in itellectu: z alia q̄c tuoz sequētia annera: q̄ru z secundū est: vt talis error sit circa ea q̄ sunt fidei vel p̄tra n̄tate determinationis ecclesie i bis q̄ p̄tinēt ad fidē et bonos mores z necessaria ad p̄secutionē vite eterne. Si em̄ error sit de bis q̄ nō p̄tinēt ad fidē: puta q̄ credat q̄s solē nō maozē terra: z h̄mōi non est p̄iculosus error. Error aut̄ p̄tra sacrā scripturā: p̄tra articulos fidei cōtra determinationē ecclesie: vt sup̄: est heresis ar. xxiiij. q. i. hec est fides. Itē q̄a determinatio dubioz circa fidē p̄tinēt p̄cipaliter ad eccl̄iam et p̄cipue ad Pontificē summū Christi vicariū Petri successore. vt exp̄p̄se dicit. xxiiij. q. i. quotiēs. Et p̄tra determinationē ecclesie null⁹ doctor vel sanct⁹ suā sentētiā defendit. vt dicit Tho. h. ij. Nec Hiero. nec Aug⁹. nec alius. Sicut ergo asserēs p̄tinaciter cōtra fidē est heretic⁹: ita z cōtra determinationē ecclesie in bis q̄ p̄tinēt ad fidē z necessaria ad salutē p̄tinaciter asserēs est heretic⁹. Ipsa em̄ ecclesia nūq̄ errasse in si de p̄batur. vt dicit. xxiiij. quest. i. a recta. z alijs caplis. Signāter aut̄ dicitur: q̄a asserēs contra determinationē ecclesie nō simplicit̄: s̄ in bis

A dicitur q̄ p̄tinēt ad fidē ⁊ salutē est heretic⁹. Itā in alijs p̄trarijs senti-
 ens non est heretic⁹: sicut q̄ ius non p̄t separi ab vsu in reb⁹ vsu con-
 sumptibilib⁹: qd̄ declarauit ⁊ determinauit Jos. xxij. in extrauag. ad
 conditorē. Vbi d̄t p̄traditētes huic snie eē p̄tumaces ⁊ rebelles ecclie
 non hereticos. Tertiu⁹ qd̄ req̄rit est: q̄ error sit in illo q̄ catholicā verit-
 atē est p̄fessus. Si q̄s enī nūq̄ esset p̄fessus fidē ch̄ianā non eēt pp̄rie
 heretic⁹: s̄ simplr̄ infidelis vt iude⁹ ⁊ gētilis q̄ fors sunt. Vñ Augu. de
 ciui. dei. Vidēs diabol⁹ gen⁹ humanū a cultura idolor⁹ ⁊ demonū libe-
 rari: hereticos nouit q̄ sub vocablo ch̄iano doctrine resisterēt ch̄iane
 Oporet ergo q̄ error sit in illo q̄ in baptismo susceperit fidē ch̄ianam
 ad hoc vt sit heretic⁹. Quartū qd̄ req̄rit est: q̄ talis error sit in eo q̄ si-
 dē suscepit talitē: q̄ aliquā veritatē de ch̄io p̄fiteat p̄tinēt ad diuinita-
 tē vt humanitatē: si enī nullā veritatē penit⁹ p̄fiteret: maḡ pp̄rie apo-
 stata q̄ heretic⁹ cēseret. Sic Julian⁹ apostata: ⁊ distinguit vnū ab al-
 tero: licet aliquādo vnū sumat p̄ alio. Sub hac p̄ditione rep̄unt certī
 q̄ interdū egestate ⁊ molestijs varijs afflictī corp⁹ ⁊ aīaz tradūt diabo-
 lo: ⁊ fidē abnegāt: dūmō i eoꝝ necessitatib⁹ ⁊ ad possidendū diuinitas ⁊
 honores diabol⁹ eis assistat. Nouim⁹ certos nos inq̄sitorē ⁊ post ali-
 quos penitētes q̄ vtiq̄ absq̄ errore fidei in intellectu: qz̄ t̄mō pp̄f cō-
 moda tp̄alia talia p̄miserūt: vt nec heretici pp̄rie nec itez apostate ex-
 corde: vt Julian⁹: lz̄ maḡ apostate cēseret. Ex corde nō apostate si no-
 lūt resiliere: vt heretici ip̄nitētes tradunt curie seculari. Si aut̄ velint
 recipiunt: put heretici penitētes. Iuxta. c. ad abolēdā. s. p̄nti. de her.
 li. vj. Concordat Raymū. ti. de aplica. c. reuertētes. vbi d̄t. Q̄ reuertē-
 tes ab apostasie p̄fidia cū fuerit heretici tāq̄ reuertētes ab heresi sunt
 recipiēdi: ⁊ hic sumit vnū p̄ alio vt p̄us tactū ē: ⁊ subdit. Illi nō q̄ me-
 tu mort̄ fidē abnegāt: hoc tu accipe q̄ pp̄f cōmoda tp̄ale diabolo fidē
 abnegāt ⁊ errorib⁹ non credūt: lz̄ iure heretici nō sint nota hic q̄ non
 sunt pp̄rie heretici: subdit postq̄ nō h̄nt in mēte errorē. Iudicio tā ec-
 clesie q̄ h̄z p̄ exteriora de interiorib⁹ iudicare: heretici h̄ndi sunt: nota
 hoc iur̄ fictio: ⁊ si reuertant vt penitētes heretici recipiēdi sunt. Nō
 enī met⁹ mort̄ ē met⁹ cadēs i p̄stātē virū ad fidē ch̄i abnegādā sic ⁊ tu
 accipe pp̄f cōmoda tp̄alia. Vñ cludit. Sācti⁹ est mori q̄ abnegare vl̄
 vesi idolat̄ic̄: vt d̄t Aug. ⁊ recitat. xxij. q. iij. Sile iudiciū d̄ malefici
 fidē abnegātib⁹ esset: vt vbi resiliere vellēt reciperent vt penitētes: ab-
 q̄ hoc q̄ curie seculari relinquerent: cōm̄ib⁹ tū modis ad gremiū ecclie
 recipiunt vbi p̄t̄it: ⁊ curie seculari si nō tradunt relinquunt: ⁊ h̄ pp̄f
 dāna tp̄alia illata: put in modis sniandi patebit: ⁊ omnia p̄fatus ordi-
 narius eꝛequit: ita q̄ etiā inq̄sitor suas vices illi committere potest:
 in hoc dumtaxat casu apostasie: secus est in alijs casibus fortilegorū.
 Quintum est quod requiritur ad hoc vt quis p̄prie sit hereticus: vt
 talem errorem firmata voluntate ⁊ obstinata eligat ⁊ pertinaciter se-
 quatur opiniones. Unde s̄m Hieronymū. heresis ab electione est dicta

C Et ideo fm August. non q̄ falsas opinioēs gignit vel sequit̄: s̄ q̄ p̄tinaciter defendit hereticus est cōsensus. Un̄ si q̄s non p̄tinaci malitia sentiret aliqd̄ p̄tra fidē: sed ignorantia paratus corrigi si qd̄ sentit falsum ostendet sibi esse p̄tra fidē v̄l sacrā scripturā v̄l determinationē ecclesie. xxiii. q. iiij. dicit Apl̄s. Et ideo ipe Aug. dicebat. Errare potero: hereticus non ero: q̄ sc̄z parat̄ corrigi cū sibi fuerit ostensus error. Et constat q̄ q̄tridie inter doctores circa diuina sunt varie opinioēs: et aliquā cōtradictorie: ita q̄ necesse est alterā esse falsā: et tñ nulla eaz̄ reputat̄ falsa: donec p̄ eccliam fuerit determinata. arti. xiiii. q. iiij. qui in ecclia. Et quib⁹ oib⁹ p̄cludit̄: q̄ pbare maleficos subiactere iudicio inq̄sitoꝝ vel etiā alios quocūq̄ mō demones inuocātes p̄ dicta canonistaz̄ sup̄ allega. ver. saperēt. in ca. accusatus comp̄hensum non sufficiēt̄ pbaf̄: cū t̄kes ab eis heretici iudicant̄ q̄dam iur̄s fictione: nec etiā per dicta theologoz̄: cū et ip̄i tales nominant apostatas verbo vel ope: non aut̄ corde et mēte: de q̄ errore h̄bū saperēt̄ p̄ndit. Et licet iudicant̄ vt heretici: nō tñ p̄pter hoc sequit̄: q̄ ep̄s sine inq̄sitorē nō possit sniam d̄s finitiuā p̄tra eos p̄cedere aut carceri ad penā deputare aut tormentis exponere. Immo in casu quo hec decisio non videat̄ sufficere ad hoc vt nos inq̄sitores sim⁹ a maleficaz̄ inq̄sitione exonerati: nolumus tñ hoc via iuris exigere: cū vices n̄fas in his d̄statar sup̄ sniam ferēdā ipsiſ diocesanis cōmittere possum⁹. Hoc em̄ habet̄ in ca. multoz̄. in pn. de hereti. in clemen. vbi sic dicit̄. Multoz̄ querela. et infra. vt negociū inquisitionis h̄mōi eo prospere felicius: quo deinceps eius deꝝ labis indago solertius diligentius et cautius peragatur: ip̄m tā p̄ diocesanos ep̄iscopos q̄ per inq̄sitores a sede ap̄lica deputatos omni carnali odio vel timore aut cuiusmodi cōmodi t̄p̄alis affectiōe semotis decernim⁹ exerceri: sic q̄ q̄libet de p̄dictis sine alio citare et arrestare seu capere ac tute custodie mācipare ponēdo in cōpedib⁹ et manicis ferreis: si ei visum fuerit sup̄ q̄bus faciēdum ipsius consētiam oneramus: necnō inquirere p̄tra illos de q̄b⁹ p̄ h̄mōi negotio fm deū et iusticiā viderit expedire: duro tñ tradere carceri q̄ pot̄ ad penam q̄ ad custodiā videat̄ vel tormētis exponere illos aut ad sentētiā p̄cedere p̄tra eos: ep̄s sine inq̄sitore aut inq̄sitorē sine diocesiano aut eius vel ep̄ali sede vacante capituli sup̄ hoc delegato: si sui ad inuicē copiā habere valeāt infra octo dierū spacio postq̄ inuicē se requisauerūt non valebit: et si secus p̄sumptum fuerit nullū sit et irritū ip̄so iure post sequit̄ ad nostrū p̄positum. Clerū si hoc ep̄iscopus vel eius vel capituli sede vacante delegato cum inq̄sitore aut inq̄sitorē cū altero eorūdem propter p̄missa nequeant aut noluerint personaliter cōuenire: potest ep̄iscopus vel eius vel capituli sede vacante delegat⁹ inq̄sitori et inq̄sitorē ep̄iscopo vel ei⁹ delegato seu sede vacante ille qui ad hoc fuerit p̄ cap̄m deputatus sup̄ illis cōmittere vices suas vel suas significare per litteras consiliū et cōsensum. Et quo patet q̄ licet in quinq̄ casib⁹ vnus sine altero in trib⁹

A vero minime pcedere possit: qz tñ vn' alteri vices suas cōmittere pōt pferim q̄ ad snias ferēdā: ideo z nos h̄ p pñtes facere decreuim' alis inq̄sitorib' i suis limitib' remanētib'. Ad argumēta ergo rñdēdo p̄tz ex pmissis ad ser' p̄ma argumēta p inq̄sitorib' militātia decisio: qz eoz inq̄sitiōi malefici z fortilegi non vident' sub̄fici. Ad alia aut' argumēta p diocesianis in casu q̄ z t̄p̄i a maleficaz inq̄sitione se eponerare vellēt z ciuili iudicio relinquere: p̄tz qz non pñt hoc eadē facilitate q̄ inq̄sitor res facere: qz in crimine heresis iuxta ca. ad abolendā. z ca. vergētis. z ca. ex cōdicam' vtrūqz. extra de here. Iudicis eccl'astici est cognoscere z iudicare: z iudicis secular' exēq̄ z punire: vbi snia trāsit in vindictam sanguinis secus vbi ad alias penas penitētiales. Videt' etiā q̄ i heresi maleficaz licet nō in alijs heresib' etiā ip̄i diocesiani suas vices ad cognoscēdū z iudicādū in foro ciuili cōmittere valeāt: tū vt in argumēt' tangit' h̄ crimē maleficarū nō est mere eccl'asticū: imo pot' ciuile pp̄t dāna q̄ inferunt t̄p̄alia: tū etiā qz leges sp̄eales i p̄nctionē malificoz q̄ ad oēm viā punitiois edite cernunt. Videt' deniqz qz bec via plurimū in ex terminū maleficaz deseruiret z in maximū releuamē ordinarioz corā tremēdo iudice sup districtū examē qd̄ eriget cū teste sc̄ptura iudiciū durissimū his q̄ p̄sunt iminuerit: z fm̄ hanc differētiā pcedem' vitz q̄ iudex secularis cognoscere z iudicare potest vsqz ad sententiāz diffinitiuā ad penitentia quā ab ordinarijs recipiet: sec' sup sanguine quā p se ferre potest.

Diuisio totius tertie partis.

U ergo iudices tā in foro eccl'astico q̄ ciuili modos cognoscēdi iudicādi z sentētiādi sp̄ i p̄mptu h̄re valeāt: p̄ñ circa tria p̄ncipal'r pcedēdū erit. P̄mo q̄s modus inchoandi p̄cessum si dei. Sec̄do q̄s modus p̄tinuādi. Tertio q̄s modus terminandi z sentētiādi in hac materia maleficarū. Circa p̄mū q̄nqz difficultates. P̄ma q̄s inter tres modos p̄cedēdi q̄ in iure tangunt' sit magis cōpetēs. Sec̄da d̄ nūero testiū. Tertia an possint p̄pelli ad iurādū. Quarta de p̄dicatione testiū. Quinta an inimici capitales ad testificandū admittant'. Sec̄da pars p̄tinet q̄stiones vndecim. P̄ma q̄liter testes sint examinandū: qz semp̄ q̄nqz p̄sone dñt esse p̄ntes. Itē quāliter malefice sint interrogādi: ḡnaliter z p̄ticularitē: z erit sexta i ordine libri: qz est numer' mutat' eo vt lector facilius respiciet materiā optatā. Sec̄da varia dubia declarat sup rñsides negatias: z qñ sit icarcerāda z qñ p̄ manifeste dep̄hēsa i heresi maleficaz. Tertia de mō capiēdi maleficas. Quarta de duob' q̄ post captiōnē faciēda sint iudici: z an deponētūm noīa sint ei manifestāda z defēnsiōes p̄cedēde. Quinta q̄lit' defēnsiōes cum deputatiōe aduocati sint concedēde. Sexta quid faciat aduocatus cū sibi testium nomina non publicantur z vbi inimicitiam capitale ab leger corā iudice. Septima q̄liter iudex inimicitiam capitale inuestigare habeat. Octaua de his q̄ iudex habeat aduertere antequā delatā tormentis exponat. Nonā de modo sniādi ad q̄stiones z tormenta. Decima

Tertie partis

R ma sup tormenta continuanda ⁊ qualiter sint tormentande: ⁊ de caute-
lis ⁊ signis contra maleficiū taciturnitatis. Undecima sup finales in-
terrogationes ⁊ cautelas a iudice obseruādas. Tertia pars cōtinet pri-
mo questiones tres: quas iudex debet aduertere: ⁊ ex q̄b' ois snia dif-
finitiuā debet pcedere. Prima an sup examē cadētis ferrī possit sen-
tentiari. Scōda de mō q̄ ois snia est ferēda. Tertia ex q̄b' suspitiōibus
pōt iudicare: ⁊ q̄liter sup vnāquāq; suspitiōē debz sentētiare. Demū
sup vltimam ptem de viginti modis sententiādi: quaz tredecim sunt
communes sup oēm heresim: reliqui specialiter sup heresim maleficaz
⁊ quia locis suis patebunt causa breuitatis hic non assignantur.

¶ Super modum inchoandi processum. ¶ Questio I

Rerit ergo pmo: q̄s sit modus competēs ad inchoandum
processus fidei contra maleficas: Rñdel. Cū inf tres modos
q̄ tangunt. extra de accusa. denun. ⁊ inq̄sicio. ⁊ p̄mus est q̄n
aliq̄s accusat aliq̄ē de crimine heresis vl' fauozia corā iu-
dice offerēdo illud se pbaturū: ⁊ inscribit se ad penā talio-
nis nisi p̄bet. Et fecūdus modus: q̄n aliq̄s denūciat aliquem: ita tñ q̄
non offert se pbaturū nec vult facere partē: s; dicit q̄ denūciat zelo s;
dei: vel rōne snie excoicationis late p̄ ordinariū vel ei' vicariū: aut ra-
tione pene tpalis quā secularis iudex fert p̄ra nō denūciant. Et ter-
tius modus p̄ inq̄sitiōē: hoc est q̄n non est aliq̄s accusator vel denun-
ciator: s; fama laborat in aliq̄ ciuitate vel loco q̄ sint malefici: ⁊ tunc iu-
dex habet nō solū ad instantiā ptis: s; etiā ex officio pcedere. Ideo ad-
uertēdum: q̄ p̄mū modum pcedendi iudex non libēter admittat. Tum
quia non est in causa fidei v̄stratus: nec etiam in causa maleficaz: q̄ sua
maleficia occulte exercēt. Cū etiam q̄a est accusantis multū periculosus
propter penam talionis: qua plecteret vbi in pbatione deficeret. Tum
etiam q̄a est multū litigiosus. Incipiat p̄cessum p̄ citationē ḡnalem as-
sigēdo illam ad valuas ecclie parrochialis vel p̄tozū p̄ modū q̄ sequit̄.
Cū nos vicarius talis ordinarij aut iudex talis dñi tozj n̄ris affectib'
inhiantes: ac ex omnib' nostris p̄cozdñs affectātes pplm christianum
nobis commissum in v̄nitate ⁊ serenitate catholice fidei cōsuerire: ac
ab omni peste prauitatis heretice visceraliter elongari. Idcirco nos iu-
dex p̄fat' cui ex iniūcto officio hec incūbūt: ad gl̄iam ⁊ honozē recolens
di nominis Iesu christi ⁊ ad exaltationē sancte fidei orthodoxe atq; ad
depressionem heretice prauitatis p̄cipue in maleficiis: vniuersis ⁊ singu-
lis cuiuscunq; conditionis status. Hic nota. Si ecclesiasticus iudex in-
quirat addat: ordinis religiōis aut dignitatis existant: qui sunt infra
terminos huius ciuitatis aut circa illam aut oppidi ad duo miliaras
ad quoz noticiā p̄uenerint hec mādata. Ecclesiasticus iudex adūgat.
Auctoritate q̄ fungimur in hac pte in v̄tute sc̄tē obediētie ac sub pena
excoicationis p̄cipim' ⁊ mandam' ac mādando req̄rimus ⁊ monem':
q̄temus infra. xij. dies p̄xime p̄putādos. Hic secular' iudex mō suo mā

A dabit z penis ei' p' suet' q' p' p'mos q'tuor p' p'mo z reliq's q'tuor: p'mis q'tuor: i' mediatos p' scdo: z vltios q'tuor p' tertio termino pemptis: ac trina monitioe canonica assignam': nob' reuelat si q's scit vidit vl' audi uit aliquā eē p'sonā hereticā z maleficā diffamatā vl' suspectā z i' sp'ali talia practicantē q' i' nocumētū hoim iumētōz aut terre frugū z dānuz respublice cedere valeat: q' si n'ris añ' fact' monit' z mādāt' non paruerit cū effectu: p'missa infra tagatū terminū non reuelādo sciat se. Iudex eccl'astic' addat ex cōicationis mucrone p'cussum: secular' iudex addat penas tpales. Quā ex cōicationis sniaz in oēs z singlos talit' vt p'dicit cōtumaces p'fata n'ra monitioe canonica p'fite z eoz obediētia req'rent: nūc vt ex tūc z tūc vt ex nūc fecimus in his sc'ptis absolutionē haz sniaz nob' tūmō referuādū. **C**ludic' iudex secular' mō suo. Datū zc.

Nota i'sup sup scdm modū: q' cū vt dictū est scōs mod' pcedat' z p'cel sum fidei incipiēdi est p' modū denūciatiois vbi denūcians nō offert se p'batu' nec vult facere p'cē: s' d' q' denūciat rōne snie ex cōicationis late vl' zelo fidei z pp' bonū respublice: ideo secular' iudex h' debet i' sua citatioe g'ali aut p'missa monitioe specificare: q' nemo escimet se pena lē fieri etiā si i' p'batone defecerit: q' nō offert se vt accusans vl' vt denūciās. Et tūc q' p'les cōparebūt ad denūcian dū iudici: notare d'z iudex vt pcedat mō q' sequit'. P'rio b'eat notariū z duas honestas p'onas siue sint clerici siue laici: vl' si notari' non possit b'ri: tūc loco notari' sint duo viri idonei. Hoc em' tāg' in ea. vt officiu. s. vey. lt. vi. vbi d'z. **E**z q' in cā graui crimine cum multa opreat cautela pcedi vt in reos sine villo proferat errore dure ac digne seueritas vltionis. **S**olum' z mādāmus vt in examinatioe testiū q's recipi sup hoc crimine p'dicto ip'moz contingētib' optuerit: adhibeat' duas religiosas z discretas p'onas **H**ic Archi. in glo. p'nt itelligi p'one honeste siue sint clerici siue laici. Sequit' i' q'z p'ntia p' publicā si cōmode h'ere potest' p'sonā aut p' duos viros idoneos fidelit' eoz dispōnes testiū describant'. **N**ota ergo q' his p'onas adhibēt' mād'et denūciant' iudex q' der i' sc'ptis vl' saltē d' cat' p'bo: z tūc notari' seu iudex incipiat p'cellum p' modū qui sequitur.

In noie dñi amē. Anno s' nat'itate dñi zc. tali die tal' mēsis i' p'ntia mei notari' z testiū i' frasc' p'roz talis de tali loco z tal' dioecesis. vt s. cō. paruit p'sonat' i' tali loco corā honorabili iudice: z obtulit eidē cedulā tenor' sequētis: inserat' tota. Si aut' nō p' cedulā h' p'bo: ponat' sic. **C**ō. paruit zc. z denūciauit eidē q' talis de tali loco dioecesis talis asseruit z dixit: q' sciret h' vl' q' fecerit talia nocumēta sibi vl' alijs p'sonis. Quo facto incontinēt' faciet iurare ip'm denūciantē mō p'sueto: vel ad q'tuor de' euāgelia: vl' sup crucē erect' digit' trib' z duob' de p'his i' testiūz nū sancte trinitat' z dānationē aie z corpis de dicēda v'itate sup denūciatis: z p'ntito iuramēto interrogabit eū. **C**ū scit esse h' q' denūciant: z si vidit vl' audiuit. Si dicat se vidisse aliq': v'puta q'z ibi rept' tali ho ra tēpestat'z: vl' q'z tetigit iumētū: vl' q'z intrauit stabulū. Interrogauit

Iudex vbi est vidit et qui est querens et per quem modum: et qui erant presentes. Si vidit et non vidit: sed audiuit, Interrogabit est a quibus audiuit et vbi et quando et quibus et quibus presentibus audiuit: formando articulos de quibuslibet predicto et singulariter et diuisim: et notari seu scriptor ponat totum in actis seu in processu imedia te post predictam denunciationem continuando sic. Qua habet denunciatione ut permittit facta ipse inquisitor incontinenter fecit intrare ad quatuor dei euangelia etc. ut si ipsum denunciant de homicida heritate super denunciat: et interrogauit eundem vnum et quod ea que denunciat uenerat vel suspicionem habeat esse vera. Respondit: quod vidit vel audiuit: interrogauit vbi vidit vel audiuit: et dixit: quod tali die tali mense tali anno in tali loco. Interrogauit quibus vidit vel audiuit etc. et formant articulos ut dictum est: et totum ponat in processu: et specialiter interrogat: quod sciat cum eo in tali causa et qui presentem scire. Quibus omnibus sic peractis ultimo interrogabit si denunciat mala voluntate odio vel rancore: vel obmittat aliquid favore et amore: vel alias denunciat rogatus vel subordinatus. Et postremo inuigilet ei heritate iuramenti presentis teneat secretum quicquid ibi dixit: vel per iudicem sibi dictum fuit: et ponat totum in processu et in actis: et omnibus expletis ponat paulo infra. Acta sunt hec in tali loco tali die tali mense et tali anno in presentia mei notarii vel scriptoris adiuncto mihi tali in vigore officii tabellionatus: et talium testium ad hoc vocatorum et rogatorum.

Quartus modus processum incipiendi qui etiam est conditio et visitatio modus et cum hoc secretus est vbi nullus accusator: vel denunciator se offerret: sed fama laboraret in aliquo ciuitate vel loco de aliquo malefica et etiam tali: et propter famam iudex absque citacione generalis de qua supra seu monitione ex officio procedere vellet: eo quod talis clamor frequens pueniret ad aures eius: tunc iteque inchoare potest processum in presentia personarum ut supra. In nomine domini amen. Anno a natiuitate domini tali die mense tali seu mensibus talibus. Ad aures talis officialis aut iudicis talis loci puenit pluries fama publica referente: ac clamorosa insinuatione producit quod talis de tali loco dixit vel fecit talia ad maleficia pertinencia contra fidem ac communitatem utilitatem reipublice: et ponat totum per fama laborat: et paulo infra. Acta sunt hec die tali mense tali in presentia testium talium vocatorum et rogatorum et mei notarii tali auctoritate seu scriptoris vigore tali. Sed antequam secunda pars inchoet: vix qualiter huiusmodi processus est continuandus permittenda sunt aliqua super testes examinandos que in numero esse debeant et cuius conditionis.

De numero testium

Questio II

Quia dictum est in secundo modo de dictis testibus qualiter inscribi debent aut scire numerum et conditionem illorum oportet est. Querit vtrum iudex duorum testium legitimum non singularium possit licite aliquid de heresi maleficarum condemnare: vel plures quam duo necessario requirantur et dicunt testes singulares qui in dictis sunt priores concordant tamen in substantia seu effectu rei: ut si diceret maleficauit mihi vacca alter puerum concordaret in maleficio. Sic autem querit: vbi testes non sunt priores huiusmodi concordant. Et iudex quod quis videantur sufficere duo testes de iuris rigo

Res: qz regula ē q in ore duoz v' trū stat oē s' b'ū: tū de iurj eqtate non vident in h crimine duo sufficere: tū p'p' criminis imanitatē. In criminib' enī p'batōnes dnt eē luce clariores. ff. de p'batōnib' si aut. Et be resis p'cipue talis in' maiora crimina enumerat. Et si dicat q in h crimine sufficūt leuiores p'batōnes: qz leui argumēto q's detegit. C. de be. li. ij. Zeui argumēto recedēdo a iudicio catholice religiōis z tramite hereticū se facit. Rūdet: vey est ad p'sumēdū: non aut ad p'denandū tū p'p' iurj ordīs i hoc crimie detricationē. In hoc enī ordo iudiciari us in fauorē fidei detricat: qz nec delat' videt testes iurare: nec etiā sibi publicant vt possēt eis graue piculū iminere. vt i ca. statuta. de be. li. vi. p'p' qd delat' non possēt diuinare: h tenet ipse iudex p se z ex officio de testiū inimicitia pquirere: qz excludunt vt infra patebit: z etiā si deposuerūt p'suse de cā p'scie eos itez iterrogate qd pōt facef. Extra de testi. p tuas. z. ff. de q'stionib' repe. nā p'ro magj via defendēdi delato subtrahit: tāto magj incūbit iudici sollicitudo diligēt' inq'rēdi. Vbi ergo iuenerent duo testes p'cordes z legitimi p'tra quēqz: nec ex h velle enī de tāto crimie p'denare h purgationē si eēt diffamat' indicere: v' p'pter vehemētē suspicionē q' o: if ex dictis duoz testiū facere eis abiuratio q'stionare seu sniam disferre: non enī videt tutū ad vocē duoz testiū boiem bone fame de tāto crimie p'denare: sec' si fuerit male fame. De h Archi. i c. vt offitū. s. vey. i pn. de bere. li. vi. sup n. testi. z i c. fidei. in fine glose illi' capli. Et Joan. an. ibidē. i ca. etiā ex cōdicam' itaqz extra de bere. s. addicim'. S: qz faciat ep's iurare tres vel p'fres boni testimo nī viros d' dicēda s'itate si scuerit i parrochia tales hereticos ibi eē.

B idē q' si q'rit. Vtrū iudex p' testes singlares solū v' saltē cū infamia possēt iuste d' tali heresi aliquē p'denare. Rūdet q' nō nec p' testes singlares solū nec etiā cū infamia. extra de testi. cū lris p'sertim cū i criminib' p'batōes dnt eē luce clariores vt s. patuit: z i hoc crimine nemo sit ex p'sumptōe damnād'. extra de p'sumpt. litteras. ergo tali indicij purgatio racione infamie z abiuratio racione suspicionis vehemētis que consurgit ex dictis testium: tamen vbi testes sunt singlares concordant tamen in substantia facti et euidentia facti concurrunt: tunc iudicis conscientia ibi onerat ex indi rectorio habetur questio quotiēs possint testes examinari.

Questio III

Quod si querit. Vtrū iudex testes possit cōpellere ad iuranduz de dicēda eidem in causa fidei seu maleficaz veritate: z etiam pluries eos examinare. Respondetur q sic: p'sertim ecclesia sticus iudex vt supra patuit in ca. vt offitū. s. vey. Et testes cogendi sunt in causis ecclesiasticis veritatē deponere medio iuramēto extra de testibus cogendis. ca. peruenit. alias testimonium non valebit. Et extra de bere. ca. ex cōdicam' itaqz. s. addicim'. dicit q archiep's vel ep's parrochiam in qua fama fuerit hereticos habitare circumeat

Tertie partis Questio IIII et V

C tibi tres vel plures boni testimonij viros vel etiam si expedire videbitur totam viciniam iurare appellat: et sequitur infra. Si quis non ex his iuramenti religionem obstinatide dānabili respūctes iurare forte noluerint: ex his ipso tanquam heretici reputentur. Quod autem plures possit examinare. Ita dicit Archiepiscopus in causa. ut officium. §. v. et supra. ubi dicit sic. inquisitor. Hic autem iudex debet esse sollicitus: ut si testes profuse deposuerint de causa scire minus plene requisiti fuerint quod iterato cum eis inquirat. Nam hoc de iure fieri potest. extra de testi. cogendis. ut supra tactum est. ff. de questionibus repeti.

¶ De conditionibus testium.

¶ Questio IIII

Questio super conditiones testium. Nota quod excommunicati. Item principes et socii criminis: item infames et criminosi et serui contra dominos admittuntur ad agendum et testificandum in causa fidei quacumque. Item sicut hereticus contra hereticum ad testificandum admittitur: ita maleficus contra maleficum in defectu tamen aliarum probationum et super contra et non per. v. for. etiam et filii et familiares contra et non per. per ca. filii. de here. li. vi. et hoc ideo: quia eorum testimonium est magis efficax ad probationem. De primis partibus in ca. i. fidei. de here. ibidem. In fidei favore procedimur: ut in negotio inquisitionis heretice prauitatis excommunicati et principes vel socii criminis ad testimonium admittuntur in defectu aliarum probationum contra hereticos credentes receptatores fautores et defensores eorum: si ex hislibet pietur et ex numero testium aut personarum tam deponentium quam eorum contra quas agitur et deponit qualitate aut aliis circumstantiis sic testificantes non falsa dicere presumant. De pluribus quibus presumitur quod deponunt zelo fidei pars in ca. accusatus. §. l. vbi supra. vbi dicitur. Licet non iuri et positum penam repellant si tamen hi qui coram in infra. si ex manifestis factis iudicis appuerit: tales non animi leuitate aut odii fomite seu corruptione pecunie: sed zelo fidei orthodoxe dictum suum vellet corrigere: ac modo qui plus tacuerat reuelare in favore fidei nisi aliud obstitit stare oportet contra se quam reliquis attestantibus eorum. Et quod infames et criminosi et serui contra dominos admittuntur. Archiepiscopus in ca. alle. accusat. in. §. licet. supra. Non excepta. De ita. Tanta est labes criminis heresis: quod ad eius actionem etiam serui aduersus dominos suos et quilibet criminosis: etiam infames aduersus quemlibet admittuntur. ut. h. q. vii. §. huic opponitur.

¶ An inimici capitales ad testificandum admittuntur.

¶ Questio V

Sed non quiritur. An iudex inimicos capitales alicui delati possit in tali casu ad testificandum seu agendum admittere contra illum. Respondemus quod non. vbi Archiepiscopus. vbi §. Non tamen intelligas: quod in hoc crimine inimici capitalis admittitur ad actionem. in. q. v. ca. h. et de symo. l. z. belli. in fine. de heretiaz factis norat hostie. in sum. de accu. §. quis possit. h. dicuntur inimici capitales. Nota quod quod solum ratione inimicitia quis repellitur et non quocumque repellitur huius capitalis intelligitur: quod mors in eis de facto illata vel fuit interrata seu ea que sunt ad mortem inducitur aut via vel vulnere graui et letalia sunt secuta et filia: que ad pueritatem et malignitatem ageris contra passum iudicatur manifeste: propter quod presumitur quod sicut interra

A uis ptra istū mortē tēpālē p illū modū. s. vulnerādo: itētareti etiā p istū crimē heresis iponēdo: z sicut voluit ei auferre vitā vellz auferre famā qre tales inimici capitales a testimonio legitime expellunt. Alie vero inimicitie psertim graues: z put etiā faciliē mlieres ad inimicitias commouent: z si nō repellūt totālī tū dictū eoz dubitāt aliq̄lī: vt non sit plena fides eoz attestacionib⁹ adhibēda: s; cū alijs adminiculis z aliorū testū dictz p̄it plenā facere p̄bationē: p̄sertim vbi iudex delatū in⁹ terrogat. An ne puter se hīe inimicū: q̄ tale crimē ad mortē sibi ex inimicitia iponere aueretur: si dicit ita: iterrogabit q̄ illa sit p̄sona: z tūc iudex aduertet: si illā p̄sonā: de q̄ suspitio est q̄ ex inimicitia deposuerit: denotauit. In tali etiā casu vbi iudex etiā de cā inimicitie per alios honestos informatur: z alia adminicula nō occurrūt z alioz testū dicta poterit secure talē testē repellere. Si nō delata p̄sona dicit. Non spero aliquē talē hīe inimicū: lz interdū brigas cū mlierib⁹ habuerim: vel si dicit: habeo inimicū z non ex p̄ssit debite: s; quēdā aliū q̄ fortassis non deposuit: tūc dicta tal⁹ testz: etiā si aliū dicerēt q̄ cā inimicitie deposuissent: iudex tū nō d̄z repellere: s; ad plenā p̄bationē cū alijs amniculis cōseruare. Regiunt q̄ p̄les min⁹ puidi z circūspecti q̄ h̄mōi depositiōes multēz refutare z annihilare q̄rūt: dicētes illis standū nō esse: eo q̄ se p̄ssime cū rixose sint ex inuidia deponere solēt. Bī q̄ ignorāt astutias z cautelas iudicū loquunt z iudicant vt ceci de colorib⁹: de quib⁹ astutis in. r. j. et. r. h. questione patebit.

B Secūda pars q̄liter p̄cessus est continuandus: z qualitē testes sunt examinandi in p̄sentia q̄tuor aliaz p̄sonaz: z q̄liter delata est interroganda dupliciter.

Questio VI

Am nūc seruo q̄rit. Qualitē p̄cessus h̄mōi aduersus maleficus cas i cā fidei sit p̄tinuādus p̄siderandū ē p̄mo: q̄ q; i cā fidei dei p̄cedit summarie simplr z de plano z absq; aduocatoz z i iudicio z strepitu z figura: vt p. c. statuta. li. vj. q̄lit etiā ista vba itelligant: p; extra de n. si. c. sepe p̄igit in clemē. vbi d̄z. Sepe p̄igit q̄ cās committim⁹ z i eoz aliq̄b⁹ simpliciter: z de plano ac sine strepitu z figura iudicij p̄cedi mādam⁹: de q̄ rū significatiōe h̄boz mltz p̄cedit z q̄lit p̄cedi d̄ear dubitaf. Nos aut dubitationē h̄mōi p̄tū ē nob possibile deciderē cupiētes hac i p̄petuū valitura p̄stitutione sancim⁹: vt iudex cui talitē cām cōmittim⁹ necessario libellū nō exigit litz p̄restationē nō postulet: tpe feriaz ob necessitates boiz iduliaz a iure p̄cedere valeat: ā puter dilatacionē: materā litz q̄ tū poterit faciat breuiorē exceptiōes appellatiōes z dilataciōes frustra torias repellēdo p̄tū aduocatoz z p̄curatoz p̄tētiōes z iurgia testū sup̄flūā multitudinē refrenādo nō sic tū iudex litē obuat: q̄n p̄batiōes necessarie adinrent: citatiōē nō ac p̄restationē iuramēti de calūnia si ue de dicenda v̄itate: ne veritas occultet p̄ cōmissionē hui⁹ intelligim⁹ nō excludi hec ibi. Et q; p̄cessus vt visum est supra est simplr incipiens

Tertie partis

L dus: qz vel ppter instantiam accusatoris: vel ppter zellu denūciatoris: vel ppter clamorē fame laborantis: z pcessus q̄ sit ad instāciam partis accusantis iudex ī hac materia nō debet acceptare: cū maleficaz facta ope demonū occultant: nec accusator p euidētiam facti sicut in alijs cri minalibus pcedere z se defendere pōt: imo consulere debet accusatori q̄ amoveat verbū accusationis z ponat denūciationis: z hoc ppter ac cusatoris graue piculū. Ideo sup secūdū modū q̄ z vsitat̄ z sicut sup territū in qb̄ pcedit̄ z nō ad instāciā pris. Notandū q̄ qz dictū est in pcedentib̄ q̄ iudex spēaliter debet interrogare denūciantē q̄ scit cū eo ī tali cā z q̄ pnt̄ scire. Ideo iudex faciet citari illos testes qs̄ denūci ans intimaui: z q̄ maḡ vident̄ scire ī facto: z seproz p̄tinuabit pcessuz scribēdo sic. Post q̄ attēdens ip̄e iudex denūciata sibi hereticalia aūdi cta sūe ex sui natura esse talia z tā graua q̄ nō pnt̄ nec dnt̄ cōnuētib̄ oculis tolerari: cū cedāt in opprobriū dīne maiestatz: z tā fidei carbo lice q̄ reipublice detrimentū descēdit ad se informandū z ad testes exa minandū p modū q̄ sequit̄.

Interrogatoria sup testes.

Quis testis de tali loco citat̄ iurat̄ z interrogat̄ si cognoscit talē ex p̄mēdo nomē delati. Et dixit q̄ sic. **I**nt̄ interrogat̄ de cā cognitiois: z dixit q̄ p eo q̄ vidit z locut̄ est sibi pluri es: vel sic vl̄ alias qz fuerūt loch: z ex p̄mēnt̄ cause cognitiois.

Int̄ interrogat̄ de cognitionis tpe: z q̄ sunt. x. anni vl̄ tot. **I**nt̄z iterrogat̄ de fama illi: z p̄sertim ad ea q̄ sunt fidei: z dixit q̄ q̄ ad mo ralia est hō bone fame vel male: q̄tū asit̄ ad ea q̄ sunt fidei dixit: q̄ est fama in tali loco q̄ practicat̄ aliq̄ p̄tra fidē vt̄ malefic̄.

Int̄ interro gatus: qd̄ est fama: z dixit. **I**nt̄ iterrogat̄ si vidit vl̄ audiuit talē ta lia facientē: z dixit. **I**nt̄ iterrogat̄ vbi audiuit dici supradicta: z di xit q̄ in tali loco. **I**nt̄ iterrogatus in q̄ p̄sentia: z dixit q̄ illoz.

Int̄ iterrogatus si ex sua consanguinitate aliqui propter maleficia fuissent dudū incinerati vl̄ suspecti habitū: z dixit. **I**nt̄ iterrogatus an cū suspect̄ malefic̄z habuerit familiaritatē: z dixit. **I**nt̄ iterroga tus de mō z cā q̄ dicta fuerūt: z dixit q̄ ea de cā z tali mō.

Int̄ iter rogatus si videt̄ sibi q̄ talis dixit seu fecerit trufatorie seu recitatorie seu aīo delibērato vl̄ potī asertitue z aīo delibērato: z dixit q̄ fecerit supradicta iocose z trufatorie seu recitatie z nō aīo sic credēdi vl̄ aser tūe. **I**nt̄ iterro. de cā credētie hui. Et dixit q̄ credit p eo sic vl̄ ille q̄ dicebat ridēdo dixit. Et de ist̄ ē mltū diligētē inq̄rēdū: qz nonnūq̄ dicit̄ aliq̄ recitādo alioz p̄ba: vl̄ trufando vl̄ p̄ferēdo vt̄ alios alliciāt vl̄ incitēt: licet etiā interdū aserēdo vl̄ affirmādo. **I**nt̄ iterro. si hec deponit odio vl̄ rācore seu dimittit amore vel fauore. Et dī q̄ zē. Et se quif̄ inūctū ē sibi tenere secretū. Acta sunt h̄ in tali loco die tali ī p̄sen tia talū testū vocatoz z rogatoz z mei notarij seu seprozis. **A**bi sem per aduertēdū: q̄ in tali examine ad min̄ p̄sone q̄ncz debēt p̄tes esse s. iudex inq̄rens testis vel denūciāz rīdens vel ip̄e delat̄ postea cōpa

21 rens. Tertius est notari⁹ seu scriptor vbi deest notari⁹: et tunc adificat si-
bi aliud honestum quod duo supplebunt vices notarii. vt s. tactum est: et h. aplice
auctoritate qua tunc in illo actu funguntur: vt supra in ca. vt officium: de
bere. li. vj. Et duo honesti viri tam testes eorum quam deponunt. ¶ Item ad
uertendum quod testis citatus debet esse iuratus. i. vt prestet iuramentum
modo quo supra de dicenda veritate: alias false inscriberet citatus et iura-
tus. Consimiliter examinentur alii testes: quibus examinatis si iudex vide-
at factum esse probatum plene: vel si non plene tamen esse maxima indicia et suspi-
tiones coniecturis oritur: h. quod multum diffamata est super maleficia puerorum iu-
mentorum etc. Tunc iudex si timet de fuga delati vel delate faciat eum capti-
um si autem non timet de fuga faciat eum citari. Et siue capiatur siue non prius
faciat iudex eius domum improuise scrutari et cuncta scrinia aperiri: et in
angulis pigras et omnia instrumenta tolli que reperiuntur: et sic constituto
iudex collectis his a quibus est delatus et his a quibus est per tes-
tes conuictus vel habetur suspectus formet interrogatoria super illis:
ac inquirat habito secum notario etc. vt supra. post prius coram orali iur-
ramento ad quatuor dei euangelia de dicenda veritate tam de se quam de aliis
et hoc per modum qui sequitur: conscribantur etiam singula.

¶ Interrogatoria generalia super maleficio aut maleficiu.

Et est primus actus.

28 **Q**uis de tali loco delatus iuratus super quatuor dei euangelia cor-
poraliter tacta tam de se quam de aliis dicere veritatem: et vni inter-
rogatus: vni est seu vni originem trahit. Et perperdit quod tali loco
talis diocesis. ¶ Item interrogatus qui sunt eius parentes si
sunt viui vel mortui. Et respondit quod viui in tali loco: vel mortui in ta-
li loco. ¶ Item interrogatus: vtrum naturali morte vel incinerati: et di-
xit quod tali. Vbi nota: quod hoc fit quia vt plurimum vt in secunda parte ope-
ris patuit: malefice proprios infantes demonibus offerunt aut eos in-
stituunt: et communitur tota progenies existit infecta: et vbi deponentes
affirmassent et ipsa negat: et iam esset suspecta. ¶ Item interrogatus
vbi fuisset nutritus: et vt in pluribus conuersatus: et dixit quod in tali lo-
co vel tali. Et si videat quod mutauit locum proprium: quia forte mater non
fuit suspecta: nec alius ex parentela: et tamen conuersatus in alieno et
presertim in locis in quibus consueuerunt malefice vigere: interrogabi-
tur sic. ¶ Item interrogatus: quare mutauit sue natiuitatis locum et se
transtulit ad commorandum in tali loco vel talibus: et dixit quod ex tali causa.
¶ Item interrogatus: si in dictis locis vel alibi audiuit loqui de materia ma-
lefice: puta quod tepestates sint peccate vel iumenta maleficiata et vacce
liquore lactis priuate etc. de tali materia de qua est delata: et si dicit quod sic
interrogetur. ¶ Item interrogatus: quid audiuit loqui: et scribantur singula que di-
cet: si autem negat et de se nihil audiuisse tunc sic. ¶ Item interrogatus: si cre-
dit maleficus esse: et quod talia possunt fieri que referunt vt tepestates cor-

Tertie partis

Citare iumēta inficere et boies. Et dixit. Et nota quod maleficev plurimū negāt p̄ma fronte: vñ suspitio orit̄ maḡ q̄ si ruderēt si sint aut nō sint cōmitto supiorib⁹: vñ si negāt tūc interrogent. **C**Item interrogatus qd ergo vbi comburunt: tūc innocēter condemnantur. Et dixit.

CInterrogatoria particularia super eisdem.

Aduerat iudex quod non perastinet subsequētes interrogatōes: s̄ indelate pponat. **C**Itē interrogat⁹: quod cōis p̄ls eā time ret: et dixit. **C**Itē interrogatus an sciret se eē diffamatā: et quod odio h̄iet: et dixit. **C**Itē interrogat⁹ cur illi p̄sone ob̄icit dicē do: tu non transibis ipune: et dixit. **C**Itē interrogat⁹ qd mali sibi fecis set illa p̄sone: quod talia s̄ba in ei⁹ dānū p̄tulisset: et dixit. Et nota: quod hec interrogatio est necessaria: vt deueniat ad fundamētū inimicitie: qz in fine d̄lata allegabit inimicitia: s̄ vbi non est capitalis s̄ mō muliebr̄i cōcitata nō impedit. Hoc em̄ est maleficaz p̄p̄iū p̄citare aduersum se: vel s̄bis inuilib⁹ aut fact⁹: puta percit sibi p̄stari aliqd: aut i fert ei dā nū aliqd i orto et silia ad hoc vt occasione recipiat et se manifestat i s̄bo vel in ope: quā manifestationē h̄nt facere ad instātiā demonū: vt sic pctā aggrauent iudicū dū manent ipunita. **C**Nota em̄ quod talia faciūt non in alioz p̄ntia vt si deponēs veller testes p̄ducere non h̄iet. **C**Nota etiam quod incitant a demonib⁹ vt a mult⁹ maleficis et post incinerat⁹ ex p̄ti sum⁹: ita quod p̄tra ipaz volūtate h̄nt incitare et maleficare. **C**Itē interrogat⁹ quō effect⁹ potuit p̄sequi sup̄ minas: vt puer aut iumentūz tam cito maleficare: et dixit. **C**Itē interrogat⁹ itez: et q̄re dixisti quod nūq̄ deberet h̄ie sanū diē et ita factū est: et dixit. **C**Itē si oia negat: interroget de alijs maleficis alijs testib⁹ illat⁹: puta i iumēt⁹z vñ puer⁹.

D

CItē interroga. cur visa fuerit i cāpis vñ i stabulo cū iumētis: tangē do put interdū solēt facere: et dixit. **C**Itē interroga. cur tetigit puerū: et quod postea male habuit: et dixit. **C**Itē interroga. qd egit i cāpis tpe tē pestat⁹ et sic d̄ mult⁹ alijs. **C**Itē vñ quod cū h̄eat vñā vaccam aut duas quod pl⁹ abūdat i lacte quod vicine h̄ntes q̄tuos aut sex. Itē cur manet in statu adulterij aut p̄cubina: licet nō seruiat ad p̄positū: tñ suspiciōē ḡnerat ampli⁹ quod sup̄ p̄bas et honestas delatas. Et nota quod sepi⁹ sup̄ articulos contra eaz delatos interroganda ē: vtrū maneat i eodē p̄posito aut nō. **C**Qua p̄fessione pacta et sc̄pta siue ad p̄tē negatiuā siue affirmatiuam siue sub ambiguo scribat postea. Acta sunt hec in tali loco et c. vt supra. **C**Varia dubia declarant sup̄ p̄missā interrogatoria et responsiones negatiuas. An delata sit incarcerationa et quā p̄ manifeste de p̄b̄sa in heresi maleficaz sit h̄ūda. Et est actus secundus. **Questio VII**

Queritur primo quid agēdum si vt plurimum contingit persona delata omnia negat. Respondetur. Iudex habet circa tria attendere. s̄ super infamiam: super indicia facti: et super dicta testū: si videlicet omnia in simul concurrunt aut si non omnia in simul: vt plurimū etiā p̄tingit eo quod malefice statim p̄p̄ fore facta in

A aliq̄ villa aut ciuitate infamant: indicia etiā facti sunt ꝑ oculis: puta in pueris maleficiatis aut i iumētis q̄ sept̄ inficiunt aut lacte puant: nus merus etiā test̄ iū est in seprus: q̄ lz sint singulares: puta qz vn̄ depo- sūt q̄ puez sibi maleficiauerit: ali? nō iumētū: tert? nō sup̄ ifamā z sic de alijs. Tū in subia facti ꝑcordāt: puta i maleficijs: z q̄ vt malefica sit suspecta: z isti testes lz nō sufficiāt ad ꝑdemnandū absq̄ infamia v̄ etiā cū infamia: vt supra tactū est. q. iij. tū cū idichs facti possēt ex his trib? in siml̄ reputari: non vt suspecta vehemētē aut violētē: de qb? suspitiōib? inferi? declarabit: ꝑ reputari vt manifeste de ꝑbēsa i heresi malefica: vbi vicz testes idonei. i. nō ex inimicitia: z sufficiētes in nu- mero puta sex octo v̄ decē iurati ꝑcurrerēt: z ꝑsequēt̄ deberz penis. i. ca. ad abolendā. §. p̄nti de here. subiacere. z ca. ꝑcōicam? .ij. z h̄ siue cri- me sit falsa siue nō: z h̄ sic ꝑbant. Itā qd̄ dictū est: q̄ vbi oia tria ꝑfata cōcurrūt tūc ꝑ manifeste de ꝑbēsa i heresi debet reputari: nō est intell̄ gendū necessariō oia tria in simul ꝑcurrere: ꝑ ꝑbaꝑ sic ꝑ argumētū a for- tiori. Itā vnū qd̄qz ꝑ se int̄ illa duo q̄ sunt indicia facti z testiū ꝑductio legitima pōt reddere aliquē vt ꝑ de ꝑbēso i heretica ꝑauitate habeat: q̄to magis vbi ambe ꝑbationes parit ꝑcurrūt. Itā iuriste vbi q̄rūt q̄ modis de iure aliq̄s habet ꝑ manifeste de ꝑbēso i heretica ꝑauitate. Rūdet q̄ trib?: vt notat Bernar. in glo. ordi. in ca. ad abolē. §. p̄nti. et ver. de ꝑbēsi. ꝑtra de here. et tactū est supra in q̄stione ꝑma in ꝑncipio opis scz facti euidentia puta qz publice ꝑdicauit heresim: hic aut̄ pont- mus indicia facti ꝑpter publicas minas q̄s i culit dicēdo. Itā q̄ sanos- dies habebis v̄ simile: z effectus fuit subsecutus: sequit̄ vel legitima ꝑbatione ꝑ testes vel tertio ex ꝑpria confessione. Unde si vnūquodqz illoꝝ ꝑ se facit z reddit aliquē tanq̄ manifeste suspectum: quanto magis in simul iūgendo infamiam z indicia facti cū testiū depositione: licet ibi dicat euidēs factū z hoc indicia facti: z hoc est qz diabolus nō manifeste operatur sed occulte: damna aut̄ z instrumenta malefici que reperiuntur dant indicia facti: vnde vbi euidens factum in alia heresi solum sufficeret: hic adiūgimus tria. De secundo vero q̄ talis de ꝑbē- sus licet negaret: tamen iuxta illa capitula esset puniēdus: sic ꝑbatur. Itā de ꝑbēsenus facti euidentia: vel ꝑ testes aut fatur crimē vel nō. Si fatetur z est penitens tradendus est brachio seculari vltimo supplē- cio feriendus. iuxta ca. ad abolendā. vt supra. est carceri ꝑpetuo detinē- dendus. iuxta ca. ꝑcōicamus secundo. Si aut̄ nō fatetur: sed stat in ne- gatiua est vt impetens tradendus potestati curie secularis animad- uersione debita puniēdus: vt notat Hostien. in summo titulo de here. qualiter de ꝑbēdant. Sic ergo concluditur: q̄ si iudex isto modo ꝑce- deret super interrogatoria z testiū depositiones: cum vt dictum est in causis fidei summarie simpliciter z de plano ꝑcedi potest: z ipsam de- latam carceri deputaret ad tēpus vel ad annos plures si forte post an- num squaloribus carceris de ꝑbēsa crimina fateretur non iniuste sed ius-

¶ ste procederet. Attamen ne videatur sententiam precipitare immo finem oem equitate pcedere: querit quid consequenter agendum sit.

¶ Questio pcedenti annexa an sit incarceranda: et de modo capiendi. Et est actus tertius iudicis.

¶ Questio VIII

A vero sup negatiuas rñsiones malefica sit carceri ad custodiã mñcipanda vbi pfata tria pcurrūt. s. fama indicia facti et pcurriones testiu: aut sub cautioe fideiussorū dimittēda vt denuo citata rñdeat. Rñderi pōt ex trib⁹ opiniōib⁹. Prio em aliq⁹ sentētia est q carcerib⁹ sit mñcipāda: et nullo mō sub cautioe dimittenda: et bi innitunt rōni tacte in pcedētī qñstioe: qz vcz habet p manifeste depñsā: vbi illa tria pcurrūt. Alij sō q an i carcerationē pōt cautioni fideiussorū relinq: ita q si fugā capet q tūc p cōiucta bñef licet post in carcerationē sup negatiuas rñsiones nō sit cautioi vī manulēte relinqnda qñ vīcz illa tria pcurrūt supra notata: eo q tūc nō posset sniari in plecti ad mortē: et hic innitit p̄suetudini. Tertij sunt q dicūt q nō sit dāda in fallibilis reglā s̄ iudici sit relinqdēdū vt fm dicta testiu et infamā p̄sonē: et si indicia facti pcurrūt: tāto grau⁹ discernat p modū patrie p̄suetudinē seruandī: pcludētes q si non posset hñe fideiussores notabiles et fortassis suspecta d fuga q tūc carceri mñcipef: et hec tertia videt ratio nabilior: sic tū q debet seruet modus q stat i trib⁹. Prio vt dom⁹ ei⁹ q̄tū possibile est plust ref sub et supra i omib⁹ angulis fossis et scrinjs: et siquidem famosa malefica existit: tunc absq dubio nisi pus sint sub ea occultata varia instrumēta repiunt: sicut supra tactū est. Scdo vt si habet ancillā aut cōsodales q et ille vī illa seorsuz includant: etiā si nō sint delate p̄sumit eas nō latere secreta aliq illi⁹ delate. Tertio q in capiedo si i doimo ppria capif: qñ d def ei spaciū intrandi camerā: eo q tūc solēt certa maleficia accipe: et secū deferre p taciturnitate pcurāda Rōne cui⁹ incidit dubiū: an modus capiēdi maleficas q sub aliq⁹ obseruat: vbi a famulis subito a terra eleuat et in spora siue in spapulis: ne terrā vltra tāgare defert sit licit⁹. Rñderi pōt ex canonitay et q̄rūdā theologoz snia: q licitū sit h̄ triplici respectu. Prio qz vt in q. introductorā hui⁹ terre ptis patuit plurimoz snia: imo talis doctoz: qz dicta reprobare nemo audet. vt Hostiē. Gofri. est q licitū est vana vanis p̄tendere. Ex p̄tenta deniq: imo et maleficay fastidios demonstrāt q sepi⁹ p talē modū capte taciturnitatis maleficiū amiserūt: imo p̄p̄tes incinerande petentes: vt saltē pede vno terrā tāgere pmitterent: dum eis fuisset denegatū et in fine sciscitatū: cur tū terraz tangere oprassent Responsum: q si tetigissent seip̄as liberassent multz alijs fulminibus interēptis. Alia cā: nā h̄ ipm manifestū existit: vt i. h. pte opis patuit q in publica iusticia oēs vires maleficij frangunt q ad p̄terita: sed quo ad futura nisi de nouo ei a diabolo succurrat in maleficio taciturnitatz omnia crimina fatef. Dicamus ergo iuxta Aplm. Quēcūq: s̄bo vī ope agimus oīa in noīe dñi n̄i Jesu ch̄i snāt: et siquidem innocēs fuerit hec

A captio non ei nocebit. Tertio respectu: quia si secundum doctores licitum est per vana opera maleficia tollere: quia in hoc concordant omnes licet discrepent in illo quod illa vana non debeant esse illicita: unde dicitur Post iterum. ubi dicitur quod licitum sit vana vanis contundere: glossa ab alijs nota quod dicitur vanis non autem illicitis: a fortiori illicitum est maleficia impedire: ad quod impedimentum hic respectus habet: et non ad aliquod illicitum exercitum. Notet insuper iudex quod est duplex incarceration: una ad penam ubi criminosi ponuntur: altera ad custodiam tantum: et hec in prelatorio fit: et hec custodie non tantum in causa multorum querela ut supra. unde ad minus ad custodiam est incarcerationanda: si autem leuia essent pro quibus esset accusata: ita quod non esset infamata: nec essent indicia facti in pueris et iumentis tunc remittatur in domum: sed quia familiaritatem habuit forte cum maleficus et non iuravit eo: secreta det fidei iuratores: quos si habere non potest iuramentis et penis stricta domum non exeat nisi vocata: ancille autem et domesticæ de quibus supra ad custodiam et non ad penam detineantur.

¶ Quid agendum post captionem: et an deponentium nomina sint ei manifestanda. Et est actus quartus.

¶ Questio IX

B Non autem post captionem fit: sed quid primum inter illa iudici relinquitur: scilicet defensionum concessio et in loco torture non tamen propter torturam examinationem. Primum non datur nisi petierit. Secundum non fit nisi prius ancille seu consodales si habuit in domo examinentur. Procedamus tamen ordine posito. Si delata dicat se innocentem: et quod false sit delata: et quod libenter velit tales accusatores inspicere et eos audire: tunc signum est quod petit defensiones. Sed an iudex teneatur ei deponentes manifestare et ad conspectum eius presentare. Hic aduertat iudex quod nullum illorum tenetur facere: nec nomina manifestare: nec ad conspectum presentare: nisi deponentes per se et sponte ad hoc se offerunt: ut vices eorum aspectibus presententur: et ea que deponerunt eis in faciem obficere: quod autem non tenetur iudex et hoc propter periculum deponentium probatur. Nam licet diuersi summi pontifices diuersa senserunt: nullus tamen unquam sensit quod iudex teneretur in tali causa delata nomina deponentium manifestare nec etiam accusatorum: licet hic non procedimus per modum accusationis: sed potius aliqui senserunt: quod in nullo casu liceret: aliqui vero quod in aliquo. Tandem autem Bonifacius octauus statuit: ut patet in c. statuta. §. inbibemus li. vi. ubi sic dicit. Inbibemus tamen quod si accusatoribus vel testibus in causa heresis inuenientibus seu deponentibus propter potentiam personarum protra quas inquirunt: videant episcopus et inquisitor. Nota tu in inquisitorie et episcopo iudicem quem cumque protra maleficus procedentem ex consensu episcopi et inquisitoris: quod idem est et vices suas committere possunt: ut in questione introductorie patuit: ubi et talis iudex quicumque etiam secularis procedit apostolica auctoritate et non solum imperatoria: sequitur graue periculum imminere si stringat fieri publicationem eorumdem ipsorum nomina non publicet etc. Et sequitur infra: cessante hoc periculo su

Tertie partis

C pradicto accusatoꝝ vel testiu noia put in alijs fit iudicij publicentur
Attēdat etiā circūspectus iudex de potētia psonaꝝ: qꝫ illa est triplex
s. potētia gñis z familie: potētia pecunie: z potentia malicie qꝫ plus tē
mēda est qꝫ alie due: qꝫ ex illa testibꝫ graua picula possent imminere si
eis ptra qꝫ des obseruēt eoz noia publicarent: z rō est: maiꝫ est per
culū noia testiu publicare alicui delato paupi bñti i malꝫ plices rebel
les z homicidas qꝫ nihil bñt nisi psonā pdere: qꝫ gñoso vꝫ diuiti abūdā
ti i tꝫalibꝫ: qꝫd aut sit graue piculū z qꝫle declarat Joā. andree. sup p̄di
cto s. piculū. dices ita piculū: qꝫ tīmet mors vꝫ detꝫicatio iꝫoz vel si
lioꝝ vꝫ parētū suoꝝ vꝫ deuastatio iustitācie vꝫ hīs filia. Aduertat isup
iudex: qꝫ cū aplica auctoritate ex bñplacito ordinarij i hīs pcedit: qꝫ ad
illud secretū. s. de nō reuelā do testificantiū noia tā iꝫe qꝫ oēs aliꝫ assēs
fores qꝫ depositiōi testiu interfuerūt aut in futurū circa sniam ferēdam
interesse poterūt: tenent sub pena excoicationis: quā ptra eos si oppo
sitū fecerit ep̄s fulminare poterit: z ita ne reuelēt a pncipio pcessus ad
minꝫ iplicite fulminauit. Cū i alle. ca. statuta. s. z vt corūde ita dꝫ. Et
vt eozdem accusatoꝝ z testiu piculis efficacitꝫ occurrat z cautiꝫ inqꝫsi
tionis negotio pcedat pntis p̄stitutiōis auctoritate pmitimꝫ: qꝫ ep̄s
z inqꝫsitores: tu intellige sicut supra: possint indicere illis qꝫbꝫ vt p̄mis
sum est pcessum h̄mōi applicabūt: z in eos archana p̄silij seu pcessus si
bi sub secreto ab eisdeꝫ ep̄o z inqꝫsitoribꝫ patefacta pter iꝫoz licētiam
alijs patefacerēt: excoicationis sniaz quā ex secreta violatiōe iꝫo facto
iurāt si eis videbitꝫ pmulgare. Morādū viteriꝫ qꝫ sicut p̄ea ānera est
vbi noia testiu idebite publicarent: ita pena est annexa vbi idebite oc
cultarent. s. illꝫ qꝫbꝫ merito sūt manifestāda. s. peritꝫ z assēsioꝝ: de qꝫ
p̄silio est ad sniam pcedēdū: vꝫ vbi nō publicatꝫ vbi sine piculo testiu
publicari possent: vt in di. ca. statuta. circa finē sequitꝫ. Teterū i oibꝫ p̄
cipimus tā ep̄os qꝫ iquisitores purā z puidā intētione h̄ie: ne accusa
toꝝ vꝫ testiu noia sup̄p̄mēdo vbi est securitas piculū esse dicāt: nec in
eoz discrimine securitatē asserāt vbi tale piculū imineret sup h̄ p̄scias
eoz onerātes. Vbi Archi. ita dꝫ. **D** tu quicūqꝫ iudex i tali casu bñ ad
uerte h̄ba ista: nā nō dꝫ leue piculū si graue: noli igitꝫ reū puare iurꝫ oꝝ
dine sine magna cā: qm hoc fieri nō pōt sine offensiōe dei. Et notandū
est lectori: qꝫ oia pcedētia z etiā sequētia vsqꝫ pueniat ad modos
sentētiandi absqꝫ pena sanguis: in quibꝫ ecclīasticꝫ iudex iudicare h̄z:
fieri pnt cū p̄sensu diocesianoꝝ p secularē iudicē: ideo non impeditat les
ctoꝝ si i ca. allegatꝫ iudex ecclīasticus z non secularis: qꝫ modos sniandū
sup sanguinē capiet ex modis sentētiandi z penitētione di ordinarioꝝ.

Qualiter sunt defensiones concedende cū deputatione aduocati.
Et est actus quintus. **Q**uestio x
S igitꝫ defensiones petit quō concedi pnt vbi noia testiu oīno
occultant: dicēdū qꝫ defensio stat in tribꝫ. P̄tio vt ei aduocatꝫ
deputet. Secūdo vt illi aduocato nomina testiu non publicent

H nec ad secretū etiā tenēdū sub p̄rito iuramēto: h̄ in formē de singulis cōtentj in p̄cessu. Tertio delati causa quātū p̄t i meliorē partē inter p̄tes. s. ne tū scādalo fidei z dāno iustitie: vt patebit. z p̄curator pari for̄ma cui p̄cessus toti⁹ copia: sup̄p̄ssis tū test iū z deponētū noīb⁹. et idē aduocat⁹ etiā p̄curator noīe p̄cedere poterit. Quo ad p̄mū: notat q̄ aduocat⁹ nō deputat ad b̄n̄placitū delati: puta qz veller h̄c vnū ad suū placitū: de illo oīno caueat iudex nō p̄cedere boīem litigiosū malis uolū q̄ facili⁹ pecunias possit corrūpi: put sepe tales iueniunt: h̄ p̄cedat ei virū pbū z de legalitate nō suspectū. Et notare debet iudex q̄ tuorū i aduocato: q̄ si obseruata fuerint ab aduocato: p̄mittat eis aduocare: al̄s h̄eat cū refutare. **Itā** aduocat⁹ p̄mo debet examinare q̄litate cause: z si viderit eā iustā: tūc si voluerit assumat eā. si nō iniustā: renuat. z dilis̄gētē cauere debet ne causā assumat iniustā z despatā. **Uerū** q̄ **signo:** rant ab inimico acceptauit causā et cū h̄ pecuniā: in p̄cessu tū cognouit causā despatā: tūc sic clientulo suo. i. delato p̄ q̄ causā assumpsit nō p̄s̄luit: vt cedere salariū receptū tenet restituere **fm̄** **Woffre.** qd̄ pbare v̄s endo: nisi industriose fecissz. **Uñ** si nequā aduocat⁹ clientulū suū sciētē inducat ad defendēdū causā iniquā: ad dāna z ad exp̄sas tenet. **C. d̄ ad m̄. tu.** nō tū est ignotū. **Secūdū** qd̄ obseruare debet: vt seruet i aduocādo tria. **Pr̄mo** modestiā: vt nō p̄catif nec p̄uiciādo nec vociferādo p̄ponat. **C. e. qm̄.** **Secūdo** nitatē. i. vt nō mētiat: falsas rōnes vel p̄batio nes iudicēdo: nec falsos testes aut iura si p̄tus essz: nec dilatiōes petat p̄serti i hac causa vbi sūmarie simplr̄ z de plano: vt s̄ in. q. vj. tactū ē. z tagif. iij. q. vj. bec tria. **Et** tertū qd̄ obseruat est ex p̄te salariū: qd̄ moderat̄ fm̄ p̄uetudinē regiōis. de q̄ mat̄ia tractat in. q. vj. s. arcetur. et s. tria. **Sed** ad nostrū p̄positū redēdo. **Iudex** ita p̄scriptas p̄ditiōes aduocato p̄ponat: z i fine adūgat: ne fautoriaz heresis icurrat: qz tūc excōicat⁹ ēēt. i. i. ca. e. fua. excōicam⁹. j. s. credētēs. **Itē** valz si dicat iudicē: q̄ nō defendit errozē h̄ p̄sonā: qz nō debz defendere quīsmō: vt nō p̄cedat sūmarie simplr̄ z de plano: qd̄ faceret si petere vellet oīno dilatiōes vel imisceret appellatiōes. q̄ oīa refutant: vt ibi in. q. vj. recitāf. qz licet errozē nō defendat: cū sic dānabilior ip̄sis maleficis esset: z potius heresiarcha q̄ heretic⁹ malefic⁹: vt patet. **xxiij. q. iij. q̄ illoz.** **Tū** q̄a indebite defendit iam suspectū de heresi tanq̄ fautorē se facit: z nō solum leuif sed vt vebemēter fm̄ defensionē quā fecit. et debet abiurare publice coram ep̄scopo. **in** **ca. accusat⁹.** frequenter allegat. **Ite** ad longū posita sunt: nec parū p̄dat ista iudex: quia ex aduocato seu p̄curatore vbi false p̄cedere nititur: plurima pericula euenire solent. vnde iudex omnino debet eum refutare: z procedere fm̄ acta et probata vbi reprehensibilis aduocatus fuerit. **Uerū** tamen si iudex habuerit aduocātū irreprensibile pro delato virū zelosū z iusticie amatozē nomia test iū ei indicare poterit. ad secretum tū tenendū sub p̄rito iuramēto.

Tertie partis

¶ Quid faciet aduocatus cum sibi nomina testium non publicantur.
Actus .VI. Questio .XI.

Quod si q̄rit. Quid ergo: aduocat⁹ etiā pcuratorio noīe pro delato faciet. vbi nec sibi nec cliētulo suo noīa testiū publicant: quā tñ publicationē delat⁹ sūme affectaret. Rñsio. in formationē capiat a iudice de singlīs ī p̄cessu p̄tētis. ⁊ si q̄ dē copiā habere velit: sup̄p̄sis tñ noīb⁹ testiū tradat sibi. ⁊ sic īformat⁹ accedat delat⁹ ⁊ singla sibi p̄ponat: ⁊ si materia postulat v̄puta qz multū onerosa delato. eū ad paciētīā quantū p̄t̄ bozet. Et delat⁹ vbi itez atq; iterū instat vt sibi testes publicētur: Rñdere p̄t̄ ex fact⁹ q̄ p̄tra te delata sūt: p̄iecturare testes potes: nā tali maleficiat⁹ tus est puer aut iumēt⁹. aut tali mulieri seu viro dixisti: eo q̄ talē rem quā petebas tibi cōp̄stare nolebāt: tu senties q̄ meli⁹ fuissz vt mibi rē accōmodastēs. post q̄ n̄ba talis īfirmat⁹ subito: facta tua: vt testimōia clamāt: q̄ pl⁹ p̄derant q̄ testimōia n̄boz. v̄l etiā: tu scis te īfamatā: ⁊ a lōgo tpe suspectā d̄ multz maleficijs ⁊ dānis hoīb⁹ illatz. ⁊ sic repli cādo: finalit̄ ad h̄ deueniet q̄ ip̄a aut inimicitias allegabit: asserēs sibi ex inimicitia obiecta: aut dicet. Fateor me dixisse hec n̄ba: s̄ nō aīo nocēdi. Quare aduocat⁹ tñ iudici ⁊ assessorib⁹ de p̄mo vicz de inimicitia habet p̄p̄dere ⁊ iudex inq̄rere. Et si q̄dē illa capitalis inueniret: v̄pote qz int̄ maritos vel p̄sanguīeos fuissz mors ītērata vel secuta vel alicuius criminis īculpatis. vt q̄s foret plectēd⁹ p̄ publicā iusticiā. vel fuerūt vulnera q̄uia ex p̄trouersijs ⁊ brigz illata. tñc p̄uid⁹ iudex cū suis assessorib⁹ discutiet an ex p̄te delate inimicitia agguet: v̄l ex p̄te deponētis. puta qz marit⁹ aut amicit̄ dlate alios ex p̄te deponēt⁹ iniuste opp̄ssēt. tñc q̄dē si nō assūt idicia facti ī puerz seu iumēt⁹ siue hoīb⁹ maleficiatz nec etiā assūt alij testes: aut etiā q̄ publica īfama nō laborat. tñc p̄sumit q̄ rōne vidicte p̄tra eā deposuerit: ⁊ est delecta oīno absolūda ⁊ liberē dimittēda sub d̄bita cautiōe de nō vidicādo rē. vt morz iudicū ē. S3 q̄rit. Karbaria h3 puez maleficiat⁹: seu ip̄a p se ē maleficiata: seu ī iumēt⁹ p̄cepit pluriā dāna: ⁊ suspicaf sup illā cui⁹ marit⁹ aut p̄sanguī nei p̄ p̄ri⁹ iuste sūū maritū aut p̄sanguīneū opp̄ssēt ī publico iudicio: vñ cū hic duplex sit inimicitia ex p̄te deponēt⁹: qz īmīcaf rōne maleficij illati: ⁊ rōne īfamie iniuste obiecte suo marito subito aut p̄sanguīneo. ē ne ei⁹ depositio repellēda aut nō: ⁊ q̄dē ex vna p̄te videt q̄ sic: qz ibi īmīcītia ē. ex alfa: q̄ nō: qz p̄fert idicia facti. Rñdet. q̄ ī casu q̄ nō assūt alij deponētēs nec etiā publica laborat īfama p̄tra delatā. tñc nō itaf ei⁹ depositiōi tñ: s̄ repellit̄ ⁊ delata tñ reddif suspecta: si ⁊ inq̄ntū mor b⁹ est maleficiosus ⁊ nō ex naturali defectu. ⁊ q̄lit̄ h̄ cognoscit̄ īferi⁹ pa tebit q̄ canōice ē purgāda. S3 si itez q̄rit. an alij deponētēs etiā habeant sup iudicia facti p̄mū dep̄dere q̄ īp̄s aut alijs p̄tēget: aut solū su p̄ īfamā. Rñdet. q̄ si sup alio idicia facti d̄ponūt: bñ q̄dē: si aut tñ sup p̄ īfamā ⁊ ita ī re existit. tñc iudex ī3 repulerit d̄ponētē. p̄p̄ inimicī

A tiā: tñ indicū facti qđ ptulit z oñdit iudex ex alijs testib⁹ q̄ sup infamīam depofuerit capiet p̄ in figno sup fufpitionē uehemētē ex q̄ ipfa delata detēta iudicari poterit a iudice sup triplicē penā. ſ. candice purgationis pp̄t infamīa. iuſ ca. inf follicitudies. extra de pur. ca. Itē sup abūrationē pp̄t fufpitionē. iuſ ca. accusat⁹. in pn. et fm̄ varias fufpitiōes ad varias abiuratiōes. vt patebit ī q̄rto mō ſentētīadi. Et pp̄t indicia facti: ſi crimē fateſ z penitet: nō relinq̄t bꝛachio ſclari ad pūitionē ſanquinis. ſ. p̄ eccliaſticū iudicē ad ppetuos carceres iudicat: p̄ ſclarem tñ iudicē: nō obſtāte qđ ad ppetuos carceres ſit p̄ eccliaſticū iudicēz iudicat⁹: pōt tñ ipſuz pp̄t dāna tꝓalia tradere igni. iuſ ca. ad abolēdas. ſ. p̄ ſenti. z iuſ ca. ep̄cōicam⁹. ſ. de bere. q̄ oīa patebūt inferi⁹ circa fertuz modū ſentētīandi. Epilogādo. Attēdat iudex p̄mo qđ nō ſit facilis ad credēdū aduocato vbi p̄ delato allegat inimicitīā capitalē: eo qđ rarīſſime in tali crimie q̄s deponit ſine inimicitīa: cum malefice ſemp̄ exoſe oib⁹ habeatur. Sc̄do attēdat qđ cū q̄ttuoz modis malefica pōt pūinct. ſ. p̄ teſtes: p̄ euidentīa facti: p̄ indicia facti z p̄ ſeſſionē pp̄ria: z h̄ vt ſup infamīa tñ: qđ tñ fieret h̄ p̄ teſtes. vel ſup fufpitionē: tūc p̄ euidentīa facti aut inditīa facti fieret: ex q̄b⁹ ſuſpitiō pōt iudicari leuis vel uehemēs vel violēta: z bec oīa abſq̄ ſeſſiōe pp̄ria: q̄ ſi p̄curreret: tūc vt dictū eſt p̄cederet. Tertio applicet p̄miſſa ad ſuū p̄poſitū ſup p̄ſonā detētam ad obuantū aduocato: ſ. vics ſit tñmō ſup infamīa delata: aut qđ ibi p̄currant aliq̄ indicia vñ reddūt ſuſpecta uehemētē vel leui⁹: z tūc aduocato ſup inimicitīā allegatā rīdere poterit. Et bec quātū ad illaz partē vbi aduocat⁹ p̄ delato in inimicitīā deponētū allegauit. Sz vbi allegat ſecūdū vics qđ illa ſba q̄ ptulit cōtra deponētē: tu ſenties ī breui qđ tibi euentē: aut tu nō habebis plures dies ſanos: aut ueniet ī breui qđ tu velles mibi talē rē accōmodaſſe aut vēdidiſſe z ſilia. Tūc aduocat⁹ adiūgat: licet malū aliqđ fuerit ſubſecutū deponētī in reb⁹ vel corꝓib⁹: nō tñ pp̄t hoc ſeq̄tur qđ illa blata vbi⁹ mali ſit cauſa tāq̄ malefica: eo qđ infirmitates varijs modis accidere poſſūt. Itē allegat qđ cōſmune eſt muliez ſbis h̄mōi mutuo p̄tēdere zc. Sup iſtas allegatiōes iudex habet obuiare p̄ hūc modū: ſi qđē infirmitas ex defectu nature accidit: tūc excuſatio locū habere poterit. Sed qz ex ſignis et exp̄imētis oppoſitū p̄ſtat: vt pote qz nullo remedio naturali curari poterit. Itē qz iudicio medicoꝝ iudicat vt morb⁹ maleficialis: vulgariter nachſchaden. Itē iudicio fortaſſis incātriciū aliaz q̄ aſſerūt ſeu aſſeruerūt morbum eſſē maleficialē. Itē qđ ſubito ſupueniet abſq̄ aliq̄ p̄uia delibēratione: cū tñ naturales infirmitates ſucceſſiue ſolēt debilitare. Itē quia fortaſſis curata fuit: ideo qz reperit certa inſtrumēta ſub lecto aut indumentz ſeu alijs locis: z illis amotz ſubito ſanitati reſtituta fuit: put ſe piſſime cōtingit. vt ſup̄ in ſecūda pte opis patuit: vbi de remedijs tractat. Et p̄ bec ſeu ſilia iudex facillie pōt obuiare: qđ talis infirmitas pot⁹ ex maleficio qđ nafali defectu p̄tingit. Et p̄ mīas obiectas ſuſpicat

C de tali maleficio. Sicut a simili si quis diceret: volo tibi cōburere horreum: et effectus subsequatur: utque violentā causat suspiciōem quod ille qui minas protulit horreū succenderit: licet fortassis alius et non ipse cōbussierit.

C Sequitur ad idem questio magis declarans qualiter sit inimicitia capitalis inuestiganda. Actus .VII. Questio .XII.

A tento quod a testimonio ferendo tūmō inimici capitales repelluntur. ut sup̄ quita q̄stioe tactū fuit. Inimicitia autem talem declarare ex his quod in caplo p̄cedenti tacta sūt iudici fortassis nimis obscurā et difficile videat: attēto quod delator vel eius procurator nollēt facilius ei acquiescere decisioni sup̄ inatēritā tactā quod dicat inimicitia capitalis et quod nō. Ideo ex p̄mō di sūt alii modi quibus in noticiā talis inimicitie iudex deueniret: ut insonem sic minie dānaret: quod tū res p̄ debitā iusticiā p̄tret. Et hi modi huiusmodi sūt cautelosi seu etiā dolosi: tū iudex illos p̄ticare pōt in bonū fidei et reipublice: cū et Ap̄ls dicat: cū essem astutus dolo eos cepi: specialit̄ etiā hi modi p̄tican̄ sup̄ delatos nō diffamatos publice: seu etiā nō notatos p̄ allquod indicitū factū: huiusmodi etiā iudex sup̄ quoscūq; delatos ubi inimicitias p̄tra deponētes allegaret et nomina testium oīno scire vellēt. Primus modus est. Nā dāt delato seu suo aduocato copia p̄cessus ad partē suaz. si deorsū et noia deponētū seu deserētū ad partē aliā: nō tū eo ordine quod deponit: sed isto modo ut nomē testis quod est p̄m̄ in copia sit ferr̄ vel septimus in cedular: quod secūdus sit penultim̄ vel vltim̄ et sic delator: quod hoc deponat vel illud: et quod sit p̄m̄ vel secūdus in sua copia: quod stante aut dabis oēs inimicos aut nō. Si oēs eo citi dephendet delator de mēdatio ubi cā inimicitie p̄ iudicē scrutabit: si quidā fortitū facilius cā inimicitie inuestigabit. Secūdus modus est a fili: ubi daret aduocato p̄cessus copia ad partē vna et deponētū noia ad partē aliā et ad iudicē alius e f̄neis quod alibi a maleficio fuerit p̄petrata: et nō a deponētū seu testib; in scriptis deponita: sic delator nō potest assertiue dicere illū vel istū inimicū capitalē: quod nescit quod sint ab illis cōtra eū deposita. Tertius modus est et sup̄ tactus caplo q̄nto. Nā qui delator examinat in fine sedis examinis antequam petat defensioes et antequam aduocatus sibi deputat. Interrogat. An reputet se huiusmodi inimicos capitales quod oī diuio timore post posito falso iponerēt sibi labes heresis maleficaz. Et tū forte imp̄meditat: ac iprouisus et non visis deponētū attestatio nib; m̄det quod nō reputet se huiusmodi tales inimicos: vel si dicit puto me huiusmodi noiar: et illi iscribant: et causa etiā inimicitie: vel post modū iudex valeat eo certi inuestigare postquam copia p̄cessus et noia seorsū fuerit tradita modis quibus sup̄. Est et quartus modus: ut itez in fine secūdi examinis aut cōfessiois de quod in sexta q̄stioe circa sedā interrogatoria antequam dent ei defensioes interrogat de testib; quod huiusmodi deposuerit p̄tra eū p̄ hūc modū. Cognito scis tu talē vnū noiano de testib; quod huiusmodi deposuit: et tū dicit quod sic vel quod nō. Si dicit quod nō: tū nō poterit ex post dādo sibi defensioes et aduocatus ponere illū capitalē inimicū cū dixerit medio iuramento p̄i

H oppositū. s. nō noscere illū. Si at dēt q sic: tūc int̄roget si scit vel audī-
uit q ip̄a v̄l ip̄e egerit aliqd̄ p̄tra fidē sic malefice solēt facere. Si dēt q
sic. Talia ⁊ talia scē. Int̄rogat si ē ei⁹ amic⁹ vel inimic⁹: statim r̄idebit
q amic⁹: et h̄ ideo vt ei⁹ test̄ imonio st̄et: ⁊ ertūc in illa cā nō pōt dare
illū inimicū capitalē p̄ suū aduocatū cū medio iuramēto q̄ p̄ante dī-
xit eū amicū. Si at r̄ideat q̄ nihil scit d̄ eo: tūc int̄rogat an sit ei⁹ amī-
cus vel inimic⁹: ⁊ ip̄e statim r̄idebit q̄ amic⁹: q̄ allegare inimicū de q̄
nīl mali nouit: nō facit. dicet ergo sū su⁹ amic⁹. Attū si scirē aliq̄ nō ob-
mitterē q̄n illa reuelarē: in tali ergo cā nō potit eū p̄dere ex post̄ inimī
cū vel ad min⁹ allegabit cās inimicitie capitalē a p̄ncipio: ⁊ tūc aduoca-
to adhibebit fides. Quī mod⁹ ē nā dat delato seu aduocato copia p̄-
cessus sup̄p̄sis noīb⁹ deponētū: vbi aduocat⁹ infor̄mabit eū d̄ singu-
lis p̄icturā q̄s v̄l q̄ d̄posuer̄t talia h̄ eū ⁊ fr̄eq̄nt̄ v̄it̄ in cognitiōe: et
tūc si dicet: talis ē inimic⁹ capitalē: ⁊ volo p̄bare p̄ testes: tūc iudex h̄
cōsiderare p̄cordit̄ iur̄ta p̄cessū noīauit: ⁊ tūc q̄ dixit velle p̄bare p̄ te-
stes illos examīnabit ⁊ cās inimicitie ex amīabit: secrete puocato ad h̄
bono p̄filio p̄itoꝝ vel antiq̄rum in q̄b⁹ latet prudētia: ⁊ si ita inuenierit
cās inimicitie capitalē sufficiētes: tūc repellat p̄mo testes et illi dimit-
tes si nō assūt alia ḡuamina alioꝝ testū. Et hīc mod⁹ q̄nt⁹ ⁊ cōis obser-
uaf: ⁊ de facto malefice cito ex copia p̄cessus eliciūt q̄ v̄l q̄ aduersus eā
deposuer̄t: ⁊ q̄ rarissime ī tali cā inueniāf inimicitia capitalē: q̄ nisi ea q̄
ex eaz malis opib⁹ oriat̄. ideo iudex d̄ facili se h̄z p̄ p̄fatos modos resol-
uere: attēto etiā q̄ sepe deponētes affectāt se p̄sonalit̄ malefici p̄fenta-
re ⁊ in faciē obh̄ere ea q̄ p̄ maleficia eis sūt illata. Est ⁊ ali⁹ ⁊ vltim⁹ ad
quē finalit̄ iudex recurrere pōt vbi p̄dicti modi fortassis iudicarent̄ ab
aliq̄b⁹ doloso ⁊ p̄ astutias p̄ticipati p̄fertim q̄rtuor̄ p̄mi: ideo oīno ad sa-
tisfaciēdi ⁊ q̄etādū scrupulosas mētes: ⁊ ne iudici q̄c̄p̄ obh̄iciat̄: aduer-
tat q̄ postq̄ p̄ p̄cedētes modos exptus est: nō esse aliquā inf̄ delatū et
deponētē capitalē inimicitia: vult tū hoc idē p̄filio alioꝝ assēsōꝝ p̄clu-
dere in finē ne sibi q̄c̄p̄ obh̄iciat̄ faciat hoc de delato seu ei⁹ aduocato co-
pia p̄cessus: deponētū tamē ⁊ deferētū nominib⁹ sup̄p̄sis. ⁊ q̄ de defen-
dendo dicit se h̄c inimicos capitales et fortassis cās inimicitiaꝝ vari-
as allegat: siue in re ita sint siue nō: p̄gregat tū iudex p̄filio p̄ritoꝝ cu-
iuscūq̄ facultatis si cōmode habere pōt: vel ad min⁹ ex puidis ⁊ bones-
stis p̄sonis q̄buscūq̄: q̄a ad hoc tenet iur̄ta ca. statuta. fr̄eq̄nt̄er allega-
tum: ⁊ illis totū p̄cessum integralit̄ et p̄fecte p̄ notariū seu scriptorē le-
gi faciat. et cū test̄ iū seu deponentū nomina publice exponat: ita tū q̄
ad tenendū secretū sub p̄f̄ito iuramento oēs astringat: ⁊ de illo an hoc
facere velint p̄ri⁹ habet inq̄rere: q̄ al̄s omnino nō sunt eis noīa illa ex-
ponenda. Et post̄ dicat q̄liter p̄ talē et talē modū inq̄rendo de inimicitia
nullā potuerit p̄pendere. Attamē subinferat si videbit̄ fiat et duob⁹
vni aut p̄ consiliū discernatur: q̄ sint ex deponētib⁹ repellēdi tanq̄ inf̄
mici capitales et quomō aut eligant̄ tres q̄rtuor̄ aut quinq̄ q̄ amplius

Tertie partis

L nouerint in villa aut oppido amicitia vel inimicitia delati et testiu et q non sunt presentes in philio et publicetur illis nimio noia delati et testiu no aut articuli pcessus. et stabit iudicio eorudē ex pmo no poterit bene testes repellere. artēto q iudex suos modos inqredi practicauit. Et se cūdo no totalitē se imūnē faciet et omnē a se sinistra suspitionē excutiet: tenet etiā hunc vltimū modū seruare vbi delatus in alieno loco et patria esset captus. Et hec sufficiant ad discernēdum su per inimicitiam.

¶ Super ea q ante interrogatoria in loco carceris et torture proponē da habet iudex aduerrere. Et est actus .IX. Questio .XIII.

Quid deniq iudici agēdū sit clare patet. Si em: vt cōis erigit iusticia: ad penā sāguis nō iudicat: nisi ppa pcessiōe cōiuncaf: q̄uis ex alhs duob⁹ v⁹ p māifeste dep̄bēsa heretica p̄uitate. s. ex euidentia seu idicio facti et ex testiu pductiōe legitia vt s̄ q̄stōe. vñ. tactū fuit: et d̄ tali et data ad p̄ns agif: tūc vtiq̄ q̄stōib⁹ et tormēt⁹ p criminū fassioe ex ponet. Et vt q̄stio clara sit: ponat casus q̄ et Spire ptigit et ad mltōz notitiā puēt. Quidā hōest⁹ dñi q̄ndā mulierē p̄trā fēdo nō et ad nutū i veditiōe cuiusdā rei venal⁹ cōplacere voluiss⁹: illa idiḡta p⁹ tergū clamauit: i breui oprasses q̄ annuiss⁹: et ē v̄sitar⁹ sic mod⁹ loq̄ndi maleficaz v⁹ a fili sensu q̄n maleficiū p auisamēta volūt i ferre. tūc ille idiḡta et nō imerito sup eā vultū p⁹ tergū x̄rit vt eā q̄ anio x̄ba ptulisset i spiceret: et ecce subito maleficio percussus os suū i obliquū horribili deformitate vsq̄ ad aures extē debat: s̄ retrahere potuit s̄ multo tpe i illa d̄formitate p̄stitit. hic eius dēs factū iudici pponit: casū ponim⁹ et an p māifeste dep̄bēsa i heresi maleficaz sit b̄nda q̄rit. Rūdere optet ex x̄bis Bern. in glo. ordinaria et i ca. ad abolēdā. vt s̄ q̄stioe notata tāgif q̄ sic: eo q̄ trib⁹ modis vt ibi tāgif: q̄s vt talit⁹ dep̄bēsus iudicat: et illa etiā tria nō copulariue. i. q̄ oia tria h̄nt insil⁹ pcurrere: s̄ vnū q̄d̄q̄ p se. s. euidentia facti: testiu legitia pductio et ppa pcessio reddit maleficā vt māifeste dep̄bēsa reputari. Iudiciū aut facti differt ab euidentia: qz cū min⁹ sit q̄ euidentia: tū capiat etiā ex x̄bis et opib⁹ maleficoz: vt i illa q̄stioe septia tāgif: et iudicaf ex maleficis nō ita subito: s̄ pcessū tp̄is illaz p minas tū etiā pcedētes: sicq̄ pcludam⁹ q̄ de silib⁹ maleficis delat⁹: et q̄ sub d̄fensioib⁹. vt p̄missū ē defecēt etiā vel nō d̄fecēt eo q̄ nō fuerit pcessē: nō pcessē aut qz nō fuerit petite: iā n̄ra q̄stio x̄fat: qd̄ iudici agēdū et q̄lit⁹ ad q̄st ides sit pcedēdū p dicēda x̄tate i p̄sitionē sanguis. Vbi p̄sa sūt iudici p̄p̄ ingētes labores p̄tra maleficiū taciturnitat⁹ aduertēda: q̄ etiā successiue p capla deducēf. Et p̄mū ē q̄ ad maleficā q̄stionādā nō sit p̄n⁹: ha beat tū ad certa signa q̄ seqūnt aduertētā. Quare at nō d̄beat eē facilis causa ē: qz nisi diuina coactio p sc̄m̄ angelū: vt maleficiū diaboli absc̄e dat pcurrat ita i sensibilib⁹ i illis dolorib⁹ efficiēf. vt mēbratim citi⁹ d̄s serpef q̄ aliqd̄ x̄tat⁹ fateri valeat. Hec p̄pterea obmittēdū: tū qz nō eq̄lit oēs sūt p̄mōi maleficis irretite: tū etiā qa diabol⁹ sp̄d̄te interdū

A nō coact⁹ sancto angelo maleficā fateri crimīa pmittit. Pro cui⁹ intel-
lectu ea que supra in secūda parte opis de mō p̄standi omagiū diabolo
tacta sunt aduertēda. Sunt nāq; q̄ sub certis annis pri⁹ diabolo mili-
tant: vt sex octo aut decē annis anteq̄ sibi homagiū p̄stant. s. in corpo-
re ⁊ anima se eis deuouēdo: vbi tñ alie a p̄ncipio sibi p̄fitendo fidei ab-
negationē etiā subito homagiū p̄stant. Cū aut̄ diabol⁹ hoc spaciū tem-
poris postulatū acceptat vtiq; ea de causa: vt illo intermedio maleficā
expiat̄ur an ore tñ et nō corde fidē abnegando simili mō etiā omagiū
sibi p̄staret. Nam cū diabol⁹ intima cordis nō nisi p̄ exteriora et conie-
cturalit̄ cognoscere habet: vt in p̄ma parte opis sub difficultate an de-
mones ad odiū vel amorē mentes hominū imutare possint, plures etiā
am repiantur q̄ necessitate aliq̄ aut egestate inducte p̄ alias maleficas ⁊
sub spe cōfessionis ⁊ euasidōis a fide in toto vel in parte apostatā: tales
vtiq; etiā nō coactus a sancto angelo relinq̄t. vnde ⁊ faciliē sua ciūina
fatētur: cū tamē alie q̄ sicut ore imo et corde sibi adbesserūt pro virib⁹
ab eo defendāt̄ur et indurēt̄ur ad taciturnitatis maleficiū. Et p̄ hoc pa-
tet solutio ad q̄stionē: vnde puenit q̄ certe malefice de facili fatentur:
alie nō minime. q; vbi diuinit⁹ diabolus nō repellitur adhuc tamē sp̄s
te illas relinq̄t: vt per tēporalez confusionē et horribilem mortē ad de-
sperationē inducat quos corde allicere nūq̄ poterat. Patēt̄ hec etiā ex
sacramētalib⁹ earum p̄fessionib⁹ in q̄bus asserūt se nunq̄ voluntarie ad
bessisse: et plura maleficia coacte a demōibus intulisse. Est et alia diffe-
rentia: q̄ cernitur aliq̄ue post fassionē criminū sibi p̄p̄sis mortem intēta-
re: vt laqueo vel suspēdio vitam sibi p̄p̄sis auferāt: quod vtiq; inimicus
ille operatur: ne per sacramētalem confessionem veniā a deo consequan-
tur: et hoc precipue illis que nō voluntarie sibi adbesserūt: licet et alijs
que sibi voluntarie adbesserūt post criminum fassionē intenter: sed tunc
cernitur q̄ diabolus coacte maleficam habuit relinquerē. Cōcludam⁹
q̄ tantus vel etiā maior p̄supponitur labor ad questionandū pro di-
cenda veritate maleficam quātus ad exorcizanduz a demone possessū.
Ideo iudex nec voluntarius nec facilis ad hec esse debet: nisi vt dictuz
est: in punitionem sanguinis. Sed et in hac causa faciat diligentiam
p̄not sequitur: primo ferendo sententiam.

¶ De modo sententiandi delatā ad questiones: ⁊ quomodo prima die
sit questionanda: et an possit conseruationem vite compromittere.

Actus .X. Questio .XIII.

Aid deniq; sc̄do loco iudex h̄z aduertere statī p̄ act⁹ in eo
q̄ refert̄ sc̄iam p̄ modū q̄ seq̄t. Hos iudex ⁊ assessores attē-
dēt̄es merit⁹ seu cōsiderātes merita p̄cessus facti ⁊ nos p̄-
te talē: talis loci talis diocesis: ⁊ diligēt̄ oib⁹ examinat⁹. in-
uenim⁹ q̄ tu es vari⁹ i tuis p̄fessionib⁹: vt pote q; dic⁹ tales
minas p̄tulisse nō at̄ i eo nocēdi aīo: ⁊ tñ nihilomin⁹ sūt indicia varia
q̄ sūt sufficiētia te ad exponēdū q̄stidōib⁹ ⁊ tormēt⁹. Sap̄opt̄ vt n̄itas
q̄ tñ

Tertie partis

E ab ore tuo pprio babeat: et vt deinceps aures iudicū nō offendas. Intē loquēdo declaram⁹ iudicam⁹ et sententiā⁹ die p̄senti ⁊ hora tali te sup ponendū q̄stionib⁹ et tormētis. Zata fuit hec sententiā ⁊c. Secūdo stat act⁹ in eo qd̄ et p̄missū est ad huc nō sit volūtari⁹ ad q̄stionā dū: h̄ carcerib⁹ ad penā mācipar⁹: ⁊ nō iam ad custodiā tñ vt pri⁹ ⁊ adhibiti⁹ eius amic⁹ vt penas subtrufugiat ⁊ q̄ fortaffis mortī nō tradet: lz als puniet vbi v̄itate fateat illis pponat ⁊ q̄ ad h̄ ipsū delatū iudicē volint hortat. Hā meditato frequēs ⁊ carcer⁹ calamitas ac replicata informatio pborum viroz disponūt ad v̄itatē erudiendā: ⁊ a nobis ex p̄ti est q̄ p̄ bimōi informatiōes malefice talit̄ cōfortate fūet vt in signū resistētie in terz rāz spuētes q̄ si in faciē diaboli dicebāt: ex eas maledicte diabole: faciā qd̄ iustū erit. ⁊ psequēter crimia sua fatebātur. Si h̄o puenient delato expectato ⁊ tpe p̄gruēter progato ⁊ mltiplicif informato. Redat iudex bona fide ipsū delatū negare v̄itatē: q̄stionēt eū moderate: vt pore sine sanguis effusioe: sciētes q̄ q̄stioes sūt fallaces ⁊ sepi⁹ vt tactū est inef ficaces. Est aut̄ mod⁹ incipiēdi talis: vt dū m̄stri se disp̄onūt ad q̄stio: nandū post ex poliēt eū: vel si est mulier pus aūq̄ ad carceres penosos ducef ab alijs mulierib⁹ honest⁹ ⁊ bone fame ex poliēt ea de cā: vt si maleficū aliqd̄ insutū esset vestinētis: put sepe ex informatione demonū p̄ticāt ex mēbris pueri nō baptizati in finē vt pueri v̄isioe b̄nfica p̄i uent. Et dū inst̄ fa disponūtur: iudex p se ⁊ alios bonos viros fidei zelatores inducāt q̄stionandū ad fatēdū v̄itatē libere: ⁊ si fateri noluerit: mādet ministris vt ad cordas liget: vel ad alia inst̄ fa applicet. ⁊ ibi statim obrēpent nō leti h̄ q̄si turbati: post itez soluat ad petitionē aliq̄rtū ⁊ ad partē trabat et itez inducat ⁊ inducēdo isoimet q̄ nō tradet mortē. Vbi q̄rit. An h̄ iudex sup delatū infamatū: et p testes ⁊ indicia facti legitime p̄ictū: cū nihil desit nisi in ore pprio crimē fateat possit licite ⁊ cōseruationē vite cōpromittere: cū tñ si crimē fateat vltimo supplicio puniet. Rūdet: a var̄ijs varia sentiūtur. Hā qdā ita sentiūt: q̄ si delata est plurimū infamata ⁊ sup indicia facti violent̄ suspecta: ⁊ q̄ ipsa in magnū nocumētū sit tanq̄ aliaz maleficaz magistra: etiā tūc securari possit de vita sub his circūstātib⁹ vt p̄petuis carcerib⁹ in pane ⁊ aqua ad iudicare: dūmō alias maleficas sub cert⁹ ⁊ dissim̄is signis manifestaret. nec tñ illa penitētia carcer⁹ vt ponit ei manifiātāda esset: h̄ dūta rat securitas vite p̄mittēda: ⁊ aliquali penitētia puniēda p̄ exiliū v̄ asilio mō puniēda. Et sine dubio p̄ malefic⁹ famosis ⁊ p̄sertim q̄ maleficis medicaminib⁹ insitūt ⁊ maleficiatos supstitiofis actib⁹ curat: taliter seruāde essent: vt aut maleficiat⁹ subuenirēt aut maleficas p̄derēt: nec tñ eoz p̄ditioni staretur: eo q̄ diabol⁹ mēday: nisi parit et alia indicia facti cū testib⁹ p̄currerēt. Alijs videt ad idē in casu q̄ sic carcerib⁹ deputata esset ad tps p̄missio seruāda ⁊ post spaciū tps incinerāda. Tertij sūt q̄ dicūt iudicē secure posse in p̄seruationē vite cōpromittere: ita tñ q̄ ex post a sententiā ferenda se exoneraret ⁊ in suū locū aliū substitueret.

A Int̄ q̄s modos prim⁹ lz videtur vtil' p̄t maleficiatorū curationē: tñ qz nō ē licitū maleficia p̄ maleficia seu illicita opa tollere: lz vt ī q̄stioe p̄a z introductoria h' tertia partis patuit: pl̄m opinio sit: q̄ licitū sit maleficia p̄ opa vana z sup̄stitiosa tollere. Sed qz ī his magis docet iudicēs experientia atq; vsus z negotiorū varietas q̄ ars alicur' seu doctrina. Ido relinq̄tur h' iudiciū. Tertū ē at vt experientia pl̄es docuit: q̄ multi faterētur v̄tate nisi metu mortis retraherētur. Qz si nec minis nec talib⁹ p̄missis fateri voluerit v̄tate: tūc ministri sententiā latā ereq̄nt et q̄stionē p̄suetū modis z nō nouis nec exq̄sitū leui⁹ vel forti⁹ p̄m q̄ citi⁹ mē erigit delinq̄ntē: z dū q̄stionaf de certis articulis sup̄ qb⁹ q̄stionaf z h' sepe z freq̄nt a leuiozib⁹ incipiēdo: qz citi⁹ cōceder leuia quā ḡuioza. Et dū hec sūt notari⁹ totū scribat in p̄cessu z quō q̄stionaf z d' qb⁹ interrogaf z quō m̄det. Et nota qz si fateri p̄ tormēta ducat postea ad aliū locū vt denuo recognoscat et qz nō timō vi tormētoz cognouerit. Quarto stat act⁹ in isto qz si q̄stionata decēt noluerit fateri v̄tate. P̄o nant̄ alia tormētoz ḡna corā eo dicēdo qz optreat eo sustinere nisi fateat v̄tate. Qz si nec potit ad terrore v' etiā ad v̄tate induci: tūc p̄ secūda aut tertia die q̄stionāda ad p̄tinuādū tormēta nō ad iterādū: qz iterari nō debēt nisi noua sup̄uenissent indicia feref corā eo sententiā in moduz q̄ seq̄tur. Et nos p̄fati iudex v̄tē. Assignam⁹ tibi tali die talē ad q̄stioz nes p̄tinuandū: vt a tuo ore p̄prio v̄tate oriāz: z totū ponaf in p̄cessu a notario. Et infra illō tēp' assignatū iudex p̄ se aut p̄ alios p̄bos viros inducēt eā ad fatēdū v̄tate mō p̄missō cū securitate vite: si ita videbit expedire. Aduertat etiā iudex vt infra illō tēp' p̄tinue apud eā sint curstodes: vt vīcz sola nō relinq̄tur qz a dōmōe freq̄ntabif: vt sibīpsi morz tē inferat: si z q̄ntū diabol' ipsā d̄ferē irēdit aut ad d̄ferēdū ipsā diuinit' arcef: h' ipsū enī diabol' meli⁹ noscere pōt q̄ aliqs scriptis resare.

C Sup̄ tormēta p̄tinuāda z d' cautelis z signis qb⁹ cognoscere pōt iudex maleficā z q̄mō se ab eaz maleficis debz p̄munire. Et quō sint abradēde z vbi sua h̄nt maleficia abscondita: cū delaratiōib⁹ varijs ad obuiandū maleficio taciturnitatis. Et est act⁹ .XI. Questio. XV.

Ad aut̄ p̄sequēter restat iudici sup̄ tormēta p̄tinuāda. Est aduertēdū p̄mo: qz sicut nō oīm morboz est eadē medicīa s̄ poti⁹ diuersoz z singuloz sūt diuerse z singulares medicīne: sic nec ad oēs hereticos seu de heresi delatos: idē modus ītrogādī z īnq̄rēdi et examinādī q̄ ad articulos feruandos: s̄ p̄m v̄tate sectaz et p̄sonarū vari⁹ et diuersus mod⁹ examinādī. Adcirco ipse pudēs iudex z medic⁹ q̄ putrida mēbra et scabiosas oues resecare et seq̄st rare ab īnoctis nitriā: istimare pōt delatā maleficio taciturnitatz infectā q̄m taciturnitatē euellere nō pōt vna et īfallibilis depingi regula siue mod⁹ imo etiā dare nō esset tutū eo qz cū illū modū p̄sequenter assuetū ac regulā generalē: dū tenebrarū filij p̄uiderēt ipsum tanq̄ laqueū sue p̄ditiois facili⁹ euitarēt seu etiāz

Tertie partis

C **P**raueret. Cur et igitur prudens ac industrius iudex occasione et modis interrogandi accipere siue ex testium nuntius seu attestatiōibus siue ex his quae aliis experientia esse docuit: siue ex his quae proprii ingenii acumine aperit: subscriptis cautelis ut edo. **H**ac si investigare affectat an maleficio tacturnitatis sit inuoluta aduertat an lachryare coram eo stans quod aut torinens exponendo huiusmodi sum enim per certissimo signo ex fide dignorum antiquae relationis ac propria experientia docente adeo reprobis est quod etiam si ad lachrymandum iuratiōibus hortetur et compellatur si maleficia existit huiusmodi. **L**achrymas emittere non potest. dabit quidem flebiles voces et ex sputo genas et oculos linire ac si fleret artetera bit: super quod circumstantibus caute aduertendum erit. **Q**uod autem iurandi ad lachrymas veras si innoxia fuerit et cohibere lachrymas falsas talis vel communitatis seu delate ponendo. **C**oniuuro te per amorphas lachrymas a nostro saluatore domino Iesu christo in cruce per salute mundi effusas: ac per ardentissimas lachrymas ipsius gloriosissime reginae Mariae matris eius: super vulnera ipsius: boza vesperitina sparsas: et per oes lachrymas quas hic in mundo oes sancti et electi dei effuderunt: et a quibus oculis iam omnem lachrymam absterfit: ut in quantum sis innoxia lachrymas effundas: si nocens nullo modo: in nomine patris et filii et spiritus sancti amen. **E**xperientia docuit: quanto amplius coniurabatur: tanto minus flere poterat: cum tamen vehementer se ad fletum stimulabat et genas sputo humectabat. **P**ossibile tamen est ut post in absentia iudicis et ex locum et tempus torture coram custodi bus flere valeat. **Q**uod si causa impedimenti fletus in maleficio quiritur. **P**otest dici quod causa lachrymarum in penitentibus precipuis donis ascribitur: cum cellum penetrare et inuicibiliter videre humilis lachryma a Bernardo asserit. nulli dubium quod et inimico salutem plurimum displicere noscat: unde et sumis coartibus illas impeditur nemo ambigat: ut finalis in penitentia potius introducat. **S**ed quod si astutia diaboli deo permittente etiam maleficia flere potigeret: cum flere nure et decipere etiam propriis mulierum dicat. **R**uideri potest: cum ocula sint dei iudicia si alius non posset puniri per legitimos testes super aliquo indicia facti nec etiam suspensa esset: quia aut violenter: utique esset absolutenda: et per leui suspitione in qua staret propter famam quam testes deposuerunt: haberet heresim maleficarum ab iurare: ut in secundo sententiam discutiatur. **S**ecunda cautela non solum post hanc primam obseruanda: verum etiam omni tempore iudicis de omnibus assessoribus aduertenda quod non permittat se ab ea tamquam corporalis: presertim super nudam iustitiam manus et brachiorum: sed omnino secum deferat sal exorcizatum in die dominico palmam et herbas benedictas. he enim res simul cum cera benedicta inuoluta et in collo dposita: ut in secunda parte operis de remediis contra maleficiales infirmitates et defectus patuit: miram huiusmodi efficaciam preseruandi non solum ex maleficarum testimonium verum etiam ex usu et consuetudine ecclesie quod in hunc finem huiusmodi exorcizatur et benedicitur: ut patet in eorum exorcismis: cum dicitur ad effugandam omnem praeiudicium inimici etc. **E**t non videatur extraneum de tactu iuncturarum seu membrorum: quia diuina permissione interdum per auditum hominum ab eis platur maleficiare ope demonum possunt: precipue eo in tempore ubi quiritibus exponuntur. **E**xperientia nos edocet. **H**oc

A uim⁹ q̄sdā in castris detētas q̄ nil aliud a castellanis instātissimis p̄ci-
 bus flagitabāt: nisi vt in aduētū iudicis aut alteri⁹ p̄sidiētis eis p̄ces
 deretur vt primum intuitū visus in ipsum iudicē dirigere possent ante
 q̄ ab eo vel alijs essent vise: ex q̄ intuitu etiāz fortite q̄ talis iudex aut
 alij sui assēsōres ita alienati in eoz cordib⁹ fuerūt q̄ omnē si quam ba-
 buerāt indignationē amiserūt: nec ipsas molestare quoq̄ modo p̄sumē-
 bant: sed libere abire p̄miserūt: qui scit z exp⁹ us est vez dat testimonij
 um: z vtinā talia p̄curare nō possent. Itō paruipēdāt iudices talia auis-
 samēta z remedia: cū vilipēsiō talij post tāta auisamēta in eternaz eis
 cedat damnationē: iuxta saluatoris dictū. Si nō venissem z locut⁹ eis
 nō fuissē peccatū nō haberēt: nūc aut excusationē nō habent p̄ peccas-
 to. **D**uniāt ergo se p̄missis ex ecclesie p̄stitutione: z si cōmode fieri pos-
 test: ipsa a tergo dorsum n̄tendo ad iudices et assēsōres introducat: et
 nō solum in p̄senti actu: vez in omnib⁹ p̄cedētib⁹ z sequētib⁹ signo
 crucis se muniendo z virilit̄ aggrediēdo frangētur cū dei adiutorio vi-
 res antiqui serpētis. Nec q̄s est imet sup̄stitiosus vt a tergo introduca-
 tur: cū vt sepe tactū est: canoniste ad tollēdum z impediendū maleficia
 maiora p̄cedunt et vana vanis p̄tendere semp dicunt esse licitū. Tertia
 cautela in p̄senti actu vndecimo obseruāda: vt pili ex omni p̄te corporis
 abradātur. et est eadē ratio sicut sup̄ de vestimētis exundis. habēt enī
 interdū p̄ maleficio taciturnitatē aliq̄s sup̄stitiosas alligaturas q̄rim-
 dam rez siue in vestimētis siue in pilis corporis et interdū in locis secre-
 tissimis nō noīandis. q̄ si obh̄cerēt. Itū q̄d diabol⁹ absq̄ b̄mōi ligaturis
 rez possēt mentē malefice indurare vt crimina nō valeat fateri sicut
 z alijs scelerosi sepi⁹ inueniūtur: sub q̄buscūq̄ maximis tormētis q̄ntū-
 cūq̄ p̄ indicia facti aut p̄ testes sint p̄uicti. **R**espōdet: vtiq̄ verū esse q̄
 absq̄ reb⁹ quibuscūq̄ demon valeat talē taciturnitatē procurare: illis
 tamē reb⁹ vtitur in animarū perditiōnē et offensam maiorē diuine mai-
 statis q̄d vt clari⁹ pateat. **M**alefica q̄dā in oppido Bageno: ve de q̄ et
 supra in secūda parte opis tactū est tale maleficiū taciturnitatē p̄curas-
 re sciebat: vt mascul⁹ recēter nat⁹ z nō baptizat⁹ et cū hoc p̄mogenit⁹
 interemp⁹ et in fornace assat⁹ et cum alijs reb⁹ quas exprime nō ex-
 pedic incineratus et puluerizat⁹ si qua malefica aut flagitiosus ex his
 quicūq̄ secū deferret: nullo mō sua crimina fateri posset. **H**ic clarū est q̄
 si centū milia pueroz adhiberētur ex naturali inclinatioe nūq̄ talē esse
 ctum taciturnitatis causare possent: vtitur tamē vt cuiq̄ intelligēti pa-
 tet in animarū perditiōnē et diuine maiestatis offensionē. Sed et hoc
 quod allegat q̄ sepe flagitiosi homines z nō malefici talē penes se taci-
 turnitatē retinēt. **D**icēdū est q̄ talis taciturnitas triplici ex causa pro-
 uenire potest. **P**riō ex naturali quodāmodo duritia mētis: q̄a sicut ali
 qui sūt molles corde aut vecordes: q̄ ad leuē torturā oīa p̄cederēt etiā
 q̄cūq̄ falsa: ita aliq̄ sunt ita duri vt quārcūq̄ verent: veritas ab eis
 nō habeat: z p̄cipue illi q̄ aljs fuerūt q̄stionari quozū brachia cito sicut

Tertie partis

C traditur ita et reuertitur. Secundo puenit ex maleficio penes se retento put dictu e siue in vestimentis siue in pilis corporis. Tertio quod interdum et penes se non habeat maleficia in sutura aut alligata: maleficia tamen ab aliis maleficis quatuordecim remouet put malefica quodam in ysbbruck se tactare solebat: quod ubi ad minimum filium ex vestimentis alicui detenti haberet tamen efficere possit quod quatuordecim tormetare etiam usque ad mortem nihil fateri possit. que patet ratio ad obiectionem. Sed quod in diocesi Ratis bonensi casus pertigisse asserit: quod quodam heretici ex propria perfidia deuicti non solum ut ipenitentes imo ut defensores illius perfidie mortis fuissent adiudicati: accidit ut illesum in igne remanerent: tandem per aliam sententiam ad submersionem adiudicati nihil proficere potuerunt stupetibus omnibus et fide ipsorum ut iustam defendere deum quodam conuenerunt: sollicitus presul super gregem triduanum ieiunium indixit: quod deuote ex parte cuiusdam notificat: quod in certo loco corporis vices sub brachio vno maleficium quoddam in pelle et carne insutum haberet: quod repto et amoto primo iccedio consumptum fuerit: et ab aliis opinetur quod quodam necromanticum ex demonis consultatione quod sibi habet indicauerat perdidisset: habet quatuordecim modum factum fuerit: nihil est quod diuina virtute domino coactum dum semper ad subuersionem fidei machinatur habet manifestauerit. A filio ubi talis iudici acciderit casus quod faciendum foret elicere potest: vices ad diuinum recurrere presidium. ut ieiunium et orationibus deuotam personarum habet genus demoniorum a maleficis expellat in casu quod nec per mutationem indumentorum aut torsuram pilorum ad nitentem fatidam sub tortura induci valeat. Et etiam Alemaniam partibus talis abasura presertim circa loca secreta plurimum cense in honesta: que de causa nec nos inuestigatores vni sumus: habet torsis capillis capitis cum calice aut cybo aqua benedicta guttulam cere benedicta imittendo et inuocatione sanctissime trinitatis ieiuno stomacho trinitas in portum ministrando per dei gratiam a plerisque taciturnitatem maleficium abstulimus: tamen in aliis regionibus inuestigatores tale per totum corpus abasuram fidei madam. vni Luman inuestigatores nobis insinuauit: quod anno elapso quod fuit. M. cccclxxv. vna et xl. maleficas incinerari madasset omnibus per totum corpus abasuram: et habet in districtu et comitatu Burbie vulgariter dicitur. 2 vurmker bad. in partibus archiducis Austrie presus mediolanum. Quod si queritur: an tpe necessitatis quod nullis remediis agruis maleficium remoueri ut permittitur est: licitum foret diuinatrices que etiam maleficia curare et tollere solent per amotionem talis maleficium consulere. Responsio: quicquid sit de negotio Ratis bone pacto. exhortamur in domino: ut in nullo casu quantumcunque necessario per republicam diuinatrices consulatur: hoc propter magnam offensam diuine maiestatis: cum tot alia sint nobis remedia processa per que omnino assequi poterimus aut in propria petiti forma aut in equiualehti: ita quod omnino nitentem expietur vel ab eius ore ut incinerari valeat: vel deo auferret ipsam de medio aliam mortem super eam permittendo. Hec autem nobis remedia proponuntur: ut primo faciat homo id quod potest ex propria industria et ex propria virium suarum exercitatione modis supra tactis insistendo pluries: et presertim certis diebus: ut iam in sequenti questione patebit. h. Corint. h. ix. Abundetis in omni opere bonum

C tñ q̄ sibi oino caueat q̄ nullo mō tradat cautiōib⁹ seu fideiussōrib⁹: nec alias ināulētena dōreto: qz a talib⁹ māulēte datz nitas nūq̄ dicit: imo semp peiores efficiūt. Sz h̄ pmo pcurz q̄ būanit i cibo z potu tractet z iterim intrēt hōesti z si suspecti q̄ etiā frēq̄nt d̄ diuerfis imprinētib⁹ ei colloq̄nt: z tādē vt p̄fidēt p̄sultāt q̄ fateat nitate p̄mittēdo q̄ iudex sibi faciat ḡfaz z q̄ velit eē tāq̄ mediatores. Et i fine hui⁹ intrabit iudex z p̄mittz facere ḡfaz subitelligēdo vl' sibi aut reipublice: i cui⁹ cōsuationē totū q̄ sit ē ḡfōsū: si nō sibi ad vitā p̄mitterz: q̄ s̄ q̄stidē. r̄iffi sup tres modos tacta sūt: scribāt singlā a notario: z sub q̄ forma n̄boz ac intētiōe sit ḡfa p̄missa. Et si q̄dē delata sic ḡfaz petierit z facta detēserit dicāt n̄ba ḡnāta q̄ āpli⁹ fiet sibi quā ipa petierit: i finē vt āplio r̄i p̄fidētia loq̄t. Scōda cautela i h̄ actu q̄ si oino n̄mitterz: q̄ s̄ q̄stidē. r̄iffi tē: h̄eat iudex vt s̄ tactū ē: d̄ ei⁹ cōp̄licib⁹ sine ipsi⁹ scitu examiatz: z si q̄d b̄mōi d̄posuissent p̄ q̄ puinci possz: h̄ iudex p̄pōat: z diligēt d̄ singulis inuestiget: z ad idē si q̄ inst̄ra vl' vnguēta z p̄tides in domo fuissent repta sibi offerēt z ad q̄ vsa fuerit zc. Tercia cautela si adhuc p̄seuerat i sua p̄ticiā z h̄eat p̄sodales examiatas q̄ p̄tra z nō p̄ea d̄posuissent: vl' si nō h̄z p̄curz aliū fide dignū quē nouit d̄tere nō ingtū: h̄ tāq̄ amicū z fautozē q̄ q̄dā sero intrat ad maleficā p̄trabēdo locutiōes: z tādē si q̄dē nō ē de cōp̄licib⁹: singat nimis eē tarde p̄ recessū: et remāeat in carcere cū eadē z de nocte parit colloq̄nt: si nō d̄ cōp̄licib⁹: tūc edētes z bibētes mutuo etiā p̄ferēt d̄ reb⁹ cōmissis: z tūc sit ordiatū q̄ stēt c̄ carcerē i loco p̄gnuo explozātes eos auscultātes z n̄ba colligētes: z si opus fuerit scripto: sit cū eisde. Quarta cautela: vt si tūc incipiet dicere nitate: nullo mō dimidiet iudex recipe ei⁹ p̄fessionē: etiā media nocte: h̄ p̄tinet q̄nō tū pōt: z si i die nō curet si proget p̄adiū vl' cenā: h̄ istet q̄adusq̄ dices rit nitate: saltē q̄ ad p̄ncipalia: nā p̄ dimidiatiōes z infruptiōes frēq̄nti⁹ ē reptū q̄ redētū ad vomitū z nō ap̄iūt nitate quā d̄regere iceperāt habito cōsilio d̄teriori. Et aduertat iudex q̄ post p̄fessionē nocumētoz bomib⁹ aut iumētz illatoz inq̄rat q̄t annis icubū d̄monē habuerit: z a q̄nto tpe fidē abnegauerit: qz sicut d̄ his nūq̄ fatēf: nisi p̄i⁹ alia fuerit fassē: ita etiā oino i fine sūt in frogāde. Quinta cautela: si p̄dicta oia de ficerēt: tūc si fieri pōt ducat ad aliq̄d castrū z ibi certis dieb⁹ custodia mācipata singat se castellan⁹ ad pres lōginq̄s pegrinatu: z interi fas miliares aliq̄ vl' etiā mulieres hōeste eā visitātes p̄mittāt ei q̄ velit eā oino dimitte libe abire: dūmō i formz eos vl' eas de certz expmētz. Et aduertat iudex q̄ sepissime p̄ talē modū fassē fuerit et quicte. Et nō uisime i diocesi Argē. ppe oppidū Schletstat z castro Kyngighbeim malefica d̄trēta nulli tormētz z q̄stidib⁹ iduci pōtat ad farēdū sua criā: tādē mō sup̄dicto d̄ castellāo fuatu: lz p̄ns erat i castro: ipsū tñ malefica est iabat abesse. tres familiares intrabāt z ei liberā relapationē p̄misserit: dūmō sup̄ certa expmēta eos i formaz. Et lz p̄ma frōte renueret. z q̄ dolose cū ea agerēt pponerz tādē in frogās d̄ qb⁹ i formari vellēt.

D

A vn^o dixit sup gradine exercitadu ale sup carnalia facta: tade vbi sup gra
dinē illū info:mare volebat ⁊ scutella aq̄ plena apporata malefica sibi
iūriūz vt digito paululū aquā mouerz ⁊ ipa certa ōba ptuliffz subito
ad locū quē explozator: noiauerat. s. siluā adiacētē castro tāta tēpestas
⁊ grādo repleuit sicut a multz ānis visu nō fuerat. In casu tñ q̄ oīa des
ficerēt vel etiā i casu q̄ crimīa fateret qd vltē^o iudici p sniam faciēdū
fit vt tot^o pcessus finiat i q̄ vltia ps hui^o opis tmiat restat dclarare.
¶ Sequitur tertia pars huius vltime partis operis qualiter pcessus
iste fidei sit debito sine per sententiam diffinitiuam terminandus.

P Er dī grāā his expeditz q̄ ad cognitionē ppetatū sup beresiz
maleficaz defuūit sil etiā qlit pcessus fidei aduersus illaz sit
iniciād^o ⁊ p riuād^o: restat nūc discūte qlit tal^o pcessus p debi
tā sniam sit pgruo sine tminād^o. Vbi pmo notādū q̄ cū beres
sis h^o vt i pncipio h^o vltie p^o tactū ē p alijs beresib^o simplicib^o h^o bas
beat q̄ nō ē pura h^o m^o tra crimie eccl^oastico ⁊ ciuili vt de se patet. Ideo
de modis sentētandi tractādo. pmo tractādū est de qdam sentētia ad
quā malefice solent appellare: de qua secularz iudex p se irredito ordi
nario agit. Secūdo de his in qbus sine ordinario agere non potest. Et
sic tertio quomodo ordinarij se exponere possunt patebit.

¶ Super purgationem vulgarem ⁊ precipue super examen candentis
ferri ad quod malefice appellant. Questio .XVII.

A Itāt malefica vulgari purgatoe d̄ q. ij. q. iij. p̄suluisti. ⁊ c.
inōmachiā sit sup reatū tētarie purgāda ⁊ iudicē sc̄larē
ad h^o astrigēda v^o admittēda ad iudiciū cādēt^o ferri si ad h^o
appellat ⁊ videt q̄ sic. Itā sic duellū ad p̄suationē vite p
pe i cā criali v^o rex suaz i cā ciuili ordiat: ita ⁊ iudiciū cā
dēt^o ferri p tactū v^o aq̄ bulliēt^o p potū: h^o p̄mū licitū ē i as
liq̄ casu iur^o. s. l. ho. ij. h. q. r. v. i fine vlti arti. vbi d^o: q̄ tūc duellū p̄r eē
licitū vbi ad cōem rōnē sortitū app̄p̄iqt: ergo et i aliq̄ casu iudiciū ferri
cādēt^o. Itē mlti pncipes sc̄rē vite ⁊ q̄ bōoz p̄silio vtebā^o: vt. s. h̄eric^o
ipatoz erḡ iuge ōginē Rūigū. qm d̄ adulcō suspecta būerat exercitū.
Itē sic iudex q̄ bz curā cōitat^o: licite p̄r mīora mala pmitte ad vitādū
peiora vt meretces i citatib^o ne oīa turbēt libidib^o: iur^o Aug. i li. d̄ li.
arbi. Tolle meretces ⁊ oīa turbabz libidie. Ita p tale iudiciū vbi h̄s ab
iultib^o ⁊ iurib^o alic^o cōitat^o sup cām crialē aut ciuile libari possz. Itē
qz min^o est lesio manus p cādēs ferz q̄ vite infectio ⁊ duellū: ido etū
duellū admittit vbi p̄suetō h^o. a sorti. ⁊ examē cādēt^o ferri. Oriū h^o. h. q.
v. monomachiā. vbi d^o: h^o ⁊ h̄mōi sectātes deū tētare vidēt. vbi attēde
dū esse dicūt doc. qz nō solū a malo iur^o Aplm. j. t. be. v. h^o et ab h̄ite
sp̄m mali abstinēdū ē: ido nō d^o i illo ca. oēs h^o sectā. tētāt deū: h̄ vidēt
tētare: vt itelligat qz posito casu qz aliq̄s talia exercēs intēdat aliū finē
forte rectū: qz tñ apparētia ē mala cauēdū est. Rūideo qz tale iudiciū seu
examē sit illicitū: p̄cipue cādēt^o ferri: deducit ex duob^o. P̄rimo: quia

Cordinant ad iudicādū occulta q̄ diuino iudicio referunt. Sc̄do etiā: qz
 h̄mōi iudiciū nō est auctoritate diuina aut etiaz documēt̄ sctōrū patrū
 s̄citiū. An̄ i ca. p̄suluisti. h̄. q. v. qd̄ sctōz patrū documēto sancitiū: nō ē
 sup̄stitiosa adinuētiō est p̄sumēdū. z Stephan⁹ papa i eodē ca. sp̄tā
 nea p̄fessioe vel testiū approbatiōe delicta p̄cessa sūt vio regimini iudis
 cari: occulta enī z icognita illi sūt relinquēda q̄ sol⁹ nouit corda hoīm.
 Est tñ differētia int̄ duellū z ferri candēz examē seu etiaz potū bullē
 tis aq̄: qz duella magz accedūt ad eōdem rōnē sortitū: vt pote qz pugiles
 sūt penit⁹ pares s̄tute z arte q̄ examē cadēz ferri: qz lz vtrūqz ordiāf
 ad alicui⁹ facti occitū i q̄stionē p̄ aliq̄d factū: ab hoīe tñ: qz i iudicio cā
 dēz ferri aliq̄s miraculosus effect⁹ expectat qd̄ nō p̄tingit i duello: vbi
 solūmō p̄tingit infectio vni⁹ v̄ amboz: idō examē illd̄ ē oīno illicitū:
 lz duellū nō fit ita illicitū. Incidentalit̄ tñ pp̄ p̄ncipes z iudices scl̄a
 res sup̄ duellū admittēdū ē. Notandū qz occasiōe v̄io s̄boz scti L̄bo.
 q̄ h̄c di. p̄dit. H̄ico. de Z̄yra i postilla sua sup̄ B̄iblia. j. R̄. v. vii. occasi
 oē etia duelli seu p̄sict⁹ ipsi⁹ Dauid cū P̄hilisteo. vult elicere qz i ali
 q̄ casu duellū possit esse licitū: idō qz h̄ nō fit de mēte doc. L̄bo. h̄ pot⁹
 oppositū p̄bat Paul⁹ burdegalēf. p̄tra H̄icolāf p̄fati: cui⁹ p̄bationē
 bñ aduertere debēt p̄ncipes z iudices scl̄ares. P̄rio p̄ h̄: qz duellū sicut
 z examē altez ordiāf ad iudicādū occulta q̄ diuino iudicio referunt vt s̄
 tactū est: nec p̄t dici qz iustitūtiōē habuerit ex cōsuetū Dauid: qz sibi
 reuelatū sūt a dño in iustitū vt tale certamē inire deberet: qz in
 iuriā sibi illatā p̄ eū v̄dicare p̄tra P̄hilistēū volebat: qd̄ ex s̄bis Da
 uid elicif. Ego venio p̄tra te i noīe dei viuetz: z sic nō sūt pp̄rie duella
 tor: s̄ diuine iusticie executor. Sc̄do ex h̄ qd̄ p̄cipue iudiciū est aduertē
 dū: qz in duello dat̄ ptās vel saltē p̄cedit licētia vtriqz iusticiēdi se mu
 tuo z cū alē eoz fit innocēs: idō p̄stat auctoritas vel saltē licētia infici
 endi innocētē: qd̄ cū simplr̄ est illicitū: qz p̄tra dictamē iur̄ naturalis et
 diuinū p̄ceptū: idō oīno illicitū tā ex pte appellāt̄z q̄ recipiēt̄z q̄ etiā
 iudicāt̄z z p̄sulēt̄z q̄ oēs homicide reputant. Tertio ex h̄: qz cū duellū
 fit singular̄z pugna duoz: vt p̄ victoriā vni⁹ appareat iusticia tanq̄ p̄
 diuinū iudiciū: z alteri⁹ iniusticia nō obstāte: qz tūc de⁹ tētat. vñ red
 dit illicitū ex pte appellāt̄z et recipiēt̄z: tñ cū ipsi iudices alijs med̄is
 iustū iudiciū aut eminationē lit̄z p̄curare possent: cū h̄ nō faciūt: s̄ p̄su
 lunt seu oīno pmittūt cū p̄hibere possent: vtriqz ad infectiōē innocēt̄
 tis p̄sentit̄. Tēz qz non est n̄sile postillator: ē H̄icolāf bec latuisse aut
 ignorasse. Idō vbi d̄t in aliq̄ casu duellū absqz pctō cōmitti mortali: loz
 q̄tur ex pte iudicātū aut p̄sulū vbi nō p̄ ipsoz inductionē aut p̄siliū: s̄
 p̄ ipsos appellātē z recipiētē tale examē exercef siue alio respectu: z qz
 nō est n̄e speculatiōis bis imorari: s̄ de ipsi malefici differer: clare
 patet qz si i alijs criminalib⁹ causis circa furtū aut latrocinū tale examē
 inbibef: q̄nto magz hic vbi p̄stat maleficas cūcta maleficia auxilio des
 monū p̄curare: siue i lesiōib⁹ iherēdis siue curādis seu tollēdis aut in

H pedicēdis. Nec mirū q̄ ope demonū a leſiōib⁹ i tñ examē p̄feruent ma
 leſice cū vt naturales tradūt succ⁹ cuiusdā herbe vbi man⁹ intūgunt a
 cōbustioe possit p̄ſuare: t cū ip̄z demonē ſtrutes herbarū minie lateat
 dato q̄ p̄ iterpoſitionē alicui⁹ corpis int man⁹ deſerēt⁹ t ip̄z ferrū leſi
 onē nō iterciper. put iuſſibit⁹ pcurat̄ p̄t: tñ p̄ hmōi ſuales rez p̄p̄tates
 h̄ efficeſ poſſz: vñ min⁹ q̄ h̄buſcūq; alijs malefactorib⁹ ip̄is maleficijs p̄
 p̄ter itimā familiaritatē quā cū demonib⁹ tenēt tali examē ſūt purgā
 deſi ip̄o facto vbi ad h̄ appellāt iā vt ſuſpecte maleſice ſunt h̄nde. De
 ſeruit ad h̄ factū q̄d i p̄ſtā. dio. trib⁹ ātis vix iā elapſ⁹ ſigificē ferr⁹. Itā
 i dominio comitū de fuſtēburg p̄tinēt nigre ſilue maleſica q̄daz ſamo
 ſa t plurimū ab icolis diſſamata: vbi p̄ comitē ad iſtantiā plurimoz
 fuiſſet p̄p̄hēſa t de p̄limis iudicijſ ſup varia maleſicia delata tādē int
 tozmēta r̄ q̄ſtioneſ interrogareſ man⁹ oim volēs euadere ad exānē cā
 dētis ferri appellauit. Iuuenis comes nec multū in his exptus examē
 admiſit: t dū candēs ferrū p̄ tres dūtaxat paſſus deſerre adiudicata ſi
 iſſet: p̄ ſex deportauit offerēs ſe denuo ad ip̄z lōgiori ſpacio deportare.
 Quare ex te dū manifeſtū habuiſſent iudicio maleſicū iudicare: q̄a null⁹
 ſanctoz p̄ſumpſiſſet talit̄ diuinaſ aſſiſtētiā tēptare: ipſa tñ abſoluta
 a vinculis t illeſa vſq; i p̄ſens non vtiq; in p̄tū fidei ſcādalu p̄ſeuerat.

De ſententia diſſinitiuā in ſe q̄liter eſt ſerēda ¶ **Q**uestio XVIII

Quſequet̄ ad tractādū de his i q̄b⁹ ſecularib⁹ iudex p̄ ſe p̄gno
 ſcere t ſniare p̄t dioceſanis ſi libz manētib⁹ exonerat⁹: h̄ ip̄m
 em̄ p̄ſupponim⁹ vt nedū nos ip̄i i q̄ſtozes ſalua fide t iuſticia
 ſim⁹ ab his ſniandī mōis exonerati: vtz t ipſos dioceſianos
 eadem ſinceritate exoneratos affectam⁹ ip̄oz facultatē t iuriſdictionē
 minie āputādo: q̄ tñ ſi vti vellēt neceſſe foret t nos in q̄ſtozes. iurra c.
 multo. q̄re. de he. in cle. parit̄ p̄currere. Attēdat tñ q̄ q; hoc crimē ma
 leſicarū nō ē mere eccliaſticiū. Tñ nec p̄tātib⁹ nec dūis t̄pali b⁹ ad iudicē
 cādū t ſniandū: vt i c. in q̄ſticiōis. ſ. i. vitem⁹. de he. li. vj. interdicitū. In
 q̄b⁹ tñ p̄ſata p̄tās diſſinire t cognoscere dioceſanis non p̄t: ſi t̄ dedu
 cet. S; p̄mo vidēdū de ip̄a ſnia i ſe. Scōdo q̄lit̄ ſit ſerēda. Tertio q̄t mo
 dis. De p̄mo. cū ſm Aug. vt. ij. q. i. c. i. Nos i quēq; ſniam ferre nō poſ
 ſum⁹ niſi aut p̄uictū aut ſpōte p̄ſeſſūz. Et ſnia ſit tripl̄t: vt dr glo. ſum.
 in p̄n. q̄ſticiōis. ſ. Interlocutoria diſſinitia t p̄cepti. t Ray. exēplificās
 dicit. Interlocutoria ſnia d̄: q̄ nō ſub p̄ncipali h̄ ſup alijs q̄ſticiōib⁹ p̄fer
 tur int̄ p̄ncipiū cauſe t ſinē emergētib⁹: vt ē de teſte repellēdo v̄l de di
 latione cauſanda v̄l nō t h̄ndī v̄l forte d̄: Interlocutoria: q̄ iter p̄tes lo
 quēdo p̄fer̄ ſine ſēpture ſolēnitatē. Diſſinitia aut̄ ſnia d̄: q̄ p̄ncipal
 q̄ſtio diſſiniſ. ff. de re. iudi. li. i. Snia p̄cepti ē q̄ maior p̄cipit minori.
 De p̄mis duab⁹ n̄ſa p̄ſequet̄ erit ſpeculatio p̄cipue ſup ſniaz diſſini
 tiuā. ¶ Notādū ſcōdo q̄ lz i glo. p̄ſa. dicat: q̄ ſi ſnia diſſinitia fuerit lata
 obmiſſo ordie iur̄: ip̄o iure nulla ē. ij. q. vj. ſi q̄n. ſ. diſſinitiuā. Et poſt
 dicat ſcias q̄ duplex ē ordo iur̄. Unus q̄ ē de neceſſaria ſuba iudicioz

T vt fiat litꝝ pꝛestatio z lites recipiant: si pꝛa hūc ordīnē ferat snia non tenet. Est aliꝝ ordo q̄ nō est de subia iudicioꝝ: vt. snia nō ferat sub cō ditione: z vt pꝛus nō pꝛnūciat de possessiōe q̄ de pꝛiuetate: si tñ h̄ nō ser uet tenet snia. ij. q. vi. Anteriorꝝ. s. biduū. In hac tñ cā: q: ē cā fidei z heredis crimē: lz mītrū pꝛcedit sūmarie simplꝛ z de plano: vt pꝛz in ca. Statuta. li. vi. z q̄lt ista s̄ba itelligā bēs s. q. vi. z vt ibi deducit: iudex necessārio l. bellū nō exigat: litꝝ pꝛestatiōez n̄ postulet zc. sequitꝝ pꝛati ones tñ necessarias admittat s̄ltꝛ citatiōez z pꝛestatiōem iuramētī de calūnia zc. Tñ z aliꝝ modꝝ pꝛcedēdi tā p iura noua dēclarat. De scōa aut q̄lit sit ferēda: Nota q̄ pꝛferri dꝛ a iudice z nō ab alio: alias non valet. Itē in loco publico z honesto etiā sedēdo vt. ij. q. ij. inducie. s. spaciū Et s̄ltꝛ de die z nō in tenebrꝝ: z sic de multꝝ q̄ ibi norant. Tū q̄ tñ con tinentꝝ q̄ nō diebꝝ feriatꝝ z nō ī scꝛptis ferat. Notandū q̄ q: h̄ sūmarie simplꝛ z de plano vt s. tactū est pꝛcedit. z de s. sig. c. sepe contin. in Cle. dicit q̄ tꝛe feriatꝝ ob necessitates hoim ī dultraꝝ a iure pꝛcedere valeat z q̄ iudex amputet dilationē: id si iudici libet seruare illa poterit. Nec scꝛpto pꝛferre tenet: cū s̄m Jo. an. plures sint casus in q̄bus sine scꝛpto sentētia valet z in illos enūerat ꝑsuetudo loci vꝛ fori. di. rj. Suetudi. Sꝛp̄s etiā si ē iudex pōt p aliu sniaz recitare ad instar illustrū. Itē no ta q̄ lz ī actionibꝝ criminalibꝝ executio snie nō sit differēda: fallit tñ h̄ ī aliqꝝ casibꝝ ꝑcipue q̄tuor: s̄ p hac materia capiuntꝝ duo. Primꝝ si la ta est ī muliere pgnāte: differēt enī vsqꝝ ad tꝛpꝝ pꝛ. ff. de re iu. l. pgnāz Itē cū q̄s est ꝑfessus crimē z postea negat: z itellige si ꝑfessio pꝛus non fuit reiterato mō quo supra tactū fuit q̄stione. xv. De tertio autē quot. s. modis sit ferēda: quia consequēter vsqꝝ in finē opis de his tractabimꝝ: sunt tñ ad huc aliqꝝ ꝑmittenda de modis q̄bꝝ ꝑsona delata redditꝝ suspecta: eo q̄ varie sentētie sup varias suspitiones sunt ferende.

Quot modis capis suspitio pro sentētia ferēda. **Q**uestio XIX
Suspitio de heresi vꝛ alio crimie q̄t mōis z q̄bꝝ dicēdi sūt z an in tali casu p tali crimie ex illis iudicādi z sniandi sint: vbi q̄ ritur. Rūndēdū ē z p antiqꝝ z noua iura. Itā glo. sup c. nos ī que q̄ in ꝑce. q̄stione allegato dꝛ q̄ q̄tuor sunt modi ꝑuincēdi reū: aut. s. iure. vt instrumētis z testibꝝ aut facti cui dētia. extra de cobabi. cle. ca. tua. Aut iurꝝ interpretatiōe vt sepiꝝ citatū eē reū. ij. q. ix. decreui mus. Aut violēta suspitiōe. rꝛꝛꝛ. q. j. dixit. Notat etiā canoniste q̄ tri plex ē suspitio. Prima temeraria: de q̄ canō. Nullū iudicetꝝ suspitiōis arbitrio. h. q. j. Scōa ꝑbabilis: z bec purgationē inducit: nō aut ꝑma vt. h. q. iij. ꝑsbitet. Tertia ē violēta: q̄ ꝑdēnationē iducit: z de hac intel ligit dictū Hierony. q̄ vꝛoz dimitti pōt ꝑꝑꝛ fornicationē aut fornicationis suspitiōe. rꝛꝛꝛ. q. j. dixit. Nota in sup q̄ secūda q̄ est ꝑbabilis admittitꝝ ad semiplenā ꝑbationē. vt extra de ꝑsum. in multꝝ. Tñ coad iuuat ad ꝑbationē si assint alia āminicula: vñ non solū admittitꝝ ad pur gationē inducēdam. De violēta etiā q̄ ad cōdemnationē sufficit: nota

A q̄ est duplex: dñi q̄dā iur̄ z de iure. vt cū ius fingit z statuit aliqd sup facto: z p̄tra hāc nō admittit̄ pbatio extra. de sponsa. nec q̄ fidē. vbi d̄r q̄ si d̄s dederit fidē mulieri de p̄trabendo m̄rimoniū cū ea: z postea copula sequit̄: m̄rimoniū esse p̄sumit̄ z pbatio in p̄trariū nō admittit̄. Quedā est iur̄ h̄ nō de iure: vt vbi ius p̄sumit̄ h̄ nō statuit aliqd: vt si vir diu mulieri cobabitauit: p̄sumit̄ ab eo cognita. ff. vñ. q. j. dicit̄. Et cōtra hanc admittit̄ pbatio. Applicādo ad p̄positū n̄m sup heresim maleficaz z sup noua iura d̄cim⁹: q̄ in iure triplex suspitio seu crimen heresis habet̄: p̄ma ē modica: sc̄da magna: tertia maxima. P̄ria q̄ ē modica i iure vocat̄ suspitio leuis: ita h̄f ca. accusa. de here. li. vj. i. pn. vbi d̄r. Si aut̄ leuis z modica suspitio illa fuit: quāp̄ ex h̄ sit grauit̄ puniēdus: nō tñ d̄z pena i heresim relapsoꝝ puniri. Et h̄ suspitio nō d̄r modi ca siue leuis: tū q̄ modica z leuis defensionē tollit̄: tū q̄ ex modicis z leuib⁹ orit̄ p̄iectur̄. Nā d̄r modica a modicis indicis: z d̄r leuis a leuib⁹ cōiectur̄. At̄pote in simplici heresi circa fidē si aliq̄ repiant̄ occulta cōuētūcula celebrātes v̄l vita vel morib⁹ a cōi cōuērsatiōe fidelisū d̄m̄tan tes: vt patz ca. ex cōicam⁹ p̄mo. extra de here. circa maleficaz heresim. Sili mō vbi p̄uētūcula i angariis aut sacratioib⁹ āni t̄pib⁹ i cāpis aut filiis siue de die siue de nocte conuenirēt: aut aliq̄ seorsū repirent̄: aut non frequētare diuina t̄pib⁹ p̄suetis z mōis consuet̄: aut cū suspectis maleficis familiaritates secretas p̄trabere: tales eū leuib⁹ ad min⁹ de heresi habent̄ suspecti: eo q̄ talia frequēt̄ facere h̄mōi heretici cōp̄io bank̄: de q̄ etiā leui suspitio ē h̄f. l. de be. li. ij. i. fine. vbi d̄r. Hereticoz vocabulo trinent̄ z latis aduersus eos sentēt̄s debet̄ succūbere: q̄ v̄l leui argumento a iudicio catholice religionis z tramite detecti fuerint deuiare. Et huic sn̄e p̄cordat̄ Hostien̄. in sum. ti. de p̄sum. g. fi. vbi d̄r. Notandū q̄ quīs heretici leui argumēto detegantur: sc̄z ad hoc q̄ suspecti habeantur: tamen non debēt vt heretici haberi: z probat̄ p̄ p̄cedentia. Sc̄cūda suspitio que est magna in iure vocatur veheimens siue fortis: de qua iterum in allegato capi. accusatus. in principio. Itēz sic habetur accusatus de heresi vel suspectus contra quem de hoc crimine magna z veheimens suspitio orta erat zc̄. Ibi etiā de coniunctio. z. non tenet̄ copulatiue: sed expositiue: vt notat̄ Joānes. Andree. ibi dem. Vehemens autem idem est quod fortis. vt dicit̄ Archidia. super allegatum capi. accusatus. z verbo. vehemens. vt dicit̄ Papias z Buguitio. q̄ vehemens idem est q̄ fortis siue grandis. Allegat̄ etiā Bregorioꝝ primo Botalium. Ventus vehemens irruit. Unde d̄cim⁹ aliq̄ quem vehementem habere casum cum habet̄ fortem. Hec ibi. Ergo suspitio magna dicitur vehemens siue fortis: z sic nominatur quia non nisi vehementibus z fortibus defensionibus repellitur: z etiam quia ex magnis z vehementibus ac fortibus oritur coniecturis argumentis z indicis. At̄pote in simplici heresi si aliqui comperiantur qui eos sciūt hereticos fore occultant̄: fauorē impendant̄: associāt̄: visitant̄: munera

Tercie partis

C offerat recipiat defensant et filia exercetes: tles nãq; uehemeter de be
resi suspecti sũt: et filii cognoscunt circa heresim maleficaz: eo q; suspi
tio orit̃ q; p̃cipiãt cũ eis i crimie: et p̃cipue notãt h̃ ml̃ieres aut uiri q̃
ad amozẽ vl̃ odiũ iordinatũ: lz nõ ad alias lesiões hoĩz tẽdãt aut iumẽ
tozũ solẽt maleficare. Silia em̃ vt p̃missũ ẽ i q̃cũq; heresi exercetes ue
hemeter sũt suspecti. vt p3 p alle. c. accusa. s. illo no. et p notata ibidẽ p
Archi. Et nõ sit dubiũ eos talia facere i fauore bere. p̃auitat̃. Tercia
suspitiõ h̃ ẽ maĩa: et i iure vocat̃ violẽter. c. cũ p̃tumatica. et c. accusat̃
li. vj. de here. et p notata p Archi. et Joã. an. sup c. accusa. et h̃. uehemẽs
vbi dicũt. Dicit uehemẽs nõ violẽta. s. de p̃sum. c. l̃as. De hac suspi
sitiõne loquit̃ canõ. di. xxviii. q̃ridã. et h̃ p̃sumptio seu suspitiõ d̃z violẽta
tũ q; violẽta cogit̃ artat iudicẽ ad credẽdũ: nec tergiversatiõne refellit̃
q̃licũq;. Et q; ex violẽtib; p̃uicẽtib; atq; coerẽtib; orit̃ p̃iectur̃. Et p̃
pli g̃fa i simplici heresi si aliq; repiant̃ q; hereticos adorauerit. i. reuerẽ
tiã suo amozẽ exhibuerit p̃solatiõem vl̃ cõmunionẽ ab eis accepint̃ vel
silia q̃ ad ritũ eoz p̃tinẽt p̃petrauerint: tales nãq; violẽta suspitiõne de
heresi et hereticoz credẽtia sũt p̃uicti p c. filii. et p c. accusat̃. de here. li.
vj. et p notata p Archi. sup c. q̃cũq; hereticos. et h̃. credẽtes eo. li. vj. cũ
non sit dubiũ eos talia facere i credẽtia bere. p̃auita. Sup heresim nõ
maleficaz a fili q; p̃petrãt ea q̃ ad ritũ maleficaz p̃tinẽt: et talia cũ sint
uaria: vicz aliqũ p̃ h̃ba solũ p̃tumeliosa dicẽdo. Tu senties i breui q̃ tĩ
bi eueniet̃ vl̃ silia i effectu: et p tactũ solũ tãgẽdo hoĩez aut bestia manũ
b; aut p visũ tũ se manifestãdo nocturno vl̃ diurno tpe ceterz dormiẽ
tib; i cubilib;: et h̃ vbi hoies aut iumẽta nitũt maleficare: lz circa grã
dines varios alios obseruãt modos se alijs offerẽdo ceremonijs: circa
sumẽ aliq; se agitãdo diuersimõde: vt i p̃cedẽtib; circa modos malefi
cia inferẽdi patuit: tales vtiq; violẽta suspitiõne sup heresim maleficaz
vbi repiunt̃ et fama laborat̃ sunt p̃uicti: p̃sertim vbi effect; ẽ subsecut;
in maleficio siue statũ siue p successũ t̃pis: q; tũc euident̃ factũ p̃currit si
ue iudiciũ factũ: vbi inst̃a malefich̃ i aliq; loco reposito repirent̃: lz suc
cessus t̃pis nõ ita aggrauaret ad euidentia factũ manet tũ suspecta uehe
mẽter et a fortiori apli; circa simplicẽ heresim. Et si q̃rit̃ nũq; diabol;
absq; viso aut tactu ml̃iez maleficare possẽt hoies seu iumẽta. Rũdef
vtiq; si de; p̃mittit̃: h̃ q; maior dei p̃missio vbi creatura deo dicata p fi
dei abnegationẽ et alijs horrẽdis scelerib; p̃currit: iõ et diabol; apli; ta
lẽ modũ maleficiẽdi creaturas affectat: imo et dici pot; q; diabol; etiaz
si absq; malefica possẽt adhuc summe p maleficã talia exercere affectat
varijs respectib;: vt i p̃ce. patuit. Epilogãdo ad ñm ppositũ sup mo
dos ex p̃sumptiõib; iudicãdi. Dicẽdũ q; sup p̃fatã distinctionẽ suspes
cti de heresi maleficaz sũt i triplici g̃ne cũ qdã leuis qdã uehemeter et
qdã violẽt. Causẽ sũt suspecti q; talia modica vl̃ leuia pagũt: q; ex eis
ordẽ modica vl̃ leuis suspitiõ p̃tra eos de tali heresi: et lz vt dictũ ẽ vbi
qs sic iuenit̃ suspect; non sit heretic; hũdus: tũ d̃z sibi iudici canonica

H purgatio vel inſiſgi tanq̄ p leuit abiuratio. Et q̄dem q̄ purgatio poſſit ſibi iudici habet. ca. excōicamus. j. i p̄n. extra de here. vbi d̄r. Qui aſit inuenti fuerint ſola ſuſpitione notabiles: ſuſpitione p̄babilis: hoc eſt le ui: t̄ q̄ leuit̄ apparet. d̄r Boſt̄ t̄. ſequit̄: niſi iuxta p̄ſideratiōes ſuſpitiō nis q̄litateq̄ p̄ſone pp̄riā inocētā p̄gruā purgatiōe mōſtrauerint ana themat̄ gladio feriant: t̄ vſq̄ ad ſatiffactionē p̄dignā ab oib̄ euitent̄. Ita q̄ ſi p̄ annū i excōicatione p̄ſtiterit: ext̄ t̄ic velut hereticū p̄dēnent̄ hec ibi. Et nota q̄ i dicta ſibi purgatiōe cano. ſiue p̄ſentiat ſiue nō ſiue deficiat ſiue nō: eſt p̄ oīa iudicandū ſicut de diffamato de hereſi cui eſt purgatio canonica indicēda. S̄z t̄ hoc q̄ abiuratio poſſit tali iudici tā q̄ leuit̄ ſuſpecto de hereſi. p̄z p̄ ca. accuſat̄. in p̄n. vbi d̄r. Accuſat̄ de hereſi v̄l ſuſpect̄: p̄tra quē de h̄ crimine maḡz t̄ vehemēs ſuſpitiō orta erat: ſi hereſim i iudicio abiurauit t̄ poſtea p̄mittit i ip̄a cēſeri S̄z q̄dā iur̄ſictiōe relapſus: lz añ abiurationē ſuā hereſi crimē p̄batū nō fuerit p̄tra ip̄m. Si aut̄ modica t̄ leuis fuit ſuſpitiō illa quāq̄ ex h̄ ſit grauē puniēdus: t̄i non debet in hereſim relapſoꝝ pena puniri. hec ibi. Qui dā aſit cū ſint ſuſpecti vehemēt̄ t̄ ſunt illi q̄ talia vehemētia t̄ fortia pagūt: q̄d ex eis orīt̄ vehemēs t̄ magna ſuſpitiō: t̄ tales lz etiā nō ſint hereticū nec v̄t hereticū p̄dēnandū: eo q̄ ex p̄ſſe h̄. extra de p̄ſum. c. l̄ras s̄. q̄cir. Null̄ p̄ ſuſpitiōe vehemētī ē de tāto crimie p̄dēnand̄. nō ibi ita d̄r. Quocirca mādam̄ q̄ten̄ cū pp̄t̄ ſolā ſuſpitiōe q̄uis vehemētē: nolim̄ illū de tā grauī crimie p̄dēnari: t̄i de tali ſic vehemēt̄ ſuſpecto deat ſibi mādari q̄ abiuret ḡnālī oēm hereſim t̄ ſpēaliē i quā inci dit tāq̄ vehemēt̄ ſuſpect̄ p̄ alle. c. accuſa. i p̄n. v̄t ē dictū. t̄ p̄ c. ſol̄ licitudines. extra de pur. c. t̄ p̄ c. l̄ras. extra de p̄ſum. Q̄ ſi p̄ modū relabaf̄ v̄l i p̄ſtinā v̄l i aliā vel i eos q̄s ſcit maleficos: an hereticos aſſo ciet viſitet v̄l deducat v̄l p̄ſulat mūera donādo v̄l mittat ſeu fauorē eis i p̄dat relapſoꝝ penā nō euadet. p̄ al. c. accuſat̄. vbi d̄r ſic. Eū ſo q̄ in vna hereſis ſpē v̄l ſecta p̄miſit aut i vno articlō fidei ſeu ſac̄o eccl̄ie er rauit: t̄ p̄ modū hereſim ſimpl̄ v̄l ḡnālī abiurauit. Si ex t̄ic i aliā ſpe cie hereſis ſiue ſecta ac alio articulo ſeu ſac̄o p̄mittat: volum̄ vt rela p̄ſus i hereſim iudicari. Ille ergo de cuī lapſu i hereſim añ abiuratio: nē p̄ſtiterit v̄l nūc p̄ſtat: ſi p̄ illā abiurationē p̄ceptat hereticos dedu cat viſitet ſiue aſſociet ac donat v̄l munera eis donet v̄l mittat ſeu fauorē eis i p̄dat. t̄ iſra. merito d̄z iudicari relapſus: cū illū ex approbato a ſe p̄us erroze non ſit dubiū illō feciſſe. h̄ ibi. Et q̄b̄ ſ̄bis appet̄ q̄ i trib̄ caſib̄ i ḡn̄ ſuſpect̄ de hereſi vehemēt̄ poſt q̄ abiurauit pena p̄lect̄ relapſoꝝ. Pr̄im̄ ē q̄i relabit̄ i eādē t̄ p̄ſtinā hereſim: de q̄ ſuſpect̄ fue rat vehemēt̄. Scōs q̄i hereſis ſimpl̄ v̄l ḡnālī abiurauit t̄ relabit̄ t̄i in aliaz hereſim eſto q̄ de ea antea nūc̄ ſuſpect̄ h̄t̄ fuerit nec delat̄. Tertī q̄i hereticos recepat: t̄ eos deducit t̄ fauorē imp̄dit: t̄ h̄ caſus cōplect̄ multos caſus t̄ h̄z multos ſinus. vt p̄z in alle. s̄. cū ſo. in ca. accuſa. frequēt̄ repetito. S̄z q̄rī q̄d agēdū ſi tal̄ vehemēt̄ ſuſpect̄

C ad mandatū sui iudicis nō p̄senserit p̄tinue abiurare. An tradēd' sit se-
culari arbitrio p̄tāz aī aduersiōe debita puniēd' p̄ c. ad abolē. §. i. p̄nti
ñō. Rūdet. neq̄p̄. qz ca. il. d. z. §. ei' ex p̄sle loquit nō d' suspect' h' de ma-
nifeste de p̄ bēsis i bere. zc. z. rigorosi' h' de p̄ bēsis manifeste q̄ h' suspe-
ctos tūmō ē agēdū. Et si q̄rit: q̄l' ergo sit p̄cedēdū p̄tra talē. rūdet q̄
p̄cedet p̄tra cū p̄ c. ex cōicam'. i. z. p. §. q̄ ño sola suspi. zc. suspi' iſt' rto z
ex cōicabif i q̄ ex cōicātidē si p̄ annū steterit ē vt heretic' p̄dēnād' p̄ al.
ca. qdā aut suspect' fut violent' z sunt illi q̄ talia violētia pagūt: qd ex
illis orit violēta suspitio p̄tra eos: tal' ē heretic' bñd': z sic de de p̄ bēso
i bere si ē de eo p̄ oīa iudicādū p̄ c. ex cōicam'. i. extra bere. §. q̄ ño z p̄ c.
cū p̄tumacia. z p̄ c. vt officiū. li. vj. Itā v' fatent crimē: v' ño: si sic z vo-
lūt redire z heresim abiurare ad p̄nīaz recipiēdi sunt. p̄ c. ad abo. z p̄ c.
ex cōicam'. ij. §. si. q̄ si nō p̄senserit abiurare tradēdi sunt curie seculari
aī aduersiōe debita puniēdi p̄ c. ad abo. §. i. alle. Si aut nō farent crimē
postq̄ ē puic' nec p̄sensit abiurare ē vt heretic' i penitēs p̄dēnād' p̄ c.
ad abolē. Violētia enī suspitio ad p̄dēnādū sufficit z p̄bationē i p̄trariū
nō admittit: vt b' extra de p̄sum. c. l' is. z c. afferte. Et cū h' discussio lo-
cū bz i simplici bere si absq̄ euidētia aut idicio facti: sic etiā i septo mō
sniandi patebit: vbi q̄s vt heretic' p̄dēnāf: etiā si nō sit heretic' in re:
p̄to mag' circa heresim maleficaz: vbi sp̄ p̄currit aut euidēs factū in
p̄uerz boib' aut iumētz maleficat'z: aut idiciū facti puta p̄ ista repta
Et lz i simplici bere si p̄itētes z abiurātes ad p̄nīaz z ad p̄petuos car-
ceres recipiant: vt tactū ē. In hac tñ bere si lz eccl'astic' iudex recipiat
vt sic ad p̄nīaz: ciuil' tñ p̄p̄ fore facta circa dāna t̄palia vltio supplicio
punire pōt: nec eccl'astic' ip̄z ip̄ediat q̄ lz nō est tradat ad puniēdū: tñ
retinēre pōt.

¶ Sup̄ p̄mū modū sniandi. ¶ Questio XX

Quia ergo delata p̄soha. ¶ Vel repit̄ i munis z absoluēda tota
liter. ¶ Vel repit̄ solū diffamata de bere si ḡnāl'. ¶ Vel repit̄
vlt'ra infamā q̄st̄ idib' z tormēt'z exponēda aliq̄l'. ¶ Vel repe-
ritur suspecta d' bere si leuif. ¶ Vel repit̄ suspecta de bere si ve-
bement'. ¶ Vel repit̄ suspecta de bere si violent'. ¶ Vel repit̄ diffamata
de bere si suspecta i siml' z cōit'. ¶ Vel repit̄ p̄fessa bere si z penitēs z
non relapsa veracit'. ¶ Vel repit̄ p̄fessa heresim z penitēs h' relapsa p̄ba-
biliter. ¶ Vel repit̄ confessā heresim z impenitēs: h' non relapsa rea-
liter. ¶ Vel repit̄ confessā heresim z impenitēs atq̄ relapsa certitudi-
naliter. ¶ Vel repit̄ non p̄fessa se conuicta de bere si legitimis testib'
z alias iudicialit'. ¶ Vel repit̄ puicta de bere si: h' fugitiua v' absens
contumaciter. ¶ Vel repit̄ ab alia malefica incineranda vel incinera-
ta delata. ¶ Vel repit̄ maleficia nō inferēdo seu tollēdo p̄ remedia il-
licita z incōgnēter. ¶ Vel repit̄ vt malefic' sagittarius z armozim
incantatoz interimēdo letalit'. ¶ Vel repit̄ vt maleficia obstertim
santes demonib' execrādo hostilit'. ¶ Vel repit̄ remedio appellatiōis
se tuēdo friuole z fraudulēter. ¶ Et si qdē repit̄ i munis totl' erit p̄ se

Quentē modū sniandi finalit. Ubi notandū q̄ p̄sona delata tunc repit̄ īmunis totalit̄ q̄n̄ p̄cessus meritis diligent̄ cū bono p̄silio p̄itoꝝ discus̄ sis nō p̄uicif nec p̄fessioe p̄pa nec facti euidētia nec test̄iū p̄ductioe legi tima: q̄a vicz discrepat̄ ī p̄ncipali: nec etiā als illa p̄sona fuit suspecta aut diffamata p̄blice d̄ aūdicto crimie: q̄z sec̄ si de aliq̄ alio crimie eēt diffamata: nec etiā sunt īdicia facti p̄tra talē p̄sonā. Circa talē tal̄ pra ctica seruat̄: q̄z absolueda est p̄ ep̄m aut iudicē p̄ sniaz tenoz sequētis.

Ms. A. miseratiōe diuina ep̄s tal̄ ciuitat̄ aut iudex tal̄ rē. At tēdētes q̄ tu tal̄ de tali loco r tal̄ dioceſis fuisti nob̄ delat̄ v̄l delata de tali heretica p̄auitate. s. maleficaz. At tēdētes etiā illa eē talia q̄ nō valebam̄ nec debuim̄ p̄nuicib̄ oculis p̄tra fire descēdim̄ ad īqrēdū si p̄dicta fulciren̄ aliq̄ ſitate testes recipiēdo te examiādo r alia faciēdo q̄ dicebāt p̄m canonī. sanctoz: eap̄ op̄t vi sis r diligēt̄ examiat̄ oib̄ act̄z r actitat̄z ī hac cā: b̄itoz p̄silio p̄itoꝝ ī iure ac etiā ī theologica facultate illoz sepī repetito sedētes p̄ tribunali moze iudicis iudicat̄: ac b̄ites p̄ oculis solū deū r negotiū ſitatē sacrosanct̄ euāgelis posit̄z corā nobis: vt de vultu dei iudicū n̄m p̄ deat r ocl̄ n̄ri videāt̄ eq̄tatē ad n̄ram diffinitiuā sniā p̄cedim̄ ī hūc modū. **H**ī noīe inuocato. Quia p̄ ea q̄ vidim̄ r audiim̄ r p̄ducta et oblata: acta r actitata sūt corā nob̄ ī p̄nti cā: nō iuenim̄ aliq̄ p̄tra te legitima p̄batū foze de his de q̄b̄ delat̄ fueras corā nobis. P̄ronūcia mus declaram̄ r snialit̄ diffinim̄ p̄tra te nō eē actū legitime coraz nō bis: p̄pter q̄d possis r debeas vt hereticus aut malefic̄ iudicari nec su spectus haberi aliq̄liter de heretica p̄auitate: q̄re p̄nti instantia īq̄ ſitione r iudicio totaliter te relaram̄: lata fuit bec snia rē. **Q**ueat̄ vt non ponat̄ ī snia quacūq̄ vt delat̄ sit īsonus v̄l īmunis: s̄ q̄ non fuit probatū legitime contra eū: q̄z si postmodū t̄pis p̄cessu itez deferat̄ et legitime p̄bat̄: potest non obſtante p̄dicta absolutoria snia p̄demnari.

28

Mota etiāz q̄ eisdē modis absoluēdus est quis q̄n̄ est delatus de rece ptione defensionatione seu alia fautoria hereticę p̄auitatis: vbi nihil p̄ba tur legitime p̄tra eū: secularis iudex cōmissione ep̄i mō suo iudicabit.

Sup̄ sc̄dm̄ modū sniandi delatā r t̄mō diffamatā. **Q**uestio XXI

Sc̄dus modus sniandi ē: q̄n̄ delat̄ v̄l delata p̄cessus meritis diligent̄ discus̄sis cū bono p̄silio peritoꝝ repit̄ t̄mōdo de ta li heresi diffamat̄ ī aliq̄ villa ciuitate v̄l puincia: r hoc est q̄n̄ delat̄ talis non conuincit̄ nec p̄pria confessione nec facti euidē tia nec test̄iū p̄ductioe legitima nec sunt q̄cūq̄ īdicia alia p̄bata p̄tra eū nisi p̄cise sola infamia: ita q̄ ī spēali nullū p̄bat̄ maleficiū p̄petratū q̄d q̄dem p̄bare potest sup̄ vebementē aut violentam suspicionem: q̄n̄ verba comminatoria super lesionem inferendam protulisset dicendo ī effectu vel ī sententia. In breui tu senties que tibi euenient: r post es factus aliqs fuisse subsecutus ī lesione corpoꝝ aut iumentoꝝ. Circa istum igitur contra quē nil probatur nisi infamia: talis practica est ser

¶ uanda. In tali enim casu quod si in non potest per delato ferri absoluendo eundem sicut in primo modo tactum est: sed propter indicendum sibi canonicam purgationem. Ideo episcopus seu eius officialis aut iudex aduertat primo quod in causa heresis non refert si aliquis sit inimicus apud bonos et graues personas diffamatus: imo atrectum hic quod etiam apud quoscumque viles et simplices sit diffamatus. Et ratio est quod a quibus quis potest accusari in crimine heresis: apud illos etiam potest quis infamari: sed quilibet hereticus potest a quibuscumque personis accusari: cum in modo inimici capitales: ut supra patuit excipiuntur: ergo apud illos potest infamari.

¶ Ferret ergo episcopus seu iudex super canonicam purgationem in hunc modum vel similes.

Dominus. Misericorditer diuina episcopus talis civitatis aut iudex talis domini. Considerantes quod meritis peccatis facti per nos propter tale talis diocesani nobis delatum de tali heretica prauitate diligenter discussis et. Ad inuenimus te confessum nec convictum de predicta labe: nec alius suspectum ad minus leuiter: nisi quod te repimus legitime et iustitiam: in tali villa ciuitate vel diocesi: et apud bonos et malos publice diffamatum. Ea propter ad purgandum huiusmodi infamiam: et ut bonus odor in ceteris fidelium existas: tibi indicimus canonicam purgationem ut est iuris assignatam tibi tale die talis mensis et talis horam talis diei. In qua compareas personaliter coram nobis: ut purges tuam infamiam tanta manu ordinis tui: quod quidem purgatores sint boies fidei catholici ac vita pbatii et qui conuersionem tuam ac vitam nouerunt non tam moderno tempore quam transacto. Significantes quod si in purgatione defeceris te habebimus pro convicto putare voluit canonicas sanctiones.

Dicitur autem considerandum est quod quoniam aliquis repit legitime de aliquo heresi publice diffamatus: et propter eum aliquid non pbat: nisi infamia ipsa sola indicit sibi canonica purgatio: hoc est quod habeat aliquis viros septem decem viginti vel triginta finem quod plus vel minus et in locis pluribus vel paucioribus magis vel minus insignibus fuerit diffamatus quod sunt sue predictiois seu ordinis: ut si diffamatus religiosus et illi sint religiosi: si clericus sectarius et illi clerici seculi. siue milites et illi milites: quod purgant eum a crimine de quo est diffamatus quod cum purgatores dicunt esse boies fidei catholici et vita pbatii: quod et illi conuersionem de vitam non tam moderno tempore quam antiquam nouerunt. ut habet extra de pur. ca. in sollicito. Si autem se purgare noluerit excoicetur: quia excoicatione si per annum sustinuerit a iudice irritato extitit ut hereticus aduenit iuxta ca. excoicam itaque. §. quod autem. Si autem se purgare decreuerit sed in purgatione defecit: hoc est quod purgatores tales et tantos putare ei iniunctum fuit quod eum purgant non inuenierit per convictum habet: et sic ut hereticus aduenit. ut habet extra de here. excoicam. §. §. ad hunc. et ver. quod non se. et de purga. ca. cum dilect. Considerandum autem est hic quod quoniam dicitur quod indicat diffamatum quatenus purget se trina vel quarta manu ordinis sui quod ordo sumit ibi in genere non in specie. Unde si episcopus purgandus est non negat quoniam cum episcopus purgandus potest admitti. Abbates et religiosi presbyteri et in aliis pariforma de pur. ca. Quoties purgabit autem se diffamatus per modum qui sequitur vel colligit extra de purga. ca. quoties. §. porro. et ca. accepimus. Quo ad secundum

A Dueniēte autē termino eidē diffamati ad se purgandū canonice assignato cōparebit psonalitē purgandus cū suis pcuratoris bus corā epō z inq̄sitorē ī loco vbi noscīt īfamar? z ille q̄ diffamāt? ē euāngē. an̄ eū positū dicit sc̄. Ego iuro sup ista q̄tuor euāgelia sc̄ta dei q̄ talē heresim ex p̄mēdo eā de q̄ sum diffamāt? nūq̄ tenui nec credidi nec docui nec teneo nec credo. He gabit. s̄. illd̄ cū iuramēto de q̄ ē diffamāt? h̄c q̄d sit illd̄. Quo facto oēs cōpurgatores ponēt manū sup lib̄ri p̄dictū euāgelioꝝ. Et q̄libet dicet ita. Et ego iuro sup ista sc̄ta dei euāgelia q̄ credo ip̄m vey iurasse. Et tūc canonicē ē purgat?. Cōsiderandū est etiā q̄ diffamāt? de heresi ibi est purgād? vbi noscīt diffamāt? z si fuerit ī mltis loc̄ īfamar? ī p̄dā sibi q̄ ī oīb? ill? fidē catholicā publice p̄fiteat? z detestet heresim de q̄ noscīt īfamar? de pur. c. in̄ sollicitudi. nec p̄tēnat q̄ canonicē s̄. de heresi purgavit: nā si p? purgatiōez icidi ī heresiz iā purgatā p lapso h̄ z vt relapsus tradēd? ē curie sectari. iurta c. ex cōicam? .s. ad h̄c im? .et ver. vel si est post purgationē. et ca. ad abolēdam. s̄. illos quoq̄. secus autē si in aliam heresim incidit: de q̄ se ante non purgavit. iurta c. alle.

Sup tertiu modū sniandi diffamata z q̄stioib? ex ponēda. Q. XXII

Tertio mod? p̄cessuz fidei finiēdi z terminādi ē q̄ū delat? de heresi p̄cessuz merit? diligent? p̄siderat? cū bono p̄silio p̄itoꝝ reperitur vari? v? b̄nis iudicia p̄tra se ad q̄stioes vt. s̄. ex ponat q̄stionib? z tormentis: vt si q̄stionat? nihil p̄cesserit p̄ imuni z innocēte habeat. Et h̄ est q̄ū delat? nō est dep̄bēsus nec p̄pria p̄fessione nec etiā facti euidētia nec testiū legitia p̄ductiōe: nec sunt iudicia ad talem suspitionē vt habeat heresim abiurare: est tñ in suis confessionib? vari?: vel al̄s sunt iudicia sufficiētia ad q̄stioes z tormēta. Circa istū talis practica est seruāda. In tali autē casu q̄ sniā iterlocutoria ē p̄tra de latū ferēda z non p̄ eo. Ideo p̄ inq̄sitorē p̄sūctim z non diuisim ē ferēda iurta ca. multoꝝ. In p̄mis si tal? steterit ī negatiuis firmis z nullaten? licet induct? p̄ p̄bos viros fateri voluerit x̄ritatē feref sniā q̄ videt̄ sapere v̄m diffinitiuē sentētie per modum tenoris sequentis.

Ds. IA. miseratiōe diuina ep̄s tal? ciuitat? aut iudex ī terr? ditioni talis dñi subiectis. Attēdentes merit? p̄cessus facti per nos cōtra te talē talis loci talis dioecesis z diligētē examina tis: q̄ tu es varius in tuis confessionib? z nihilomin? sunt iudicia multa q̄ sunt sufficiētia te ad ex ponēdū q̄stionib? z tormētis. Ea p̄p̄ vt x̄ritas ab ore tuo p̄prio habeat: z vt deinceps aures iudicū nō offendas interloquēdo declaram? iudicam? z sentētiā? die p̄nti z bona tali te supponendū q̄stionib? z tormētis lata sunt bec sniā. Si nō q̄stionandus reperiat̄ varius z insimul sint iudicia alia ad questiones sufficiētia: ponetur vtrūq̄ in sniā vt ī p̄dicta positū est: si autē bec duo non concurrant: sed vnū tm̄ vt pore varietas. s̄. ne alijs iuditijs vel alia iudicia sine varietate ponetur in sentētia vt inuenit: sniā autē lata moꝝ

Consequat vel eque simulat. Non sit tñ iudex multū voluntari⁹ ad q̄stios
 mandū aliquē: nā q̄stioes ⁊ tormēta nō inferunt nisi in defectu aliaz p
 bationū. Et iō pquirat alias pbatioes: q̄ si n̄ iuenerit ⁊ tenet p̄babit
 q̄ delat⁹ ē culpabil⁹ h̄ metu negat h̄ritatē bonis mōis ⁊ q̄iōs cautelos in
 terdū adhibēt⁹ et⁹ amicis iducētib⁹ ad h̄ritatē dicēdā faciat suā diligēs
 tiā vt ab ore et⁹ h̄eat h̄ritatē ⁊ negociū nō festinet: nā meditatio frequēs
 ⁊ carcer⁹ calamitas ac replicata isomatio pboꝝ viroꝝ disponit ad h̄
 ritatē erudicēdā. **Q**uod si delato puenient expectato ⁊ tpe p̄gruet⁹ proagato
 ac delato multipl̄t isomatio. **C**redāt fide bona ep̄s ⁊ iudex oib⁹ p̄side
 ratis ip̄s delatū negare h̄ritatē q̄stionēt eū moderate sine tñ effusioe san
 guinis: sciētes q̄ q̄stiones sunt fallaces ⁊ inefficaces. **N**ā aliq̄ sunt ita
 molles corde ⁊ vecordes: q̄ ad leuē torturā oīa pcederent q̄cūq̄ falsa.
 Aliq̄ aut sunt ita p̄tinaces: q̄ p̄tūcūq̄ verarent ab eis h̄ritas nō h̄ret.
 Aliq̄ sunt q̄ fuerūt alias q̄stionati: ⁊ istoꝝ aliq̄ meli⁹ sustinet q̄stioes:
 q̄ brachia statū tradunt ⁊ flectunt: aliq̄ aut remanent debiliores ⁊ sic
 inim⁹ sustinet q̄stioes: aliq̄ etiā sunt maleficiari: ⁊ i q̄stioib⁹ maleficis
 vtunt: q̄ an̄ mozerēt q̄ aliqd̄ faterent efficiunt em̄ q̄si isensibiles: q̄re i
 q̄stioib⁹ cū maria prudētia ē agēdū ⁊ ad p̄ditioēz q̄stionādū q̄ plurimū
 atredēdū. Cū at̄ lata fuerit moꝝ mīstri sedisponāt ad q̄stionādū delatū
 Et cū disponūt se ep̄s aut iudex ⁊ p se ⁊ p alios bonos viros fidei zela
 tores iducāt q̄stionādū ad fatēdū libe etiā p̄mittēdo ad p̄suatiōē vī
 te si op̄ sit v̄tā ta. ē. q̄ si nec sic poterit ad terroꝝ v̄l etiā ad h̄ritatē fatē
 dā iduci poterit scōz diē v̄l tertiā assignare ad p̄tinuādū tormēta nō
 ad iterandū: q̄ iterari nō debēt nisi nouis supueniētib⁹ indicis p̄ eū ⁊
 tūc p̄nt h̄ p̄tinuari nō p̄bibe: dicef ergo sic. **E**t nos. **I**n ep̄s ⁊. **I**n iudex
 si asit p̄fati assignam⁹ tibi tali diē tale ad q̄stioes cōtinuandū vt a tuo
 ore pp̄rio h̄ritas eruat⁹: ⁊ totū ponat i p̄cessu: ⁊ infra t̄ps eidē assignatū ⁊ p
 se ⁊ p alios p̄bos viros iducēt eū ad fatēdū h̄ritatē. **Q**uod si fateri noluerit
 die assignatā potest q̄stioes p̄tinuari ⁊ sic q̄stionē ei s̄dē v̄l alijs grauib⁹
 tormētoꝝ torti⁹ v̄l leui⁹ s̄m maiore culpaꝝ grauitatē: ⁊ potest iudices
 ml̄tas cautelas licitas adhibere ⁊ i h̄b⁹ ⁊ i fact⁹ vt h̄ritas h̄eat: q̄s ma
 gis docet exp̄tiētia atq̄ vsus ⁊ negociōꝝ varietas q̄ ars alicui⁹ seu do
 ctrina. vbi aut̄ decēt q̄stionat⁹ ⁊ tormēz exp̄posit⁹ noluerit detegere h̄
 ritatē apli⁹ nō veret h̄ libe abire dimittat. **S**i aut̄ p̄stiterit i ip̄a p̄fessioe
 ⁊ p̄derit h̄ritatē c̄p̄ā pp̄riā cognoscēdo ⁊ ab eccia veniā postulādo tā q̄
 dep̄hēsus in heresi p̄p̄a i p̄fessioe h̄ penitēs. iuxta c. ad abo. s. p̄nti. ab
 iure ⁊ snial⁹ vt dep̄hēsus publice p̄denet p̄ modū q̄ p̄denant i heresiz
 dep̄hēsi p̄p̄a p̄fessioe vt dicef infra i octauo mō exp̄pediēdi h̄mōi dep̄hen
 sos videat ibi. vbi nō h̄ritatē p̄derit ⁊ non penituerit h̄ i heresi p̄tinacitē
 p̄stiterit ⁊ relapsus nō fuerit p̄denabit. iuxta c. ad abolē. s. p̄nti. ⁊ expe
 ctatus cōperēt̄er isomatio: decent tradet brachio seclari vltimo suppli
 cio feriēdus. vt d̄: infra i. f. inō. **S**i aut̄ relapsus fuerit p̄denabit p̄ mo
 dū q̄ dicef infra in decimo mō p̄cessuz aliq̄ue terminandū videatur ibi.

21 **H**ic aut est diligenti? attendendum quod ille qui questionandus est an questiones interdu? pro se nihil sciret nec aliquid probat propter quod possit nec debeat heresim abiurare: nec propter heresim condemnari: et de talibus agit h? et dictum est statim. Interdu? aut ipse delator? est in heresi deprehensus vel alius sunt alia pro? contra eum probata indicia propter quod debet abiurare vel leuiter vel vehementer de heresi suspectus? propter quod non est questionandus: h? si ultra h? negat aliquid quod non probant: h? sunt indicia sufficientia ad questionandum: et cum pro talibus questionatur: h? nihil propter questiones sciteatur: nihilominus ista non est absolueda iuxta primum modum: h? secundum probata contra eam procedat et adiurabit vel ut superius dicitur vel ut deprehensus: si vir: putat processus merita exigent et requirunt: si vero propter questiones confiteatur illa vel eorum aliquid propter quod questionatur: tunc abiurabit hec et illa et pro istis et illis sententia contra eum est ferenda.

Super quatuor modum sciendi delatorem et suspectum leuiter **Questio XXIII**

Quartus modus processus fidei sciendi et terminandi est quando delator? de heresi processus meritis diligenter discussis cum bono consilio in iure peritiorum reperit tamen suspectus? de heresi leuiter: et h? est quando delator? de heresi non potest probare nec processus heresim pro? nec facti euidentia nec testium produtione legitima nec alia sunt indicia fortia seu vehementia de illa heresi contra eum: h? tamen modo modica et leuia et talia esse pro consilio indicata propter quod vel suspectus? leuiter de heresi potest et dicitur: ut talis illam heresim de qua delator? exercitit abiurare et talis si relabatur postea relapsi debita non puniatur: sed grauius tunc fuerit puniendus quam si non in ante abiurasset. iuxta ca. accusat. in pn. de here. li. vj. Circa istum talis practica est seruanda. Talis enim si habet respectus publice: abiurabit publice in ecclesia per modum qui sequitur in sententia.

22 **E**go talis diocesis talis habitator civitatis vel loci talis iudicio constitutus? coram vobis domino episcopo talis civitatis sacrosanctis euangelicis positus coram me coram propter manus manibus? eis pro me tactus. Juro me credere corde et profiteor ore illam sanctam fidem catholicam et apostolicam: quam sacrosancta romana ecclesia credit sciret predicat et observat. Item iuro me credere corde et profiteri ore: quod dominus Iesus christus cum omnibus sanctis detestatur heresim pessimam maleficam: et quod omnes illam assequentes seu illi adherentes eternis ignibus cruciabunt cum diabolo et angelis eius eternam nisi resipiscant: et ecclesie sancte propter unitatem reconciliati fuerint. Et postquam ab iuro abnego et reuoco illam heresim: de qua heresim me suspectum vos domini episcopi et officiales vestri quam familiaritatem cum maleficis habui eorum errorem ignoranter defendi: odio habui in questionibus et illam prosecutores seu etiam quam eorum erroris non detestari. Item iuro quod nunquam predictas heresim credidi neque credo nec illi adhaerere nec adhaerere nec unquam credam neque verebor nec illam docui nec doceam iterum: quod si aliquid predictorum fecerim in futurum: quod de? uertat penis iuris taliter abiuratus? prompto animo me submitto: pat? subire omnem penam quam pro his que feci et dixi merito me heresim suspectum volueritis mihi intingere illas iuro pro viribus adimplere et nullatenus praevinire: sicut me deus adiuvet et hec euangelia sacrosancta. Predicta autem abiuratio fiat in vulgari: ut ab omnibus intelligatur. Qua facta iudex si adest aut offi

A abiuratione tal' ē. Adueniēte nāq; die dñica ad abiurationē faciendā z ad audiendā snia; seu pñiam abiurādo iponedā pdicator; sermonē facies gñalē. Duo factō legant publice p notariū vl' clericū ea d' qb' ipse abiurād' ē puic' z alia ex qb' bñ' ē suspect' d' heresi uehemēt'. Post dicit sibi p iudicē vl' officialē: ecce q' ex his recitat' tu es nob suspect' de t' heresi uehemēt': qre optet q' tu purges te z abiures heresim d'. dictā z tunc ponet corā abiurādo lib euāgelioz z ipe ponet manū sup illū z si scit leget ppetē' tradet sibi seqñs abiuratio i scptz leget corā oī pplō si aut nesciat legere ppetēter notari' legat ea spaciose z abiurād' rñdes bit alta z itelligibili uoce p hūc modū. **N**ā notari' vl' cleric' dicit sic. **E**go talis de tali loco. Et iste rñdebit p eadē hba z ille i iudicio p' titu' est iste rñdebit p eadē hba i vlgari sp. Et sic qusq; abiuratio fit finitaz: abiurabit p formā tenor' sequent'. **E**go tal' de tali loco tal' dñs talis i iudicio psonalit' pstitut'. Corā uob reuerēdis dñis epō tal' ciuitatis z tali iudice i terr' ditiōi tal' dñi subiect' sacrosctis euāgelijis positis corā me ppzhs manib' p me tact'. Iuro me credere corde z pfitēoz ore illā sanctā fidē catholicā z aplicā: quā sacrosctā Ro. ecclia docz pfitetur pdicat z docet. Itē iuro me credere corde z pfitēoz ore q' zc. **E**xplice' articls catholic' p' trari' illi heresi: de q' uehemēt' ē suspect' vt hbi gfa. **S**i ē de heresi maleficaz dicit sic. Iuro me credere: q' non solū simplices heretici aut scismatici eternis ignibus cruciabunt: ve z sup oēs heresi maleficaz infecti demonijs fidē quā i sacro fonte baptisimatis pceperūt abnegātes: z spurcitijs diabolicis p iplēdis eoz pra uis desiderijs insistūt hoib' iumēt' terre frugibus plurima nocumēta inferentes. Et pñter abiuro abnego z reuoco illā heresim seu pot' infidelitatē q' falsē z inēdaci' nō aliquā maleficā in terr': z q' nemo credere debeat illas posse nocumēta inferre auxilio demonū: cū talis infidelitas ex p'sse militat: vt iā cognosco aduersus determinationē sc'te m' f'is ecclie oīm catholicor' docto'z imo z aduersus leges impiales q' bñdē cōburēdas decreuerūt. Itē iuro q' nūq' pdicte heresi credidi supple p' tinacit' neq; credā nec adhereo d' pñti nec adherere itēdo: nec docui nec docere itēdo nec docebo. Itē iuro z pmitto q' talia z talia ex pmanē ppter q' hēt' me suspectū de hmoi heresi uehemēt' nūq' faciā nec opaz vt fiāt dabo. **E**t si aliqd de pdict' fecero i futuz: qd de' auertat: p'is de iure relap' debuit p' mpto aio me submitto: pat' subire oēs pñiaz quā p his q' feci z dixi p'f q' hētis me suspectū de dicta heresi uehemēt' decreuerit' mihi iniūgere: z illā iuro z pmitto p uirib' ad iplere: z nul laten' p' traire: sic me de' adiuuet: z h euāgelia sacrosctā. **P**redicta aut abiuratio fiat i vlgari vt ab oib' capiat: nisi fieret solūmō corā psonis eccl'asticis q' linguā latinā itelligerēt ppetēter. **S**i aut abiurauerit se crete. s. in palacio ep'i vl' camera ep'i: qu. s. factū nō est publici mō p' sil' abiurabit. **F**acta aut pdicta abiuratione iudex auisabit eū vt supra q' non incidat relabēdo in penam relapsoz. **S**it caut' notari' q' ponat

B

in actis quomodo talis abiuratio facta est per talē: vt per modum sus-
specti de heresi vehementer ad hoc vt si relaberetur q̄liter puniret: qz
pena relapsus debita. Quib⁹ pactis seret snia seu pnia in hunc modū.

Nos. H. eps tal' ciuitat⁹ z ff si assit. H. in q̄sitor heretice prauis
tatis i terr⁹ tal' dñi ditiōi subiect⁹ a sc̄tā sede aplice sp̄aliter
delegat⁹. Attēdētes q̄ tu tal' de tali loco z talis d̄soceſ talia z
tal'ia p̄missisti: dicant illa vt ex p̄cessus merit⁹ diligēter discul-
sis legitīe nob̄ p̄stat: pp̄t q̄ merito hēim⁹ te suspectū vehemēt de tali
heretica prauitate. Et vt talit' suspectū te fecim⁹ abiurare de magno cō-
silio i iure p̄itoꝝ iusticia suadēte. Ueꝫ vt efficiar⁹ cautior i futurū z ne
reddar⁹ p̄liuioꝝ ad filia pagēda: z ne crimīa p̄maneant ipunita: vt sis
ceter⁹ delinq̄ntib⁹ i crim̄ d̄ mltōꝝ z magnoꝝ i iure p̄silio p̄itoꝝ ac etiā
i facultate theologica mḡfoꝝ seu doctoꝝ. In z sup̄ his hito maturo z
digesto hūtes p̄ oculis solū deū ac sc̄tē fidei catholice z aplice p̄ritatē sa-
croſanct⁹ euāgelis possit⁹ corā nob̄ vt de vultu dei iudiciū n̄m̄ p̄deat
z oculi n̄fi videāt eq̄tatē: sedētesq̄ p̄ tribunali more iudicū iudiciū te
talē hic in n̄ra p̄ntia p̄sonalit' p̄stitutū forma q̄ sequit' p̄dēnam⁹ seu po-
tius penitētiam: vcz ne deiceps talia v̄l talia facere v̄l dicere aut doce-
re p̄sumas: ponant illa q̄ p̄uincit' p̄mississe: pp̄t q̄ fuit suspect⁹ hit⁹
p̄dicta heresi vehemētē z nōnulla q̄ si cōmitteret icideret leuē in rela-
psum: h̄ alia sibi i ponant' put negotij varietas exp̄stulat z requirit. Ue-
pote q̄ nūq̄ sciētē h̄eat talia exercitia vel ne eos q̄s sciuerit abiurasse
receptet z filia: lata fuit h̄ snia. Attēdēdū autē q̄ suspecti d̄ heresi z non
oep̄hēsi siue sint suspecti vehemēt siue leuē nō dñt p̄petuo icarcerari
nec p̄petuo i mutari: qz h̄ est pena illoꝝ q̄ fuerūt heretici z postea peni-
tuerūt: vt ptz i c. ex cōdicam⁹. h̄. de here. z i ca. qm̄ de here. li. vi. h̄ p̄nt' p̄-
pter illa q̄ p̄miserūt ex q̄b⁹ hiti sūt suspecti ad certū t̄ps carceri māci-
pari z postmodū vt videbit' disp̄sari. iuxta c. vt cōmissi. de here. li. vi.
Hec h̄mōi suspecti sunt crucib⁹ p̄signādi: nā cruces sunt insignia hereti-
ci penitētis: suspecti autē non fuerūt heretici habitū: quare nō sunt cō-
signādi: potest tñ eis imponi q̄ stent certis dieb⁹ solētib⁹ in valuis ta-
lium ecclesiay vel etica altaria dñi missay solēnia celebrant' habētes in
manib⁹ ceredū ardentē tanti ponderis: vel q̄ vadant ad talē peregrina-
tionem z similia p̄out negotij qualitas exp̄dit z requirit.

Sup̄ septū modū sniandi delatā violētē suspectā. ¶ **Questio xxv**

Sextus modus p̄cessus fidei terminādi ē: qm̄ delat⁹ de hereti-
ca prauitate p̄cessus merit⁹ diligēter discussis cū bono p̄silio
i iure p̄itoꝝ repit' de heresi suspect⁹ vehemēt. Et h̄ ē qm̄ dela-
tus ip̄e nō repit' legitīe dep̄hēsus p̄fessioē pp̄ria nec facti eui-
dētia nec testīū p̄ductioē legitīa: h̄ sunt iditia nō leuia solū v̄l vehemēt
tia h̄ fortissima z violētissima q̄ ip̄m delatū reddūt merito suspectū de
dicta heresi violētē: z pp̄t q̄ tal' oꝝ vt suspect⁹ violētē de dicta heresi
iudicari. Et vt mod⁹ iste clari⁹ itelligat' dem⁹ exēpla tā de simplici h̄e

Resi in fide q̄ de heresi maleficaz. **H**ā in simplici heresi casus p̄tinge
ret: qm̄ delat? ipse nō rep̄it legitime deph̄esus p̄fessione p̄pria r̄c. vt s̄. tñ
pp̄t aliqd̄ qd̄ dixit vl' egit: vt pote citat? in nō cā fidei sustinuit ex cōica
tione p̄ annū vl' pl'?: tal' est iā suspect? leuis de heresi: qz h̄ nō caret ser
pulo hereticē p̄auitaz. de penis. c. grauē. Citat? aut̄ p̄fuit? de fide vbi
nō cōparet: s̄ renuit p̄tmaciē cōparere p̄pter qd̄ ex cōicaf tūc fit suspe
ctus de heresi uehemēt: nā tūc leuis suspitio transit in uehemēt: z
si sustinet illā ex cōicationē p̄ annū aīo p̄tinaci tūc fit suspect? de heres
si violent. **H**ā z tūc uehemēs suspitio transit in violentā: contra quaz
nō admittit defensio: imo extūc tal' ē vt heretic? p̄denand?. vt p̄z p̄ ca.
cū p̄tmacia. z notat̄ ibidē. li. vi. ¶ In heresi h̄o maleficaz ex p̄licaf
sup̄ violētaz suspitionē: qm̄ dixit z egit aliqd̄ q̄ a maleficis p̄acticant: qm̄
uoluit aliquē maleficiare: z qz h̄ cōe est vt h̄bis cōminatozibz aut factis
p̄ uisum vl' tactū se h̄eant manifestare: z triplici ex cā: vt p̄ctm̄ a iudici
bus aggrauet: z vt simplices eo facili? seducant: z vt de? p̄ amplius of
fendat: z maior seuiēdi i boies sibi facultas relinquat: vñ violent? ma
lefica fit suspecta: qm̄ post h̄ba cōminatozia dicēdo faciāz tibi q̄ i breui
senties vl' s̄ilia i s̄ia: z post h̄ba effect? aliqs̄ in ip̄o vel i alio fuit subse
cutus: tūc em̄ nō leuis fit suspecta: sicut q̄ p̄pter familiaritatē habitaz
cū maleficis fuerūt suspecti: aut q̄ p̄care ad amorē iordinatū aliqūē vo
luisent. vide supra de trib? suspitionib? leui uehemētī z violētā: nūc
28 uideūdū est q̄lis practica fit cū talib? seruāda: nā circa violent? suspectū
i simplici heresi h̄ practica seruaf. **H**ā lz lz re fortassis nō sit heretic? vt
pote qz nō h̄z errorē i mēte: nec d̄ illo p̄inaciā i uolūtate: vt notat **A**r
cbi. sup̄ c. alle. m̄philomin? ē vt heretic? p̄denand? pp̄t p̄dictā suspitio
nē violētā: p̄tra quā nō ē p̄batio admittēda: p̄denat aut̄ heretica sic
q̄ si nolit resiliēre z heresim abiurare z satisfactionē p̄dignam ex h̄bere
tradit̄ brachio seculari ai aduersiōe debita puniēdus. iuxta c. ad abolē.
s. p̄nti. Si aut̄ uelit z p̄sentiat cū effectu adiurat heresim z carceri p̄pe
tuo mancipaf. Juxta c. ex cōicam?. h. de here. **P**arisiorū ille q̄ sic est su
spectus de heresi violent. **C**irca suspectū aut̄ violent? heresim ma
leficaz: lz idē modus esset obseruādus: m̄ mitiori mō p̄cedēdo aduer
tēdū q̄ si stabit i negat̄ia asserēs put̄ facere solēt: q̄ nō ea itentōe h̄ba
illa p̄tulerit s̄ ex uehemētī z m̄liebz passiōe: vñ z iudici nō uidef ip̄az
igni posse adiudicare nō obstante violētā suspitioe: tūc iudex ea in car
ceribus detenta inquirat z proclamare faciat: si in similib? dudū nota
ta fuisset: z si sic: vtrū publice sit de talī heresi diffamata: ex q̄bus p̄ce
dere ad yltētoza p̄ōt taliter: vt ante oīa q̄stōibz tormētis ex p̄onaf
z si idicia apparuerit sup̄ talē heresim aut sup̄ maleficiū taciturnitatē
puta qz lachrymas nō effudit: imo z q̄n̄ isensibilis ad tormēta reptur
quia vicz cito post tormēta oibus uiribus restituitur: tunc procedat
per varias cautelas supra positas vbi de similib? agit. **E**t i casu quo
oīa deficerēt tūc aduertat q̄ si s̄ilia dudū p̄petrauit tūc oīno non est dī

Tertie partis

L mittere da: sed p annū ad min⁹ squalorib⁹ carceris mancipanda z crucian
 da sepissime etiā examina da p̄cipue sacratio:ib⁹ dieb⁹. S̄i aut̄ diffama
 ta cū h̄z tūc iudex p ea q̄ supra tacta sunt circa simplicē heresim ip̄az
 possēt igni adiudicare: p̄cipue pp̄ mlt̄plicationē testīū: z qz sep̄i⁹ i si
 milib⁹ v̄l i alijs maleficijs fuit notata: tñ qz cū pietate pcedere vult: id
 indicet ei canonicā purgationē: vt vicz. fr. aut. xxx. purgatores beāt z
 pcedat put i scdo mō s̄niandi tactū ē: ita vicz idicā do sibi q̄ si i purga
 tione defecerit: q̄ tūc tanq̄ rea igni adiudicabit: Nota etiā q̄ in sequentis
 p̄t. In casu nō q̄ se purgaret: tūc abiurationē oīs heresis cū pena rela
 p̄soꝝ ac p̄petua p̄niā p modū q̄ sequit̄ in s̄niā formanda faciat: z mod⁹
 disponēdi ad abiurationē talis est: vt dictū est in quarto z in q̄nto mo
 dis p̄cedentibus p̄cessum fidei terminandi. Nota etiā q̄ in sequentis
 bus modis omnib⁹ sententiādi vbi iudices per viam pietatis pcede
 re vellent: tūc per modum iam tactū pcedere possent. Sed quia secula
 res iudices varijs suis vtunt̄ modis iuxta rigorem z non semper iuxta
 equitatem pcedentes. Ideo ipsi infallibilis regula z modus assigna
 ri nō potest: sicut iudici eccl̄iastico qui abiurationē recipere potest sub
 p̄petua p̄niā p modū q̄ sequit̄. Ego talis de tali loco talis diocesis i iu
 ditio p̄sonaliter constitutus coram vobis venerabilib⁹ dñis ep̄o talis
 ciuitatis z iudicib⁹ sacrosct̄is euangel̄is posit̄is coram me eisq̄ pp̄his
 manibus per me corporaliter tactis iuro me credere corde z profiteor
 oze illam sanctam fidem catholicā z apostolicā quam sacrosancta ro
 mana ecclesia tenet p̄fiteatur credit p̄dicat atqz docet. Et consequenter
 abiuro omnem heresim z abnego z reuoco ex tollentem se aduersus san
 ctam r̄bomanam z apostolicam ecclesiam cuiuscunqz secte fuerit vel er
 rozis. Item iuro z promitto talia z talia expr̄imantur illa que egi seu
 dixi: propter que z ex culpa mea habetis me suspectum de dicta heresi
 violenter: deinceps nūq̄ faciam vel dicam vel fiant operā dabo. Itē
 iuro z promitto: q̄ omnem penitentiam quam mihi iniungere volueri
 tis pro p̄dictis viribus adimplebo: nec contrauentā in aliquo: sic me
 deus adiuet z ista sacrosancta euangelia. Qz si contra abiurata fecero
 in futurum: quod deus auertat: ex tunc penis de iure relapsus debitis
 nunc pro tunc obligo z astringo quatenus illis serior. Sit cautus nota
 rius q̄ scribat in actis: q̄ dicta abiuratio est facta p vnū de heresi vio
 lenter suspectum: vt si probaretur post relapsus vt tunc talis iudicare
 tur talis z traderetur brachio seculari. Ego talis de tali loco talis dio
 cesis in iudicio p̄sonaliter constitutus coram vobis venerabilibus
 dominis. R. ep̄scopo talis ciuitatis iudicibus in terris talis domini
 sacrosanctis euangel̄is posit̄is coram me eisq̄ pp̄his manibus per
 me corporaliter tactis iuro me credere corde z profiteor oze illā sanctā
 fidem catholicā z apostolicā quam sacrosancta R̄bomanā ecclesia
 tenet p̄fiteatur credit p̄dicat atqz docet. Et consequenter abiuro ab
 nego et reuoco omnem heresim ex tollentem se aduersus sanctam roma

H nam z apostolicā ecclesiā cuiuscūq; secte fuerit vel erroris. Itē iuro z p̄
mittō talia z talia: ex primatur illa q̄ egi seu dixi p̄p̄ q̄ z ex culpa mea
habet; me suspectū de dicta heresi violēter deinceps nūq̄ faciā vel do-
ceam q̄ fiant operā dabo. Itē iuro et p̄mittō q̄ omnē penitētiā quam
mihi infingere voluerit; pro p̄dictis p̄ virib; adimplebo: nec p̄trauentis
am in aliq; sic de; me adiuet z ista sacrosancta euāgelia. Q̄ si p̄tra ab-
iurata vel iurata fecero in futurū diabolo instigāte qd̄ deus auertat: pe-
nis de iure relapsi debet; nūc pro tūc me obligo z astringo: q̄tenus il-
lis serio: cū legitime constiterit me p̄tra fecisse. Sic cautus notari; q̄
ascribat in actis: q̄ dicta abiuratio est facta per talem tanq̄ per habi-
tū suspectum de heresi violēter: vt si probaretur abiuratus relapsus
iudicaretur et vt talis traderetur brachio seculari.

Quibus sic act; absoluat eū a sentētia excoicationis de q̄ est su-
spect; habit; violēter q̄ iciderit sicut i heresib; su p̄dictis. vñ
sicut heretic; cū redit; z abiurat ē a sentētia excoicationis ab-
soluēd;: qz oīs heretic; ē excoicat; iuxta ca. excoicam; .f. z. h.
de here. et etiā iux; ca. ad absoluēdā i p̄nci. Sic talis de q̄ agit cū sit vt
heretic; p̄dēnād; vt dictū est pri;: postq̄ abiurauerit ē ab excoicationis
sn̄ia absoluēdus. z absolutiōe facta fere; sn̄ia p̄ modū tenor; sequētis.

Nos. It. ep̄us talis ciuitat; et si adest iudex in terr; talis dñi.
Attendētes q̄ tu talis de tali loco talis diocesis fuisti nobis
velat; de talib; z talib; fidē sanctā tangētib; ex primatur illa
et q̄ nos p̄cessim; ad informādū nos sup; illis: vt iusticia suas
debat; z merit; p̄cessus diligētē examinatz z oib; actis z actitatis in
causa p̄senti inuenim; te talia z talia cōmississe explicētur illa. Et ap̄op̄
et nō i merito de tali heresi explicētur illa te suspectū violēter habētes
fecim; te vt talit; suspectū omnē heresim; ḡnalit; publice abiurare: put
nobis mādāt candice sanctiōes. Sane cū fm̄ eadē candica iſtituta oīs
talis sit vt heretic; cōdēnand;: z tu saniori p̄silio inherēdo z ad gremiū
ſacte m̄ris ecclie redeſi do abiurauer; vt p̄mittit omnē hereticā p̄uita-
tem: p̄p̄ qd̄ absoluim; te a sentētia excoicationis q̄ vt obnoxi; dei ec-
clesie aſtrict; merito tenebar;. Si tū de corde vero z fide nō ficta reuer
sus ad ecclesie ſinitatē. Adcirco in; penitētes deinceps cōputar; ad mi-
ſericordie ſinū sacroſcra; ecclesia te recipiēs de p̄senti. Verū qz indignū
valde exiſtit offenſas diuinas impūitas p̄iuentib; oculis p̄raſſire: miu-
rias boim; caſtigare: cū graui; ſit diuinā q̄ humanā ledere maiestātē: z
ne tua criā ſcēſum; exiſtāt alijs delinq̄ndi: z vt efficiar; cautio: i futurū
ac min; peliū reddar; in poſte; ad p̄dicta seu ſilia cōmittēda: vt i fu-
turo ſeculo leui; patiar;. Nos ep̄s et iudex p̄fat; p̄habito in z ſup; his
ſano z maturo p̄ſilio p̄ito; ſedētes p̄ tribunali more iudicū iudicātū:
habētes p̄e oculis ſolū deū: z ſancte fidei irrefragabilē ſinitatē sacroſcra-
ctis euāgelij; poſit; corā nobis: vt de vultu dei iudicū noſtrū p̄deat;
z oculi noſtri videāt equitatē: te talē in noſtra p̄ſentia p̄ſonalit; cōſtit;

C tutū hac die ⁊ hora tibi in antea assignatis sentētiālicē p modū q̄ sequit̄
 cōdēnam⁹ seu poti⁹ penitētiāmus. In p̄mis q̄ statim induar⁹ sup ves-
 tes oēs q̄s defers veste liuida ad modū scapular⁹ monachi sine capu-
 tio facta ante ⁊ retro habēte cruce de panno croceo longitudinis pal-
 marū triū et latitudinis duar⁹: quā vestē deferre habeas sup oēs vestes
 alias p tantū tēpus: ex primā⁹ vni⁹ anni vel duorū vel plus: ad minus
 put culpa egerit delinquētis: ⁊ nihilomin⁹ cū dicta veste ⁊ crucibus
 ites in porta talis ecclesie tali ⁊ tāto tpe: scz in q̄tuor festis p̄ncipalib⁹
 bus ḡginis gloriose vel talib⁹ ⁊ talibus ciuitatib⁹: in valuis talis ⁊ ta-
 liū ecclesiar⁹: teq; ad talē carcerē ad p̄petnū vel ad tale tēpus sentētiāli-
 ter p̄dēnamus. P̄onātur illa q̄ videbūtur magis ad honorē fidei expe-
 dire: attēta culpe maioritate seu minoritate seu p̄ctiācia delinquētis. ⁊
 seq̄tur. retinētes nobis ex certa sciētia ⁊ expresse: vt nobis p̄cedūt ca-
 nonica instituta: quaten⁹ dictā penitētiā possimus mitigare aggraua-
 re mutare tollere in toto ⁊ in parte totiens quotiens nobis visum fue-
 rit faciendū. lata fuit hec sentētia. ¶ Qua lecta: mox executioni debis-
 te demādetur ⁊ induat veste predicta cruce huiusmodi cōtinente.

¶ Sup modū sentētiādi debitā suspectā ⁊ diffamatā Quest. xxvi.

S Eptimus mod⁹ p̄cessum fidei finiendi ⁊ terminandi: est q̄n des-
 latus de heretica p̄uitate p̄cessus meritis diligēt⁹ discussis cū
 bono p̄silio peritorū in iure repitur suspectus de heresi ⁊ etiam
 diffamat⁹. Et hoc est q̄n delat⁹ ipse nō repitur legitime de p̄-
 bensius: nec p̄pria p̄fessione: nec facti euidētia: nec etiā testiō legitima
 p̄ductione: s; reperit̄ publice diffamatus: ac etiā reperit̄ur indicia cō-
 tra eum q̄ ipsum reddūt suspectū alis de heretica p̄uitate leuiter vel ve-
 hement⁹. Ut pote q̄a habuit magnā familiaritatē cum hereticis: qualis
 fuit ille de q̄ agitur in cap. inter sollicitudines. de purg. can. Et tali
 ratione infamie est indicēda canonica purgatio: et ratio suspitionis des-
 bet heresim abiurare. Iuxta capl̄m allegatū. inter sollicitudines. Circa
 istum talis practica est seruāda. Talis enī sic publice de heresi diffama-
 tus: ⁊ vltra infamā ex alijs indicijs suspect⁹ habitus de heretica pra-
 uitate in p̄mis purgabit se publice p modum q̄ in secūdo modo tractū
 est. Quia purgatione ex plera p ipsum diffamatū: mox idē diffamatus
 vt suspectus aliter et ex alijs indicijs heresis de qua est suspect⁹ habi-
 tus: p̄dictum habens librum euangelioꝝ coram positis abiurabit per
 hunc modum. ¶ Et ego talis de tali loco talis diocesis corā vobis ve-
 nerabilibus dominis meis. H. episcopo talis ciuitatis ⁊ iudice in ter-
 ris talis domini in iudicio p̄stitutus p̄sonaliter sacrosanctis euāgelijis
 positis coram me eisco p̄prijis manibus corporalit̄ per me tactis. Iuro
 me credere corde ac profiteor ore illam sanctā fidem apostolicam quam
 Romana ecclesia credit p̄fiteetur predicat et obseruat. Et consequens
 ter abiuro detestor abnego ⁊ reuoco omnē heresim ex tollentē se aduersus
 sanctā ⁊ apostolicam ecclesiam cuiuscūq; secte fuerint seu erroris.

A et postea vt supra tactum est. Item iuro et pmitto q̄ talia ⁊ talia q̄ egi
 ppter q̄ et merito sum de tali heresi diffamatus et vltra vos me habereꝝ
 suspectū: ex primanē illa: nunq̄ deinceps faciā seu dicam neq; operam
 dabo q̄ fiant. ¶ Et iuro et promitto q̄ omnē penitentiam quā mihi
 iniungere decreueritis p̄ predictis p̄ viribus adimplebo: nec cōtraue-
 niam in aliq̄ sic me deus adiuet ⁊ ista euangelia sacrosācta. ¶ Si con-
 tra p̄dicta iurata et abiurata fecero in futurū: quod deus auertat: a pe-
 nis talibus de iure debitis: me n̄ sic pro tunc libere suppono obligo et
 astringo quatenus illis plectar cū probatū legitime extiterit me talia
 cōmississe. Aduertēdum tamē hic: q̄ si indicia sunt talia et tam fortia q̄
 cum infamia p̄dicta vel absq; ea reddāt predictū diffamatum suspectū
 de heresi vehemēter: tūc abiurabit omnē heresim generalit̄: tūc habitū
 est: ⁊ si relabāt in quamcūq; heresim pena relapsis debita puniet̄: vt in
 caplo. inter sollicitudines. de pur. ca. et in ca. accusatus. de here. li. vj.
 ¶ Si autē indicia illa sunt ita modica et leuia q̄ etiā cum p̄dicta infā-
 mia nō reddāt eū suspectū de heresi leuiter: h̄ singulariter heresim de
 qua habitus est suspectus. ita q̄ si prolabāt in aliā speciem heresis pe-
 na relapsis debita nō punietur: sed si in eadē ratione abiurationis: q̄
 scilz suspectus leuiter abiurauit pena relapsis debita non puniet̄: licet
 diuini q̄ si al̄s nō abiurasset: vt omnia hec patent in cap. accusatus. in
 princ. de here. li. vj. Ratione autē purgationis canonice est dubiū: an si
 post purgationē canonicam in eandē speciem heresis de qua se purga-
 uit canonice prolabāt: pena relapsis debita hoc est vltimo supplicio fe-
 riatur. Et videtur q̄ sic per ca. ex cōmunicamus. s. s. ad h̄cimus. ver. vel
 si post purgationem. et per cap. ad abolendam. s. illos quoq; de here.
 in antiq; s. Sit cautus notarius q̄ scribat in actis: an talis abiuraue-
 rit tanq̄ suspectus de heresi leuiter vel vehemēter: quia multum in-
 terest: vtrū: frequent̄ dictum est. Quibus sic actis: fertur sententiā
 seu penitentia per formam tenoris sequentis.

Nos. A. episcop⁹ talis ciuitat⁹ aut iudeꝝ in terris ditiōi talis
 dñi subiectis. Diligētius attendentes q̄ tu talis de tali loco ⁊
 talis diocesis fuisi delat⁹ nobis d̄ tali heretica prauitate. ex
 primanē illa. Et nos volētes vt tenebamur iudicialit̄ infoma-
 ri: an tu incidisses in p̄dictā heresim cōdenatā ad inq̄rendū testes exa-
 minandū: teq; citādū et interrogādū medio iuramēto et ad aliā faciēda
 q̄ fiēda erāt p̄ nos descēdim⁹ ⁊ p̄cessim⁹ vt decebat. Quid⁹ pact⁹ visis
 ⁊ diligēt̄ inspect⁹ parit̄ ⁊ discussis p̄cessus merit⁹ h̄mōi cause ⁊ oib⁹ ⁊
 singl̄is p̄duct⁹ act⁹ ⁊ actitat⁹: habitōꝝ ī ⁊ sup̄ ill⁹ theologoz atq; ī iure
 p̄itoꝝ pluris maturo p̄silio ac digesto: rep̄im⁹ te de p̄dicta heresi ī ta-
 li loco seu talib⁹ loc⁹ apud bonos ⁊ ḡues publice diffamatū: p̄p̄ qd̄ vt
 nob⁹ mādāt canōica instituta. Andit̄ in⁹ tibi purgationē canonicā q̄ co-
 rā nobis h̄ publice te purgasti: ⁊ ip̄i cōpurgatoꝝ parit̄ te purgarūt.

Partis tertie

C Inuentum etiam te talia commisisse exprimat̃ illa pp̃t q̃ et nõ immerito
suspectu te habuim⁹ uehemẽter vel leuĩt dicat: si est illud vel illud: et
hoc de p̃dicta heretica p̃uitate pp̃t q̃ fecim⁹ te: vt talit̃ suspectu heresi-
sim abiurare dicat: omnẽ heresim si abiurauit vt suspect⁹ uehemẽt̃ vel
heresim sup̃dictã si vt suspect⁹ leuĩt. Neq̃ q̃a nõ possum⁹ et debem⁹ ta-
lia q̃ pegisti nullaten⁹ tolerare: s̃ cogimur ea vitare iusticia suadẽte: ad
hoc vt reddat̃ cautior in futur⁹: et vt crimina nõ remancat̃ impunita: et
vt ceteri nõ reddant̃ p̃cliuiores ad similia committẽda: et vt creatori iniu-
rie nõ eq̃nimit̃ tolerent̃. Expropt̃ talẽ p̃dictũ purgatũ et abiuratũ hic
in ñra p̃sencia p̃sonalit̃ p̃stitutũ in hoc loco et hora tali tibi in antea assig-
natis. Hos eps̃ aut iudex p̃fati sedẽtes p̃ tribunali more iudicũ iudicis
cantiũ sacrosanct⁹ euãgelij postq̃ corã nobis: vt de vultu dei iudicũ
nostri p̃deat: et oculi nostri videat̃ eq̃tatẽ: sententiã seu penitentiã
p̃ modũ q̃ sequit̃ scz q̃ teneat̃ et. Nonatur illa q̃ videbitur magis ad
bonorẽ fidei esse et exterminatiõẽ heretice p̃uitatis. At p̃ote q̃ cert⁹ die
bus dñic⁹ et festiuis habeat stare ad portã talis vt talis ecclesie cũ ce-
reo tãti p̃oderis in manu: dũ missã solẽnia celebrãtur capite discoop-
to et pedib⁹ nudatis: et offerre ad altare cerei antedicti: et q̃ habeat se-
ptis ferijs ieiunare: et q̃ certo tpe locũ illũ nõ audeat exire: s̃ certis die-
bus sedemate se habeat ep̃o vel iudici p̃sentare et similia: q̃ in iugẽda vi-
debitur sim culpã exigẽtia et varietatẽ: q̃ nõ p̃õr dari regula vna ge-
neralis: lata fuit hec sententiã. ¶ Qua lata exequitur poteritq̃ disp̃sari
vel mitigari vel commutari sim q̃ negociũ penitẽtis correctio et humilitas
hec requirunt: quia potestates habet episcopus et iudex: et hoc de iure
vt in capitulo. vt commissi. de here. libro. vi.

C Sup̃ modũ sententiã di heresim p̃fissã et penitẽtem. Quest. XXVII.

O Trauus mod⁹ p̃cessum fidei terminãdi et sententiãdi finiendi
est qũ delat⁹ de heretica p̃uitate meritis p̃cessus diligẽt̃ dñi
scussis cũ bono p̃silio in iure p̃itoz reperit̃ cõfessus heresim et
penitẽs et alis nõ relapsus facit. Et hoc est qũ dlat⁹ ipse p̃s-
tes iudicialit̃ corã episcopo et inq̃sitorẽ medio iuramẽto fore vic⁹ q̃ ipse
tãto tẽpore stetit et p̃sauerit in illa seu alia de q̃ delat⁹ est heretica
p̃uitate et illi credidit et adhesit: s̃ postmodũ ad iõimatiõẽ episcopi et
alioz vult resilire et ad gremiũ ecclie redire. Et illã et omnẽ aliã heresim
abiurare et satisfacere put̃ ipsi voluerũt ordinare et nõ repit̃ q̃ nõ q̃ aliã
heresim aliquã abiurauerit: s̃ nũc abiurare p̃õpto anio est parat⁹. Et ir-
ca istũ talis p̃ctica est seruãda. Talis enĩ esto q̃ mult⁹ annis steterit in
heresi p̃dicta: ac etiã alij q̃ buscũq̃ illasq̃ crediderit p̃cticauerit mul-
tosq̃ iduerit i errores: si tãdẽ cũ effectu illas hereses p̃senserit ab iura-
re: et satisfactiõẽ cõgruã ad arbitriũ episcopi et iudic⁹ ecclie iacti ex bi-
bere: nõ est tradẽdus brachio sc̃lari vltimo supplicio feriend⁹: nec si est
cleric⁹ degradãdus: s̃ est ad misericordiã admittẽd⁹: iuxta ca. ad abo-
lendã. s̃. p̃senti. extra de here. et abiurata p̃mit⁹ heretica p̃uitate: est in

A perpetuū carcerē retrudēdus. iuxta ca. excoīcamus. h. s. si q̄s ei absolu-
 tiōis beneficio imprito z iniūcto eidē q̄d talib⁹ iniungi p̄suevit. Juxta
 ca. vt officii. puiso tamē solert ne simulata fictione redeat fraudulēt:
 secularē etiā brachiū impedire nō possunt. Quid⁹ asit abiurandū est: vt
 sup̄ tractū est: t̄mmodo addit vt corā populo festiuo die in ecclia crimia
 sua ore p̄prio confiteat: ita videlz vt dū ab officiali interrogat. tu tot
 annis p̄seuerasti in tali heresi maleficarū: et ille respōdebit: ita. et post
 tu hec et hec fecisti vt p̄fessus es. et ille respōdebit: ita. z sic p̄sequēter:
 et t̄nc post oīa abiurabit flexis genibus. Et q̄ suspecti de heresi nulla
 tenus habeant. Et q̄a iste q̄ est sic dep̄hensus in heretica p̄uitate ex cōi-
 catus. iuxta ca. excoīcamus. i. et. h. de here. et per abiurationē redit ad
 gremiū ecclesie. Ideo est ei absolutiōis beneficiū impēdendū. Juxta
 ca. vt officii. in prin. de here. li. vi. quare post predictam abiurationē
 est absoluendus: vt modū habent ep̄scopi absoluēdi a maiorī excoīca-
 tione: q̄a vtunt aplica auctoritate: z statim seraf sentētia p̄ hūc modū.

Nos talis ep̄s talis ciuitatis aut iudei in terris talis dñi di-
 tioni subiecti. Attēdētes q̄ tu talis de tali loco talis dioecesis
 fuisti nobis (fama publica referēte: ac fidedigno p̄ inuatiōe)
 delat⁹ de heretica p̄uitate. Et q̄ illa infect⁹ fueras multis ans-
 nis in magnū tue anie detrimētū: q̄ delatio nostra p̄cordia acri⁹ vulne-
 rauit: nos q̄bus incūbit ex officio nobis tradito: sanctā fidē catholicā
 in cordib⁹ hominū cōplātare: ac p̄uitatē hereticā ab eorū mētib⁹ ener-
 uare. volētes (vt tenebamur) i z sup̄ his certi⁹ i formari z videre si clas-
 mor q̄ ad aures nostras puenerat p̄itate aliqua sulcires. Ut si sic p̄itas
 se haberet: p̄uiderem⁹ de salubri remedio oportuno: descēdim⁹ ad inq̄-
 rendū: testes examinādū: teq̄ vocādū: ac vt p̄gruentius potuim⁹ in et
 sup̄ cōtra te denunciatis te interrogandū medio iuramēto: et ad pagens-
 dum oīa et singula q̄ p̄ nos erāt fienda iusticia ex̄sgēte: ac vt nobis mā-
 dant canonice sanctiones. Sane cū vellem⁹ cause tue h̄mōi congruū fi-
 nem dare z videre clare q̄d compertū fuerat: an scz ambulares in tene-
 bris vel in luce: et an fores infectus heresis labe: necne. p̄cessus meri-
 tis actitatis: solenne tam in sacra theologica facultate: q̄ in iure cano-
 nico z ciuili peritoꝝ: q̄ram nobis p̄silū ordinauim⁹ cōgregari: sciētēs
 q̄ fm canonica instituta integrū est iudiciū quod plurimoꝝ sententis
 cōfirmat: et habito in z sup̄ oībus et singulis actis et accitatis in cau-
 sa p̄senti sano maturo ac digesto p̄silio peritoꝝ p̄dictoꝝ: visisq̄ ac oīli-
 genter inspectis p̄cessus meritis: oībusq̄ et singulis in eo p̄tētis libra-
 tis: inuenim⁹ te p̄pria p̄fessione in iudicio recepto p̄ nos medio iuramē-
 to multiplici prauitate maleficarū dep̄hensū. exprimitant articuli. Tersū
 cū misericors z miserator dñs nonnullos plabi p̄mittat aliqui in heres-
 ses et errores: nō solū vt viri catholici l̄fati i sacris eloquijs exerceantur:
 verū etiā vt fide lapsi b̄sillores deinceps fiant: ac in penitētie ope-
 ribus exercitū: eiusdē processus meritis diligēter discūsis: repimus

Partis tertie

C quod tu ad informationem nostram frequenter nostros et aliorum probo adherendo consilio saniori ad gremium sancte matris ecclesie et ad eiusdem unitatem salubriter euolasti: predictos errores et hereses detestando: ac fidei sancte catholice agnoscentes irrefragabilem veritatem tuis internis visceribus in fligendo: propter quod illius vestigiis inherentes quod neminem vult perire: te admittimus ad adiurationem et abiurationem publicam cautionem: faciendo te in presentia prefatas hereses et aliam omnem heresim publice abiurare: quam completa: absoluium te a sententia executionis maioris quam ex lapsu in heresim extitit inmodatam: et te reconciliando sancte matri ecclesie restituimus ecclesiasticis sacramentis: dum tamen de corde vero et fide non ficta redieris ad ecclesie unitatem: put te fecisse credimus et speramus. Sane cum indignum valde existat domino temporaliu iniurias vicisci: deique celorum creatorum omnium iniurias equanimiter tolerare: cum multo grauius sit eterna quam temporalis ledere maiestatem: et ut ipse peccatorum miserator tui misereatur: siquidem ceteris in exemplum. Et ut crimina non remaneant impunita: et ut efficiaris cautior in futurum: et ut non reddaris peccatorum: siquidem difficilius ad predicta et quoniam alia illi cito committenda. Nos episcopus et iudex seu iudices in causa fidei antefacti sedentes per tribunali more ut super. **Q**uod induat veste liuida et. Item te sententialiter condemnamus ad perpetuum carcerem: et ibi semper pane doloris et aqua angustie crucieris: retinentes nobis ex certa scientia et ex precesse quatenus possimus libere dictam sententiam mitigare: aggravare: commutare: tollere totaliter vel in parte: si et quando et put nobis et totiens quotiens videbitur faciendum. lata fuit hec sententia et. **Q**ua lecta: iudex assumat per puncta et dicat sententiando. Hec vel similis in effectu filii sententia vel penitentia tua stat in hoc quod scilicet portas toto tempore vite tue cruces: quod stes in scala cum eis in porta talium ecclesiarum: et quod sis in carcere perpetuo ad penitentiam aqua: si filii ne sit tibi graue: quia certifico te quod si patienter toleres: misericordia apud nos inuenies: non dubites neque desperes: si firmiter speres. quibus dictis: sententie executioni debite demandetur: et statim vestris predicta sibi induat et in scala in alto ponat: ut ab egredientibus emittenter videatur: circumdantibus cum ministris curie secularis. **H**ora autem prandii ducatur a ministris ad carcerem: et post fiant alia: prout in sententia ponuntur. Dum autem ipse induit: et ad portam ecclesie deducitur iudex ecclesiasticus non se amplius intromittat: si curia secularis contentatur. bene quidem si non agat ad libitum.

C Super modum sententiandi heresim confessam sed relapsam: licet penitentem.

Questio .xxviii.

Donus modus processum fidei terminandi et sententiandi: est quando delator pro heretica fuitate: processum meritum diligenter discussis cum bono consilio reperit confessum heresim et penitentem: si relapsus realiter. Et hoc est quando delator ipse committitur iudicialiter coram episcopo aut iudicibus: aliter se omnem heresim abiurasse: et ita legitur et legitur. Et quod post credidit

C tali heresi seu errozi: vel q̄ specialiter heresim abiurauit scilicet maleficarum ⁊ post redijt in candē: sed post ad herēs consilio saniori: penitet: credit catholice ⁊ reuertitur ad ecclesie vnitatē: tali enim nō sunt: si hu militet petat: deuiegande penitētie ⁊ eucharistie sacramenta: sed quantumcumq; peniteat: nihilomin⁹ vt relapsus est tradendus brachio seculari. vltimo supplicio feriendus. Hoc autem intelligitur sic. Vbi etiam reperitur q̄ abiurauerit tanq̄ deprehensus in heresi seu tanq̄ suspect⁹ de heresi: vehementer non autem leuiter tātum. Circa autem istum talis practica est seruanda. istam conclusio in consilio peritorum maturo pariter et digesto et si oportuerit replicato q̄ predictus delatus de iure est relapsus. Episcopus aut iudex mittent ad dictum relapsum delatum in carcere inclufum duos vel tres probos viros: et presertim religiosos seu clericos fidei zelatores eidem relapso non suspectos nec ingratos: sed familiares et gratos: et isti intrabunt ad eum captata hora competenter: et loquentur ei de contemptu mundi et miseris vite presentis: et gaudijs ac gloria paradisi: et demum his premis istudicabunt ei ex parte episcopi seu iudicis q̄ non potest euadere mortem temporalem: ⁊ ideo q̄ curet de salute anime sue: ac disponat de peccatorum suorum confessione ⁊ sacramenti eucharistie perceptione: et isti frequentabunt eum inducentes ad penitentiam ac etiam ad patientiam. Confirmantes eum pro viribus in catholica veritate: taliter vt ipsum diligenter faciant confiteri: eidem petenti humiliter eucharistie sacramentum: nam huiusmodi sacramenta non sunt talibus deneganda. iuxta ca. super eo de here. li. vi. Quibus sacramentis receptis eo q̄ bene disposito ad salutem iudicio predictoꝝ post duos vel tres dies in quibus p̄ predictos in fide catholica cōfirmetur ⁊ ad penitēciam inducatur. Ep̄s seu iudex loco ei⁹ mandabūt baliuo loci seu potestati curie secularis: q̄tenus tali die ⁊ hora. s. nō festiua sit cū sua familia ī tali platea seu loco: extra ecclesiam tamē ad recipiendū de foro suo quēdā relapsus: quē ipse ep̄s ⁊ iudex tradēt ei. Et nihilomin⁹ q̄ die p̄h̄ra de mane seu p̄cedente faciat publice p̄conizari p̄ ciuitate seu locum in locis illis. seu vicis in quib⁹ p̄conizationes alie cōmuniter solent fieri. Et tali die ⁊ hora in tali loco iudicato: pro fide sermonē faciet: ⁊ episcopus⁹ et alij iudices cōdemnabūt quēdā relapsus in hereticā prauitate tradendo eum brachio seculari. Cōsiderandū autē hic est: q̄ iste q̄ sic relapsus est si fuerit in sacris ordinib⁹ cōstitut⁹ vel alis sacerdotis vel cuiuscūq; ordinis seu religionis obumbratiōe fuscatus prius anteq̄ tradat est toti⁹ ecclesiasticis ordinis p̄rogatiua nudatus ⁊ sic oī officio ecclesiastico exposit⁹ relinq̄itur seculari arbitrii potestatis an iaduersione debita puniend⁹: et in ca. ad abolēdā. s. p̄senti. de here. Quādo igit talis est a suis ordinib⁹ degradad⁹ et sc̄ari curie derelinquēd⁹. Ep̄s cōuocet platos ⁊ viros religiosos sue diocesis: q̄ lz nō olim: nūc tñ solus episcopus cū platos et alijs viris religiosijs et peritis sue diocesis potest in sacris ordinibus.

Partis tertie

Constitutū degradare: cū est relinquēd⁹ brachio seculari: v⁹ ppetuo im-
murādus pro heretica pūitate. Iuxta ca. quoniam. de here. li. vj. Adue-
niente autē die p̄fira degradādo relapso ac tradēdo si fuerit in sacris ordi-
nib⁹: cōstitut⁹ in brachio seculari: aut relinquēdo si fuerit layc⁹ ad au-
diendū diffinitivā sententiā in aliq̄ platea seu loco extra ecclesiā populo
cōgregato: et facto sermōe p̄ inq̄sitorē: ac ipsi relapso imbi i alto loco cō-
stituto et p̄senti curia sc̄lari si degradādus ipse relapsus fuerit. Ep̄s in
pontificalib⁹ indut⁹ et plar⁹ sue diocesis eidē assistētib⁹ ipsū degradā-
dum corā eo existentē: et indutū ac dispositū ac si deberet in suo ordine
mīstrare a suo ordie degradabit a supiori ordie incipēdo: et sic gradatū
vsq̄ ad infimū: et sic p̄ferēdo ordinē s̄bis vti⁹ ep̄s ad hoc p̄ ecclesiā ordi-
nat⁹: ita degradādō in q̄libet depositiōe et casule et si ole: et sic d̄ alijs po-
terit vti aliq̄bus s̄bis p̄trarijs p̄mis. Qua h̄c degradatiōe facta vbi
fienda sit p̄ modū s̄m quē de iure seu p̄suetudis est fīda: officialis mā-
dabit notario seu religioso vel clerico q̄ten⁹ legat sn̄iam: q̄ sn̄ia siue re-
lapsus laycus siue cleric⁹ est degradat⁹ refer⁹ p̄ modū tenoris sequētis.

Ds. n. miseratiōe diuina ep̄s talis ciuitat⁹: et iudei in terris
talis d̄ni ditioni subiect⁹. Arrēdētes legitime informati: q̄ tu
talis de tali loco et talis diocesis fuisti corā nobis: si ita fuerit
seu corā talib⁹ ep̄o et iudicib⁹ delat⁹ de tali heretica pūitate
seu talib⁹ explicētur. In q̄b⁹ heresib⁹ vt legitē fuit cōpertū: fuisti a cō-
fessioe pp̄ria dep̄hēsus: ac etiā testib⁹ cōuict⁹: et q̄ tu in illis p̄siteras
tāto tpe an̄o indurato: dicat⁹ put fuit: s̄ post adherēs p̄silio sanctorū il-
las hereses in tali loco publice abiurasti in forma eccl̄ie p̄silia abnega-
sti et reuocasti: pp̄t q̄ p̄dicti ep̄s et inq̄sitor credētes te h̄c cōuersum
ad gremiū ecclesie sancte dei: te ab excoicatiōis sententiā q̄ ast̄ric⁹ tene-
baris absolūtes: si tū de corde vero et fide nō ficta reuersus esles ad s̄a-
cte ecclesie vnitatē: iniungētur tibi penitentiā salutarē: verū post oīa
supradicta et tot annoꝝ circulis iā elapsis: nūc nouit̄ itez delat⁹ nobis
ex̄tististi: q̄ itez incideras i tales hereses abiuratas: explicētur: nosq̄
licet displicent⁹ de te talia audissem⁹: tū iusticia nos cogēte descēdim⁹
ad inq̄rēdū: testes examinādū: teq̄ vocādū et interrogādū mediō iura-
mēto: necnō ad oīa et singula faciēda q̄ p̄ nos fiēda erāt s̄m canonica
instituta. Sane cū vellem⁹ p̄sentē causā sine d̄bito terminare: solēne cō-
siliū tam i theologica facultate q̄ i iure canōico ac ciuili p̄itoꝝ iussim⁹
cōgregari: et habitū p̄dictoꝝ cōsilio maturo pariter et digesto: in et sup̄
oibus et singlis actis actitat⁹ ac v̄sis: et diligēter discussis p̄cessus me-
ritis: et oibus eq̄ lance librat⁹: put fieri ex̄igebat: repim⁹ legitime tā p̄
testes q̄ p̄ propria tuā p̄fessionē iudicialit̄ receptā: q̄ tu incidisti in he-
reses abiuratas. H̄c repimus q̄ talia et talia dixisti vel fecisti. explicē-
tur oīa. Propt̄ q̄ et merito de p̄dictoꝝ p̄silio te habuim⁹ et habem⁹ p̄
relapso: iuxta canonica instituta. q̄ dolēter referim⁹: et referēdo dolem⁹:
s̄ q̄ ad informatiōnē nostrā et p̄boꝝ viroꝝ catholicōꝝ: diuina gr̄a in-

21 Sprāte: itez es reuerfus ad gremiū ecclesie: ⁊ ad eiusdē fidei firmitatem
 pdictos errores ⁊ hereses detestādo ⁊ credēdo catholice fidēz catholi-
 cam p̄stādo: admissim⁹ te ad recipiendū penitētie ⁊ eucharistie petis:
 ta p̄ te hūiliter ecclīasticā sacramēta. Verū cū ecclesia dei in te ⁊ circa:
 vltra nō habeat qđ faciat: cū ita misericordie se habuerit erga te: vt pres-
 dixim⁹: ⁊ tu illa abusus fueris in abiuratas hereses incidēdo. Saprop̄
 nos eps ⁊ iudices antefari: sedētes p̄ tribunali more iudicū iudicātū:
 sacrosactis euāgelis posit⁹ corā nobis: vt de vultu dei iudicū nostrū
 p̄deat: sūū nri videāt equitatē: habētes p̄e oculis solū dei ⁊ sancte
 fidei irrefragabilē veritatē: ac extirpationē heretice p̄uitatis: te talem
 hoc loco die ⁊ hora tibi ad audiēdā diffinitiuā sentētiā in antea assigna-
 tis: sentētiā iudicam⁹ te esse hanc relapsū in hereticā prauitatē: licz
 penitētiē. Et vt veracit relapsū in eandē de foro nro ecclīastico te p̄-
 cimus: et relinq̄mus brachio sc̄lari tradit⁹: rogam⁹ tamē ⁊ efficacit̄ dis-
 crā curiā secularē: q̄tenus circa te citra sanguis effusione ⁊ mortis peri-
 culū suā sentētiā modere. Et sic eps et sui assessores recedētes: curiā
 sc̄lari sūū officiū ereq̄tur. Aduertēdū est q̄uis eps ⁊ inq̄sitor debeāt
 esse sumope diligētes: ⁊ p̄ se et p̄ alios facere vt relapsus peniteat ⁊ ad
 fidē catholicā p̄uertat: tamē postq̄ penituerit ⁊ cōclusū fuerit in p̄silio
 q̄ licet peniteat: nihilomin⁹ veracit̄ est relapsus: p̄ tali tradēd⁹ est
 brachio sc̄lari: ipsi p̄sonalit̄ q̄ tali sentētia debz plecti eidē nō indicēt:
22 q̄a facies iudic⁹ terret p̄dēnandū. Et n̄ba sua magis inducūt plectēdūz
 ad impenitētiā q̄ ad patientiā: ⁊ ideo nec extunc nec ante sentētiā nec
 post eū illi faciāt p̄sentari: vt nō moueat anio p̄ta eos: q̄ in casu tali
 mortis diligēt⁹ est cauedū: s̄ vt dictū est mittāt ad eū aliq̄ viros p̄-
 bos: p̄sertim religiosos seu clericos ei nō ingratos s̄ gratos: q̄ futuraz
 sentētiā atq̄ mortē insligēdā indicāt: eū ad fidē cōfirmēt: ad patientiā
 exhortētur: ⁊ post sentētiā eū associēt: cōsolētur: cū eo erozēt: ⁊ ab eo
 nō discedāt donec spiritū reddiderit creatori. Sint igit̄ cauti ⁊ auisati
 ne qđ agant seu dicāt p̄p̄ qđ relapsus morte p̄uertat et ipsi efficiātur
 irregulares. Et vnde debebāt meritū deportare deserāt secū penā pari-
 ter atq̄ culpā. Cōsiderandū est etiā q̄ tales sentētie tradēdi aliq̄e cur-
 rie seculari nō p̄sueuerūt fieri die festiua vel solēni: nec etiā in ecclesia:
 s̄ extra in aliq̄ platea: q̄ sentētia est q̄ ducit ad mortē: et honest⁹ est q̄
 ferat̄ i die seriali ⁊ eē ecclesiā: cū dies festiua ⁊ ecclīa dño sint dedicata.

C Super modum sententiandi heresim confessum: sed in penitentem
 non tamen relapsum. Questio .XXIX.

Ecim⁹ mod⁹ p̄cessū fidei terminādi ⁊ sentētiādi: est qñ de
 lat⁹ de heretica p̄uitate: p̄cessus meriti⁹ diligēter discussus
 cū bono p̄silio p̄toz i iure reperitur p̄cessus heresim ⁊ ipen-
 tēs: nō tū relapsus. Sed q̄ rarissime iuenit̄ talis casus: lz
 interdū nobis inq̄sitorib⁹ cōtigerit: tamē eps et iudices cū tali nō de-
 bent festinare: s̄ bene custodiā ⁊ cōpeditā ad p̄uersionē inducere: etiā

Partis tertie

A per plures menses: pponendo q̄ in corpore ⁊ anima sic impenitēs dani
nabitur. Qui si tandem nec p̄ speris nec aduersis: nec minis nec blandi
cijs poterat emolliri vt resiliat ab errorib⁹ suis: et fuerit predicto con
gruo tempore expectatus. Episcopus ⁊ iudices disponēt se ad tradendū
eum seu relinquendū brachio seculari et mandabunt per cedula
nuncio seu baliuo seu potestati curie secularis: quaten⁹ tali die non fes
stiuā ⁊ tali hora sit in tali loco: extra ecclesiam tamen cum sua familia: ⁊
ipsi tradent sibi quendam hereticū impenitentem. Et nihilominus q̄
ex parte eorum faciat publice preconizari in illis vicis seu locis in qui
bus alie preconizationes fieri solent: q̄ die et hora ac loco predictis.
Predicator faciet sermonem pro fide: ac tradet hereticū quendam bras
chio seculari: et ideo q̄ omnes veniant et interfint: et habebunt indul
gentiam consueta. Quibus expletis tradetur curie seculari: per mo
dum tenoris sequentis: sepius tamen admonendo per prius vt resiliat
ab heresi et peniteat: q̄ si omnino noluerit: fertur sententia.

D **Os. H.** miseratione diuina episcop⁹ talis ciuitatis: et iudex
in terris talis domini. Attēdētes q̄ tu talis de tali loco talis
diocesis: fuisti nobis delatus: fama publica deferente: ac fidei
dignorum insinuatione de heretica prauitate. ex plūcū tur beres
ses. et q̄ in illis heresibus et factis p̄stiteras multis annis: in tue anis
me detrimentum. Hosq; quibus ex officio incumbat prauitatem her
eticam ex t̄mpare. Volentes vt tenebamur: in et sup̄ his certius infoz
mari: videre an ambulares in tenebris vel in luce: diligenter inquisiui
mus de predictis: teq; citantes ⁊ efficaciter interrogantes: reperimus
te predicta infectum heretica prauitate. Sane cum p̄e cunctis nostre
mentis desiderabilibus insidat cordi nostro: Sane cum p̄e cunctis nostre
in populorum precordijs cōplantare: eradicata heretica prauitate: mos
dos diuersos varios et cōgruos: tam per nos q̄ per alios addibui⁹:
quatenus resileres ab heresibus et erroribus antedictis in quibus ste
teras atq; stabas: prout et nunc stas contumaciter ac pertinaciter anis
mo indurato. Verum cum humani generis inimico tuis precordijs affi
stente: teq; in dictis errorib⁹ volente et inuolente: nolueris neq; ves
lis a sepe dictis heresibus resilire: plus eligens mortem anime incurre
re gebennalem ⁊ corporis temporalem: q̄ antefatas hereses abiuurare:
ac ad gremium ecclesie aduolare et animam lucrifacere: in reprobi sen
sum datus. Ex propter cum sis ab ecclesia sancta dei excommunicatio
nis vinculo innodatus: et merito: et numero a grege domitico separa
tus: ac participatione bonorum ecclesie priuatus: et ecclesia circa te nō
habeat vltra quid faciat: cum ad te conuertendum fecerit iuxta posse.
Hos episcopus et iudices in causa fidei sepe fari: sedentes pro tribuna
li more iudicū iudicantium: sacrosanctis euangelijs positis coram no
bis: vt de vultu dei iudicium nostrum prodeat: et oculi nostri videant
equitatem: habentesq; p̄e oculis solum deum et sancte fidei veritatem

21 ac extirpationem hereticę prauitatis. hac die hora et loco tibi in antea assignatis ad audiendam sententiam diffinitiuam: condēnamus ac sententia liter iudicamus te esse veraciter hereticū impenitentem: et vt veraciter talem tradendū et relinquendum brachio seculari. et sic vt hereticus impenitentem p̄ hanc nostram sententiā de foro nostro ecclesiastico te proſicimus et tradimus seu relinquimus brachio seculari ac potestati curie secularis: dictam curiam secularem efficaciter deprecantes: quas tenus circa te citra sanguinis effusionem et mortis periculum suam sententiam moderetur. lata fuit hec sententia.

¶ Sup̄ heresim cōfessam et relapsam et impenitentem. Questio .xxx.

U Addecimus modus processum fidei terminandi et finiedi: est quando delator de heretica prauitate: processus meritis diligenter discussis cū bono consilio in iure perito et reperitur p̄fectus heresim ac impenitēs et relapsus. Et hoc est quando delatus ore proprio cōfitef iudicialit̄ talia et talia se credere et praecitasse. circa istū est practicandū vt sup̄. et ferat sententia corā episcopo et iudicib⁹: q̄ tamē sunt hereticalia māifeste p̄ formā tenorū seq̄nt̄.

22 **Q**uod. Misericordie diuinae episcopus talis ciuitatis aut iudex in terris talis domini. Attēdentes q̄ tu talis de tali loco talis diocesis fuisti nobis seu talib⁹ predecessoribus nostris delatus de heretica prauitate: explicetur. In quib⁹ vt legitime est compertum: fuisti cōfessione propria iudicialiter ac fidedigni testibus deprehensus: et q̄ in illis p̄stiteras tanto tempore animo indurato: dicatur put fuit: sed q̄ post sano consilio inherēdo illas hereses publice abiurasti in tali loco in forma ecclesie consueta: propter que predictus episcopus et iudex credentes te veraciter resiliisse ab erroribus ante latitis: et ad gremium ecclesie crēdendo catholice aduolasse: tibi absolutio nis beneficium impertit̄: absoluentes te ab excommunicationis sententia qua astrictus in antea tenebaris: si tamē de corde vero et fide nō ficta conuersus extiteris ad sancte ecclesie vnitatem: tibi salutarem penitentiam iniungentes ad misericordiam receperunt: quia ecclesia sancta dei non claudit gremium reuertenti. Verum post omnia antedicta fuisti nobis delatus: et displicenter accepimus: q̄ iterum incidisti in damnatas hereses per te publice in antea abiuratas: seu talia et talia commisisti contra abiurata p̄libata in tue anime detrimētum. Explicetur. Nosq̄ quā displicētia sauciari: q̄ de te talia audissemus. Inhibilominus: iusticia nos cogente: descendimus ad inquirendum: testes examinandum: teq̄ vocandum et interrogandum: vt decebat medio iuramento: et ad faciendum oīa et singula que p̄ nos fienda erant s̄m canonica instituta. Sane cū vellemus p̄sentē causam sine debito terminare: solenne tā perito et in theologica facultate q̄ in iure canōico et ciuili cōsiliū fecimus cōgregari. Et habito cū p̄dictis in et sup̄ oībus et singulis in p̄sentī causa p̄ductis deductis actis et actitatis consilio maturo

Partis tertie

C parit ac digesto ac etiã replicato: visisq; ac diligenter discussis pcessus
meritis huius cause ac omnibus put ius et iusticia suadebãt: cõperimus
legitimè tã p testes dignos fide: q; tuã cõfessionè ppiã pluries p nos
receptã te incidisse ac recidisse i hereses abiuratas. Itã repim? q; talia
et talia didicisti v? egisti. Explicet oia: pp? q; et merito d? p dictoz p filio:
te habem? tuis exigetib? excessib?: p relapso fm canonicas sãctiones
qd dolè referim?: et referèdo dolem?: nouit ille q; nihil ignorat: cordiũ
intima omniũ intuet: et cõ totis nris p cordijs cupemus put ad huc cu
pim? te reducere ad sancte ecclie vnitatè: ac enervare a tuis viscerib?
pstatã hereticã prauitatè: vt sic saluares animã tuã ac mortè euades
corpis et anie gebernalè: conat? nostros exerceim? ad te salubrit cõuer
tendũ: modos pgruos varios exhibètes: s; tu i reprobiũ sensũ dat? ma
ligno spũ duct? parit et seduct? p elegisti torq;ri diris ac pperuis cru
ciatib? in inferno: et hic tpalib? ignib? corporalit cõsumari: q; ad herèdo
cõsilio saniori ab errorib? dãnabilib? ac pestiferis resiliere: et ad gremiũ
et ad misericordiã sancte nris ecclie aduolare. Et a pp? cõ ecclie dei
vltra nõ habeat erga te qd faciat: cõ ad te puertèdũ totũ exerceat posse
sui. Hos eps et iudices i hac fidei causa memorati sedètes p tribunali
more iudicij iudicãtiũ: sacrosctis euangelijs positris corã nobis: vt de
vultu dei iudiciũ nostrũ pdeat: et oculi nri videant equitatè: habetisq;
pze oculis solũ deũ et honore scrtè fidei ortu bodore. Hac die hora et loco

D ad audiendũ sententiã diffinitiuã tibi inanteo assignat: te talè in nra p
sentia pstitutũ finalit cõdènam? et pdemnanõ iudicam? esse hãc ite im
penitèrè hereticũ et relapsũ: et vt talè realit tradendũ seu relinquendũ
bzachio seculari: et sic vt verũ hereticũ ipenitèrè parit et relapsũ p bãc
nostrã sententiã diffinitiuã de foro nostro ecclesiastico te pncim? et tra
dim? seu relinq;imus bzachio seculari ac potestat curie secularis: depcã
tes efficacit secularè curiã antelatã: quaten? citra sanguis effusione et
mortis piculũ erga te suam sententiã moderet. lata sunt bec sententiã.

C Sup cõiunctũ et dep bẽsum: oia tñ negantè. Questio .XXXI.

Quoddecim? modus pcessum fidei terminãdi et finiendi: est qñ
de lat? de heretica puitate: pcessus meriet diliget discussis
cũ bono p filio in iure pitorum repitur in heresi dep bẽsus:
facti euidentia vel testiũ productione legitima: nõ tamè con
fessione ppiã: et hoc est quãdo ipse delat? cõuincit legitime
de aliq; heretica puitate vel facti euidentia. Et pote q; heresim publice
practicauit: vel p testes legitimos: ptra quos excipere delat? legitime
nõ potuit: tamè ipse sic puict? et dep bẽsus p sicit firmè in negatiua et
cõfitef pstant. Iuxta notata p Hostien. in summa. titu. de here. s. quas
liter quis in heresi deprehèdat. patuit supra qstioe. xxxiij. Circa istũ
talis practica est seruanda. Talis dyro carcere est tenèdus in cõpedib?
et cathena frequèter ab officialibus cõiunctim et diuisim: et per se ac p
alios: est efficacit admonèd? et p eis dregat veritatè in dicèdo eis q; sic

A faciat et ostendat errorem suum quod ad misericordiam admittat abiurando promittens illam hereticam prauitatem. Si autem noluerit hoc steterit in negatiua quod ad finem relinquatur brachio seculari et mortem non poterit euadere temporaliter. **¶** Si diuini infamatus et expectatus steterit in negatiua: episcopi et officiales modo diuinitatem modo diuinitatem nunc per se nunc per alios probos viros trahant ad se: modo vniuersum testem modo alium informando eum ut attendat quod deposuit: si dixerit verum vel non. Quia seipsum damnat eternaliter et alium temporaliter. Et per se verum: saltem eis secreta dicat non ille delator mortis iuste. Et verba talia studeant ei dicere ut clare videant si deposuerit veritatem necne. **¶** Si testes sicut informati steterint in affirmatiua et delator in negatiua nec ad hoc statim velint episcopi et officiales negotium per sententiam determinare et tradendo taliter deprehensum ad affirmatiua: nunc testes: diuinitatem tamen ad executandum bene persciant suam. Et singulariter attendat episcopi et officiales ad illum testem quem viderit melius dispositum ad bonum et qui videat meliores persciant. Et circa illum instent diuini: si res ita se habuit ut deposuit necne: et persciant onerando: et si viderit testem aliquem vacillare vel alius habeat indicia contra eum propter quod suspectus quod falsitatem dixerit: merito habeat de bono consilio pitorum arretit eum et procedant ut iusticia suaderit. **¶** Copertum namque est frequenter et frequenter quod sic deprehensus testibus fidei dignus postquam in negatiua diuinitatem persistit ad cor reductus presertim facit informatum quod non tradat brachio seculari: hoc ad misericordiam admittit suam ore pergit prauitatem: et veritatem quam iam diuini negauit: tunc libere perficit: et frequenter reperit est quod testes malicia agitanti ac iniuncta suppari: se adinuicem colligarunt ad imponendum insoniti hereticam prauitatem. **¶** Postquam ad informacionem frequenter episcopi et officiales remorsu persciant fatigati ac diuinitatem inspirati reuocant quam dixerunt et fatentur maliciose se illi imposuisse tantam laudem propter quod talis et taliter deprehensus non est per sententiam festinatus: hoc diuinitatem quia per vniuersum annum et plures expectandus: antequam sic tradat curie seculari. **¶** Quo expectato tempore copertum et adhibita diligentia procedenti si sic delator legitime deprehensus recognouerit culpam suam ac confessus fuerit iudicialiter se fuisse illaqueatum tanto tempore in fata heretica prauitate ac illam ac donec heresim commiserit abiurare et satisficere ad arbitrium episcopi et iustorum congrui exhibere tenent in heresim deprehensus: et propria confessione et testimonio legitima productione. **¶** Et hereticus penitens abiuret omnem heresim publice per formam de qua agit. **¶** Octauo modo super positum processum fidei terminandi: vbi de talibus agit. **¶** Si non sic confessus quod incidit sic in heresim: hoc statim in illo anno proximo ut impunitus relinquatur brachio seculari: et agatur circa illum per modum qui super agit in decimo modo processum fidei terminandi: vbi de talibus agit. **¶** Si autem ipse se deprehensus steterit constant in negatiua: hoc ipsi testes resiliunt a sua affirmatiua sui testimonio reuocando ac culpam suam recognoscendo: quod insoniti tantam laudem imposuerunt: rancore et odio agitanti: pro se proicio deducti (ipso delato ut inuini a iudicio relaxato) punient ipsi ut falsi testes accusantes seu offerentes: ut notat Paulus super ca. multorum. et non. illos in

B

Partis tertie

L prin. de here. in cle. et feret sententia seu penitentia ptra eos ad arbitriuz
episcopi z iudicij: oino tñ ad ppetuos carceres tales falsos testes pde
nando z in pane z in aqua ad dies vite peitentiando: ponedo etiam post
ad scalas ante portas ecclesie tales zc. habet tamē potestate epi mitis
gare aut etiā aggrauare post annū z tēpora p formā tenoris sequētis.

Sicut autē talis dephēsus p annū vel pl⁹ vel alio maiori pgruo tpe
expectat pstitit i negatiua ptnue z testes legitimi in affir
mariua deponant se: eps z iudices ad relinqndū eisdē brachio
seculari: mittēdo eidē aliqs pbos viros fidei zelatores: z pfer
tim religiosos eidē non in q̄tos: s̄ familiares z gratos q̄ eidē indicēt q̄
mortē nō pōt euadere tpalē: dū sic stat in negatiua: s̄ tradet tali die vt
heretic⁹ impenitēs p̄tati curie seculari. Et nihilomin⁹ eps z officialis
mittat baliuo seu p̄tati curie seculari: q̄ten⁹ tali die et hora et i tali lo
co extra ecclesiā tñ: veniat cū familiā sua ad recipiēdū quēdaz hereticū
impenitētē quē tradēt ei. Et etiā q̄ faciet publice p̄conizari in locj il
lis in q̄bus p̄conizatiōnes alie fieri p̄suerūt: q̄ oēs sint tali die z hora
in tali loco ad audiēdū sermonē quē p̄dicatoz faciet d̄ fide: z tradēt eps
z officialis quēdā hereticū p̄tinacē brachio seculari. Adueniēte autē die p̄
dicta ad ferendū sententiā assignatā: erūt eps z officialis i loco p̄dicto:
ipso tradēdo ibidē p̄stere in alto: clero et p̄plo cōgregato: vt eminet
ab omnibus videatur: ac p̄sente potestate curie secularis stante coraz
ipso tradendo. Quibus lectis feretur sententia per hunc modum.

Des miseratiōe diuina eps talis ciuitatj aut iudex in terrj
talij dñi. Attēdentes q̄ tu talis de tali loco talis diocesis fuisti
nobis delat⁹ de tali heretica p̄uitate. Exprimant. Et vellem⁹
certiorari: an ea q̄ de te z ptra te nobis dicta fuerāt p̄tate ali
qua fulcirent: et an tu ambulares in tenebris aut in luce: descēdim⁹ ad
nos informandū: testes diligētius examinandū teq̄ vocandū: ac inter
rogandū sepius medio iuramēto: defensionēsq̄ exhibendū: ac ad oia et
singula faciendū q̄ per nos stenda erāt s̄m canonicas sanctiōes. Verum
cū vellem⁹ p̄sens tuū negociū sine debito terminare: solēne p̄siliū tam
in tbeologica facultate q̄ in iure canonico z ciuili corā nobis fecim⁹ cō
gregari: z v̄sis ac diligētē discussis p̄cessus meritj z oibus z singulis
in p̄senti causa p̄ductis deductj actis et actiuitatis p̄dictoꝝ p̄silio dige
sto parit⁹ et maturo repimus ptra te legitime p̄batū q̄ fuisti tanto tpe
infect⁹ heretica p̄uitate: z iam repimus q̄ fecisti z dixisti talia et talia.
Et p̄mant ex q̄bus appar: manifestez q̄ es legitie dephēsus in p̄dicta
heretica p̄uitate. Sane cū cuperem⁹ put ad buc cupim⁹ te p̄tate fatens
do resiliire ab heresi antedicta et reduci ad gremiū ecclesie sancte: ac ad
sanctē fidei v̄nitatē: vt sic saluares animā tuam: z tam anie q̄ cor: poris
mortē euaderes gehennalē tam p nos q̄ p alios: nōstrā diligētiam exer
centes: ac p te lōga tpa expectantes: tu in repobū sensum datus p̄tem
p̄sisti acq̄scere nostrō cōsilio saniori: imo p̄sististi z p̄sistis in negatiua

Questio XXXII fol. CXLIII

A ptinacia: ac otumaci animo indurato: qd dolentes referim? et referedo plangim? ac dolemus. Veru cum ecclesia dei tanto tepore expectauerit quatenus resiliens recognoscendo ppriam tuam culpā et nolueris neq; velis: r nō habeat vltra qd tibi gratie faciat ac mercedis. Exapopt vt sis ceteris in exemplū et alijs ab huiusmodi heresib? arceant et tanta facinorosa nō remaneant impunita. Hos episcop? et iudices in causa fidei memorati sedentes p tribunali more iudicū iudicantiū sacrosanct? euāgelijis positis corā nobis: vt de vultu dei iudicū nostrū prodeat: r oculi nostri videant equitatē: habentes pre oculis solū deū et sancte fidei gloriam r honorē: te talem in nostra p̄sentia p̄stitutum hac die boza et loco ad audiendā diffinitiuam sententiā assignatis: diffinim? declaramus r sententiāmus te esse hereticū impenitentē: tradēdū seu relinquēdum vt talem brachio seculari: ac per nostrā sententiā vt vere hereticū cum p̄tinacem impenitentē: a foro ecclesiastico te p̄ficiamus r tradimus seure linquimus brachio seculari ac potestati curie seculari. Eandē curiam secularē efficacit̄ deprecātes: quaten? circa et citra frū prodeat: r oculi onem r mortis periculū suam sententiā modere. lata est hec sententia.

D Oterunt aut episcopus et iudices disponere qd aliqui pbi viri fidei zelatores ipsi relicto: curie seculari nō ingratos: sed famulantes et gratos associēt dictū relictum dū curia secularis in eum suū officium ereq̄tur qui cum p̄solent et adhuc inducāt qd fatendo veritatē et recognoscendo culpam suam resiliat ab erroribus suis. **B** si forsā post sententiā et iam relictus ad locū vbi est cōburēdus deduct? dixerit se velle fateri veritatē r recognoscere culpā suā r ita fecerit: ac paratus fuerit huiusmodi heresim r omnē aliam abiurare: licet p̄sumat qd hoc faciat plus metu mortis q̄ amore veritatis: crederem qd ex misericordia possit recipi vt hereticus penitēs et peptuo immurari. Juxta glossam super capitulū. ad abolēdam. s. p̄sentia. et ver. audientia. et capitulo. excommunicamus. h. de here. Quis de rigore iuris nec tali conuersioni est magna fides a iudicibus fidei adhibenda: imo r p̄pter damna teporalia illata ipsum semp punire possūt.

C Sup p̄dictū h̄ fugitiuū: vel se p̄ficiat absentatē Questio. XXXII. Redecimus et vltimus modus processum fidei terminandi et sententiandi: est quando delatus de heretica p̄auitate: processus meritis diligenter discussis cum bono consilio in iure peritorū reperit conuictus de heretica p̄auitate: est tñ fugitiu? seu absens otumacit? h̄ cōgruo tpe expectat?. Et h̄ est in trib? casibus. Prim? est qū dlat? est dephēsus in heresi vel in p̄fessione p̄pa vel facti euidētia vel testiu? p̄ductione legitima: h̄ fugerit vel se absentauerit et citat? legitime noluerit cōparere. Secūdus casus est quando aliquis est delatus r recept? aliquali infor̄matione cōtra eum habet aliquali? seu leuiter suspectus: r sic citetur respōsurus de fide: r quia renuit cōtumaciter cōparere excōscetur: r excōmunicat? sustinet illā excōmunicatio.

Partis tertie

C nem anio ptumaci z temp ptumacit se absentat. Terti casus est qñ ali qñ impediuit directe sententiã seu pcessũ fidei epi vel iudiciũ vel q ad h dederit auxilium pñsiliũ vel fauorẽ: talis est excoicatiois mucroẽ pcessus quã si sustinuerit p annũ anio indurato extic est vt heretic? pdenand? p ca. vt inqñstiois. s. pbibem? de here. li. vj. et ptumacit se absentauit. In pmo casu ille talis est ipenitẽs heretic? pdenand?: iuxta ca. ad abo lendã. s. pñenti. In scdo casu z tertio nõ est heretic? ipenitẽs iudicãd?: hã tãp seu vt penitẽs heretic? cõdẽnand?. iux ca. cũ ptumacia. z p ca. vt inqñstiois. s. pbibem? de hereti. li. vj. Circa quẽlibet istoz talis pctis ca est seruãda. Talis emi pgruo tpe expectat? citef p epm et officialẽ in ecclia cathedrali illi? diocesis in q deliqñt: z i alijs ecclesijs illi? loci vbi domiciliũ hbebat et spẽalit? vñ fugit z citabif p formã tenoz seqñtis.

D **Os.** iã. miseratiõẽ diuina eps talis ciuitat? zc. aut iude? talis diocesis spũ pñsiliũ sanioz. Pretea cñct? nre mẽtis desiderabi lib? illud potissimũ infigit cordi nro tpi? nris ne in dicta tas li diocesi vberẽ florẽtẽq ecclesiã vineam inquã dñi Sabaorh quã sũmi patris dextera stuosis cõplãtauit: quã eiusdẽ patz fili? pro pñi ac viuifici vnda crnoz vberib? irrigauit: quã ipse alm? spũs para cler? mir? ineffabilibusq donis intim? fecũdauit: quã tota ipsa incõp? bẽsibilis atq inarticibilis trinitas btã grãdissimis varijsq pñilegij sancti? dotauit pariterq ditauit: aper de silua q est z dicit? heretic? qñ bet abforbeat z depascat fruct? fidei vberes deuastãdo ac lacerãtes de refim vepres palmitib? inserẽdo serpẽsq tortuosus nri i prob? hñant gener? inimic? effnas vir? q est satbanas z diabol? eiusdẽ vinee dñice palmites inficiat: atq fruct? vir? pñitar? heretice imittẽdo. Hec etiã ager ipse dñicus ppl's inquã catholic?: ad quẽ excolẽdũ parit? z serẽdũ descẽdit de sũmo? poloꝝ arce dei patz vnigenit? atq pmogenit? ses minauit mir? sanctisq pñicationib? discurrit p villas z castella docẽs nõ sine magnis fatigatiõib?. Elegit aplos viros vtiq oparios idustri: os ac pduxit ditãs illos eternis retributiõib? expectãs ipse dei fili? q agro isto magno illa die iudicij extremo vberes manipulos colligere et p man? sanctoz angeloꝝ recõdere in celesti horreo sancto suo Sanso nisq vulpecule incertate q sicut psone labe heretica depuate faces qdẽ habẽtes diuersas: hã caudas ignitas ad iuicẽ colligatas: qz q varietate flãme puenit in idipũ segetẽ dñicã iam albã ad messim splẽdozib? dei relucẽtẽ mozu amarissimo demolliant: ac discursu subtilissimo per: gant: impetuzq validissimo accedãt parit? z accedãt dissipãt z deuastãt sinceritatẽ sancte fidei catholice subtilit? z damnabilẽ subuertẽdo. Eas ppẽ cũ tu talis incidẽs in damnatas hereses maleficãrũ illas publice in tali loco pcticãdo seu talit? dicãt: seu fuer? p testes legitimus puic? de heretica pñitate: siue ppa depbẽsus pñsitiõẽ i iudicio p nos recept? z post capt? fugẽs: medicinã refutãs salutarẽ citauerim? te: vt de z sus p bis corãz nobis manifest? responderes: tuq duc? maligno spiritu

H pariter z seductus reuerſis comparere : vel ſic . Ea propter cum tu ta-
 lis delatus nobis de heretica prauitate z recepta informatione contra
 te alias de eadem eſſes nobis ſuſpectus leuiter : qui ſores infectus la-
 be p̄dicta. Citauimus te quatenus corā nobis p̄ſonaliter cōparens de
 fide catholica reſpōſurus cumq; citatus reuerſis cōparere p̄tinaſſet
 ex cōmunicauimus te ac ex cōmunicatū fecimus publicari. In qua ſtetit
 ſti p̄ annū ſeu annos tot aīo p̄tinaci latitās : z inde ita q̄ nūc q̄ te duxerit
 ſpūs malign⁹ ignoram⁹ z cū te expectauerim⁹ miſcōditer z benigne
 vt reuertaris ad gremiū ſcētē fidei vnitatē: tu facere p̄tēpſiſti i reprobiū
 ſenſum dat⁹ . Sane volum⁹ z tenemus iuſticia nos cogēte cauſam tuā
 h̄mōi ſine debito terminare: nec valeamus tā nepbanda crimina commi-
 uentibus oculis tolerare. Nos ep̄s z iudices in cauſis fidei ſupradict⁹
 te talem ſepe factū latitantē pfugū z fugitiuū p̄ p̄ſens edictū pu-
 blicū req̄rimus pariter z citamus p̄emptorie quatenus die tali tali mē-
 ſe tali anno in tali eccleſia cathedrali talis dioceſis hora tertiarū com-
 pareas p̄ſonaliter coram nobis diffinitiuā ſententiā audicturus. Si
 ſignificantis q̄ ſue cōparueris ſue non p̄cedem⁹ ad noſtrā diffinitiuā
 ſententiā cōtra te put ius z iuſticia ſuadebūt. Et vt p̄us noſtra citatio
 pueniat ad tuā noticiā: nec valeas ignorātē velamine te tueri p̄ſentes
 litteras dictas reſiſſionē z citationē noſtrā in ſe cōtinentes volum⁹
 z mandamus affigi in valuis publice talis p̄dicte eccleſie cathedralis.
In quoz testimoniū ſinguloz p̄ſentes noſtras litteras imp̄ſione no-
 ſtroz ſigilloz iuſſimus communiti. Datum.

A Dueniēte autē die p̄ſc̄a ad audiēdas diffinitiuā ſententiā assigna-
 ta: ſi proſugus cōparuerit z conſenſerit publice oēm heresi-
 m abſiurare humiliter petēs admitti ad miſcōdiaz poſtulādo ſi re-
 lapſus non fuerit admittet z ſi fuerit de p̄b̄ſus p̄pria confeſ-
 ſione vel testiū legitima productione abſiurabit z penitebit vt heretic⁹
 penitens ſm̄ modū quo agit ſupra in octauo modo proceſſum fidei ter-
 minandi vbi de talib⁹ agit: ſi ſi fuerit ſuſpect⁹ violētē: ita q̄ citat⁹ re-
 ſponſurus de fide noluit cōparere: z ſuit ex hoc ex cōdicatus z ſtetit i ex
 cōmunicatione p̄ annū aīo p̄tinaci z penitebit admittet z abſiurabit
 oēm heresi- m abſiurare vt heretic⁹ ſuſpect⁹ de heresi violētē: peni-
 tens ſm̄ modū quo agit ſupra in ſexto modo p̄ceſſus fidei terminādi.
 Si autē cōparuerit z non conſenſerit abſiurare: tradetur verus heretic⁹
 impenitens brachio ſeculari per modum quo dictū eſt ſupra : z agitur
 in decimo modo p̄ceſſum fidei terminandi. Si autē contuaciter reue-
 rit cōparere: tūc formetur ſententia per modum tenozis ſequētis.

D S. N. ep̄ſcopus miſeratiōe diuina talis ciuitatis attrēden-
 tes : q̄ tu talis de tali loco talis dioceſis fuiſti nobis de here-
 tica prauitate fama publica referente ſeu fidei ſignoz inſinua-
 tione delatus. Nos q̄bus ex officio decumbit deſcēdimus ad
 videndum ac inquirendum : an clamor qui ad aures noſtras puenerat

Tertie partis

C veritate aliqua sulciretur. Verum cum inuenissemus te in heresi deprehensum deponentibus contra te pluribus testibus fide dignis te coram nobis aduocatum iustum detineri: dicatur: sicut factum fuit: an vices comperuerit et medio iuramento interrogatus falsus fuerit vel non. Sed post maligni spiritus consilio ductus et seductus metuens tua vulnera vino et oleo salubriter consoueri aufugisti: aut ponatur si ita est carcerem et arrestum fregisti pariter et aufugisti latitans hinc et inde et quo te malignus spiritus duxerit ante factus totaliter ignoramus. Vel sic. Verum cum inuenissemus contra te taliter ut predicatur nobis delatum de heretica prauitate multa indicia propter quod suspectum leniter de heretica prauitate predicta te merito habeamus citauimus te per publicum edictum in talibus et talibus ecclesie talis diocesis quatenus infra certum terminum nobis presertim coram nobis in tali loco personaliter compareres. In et super predictis pro te depositis et aliis de fide catholica et eius articulis responsurus: tu vero infansano consilio adherendo renuisti contumaciter comparere: cumque iusticie exigente te te excommunicauerimus ac fecerimus excommunicatum publice denunciamus in medicinam refutas salutarem dictam excommunicationem ultra quam per annum sustinueris et adhuc sustines in reprobum sensum datus animo pertinaci et profusius latitans hinc et inde: ut quo te malignus spiritus duxerit ignoramus. Hanc cum longo tempore quia tanto die te expectauerit ecclesia sancta dei misericorditer et benigne: quatenus ad eius misericordie gremium euolares ab erroribus resiliendo et iuxta fidem catholicam perfectam operando: ipsaque de clementia vberius enutriet: malignorum seductus consilio acquiescere recusasti in tua pertinacia perseveras. Vtrum cum vellemus potuimus et debemus iusticia nos cogere causam tuam sine debito per sententiam terminare citauimus te quatenus hac die et hora et hoc loco compareres personaliter coram nobis diffinitiuam sententiam auditurus: et quia renuisti contumaciter comparere: merito te ostendis velle perpetuo in tuis heresibus et erroribus remanere: quod dolentes restrinximus et referendo dolemus. Sed cum non possumus nec velimus iusticiam subterfugere: nec tantam inobedientiam et contumaciam ad dei ecclesiam tolerare. Ad exaltationem fidei orthodoxe et ad extirpationem hereticę prauitatis: iusticia exigente et tua inobedientia et contumacia requirere hac die hora et loco tibi in antea ad audiendam diffinitiuam sententiam peremptorie assignatis: prehabito multorum consilio peritorum tam in theologica facultate quam in iure canonico et civili processus meritis visis et diligenter discussis sedentes pro tribunali more iudicum iudicantium sacrosanctis euangelis positis coram nobis: ut de vultu dei iudicium nostrum prodeat et oculi nostri videant equitate: habentesque per oculis solum deum et sancte fidei irrefragabilem veritatem contra te talem absentem et presentem beati Pauli apostoli vestigia imitantes iniam diffinitiuam taliter ferimus in his scriptis et huiusmodi inuocato. Nos episcopus et iudices in causa fidei memorati: attendentes in causa ista fidei ac processibus inde confectis ordinem iuris fore seruare

H tum. Attendentes etiam quod legitime citatus non comparuit: nec per te nec per alium te aliquo modo excusasti. Attendentes etiam quod in premissis heresibus longo tempore pertinaciter persististi: et adhuc etiam perseveras ac communicationem per tot annos in causa fidei sustinuisse: putare etiam sustines animo indurato. Attendentes etiam quod ecclesia sancta dei non habet ultra erga te quod faciat cum perseveres et perseverare velis in excommunicatione de heresibus premissis. Et propter beati Pauli apostoli vestigia sectantes declaramus diffinitivus et sententiam te tale absentem vel presentem esse hereticum pertinacem et vel tale vel relinquendum brachio seculari: et per nos infamiam diffinitivam te a foro ecclesiastico expellimus et relinquimus prelati curie seculari. Eadem curiam effectuose deprecantes: ut si quando te habuerit in sua prelate erga te citra sanguinis effusione et mortis periculum suam infamiam moderet. Nota sunt heresibus etiam. Considerandum est hic quod si iste perfugus et stumar fuerit de heresibus in heresi vel per prava confessione vel testibus legitis et an abiuratione fugit: est per infamiam hereticus? Ipenites iudicandum: et ita infamiam ponendum est. Si autem aliter non fuit de heresibus nisi quod delatus suspectus hinc fuit citatus respectus surus de fide: et quod renuit comparere fuit excommunicatus: et in excommunicatione tali stetit ultra quod per annum animo indurato: et tamen noluit comparere: iste non est iudicandum hereticus: sed vel hereticus et vel talis condemnandus: et ita per nendum est in sententia ut dictum est prius.

¶ Supra personam delatam ab alia malefica incinerata vel incineranda qualiter sit sententiandum. ¶ Questio XXXIII

B Quartusdecimus modus processum fidei terminandi et sciendum est quomodo delatus de heretica pravitate processus meritis circa deponendum diligenter discussis cum bono consilio in iure perito reperit de tali heretica pravitate tamen ab altera malefica incinerata vel incineranda delatus vel delata: et hoc contingere potest tredecim modis tamquam per tredecim casus: quod sic delatus. Vel reperit in unum et absolvetur totaliter. Vel reperit cum hoc diffamatus de tali heresi generaliter. Vel reperit ultra infamiam questionibus exponendus aliquo modo. Vel reperit suspectus de heresi vehementer. Vel reperit suspectus de heresi violenter. Vel reperit diffamatus et suspectus simul et communiter. Et sic consequenter in aliis casibus putat in vicesima questione tactus est: ut ad tredecimum includit. Primum modus fit quomodo tamen ab ipsa malefica detenta delatus est: et non convincitur nec confessione propria nec testium productione legitima: nec alias reperitur indicia: ex quibus verisimiliter tamquam suspectus iudicari possit: talis omnino venit absolvetur etiam per ipsum iudicem seculari: qui deponentem aut incineravit aut incinerari propria auctoritate aut ex commissione episcopi iudicis ordinarii habuit et absolvetur per sententiam in primo modo processum fidei terminandi circa vicesimam questionem contentam. Secundus modus incidit quomodo ultra hoc quod detenta delatus est etiam per totam illam villam seu civitatem diffamata existat: ita quod tamen modo infamia precise et sola laboravit semper: licet deponit per depositionem detente malefice infamia sit aggregata. Circa talem

Tertie partis

C talis practica est seruāda: quia iudex considerando q̄ vltra infamiam nihil in particulari aduersus eā ab alijs fidedignis in villa aut oppido probatur: licet forte detenta certa grauiā aduersus eū deposuit: quia tamen fidem perdidit abnegādo illam diabolo: vnde z difficulter eius dictis a iudicibus fides adhibetur: nisi ex alijs circumstantijs illa infamia aggrauaret: z tunc in tertiu iam sequentē modum incidit. Ideo canonica purgatio erit tunc indicenda: z pcedetur p sententiā in secundō modo pcessum fidei terminandi circa vicesimā secundā questionem contentam. Et si iudex ciuiliū illā purgationem corā episcopo decreuerit fieri: z solēniter in finem: vt si deficeret vt tunc per ecclesiasticū z ciuilem iudicem in exemplum alioꝝ eo firmiori sententiā puniretur: bene quidem fit. Si autem per se voluerit exequi: mādet vt decem vel vigin ti cōpurgatores ordinis sui habeat z pcedat: vt in secūdo modo sententiandi talis tactū est: nisi q̄ vbi ex cōmunicandus esset q̄ tūc ad ipsū ordinariū recursus habeat: z hoc contingeret vbi se purgare nollet. Tertius modus incidit super talem delatū: vbi licet non vincatur confessione ppria nec testiu pductione legitima nec facti euidentiā: nec etiā sunt indicia sup aliquod factū: in quo vnq̄ notatus fuisse ab alijs in habitatoribus ville aut oppidi: nisi q̄ infamia tantū laborauit apud eos aggrauat aut infamia ex detente malefice depositōe: vt pote quia affertur illū vel illā in omnib⁹ fuisse sociā z secū in criminib⁹ participasse hoc ipm tū sicut constantē delata negat: ita z alijs in habitatorib⁹ vel non est notū vel de nulla nisi de honesta cōuersatione seu etiam participatione ipsi cōstat. Circa talem talis practica seruatur. Primo q̄ ad frontare se habēt facie ad faciē z obiectiones mutue z respōsiones diligenter sunt cōsiderande: z si quidem varias aliqua in verbis icideret vnde iudex verisimiliter ex concessis z negatis psumere pōt ipsam delatam merito q̄stionibus exponēdam: pcedatur p sententiā in tertium modum pcessum fidei terminandi circa vicesimā tertią questionem cōtētas ipsam tormētis leuiter exponēdo: adhibitis cautelis alijs q̄ plurimis z necessarijs: de quibus circa pncipiū huius tertie partis supra patuit ad longū: z ex q̄bus psumit talē esse aut innociā aut reā. Quartus modus incidit vbi talis delatus inuenitur suspect⁹ leuiter: z hoc vel confessione ppria vel depositione alterius detēte: z sunt q̄ ad hanc leuē suspitionē reducūt illos q̄ ad pccandum mulieres maleficas cōsultuissent: vel vbi inter cōiugatos odio se mutuo psequentes amorē procurassent: aut etiā p aliquo cōmodo tēporali apud maleficas laborassent sed quia tales vtiq̄ ex comunicati sunt tanq̄ hereticoꝝ z credēs. supra cā. ex cōmunicamus. i. §. credēs. li. vj. de here. vbi dicitur. credentes autem eorum erroribus hereticos similiter iudicamus: quia etiā ex factis psumit de effectu: ad hoc arg. xxxij. q. ij. qui viderit. ideo videtur q̄ acrius sunt puniendi z sententiandi q̄ illi q̄ de heresi leuiter habent suspecti put iudicādi sunt aliqui ex leuibus coniecturis: puta quia eis

Questio XXXIII §or. CXLVII

A seruitia ex bibuissent litteras detulissent eorum erroribus sic nullam fidem adhibuissent quod tamen illos non manifestassent: alimonia ab eis accepissent. Sed siue illi siue isti intelligant hoc quod in consilio peritorum conclusum fuerit super leuē suspicionē persequendum erit a iudice per talem practicā: talis enim aut abiurabit aut canonicè se purgabit secundum quod in quarto modo processum fidei terminando sub questione vicesimaquarta tangit. Sed tamen quia potius videtur quod abiuratio sit indicenda: et hoc propter alle. ca. ex cōica mus. §. si. qui vero inuēti fuerint sola suspitione notabuntur. tamen non debent si relabantur pena relapsorum puniri: et procedit prout in quarto modo processum fidei terminandi circa vicesimam quartam questione tactum est. Quintus modus incidit ubi talis delatus inuenitur suspectus veheementer: et hoc simili modo vel confessione propria vel depositione alterius malefice detente: et sunt qui ad hanc leuē dispositionem reducunt impedidores iudicis directe vel indirecte eorum officium inquirendo malefice impediendo: dummodo hoc scienter fecerint ex ca. vt inquisitionis negocium. li. vi. de here. Item reducunt omnes qui impediuntibus prestant scienter auxilium consilium vel fauorem. patet per alle. ca. inquisitionis. Item reducunt qui citatos aut captos hereticos instruunt de celanda veritate: et vt illam subtrahant vel falsitatem asserant: et hoc ex ca. accusatus. r. §. si. Item reducunt omnes qui eos quos sciunt hereticos receperant scienter deducunt visitant vel associant munera mittunt seu fauorem impediunt: que omnia in fauorem non persone sed culpe fiunt ubi scienter fiunt. Et ideo dicunt quod ubi delata persona participat de premissis: et hoc per consilium ita iudicatum fuerit. Tunc iuxta quintum modum processum fidei terminandi sub questione vicesima quinta sententianda est: taliter vt omnem heresim sub pena relapsorum ubi recidiuaret habeat abiurare. Possumus tamen asserere adducendo quod iudices respectum habeant super vniuersum cuiuscumque malefice incinerate aut detente familiam prolem seu etiam progeniem: eo quod vt plurimum tales reperuntur infecte: cum malefice etiam proprios infantes ex demonum in formatione ipsis habent offerre: vnde et indubie in quibuscumque flagitijs informare parent hec ex prima parte operis. Probatur et ex eo quod sic in simplici heresi propter agnitorum hereticorum familiaritatem: dum quis de heresi infamatus existit etiam consequenter ratione familiaritatis est de heresi vehementer suspectus ita et in hac heresi maleficarum profatus aut casus patet in ca. inter sollicitudines. extra de pur. ca. ubi apparet quod rōne infamie de heresi fuit decano cuidam indicta purgatio canonica. Et rōne familiaritatis hereticorum abiuratio publica: et rōne scādali fuit priuatus beneficium quousque scādali sopiret. Sextus modus incidit ubi talis delatus efficit suspectus violenter: hoc autem fit non ad simplicem vel nudam depositionem alterius malefice detente: sed ad indicia facti que eliciuntur ex quibusdam verbis et factis a malefica detenta perpetratis et plaris: quibus ad minus delata asserit interfuisse et operibus deponētis comunicasse. Pro

Tertie partis

C quorum intelligētia aduertenda sunt ea que supra questione decimano na tracta sunt p̄cipue sup violētā suspitionē quomodo ex violētibus z conuincētibus oritur coniecturis: z qualiter iudex violētatur ad credendū ex sola suspitione aliquē esse hereticū: q̄ tū forassis bon' catholīcus ī corde existit. Sicut canoniste exēplificānt circa simplicē beresim de eo q̄ citat' in causā fidei ad trūdēdū renuit cōparere contumaciter: ppter quā p̄sumaciā exōdicatur: in q̄ vbi p̄ annū p̄seuerauit efficit suspectus de beresi violēter. Quare z a fili' circa talē delatā aduertēda sunt indicia facti: ex q̄b' efficit violēter suspecta: z ponat casus detēta malefica asseruit illā interfuisse suis maleficijs q̄ tū delata constanter negat: quid ergo faciet: vt ius opus erit considerare an ex aliquib' opib' sit veuēter suspecta: z an veuēns suspitio in violētā valeat transire: sicut ī p̄fato casu citatus respōsurus vbi nō cōparet: sed renuit cōtumaciter sit suspect' leuē de beresi etiā vbi citatus fuit in nō cā fidei si aut in cā fidei citat' renuit cōparere z ppter contumaciā ex cōmunicatur: tunc fit suspectus veuēter: quia tunc leuis suspitio transit in veuētem: z si per annum persistat tunc veuēns transit in violētā: ita cōsiderabit iudex si ratione familiaritatis cōtracte cum detenta malefica sit delata veuēter suspecta: vt immediate in quinto modo incidēdi tactū fuit: tunc opus erit cōsiderare an ipsa veuēns suspitio in violētā transire possit: p̄sumitur enim q̄ transire possit: id est q̄ flagitijs detēte ipsa delata interfuit: vbi familiaritātē cum ea frequenter habuit. Est ergo procedendum iudici iuxta sextum modum processum fidei terminandi: prout in vicesima sexta questione tāgitur. **Q** si queritur: quid faciet iudex si adhuc talis delata ab altera malefica detēta omnino persistat in negatiua: non obstantibus quibuscumq̄ indicijs aduersus eā productis. Respondetur. Primo iudex debet aduertere super negatiuas responsiones an ex vicio seu maleficio taciturnitatis proueniant siue non: z quidem vt in primis questionibus questione decimaquinta z decimasexta huius tertie partis patuit: iudex cognoscere potest si flere z lacrymas emittere valeat z vbi in questionibus quasi insensibilis redditur: ita q̄ ad pristinas vires facilius redit: tunc quidem violēta suspitio aggrauatur: z tunc omnino non est habere dimittenda: sed s̄m vt in sexto modo sententiandi z p̄csum fidei terminandi patuit sup allegato perpetuis carceribus ad penitentiam peragendam deputanda. Si vero maleficio taciturnitatis non sit infecta propter veuētes dolores quos in questionibus sustinet vere et realiter: cum tamen alie ex maleficio taciturnitatis quasi insensibiles redduntur vt dictum est: tunc vltimum refugium iudex habere potest super canonicā purgationem que si a seculari iudice indicitur dicitur vulgaris licita: quia non de numero illarum purgationum vulgarium de quibus. h. questione. iij. consuluisti. z ca. monomachiam tractatur. An qua purgatione si defecerit vt reus vel rea iudicabit. Septim' mo

B dus incidit vbi delat' ipe nō reperitur legitime dephēsus nec p'pria con-
fessione nec facti euidētia nec testiū legitima p'ductio: h' tñ reperit a detē-
ta malefica delat' v' delata:z cū h' repiunt' idicia q' ipm reddunt suspen-
ctū leuiter v' vehemēter: vt pote q' solūmō habuit magnā familiarita-
tē cū maleficus tūc tali rōne ifamie est dicēda canonica purgatio. iuxta
ca. al. inē sollicitudines. z rōne suspitiōis heresim abiturare cū pena res-
lapforū vbi recidiuaret si vehemēter suspect' v' sine illa si leuit': z pce-
datur vt in septio mō pcessum fidei terminādo circa c. p. vj. q'stionē ta-
ctū est. Octau' mod' incidit vbi sic delat' reperit p'sessus heresim illā h'
penitēs z nūq' relapsus. Vbi notādū q' p'sequēter pōt vt iusticio suades-
bit: tñimodo recursus ad ipos tredecim modos sniāndi habere potest
z fm illos se resolvere vbi aliquod ambigū interuenerit.

Sup modū sniāndi maleficā maleficia tollētē: i sup etiā sup malefi-
cas obstetrices z maleficos sagittarios. Questio XXXIII et XXXV

Quintodecim' mod' pcessum fidei terminādi z sniāndi est qū
delat' de heretica prauitate reperit maleficia nō inferētē h' tollē-
tē. Circa istū tal' practica ē suāda: q' aut vtiē remedijs licitis
aut illicitis: z si q'dē licitis nō vt malefic' h' vt c'p'sicola ē iudicā-
us. De q'b' licit' remedijs s. circa p'n. bui'. iij. p'ris ad lōgū patuit. si
vero illicitis: tūc distinguēdū: q' aut sunt illicita simpl'r: aut fm q'd. Si
simpliciter aduc dupliciter: q' v' nocumēto p'rimi v' sine nocumēto:
vtrog tñ mō sp cū exp'ssa demonū iuocatiōe. Si nō illicita fm q'd puta
q' absq' exp'ssa lz nō absq' tacita demonū iuocatiōe sūt: talia iudicant'
vana poti' q' illicita noiari a canonistis z cert' theologis. vt s. in. j. q'
stione bui' vltie p'ty toti' opis patuit. Iudex ergo q'cūq' siue eccl'asti-
cus siue ciuilis: lz p'mos z vltios nō beat reprobare z signāter p'mos
poti' cōmēdare z vltios tolerare put canoniste asserūt licitū esse vana
vanis p'tudere. Illos tñ q' cū exp'ssa demonū iuocatiōe maleficia aufe-
rūt nullo mō tolerare oz p'cipue illos q' cū nocumēto p'rimi talia cōmit-
tūt. Et dicunt' cū nocumēto p'rimi practicare: qū maleficis ita ab vno
aufert q'd alteri infert. Nec obstat si illa cui infert sit malefica p se siue
nō: z siue sit illa q' maleficis i'tulit siue nō z siue sit bō siue q'cūq' alia
creatura: patēt sup h' oīa acta z gesta i. j. q'stīde supra allegata deducta.
Sed q'rit q'd faciet iudex vbi tal' asserit se maleficia tollere p licita z nō
illicita remedia: aut quō possit talia faciet iudex cognoscere. Rūdet q'
citato illo iterroget' q'bus medijs vtaf: nec tñ p'bis suis itā dūm erit: h'
eccl'astic' iudex cui ex officio incūbit diligētē inq'rat siue p se siue p
plebanū aliquē: q' singl'is parrochianis exacte sub p'rito iuramēto q'd
exigere pōt pquirat q'b' remedijs vtaf z si q'dē inuēta fuerit put cōiter:
t iij

Tertie partis

A inueniunt cū supstitioſis remedijs oīno non ſunt ppter horribiles penas a canonib⁹ inflitias: vt inferius patebit tolerāde. Et ſi querit vñ pnt remedia licita ab illicitis diſcerni: cū ſp aſſerēt ſe q̄buſdā oīonib⁹ ⁊ herbar⁹ appellatiōib⁹ h̄mōi amouere. Rūdetur hoc facile foret dūmo do diligēs inq̄ſitio fieret. Itā q̄ neceſſē habēt ſua ſupſtitioſa remedia occultare: eo vt nō reppendantur ſeu vt facilius mētes ſimplicium ſu laqueare valeant: ideo h̄mōi verbis aut herbarū applicatiōibus inſi ſtūt: tū ex q̄tuor ſupſtitioſis eorū actib⁹ tāq̄ ſortilege ⁊ malefice manifeſte reppendantur. Sunt enī de occultis diuinantes: ⁊ ea que non niſi malo: ſum ſpirituū reuelatione ſcire poſſunt referantes. Exempli gratia: vbi pro ſanitate acquirēda frequentantur a leſis cauſam leſionis aut maleficij ap̄ire ⁊ manifeſtare ſciunt: vt ſi ratione altercationis cum vicina acciderit vel aliqua ex cauſa alia: hoc ip̄m perfectiſſime noſcunt ⁊ iudicare frequētantibus ſciunt. Secundo vbi ad vnius nocuētī ſeu maleficij curam ſe intromittunt: alterius vero minime prout in dioceſi ſi ſpirēſi malefica quedam in loco quodam zu boſen nuncupato exiſtit que licet plures ſanare videatur certos tamē minime ſe poſſe curare fatetur: nullā ob aliā cauſam niſi vt ab incolis fertur: q̄ maleficia talib⁹ illata ſint tam fortiter ab alijs vt aſſerit maleficijs impreſſa: ⁊ hoc vtiq̄ virtute demonum q̄ illa amouere non valeāt: quia videlicet demon nō ſemper demoni cedere poteſt aut nō vult. Tertio vbi ſemper huius maleficia illata ſingulares exceptiones facere noſcuntur: prout in ipſa ciuitate Spireniſi contigiſſe noſcitur: dum quedam honeſta perſona maleficiata in tibijs h̄mōi diuinatricē ob ſanitatis grām aduocauit: illa domū ingreſſa ⁊ eā dū intuita fuiſſet talē exceptionē fecit: ſi inq̄t ſquamos ⁊ capillos in vulnere non habuerit: reliqua omnia extrahere poterō cauſam etiā leſionis aperuerit: licet ex ture ⁊ ad duo miliaria aduenſaſſet dicēs: q̄a cū vicina altercaſti tali die ideo tibi accidit: p̄ter ſquamos etiā ⁊ pilos alias q̄ plures diuerſorū generū res ex traxit ⁊ ſanitati reſtituit. Quarto vbi ſupſtitioſis inſiſtūt aut iſiſtere faciūt ceremonijs: ⁊ ſic ante ſolis ortū vel alio determinato tpe ſe frequētari volūt: dicētes q̄ infirmitates vltra angariā illatas ſanare nequeāt aut q̄ tñi modo duas aut tres pſonas p̄ annū ſanare valeāt: licet nō ſanādo ſed a leſionibus ceſſando ſanare videant. Poſſunt ⁊ addi q̄ plures alie conſiderationes circa taliū pſonarū cōditiones: q̄a vt plurimū retroactis tpi⁹ male ⁊ reppēſibilis vite fuerūt diffamata ſeu adultere aut maleficiarū ſupſtites: vñ ex nulla ſanctitate vite hec grā ſanitatis a deo collata. Incidentaliter reducunt ⁊ obſtetrices malefice oēs alias maleficas i flagitijs excedētes: de quib⁹ ⁊ in p̄ma pte opis deductū eſt: quaz etiā tantus numerus: vt ex eaz cōfeſſionib⁹ comp̄tū eſt: q̄ nō eſt imāſ vilita vbi h̄mōi nō rep̄ant exiſtit: cui piculo vtiq̄ a p̄ſidētib⁹ foret i pre ſuccurrēdum: vt non niſi iurate obſtetrices a p̄ſidētib⁹ deputarētur cum alijs remedijs que in ſecūda parte operis tacta ſunt. Incidit ⁊ de

A malefici sagittarij in p̄tumelā vtiq; christiane religiois tanto periculofius detegentes quanto z securiores habent in terris optimatū z p̄ncipū receptatores fautores z defensores. Sed q̄ omnes tales receptatores fautores z. oib' maleficijs plerūq; in certis casib' dānabiliores existāt: sic declarat. Nā taliū defensores a canonist' z theologis in duplici ḡne assignant. Quidā nāq; errozē: alij hō psonā sunt defendentes z hi qdē q̄ errozē dānabiliores ipis q̄ errāt existūt cū nō soluz heretici imo heresiarchi habēdi sunt: vt ptz. r̄r̄iū. q. iij. q̄ illoz. Et de his defensorib' cōiter nō loquunt iura eo q̄ ab alijs hereticis nō distinguitur: i q̄b' etiā hz locū ca. ad abolē. s. p̄nti sepe alle. Quidā alij sunt q̄ licet nō defendūt errozē defendūt tñ psonā errantē: vt pote q̄ resistūt v̄rib' z potētia ne tales malefici seu q̄cūq; alij heretici veniant ad manus iudicis fidei ad examinādū vel puniēdū z similia. Simili mō etiā fautores taliū sunt in duplici ḡne: qdā nāq; sunt q̄ publica fungant auctoritate: hoc est publice p̄sone: vt dñi r̄pales seu etiā sp̄iales r̄palem iurisdictionē habētes: q̄ etiā fautores esse possunt duob' modis obmittēdo z committēdo. **O**mittēdo. s. facere ea circa maleficos vel suspectos infamatos vel credentes receptatores defensores z fautores ad q̄ ex eoz officio obligant: cū tñ ab ep̄is vel inq̄sitorib' vel eoz alteri requirunt: vt pote si eos nō capiāt v̄ captos nō diligēter custodiāt: vel infra districtū suū ad locū de q̄ eis mandat nō deducāt aut executionē promptā de eis nō faciāt z silia. vt ptz in c. vt inq̄sitiōis. i p̄n. li. vj. de here. **C**ommittēdo aut vt pote si captos h̄mōi sine ep̄iscopi aut iudicis eius licentia vel mandato a carcere liberent vel p̄cessum iudicium: vel sentētiā eoz directe vel indirecte impediāt vel similia peragunt: vt patet in ca. alle. vt officii. s. p̄bibe. Bene taliū in p̄cedentib' circa secundū p̄ncipale hui' opis z circa finē vbi de maleficijs sagittarijs z alijs armoz incantatorib' tactū est declarate sunt. Ad p̄ns sufficiat q̄ oēs tales ip̄o iure sunt excoīcati z. r̄h. magnas penas incurrūt: ptz extra de here. excoīcamus. s. credētes. et c. alle. vt inq̄sitiōis. s. p̄bibe. In qua excoīmunicacione si per annū p̄stiterint animo pertinaci: excoīcati sunt vt heretici condēnandi. vt eodē ca. z. s. alle. Qui vero dicēdi sint receptatores z an habēdi sint vt heretici. Respondetur q̄ recipiētes h̄mōi maleficos sagittarios aut quoscūq; armoz incantatores necromanticos seu maleficos hereticos: de quibus in toto ope tractatū est sunt in duplici genere: sicut etiā de eoz defensorib' z fautorib' tactum est. Quidā nāq; sunt qui nō tñ semel vel bis sed pluries: z frequēter tales suscipiunt: z isti p̄prie z p̄m vim vocabuli dicunt receptatores a receptādo: quod est verbum frequētatium: z tales receptatores quā doq; sunt sine culpa: vt pote si ignoranter hoc faciunt: nec aliquid vnq̄ finitū de eis suspicati sunt. Aliquando sunt in culpa: vt pote quando eorum errores sciunt z non ignorant: quia ecclesia tales semper persequitur tanq̄ crudelissimos fidei hostes z non minus domini terrarum

Tertie partis

C eos receptant tenent defendunt & tales proprie sunt & dicuntur hereticorum receptatores: & de talibus etiam loquuntur iura: & q̄ sunt ex cōdicat̄, iuxta ca. ex cōdicamus. j. s. credentes. Quidam aut̄ non pluries & frequēter sed tñ̄ semel vel bis h̄mōi maleficos aut hereticos receperunt & isti non vidētur proprie dici receptatores quia non frequētar̄ sed receptores quia eos receperunt & non receptauerunt. Vicit Arch̄idiaconus dicat cōtrarium in ca. quicūq̄ sup̄ h̄bo receptatores, de quo tamē non est magna vis: quia non de h̄bis sed de factis curādum est. Ponitur tamē differētia inter receptatores & receptores: eo q̄ domini terrarum semper dicuntur talium receptatores vbi simplices qui eos expellere non habēt nec possunt & si receptores sint tamen sine culpa. Ultimo aut̄ de impeditoibus officij inquisitionis ep̄iscopoz̄ contra h̄mōi maleficos hereticos qui sunt & si heretici dicendi sunt. Ad quod respondetur q̄ huiusmodi impeditores sunt in duplici genere. Quidam nanq̄ sunt qui impediunt directe: vt qui captos pro heresis crimine a carcere propria temeritate liberant vel processus inquisitionis lacerant testes in causa fidei pro eo quia testificati sunt vulnerant: vel si dominus temporalis statuāt q̄ nullus nisi ipse de hoc crimine cognoscat. Aut q̄ nullus nisi sibi de hoc crimine accusari possit nec testificari nisi coram eo & similia: & isti impediunt directe iuxta notata per Joan. an. in capi. statutum. sup̄ h̄bo directe. lib. 2o. vj. de here. Et qui processum iudicium vel sentētiā in tali causa fidei directe impediunt vel qui ad bec agenda prestiterint auxiliū consilium vel fauorem. Et tales licet sint multum culpabiles: non tamen ex hoc sunt heretici iudicandi: nisi aliter appareret q̄ essent consimilibus erroribus maleficorum inuoluti cum pertinaci voluntate: sunt tamē ipso iure ex cōmunicacionis mucrone percussi. iuxta ca. vt inquisitionis. s. prohibemus. sic q̄ si in illa ex cōmunicacione steterint per annum animo p̄tinaci: ex tunc sunt vt heretici condemnandi: vt patet ca. 2. s. alle. Quidam vero sunt qui impediunt indirecte: vt pote qui statuūt q̄ nullus portet arma ad captēdum hereticos nisi de familia domini temporalis & similia. iuxta notata per Joan. An. in capi. statutum. super verbo indirecte: & tales sunt minus culpabiles q̄ primi: nec sunt heretici sed sunt ex cōmunicati. iuxta alle. ca. vt inquisitionis. Et etiam prestantes ad hoc consilium auxiliū vel fauorem taliter q̄ si steterint in illa ex cōmunicacione per annum animo pertinaci: ex tunc velut heretici sunt condemnandi. per alle. ca. 2. s. prohibemus. Quod sic est intelligendum: q̄ heretici condemnantur taliter q̄ si volunt redire recipiuntur ad misericordiam errore p̄us abiurato: abs vt impentētes tradētur curie seculari: vt p̄ 3. ca. ad abolē. s. p̄nti. Epilogādo malefice obstetrices put alie malefice maleficia inferētes s̄m q̄litate criminū cōdēnant & sniant: & a filij malefice maleficia sup̄stitiose vt dictū ē ope diaboli tollētes: cū non dubitū sit q̄ sicut auferre ita & inferre p̄nt: vñ & ex q̄dā pacto talit̄ malefice ex

A demonū informatiōe pueniūt: vt be qdē ledere alie nō sanare debeāt vt sic eo facili⁹ mētes simpliciū illaq̄ādo suā p̄fidia augmētēt. Sagittarij nō z alij armoz īcātatores malefici: cū nō nisi ex fauore defensiōe reces pratiōe p̄fidētiū sustētant: oēs tales p̄is p̄scri p̄tj subiacēt z q̄ officia les q̄scūq̄ p̄tra hmōi maleficos aut eoꝝ fautores zc. in eoꝝ officio īpe dirēt sili mō excoīcati sūt z oīb⁹ p̄is vti fautores subiacēt: veꝝ vbi ste terint p̄ annū in illa excoīcatione aīo p̄tinaci si redire voluerit abiurēt īpedimētū z fautoriā zad miscōiaz admittant: alias vt p̄nitētes be retici tradant brachio seculari. Et vbi nō stēt p̄ annū nihilomin⁹ p̄tra īpeditores hmōi pōt p̄cedi: vt p̄tra fautores bereticorum ar. ca. accusatus. s. vltio. Et q̄ dicitū ē de fautorib⁹ defensorib⁹ receptatorib⁹ z im peditozib⁹ sup maleficos sagittarios zc. idē z p̄ oia itelligēdū est erga q̄scūq̄ maleficas aut maleficos hoīb⁹ iumētis z terre frugib⁹ varia no eumēra inferētib⁹: veꝝ z ipi malefici q̄cūq̄ in foro p̄nie spū p̄trito z bu miliato p̄ctā desētēs z pure p̄sitētes veniā petierint: zad miscōiam resēpiant: alias vbi innotescūt p̄tra eos p̄cedere dnt q̄b⁹ ex officio incū bit citādo arrestādo capiēdo z p̄cedēdo in oīb⁹ iurta criminū q̄litatez vsq̄ ad sūiaz diffinitiuā inclusiue vt tactū ē si z inq̄tū hmōi p̄fēdētēs eterne dānatiōis laqueū p̄p̄t excoīcatiōez eis ab ecclia īfictā euadere ¶ Hui⁹ vltie p̄tis sup modos s̄nandi maleficos q̄sq̄ fr̄: euelint. uole aut etiā iuste appellantes. ¶ Questio XXXVI

B nō ad appellatiōis remediū finaliter delatū confugere iudeꝝ cerneret. Notādū p̄mo q̄ hec iterdū valida atq̄ iusta iterdum s̄riuola atq̄ nulla decernit. Et em̄ ī negocijs fidei sūmarie sim pliciter z de plano sit p̄cedēdū: vt ex p̄cedētib⁹ sepe tactū ē. ex ca. multoz q̄rela. i. cle. vbi z appellatiōis remediū interdictū. Attū q̄ iudices iterdū spōte p̄p̄t negocij arduitatē libēter ipm progāt z dila tāt. Ideo aduertere p̄nt q̄ vbi delatus sentiret se a iudice reali z de fa cto p̄tra ius z iusticiā aggrauatū vtpote qz eū ad se defendēdū admitte re noluit vl⁹ qz sol⁹ sine p̄silio alioꝝ vl⁹ etiā sine assensu ep̄i vl⁹ et⁹ vicarij p̄nūciant delatū q̄stionare cū alias sufficiētes p̄batiōes p̄ z cōtra ha bere potuissent z hui⁹ similia: tūc qdē appellatio foret iusta: alias nō. Scōdo notādū q̄ iudeꝝ appellatiōe hmōi sibi p̄ntata: tūc absq̄ p̄turba tiōe z motu debet petere copiā appellatiōis p̄testādo n̄bo q̄ nō cur rat sibi tēpus z cū ip̄e delat⁹ tradiderit sibi copiā appellatiōis aduer tat q̄ ad huc hz duos dies ad r̄ndēdū z post h̄ duos ad huc triginta ad aplos exhibēdū. Et licet statim possit r̄ndere z aplos dare istos vel il los vbi sit multū ex p̄tus z peritus tū vt cautius p̄cedatur melius est vt aliq̄ue terminum. r. vel. xx. vel. xx. v. dierum idē ad dādū parit z reci piendum apostolos quales dare decreuerit assignare cū potest ate pro rogandi. Tertio notandū est iudici q̄ infra t̄ps iurj z infra tēp⁹ assigna tū debz diligētē attendere z discutere cās appellatiōis seu grauamina allegata z si videt habito bono p̄silio p̄icoꝝ q̄ iniuste z indebite delatū

Tertie partis

E aggrauauit ad se defendendum non admittendo vel questionibus non debito tempore exponendo vel similia adueniente termino assignato corrigat errorem suum: et reducat processum ad punctum et statum in quo erat quoniam defensionibus ille petiuit vel terminum ad interloquendum assignauit et similia, et tollat grauamen quo ablato preceat put ante: quia per amotionem grauaminis appellatio que erat aliqua fit nulla. Iuxta ea. cessante. extra de appella. Sed hic attendat circumspectus et prouidus iudex: quod quedam sunt grauamina reparabilia: et sunt illa de quibus iam dictum est: et tunc habet locum ea que dicta sunt. Quedam autem sunt irreparabilia: utpote si delatus fuerit questionatus realiter et de facto et post euadens appellat: vel si clenodia et aliqua utilia simul cum vasibus et instrumentis quibus malefici vtuntur fuerunt recepti et combusti et similia que nequeunt reparari nec reuocari: et tunc non habet locum predictus modus scilicet processum ad statum reducere in quo fuit grauamen huius irrogatum. Quarto notandum iudici est: quod licet a die responsionis habeat triginta dies ad apostolos exhibendum. Iuxta capitulum de appellationibus. et possit petenti assignare vltimum diem iuris: hoc est tricesimum ad apostolos recipiendum: tamen ne videatur quod velit vexare delatum et de vexatione indebita reddat suspectum. Et ne videatur confirmare grauamen sibi impositum propter quod exercit appellatum melius est quod assignet infra tempus iuris terminum competentem: utpote decimum diem vel vicesimum et postmodum si expedire noluerit adueniente termino prorogare: dicendo se fuisse alijs negocijs implicatum vel huiusmodi. Quinto notandum iudici est: quod quando presigit terminum appellanti et apostolos petenti non assignet solum ad apostolos dandum sed ad dandum pariter et recipiendum quod si assignaret ad dandum tantum: tunc iudex a quo appellaret haberet appellanti mittere. Assignabit ergo ei terminum habet tale diem talis anni ad dandum eis et recipiendum a iudice apostolos tales quales dare decreuerit. Sexto notare debet quod in assignatione huius termini non dicat ruidendo quod dabit apostolos negatiuos aut affirmatiuos: sed ut plene deliberare possit: dicat quod exhibebit tales quales tunc decreuerit exhibendos. Attendat etiam quod in assignatione huius termini appellati ut tollat ois cautela et astutia et malicie appellanti assignet locum et horam: utpote: utpote assignet vicesimum diem augusti anni presentis et horam vesperarum et cameram ipsius iudicis in domo tali talis ciuitatis vel loci sita tali appellati ad dandum et recipiendum apostolos tales quales decreuerit exhibendos. Septimo notet quod si decreuerit in animo suo detinere delatum crimine requirente et iusticia exigente. In assignatione termini ponat quod assignet talem terminum ad dandum vel recipiendum personaliter apostolos ipsi appellanti: assignetque tale locum eidem appellati ad dandum eidem et recipiendum ab eo apostolos: de quo fit in parte iudicis appellati libere retinere: datus tamen presentis statim apostolis negatiuis alias non. Octauo notet iudex ne aliquid innouet circa appellatorem ipsum capiendum vel questionando seu a carcere liberando vel alias ab

Hora qua fuit sibi appellatio presentata vsq; ad hora qua tradidit aplos
negatiuos. Epilogado. Hora sepe contingit q; delatus qm dubitat q;
contra eu feratur sententia: quia constat sibi de culpa sua frequenter res
currit ad appellationis remediū vt sic subterfugiat iudicis sententiam:
vñ ab ipso appellat z causas friuolas assignat: vt pote q; iudex eu captū
tenuit z cautioni idonee eum tradere noluit z filia friuola colorata qua
appellatione iudici presentata copia appellationis petat: qua habita sta-
tim vel post duos dies rursione: die hora z locū appellatū ad dandū z re-
cipiendū aplos tales quales decreuerit pfigat: infra terminū tñ iuris
vt pote. xxv. xx. vel. xxx. diem talis mensis: infra quē terminū assigna-
tum iudex copia appellationis z grauamina seu causas prosequat quas ap-
pellat diligētē discutat: z cū hō consilio iurisperitorū deliberaret an
exhibeat appellatū aplos negatiuos: hoc est responsiones negatiuas
appellationē non admittēdo vel affirmatiuas z reuerētiales mittēdas
ad iudicē ad quē appellat appellationi deferendo. Si em̄ videat q; cau-
se appellationis sunt false vel friuole atq; nulle: z q; appellatū non vult
nisi iudicū subterfugere seu progare det aplos negatiuos siue refuta-
torios. Si autē videat q; grauamina sunt vera z iniuste sibi illata z non
sunt reparabilia vt dubitat si est ita vel alias fatigatus ppter malitiā
appellantis: vult se a tāto onere liberare exhibeat appellatū aplos in-
firmatiuos seu reuerētiales. Adueniēte igit appellatū termino assigna-
to si iudex nondum formauit apostolos seu responsiones vel alias non
est dispositus perēptorie potest rogare simul vel successiue vsq; ad. xxx.
diem qui est vltimus terminus iuris ad exhibendū apostolos assigna-
tos. Si autē formauit z est dispositus potest statim dare aplos appel-
lanti. Si igit decreuerit dare aplos negatiuos seu refutatorios adue-
niente termino perēptorio assignato exhibebit per modū qui sequi-
tur in scriptis.

Quid dicit iudex respondens p̄fate interiecte appellationi si dicit ap-
pellatio mereat: dicit q; ipse iudex z fm canonicas sanctiones
seu etiam imperialia statuta seu leges processit z pcedere intē-
dit: z a iuris vtriusq; tramite non discessit: nec discedere intē-
dit: minusq; ipsum appellatū aggrauauit nec aggrauare intendit autē
intellexit: quod patet per causas coloratas allegatas singulas decer-
nendo. Non em̄ grauaui in hoc q; eu q; captū tenuit: q; cū sit sibi
delatus de tali heretica p̄auitate z testes multos habeat contra eum
merito ipsum tanq; conuictū de heresi: vel sibi vehementer suspectum
captum tenere debuit atq; debet: nec grauaui eu: quia dare ipm nolui
it cautioni: nam cum crimen heresis sit crimen de maioribus: z ipse ap-
pellans esset cōuictus z statim in negatiua nequaquam erat: nec est cau-
tionē etiam maxime dandus: si est z erat in carceribus detinendus. Et
sic discurrat per alias rationes. Quo facto dicat sic: quare apparet q;
ipse iudex debite z iuste processit z a iuris semitis minime deuiat: mi

A nuscq; ipsum in aliquo aggrauauit: sed ipse appellans per causas coloratas atq; fictas nititur subterfugere iudicium iniuste et indebite appellando: propter que eius appellatio est friuola atq; nulla: utpote a nullo grauiamine interiecta peccatis enim in materia et forma. Et cum appellacionibus friuolis nec iura deserant nec sit a iudice deserendum. Ideo dicit iudex ipse quod interiecta appellacione non admittit nec admittere intendit: nec ei deservit nec deferre proponit. Et hac ratione offert dicto tibi sic indebite appellati per apostolos negatis: et mandat inseri statim immediate per appellacionem predictam eadem presentata. Et sic tradat notario quod appellacione eadem presentauit.

Q uibus apostolis negatiuis sic adhibitis appellati: statim iudex continuando ipsum suum officium exequatur: mandando eundem capi seu detineri vel ipsum arrestando vel terminum ad comparandum coram se eadem assignando vel aliquod simile propter quod appareat quod non desinit esse iudex: continuabitque processum suum contra appellantes quosque a iudice ad quem est appellatum sit prohibitus ne procedat. Caveat tamen iudex quod nullam nouitatem faciat contra appellantes personam: nec ipsum capiendum nec si captus est a carcere liberando: nec alias ab hora qua fuit sibi appellatio presentata: quousque apostolos et tradiderit negatiuos: sed ex tunc ut predicatur poterit si iusticia hoc requirat: quousque sit prohibitus a iudice ad quem fuerat appellatum: et tunc cum processibus clausis et sigillatis et cum fide ac tuta custodia idonea cautione si oportuerit remittat eum ad iudicem antedictum. Si autem iudex exhibere decreuerit apostolos affirmatiuos et reuerentiales adueniente eodem termino peremptorio assignato ad dandum et recipiendum apostolos: exhibebit per modum qui sequitur in scriptis.

E t dictus iudex respondendo prefate interiecte appellacioni si dicit appellatio mereatur. Dicit quod ipse iuste et put debuit in causa presentis processum et non alias nec dictum aggrauatum se appellasse aggrauare intendit: quod pro ad allegatas rationes singulas discurrendo: non enim ipsum aggrauabit in hoc quod dicit et cetera. discurret per causas singulas appellacionis meliori modo et cum veritate quam poterit respondendo. Concludendo sic. Quare apparet quod ipse iudex dictum appellante nullatenus aggrauauit: nec calumniam dedit eadem appellati metuens ne finem ei demerita ad iusticiam prederat propter quod eius appellatio est friuola atq; nulla: quia a nullo grauiamine interiecta nec ei est iure a iudice deserendum. Verum propter reuerentiam sedis apostolice ad quam extitit appellatum: dicit ipse iudex quod dictam appellacionem admittit: eius deservit et deferre intendit: totum presens negocium ad sanctissimum dominum nostrum papam et sanctam sedem apostolicam remittendo: assignando eidem appellanti certum tempus. scilicet tot menses proxime subsequentes: infra quos cum processibus clausis et sigillatis sibi per ipsum iudicem tradendis: vel alias data idonea cautione de presentando seu in romana curia vel cum fide et tuta custodia eadem per ipsum iudicem exhibenda habeat in romana curia presentare domino nostro papa: et hac responsione offert ipse iudex eadem appellati per apostolos affirmatiuis et mandat eam inseri immediate post interiectam appellacionem

A eidē pūtatā. Et sic tradet eā notario q̄ appellationē eidē f̄sentauit.

A Trēdat aut̄ prudēs iudex q̄ mox vt ap̄los reuerētiales appel
lātū exhibuit in causa illa p̄ qua ille appellauit statim ip̄e des
sint̄ eē iudex: nec p̄t ampli⁹ de illa cognoscere nisi sibi cā re
missa p̄ sanctissimū dñm n̄m papā: q̄re de cā illa se amplius
non intromittat nisi mittēdo dictū appellantē p̄ modū p̄dictū ad dñm
nostrū papā: assignādo eidē terminū p̄terentē: vtpote vni⁹ mēsis duo
rū vel triū: quatenus inter in possit se ad eūdē disponere & parare: recī
piatq; ab eo de cōparēdo & se p̄sentando in romanā curiā infra eūdē ter
minū assignatū idonea cautide. Vel si appellās nō p̄t illā p̄stare: mit
tatur cū fide & tuta custodia. Vel obligat se melius q̄ poterit q̄tenus se
infra terminū assignatū in romanā curiā p̄sentabit dño n̄o pape vel p̄
ip̄m nō stabit. Si aut̄ iudex habet causāz aliā ac p̄cedit p̄tra eā in alia
causa in qua delat⁹ nō appellauit. In ip̄a illa cā iudex remanet. Put̄ aū
iudex: etiā si post admissāz appellationē & dat⁹ ap̄lis reuerētia lib⁹ ip̄e
appellās accusat & denūciat iudici de alijs heresis criminib⁹: de q̄bus
nō agit i cā p̄ qua appellauit nō desinit eē iudex imo p̄t. p̄ se ad infor
mandū & testes examinādū libere put̄ p̄s. Et finita p̄ma cā in ro
mana curiā vel ad iudicē remissa p̄t p̄cedere libere in sc̄da. Auertāt
aut̄ iudices q̄ p̄cessus clausos & sigillatos ad romanā curiā mittāt ius
dicibus assignatis q̄ iusticiā faciant p̄cessus meritis actitatis: nec in
quisitioz ibi curēt agere p̄tra appellantes: sed dimittāt eos p̄dictis
suis iudicibus iudicandos: qui iudices si inq̄sitores nolint facere p̄tē
contra appellantes p̄cedant ex officio ad p̄curationē appellantiū si vo
luerint exp̄pediri. Auertāt etiā iudices q̄ si ad appellantiū instātiā
citen̄ p̄sonaliē & compareant: caueāt tamē omnino litē non iurare sed
attēdant p̄cessus exhibere: & totam causam ad illos reducere: & parēt
vt citius poterūt remeare: ne ibi tedijs miserijs laboribus & exp̄nsis
dānabiliūter fatigentur: sequuntur nāq; damna ecclesie: & heretici con
fortantur: & ex post nō inueniunt iudices tñ fauorē & reuerētiā nec t̄i
mentur put̄ eoz p̄sentia facit. Itē ipsi heretici aliq̄ quicūq; videntes iu
dices in romana curiā fatigari & detineri erigēt sibi cornua & cōtemnēt
ac malignabunt & audaci⁹ hereses seminabunt: & vbi agit p̄tra eos silij
nō appellabunt. Alij aut̄ iudices efficiunt debiliores ad negocia fidei
p̄sequendū & ad hereticos extirpādos metuēs ne p̄ consiles appella
tiones tedijs & miserijs fatigent: & p̄ oīa cedēt in magnū p̄iudiciū fidei
& ecclie sc̄tē dei: a q̄b⁹ singulis sp̄sūs ip̄si⁹ ecclie eā p̄seruare dignet̄.

CImpressum Aurenberge in officina Frederici Peypus
mense Augusto. Anno a Christo nato. M. D. XIX.

CSit laus deo ex terminis heresis.
Par viuis. Requies eterna
desunctis. Amen.

The first part of the book is devoted to a general history of the United States from the discovery of the continent to the present time. It is divided into three volumes. The first volume contains the history of the discovery and settlement of the continent, and the establishment of the first colonies. The second volume contains the history of the colonies from their settlement to the declaration of independence. The third volume contains the history of the United States from the declaration of independence to the present time. The second part of the book is devoted to a general history of the world from the beginning of the world to the present time. It is divided into three volumes. The first volume contains the history of the world from the beginning of the world to the establishment of the first empires. The second volume contains the history of the world from the establishment of the first empires to the fall of the Roman Empire. The third volume contains the history of the world from the fall of the Roman Empire to the present time.

THE HISTORY OF THE UNITED STATES
BY
JAMES M. SMITH
NEW YORK: PUBLISHED BY
G. P. PUTNAM'S SONS
1850

Index

Index Alphabeticus principalium materierum siue sententiarum
in hoc opusculo contentarum: et precipue in duabus primis par-
tibus. Tertia vero pars totius opusculi continet modos
exterminandi vel ad minus puniendi in foro ecclesi-
astico et ciuili: quibus et quot testibus sint con-
uincendi: et de conditionibus testium etc.
vide in folio. CIX. vsq; ad finem:
ideo non est opus alia
registratione.

Approbatio presentis opusculi a doctoribus Colonien. et sub-
scriptio eorum ponitur Folio. iij. D.
Alterationem egritudinis aut alterius affectus maleficialis
semp pcedit aliquis motus localis. Vide par. j. q. j. fol. rj. a.
Asserere per incubos et succubos demones homines procreari interdum
ita est catholicum: quod eius oppositum asserere nedum dictis sancto-
rum sed et traditioni sacre scripture est contrarium. par. j. q. iij. folio. rviij. c
Angeli boni impediunt malos ab eorum spurcitijs exequendis: et habent
prelacionem super eos. parte. j. q. iij. folio. xx. a.
Angeli sancti sunt ministri diuine sapiencie. par. j. q. iij. fol. xx. b.
Astronomi sepius vera predicunt super vnam prouinciam aut gentes
ventura. Vide parte. j. q. v. folio. xxij. b.
Abnegare fidem est fundamentum in maleficialis. par. j. q. v. fol. xxij. a. b.
Arreptiij qui dicuntur parte. j. q. viij. folio. xxvij. d
Adulteri pulcherrimas vxores sepe dimittunt et in fetidissimas alias
inardescunt. Vide ibi exemplum de tribus abbatibus et vna vetula.
parte. j. q. viij. folio. xxvij. a.
Angelum bonum vel malum illabi corpori quomodo sit intelligendum.
vide parte. j. q. viij. folio. xxvij. b.
Actus venereus impeditur aliquando respectu vnius mulieris: et non
respectu alterius. parte. j. q. viij. folio. xxvij. a. b.
Animas hominum a corporibus exeuntibus demones fieri aliqui opi-
nati sunt false. par. j. q. viij. fo. xxvij. c. et plures alij errores ibi ponunt.
Angeli mali etiam si amiserunt gratiam: non tamen virtutem naturalē.
parte. j. q. x. folio. xl. a.
Ascendat in celum et ero similis altissimo. auctoritas hec quomodo in-
telligitur. vide parte. j. q. xij. fo. xlv. a.
Apostasia quid sit. vide par. j. q. xij. fo. xlv. b. Et potest fieri dupli-
citer apostasia. ibidem plura de apostasia.
Angelus cum sit limitate virtutis efficacius reuelare potest aliquid futu-
rum anime disposite quam indisposite. Vide de angelica reuelatione plu-
ra. parte. j. q. xv. fo. l. b.
De angelorum custodia a maleficialis. vide par. ij. q. j. fo. lv. c. d

Index

Angeli oēs boni z mali ex nature naturali q̄ prestā tior: vtiq; est q̄cunq;
corpali hñt transmutandi corpa nostra. parte. ij. q. ij. fo. lxxij. ca. j. b.
Anime residentia assignatur centrum cordis: in quo vitam in fluendo
omnibus membris communicat: z exēplum datur de aranea in me
dio tele que sentit tactum ex omni parte ibidem. c.

Apostolus opera diaboli z anticristi nominat signa mendacia: quia
tunc illa mirabilia q̄ fiunt ab eo diuina permissione sunt vera z etiā
falsa diuēsis respectibus. par. ij. q. j. fol. lxxij. a.

Auxilio demonum vti: an sit apostasia a fide. par. ij. q. j. fol. lxxij. d.

B

Bulla papalis in p̄ncipio opis posita q̄ late se extendat inuenies.
folio. ij. a.

Basiliscus videndo occidit hōiem: z q̄re. vide. par. j. q. ij. fo. lxxij. d.

Bonam potest inueniri sine malo: sed malum nūq̄ sine bono: quia sim
datur super creaturam que in se bona est. par. j. q. iij. fol. lxxj. a

Beneficiari a deo sunt tria genera hominum: quibus illud pessimum
genus suis maleficis nocere non potest par. ij. q. j. folio. liij. b

Butyrum maicum quidam in via existentibus comedere affectabant:
vnus ex eis dixit. Ego butyrum optimum procurabo. Vide. parte.
ij. q. iij. folio. lxxij. c. d. ad longum

C

Corpora celestia nō habēt virtutē imprimēdi in demones: cū n̄bil
agāt vltra suā virtutē. Vide parte. j. q. j. fol. lxxj. a. z b. z. lxxj. c

Concludere vniuersale ex vno particulari dissonum est rationi parte
j. questione. ij. folio. lxxj. c.

Concludunt doctores catholici ad maleficiales effectus de quibus in
presenti opere tractatur maleficos cum demonibus semper concurrere:
z vnum sine altero n̄bil posse efficere. par. j. q. ij. fol. lxxij. d

Causa quare demones se incubos z succubos faciūt non est delectatio
nis. parte. j. questione. iij. folio. lxxij. a.

Catholicū est asserere quēdā ordinē actionū interiorū z exteriorū p̄ quā
dā plationē esse ī demonib⁹. vide p. j. q. iij. fo. lxx. b. vide ibi plēbra

Corpa inferiora nati ordinē sunt infra corpa celestia. p. j. q. iij. fo. lxx. c.

Concordia est inter demones non amicitie sed nequitie: quia homines
odiunt z dei iusticie repugnant. par. j. q. iij. fol. lxxj. b.

Comete non sunt ex astris que in principio genita sunt: sed diuina ius
sione s̄m tēpus cōstituantur: z rursus dissoluant. p. j. q. v. fo. lxxij. a

Corpora celestia sunt cause eorūz que in hoc mūdo fiunt: nō tamen nes
cessitatem inferunt. par. j. q. v. fol. lxxij. d. z fol. lxxj. a.

Creatura cui⁹ ope magice artes fiunt: z si sit bona s̄m naturam: non tñ
potest esse bona s̄m voluntatem. par. j. q. v. fo. lxxij. d

Cā deprauatōis hōis redit ad hōis volūtate sicut ad cām effectū p̄fic
cientē: ista auctoritas Aug. quō intelligat. vide. p. j. q. v. fo. lxxj. b

Index

Quilibet est causa sue malicie : quomodo intelligitur, vide parte. j. q. v. folio. xxj. d. z. xxvj. b.

Cerebrū est humidissimū oīm partū corpīs fm Aristo. ideo maxime subicitur operationi lune. par. j. q. v. fol. xxvj. c.

Causa potissima deseruiēs in augmentū maleficaz est dolorosum uel lum inter maritatas z nō maritatas feminas z viros: immo z inter ipsas feminas sanctas. Vide exempla. par. j. quest. idē. vj. fol. xxix. b.

Causa alicui pōt aliqd dici duplici. vide par. j. q. vj. fol. xxxj. d. Catholici an sit asserere qd malefice valeant ad amorem alienarum seminarum inordinatum mentes hominum imutare. Vide parte. j. quest. iōne. vj. folio. xxxij. b. Vide ibi plura exempla c. d.

Cognoscere cogitationes cordis est duplici. par. j. q. vj. fo. xxxij. c.

Coersio vforz Zorb vera fuit z nō prestigiosa. par. j. q. ix. fo. xxxix. b.

Crederē qd quedam scelerate mulieres post sathan retro couerse demōnū illustōibz z fantasmatis seducte cū dyana horz nocturnis cū innumera muliez multitudīne edtare sup qsdā bestias zc. h̄ falsa eē: z quō sacerdos pdicare debet pplo dei: vide par. j. q. x. fol. xl. a.

Culpa Ade ita z ei? pena dupliciter considerat vel quo ad personā vel quo ad naturā: totā viez posteritatē ex eo secutā. p. j. q. x. vj. fo. li. c.

Championses puerozum fieri possunt: ita qd deo permitte demon vīcem infantis gerere potest par. ij. q. j. folio. lxij. c.

Corpora humana mouentur ab aninabus: sicut corpora celestia p ipsoz motores. parte. ij. quest. iōne. j. folio. lxvij. b. vide ibi pulchra

Carmina z benedictiones quando censentur licite vel superstitiose. vīde parte. ij. quest. iōne. ij. folio. c. j. c. d.

In cōsecratione corpīs ch̄i quoz essentialia requirunt: scz materia forma intētio z ordo z vbi vnū defuerit nec inficere poterit: ita circa exorcismos suo modo asserere oportet. parte. ij. quest. iōne. ij. fol. c. iij. c.

Consuetudines diuerse ecclesie in cultu diuino in nullo veritati repugnant: z ideo seruande parte. ij. quest. iōne. ij. folio. c. vj. c.

Competens modus procedendi contra maleficas ponitur ad longum. parte. ij. quest. iōne. j. folio. cx. iij. c.

Et vide ibidem tres modos pcedendi cū notario z testibz. fo. cxv. a. b.

Creature rōnales nō sunt pter angeli z homines: ergo dicētes esse die feligū vel schretel sunt malefice vel demones. par. ij. q. ij. folio. cxix. c.

D

Desponsauerat quidam idolum z contrafit cum alia: vide quid contigerit. folio. vij. c. z folio. xxxv. c. et. xxxvj. d.

Demōes vocati a magz sub certa pstellatiōe veniūt: z h̄ dupl p. j. q. j.

Demō opaf p maleficū tā qd p istrū. p. j. q. ij. fo. lx. c. (fo. lx. b. z. xxxvj. c.)

Diuinationū tria sunt genera: scilicet necromancia planetarij siue mathematici z diuiniatio per somnia parte. j. quest. iōne. ij. folio. cxij. a.

Demonibz subsunt ignis z aer: q̄tū eis a deo pmittit par. j. q. ij. b.

Index

- Demonēs colligūt semina s̄m Aug.** ab aliq̄b⁹ ⁊ ea in alios trāsfundūt
par. j. q. iij. fo. xvj. d. ⁊ xvij. c. vide ibi p̄la abhominabilia. ⁊ fo. xj. a
- Demonēs exequunt cūcta opa sua per intellectū ⁊ voluntatē quīs eis
v̄t ad bonū virtutis nō valeant s̄m Dionysiu.** par. j. q. iij. fol. xvij. a
- Demonēs etiā vigēt triplici acumine scientie.** scilicet subtilitate na-
ture ⁊c. vide ibidem. qualiter immobiliter malo inherēt: ⁊ q̄ nō est
potestas super terram que ei potest comparari: qui factus est vt ne-
minem timeat. vide ibi plura. ⁊ folio. xx. a.
- Demonēs sunt īpuri:** licet nō immūdi ex natura. vide ibidē b. humani
Demonēs licet mille nocendī modos habeāt: (generis inimici ⁊c.
potestas tamen eius in lumbis ⁊ vmbilico manet. ibidem. b.
- Demonēs incubi ⁊ succubi homines interdum p̄creare posse interdū
est catholici dicere.** vide plura par. j. q. iij. fol. xvij. c. vide ibi Aug.
- Demonēs se incubos ⁊ succubos faciunt non delectationis causa.** U-
de parte. j. questione. iij. folio. xvij. a. vide ibi plura.
- Demonēs post casum naturalia non amiserunt.** par. j. q. iij. fo. xx. b
- Diabolus vnde dicatur: ⁊ quid sibi conueniat** parte. j. questione
iij. folio. xx. d. ⁊ habet plura nomina. xxj. a
- Demonēs incubi ⁊ succubi licet infestos mulieribus scriptura tradat:
nūq̄ t̄n legit ī vicisq̄buscūq̄ nō naturā loquēdi ⁊c.** p. j. q. iij. fo. xx. c
- Demon fornicationis ⁊ immundicie dicitur Asmodeus: ⁊ interpretat̄
factura iudicij.** parte. j. questione. iij. folio. xxj. a.
- Demon superbie vocat̄ leuiathan.** ibidem. Et demon auaricie māmon
Demonēs non habent ordinem inter se quem in inferno non habebūt.
ibidem. a. b. Vide ibi plura.
- Demonib⁹ lz carceralis mācipatio oib⁹ eq̄lit̄ deputet̄ iā ī aere ⁊ post
in inferno: non tamen ex hoc naturalia in eis sunt eq̄lia ⁊c.** ibidem.
- Dispositio corporis humani varia multū facit ad affectionū variatōnē
⁊ morū aie.** p. j. q. v. fo. xxij. c. d. h̄ aut̄ nō est necessariū. ibi. vide p̄la.
- Deam fortune credere: ⁊ q̄ lesiones in corporibus ⁊ creaturis que ex
maleficorum operibus inferuntur: non ab ipsis maleficis sed a deo
fortune puenire est idolatria ⁊c.** vide. p. j. q. v. fo. xxij. c. vide p̄la ibi
- Diabol⁹ pimeret oēs hoīes si a deo pmitteret.** p. j. q. j. fol. xv. d. ⁊ xvj. a
- Demonēs ad certa augmenta lune vexant homīes: ⁊ hoc propter duo
parte. j. questione. v. folio. xxvj. c**
- Demonēs alliciuntur per varia genera lapidum barbarum lignorum
animalium carminum ⁊ instrumentorum musicorum: non vt anima
lia cibis sed vt spiritus signis** parte. j. questione. v. folio. xxvj. d.
- Demonēs etiā p̄t̄ īpediri p̄ talia.** vide ibi. plura de vexatōe demonū
- Diabol⁹ p̄t̄ vexare int̄c̄s⁹ hoīem passiōe melācolica dispositū ad illā
q̄ hoīem cōtrarie dispositōis.** par. j. q. v. fo. xxvij. a. vide ibi plura
- Diabolus non solum visibiliter sed etiā inuisibiliter homines tenta
re dicitur.** parte. j. q. vij. folio. xxxj. c. ⁊ fol. xxxij. a.

Index

- Demonem cessare a veratione Saulis: quādo Dauid pcutiebat cytha**
ram corā eo: quomodo hoc intelligitur: patet par. j. q. v. fo. xxvii. b.
- Dux z pater pdicatorz ordinis in figura catuli latrantis: z accēsam fasculā in ore gestātis pmonstratus est** par. j. q. vj. fol. xxvii. d.
- Diabolus si non esset adhuc homines haberent appetitum cibi z vererorum fm Orige. par. j. q. vii. fo. xxxj. d**
- Diabol' licet nō possit esse cā illius inordinatū amoris directe cogēdo hoīs volūtātē: pōt tñ p modū p̄suadētis duplr. p. j. q. vii. fo. xxxj. d**
- Demonēs intra corpa nō pnt eē illa imutādo: partim est verū: partim non: quo ad triplicē immutacionē. vide. par. j. q. vii. fo. xxxiiij. b.**
- Demonēs aliqñ hoīm dispositiōes nō solū voce platas h etia cogitatione cōceptas: p signa qdam in aīo ex p̄iunt zc. vide par. j. q. vii. fo. xxxiiij. b. q̄uis retractet in li. retractationū. ibidē vide pulchra.**
- Diabol' internas cogitationes nō potest videre: nec oēs cogitaciōes nostre male a diabolo excitantur: sed aliquotiens ex nostri arbitriū motu emergunt. parte. j. q. vii. fol. xxxj. b. et. xxxiiij. d.**
- Deus amplius permittit maleficū super vim generatiuam: q̄ super alios actus humanos. parte. j. q. vii. fol. xxxv. c. vide ibi modū quo tale impedimentum procuratur. et folio. liij. c. fol. rcv. d**
- Diabol' pōt hoīem inflāmare ad actū illū vel etiā refrigerare adhibēdo occulte virtutes rez: q̄s optie nouit ad h̄ validas. ibi. vide pla d**
- Diabolus potest imaginacionē mulieris ita demerare: vt exosum habeat virum: q̄ pro toto mundo nō permetteret se cognosci. ibidē. d.**
- Demonēs virtute ppria pnt localiter corpora mutare. par. j. q. j. fo. ix. c. et par. j. q. ix. fol. xxxviiij. a. et par. ij. q. j. fol. lxxij. a per totum**
- Demon potest quinq̄ modis illudere aliquem: q̄ iudicat rem aliter q̄ est. parte. j. q. ix. folio. xxxviiij. c**
- Demonēs possunt inducere aliquas formas substantiales: ergo etiam auferre. parte. j. q. ix. fol. xxxix. b.**
- Diabolus potest fantasiā hominis decipere: vt homo verus animal videatur. par. j. q. x. fol. xxxix. d in fine z sequenti.**
- Deus permittit licet non velit malum fieri propter perfectionem vniuersi. parte. j. q. xij. fol. xliij. d. et. liij. d**
- Deus oia cognoscit non solū in vniuersali seu vniuersalia: imo etiā in particulari seu particularia. parte. j. q. xij. folio. xliij. c. d. vide ibi pulchra de prouidentia dei.**
- Diuinationum siue superstitionum species sunt quatuordecim circa opera superstitiosa ex triplici genere diuinationū: z hec omnia maleficaz flagitia excēdit: vide ad lōgū. par. j. q. xvj. fo. xliij. c. d. p totū**
- Deus non limitauit suam virtutem ad naturalem processum aut etiā ad influentias corporum celestium: vt vicz preter illa agere non possit zc. par. j. q. xvij. folio. liij. b.**
- Diabolus magis z acrius impugnat bonos q̄ malos: quia cuz magis**

- possideat malos: non autem bonos: ideo magis conatur per tribulationes trahere ad sui damnum iustos etc. par. ij. q. x. viij. fol. li. d.
- D**emonēs attrahunt et alliciunt innocuos per maleficas ad augmentum illius perfidie diuersis medijs. parte. ij. q. j. ca. j. fo. lvij. c. d. vide ibi multa exempla ad longum per totum capitulum.
- D**emonēs ex septem causis probabiliter coniecturatur futura contingentia: non quod illa certitudinaliter scire valeat. par. ij. q. j. fol. lxi. b. vide ibi exempla.
- D**emonēs in assumptis corporibus cum maleficis loquuntur videtur audire corpora mediantibus et gemitibus: quod huiusmodi sunt intelligenda. p. ij. q. j. ca. iij. fo. lv. a. et. c.
- D**emonēs carent pulmone et lingua: quam tamen artificiatam ostendere possunt. ibidem. b. vide ibi de alijs que ad loquendum pertinent.
- D**emonēs possunt scire virtutem seminis decisi ex dispositione eius et quod decisum est: et mulierem proportionatam ad seminis illius susceptionem et constellationem inuuantem ad effectum corporalem etc. concluditur ex hoc quod tales geniti sunt fortes. par. ij. q. j. fo. lxvij. c. vide plura.
- D**emon incubus an semper maleficam aggreditur cum decisione seminis. parte. r. q. j. fol. lxvj. d.
- D**emon an aggrediatur maleficas vno tempore magis quam alio: et similiter de loco. par. ij. q. j. fol. lxvij. a.
- D**emonēs non possunt mentem vel corpus cuiuscumque inuadere nec habere facultatem in animam cuiuscumque irruendi: nisi eam primo destituerint omnibus cogitationibus sanctis ac spirituali contemplatione vacuam nudamque reddiderint. vide par. ij. q. j. fo. lxx. d.
- D**emonēs possunt bonos ledere in bonis fortunae: sicut sunt res exteriores bona temporalia fama et sanctitas corporis in eorum meritum et probationem: tamen eis inuitis in nullum peccatum per maleficam trahi possunt aut violentari ibidem. fol. lxxij. a.
- D**emon multo plus affectat homines ledere quam maleficas quam per seipsum: et quare. vide ibidem. d.
- D**emonēs quodlibet intra corpora et capita existunt sine lesione: quam prestigiosas operantur transmutationes. vide. par. ij. q. j. fol. lxxij. ca. ix. p. totum.
- D**ifferētia quodam ponunt iter mira et miracula. vide par. ij. q. j. fo. lxxij. b.
- D**emonem inhabitare hominem potest intelligi dupliciter: vel quantum ad animam vel quantum ad corpus. par. ij. q. j. fol. lxxv. c.
- D**emonēs quinq; modis per se absque maleficis homines ledere et possidere possunt. parte. ij. q. j. folio. lxxv. d.
- D**eus permittit homines a diabolo possideri propter quinq; causas. parte. ij. q. j. fol. lxxvi. a. vide ibi pulchra.
- D**emonēs possunt omne genus infirmitatis inferre per maleficas deo permittente. par. ij. q. j. fol. lxxvij. c. per totum capitulum. xi.
- D**emonēs an possint per se honestas mulieres infamare: vt tanquam malefice reputarentur etc. vide par. ij. q. j. fol. lxxix. b.
- D**iabolus fingit se castitate amare quam tamen sume odit. p. ij. q. j. f. lxxxij. a.

Index

Deo dicatum non potest amplius ad cōmunes vsus conuerti. A similit
volunt cōcludere q̄ puer diabolo dicat^r ab obstetricibus maleficis
in signum subiectiois ⁊ honoris amplius non possit ad diuinos ho
nores assumi ⁊c. vide parte. ij. q. i. fol. lxxij. a. b.

Demon quinque modis potest agere in generatiuā potentiā ⁊ remediā
adhibenda super vnumquemq̄. Vide par. ij. q. ij. fol. lxxv. d. per totū

E

Errans in expositione sacre scripture hereticus censetur. fo. viij. b.

Executio presentis opusculi quibus committitur folio. ij. b.

Error in mēte hereticū nō facit: nisi assit etiā p̄tinacia volūtat̄. fo. r. c.

Effectus penales sunt quadruplices par. j. q. ij. fol. lxx. c.

Enormitas peccati cōtra naturam ostenditur: quia demon illud abhor
ret. parte. j. q. iij. folio. lxx. c.

Exemplum immane de quadam malefica que corpus christi accepit ⁊
sub peplo inuoluit ⁊c. vide par. ij. q. i. fol. lxx. d.

Eroicista in expellendis demonibus diligenter caueat ne de suis viri
bus facilliter p̄sumat: aut iocum ⁊ ludum serioſo dei operi immisceat
at aut superstitiosum ⁊c. par. ij. q. ij. fol. c. a. ⁊ vide ibi exemplum

Eroicizatio quomodo debeat fieri: ⁊ an morbo sit eroicizandus ⁊ de
mon adiurandus: ⁊ q̄ illozum p̄mo. par. ij. q. ij. fo. ciij. a. b. p̄ totū

Energumini qui dicantur. ibidem d. in fine.

Eroicizatus si gratiam sanitatis non erequatur quid faciendum sit
parte. ij. q. ij. fo. ciij. a.

F

Forme substāciales per artem induci possunt virtute naturalis agē
tis quomodo? vide par. j. q. ij. fol. lxx. b.

Forma substācialis aurī nō fit p̄ calozē ignis quo vtunt̄ alchimiste: s̄
per calozē solis in loco vbi viget virt⁹ mīneralis. par. j. q. j. fo. lxx. b.

Falsitas eorum qui maleficas excusant: ⁊ demones tūmodo inculpan
tes ostenditur. par. j. q. ij. fol. lxx. c.

Fascinatio capitur dupliciter parte. j. q. ij. fo. lxx. d.

Fascinatio quid sit ibidem d. et. lxx. b.

Fascinatio quā sit possibilis ⁊ quā nō: declarat̄ par. j. q. ij. fol. lxx. b.

Falsum non potest esse omnino quod multis videtur s̄m philoſophis
par. j. q. iij. fol. lxx. a. et. lxx. b.

Fortuna vnde dicitur: ⁊ a quo nomen accepit par. j. q. v. fo. lxx. c.

Fatū esse aliquid vno modo catholice asseritur: alio modo asserere est
omnino hereticū. vide par. j. q. v. fol. lxx. a. vide ibi plura de fato.

Fatum s̄m Boetium quid sit. vide ibidem b.

Fatum sancti doctores recusauerunt propter eos qui illud ad vīm po
sitionis syderum retorquebāt. ibidem.

Familiaritatem esse sceleratis non est intellectus bene dispositi. parte

Semina vū dicat. par. j. q. vj. fol. lxx. a. (j. q. v. folio. lxx. d.)

Index

- F**ides in virgine Maria nō defectit cum in omnibus viris defecisset et tempore passionis Christi ibidem
- F**lagellat deus hominem in vita presentis: siue penas infert quinq; de causis. parte. j. questione. x. folio. lxx. b.
- F**ilius non portabit iniquitatem patris zc. quomodo hec auctoritas intelligitur. parte. ij. q. j. folio. lxv. a.
- F**esta plus franguntur peccatis mortalibus q̄ mechanicis operibus. parte. ij. questione. j. folio. lxv. c.
- F**oroneus rex grecorum dixit Leoncio fratri suo die qua mortuus est. Ad summam felicitatem nihil mihi deesset si mihi semper vxor deessisset. parte. j. q. vj. folio. lxx. b.
- F**antasia seu imaginatio est quasi thesaurus quidam formatuz per sensum acceptarū zc. parte. j. questione. vj. fo. lxx. b. vide ibi ad longū
- F**ieri dicitur dupliciter: scilicet pro creati z pro naturali productione alicuius rei. parte. ij. questione. j. folio. lxx. a.
- B**
- B**enehliaci qui dicuntur. parte. j. questione. v. fol. lxx. c.
- B**randines z tempestates quomodo malefici super homines z iumēta fulminare solent. parte. ij. questione. j. folio. lxxv. c. ca. xv. per totū
- B**rauius est corrum pere fidem per quā est anime vita: q̄ falsificare pecuniam per quam vite temporali subuenitur. par. ij. q. j. fol. lxxix. a.
- B**
- B**omini tria insunt que a tribus celestibus causis diriguntur: scz voluntatis actus: intellectus actus z corporis actus. par. j. q. v. fo. lxx. c.
- B**omo cū sit ordinatus fm corpus sub corporibus celestibus: fm intellectum sub angelis: fm voluntatem sub deo: potest cōtingere q̄ homo spreta inspiratione dei ad bonū z illuminatione boni angeli ducatur affectiōe corporali ad ea ad que influētia luminarium celi inclinant. parte. j. q. v. folio. lxx. d.
- B**erensis dicitur maleficarum z non maleficorum: quare? vide parte. j. questione. vj. fol. lxx. c.
- B**omo iusta dei prouidentia permittitur est cadere multis rationibus parte. j. questione. xij. folio. lxx. b. c.
- B**omines pariuntur dupliciter: vel in peccato vel in gratia existentes parte. ij. questione. j. folio. lxx. d.
- B**omini nō est data potestas super demones: vt eis licite vti possit ad quodcuq; voluerit: sed est ei contra demones bellum indictum. parte. ij. questione. ij. folio. cv. d.
- I**nnoctiū papā qd mouerit ad cōfirmationē p̄ntis opusculi fol. ij. c.
- I**nquisitores vbi officium suum exequi possunt: vide in bulla papali. folio. iij. a.
- I**gnorantia est multiplex: z que excusat z que non. vide. folio. x. c.
- I**gnorantia dicitur affectata, i. voluntaria dupliciter, vide. fol. x. d.

Index

- I**gnorantiam omnem necesse est vt repellamus his temporibus ad sic
currentum animarum periculis folio. r. d.
Ignorantia culpabilis non cadit in facientem quod in se est ibidem
Job fuit percussus a demone solum: z non mediante malefico vel male
fica. parte. j. q. ij. folio. rñ. d.
Imaginibus vti semper est illicitū fm sanctū **T**homā. p. j. q. ij. fo. rv. c
Impressiones syderum aliquo modo disponunt ad maliciam malefico
rum. et quomodo. parte. j. questione. v. folio. rñ. d. •
Inlect^r bene dispositi est reducere homines in ea que sunt homini
propria bona: abducere ab istis rē. vide pulchra. parte. j. q. v. folio
rñ. d. z sequenti. a.
In rerum natura tria sunt que medium tenere in bonitate aut malicia
nesciunt: lingua rē. parte. j. q. vj. folio. rñ. vñ. d.
In intellectus humanus potest adiuuari ab angelico intellectu bono ad
aliquid cognoscendum. parte. j. q. vñ. fol. rñ. a.
Immutatio sensibilis exterior: z corporalis: que concomitatur cogita
tiones hominis quandoq; est ita exilis z indeterminata: q; diabo
lus per eam in certam cognitionem venire non potest. vide. parte. j
questione. vñ. folio. rñ. d. quandoq; ita fort; rē. ibidem.
Impotētia coeūdi qualiter debeat cognosci: an ex naturali defectu cō
tingat: vel ex maleficio. patet parte. j. q. vñ. folio. rñ. vñ. a.
Infidelitas in christiano heresis dicitur. parte. j. q. vñ. folio. rñ. vñ. c
Infirmetas corporalis sepe prouenit ex peccato: ergo summum reme
dium contra maleficiū est pñe sacramentū. parte. j. q. ix. fo. rñ. a.
Iuuenēcula quedam quia assentire noluit cuidam iuueni quid factum fue
rit. Vide parte. j. questione. r. folio. r. b.
Innocentem a demone infamari non est bene possibile multis respecti
bus. parte. ij. q. j. folio. lxx. c.
Incantatores qui dicuntur. parte. ij. q. ij. folio. cj. d.
Inrogatoria gñalia sup maleficiū aut maleficā. p. iñ. q. vj. fo. cx. vñ. b
Inrogatoria specialia seu particularia super eisdem ibidem. c.
Z
Cum in aera celi nullum penitus habēt dominū super liberum arbitriū
trium. parte. j. q. v. folio. rñ. b.
Lingua bona z mala. parte. j. questione. vj. folio. rñ. vñ. d. z sequenti
Lachrymarum genera habentur duo in oculis seminarum: vnum veri
doloris: insidiarum aliud. parte. j. q. vj. folio. rñ. vñ. c.
Quid de lupis interdū hoies z pueros ex cubilibus rapiētes z come
dentes sentiendū sit. Vide par. j. q. rj. fo. rñ. b. c. plures causas. z dē
ibi q; sint veri lupi: s; obsident a demonib; vide ibi mira de lupis.
Ter dūnitatis immutabiliter stabilita est: vt īna a summis per me
dia pficiantur: ita q; quicquid boni a fonte totius bonitatis in nos
emanat: totum sit per ministeriū bonoz. angeloz. par. ij. q. j. fo. l. v. c

Index

- Ad locutionem veram tria requiruntur vide par. ij. q. j. folio. lxxv. a
Responones quas malefici inferunt: an demonibus aut maleficis sint im-
purande: vide parte. ij. questione. j. folio. lxxij. a
Zac quomodo mulgunt malefice ex vaccis vicinarum suarum: vide
parte. ij. q. j. fol. lxxxiij. c. Vide ibi qualiter ista sint pponenda p pfo
- M**aleficia pibil esse dicentes errant tripliciter: z vnde sumant fun-
damentum erroris sui: vide plura cum reprobatione folio. viij. c. d
Maleficia bis tpib' mag' ioleuerūt z qre: vide i plogo fo. j. a. z. xij. b
Maleficiū an dirimat matrimoniu contractū z impediāt contrabendū
folio. viij. c. et. xxxv. a
Maleficiū quō possit inseri ppetuū: vide z plura alia de maleficio fol.
Malefici z supersticiosi differunt folio. ix. b (viij. c)
Maleficas nō solū vitādas: h' etiā occidēdas lex diuina pceptit fo. viij. a
Malefici an localiter transferantur in sua specie superstitionis: vel so-
lum imaginarie folio. ix. c
Malefici vnde dicuntur parte. j. q. ij. fol. xij. c. et. xv. d. et. q. v. folio
xxij. a. et folio. xl. c. et folio. xlvj. d
Moses percussit egyptū decem plagis ministerio bonoz angeloz: et
magi nouem ministerio malozum angeloz par. j. q. ij. folio. xij. d
Maleficiū reducitur ad secundum genus superstitionum: que est di-
uinatio que fit per expressam demonum inuocationē par. j. q. ij. a
Malefici sunt ista rēmēta diaboli libere agētia: vide par. j. q. ij. fo. xij. c
Malefici si intēderēt reb' naturalib' ad aliq's effect' licite agerēt. p. j.
Ad effectū maleficiū tria hūt pcurrere: scz demon ma' q. ij. fol. xv. a
lefica z diuina permissio parte. j. questione. ij. folio. xv. d
Malefici pro augmēto perfidie illiua habēt quatuor exercere zc. parte
j. questione. ij. folio. xv. in fine d.
Maleficis inter omnes actus ipsis deseruētibus duo eorum plurima
cooperantur. parte. j. questione. ij. folio. xv. a
Mulier debet habere velamen super caput suum: quomodo exponitur
fm aliquos. parte. j. questione. ij. folio. xv. a
Mundus q'diu durat angeli angelis: homines hominibus: demones
demonibus presunt parte. j. questione. iij. folio. xx. a
Malum quod est a diabolo serpit per omnes aditus sensuales parte
j. questione. v. folio. xxij. b. et folio. xxxv. a. et fol. xxxix. d
Mores hominum a syderibus causari potest intelligi dupliciter parte
j. questione. v. folio. xxij. c.
Meretrix cū nititur plantare oliuam non efficitur fructifera: secundum
Suis. de vniuerso. parte. j. questione. v. folio. xxxij. d
Medicus in sanādo: agricola in plantādo: miles i expugnādo: aliq' ex
impūdie celestis corpis efficiunt: q' ali' etiā easdem artes habentes
efficere non possunt. ibidem

Index

- M**alicia hominis est duplex: habitualis et actualis: vide ibi qua malicia malefici operantur parte. i. questione. v. folio. xxv. b.
- M**alum quid sit secundum Dionysium de diuino. no. ibidem
- M**iracula que dicuntur: quomodo fiunt per sanctos: et quomodo per maleficos. vide parte prima. questione. v. fol. xxv. c. d
- M**aior multitudo maleficarum reperitur in fragili sexu mulierum quam inter viros: patet ad longum. parte. i. q. vi. fo. xxvii. d. et fo. xxviii. d. e
- D**e malicia mulierum: vide p. i. q. vi. fo. xxviii. b. non est caput neque super caput colubini: et non est ira super iram mulieris. Et dimorari leoni et draco nisi plus placebit quam cum muliere nequam. ibidem. b. et d.
- M**ulier quid sit secundum Theophrastum. ibidem. Seneca. aut amat aut odit mulier: nihil tertium dare est. et folio. xxvii. d
- M**ulierum bonorum tanta laus est: ut etiam beneficiasse viros legantur et Saluastegetes et vrbes. p. i. q. vi. fol. viii. c. vide ibi plura de bonis mulieribus
- M**ulier formata est ex costa curua viri: et ideo est quasi semper contraria viro. parte. i. q. vi. folio. xxix. a. et ponit exempla: vide ibi
- M**ulieribus a natura inest hoc vitium: nolle regere sed suos sequi impetis sine quacumque pietate. vide parte. i. questione. vi. folio. xxx. d
- M**ulierum dominium quale sit: vide ibidem ad longum proprietates mulieris
- M**ulier amarior morte: quia mors corporalis est inimicus manifestus sed mulier inimicus blandus et occultus. par. i. questione. vi. fo. xxx. c.
- M**ulieres cuiusmodi pre ceteris inueniuntur superstitiosae: et maleficis infecte. parte. i. questione. vi. folio. xxx. d. vide ibi multas rationes.
- M**alefici non est solum in opinione: imo etiam effectus innumeris maleficis les accedere possunt et realiter deo permittente. p. i. q. viii. fo. xxxv. c.
- M**aleficium ne quis actum matrimonii exercere valeat: et etiam ne mulier concipiat: vel ut abortum faciat: secundum canonum sanctiones reputatur pro homicidio. parte prima questione. viii. fo. xxxvi. b. c. vide ibi
- M**aleficium nihil esse dicentes contrariantur omnium doctorum sententias et sacre scripture. parte. i. q. viii. fol. xxxvi. d
- M**alefici sunt instrumenta diaboli. ibidem
- M**alefice mira operantur circa membra virilia parte. i. questione. ix. folio. xxxvii. c. vide ibi plura
- M**aleficium a defectu naturali potest discerni. ibidem. d. et fol. liii. b. vide ibi exemplum de ciue quodam spirensi.
- M**aleficium non potest solum semper illum qui fecit. ibidem
- M**alefice sunt in triplici genere: quedam ledunt et sanare nequeunt: quedam sanant et ledunt: quedam tamen modo sanare videntur: vide ibidem et ponitur ibi exemplum de duabus ripantibus. et fol. lix. a
- M**aleficium potest ita esse perpetuum: quod non potest habere humanum remedium secundum sanctum Theophrastum. fol. xxxix. a.
- M**aga quedam dicta Circe mutauerat socios Atragis in bestias. vide parte prima. questione. x. folio. xl. a. et. lxxii. b. c.

Index

- Malū** bene ordinatū z in loco suo positū eminetius cōmendat bona vt illa magis placeant z laudabiliora sint dū comparant malis. par. j. q. xij. folio. xliij.
- Malū** nō ordinatū ad bonū p se h̄ p accūs: qz pter itētione eoz q̄ malū operant̄ resultat bonū. par. j. q. xij. fo. xliij. a. vide ibi plura.
- Mala** q̄ a modernis maleficis ppetrant cūcta alia mala q̄ de v̄nōfic ri pmisit s̄m̄ quod in titulo questionis tāgit̄ excedūt: quod ostenditur tripliciter. parte. j. q. xij. folio. xlvi. c.
- Malum** est triplex. scilicet culpe pene z damni ibidem
- Malefice** ab inquisitoribus reperte fuerūt que omnes articulos fides abnegauerunt. Vide parte. j. q. xij. folio. xlvi. b.
- Malefice** grauissimas merentur penas vltra omnes flagitiosos mūdū parte. j. q. xij. folio. xlviij. d. z fo. sequenti. a.
- Mors** natural' cū sit vltimū terribiliss̄: non tū est satisfactoria: qz p naturā inoleuit ī penā original' pcti. p. j. q. xv. fo. xlvij. d. z fo. sequē. a
- Malefice** quid faciunt si aliquid imaginarie cernere volunt que a consodalibus maleficis perpetrantur. par. j. q. xvj. folio. l. c.
- Maleficiū** excedit omēs spēs diuinationū: z nō est cōparatio ad eas: cū talia ad nullū nocumētū hoīm z iumētōz tēdāt directe. ibidem. d
- Malefice** cur non dicantur? Cur p̄ncipibus eis fauentibus ad pernīciam oīm inimicōz ipsoz non cooperantur? Cur p̄dicatozibus et alijs eos persequentibus nocere non valeant? Vide parte. j. q. xvij. c
- Malefici** nō oēs hoīes ledere possunt sed tñ illos q̄s cernunt ex infōrmatione demonū diuino auxilio destitutos. par. ij. q. j. fol. liij. a.
- Modus** p̄fessōis sacrilege eaz vbi z q̄das declaratio omagij p̄standi ipi diabolo inducitur. par. ij. q. j. fol. lix. ca. ij. p totū a. vide imania.
- Magisterulū** vocāt demonem malefici z non aliter. par. ij. q. j. fo. lx. b
- Malefice** quō localit̄ transferunt de loco ad locū: z de cerimonijs eaz. vide par. ij. q. j. fo. lxij. a. p totū ca. cuz varijs exēplis vsq; ad finē ca.
- Malefice** quomodo se incubis demonibus subiciūt. Vide parte. ij. q. j. ca. iij. folio. lxiiij. c. per totum capitulum.
- Malefice** quomodo modernis temporibus actus carnale s cum incubis demonibus exercent. parte. ij. q. j. ca. iij. folio. lxv. d. ad longum
- Malefica** z demon an visibiliter vel inuisibiliter se mutuo agitent in huiusmodi spurcitijs. Vide parte. ij. q. j. folio. lxvij. b. c.
- Malefice** quomodo per sacramenta ecclesie sua maleficia exercent: z de modo quo vim generatiuam impedire solent: seu etiam alios defectus demp̄tis cozporibus celestibus parte. ij. q. j. folio. lxvij. d
- Malefice** p̄nt hoīes ledere sex modis. ibidē. fo. lxvij. a. p to. ca. q̄ntū.
- Malefice** quomodo vim generatiuam impedire solent. parte. ij. q. j. ca. vj. per totum. folio. lxix. b. z ponit ibi exēpla plura. c. d.
- Malefice** quomodo membra virilia auferre solent. parte. ij. q. j. folio. lxx. d. ca. vij. per totū cum pluribus exēplis.

Index

Modus quo homines in bestiales formas transformantur per maleficis
cas virtute demonū. vide par. h. q. j. fol. lxxj. d. per totū ca. viij.

Mota ibi fieri tres deceptiones: vide ibidem.

Miracula per bonos facta ab illis que per malos sūt ad minus tripli
citer discernuntur. par. h. q. j. fol. lxxij. d.

Miraculum proprie quatuor requirit: scilicet q̄ sit a deo: q̄ sit preter
existentiam nature: et tertio q̄ sit euidentis: et quarto q̄ ad fidei cōfir
mationē. par. h. q. j. fol. lxxij. b. vide ibi exemplum de quodam qui
percussit tres catos

Modus quo demones per maleficarum operatiōes homines substan
tialiter interdum inhabitant. par. h. q. j. fol. lxxv. c.

Malefici omnibus modis possunt procurare lesiones in hominibus et
eorum reb⁹ coopante demone. par. h. q. j. folio. lxx viij. d. et ponit ibi
varia exempla.

Malefice quomodo sumentis nocumenta inferunt. vide par. h. q. j. fol.
lxxvij. b. ca. xij. per totum.

Modus quo viri et non mulieres reperiuntur maleficis infecti habet
tres species. parte. h. q. j. fol. lxxvii. a. p totū ca. xvij. de sagittarijs.
vide ibi que non licet registro imponere.

Maleficia per alia maleficia vel per aliqua illicita tollere vtrum sit lī
citur. vide par. h. q. h. fol. xc. a. ad longum argumenta pro et contra
cum exemplis aliquibus.

Maleficiari qualiter sint exorcizandi. vide ad longum. par. h. questio de
h. folio. cix. a. b.

Maleficia impediuntur per quinq; s̄m passionem maleficarum. parte.
h. questio. h. folio. cvij. a.

Malefici quomodo sunt exterminandi vel ad minus puniendi in foro
ecclesiastico et ciuili tractatur in tertia parte per triginta questiones
et incipiunt folio. cx. d. vsq; ad finem per totum.

¶

Manus ob inordinatum amorem patris fecit fieri imaginem patri
mortuo. parte. j. q. h. folio. cxij. a.

Membriis coegit homines ignem adorare: et sic incepit idolatria que
est primum genus superstitionis. par. j. q. h. fol. cxij. a

Memo amplius in ecclesia nocet: q̄ qui peruersē agens nomen vel or
dinem sanctitatis habet: delinquentem namq; hunc redarguere nul
lus presumit. par. j. q. vj. folio. cxviij. b.

Moum esse aliquid potest intelligi dupliciter. par. j. q. xj. folio. cxij. b.

Mecros grece mors dicitur latine: mancia vero diuinitio. parte. j. q.
xvj. folio. l. a.

Matura representat in somnis anime aliquas dispositiōes que sunt in
corpore: ex quibus postea contingit infirmitas vel aliud t̄c. vide
parte. j. q. xvj. folio. l. c.

Index

D

- D**opus dei pmittente deo p̄t ope diaboli viciari: ⁊ quō. par. j. q. j. folio. xj. a. ex illo ergo non sequitur q̄ sit deo fortior. Vide ibidem.
- D**iferuatiē ad corporum immutationem sunt duplices. vide pulchra.
- O**pera maleficorum nō possunt oriri ex malicia (par. j. q. ij. fol. xv. b. humana. parte. j. q. v. fol. xxv. b.)
- O**bstetrices malefice cōceptus in vtero diuersis modis interimūt ⁊c. parte. j. q. xj. folio. xij. d.
- O**magiū perit diabol⁹ a malefici⁹. p. ij. q. j. ca. ij. fo. lix. c. ⁊ fo. lx. b. c. p. to.
- O**pa ⁊ palia maleficorū ⁊ demonū an sint ad modū miraculosoꝝ opeꝝ cēfenda: ita q̄ debeāt opa miraculosa estimari. vide p. ij. q. j. fo. lxxij. d.
- O**do predicatorum sub figura latrūtis catuli in primo fundatore aduersus hereses p̄monstratus est. par. ij. q. j. fol. lxxv. b.
- O**bstetrices malefice quō maiora dāna iferūt oī infantēs iterimūt aut demonib⁹ execrando offerūt. p. ij. q. j. fo. lxxxj. p. totū ca. xij. p. varia
- O**bstetrices vbi infantes nō interimūt: ramen illos demon⁹ (ex epla nibus execrando offerunt. ibidem. c. vide ibi factum execrabile.
- O**blatio sacrilega obstetricum maleficarum in pueris quid efficiat. vi de parte. ij. q. ij. folio. lxxij. d. plura ad longum.
- O**pus deo exhibitum ad cognoscendum an sit superstitiosum vel non: dantur quinq; regule. parte. ij. q. ij. folio. cvj. b.

P

- P**hitones qui dicuntur. parte. j. q. j. folio. viij. b.
- P**ilosi ibi saltabūt: qd̄ per pilosos intelligitur. par. j. q. iij. fol. xvij. d.
- P**relia carnis inter omnia certamina sunt duriora: vbi cōtinua pugna ⁊ rara victoria. par. j. q. iij. fol. xvij. b.
- P**ronunciat deus per signa scilicet cometam mortem regis magis q̄ aliorum: et quare. vide par. j. q. v. fol. xxij. a.
- P**hilosophi de cometa aliam ponunt rationem. ibidem.
- P**eccatum Eue non indurisset nobis mortē anime ⁊ corporis: nisi subsecuta fuisset culpa in Adam. par. j. q. vj. folio. xxx. b.
- P**relati modo sunt pilati ⁊ pastores sunt tonsores: loquitur etiā de prelatis religiosorum: vide par. j. q. vj. folio. xxxvij. a. b.
- P**restigiū qd̄ sit. par. j. q. ix. fo. xxxvij. b. et fo. xl. c. et par. ij. fol. lxx. b.
- P**restigiosa ars tribus modis potest fieri. ibidem.
- P**eccatū non cōsistit in imaginatione sed in volūtate. par. j. q. x. fo. xl. c.
- P**rouidentie dei omnia sunt subiecta: q̄ etiā omnibus prouideat ostēditur cū reprobatiōe cuiusdā cōtrarij erroris par. j. q. xij. fo. xliij. b. c.
- P**ossibile non fuit creature cōmunicare q̄ peccare non posset ex conditione nature ostenditur parte. j. q. xij. folio. xliij. a.
- P**eccare non posse per naturā deo iustitiam conuenit. ibidem. c.
- A**d prouidentiam diuinā pertinet: vt vnūquodq; in sua natura relinquatur ⁊ in suis naturalibus non impediatur. ibidem. d.

Index

- Peccatum** si omnino impediretur: per hoc multi gradus pfectiōis tollerentur. par. j. questione. f. iij. folio. f. liij. d. vide ibi plura de casu angeli z hominis.
- In peccato** multa possunt considerari ex quibus grauitas vel leuitas trahi potest: vnde contingit qd idem peccatū s̄m vnum esse grauius s̄m alium leuius inuenitur: vt in fornicatione iuuenis peccat: senex infans. parte. j. q. f. iij. folio. f. lvi. c.
- Peccatum** Ade quantum ad aliquas circumstātiās grauius fuit omnibus alijs peccatis. vide pulchra ibidem c. d.
- Peccatum** vñ dicitur grauius altero: causalitate vt peccatū luciferi: generalitate vt peccatum Ade zc. ibidem. d. vide ibi ad longum.
- Peccatum** tanto est grauius: quanto magis homo per ipsum a deo se paratur. ibidem et folio sequenti.
- Propter peccata** maleficarum innoxij sepe damnificantur z puniuntur parte. j. q. f. v. folio. f. liiij. b. per totum.
- Pro** quacūq; causa q̄s puniatur: si nō sustinet patiēter penas: sunt flagella non ad satisfacionem sed ad vindictam trā. ibidem. d.
- Peccata** maleficarum incōparabiliter excedunt peccata primorum parentum. parte. j. q. f. viij. fol. li. c. vide ibi quomodo.
- Predicator** debet esse puidus super certa argumēta laicorum vel etiaz peritorum quorundam: qui intantū maleficas esse negant: qd de? nō permittat tātam potestatem diabolo z maleficis zc. parte. j. q. f. viij per totum. folio. v. d. et qualiter arguunt. vide ibi.
- Predicator** potest declarare per quinq; signa voluntatis diuine. parte prima. q. f. viij. folio. liij. d.
- Paterfamilias** vnam habens in se voluntatem demonstrat illām q̄nq; modis. parte. j. questione. f. viij. folio. liij. a.
- Potestas** demonis quinq; modis impeditur in toto vel in parte. vide parte. ij. q. j. fol. liiij. b. ibi inuenies exēplum de quodam: cui demon nocere non potuit in corpore: z alia plura exempla.
- Profitendi** modus maleficarū duplex est. par. ij. q. j. ca. ij. fol. lix. c.
- Prestigijs** tñ deludunt duo sensus exteriores scz visus z tactus: non autem interiores. parte. ij. q. j. ca. vj. folio. lxx. b.
- Prestigium** z imaginaria visio differunt folio. lxxij. d.
- Bene** corporales non semper consequuntur culpam: sed quandoq; peccantibus z non peccantibus inferuntur. par. j. q. j. fol. lxxv. ca. x. b.
- Precebat**ur quidam sanctus totis precordijs deum: quatenus quinq; mensibus a deo possideretur quod z factum est. vide parte. ij. questione. j. folio. lxxvi. a.
- Philocaptio** seu amor inordinatus vnius serus ad alterum triplici ex causa oriri potest. parte. ij. questione. ij. folio. f. vij. a.
- Contra** philocaptionē inuenies septem remedia que ponuntur ab Autenna, ibidem. b. c.

Index

- P**riuatū s ecclesie suffragiis triplex incōmodū icurrit : per tria que dō
ex suffragiis ecclesie consequitur folio. rxi. d. z ultra
Pueri camposos vulgariter z uechfelkind nuncupati sunt in triplici
differentia. parte. h. q. ij. fol. cvij. a.
Puniendi vel exterminandi per debitam iusticiāz ad quos pertineat.
vide ad longū. parte. ih. folio. cvij. per totā quest ionē introductorīā
Philosophus quidam interrogatus si ducenda esset vxor: quid respō
derit. vide parte. j. q. vj. fol. rxi. c.

R

- R**egna vacua facta sunt z terre depopulate apud coniunctionem to
uis z saturni. Bristo. quasi arguendo dicit. cū sapiens dominabitur
astris. parte. j. questione. v. fol. rxiij. a.
Regna mundi fere omnia sunt propter mulieres euerfa. parte prima.
questione. vj. folio. rxi. a. vide ibi multa exempla.
Reffrenare appetitū subiacet libero arbitrio super quem diabolus mis
nus habet potestatem. parte. j. q. vj. fol. rxi. c.
Ritibus ecclesie seruatis z veneratis per aque benedictę asperzionem
per salis cōsecratī sumptionē: p cādelaz in die purificationis z fron
ditū in die palmarū cōsecratoꝝ vsuz licitū cū ad hoc talia ecclesia exoz
cizat valēt ptra maleficia. par. h. q. j. fol. liij. b. z. d. cū exēplis multīs
Remedia ecclesiastica contra incubos z succubos demones: quere ad
longum. parte. h. questione. h. folio. rxiij. a. per totum.
Remedia pro illis qui circa vim generatiuam maleficiuntur. parte. h.
questione. h. folio. rxi. d. per totum capitulum. h.
Remedia contra maleficiatos super amorem vel odium inordinatum.
parte. h. questione. h. folio. rxiij. per totū capitulum tertium.
Remedia sup eos q̄b' virilita mēbra p̄stigiōsa arte auferunt z z vbi in
terdū i bestiales formas hōies trāsmutant. p. h. q. h. fol. rxiij. b. c.
cum exemplo.
Remedia cōtra obsessos ex maleficio. p. h. q. h. fol. rxi. a. p totū ca. v.
Remedia p licitos exorcismos eccleie ptra q̄scūq̄ infirmitates a malefi
cis illatas: z de mō exorcizādī maleficiatos. p. h. q. h. fo. c. j. c. vj. p to.
Res naturales simplr adhibere ad aliq̄s effectū pducēdos ad q̄s putā
tur habere aliquam virtutem nō est illicitū. par. h. q. h. fol. cv. c.
Remedia contra grandines z super iumenta maleficiata. parte. h. q. h.
folio. cvj. a. ad longum per totum capitulum septimum.
Remedia quedam occulta contra quasdam occultas demonum infesta
tiones. parte. h. q. h. fo. cvj. d. per totum capitulum. vij.

S

- S**upstitio varias habet spēs : z quō possunt mederi fol. ix. d.
Supstitiosi infames debēt cēseri: nec ad excusationē admitti. fo. eo. d.
Ad accusationem superstitiosoꝝ quilibet admittitur: z quomodo de
beant puniri. folio. vij. d.

Index

- Superstitionum species sunt quatuordecim: et sub qua specie malefici comprehendantur. folio. ix. b.
- Sacerdotes et predicatorum per ecclesias sibi commissas debet quatuor considerare. parte prima. questione. i. folio. ix. c.
- Suspitio est triplex. vide par. i. questione. i. folio. x. b.
- Sancti miracula fecerunt aliquando ex prece aliquando ex potestate. parte. i. questione. ii. folio. xi. b.
- Superstitionum genus quod inuentum fuerit. vide par. i. q. ii. folio. xi. a.
- Salua putrefacta et in puteum proiecta mirabiles concitat in aere pestes: sicut Alber. par. i. q. ii. fol. xi. c.
- Specula noua contrahunt maculam ex aspectu mulieris menstruate. parte prima. questione. ii. folio. xi. d. et folio. xi. b.
- Sedes luxurie viri est in libris: mulieribus in vmbilico. p. i. q. ii. fol. xi. b.
- Stella que obitum sancti Thome de aquino indicauit non fuit ex superis in firmamento posita: sed operatione angeli. par. i. q. v. fol. xi. b.
- Sicut omne bonum a sacerdotio sicut Chrysostomus. ita omne malum ab eo egreditur. sicut Hieronymus. sicut epla ad Theopatia. Negociatorum clericum: ex inope diuitem: ex ignobili gloriosum quasi quandam pestem fuge. parte. i. questione. vi. folio. xi. a. vide ibi Bernar. Greg. et Aug.
- Socrates sicut Hieronymus. duas habuit uxores: quas ingerit patientia sustinent: non potuit tamen ab eorum contumeliis liberari. par. i. q. vi. fol. xi. c.
- Sectatores Aristotelis non posuerunt demones esse: sed ea que attribuantur demonibus dicebant provenire ex virtute celestium corporum. parte. i. q. vii. fol. xi. c. vide ibi plura.
- Sanctus est fame mori quam vesci ydolotricis. par. i. q. vii. fol. xi. b. c.
- Somniorum diuinitas dupliciter obseruatur. parte. i. q. vii. folio. l. b.
- Per somnia sepe iuuant medici ad cognoscendum dispositiones corporis.
- Salis et aque benedictae sumptio dominicis diebus quantum (ibidem. c. utilitatis habeat. vide parte. ii. q. i. fol. l. v. b. per multa exempla.
- Sacra verba corpori alligata miro modo sunt preseruatiua: dummodo septem condiciones in ipsis seruentur. ibidem. c.
- Signa vel miracula vera discernuntur a falsis tripliciter. vide parte. ii. questione prima. folio. l. x. d.
- Signa bona differunt a malis per modum operandi. folio. l. xi. a.
- Sacrilega oblatio ab obstetricibus maleficis quid in puero efficere valeat. vide parte. ii. q. i. folio. l. x. d. cum exemplis variis.

2

- Tractatus presens de ualleis maleficarum dictus nouus est et antiquus et. folio. ii. b.
- Tria sunt in rerum natura que medium in bonitate aut malicia tenere nesciunt. parte. i. q. vi. fol. xi. d.
- Temperatio cui non consentitur non est peccatum: sed materia exercens de virtutis. parte prima. questione. vii. folio. xi. d. et intelligitur

Index

- de temptatione que fit ab hoste. *ibidem*.
Temptatio an fit ex diabolo vel maleficio potest cognosci ex multis.
parte. j. questione. vij. folio. xxxiij. a.
Transmutatiōes corporalium rerum que possunt fieri per aliquas virtutes naturales ad quas pertinent semina que in elementis huius mundi inveniuntur: his similia possunt fieri per operationes demonum huiusmodi seminibus adhibitis. par. j. q. r. fol. xl. d.
Transmutatiōes corporalium rerum que non possunt fieri virtute nature fieri: nullo modo operatione demonū s̄m rei veritatem perfici possunt: sic vt corpus humanum mutetur in corpus bestie &c. *ibidem*. et folio. lxxij. a.
Transmutatio est duplex: substantialis & accidentalis. Vide parte. ij. questione. j. folio. lxxij. b.
Ternarium numerum diabolus pre alijs eligit: & quare. parte. ij. questione. j. folio. lxxxvij. b.
Testes contra maleficas qualiter sint interrogandi. parte. iij. questione. vj. folio. cxxvij. c. d.

U

- Uirtus imaginatiua potest transmutare corpus cōiunctum in quo est. parte. j. questione. ij. folio. xij. a. vide ibi plura naturalia: que potestea improbantur. et. xxxiij. c.
Uirtus magna in oculis est quod in naturalibus apparet. vide exēpla. parte. j. questione. ij. folio. xiiij. c. d.
Ulnus intersecti p̄sente intersectore ebullit sanguinem: rationem vide. parte. j. questione. ij. folio. xiiij. d.
Uetus testamentum vt plurimum malum loquitur de mulieribus: et hoc propter primā preuaricatricē scilicet Euam & imitatores eius: tamen ex post in nouo testamēto propter mutationem nominis eua in aue: propter hoc predicatorum caute debent pponere & dicere s̄m Hierony. Quod intulit maledictio Eue: totum abstulit benedictio Marie. par. j. q. vj. fol. xxvij. d. vide ibi plura.
Uxor cuiusdam legitur submersa in fluuio: qui cū quereretur cadauer eius ad educendum de aqua ibat per fluuium contra aquam. parte. j. q. vj. folio. xxxij. c.
Uolūtas hominis regitur a deo sicut intellectus ab angelo bono. par. j. questione. vij. folio. xxxiij. b.
Uoluntas creature rationalis soli deo subiacet: & ipse solus in eam operari potest. *ibidem*. c.
Uiri plus maleficiuntur circa talem actum uenerum q̄ mulieres parte. j. questione. vij. folio. xxxv. d.
Uirtus diaboli dicitur minima comparando ad diuinam permissiōem: licet sit maxima comparando ad uirtutes corporales. parte. j. questione. x. vij. folio. liij. c.

Index

Voluntas vna licet sit in deo que est ipse deus : per respectum tamen ad eius opera iudicatur nobis eius voluntas multipliciter. parte. j. questione. f. viij. folio. l. h. d.

Voluntas in deo distinguitur: non ex parte rei sed ex parte suorum effectuum. i. bidem. et folio sequenti.

Vitio duplex est spiritualis et corporalis. par. h. q. j. folio. l. r. v. c. Genera delectatio an maior vel minor cum incubis demonibus in corpore assumpto quam ceteris paribus cum viris in corpore vero. parte. j. questione. j. folio. l. r. v. h. d.

Vir quidam sanctus audiuit diabolum predicantem in forma deuoti sacerdotis: et per spiritum ipsum demonem agnouit esse: verba sua obseruauit etc. parte. h. q. j. folio. l. r. v. b.

Vsum rationis dicuntur aliqui non habere dupliciter. parte. h. questione. h. folio. r. c. i. b. c.

Verbum dei non est minus quam corpus Christi et reliquie sanctorum: et per omnes doctores licet sanctorum reliquias secum reuerenter portare vide parte. h. questione. h. folio. c. h. b. cum vno exemplo.

¶ Zoastres dicitur fuisse Cham filius Noe: et per Augusti. solus ritus nascendo. parte. j. questione. h. fol. f. h. a.

¶ Finis .

OSVALDVS HELONESIOTES.

Lectori .

Horrida sciturus commertia Lector, & actus

Infandos hominis cum cacodæmonibus.

Qua fieri causa possunt, isthec tibi presens

Declarabit opus sub breuitate satis .

Hoc igitur ne sis aspernaturus adhortor,

Plurima quæ lectu digna videntur, habens.

Idem.

Non hic sermonem Latium, nec Rhetora quenquam,

Sed modo doctrinam Lector amice petas.

The first part of the book is devoted to a general
 introduction of the subject, and to a description of the
 various methods which have been employed for
 the purpose of determining the true nature of
 the matter in question. The second part
 contains a detailed account of the experiments
 which have been made, and the results
 which have been obtained. The third part
 is devoted to a discussion of the various
 theories which have been advanced, and
 to a comparison of the results of the
 experiments with the predictions of these
 theories. The fourth part contains a
 summary of the results, and a few
 concluding remarks.

CONTENTS OF THE VOLUME

Introduction 1
 Chapter I. 10
 Chapter II. 20
 Chapter III. 30
 Chapter IV. 40
 Chapter V. 50
 Chapter VI. 60
 Chapter VII. 70
 Chapter VIII. 80
 Chapter IX. 90
 Chapter X. 100
 Chapter XI. 110
 Chapter XII. 120
 Chapter XIII. 130
 Chapter XIV. 140
 Chapter XV. 150
 Chapter XVI. 160
 Chapter XVII. 170
 Chapter XVIII. 180
 Chapter XIX. 190
 Chapter XX. 200
 Chapter XXI. 210
 Chapter XXII. 220
 Chapter XXIII. 230
 Chapter XXIV. 240
 Chapter XXV. 250
 Chapter XXVI. 260
 Chapter XXVII. 270
 Chapter XXVIII. 280
 Chapter XXIX. 290
 Chapter XXX. 300
 Chapter XXXI. 310
 Chapter XXXII. 320
 Chapter XXXIII. 330
 Chapter XXXIV. 340
 Chapter XXXV. 350
 Chapter XXXVI. 360
 Chapter XXXVII. 370
 Chapter XXXVIII. 380
 Chapter XXXIX. 390
 Chapter XL. 400
 Chapter XLI. 410
 Chapter XLII. 420
 Chapter XLIII. 430
 Chapter XLIV. 440
 Chapter XLV. 450
 Chapter XLVI. 460
 Chapter XLVII. 470
 Chapter XLVIII. 480
 Chapter XLIX. 490
 Chapter L. 500
 Chapter LI. 510
 Chapter LII. 520
 Chapter LIII. 530
 Chapter LIV. 540
 Chapter LV. 550
 Chapter LVI. 560
 Chapter LVII. 570
 Chapter LVIII. 580
 Chapter LIX. 590
 Chapter LX. 600
 Chapter LXI. 610
 Chapter LXII. 620
 Chapter LXIII. 630
 Chapter LXIV. 640
 Chapter LXV. 650
 Chapter LXVI. 660
 Chapter LXVII. 670
 Chapter LXVIII. 680
 Chapter LXIX. 690
 Chapter LXX. 700
 Chapter LXXI. 710
 Chapter LXXII. 720
 Chapter LXXIII. 730
 Chapter LXXIV. 740
 Chapter LXXV. 750
 Chapter LXXVI. 760
 Chapter LXXVII. 770
 Chapter LXXVIII. 780
 Chapter LXXIX. 790
 Chapter LXXX. 800
 Chapter LXXXI. 810
 Chapter LXXXII. 820
 Chapter LXXXIII. 830
 Chapter LXXXIV. 840
 Chapter LXXXV. 850
 Chapter LXXXVI. 860
 Chapter LXXXVII. 870
 Chapter LXXXVIII. 880
 Chapter LXXXIX. 890
 Chapter LXXXX. 900
 Chapter LXXXXI. 910
 Chapter LXXXXII. 920
 Chapter LXXXXIII. 930
 Chapter LXXXXIV. 940
 Chapter LXXXXV. 950
 Chapter LXXXXVI. 960
 Chapter LXXXXVII. 970
 Chapter LXXXXVIII. 980
 Chapter LXXXXIX. 990
 Chapter LXXXXX. 1000

The author is indebted to the following gentlemen for their
 kind assistance and valuable suggestions:

